

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

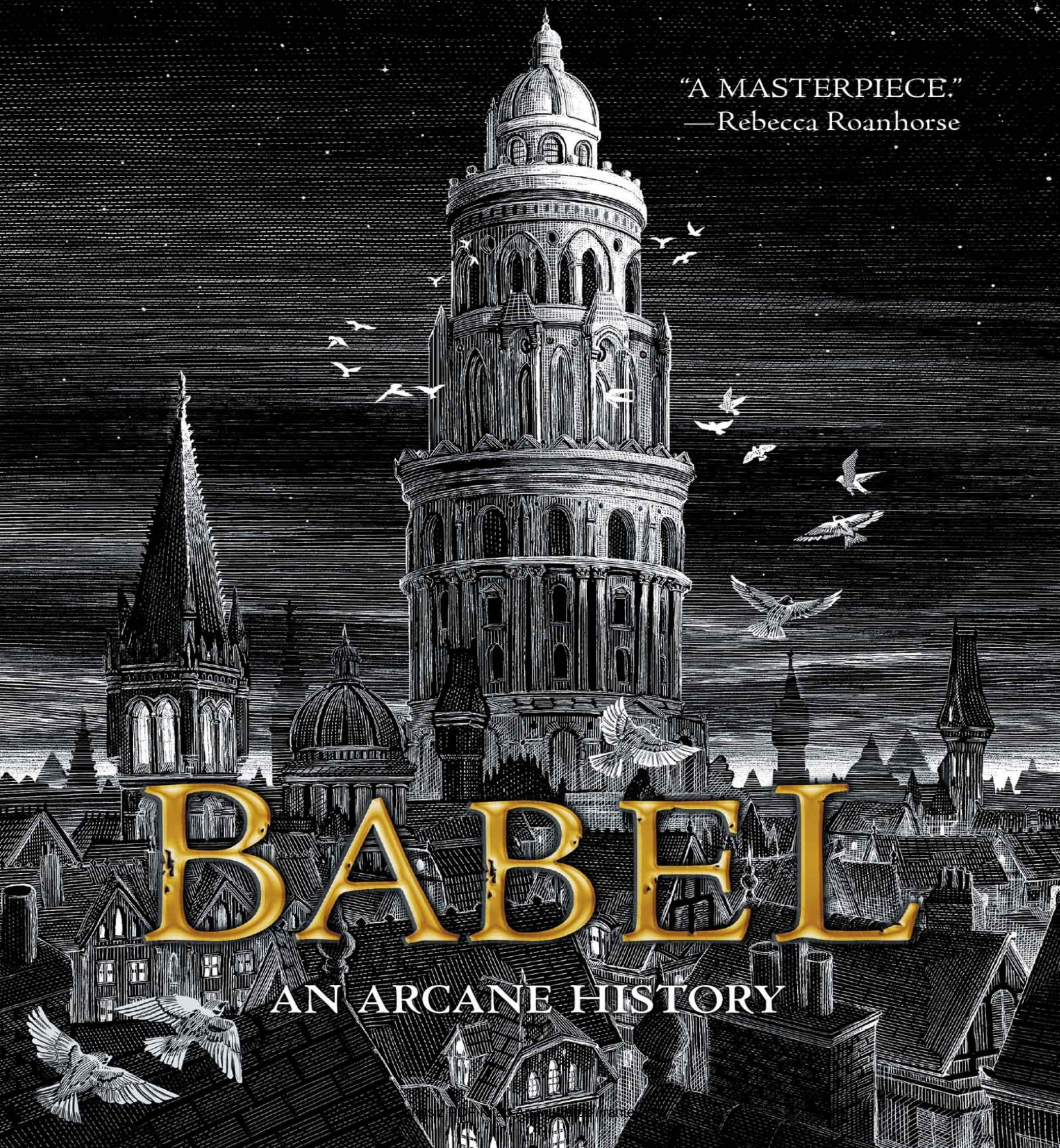
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Award-winning author of the Poppy War trilogy

R. F. KUANG

"A MASTERPIECE."
—Rebecca Roanhorse

BABEL

AN ARCANES HISTORY

BABEL

VEYA

YOLÇEVRESİNİN EN EKSTRESİ

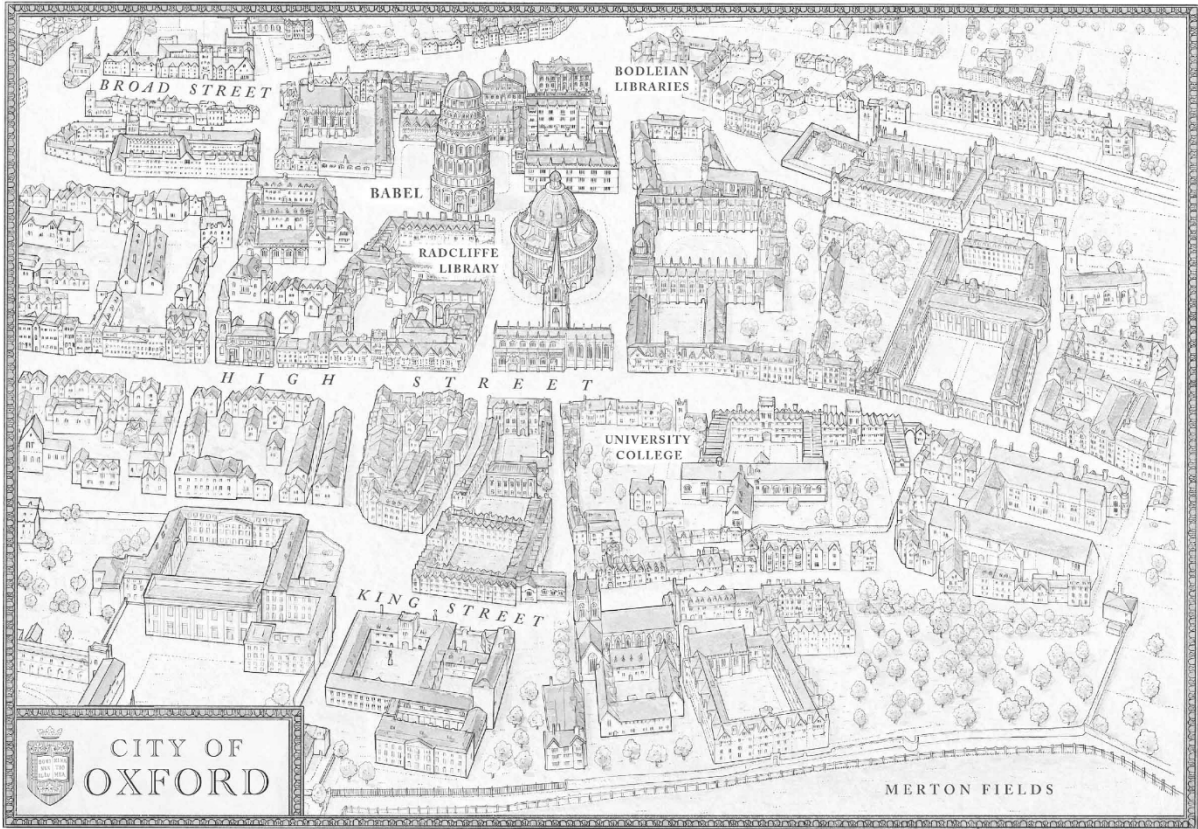
Oxford'un Ariane Tarihi
Çevirmenlerin Devrimi

R. F. KUANG

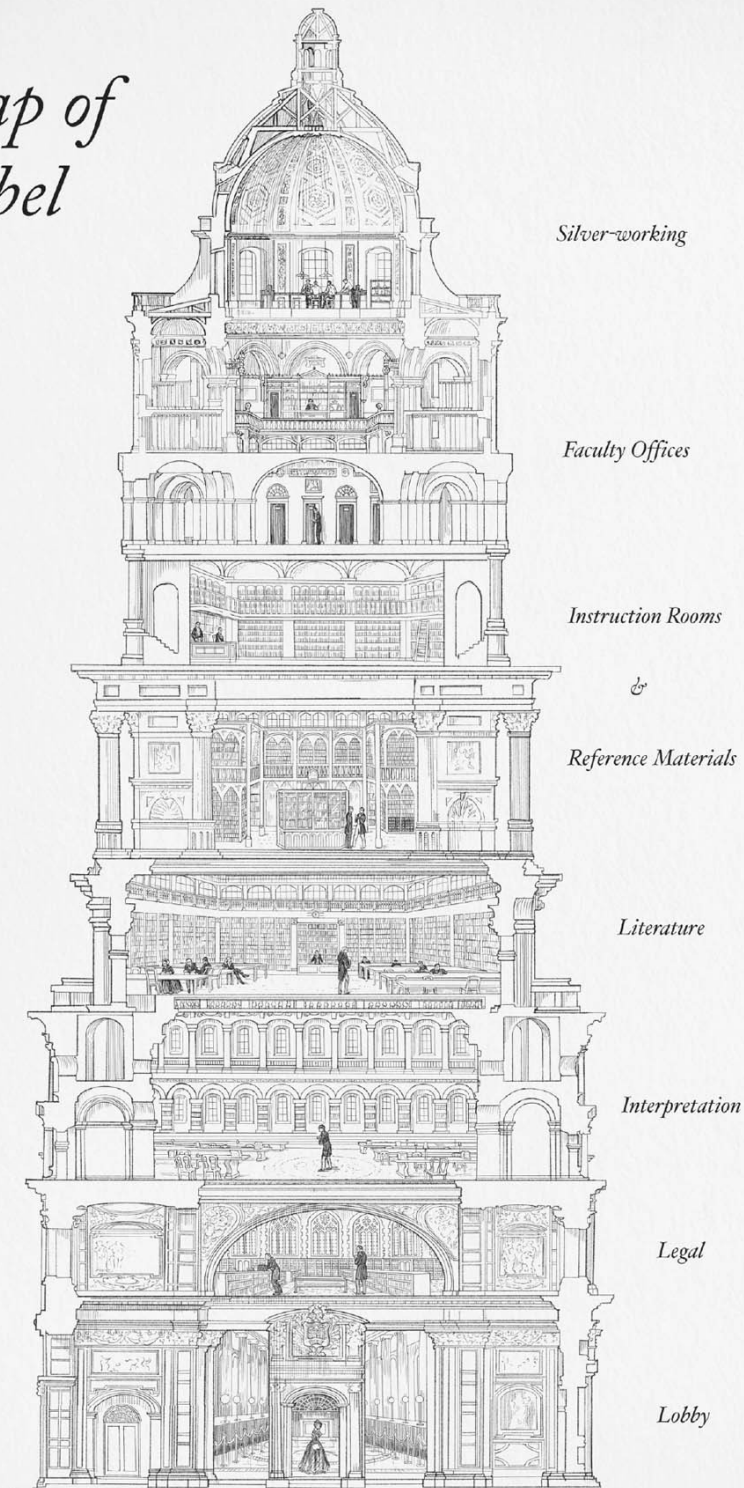
HARPER
voyaq er

Oxford Şehri

Babil Haritası

Map of Babel

Adanmışlık

Bennett'e,
Dünyadaki tüm ışık ve kahkaha kimdir.

Yazarın Tarihsel İngiltere ve Özellikle Oxford Üniversitesi Temsilleri Üzerine Notu

Bir Oxford romanı yazmanın sorunu, Oxford'da zaman geçirmiş olan herkesin, Oxford'u temsil edişinizin oraya dair kendi anılarıyla örtüşüp örtüşmediğini belirlemek için metninizi didik didik edecek olmasıdır. Oxford hakkında yazan bir Amerikalıysanız durum daha da kötüdür, çünkü Amerikalılar herhangi bir şey hakkında ne bilir ki? Burada savunmamı sunuyorum:

Babil spekülatif bir kurgu eseridir ve bu nedenle 1830'larda Oxford'un fantastik bir versiyonunda geçmektedir ve tarihi gümüş işçiliği ile tamamen değiştirilmiştir (bundan birazdan bahsedeceğim). Yine de, erken Viktorya dönemi Oxford'undaki yaşamla ilgili tarihsel kayıtlara mümkün olduğunca sadık kalmaya ve yalnızca anlatıya hizmet ettiklerinde yanlışları ortaya koymaya çalıştım. On dokuzuncu yüzyılın başlarında Oxford'la ilgili referanslar için James J. Moore'un son derece eğlenceli *The Historical Handbook and Guide to Oxford* (1878) adlı kitabının yanı sıra *Oxford Üniversitesi Tarihi* VI. ve VII.

M.G. Brock ve M.C. Curthoys (sırasıyla 1997 ve 2000) ve diğerleri.

Retorik ve hayatın genel dokusu için (günümüz Oxford argosundan oldukça farklı olan on dokuzuncu yüzyıl başı Oxford argosu gibi)* Alex Chalmers'ın *A History of the Colleges, Halls, and Public Buildings Attached to the University of Oxford, Including the Lives of the Founders* (1810), G.V. Cox's *Recollections of Oxford* (1868), Thomas Mozley's *Reminiscences: Başta Oriel Koleji ve Oxford Hareketi* (1882) ve W. Tuckwell'in *Oxford Anıları* (1908). Kurgu da bize hayatın nasıl yaşandığı ya da en azından nasıl algılandığı hakkında çok şey anlatabileceğinden, Cuthbert M. Bede'nin *The Adventures of Mr. Verdant Green* (1857), Thomas Hughes'un *Tom Brown at Oxford* (1861) ve William Makepeace Thackeray'in *The History of*

Pendennis (1850). Diğer her şey için anılarıma ve hayal gücüme güvendim.

Oxford'a aşına olan ve bu nedenle "Hayır, işler böyle değil!" diye haykırmaya hevesli olanlar için şimdi bazı tuhaflıkları açıklayacağım. Oxford Union 1856 yılına kadar kurulmadı, bu nedenle bu romanda selefi olan Birleşik Münazara Topluluğu'nun (1823'te kuruldu) adıyla anılıyor. Çok sevdiğim Vaults & Garden kafesi 2003 yılına kadar yoktu, ama orada o kadar çok zaman geçirdim (ve o kadar çok çörek yedim ki) Robin ve arkadaşlarını aynı zevklerden mahrum edemezdim. Anlatıldığı gibi Twisted Root diye bir yer yok ve bildiğim kadarıyla Oxford'da bu isimde bir pub da bulunmuyor. High Street'teki Taylor'ları çok sevmeme rağmen Winchester Road'da da Taylor's yok. Oxford Şehitleri Anıtı var, ancak 1843 yılına kadar, yani bu romanın bitiminden üç yıl sonrasına kadar tamamlanmadı. Şirin bir referans olması için yapım tarihini biraz öne çektim. Kraliçe Victoria'nın taç giyme töreni 1839'da değil, Haziran 1838'de gerçekleşti. Oxford-Paddington demiryolu hattı 1844'e kadar döşenmemişti, ancak burada iki nedenden dolayı birkaç yıl önce inşa edildi: birincisi, değişen tarih göz önüne alındığında mantıklı olduğu için; ve ikincisi, karakterlerimi Londra'ya biraz daha hızlı götürmem gerektiği için.

Viktorya dönemi başlarındaki herhangi bir sosyal etkinlikten çok çağdaş bir Oxbridge Mayıs/Anı Balosuna benzeyen anma balosunda birçok sanatsal özgürlük kullandım. Örneğin, istiridyenin Viktorya dönemi fakirlerinin temel gıdası olduğunun farkındayım, ancak onları bir incelik haline getirmeyi seçtim çünkü Cambridge Magdalene College'daki 2019 Mayıs Balosu'na dair ilk izlenimim buydu - buz üzerinde yığınla istiridye (çanta getirmemiştım ve bir elimde telefonum, şampanya bardağım ve istiridyemle hokkabazlık yapıyordum ve sonuç olarak yaşlı bir adamın güzel elbise ayakkabılarının üzerine şampanya döktüm).

Bazıları Babil olarak da bilinen Kraliyet Çeviri Enstitüsü'nün tam olarak nereye yerleştirildiğini merak edebilir. Bunun nedeni, ona yer açmak için coğrafyayı çarpıtmış olmamdır. Bodleian Kütüphaneleri, Sheldonian ve Radcliffe Camera arasında bir yeşil alan hayal edin. Şimdi onu daha da büyütün ve Babel'i tam ortaya koyun.

Başka tutarsızlıklar bulursanız, bunun bir kurgu eseri olduğunu kendinize hatırlatmaktan çekinmeyin.

Kitap I

Birinci Bölüm

Que siempre la lengua fue compañera del imperio; and de tal manera lo siguió, que junta mente començaron, crecieron y florecieron, después junta fue la caida de entrambos.

Dil her zaman imparatorluğun yoldaşı olmuştur ve bu nedenle birlikte başlar, büyür ve gelişirler. Ve daha sonra, birlikte yıkılırlar.

ANTONIO DE NEBRIJA, *Gramática de la lengua castellana*

Profesör Richard Lovell, Canton'un dar sokaklarında günlüğündeki soluk adrese giden yolu bulduğunda, evde hayatta kalan tek kişi çocuktü.

Hava kirli, yerler kaygandı. Bir sürahi dolusu su yatağın yanında el değmeden duruyordu. Çocuk ilk başta kusmaktan korktuğu için içememişti; şimdi ise sürahiye kaldıramayacak kadar güçsüzdü. Hâlâ bilinci yerindeydi ama uykulu, yarı hayalperest bir sersemliğe gömülmüştü. Yakında derin bir uykuya dalacağını ve bir daha uyanamayacağını biliyordu. Bir hafta önce büyükanne ve büyükbabasına, bir gün sonra teyzelerine ve ondan bir gün sonra da İngiliz kadın Bayan Betty'ye olan buydu.

Annesi o sabah ölmüştü. Cesedinin yanına uzanmış, mavilerin ve morların teninde derinleşmesini izliyordu. Ona söylediği son şey adıydı, nefes almadan ağzından çıkan iki hece. Ardından yüzü gevşemiş ve düzensizleşmişti. Dili ağzından dışarı sarkmıştı. Çocuk kızın buğulu gözlerini kapatmaya çalıştı ama göz kapakları kayarak açılmaya devam etti.

Profesör Lovell kapıyı çaldığında kimse cevap vermedi. Ön kapıyı tekmeleyerek içeri girdiğinde kimse şaşkınlıkla haykırmadı - kilitliydi, çünkü vebalı hırsızlar mahalledeki evleri soyup soğana çeviriyordu ve evlerinde çok az değerli şey olmasına rağmen, çocuk ve annesi hastalık onları da almadan önce birkaç saat huzur istiyorlardı. Çocuk tüm bu kargaşayı üst kattan duymuş ama umursamamış.

O zamana kadar sadece ölmek istemişti.

Profesör Lovell merdivenlerden yukarı çıktı, odayı geçti ve uzun bir süre çocuğun başında durdu. Yatağın üzerindeki ölü kadını fark etmedi ya da fark etmemeyi tercih etti. Çocuk, siyahlar içindeki bu uzun boylu, solgun figürün ruhunu biçmeye gelip gelmediğini merak ederek onun gölgesinde kıpırdamadan yattı.

"Nasıl hissediyorsunuz? Profesör Lovell sordu.

Çocuğun nefes alış veriş cevap veremeyecek kadar zordu.

Profesör Lovell yatağın yanında diz çöktü. Ön cebinden ince gümüş bir çubuk çıkardı ve çocuğun çıplak göğsünün üzerine koydu. Çocuk irkildi; metal buz gibi acıyordu.

Profesör Lovell önce Fransızca olarak '*Triacle*,' dedi. Sonra İngilizce, "Treacle.

Bar soluk beyaz bir renkte parlıyordu. Nereden geldiği belli olmayan ürkütücü bir ses duyuldu; bir çınlama, bir şarkı. Çocuk inledi ve yan tarafına kıvrıldı, dili ağzının etrafında şaşkınca dolaşıyordu.

"Dayan," diye mırıldandı Profesör Lovell. 'Ne tadarsan yut.

Saniyeler akıp gitti. Çocuğun nefes alış veriş durdu. Gözlerini açtı. Profesör Lovell'ı şimdi daha net görebiliyordu, kayrak grisi gözlerini ve ancak bir yabancıнын yüzüne ait olabilecek eğri burnunu - *yīnggōubi diyorlardı*, şahin gagası burnu - seçebiliyordu.

"Şimdi nasıl hissediyorsunuz?" diye sordu Profesör Lovell.

Çocuk derin bir nefes daha aldı. Sonra şaşırtıcı derecede iyi bir İngilizceyle, 'Çok tatlı. Tadı çok tatlı...'

"Güzel. Demek ki işe yaradı. Profesör Lovell çubuğu tekrar cebine soktu. "Burada yaşayan başka kimse var mı?

"Hayır," diye fısıldadı çocuk. "Sadece ben.

"Arkanda bırakamayacağın bir şey var mı?

Çocuk bir an sessiz kaldı. Bir sinek annesinin yanağına kondu ve burnunun üzerinde gezindi. Onu fırçalamak istedi ama elini kaldıracak gücü yoktu.

Profesör Lovell, "Ceset alamam," dedi. "Gideceğimiz yere götüremem. Çocuk uzun bir süre annesine baktı.

"Kitaplarım," dedi sonunda. "Yatağın altında.

Profesör Lovell yatağın altına eğildi ve dört kalın cilt çıkardı. İngilizce yazılmış kitapların sırtları kullanılmaktan yıpranmış, bazı sayfalar o kadar ince yıpranmıştı ki yazılar zar zor okunabiliyordu. Profesör kitaplara göz gezdirdi, kendine rağmen gülümsedi ve onları çantasına yerleştirdi. Sonra kollarını çocuğun ince gövdesinin altından geçirdi ve onu evden dışarı çıkardı.

1829 yılında, daha sonra Asya Kolerası olarak bilinen veba, Kalküta'dan Bengal Körfezi'ni geçerek Uzak Doğu'ya doğru yol aldı - önce Siyam'a, sonra Manila'ya ve nihayetinde Çin kıyılarına, susuz kalmış, batık gözlü denizcilerin atıklarını Pearl Nehri'ne boşalttığı ve binlerce kişinin içtiği, yıkandığı, yüzdüğü ve yıkandığı suları kirleten ticaret gemileriyle geldi. Kanton'u bir gelgit dalgası gibi vurmuş, rıhtımlardan iç kesimlerdeki yerleşim bölgelerine doğru hızla ilerlemişti. Çocuğun mahallesi haftalar içinde yok olmuş, bütün aileler evlerinde çaresizce can vermişti. Profesör Lovell çocuğu Canton'un ara sokaklarından çıkardığında, sokağındaki diğer herkes çoktan ölmüştü.

Çocuk tüm bunları İngiliz Fabrikası'ndaki temiz, iyi aydınlatılmış bir odada, daha önce dokunduğu her şeyden daha yumuşak ve beyaz battaniyelere sarılmış olarak uyandığında öğrendi. Bunlar rahatsızlığını sadece biraz azaltmıştı. Korkunç derecede sıcaktı ve dili ağzının içinde yoğun, kumlu bir taş gibi duruyordu. Sanki vücudunun çok üzerinde yüzüyormuş gibi hissediyordu. Profesör her konuştuğunda, şakaklarına keskin sancılar vuruyor, kırmızı parıltılar eşlik ediyordu.

"Çok şanslısınız," dedi Profesör Lovell. "Bu hastalık neredeyse dokunduğu her şeyi öldürüyor.

Çocuk, bu yabancınn uzun yüzü ve soluk gri gözleri karşısında büyülenmiş bir halde bakakaldı. Bakışlarının odak noktasından kaymasına izin verirse, yabancı dev bir kuşa dönüşüyordu. Bir kargaya. Hayır, bir yırtıcı kuş. Vahşi ve güçlü bir şey.

"Ne dediğimi anlayabiliyor musun?

Çocuk kurumuş dudaklarını ıslattı ve bir yanıt verdi. Profesör Lovell başını salladı. "İngilizce. İngilizcenı kullan. Çocuğun boğazı yandı. Öksürdü.

"İngilizcen olduğunu biliyorum. Profesör Lovell'ın sesi bir uyarı gibiydi. "Kullan onu.

"Annem," diye nefes aldı çocuk. "Annemi unuttun.

Profesör Lovell yanıt vermedi. Hemen ayağa kalktı ve gitmeden önce dizlerini fırçaladı, ancak çocuk oturduğu birkaç dakika içinde nasıl toz birikmiş olabileceğini pek göremiyordu.

Ertesi sabah çocuk bir kase çorbayı öğürmeden bitirebildi. Ertesi sabah fazla baş dönmesi olmadan ayakta durmayı başardı, ancak dizleri kullanılmadığı için o kadar kötü titriyordu ki düşmemek için karyolaya tutunmak zorunda kaldı. Ateşi düştü; iştahı düzeldi. O öğleden sonra tekrar uyandığında, kasenin değiştirilmiş olduğunu gördü.

Bir tabakta iki kalın dilim ekmek ve bir parça biftek vardı. Bunları açlıktan çıplak elleriyle yedi.

Günün büyük bir bölümünü rüyasız bir uykuyla geçirdi ve bu uyku düzenli olarak Bayan Piper'ın gelmesiyle bölündü: Yastıklarını dolgunlaştıran, alnını nefis serin ıslak bezlerle silen ve İngilizce'yi o kadar tuhaf bir aksanla konuşan neşeli, yuvarlak bir kadındı ki, çocuk her zaman birkaç kez tekrar etmesini istemek zorunda kaldı.

"Vay canına," diye kıkırdadı adam bunu ilk kez yaptığında. 'Bir İskoç'la hiç tanışmamış olmalısın.

'A . . . İskoç mu? İskoç nedir?'

"Bunun için endişelenme. Onun yanağını okşadı. "Yakında Büyük Britanya'nın nasıl bir yer olduğunu öğreneceksin.

O akşam Bayan Piper ona akşam yemeğini -yine ekmek ve et- ve profesörün onu ofisinde görmek istediği haberini getirdi. 'Hemen üst katta. Sağdan ikinci kapı. Önce yemeğini bitir; o hiçbir yere gitmiyor.

Çocuk çabucak yemeğini yedi ve Bayan Piper'ın yardımıyla giyindi. Kıyafetlerin nereden geldiğini bilmiyordu -Batı tarzındaydılar ve kısa, sıska bedenine şaşırtıcı derecede iyi oturuyorlardı- ama o anda daha fazla araştırma yapamayacak kadar yorgundu.

Merdivenleri çıkarken yorgunluktan mı yoksa korkudan mı bilmediği bir şekilde titriyordu. Profesörün çalışma odasının kapısı kapalıydı. Nefes almak için bir an durakladı ve sonra kapıyı çaldı.

"İçeri gelin," diye seslendi profesör.

Kapı çok ağırdı. Çocuk kapıyı açmak için tahtaya sertçe yaslanmak zorunda kaldı. İçeride misk gibi, mürekkep gibi kitap kokusuyla boğulmuştu. Yığınla kitap vardı; bazıları raflarda düzgün bir şekilde dizilmişken, diğerleri odanın her yerinde tehlikeli piramitler halinde dağınık bir şekilde yığılmıştı; bazıları yere saçılmıştı, diğerleri ise loş labirentin içinde rastgele düzenlenmiş gibi görünen masaların üzerinde sallanıyordu.

"Bu tarafa. Profesör neredeyse kitaplıkların arkasına saklanmıştı. Çocuk, en ufak bir yanlış hareketin piramitlerin devrilmesine neden olabileceğinden korkarak, odanın içinde temkinli bir şekilde ilerledi.

"Çekinmeyin. Profesör kitaplarla, kağıtlarla ve zarflarla kaplı büyük bir masanın arkasında oturuyordu. Çocuğa oturmasını işaret etti.

onun karşısında. 'Burada çok okumanıza izin verdiler mi? İngilizce sorun olmadı mı?'

"Biraz okudum. Çocuk, ayaklarının dibinde biriken ciltlere -Richard Hakluyt'un seyahat notları olduğunu fark etti- basmamaya özen göstererek yavaşça oturdu. "Çok fazla kitabımız yoktu. Elimizdekileri yeniden okuyarak bitirdim.

Hayatı boyunca Kanton'dan hiç ayrılmamış biri için çocuğun İngilizcesi oldukça iyiydi. Çok az bir aksanla konuşuyordu. Bu, çocuğun Bayan Betty diye çağırdığı ve kendini bildi bileli ev halkıyla birlikte yaşayan Bayan Elizabeth Slate adında bir İngiliz kadın sayesinde olmuştu. Onun orada ne aradığını hiçbir zaman tam olarak anlayamamıştı - ailesi kesinlikle hizmetçi çalıştıracak kadar zengin değildi, özellikle de bir yabancıyı - ama birileri ona maaş ödüyor olmalıydı çünkü veba vurduğunda bile hiç ayrılmamıştı. Kantoncası oldukça iyiydi, kasabada sorunsuzca dolaşmasına yetecek kadar iyiydi ama çocukla sadece İngilizce konuşuyordu. Tek görevi çocuğa bakmak gibi görünüyordu ve onunla ve daha sonra rıhtımdaki İngiliz denizcilerle yaptığı konuşmalar sayesinde çocuk akıcı bir şekilde konuşmaya başlamıştı.

Bu dili konuştuğundan daha iyi okuyabiliyordu. Çocuk dört yaşına bastığından beri, yılda iki kez tamamen İngilizce yazılmış kitaplarla dolu büyük bir paket alıyordu. İade adresi Londra'nın hemen dışındaki Hampstead'de bir evdi - Bayan Betty'nin yabancısı olduğu ve çocuğun elbette hakkında hiçbir şey bilmediği bir yer. Her şeye rağmen, o ve Bayan Betty mum ışığında birlikte oturur, her kelimeyi yüksek sesle söylerken parmaklarını zahmetle üzerinde gezdirirlerdi. Büyüdüğünde, bütün öğleden sonralarını yıpranmış sayfaları kendi başına inceleyerek geçirdi. Ama bir düzine kitap altı ay yetmiyordu; her birini o kadar çok okurdu ki, bir sonraki sevkiyat gelene kadar neredeyse ezberlemiş olurdu.

Şimdi, resmin bütününe tam olarak kavrayamadan, bu paketlerin profesörden gelmiş olması gerektiğini anlıyordu.

"Oldukça keyif alıyorum," diye zayıfça ekledi. Sonra biraz daha konuşması gerektiğini düşünerek, "Ve hayır - İngilizce bir sorun değildi," dedi.

"Çok iyi. Profesör Lovell arkasındaki raftan bir cilt aldı ve masaya doğru kaydırды. "Sanırım bunu daha önce görmediniz?

Çocuk başlığa baktı. *Ulusların Zenginliği*, yazar Adam Smith. Başını iki yana salladı. "Üzgünüm, hayır.

"Bu iyi. Profesör kitabı ortadaki bir sayfaya kadar açtı ve işaret etti. 'Benim için yüksek sesle oku. Buradan başla.

Çocuk yutkundu, boğazını temizlemek için öksürdü ve okumaya başladı. Kitap korkutucu derecede kalındı, yazı tipi çok küçüktü ve düzyazı Bayan Betty'yle birlikte okuduğu macera romanlarından çok daha zordu. Dili bilmediği kelimelere, sadece tahmin edebildiği ve seslendirebildiği kelimelere takılıyordu.

"Her sömürgeci ülkenin, özellikle kendisine ait olan sömürgelerden elde ettiği özel avantajlar iki farklı türdedir. . özellikle kendisine ait olan kolonilerden elde ettiği avantajlar iki farklı türdedir; birincisi, her imparatorluğun elde ettiği ortak avantajlar? Boğazını temizledi. "Kendi egemenliğine tabi olan eyaletlerden ... elde eder ... dom ...^{*}

"Bu kadar yeter.

Az önce ne okuduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. "Efendim, ne-

"Hayır, sorun değil," dedi profesör. 'Uluslararası ekonomiyi anlamanızı pek beklemiyorum. Çok iyiydin. Kitabı bir kenara bıraktı, masasının çekmecesine uzandı ve gümüş bir çubuk çıkardı. "Bunu hatırlıyor musun?

Çocuk gözlerini kocaman açmış, ona dokunamayacak kadar endişeli bir şekilde bakıyordu.

Daha önce de böyle barlar görmüştü. Kanton'da nadir bulunurlardı ama herkes onları bilirdi. *Yínfúlù*, gümüş tılsımlar. Onları gemilerin pruvalarına gömülmüş, tahtırevanların kenarlarına oyulmuş ve yabancı mahalledeki depoların kapılarının üzerine yerleştirilmiş olarak görmüştü. Bunların tam olarak ne olduğunu hiçbir zaman anlayamamıştı ve ev halkından kimse de açıklayamamıştı. Büyükannesi bunlara zengin adamların büyüleri, tanrıların kutsamalarını taşıyan metal muskalar diyordu. Annesi ise bunların, efendilerinin emirlerini yerine getirmek için çağrılacak tuzağa düşmüş iblisler içerdiğini düşünüyordu. Yerli Çin batıl inançlarını küçümsediğini yüksek sesle dile getiren ve annesinin aç hayaletlere kulak vermesini sürekli eleştiren Bayan Betty bile onları sinir bozucu buluyordu. "Bunlar büyücülük," demişti o sorduğunda. "Onlar şeytanın işi.

Bu yüzden çocuk bu *yínfúlù*'ya ne anlam vereceğini bilemiyordu, sadece birkaç gün önce hayatını kurtaran bu bar gibi bir bar olması dışında.

"Devam et. Profesör Lovell kağıdı ona doğru uzattı. "Bak bakalım. Isırmaz.

Çocuk tereddüt etti, sonra iki eline aldı. Çubuk çok pürüzsüzdü ve dokunulduğunda soğuktu, ama bunun dışında oldukça sıradan görünüyordu. Eğer

İçinde hapsolmuş bir iblis vardı, kendini iyi saklamıştı. "Ne yazdığını okuyabilir misin?"

Çocuk daha yakından baktı ve gerçekten de yazı olduğunu fark etti, çubuğun her iki tarafına düzgünce kazınmış küçük kelimeler: Bir tarafta İngilizce harfler, diğer tarafta Çince karakterler. "Evet.

Yüksek sesle söyleyin. Önce Çince, sonra İngilizce. Çok net konuşun.'

Çocuk Çince karakterleri tanıdı, ancak kaligrafi biraz garip görünüyordu, sanki onları gören ve ne anlama geldiklerini bilmeden radikal radikal kopyalayan biri tarafından çizilmiş gibiydi. Okunuyordu:

勿圖吞棗.

"*Húlún tūn zǎo*," diye yavaşça okudu, her heceyi telaffuz etmeye özen göstererek.

İngilizceye geçti. "Düşünmeden kabul etmek. Bar uğuldamaya başladı.

Anında dili şişerek solunum yolunu tıkadı. Çocuk boğazını sıktı, boğuluyordu. Çubuk kucağına düştü ve orada çılgınca titreşerek ele geçirilmiş gibi dans etti. Ağzını iğrenç derecede tatlı bir tat doldurdu. *Hurma gibi, diye* düşündü çocuk belli belirsiz, siyah görüşünün kenarlarından içeri giriyordu. Güçlü, reçelli hurmalar, o kadar olgunlaşmışlardı ki mide bulandırıcıydılar. İçinde boğuluyordu. Boğazı tamamen tıkanmıştı, nefes alamıyordu-

"İşte. Profesör Lovell eğildi ve çubuğu kucağından çekti. Boğulma hissi kayboldu. Çocuk nefes almak için yutkunarak masanın üzerine yığıldı.

'İlginç,' dedi Profesör Lovell. 'Bu kadar güçlü bir etkisi olduğunu hiç bilmiyordum. Ağzınızın tadı neye benziyor?

"*Hóngzǎo*. Çocuğun yüzünden yaşlar süzüldü. Aceleyle İngilizceye geçti. "Tarihler.

"Bu çok iyi. Bu çok iyi. Profesör Lovell uzun bir süre onu izledikten sonra çubuğu tekrar çekmeceye bıraktı. "Aslında mükemmel.

Çocuk burnunu çekerek gözlerindeki yaşları sildi. Profesör Lovell arkasına yaslandı ve devam etmeden önce çocuğun biraz toparlanmasını bekledi. "İki gün içinde Bayan Piper ve ben bu ülkeden ayrılarak İngiltere adında bir ülkede Londra adında bir şehre gideceğiz. Eminim ikisini de duymuşsunuzdur.

Çocuk kararsız bir şekilde başını salladı. Londra onun için Lilliput gibi bir yerdi: Kimsenin kendisine benzemediği, giyinmediği ve konuşmadığı uzak, hayali, fantastik bir yer.

"Seni bizimle getirmeyi öneriyorum. Benim malikanemde yaşayacaksın ve kendi geçimini sağlayacak kadar büyüene kadar sana oda ve yemek sağlayacağım. Karşılığında, benim tasarladığım bir müfredatta dersler alacaksın. Latince, Yunanca ve tabii ki Mandarin dilinde eğitim alacaksın. Kolay, rahat bir hayatın ve alabileceğin en iyi eğitimin tadını çıkaracaksın. Karşılığında beklediğim tek şey, kendinizi çalışmalarınıza özenle vermenizdir.

Profesör Lovell ellerini dua eder gibi birbirine kenetledi. Çocuk onun ses tonunu kafa karıştırıcı buldu. Son derece düz ve tarafsızdı. Profesör Lovell'ın onu Londra'da *isteyip istemediğini* anlayamadı; aslında bu bir evlat edinmeden çok bir iş teklifine benziyordu.

Profesör Lovell sözlerine şöyle devam etti: 'Bunu şiddetle düşünmenizi tavsiye ediyorum. 'Annen ve büyükannen ve büyükbaban öldü, baban bilinmiyor ve geniş bir ailen yok. Burada kalırsanız tek kuruşunuz bile olmaz. Tek bildiğin yoksulluk, hastalık ve açlık olacak. Şanslıysan rıhtımda iş bulabilirsin, ama henüz küçüksün, bu yüzden birkaç yılını dilenerek ya da hırsızlık yaparak geçireceksin. Yetişkinliğe ulaştığını varsayarsak, umabileceğin en iyi şey gemilerde ağır işçilik olur.

Çocuk, Profesör Lovell konuşurken kendisini büyülenmiş bir halde onun yüzüne bakarken buldu. Sanki daha önce hiç bir İngiliz'le karşılaşmamıştı. Rıhtımda pek çok denizciyle karşılaşmış, geniş ve kırmızıdan hastalıklı ve karaciğer lekeli olana, uzun, solgun ve sert olana kadar beyaz adamların yüzlerinin tüm yelpazesini görmüştü. Ama profesörün yüzü tamamen farklı bir bilmece sunuyordu. Standart bir insan yüzünün tüm bileşenlerine sahipti - gözler, dudaklar, burun, dişler, hepsi sağlıklı ve normaldi. Sesi alçak, biraz düz ama yine de insan sesiydi. Ama konuştuğunda ses tonu ve ifadesi duygudan tamamen yoksundu. Boş bir levha gibiydi. Çocuk onun duygularını hiç tahmin edemiyordu. Profesör çocuğun erken ve kaçınılmaz ölümünü anlatırken, bir yahninin malzemelerini okuyor olabilirdi.

"Neden?" diye sordu

çocuk. "Neden ne?"

"Neden beni istiyorsun?"

Profesör başıyla gümüş çubuğun bulunduğu çekmeceyi işaret etti.

"Çünkü *bunu yapabilirsin*."

Çocuk ancak o zaman bunun bir test olduğunu anladı.

"Bunlar vasiliğimin şartları. Profesör Lovell iki sayfalık bir belgeyi masanın üzerinden kaydırды. Çocuk şöyle bir baktı, sonra denemekten vazgeçti

Göz gezdirmek için; sıkı, ilmekli yazı neredeyse okunaksız görünüyordu. 'Oldukça basitler, ancak imzalamadan önce tamamını okumaya özen gösterin. Bunu bu gece yatmadan önce yapar mısınız?

Çocuk başını sallamaktan başka bir şey yapamayacak kadar sarsılmıştı.

"Çok iyi," dedi Profesör Lovell. 'Bir şey daha var. Bana öyle geliyor ki bir isme ihtiyacınız var.

"Benim bir adım var," dedi çocuk. 'Bu-'

'Hayır, bu olmaz. Hiçbir İngiliz bunu telaffuz edemez. Bayan Slate size bir isim verdi mi?'

Aslında etmişti. Çocuk dört yaşına geldiğinde, İngilizlerin onu ciddiye alabileceği bir isim alması konusunda ısrar etmişti, ancak bunların hangi İngilizler olabileceği konusunda hiç ayrıntı vermemişti. Bir çocuk kafiye kitabından rastgele bir şey seçmişlerdi ve çocuk hecelerin dilinde bıraktığı sert ve yuvarlak hissi seviyordu, bu yüzden hiçbir şikayeti yoktu. Ama evdeki başka hiç kimse bunu kullanmamıştı ve çok geçmeden Bayan Betty de bunu bıraktı. Çocuk hatırlayana kadar bir an düşünmek zorunda kaldı.

"Robin.*

Profesör Lovell bir an sessiz kaldı. Yüz ifadesi çocuğun kafasını karıştırdı - kaşları öfkeliymiş gibi çatılmıştı, ama ağzının bir tarafı sanki sevinmiş gibi yukarı kıvrılmıştı. "Soyadına ne dersin?

"Benim bir soyadım var.

'Londra'da işe yarayacak bir tane. İsteddiğini seç.

Çocuk ona gözlerini kırıştırdı. "Bir soyadı mı seçeyim?

Aile adları bir hevesle bırakılacak ve değiştirilecek şeyler değildir, diye düşündü. Soyu işaret ediyorlardı; aidiyeti işaret ediyorlardı.

Profesör Lovell, 'İngilizler isimlerini her zaman yeniden değiştirirler,' dedi. 'Kendi isimlerini koruyan tek aileler bunu yaparlar çünkü tutunacakları unvanları vardır ve sizin kesinlikle hiçbir unvanınız yok. Kendinizi tanıtmak için sadece bir tanıtıcıya ihtiyacınız var. Herhangi bir isim işinizi görür.

'O zaman seninkini alabilir miyim? Lovell?'

"Hayır," dedi Profesör Lovell. "Beni baban sanacaklar.

"Ah - tabii ki. Çocuğun gözleri umutsuzca odanın içinde geziniyor, tutunacak bir sözcük ya da ses arıyordu. Profesör Lovell'ın başının üzerindeki rafta duran tanıdık bir kitaba takıldılar: *Gulliver'in Seyahatleri*. Yabancı bir ülkede, ölmek için yerel dilleri öğrenmek zorunda olan bir yabancı. Şimdi Gulliver'in nasıl hissettiğini anladığını düşünüyordu.

"Hızlı mı?" diye cüret etti. "Tabii-

Profesör Lovell onu şaşırtacak şekilde güldü. O sert ağızdan çıkan kahkaha tuhaftı; kulağa çok ani, neredeyse zalimce geliyordu ve çocuk irkilmekten kendini alamadı. "Çok iyi. Robin Swift olacaksın. Bay Swift, tanıştığımıza sevindim.

Ayağa kalktı ve elini masanın üzerinden uzattı. Çocuk rıhtımda birbirlerini selamlayan yabancı denizcileri görmüştü, bu yüzden ne yapması gerektiğini biliyordu. O büyük, kuru, rahatsız edici derecede soğuk eli kendi eliyle karşıladı. Tokalaştılar.

İki gün sonra Profesör Lovell, Bayan Piper ve yeni vaftiz edilen Robin Swift Londra'ya doğru yola çıktılar. O zamana kadar, saatlerce yatak istirahati ve sürekli sıcak süt diyeti ve Bayan Piper'ın bol bol yemek yapması sayesinde Robin kendi başına yürüyebilecek kadar iyileşmişti. Kitaplarla dolu bir sandığı iskeleye kadar taşıdı ve profesöre ayak uydurmak için mücadele etti.

Çin'in dünyayla karşılaştığı liman olan Kanton limanı bir diller evreniydi. Yüksek sesle ve hızla Portekizce, Fransızca, Felemenkçe, İsveççe, Danca, İngilizce ve Çince tuzlu havada süzülüyor, neredeyse herkesin anladığı ama çok azının rahatlıkla konuşabildiği, anlaşılmaz bir şekilde birbirine karışıyordu. Robin bunu iyi biliyordu. İlk yabancı dil eğitimini rıhtımlarda koştururken almıştı; sık sık denizcilere, atılan bir kuruş ve bir gülümseme karşılığında tercümanlık yapardı. Bu pidgin'in dilsel parçalarını kaynağına kadar takip edebileceğini hiç düşünmemişti.

Her seferinde az sayıda ticari yolcu alan Doğu Hindistan Şirketi gemilerinden biri olan *Harcourt Kontesi*'ne binış sırasına katılmak için rıhtımda yürüdüler. O gün deniz gürültülü ve dalgalıydı. Denizden gelen soğuk rüzgârlar paltosunu acımasızca keserken Robin titriyordu. Gemide, bir kamaranın içinde ya da duvarları olan herhangi bir yerde olmayı çok istiyordu ama bir şey binış sırasını geciktirdi. Profesör Lovell bakmak için kenara çekildi. Robin de onu takip etti. İskele iskelesinin tepesinde bir tayfa bir yolcuyla azarlıyordu, sabah soğuğunu delip geçen sert İngilizce sesli harflerle.

"Ne dediğimi anlamıyor musun? *Nasıl diz? Lay ho?*
Herhangi bir şey?"

Öfkesinin hedefi, bir omzuna astığı sırt çantasının ağırlığından kamburlaşmış Çinli bir işçiydi. İşçi bir yanıt verdiyse de Robin bunu duyamadı.

"Söylediklerimin tek kelimesini bile anlayamıyorum," diye yakındı tayfa. Kalabalığa döndü. "Biri bu adama gemiye çıkamayacağını söyleyebilir mi?"

"Ah, şu zavallı adam. Bayan Piper Profesör Lovell'ın kolunu dürttü. "Tercüme edebilir misiniz?"

Profesör Lovell, "Kanton lehçesini bilmiyorum," dedi. "Robin, yukarı çık."

Robin tereddüt etti, aniden korkmuştu.

"Git. Profesör Lovell onu tahtadan yukarı itti.

Robin tökezleyerek kavgaya doğru ilerledi. Hem tayfa hem de işçi dönüp ona baktı. Tayfa sadece sinirlenmiş görünüyordu ama işçi rahatlamış gibiydi - Robin'in yüzünde bir müttefiki, görünürdeki diğer tek Çinli'yi hemen tanımış gibiydi.

"Sorun nedir? Robin ona Kantonca sordu.

"Beni gemiye almıyor," dedi işçi ısrarla. "Ama bu gemiyle Londra'ya kadar sözleşmem var, bak, burada öyle yazıyor.

Katlanmış bir kâğıdı Robin'e doğru itti.

Robin kâğıdı açtı. Kâğıt İngilizce yazılmıştı ve gerçekten de bir lazcar sözleşmesine benziyordu - özellikle Kanton'dan Londra'ya yapılacak bir yolculuk boyunca geçerli olacak bir ücret belgesi. Robin bu tür sözleşmeleri daha önce de görmüştü; sözleşmeli Çinli hizmetkârlara olan talep, köle ticaretiyle ilgili denizaşırı zorluklarla eşzamanlı olarak arttığı için son birkaç yıldır giderek yaygınlaşmıştı. Bu çevirdiği ilk sözleşme değildi; Portekiz, Hindistan ve Batı Hint Adaları gibi uzak yerlere gidecek Çinli işçiler için iş emirleri görmüştü.

Robin'e her şey yolunda görünüyordu. "Peki sorun nedir?"

"Sana ne söylüyor?" diye sordu tayfa. "Ona sözleşmenin işe yaramayacağını söyle. Bu gemide Çinli çalıştıramam. Son gittiğim gemide bir Çinli vardı ve bitlendi. Yıkanamayan insanlar için risk alamam. Bu adama *banyo* kelimesini bağırsam bile anlayamaz. Merhaba? Oğlum? Ne dediğimi anlıyor musun?"

"Evet, evet. Robin aceleyle İngilizceye geri döndü. 'Evet, ben sadece - bana bir dakika verin, ben sadece ...'

Ama ne söylemeli?"

İşçi ne dediğini anlamadan Robin'e yalvaran bir bakış fırlattı. Yüzü buruşmuş, güneşten esmerleşmiş ve muhtemelen otuzlu yaşlarında olmasına rağmen onu altmış yaşında gösterecek şekilde deriyle kaplanmıştı. Bütün lazerler çabuk yaşlanırdı; iş vücutlarını harap ederdi. Robin bu yüzü daha önce binlerce kez görmüştü.

rihtımda. Bazıları ona şeker attı; bazıları onu ismiyle selamlayacak kadar iyi tanıyordu. Bu yüzü kendi türüyle bağdaştırıyordu. Ama büyüklerinden birinin ona böylesine çaresizlikle döndüğünü hiç görmemişti.

Suçluluk duygusu içini burktu. Dilinde kelimeler birikti, acımasız ve korkunç kelimeler, ama onları bir cümleye dönüştüremedi.

"Robin. Profesör Lovell onun yanındaydı ve omzunu canını acıtacak kadar sıkıca kavramıştı. "Tercüme et lütfen.

Robin her şeyin ona bağlı olduğunu fark etti. Seçim onundu. Gerçeği sadece o belirleyebilirdi, çünkü bunu tüm taraflara sadece o iletebilirdi.

Ama ne söyleyebilirdi ki? Mürettebatın kızgınlığını gördü. Kuyruktaki diğer yolcuların hışırdayan sabırsızlıklarını gördü. Yorgundular, üşüyorlardı, neden hâlâ uçağa binmediklerini anlayamıyorlardı. Profesör Lovell'in başparmağının köprücük kemiğinde bir oyuk açtığını hissetti ve aklına bir düşünce geldi - dizlerini titretecek kadar korkutucu bir düşünce - çok fazla sorun çıkarırsa, sorun yaratırsa, *Harcourt Kontesi* onu da karada bırakabilirdi.

"Sözleşmeniz burada geçerli değil," diye mırıldandı işçiye. "Bir sonraki gemiyi dene.

İşçi şaşkınlıkla ağzı açık kaldı. "Okudunuz mu? Londra yazıyor, Doğu Hindistan Şirketi yazıyor, *bu* gemi yazıyor, *Kontes*-'

Robin başını salladı. "İşe yaramaz," dedi, sonra da bu cümleyi tekrarladı, sanki bunu yapmak doğru olmasını sağlayacakmış gibi. "İşe yaramaz, bir sonraki gemiyi denemek zorundasınız.

"Nesi var bunun?" diye sordu işçi.

Robin kelimelerini güçlkle çıkarabildi. "Bu hiç iyi değil.

İşçi ona bön bön baktı. O yıpranmış yüzünde binlerce duygu dolaşıyordu - öfke, hayal kırıklığı ve son olarak da boyun eğme. Robin işçinin tartışabileceğinden, kavga edebileceğinden korkmuştu ama bu adam için böyle bir muamelenin yeni bir şey olmadığı hemen anlaşıldı. Bu daha önce de olmuştu. İşçi döndü ve yolcuları bir kenara iterek iskeleden aşağı indi. Birkaç dakika içinde gözden kayboldu.

Robin başının döndüğünü hissetti. İskele iskelesinden aşağı, Bayan Piper'ın yanına kaçtı. "Üşüyorum.

"Titriyorsun, zavallı şey. Hemen bir ana tavuk gibi üzerine atladı ve onu şalının içine sardı. Ona keskin bir söz söyledi

Profesör Lovell. İcini çekti, başını salladı; sonra koşuşturarak sıranın önüne geçtiler ve bir hamal valizlerini toplayıp arkalarından taşıırken onlar da doğruca kamaralarına götürüldüler.

Bir saat sonra *Harcourt Kontesi* limandan ayrıldı.

Robin kalın bir battaniyeyi omuzlarına sararak ranzasına yerleşmişti ve bütün gün orada mutlu bir şekilde kalabilirdi ama Bayan Piper onu güvertenin üzerine çıkıp uzaklaşan kıyı şeridini izlemeye çağırdı. Canton ufukta kaybolurken göğsünde keskin bir sızı hissetti ve ardından sanki bir kanca kalbini vücudundan çekip çıkarmış gibi bir boşluk hissetti. Doğduğu kıyıya uzun yıllar boyunca bir daha ayak basamayacağını o ana kadar fark etmemişti. Bu gerçeğin ne anlama geldiğinden emin değildi. *Kayıp* kelimesi yetersiz kalıyordu. Kayıp sadece bir eksiklik anlamına geliyordu, bir şeyin eksik olduğu anlamına geliyordu, ama bu kopuşun bütününü, şimdiye kadar bildiği her şeyden bu korkunç kopuşu kapsamıyordu.

Rüzgâra aldırmadan uzun süre okyanusu izledi, kıyıya dair hayali bile kaybolana kadar baktı.

Yolculuğun ilk birkaç gününü uyuyarak geçirdi. Hâlâ iyileşme sürecindeydi; Bayan Piper sağlığı için her gün güvertede yürüyüş yapmasında ısrar ediyordu ama başlangıçta yatmak zorunda kalmadan önce her seferinde sadece birkaç dakika idare edebiliyordu. Deniz tutmasının mide bulantısından kurtulduğu için şanslıydı; rıhtımlarda ve nehirlerde geçen bir çocukluk, duyularını çalkantılı dengesizliğe alıştırmıştı. Öğleden sonralarını güvertenin üzerinde geçirecek kadar kendini güçlü hissettiğinde, küpeştelerin yanında oturmayı, gökyüzüyle birlikte renk değiştiren durmak bilmez dalgaları izlemeyi, okyanus serpintisini yüzünde hissetmeyi severdi.

Ara sıra Profesör Lovell güvertede birlikte volta atarken onunla sohbet ederdi. Robin, profesörün kesin ve suskun bir adam olduğunu çabuk öğrenmişti. Robin'in ihtiyacı olduğunu düşündüğünde bilgi veriyordu ama bunun dışında soruları yanıtsız bırakmaktan memnundu.

Robin'e İngiltere'ye vardıklarında Hampstead'deki malikânesinde kalacaklarını söyledi. O malikânede ailesi olup olmadığını söylemedi. Bayan Betty'ye onca yıl para ödediğini doğruladı ama nedenini açıklamadı. Robin'in annesini tanıdığını, Robin'in adresini de bu şekilde bildiğini ima etti, ancak ilişkilerinin niteliği ya da nasıl tanıştıkları konusunda ayrıntılı bilgi vermedi. Önceden tanıştıklarını kabul ettiği tek an, Robin'e ailesinin nehir kenarındaki kulübede yaşamaya nasıl başladığını sorduğu andı.

"Onları tanıdığımda varlıklı bir tüccar ailesiydiler," dedi. 'Güneye taşınmadan önce Pekin'de bir mülkleri vardı. Neydi o, kumar mı? Sanırım erkek kardeşiydi, değil mi?

Robin aylar önce ailesi hakkında bu kadar acımasızca konuşan birine tükürürdü. Ama burada, okyanusun ortasında tek başına, hiçbir akrabası olmadan ve adına hiçbir şey olmadan, öfkesini toplayamadı. İçinde hiç ateş kalmamıştı. Sadece korkmuştu ve çok yorgundu.

Her halükârda, tüm bunlar Robin'e ailesinin önceki serveti hakkında anlatılanlarla örtüşüyordu; bu servet onun doğumundan sonraki yıllarda tamamen çarçur edilmişti. Annesi bu konuda sık sık ve acı acı yakınmıştı. Robin ayrıntıları tam olarak bilmiyordu ama hikâye, Qing Hanedanı Çin'indeki pek çok çöküş hikâyesinin içerdiği şeyleri içeriyordu: yaşlanan bir aile reisi, müsrif bir oğul, kötü niyetli ve çıkarıcı arkadaşlar ve gizemli bir nedenden ötürü kimsenin evlenmediği çaresiz bir kız. Bir keresinde, ona dantelli bir beşikte uyuduğu söylenmişti. Bir zamanlar, bir düzine hizmetçiye ve kuzey pazarlarından ithal edilen nadir lezzetleri pişiren bir aşçıya sahiptiler. Bir zamanlar, bahçesinde tavus kuşlarının dolaştığı, beş aileyi barındırabilecek bir malikânede yaşamışlardı. Ama Robin'in bildiği tek şey nehir kıyısındaki küçük evdi.

Robin ona, "Annem amcamın bütün parasını afyon evlerinde kaybettiğini söyledi," dedi. "Borçlular mallarına el koydu ve taşınmak zorunda kaldık. Sonra ben üç yaşındayken amcam kayboldu ve sadece biz, halalarım ve büyükannem ve büyükbabam kaldık. Ve Bayan Betty.

Profesör Lovell kayıtsız bir sempati mırıltısı çıkardı. "Bu çok kötü.

Bu konuşmalar dışında profesör günün büyük bölümünü kamerasında geçiriyordu. Onu sadece akşam yemekleri için yemekhanede yarı düzenli olarak görüyorlardı; çoğu zaman Bayan Piper bir tabağı peksimet ve kurutulmuş domuz eti ile doldurup odasına götürmek zorunda kalıyordu.

"Çevirileri üzerinde çalışıyor," dedi Bayan Piper Robin'e. 'Bu gezilerde hep parşömenler ve eski kitaplar topluyor, görüyorsunuz ve Londra'ya dönmeden önce bunları İngilizce'ye çevirmek için bir başlangıç yapmayı seviyor. Onu orada çok meşgul ediyorlar - o çok önemli bir adam, Kraliyet Asya Derneği'nin bir üyesi, biliyorsunuz - ve deniz yolculuklarının huzur ve sessizlik bulduğu tek zaman olduğunu söylüyor. Komik değil mi? Makao'da güzel kafiyeli sözlükler aldı - çok güzel şeyler, gerçi onlara dokunmama izin vermiyor, sayfaları çok kırılgan.

Robin Makao'ya gittiklerini duyunca irkildi. Makao gezisinden haberi yoktu; safca, Profesör Lovell'ın Çin'e gelmesinin tek nedeninin kendisi olduğunu düşünmüştü. "Orada ne kadar kaldınız? Makao'da yani.

'Oh, iki hafta ve biraz değişiklik. Sadece iki hafta olacaktı ama gümrükte bekletildik. Yabancı kadınların anakaraya girmesine izin vermiyorlar - giyinmek ve profesörün amcası gibi davranmak zorunda kaldım, düşünebiliyor musunuz!

İki hafta.

İki hafta önce Robin'in annesi hâlâ hayattaydı.

"İyi misin canım? Bayan Piper onun saçlarını karıştırdı. "Solgun görünüyorsun.

Robin başını salladı ve söyleyemeyeceğini bildiği kelimeleri yuttu.

Kızgın olmaya hakkı yoktu. Profesör Lovell ona her şeyi vaat etmişti ve ona hiçbir şey borçlu değildi. Robin girmek üzere olduğu bu dünyanın kurallarını henüz tam olarak anlamamıştı ama minnettarlığın gerekliliğini anlıyordu. Hürmetin. İnsan kurtarıcılarına kin gütmezdi.

"Bu tabağı profesöre götürmemi ister misiniz?" diye sordu. 'Teşekkür ederim canım. Çok nazıksın. Gel ve benimle yukarıda buluş. Sonra da güverteye çıkıp güneşin batışını izleyeceğiz.

Zaman bulanıklaştı. Güneş doğuyor ve batıyordu ama rutin bir düzen olmadan -ev işleri, getirmesi gereken su ya da yapması gereken ayak işleri yoktu- saat kaç olursa olsun günler hep aynı görünüyordu. Robin uyudu, eski kitaplarını yeniden okudu ve güvertede volta attı. Arada sırada diğer yolcularla sohbet ediyordu; bu küçük Doğulu çocuğun ağzından mükemmele yakın bir Londralı aksanı duymak her zaman hoşlarına giderdi. Profesör Lovell'ın sözlerini hatırlayarak, sadece İngilizce yaşamaya gayret etti. Aklına Çince düşünceler geldiğinde, onları bastırdı.

Anılarını da bastırdı. Canton'daki hayatı - annesi, büyükanne ve büyükbabası, rıhtımlarda koşuşturduğu on yıl - belki de bu geçiş çok sarsıcı, kopuş çok tam olduğu için, hepsinden kurtulmak şaşırtıcı derecede kolay olmuştu. Bildiği her şeyi geride bırakmıştı. Tutunacak, geri kaçacak hiçbir şey yoktu. Artık dünyası Profesör Lovell, Bayan Piper ve okyanusun diğer tarafındaki bir ülkenin vaatleriydi. Geçmiş hayatını gömdü, çok korkunç olduğu için değil, hayatta kalmanın tek yolu onu terk etmek olduğu için. İngiliz aksanını takındı

Yeni bir palto gibi, ona uyması için elinden gelen her şeyi ayarladı ve birkaç hafta içinde onu rahatlıkla giydi. Birkaç hafta içinde kimse ondan eğlenmek için birkaç kelime Çince konuşmasını istemiyordu. Haftalar içinde kimse onun Çinli olduğunu hatırlamıyordu bile.

Bir sabah Bayan Piper onu çok erken uyandırdı. Bazı itiraz sesleri çıkardı ama kadın ısrar etti. "Gel canım, bunu kaçırmak istemezsin. Esneyerek ceketini giydi. Güverteye çıktıklarında, Robin'in geminin pruvasını zorlukla görebileceği kadar yoğun bir sisle örtülü soğuk bir sabahla karşılaştıklarında hâlâ gözlerini ovuşturuyordu. Ama sonra sis dağıldı ve ufukta gri-siyah bir silüet belirdi ve bu Robin'in Londra'ya ilk bakışıydı: Gümüş Şehir, Britanya İmparatorluğu'nun kalbi ve o dönemde dünyanın en büyük ve en zengin şehri.

İkinci Bölüm

*O büyük metropol, Ülkemin kaderinin kaynağı Ve dünyanın
kaderinin kendisi*

WILLIAM WORDSWORTH, *Prelüd*

Londra sıkıcı ve griydi; renk cümbüşü içindeydi; gürültülüydü, hayat doluydu; ürkütücü derecede sessizdi, hayaletler ve mezarlıklarla doluydu. *Harcourt Kontesi* Thames Nehri'nden içerilere, başkent kalbinin attığı tersanelere doğru yelken açtığında Robin, Londra'nın da tıpkı Kanton gibi çelişkiler ve çokluklarla dolu bir şehir olduğunu hemen anladı.

Ama Kanton'un aksine, Londra'nın mekanik bir kalp atışı vardı. Gümüş şehir boyunca uğulduyordu. Taksilerin ve arabaların tekerleklerinden ve atların toynaklarından parıldıyor; binaların pencerelerinin altından ve kapılarının üstünden ışıltıyor; sokakların altında ve saat kulelerinin tıkırdayan kollarında gömülü duruyor; tabelalarında ekmeklerinin, botlarının ve ziynet eşyalarının sihirli güçleriyle gururla övünen vitrinlerde sergileniyordu. Londra'nın can damarı, Kanton'un altında yatan cılız, takırdayan bambudan tamamen farklı, keskin, tenekemsi bir tını taşıyordu. Yapaydı, metalikti - bileylenen bir çeliğin üzerinde gıcırdayan bir bıçağın sesi; William Blake'in 'zalim İşler / Gördüğüm birçok Çarktan, çarksız çark, zalim çarklar, birbirini zorlayarak hareket eden' dizelerindeki korkunç endüstriyel labirentti.*

Londra hem dünyanın gümüş cevherinden hem de dünyanın dillerinden aslan payını almıştı ve sonuçta doğanın izin verdiğinden daha büyük, daha ağır, daha hızlı ve daha parlak bir şehir ortaya çıkmıştı. Londra açgözlüydü, ganimetleriyle şişmanlıyordu ve yine de bir şekilde açlık çekiyordu. Londra hem hayal edilemeyecek kadar zengin hem de sefil derecede fakirdi. Londra - güzel, çirkin, yayılan, sıkışık, geğiren, koklayan, erdemli, ikiyüzlü, gümüş yaldızlı Londra - bir hesaplaşmaya yakındı, çünkü ya Londra'yı yutacağı gün gelecekti

ya da beslenebileceği yeni lezzetler, emek, sermaye ve kültür için dışarıya doğru fırlatır.

Ama henüz dengeler değişmemiştir ve eğlenceler şimdilik devam edebilirdi. Robin, Profesör Lovell ve Bayan Piper Londra Limanı'nda karaya ayak bastıklarında, rıhtım sömürge ticaretinin doruğa ulaştığı bir telaş içindeydi. Çay, pamuk ve tütün sandıklarıyla dolu, direkleri ve kirişleri daha hızlı ve güvenli yol almalarını sağlayan gümüşlerle süslenmiş gemiler, Hindistan'a, Batı Hint Adaları'na, Afrika'ya ve Uzak Doğu'ya yapılacak bir sonraki sefere hazırlanmak için boşaltılmayı bekliyordu. İngiliz mallarını dünyanın dört bir yanına gönderdiler. Sandıklar dolusu gümüş getirdiler.

Gümüş külçeler Londra'da - ve aslında tüm dünyada - bin yıldır kullanılıyordu, ancak İspanyol İmparatorluğu'nun zirvesinden bu yana dünyanın hiçbir yeri gümüş açısından bu kadar zengin ya da gümüşün gücüne bu kadar bağımlı olmamıştı. Kanalları kaplayan gümüş, suyu Thames gibi herhangi bir nehrin sahip olabileceğinden daha taze ve temiz hale getiriyordu. Oluklardaki gümüş, yağmur, çamur ve lağım kokusunu görünmez güllerin kokusuyla gizledi. Saat kulelerindeki gümüş, çanların olması gerekenden kilometrelerce uzakta çalmasını sağladı, ta ki notalar şehrin ve kırsalın her yerinde birbiriyle uyumsuz bir şekilde çarpışana kadar.

Gümrükten geçtiklerinde Profesör Lovell'ın çağırdığı iki tekerlekli Hansom taksilerinin koltuklarında gümüş vardı - biri üçü için, diğeri de bagajları için. Küçük vagonda birbirlerine sıkıca sokularak yerleştiklerinde, Profesör Lovell dizlerinin üzerinden uzanarak vagonun zeminine gömülü gümüş bir çubuğu işaret etti.

"Ne yazdığını okuyabilir misin?" diye sordu.

Robin eğildi, gözlerini kısarak baktı. "Hız. Ve ... spes?"

"*Spēs*," dedi Profesör Lovell. 'Latince. İngilizcedeki *hız* kelimesinin köküdür ve umut, talih, başarı ve hedefe ulaşmayı içeren şeylerin birleşimi anlamına gelir. Arabaların biraz daha güvenli ve hızlı çalışmasını sağlar.

Robin kaşlarını çattı, parmağını çubukta gezdirdi. Bu kadar derin bir etki yaratmak için çok küçük, çok zararsız görünüyordu. "Ama nasıl? Ve ikinci, daha acil bir soru. "*Ben-*

"Zamanı gelince. Profesör Lovell onun omzunu sıvazladı. 'Ama evet, Robin Swift. Dünyada gümüş işlemeciliğinin sırlarını bilen birkaç bilgenden biri olacaksın. Seni buraya bunun için getirdim.

Takside geçirdikleri iki saat onları Londra'nın birkaç mil kuzeyindeki Hampstead adlı bir köye getirmişti; burada Profesör Lovell'in soluk kırmızı tuğla ve beyaz sıvadan yapılmış, etrafı yemyeşil çalılıklarla çevrili dört katlı bir evi vardı.

Profesör Lovell kapının kilidini açarken Robin'e, "Odanız en üstte," dedi. "Merdivenlerden yukarı ve sağa doğru.

Evin içi çok karanlık ve soğuktu. Bayan Piper perdeleri açmaya çalışırken, Robin de talimatlara uygun olarak sandığını sarmal merdivenlerden yukarı ve koridordan aşağı sürükledi. Odası sadece küçük bir mobilyadan ibaretti - bir yazı masası, bir yatak ve bir oturma koltuğu - ve köşedeki kitaplık dışında herhangi bir dekorasyon ya da eşyadan yoksundu; bu kitaplık o kadar çok kitapla doluydu ki, değerli koleksiyonu onun yanında önemsiz kalıyordu.

Meraklanan Robin yaklaştı. Bu kitaplar özellikle onun için mi hazırlanmıştı? Bu pek olası görünmüyordu ama kitapların çoğu onun hoşuna gidecek şeyler gibi görünüyordu - sadece en üst rafta birkaç Swift ve Defo vardı, en sevdiği yazarların varlığından haberdar olmadığı romanları. Ah, işte *Gulliver'in Seyahatleri*. Kitabı raftan çekti. Oldukça yıpranmış görünüyordu, bazı sayfaları kırışmış ve yıpranmıştı, bazıları da çay ya da kahve yüzünden lekelenmişti.

Kitabı yerine koydu, kafası karışmıştı. Bu odada ondan önce başka biri yaşamış olmalıydı. Belki de başka bir çocuk - onun yaşında, Jonathan Swift'i çok seven, *Gulliver'in Gezileri'nin* bu kopyasını o kadar çok okumuştı ki, parmağının sayfayı çevirdiği yerin sağ üstündeki mürekkep solmaya başlamıştı.

Ama bu kim olabilir? Profesör Lovell'in çocuğu olmadığını sanıyordu.

"Robin! Bayan Piper aşağıdan bağırdı. "Dışarıda bekleniyorsun.

Robin aceleyle merdivenlerden indi. Profesör Lovell kapının yanında bekledi ve sabırsızlıkla cep saatine baktı.

"Odan uygun mu?" diye sordu. "İhtiyacın olan her şey var mı? Robin coşkuyla başını salladı. "Ah, evet.

"Güzel. Profesör Lovell bekleyen taksiye başıyla işaret etti. "Atla, seni bir İngiliz yapmamız gerekiyor.

Bunu gerçekten kastetmişti. Öğleden sonra Profesör Lovell, Robin'i İngiliz sivil toplumuna asimile etmek için bir dizi ayak işine götürdü. Onu tartan, muayene eden ve isteksizce adada yaşamaya uygun olduğunu söyleyen bir doktora göründüler: 'Tropik

Tanrıya şükür ne hastalık ne de pire var. Yaşına göre biraz küçük ama onu koyun eti ve püreyle büyütürseniz iyi olacaktır. Şimdi bir çiçek aşısı yapalım - kolunu kıvrır lütfen, teşekkürler. Acımayacak. Üçe kadar sayın.' Robin'in asi, çene hizasındaki buklelerini kulaklarının üzerinde kısa ve düzgün bir şekilde kesen bir berber gördüler. Bir şapkacı, bir çizmeci ve son olarak da Robin'in vücudunun her santimini ölçen ve ona birkaç kumaş parçası gösterip Robin'in bunalmış bir halde rastgele seçtiği bir terzi gördüler.

Öğleden sonra sona ererken, Robin'e kendisini Birleşik Krallık'ın yasal bir vatandaşı ve Profesör Richard Linton Lovell'in vesayeti altında bir vasi haline getirecek bir dizi belge hazırlayan bir avukatla randevu almak için adliyeye gittiler.

Profesör Lovell bir çırpıda imzasını attı. Sonra Robin avukatın masasına gitti. Masa onun için çok yüksekti, bu yüzden bir kâtip üzerinde durabileceği bir bank getirdi.

"Bunu zaten imzaladığımı sanıyordum. Robin yere baktı. Kullanılan dil, Profesör Lovell'in Kanton'da kendisine verdiği vasilik sözleşmesine oldukça benziyordu.

Profesör Lovell, 'Sizinle benim aramdaki şartlar bunlardı,' dedi. "*Bu sizi bir İngiliz yapar.*

Robin döngü halindeki yazıyı taradı - *vasi, yetim, reşit olmayan, velayet*. "Beni oğlun olarak mı kabul ediyorsun?

'Seni evlatlık olarak kabul ediyorum. Bu farklı bir şey.'

Neden? diye soracaktı neredeyse. Önemli bir şey bu soruya bağlıydı, ancak tam olarak ne olduğunu bilmek için henüz çok gençti. Aralarında olasılıklara gebe bir an geçti. Avukat burnunu kaşıdı. Profesör Lovell boğazını temizledi. Ama o an herhangi bir yorum yapılmadan geçti. Profesör Lovell'dan bir açıklama gelmemişti ve Robin baskı yapmaması gerektiğini zaten biliyordu. İmzaladı.

Hampstead'e döndüklerinde güneş çoktan batmıştı. Robin yatmaya gidip gidemeyeceğini sordu ama Profesör Lovell onu yemek odasına çağırdı.

'Bayan Piper'ı hayal kırıklığına uğratamazsınız; bütün öğleden sonra mutfaktaydı.

En azından yemeğinizi tabağınızda biraz gezdirin.'

Bayan Piper ve mutfağı muhteşem bir buluşmanın tadını çıkarıyordu. Sadece ikisi için gülünç derecede büyük görünen yemek masası, sürahiler dolusu süt, beyaz ekmekler, kızarmış havuçlar ve patateslerle doluydu,

Sos, gümüş yaldızlı bir tencerede hâlâ kaynamakta olan bir şey ve sırlı bir tavuğa benzeyen bir şey. Robin o sabahtan beri bir şey yememişti; açlıktan ölmesi gerekirdi ama o kadar bitkin düşmüştü ki tüm bu yiyecekleri görünce midesi bulandı.

Onun yerine gözlerini masanın arkasında asılı duran tabloya çevirdi. Görmezden gelmek imkânsızdı; odanın tamamına hâkimdi. Alacakaranlıkta güzel bir şehri tasvir ediyordu ama bu Londra değildi, diye düşündü. Daha ağırbaşlı görünüyordu. Daha eski.

"Ah. İşte bu," Profesör Lovell onun bakışlarını takip etti, 'Oxford.

Oxford. Bu kelimeyi daha önce duymuştu ama nerede duyduğundan emin değildi. Bilmediği tüm İngilizce kelimelerde yaptığı gibi ismi ayrıştırmaya çalıştı. 'Bir ... bir inek ticaret merkezi mi? Bir pazar mı?'

'Bir üniversite,' dedi Profesör Lovell. 'Ulusun tüm büyük beyinlerinin araştırma, çalışma ve eğitim için bir araya gelebileceği bir yer. Harika bir yer Robin.

Resmin ortasındaki büyük kubbeli binayı işaret etti. 'Bu Radcliffe Kütüphanesi. Ve bu da,' yanındaki, manzaradaki en yüksek bina olan kuleyi işaret etti, 'Kraliyet Çeviri Enstitüsü. Burada ders veriyorum ve Londra'da olmadığım zamanlarda yılın büyük bölümünü burada geçiriyorum.

'Çok güzel,' dedi Robin.

"Ah, evet. Profesör Lovell alışılmadık bir sıcaklıkla konuştu. "Burası dünyanın en güzel yeri.

Sanki önünde Oxford'u hayal ediyormuş gibi ellerini havada gezdirdi. 'Bir akademisyenler şehri hayal edin, hepsi de en muhteşem, en büyüleyici şeyleri araştırıyor. Bilim. Matematik. Diller. Edebiyat. Hayatınız boyunca görmediğiniz kadar çok kitapla dolu binalar hayal edin. Sessizliği, yalnızlığı ve düşünmek için dingin bir yeri hayal edin. İç çekti. "Londra saçma sapan bir karmaşa. Burada bir şey yapmak imkansız; şehir çok gürültülü ve sizden çok fazla şey talep ediyor. Hampstead gibi yerlere kaçabilirsiniz, ama çılgılık atan merkez sizi isterseniz de istemeseniz de geri çeker. Ancak Oxford size işiniz için ihtiyacınız olan tüm araçları verir - yiyecek, giyecek, kitap, çay - ve sonra sizi yalnız bırakır. Uygar dünyadaki tüm bilgi ve yeniliklerin merkezidir. Ve buradaki çalışmalarınızda yeterince ilerleme kaydederseniz, bir gün buraya eviniz diyecek kadar şanslı olabilirsiniz.

Burada verilebilecek tek uygun yanıt şaşkın bir sessizlik gibi görünüyordu. Profesör Lovell resme hüznle baktı. Robin onun coşkusuna ayak uydurmaya çalıştı ama profesöre yan gözle bakmaktan kendini alamadı. Gözlerindeki yumuşaklık, *özlem* onu ürkütmüştü. Robin onu tanıdığı o kısa süre içinde Profesör Lovell'in hiçbir şeye bu kadar düşkün olduğunu görmemişti.

Robin'in dersleri ertesi gün başladı.

Kahvaltı biter bitmez Profesör Lovell Robin'e yıkanmasını ve on dakika içinde salona dönmesini söyledi. Orada Bay Felton adında iri yarı, güler yüzlü bir beyefendi bekliyordu - Oxford'da birinci sınıftan, Oriel'den bir adam, dikkatinizi çekerim - ve evet, Robin'in Oxford'un Latince hızına yetiştiğinden emin olacaktı. Çocuk yaşatlarına göre biraz geç başlamıştı ama çok çalışırsa bu durum kolayca düzeltilebilirdi.

Böylece temel kelimeleri ezberlediği bir sabah başladı - *agricola, terra, aqua* - göz korkutucuydu ama ardından gelen çekimlerin ve çekimlerin baş döndürücü açıklamalarına kıyasla kolay görünüyordu. Robin'e gramerin temelleri hiç öğretilmemişti - İngilizce'de neyin işe yaradığını biliyordu çünkü kulağa doğru geliyordu - ve bu yüzden Latince öğrenirken dilin temel parçalarını da öğrenmişti. İsim, fiil, özne, yüklem, kopula; sonra yalın, genitif, akuzatif haller ... Sonraki üç saat boyunca şaşırtıcı miktarda materyali özümsemi ve ders sona erdiğinde yarısını unutmuştu, ancak dile ve onunla neler yapabileceğinize dair tüm kelimelere derin bir takdirle ayrıldı.

"Sorun değil, delikanlı. Neyse ki Bay Felton sabırlı bir adamdı ve Robin'i maruz bıraktığı zihinsel acımasızlığa sempati duyuyor gibiydi. 'Zemin hazırlamayı bitirdikten sonra çok daha fazla eğleneceksin. Cicero'ya varana kadar bekle. Robin'in notlarına baktı. "Ama imla konusunda daha dikkatli olmalısın.

Robin nerede yanlış yaptığını göremiyordu. "Nasıl yani?"

"Neredeyse tüm makron işaretlerini unutmuşsun.

"Ah. Robin sabırsız bir sesi bastırdı; çok acıkmıştı ve yemeğe gidebilmek için işinin bitmesini istiyordu. "Şunlar.

Bay Felton parmak eklemleriyle masaya vurdu. 'Tek bir sesli harfin uzunluğu bile önemlidir, Robin Swift. İncil'i düşünün. Orijinal İbranice metinde, yılanın Havva'yı ne tür bir yasak meyveyi yemeye ikna ettiği asla belirtilmez.

yemek. Ama Latince'de *malum* "kötü" anlamına gelir ve *mālum*, Robin için kelimeleri yazdı, makronu kuvvetle vurgulayarak, 'elma' anlamına gelir. Oradan ilk günah için elmayı suçlamaya kısa bir sıçrama oldu. Ama bildiğimiz kadarıyla gerçek suçlu bir hurma olabilir.

Bay Felton, ertesi sabahtan önce ezberlemesi için yaklaşık yüz kelimelik bir liste verdikten sonra öğle yemeğinde ayrıldı. Robin misafir odasında tek başına yemek yedi, dilbilgisine anlamsızca göz kırparken mekanik bir şekilde jambon ve patatesleri ağzına tıktırdı.

"Biraz daha patates, canım? Bayan Piper sordu.

"Hayır, teşekkür ederim. Ağır yemekler, okuduğu küçük yazı tipiyle birleşince uykusunu getiriyordu. Başı zonkluyordu; o anda gerçekten istediği şey uzun bir şekerlemeydi.

Ama erteleme yoktu. Saat tam ikide, kendisini Bay Chester olarak tanıtan ince, gri bıyıklı bir beyefendi eve geldi ve sonraki üç saat boyunca Robin'in Eski Yunanca eğitimine başladılar.

Yunanca tanıdık olanı tuhaflaştırma egzersiziydi. Alfabetesi Roma alfabetisiyle eşleşiyordu ama sadece kısmen eşleşiyordu ve çoğu zaman harfler göründükleri gibi ses çıkarmıyordu - bir rho (P) bir *P değildi ve bir eta (H) bir H değildi*. Latince gibi, çekimleri ve çekimleri kullanıyordu, ancak takip edilmesi gereken çok daha fazla kip, zaman ve ses vardı. Ses envanteri İngilizceye Latineden daha uzak görünüyordu ve Robin Yunanca tonları Çince tonlar gibi çıkarmamak için mücadele edip duruyordu. Bay Chester, Bay Felton'dan daha sertti ve Robin fiil sonlarını karıştırmaya devam edince huysuz ve sinirli oluyordu. Öğleden sonra sonunda Robin kendini o kadar kaybolmuş hissetti ki tek yapabildiği Bay Chester'ın ona tükürdüğü sesleri tekrarlamak oldu.

Bay Chester, Robin'in bakarken canını yakan bir yığın okuma ödevi de verdikten sonra saat beşte ayrıldı. Metinleri odasına taşıdı, sonra başı dönerek tökezledi ve akşam yemeği için yemek odasına gitti.

"Dersleriniz nasıl geçti?" diye sordu Profesör Lovell.

Robin tereddüt etti. "Gayet iyiydi.

Profesör Lovell'in ağzı bir gülümsemeyle yukarı kıvrıldı. 'Bu biraz fazla, değil mi

Bu

mu Robin iç çekti. "Sadece birazcık, efendim.

?' 'Ama yeni bir dil öğrenmenin güzelliği de bu. Yeni bir dil öğrenmek muazzam bir girişim. Bu sizi korkutmalı. Bu sizi takdir ettirir

Zaten bildiklerinizin karmaşıklığı.

"Ama neden bu kadar karmaşık olmak zorunda olduklarını anlamıyorum," dedi Robin ani bir hiddetle. Elinde değildi; hayal kırıklığı öğleden beri artıyordu. 'Yani, neden bu kadar çok kural var? Neden bu kadar çok *son var*? Çince bunların hiçbiri yok; bizde zamanlar, çekimler ya da çekimler yok. Çince çok daha basit-'

"Yanılıyorsunuz," dedi Profesör Lovell. 'Her dil kendine özgü bir şekilde karmaşıktır. Latince sadece karmaşıklığını kelimenin şekline yansıtıyor. Morfolojik zenginliği bir engel değil, bir zenginliktir. *Öğreneceği* cümleyi düşünün. *Tā huì xué*. Hem İngilizcede hem de Çince üç kelime. Latince ise sadece bir tane. *Disce*. Çok daha zarif, anlıyor musun?'

Robin bildiğinden emin değildi.

Bu rutin - sabah Latince, öğleden sonra Yunanca - Robin'in öngörülebilir gelecekteki hayatı oldu. Zahmetli olmasına rağmen bunun için minnettardı. Nihayet günlerini bir düzene sokmuştu. Artık kendini daha az köksüz ve şaşkın hissediyordu - bir amacı vardı, bir yeri vardı ve Kanton'daki tüm liman çocukları arasında bu hayatın neden *ona* düştüğünü hâlâ tam olarak anlayamasa da, görevlerini kararlı ve şikâyet etmeyen bir gayretle yerine getiriyordu.

Haftada iki kez Profesör Lovell ile Mandarin dilinde konuşma pratiği yapıyordu.* İlk başta ne demek istediğini anlayamamıştı. Bu diyaloglar yapay, yapmacık ve en önemlisi de gereksiz geliyordu. Zaten akıcı konuşuyordu; Bay Felton'la Latince konuşurken yaptığı gibi kelimeleri hatırlarken ya da telaffuz ederken takılıp kalmıyordu. Akşam yemeğini nasıl bulduğu ya da hava durumu hakkında ne düşündüğü gibi basit sorulara neden cevap versin ki?

Ancak Profesör Lovell kararlıydı. 'Dilleri unutmak tahmin ettiğinizden daha kolaydır' dedi. 'Çince dünyasında yaşamayı bıraktığınızda, Çince düşünmeyi de bırakırsınız.

"Ama İngilizce düşünmeye başlamamı istediğini sanıyordum," dedi Robin, kafası karışmış bir halde.

Profesör Lovell, 'İngilizce *yaşamamızı* istiyorum,' dedi. 'Bu doğru. Ama yine de Çince pratik yapmana ihtiyacım var. İliklerinize işlediğini düşündüğünüz sözcükler ve ifadeler kısa sürede kaybolabilir.

Sanki bu daha önce olmuş gibi konuştu.

'Mandarin, Kantonca ve İngilizce'de sağlam temellerle büyümüşsünüz. Bu çok büyük bir şans - sizin sahip olduklarınıza ulaşmak için ömürlerini harcayan yetişkinler var. Ve bunu başarsalar bile, sadece fena olmayan bir akıcılık elde ediyorlar - eğer çok düşünürlerse ve konuşmadan önce kelimeleri hatırlarlarsa, idare edecek kadar - ama kelimelerin gecikme veya emek olmadan anadil akıcılığına yakın bir şey değil. Öte yandan siz, iki dil sisteminin en zor kısımlarında çoktan ustalaştınız - aksanlar ve ritim, yetişkinlerin öğrenmesi sonsuza kadar süren ve o zaman bile tam olarak öğrenemeyen o bilinçsiz tuhaflıklar. Ama bunları *korumalısınız*. Doğal yeteneklerinizi çarçur edemezsiniz.

"Ama anlamıyorum," dedi Robin. 'Eğer yeteneklerim Çince'de yatıyorsa, Latince ve Yunanca'ya neden ihtiyacım olsun ki?

Profesör Lovell kıkırdadı. "İngilizce anlamak için.

"Ama ben İngilizce biliyorum.

'Sandığınız kadar iyi değil. Pek çok insan bu dili konuşuyor ama çok azı gerçekten *biliyor*, köklerini ve iskeletini. Ancak bir dilin tarihini, şeklini ve derinliklerini bilmeniz gerekir, özellikle de bir gün yapmayı öğreneceğiniz gibi onu manipüle etmeyi planlıyorsanız. Ve Çince'de de bu ustalığa ulaşmanız gerekecek. Bu da sahip olduklarınızı uygulamakla başlar.

Profesör Lovell haklıydı. Robin, bir zamanlar kendi teni kadar tanıdık gelen bir dili kaybetmenin şaşırtıcı derecede kolay olduğunu keşfetti. Londra'da, görünürde başka bir Çinli yokken, en azından yaşadığı Londra çevrelerinde, ana dili kulağa gevezelik gibi geliyordu. İngilizlerin en özlü mekânı olan o salonda söylendiğinde, aitmiş gibi hissettirmiyordu. Uydurulmuş gibiydi. Ve bazen, hafızasının ne kadar sık zayıfladığı, etrafında büyüdüğü hecelerin nasıl birdenbire bu kadar yabancı gelebildiği onu korkutuyordu.

Yunanca ve Latince için harcadığı çabanın iki katını Çince için harcadı. Günde saatlerce karakterleri yazma alıştırmaları yaptı, basılı karakterlerin mükemmel bir kopyasını elde edene kadar her vuruş üzerinde çalıştı. Çince konuşmaların nasıl hissettirdiğini, Mandarin'in dilinden doğal bir şekilde döküldüğünde, söylediği bir sonraki kelimenin tonlarını hatırlamak için duraklamak zorunda kalmadığında kulağa nasıl geldiğini hatırlamak için hafızasına ulaştı.

Ama unuttuyordu. Bu onu korkutuyordu. Bazen, alıştırma konuşmaları sırasında, sürekli olarak kullandığı bir kelimeyi unuttuğunu fark ediyordu. Bazen de kendi kulağına, ne söylediğini bilmeden Çince taklidi yapan Avrupalı bir denizci gibi geliyordu.

Yine de düzeltebilirdi. Düzeltecekti. Pratik yaparak, ezberleyerek, günlük kompozisyonlarla - Mandarin'i yaşamak ve nefes almakla aynı şey değildi, ama yeterince yakındı. Dilin zihninde kalıcı bir etki bıraktığı bir yaştıydı. Ama ana dilinde rüya görmeyi bırakmadığından emin olmak için denemek, gerçekten denemek zorundaydı.

Profesör Lovell haftada en az üç kez oturma odasında çeşitli konukları ağırlardı. Robin onların da akademisyen olduğunu tahmin ediyordu, çünkü çoğu zaman ellerinde yığınla kitap ya da ciltlenmiş el yazmaları olurdu ve gecenin geç saatlerine kadar bunları inceler ve tartışırlardı. Bu adamlardan birkaçının Çince konuşabildiği ortaya çıktı ve Robin bazen tırabzanın üzerinde saklanarak, ikindi çayı eşliğinde Klasik Çin gramerinin en ince noktalarını tartışan İngilizlerin çok tuhaf sesine kulak misafiri oluyordu. İçlerinden biri, "Bu sadece bir son parçacık," diye ısrar ederken, diğerleri, "Hepsi son parçacık olamaz," diye bağırıyordu.

Profesör Lovell, misafirleri geldiğinde Robin'in ortalıkta görünmemesini tercih ediyor gibiydi. Robin'in gelmesini asla açıkça yasaklamazdı ama Bay Woodbridge ve Bay Ratcliffe'in saat sekizde ziyarete geleceklerini not ederdi, Robin de bunu ortalıkta görünmemesi gerektiği şeklinde yorumlardı.

Robin'in bu anlaşılmayla bir sorunu yoktu. Kuşkusuz, konuşmalarını büyüleyici buluyordu - Batı Hint Adaları'na yapılan seferler, Hindistan'daki pamuk baskıları üzerine müzakereler ve Yakın Doğu'daki şiddetli huzursuzluklar gibi çok uzak şeylerden sık sık bahsediyorlardı. Ama bir grup olarak korkutucuydular; bir karga sürüsü gibi siyah giyinmiş, her biri bir öncekinden daha korkutucu, ciddi, bilgili adamlardan oluşan bir alay.

Bu toplantılardan birine sadece bir kez tesadüfen katılmıştı. Profesör ve misafirlerinin yüksek sesle Kanton'u tartıştıklarına kulak misafiri olduğunda bahçedeydi ve günlük doktor tavsiyesi olan dönüşünü yapıyordu.

Profesör Lovell, 'Napier tam bir aptal,' diyordu. 'Elini çok erken oynuyor - kurnazlık yok. Parlamento hazır değil, üstelik kompradorları da kızdırıyor.

"Muhafazakârların herhangi bir noktada harekete geçmek isteyeceklerini düşünüyor musunuz?" diye sordu çok derin sesli bir adam.

"Belki de. Ancak gemileri getireceklerse Kanton'da daha iyi bir kale edinmeleri gerekecek.

Bu noktada Robin oturma odasına girmekten kendini alamadı.
"Canton'dan ne haber?"

Beyefendilerin hepsi birden dönüp ona baktı. Dört kişiydiler, hepsi de çok uzun boyluydu ve hepsi de ya gözlüklü ya da tek gözlüklüydü.

"Peki ya Canton? Robin aniden gerilerek tekrar sordu.

"Sus," dedi Profesör Lovell. 'Robin, ayakkabıların çok pis, her yere çamur bulaştırıyorsun. Onları çıkar ve gidip bir banyo yap.

Robin ısrar etti. "Kral George Kanton'a savaş mı ilan edecek?"

'Kanton'a savaş ilan edemez, Robin. Kimse şehirlere savaş ilan edemez.

"O zaman Kral George Çin'i işgal mi edecek?" diye ısrar etti.

Nedense bu beyefendileri güldürdü.

"Keşke yapabilseydik," dedi kalın sesli adam. 'Bütün bu girişimi çok daha kolay hale getirirdi, değil mi?"

Büyük gri sakallı bir adam Robin'e baktı. 'Peki sadakatin nerede yatıyor? Buraya mı, eve mi?"

"Aman Tanrım. Robin'in soluk mavi gözlerini sinir bozucu bulduğu dördüncü adam, sanki devasa, görünmez bir büyüteçle onu incelemek için eğildi. 'Bu yeni olan mı? Bir öncekinden bile daha çok sana benziyor-'

Profesör Lovell'ın sesi odayı cam gibi kesti. "Hayward. 'Gerçekten, çok *esrarengiz*, yani gözlerine bakın. Rengi değil, ama *şekil*-'

"*Hayward*.

Robin şaşkınlıkla ikisinin arasında bir ileri bir geri baktı.

"Bu kadarı yeterli," dedi Profesör Lovell. "Robin, *git*.

Robin bir özür mırıldandı ve çamurlu botlarını unutarak aceleyle merdivenleri çıktı. Omzunun üzerinden Profesör Lovell'ın cevabının parçalarını duydu: 'Bilmiyorum, ona fikir vermekten hoşlanmıyorum .. . Hayır, Hayward, vermeyeceğim-' Ama trabzanın üzerinden eğilip yakalanmadan dinleyebileceği güvenli sahanlığa ulaştığında, konuyu çoktan Afganistan'a çevirmişlerdi.

O gece Robin aynanın karşısına geçti ve yüzüne o kadar uzun süre dikkatle baktı ki sonunda yüzüne yabancı gelmeye başladı.

Teyzeleri onun her yere uyum sağlayabilecek bir yüze sahip olduğunu söylerdi - ailesinin geri kalanını renklendiren çivit siyahından daha yumuşak bir kahverengi tonu olan saçları ve gözleri onu makul bir şekilde işaretleyebilirdi

Portekizli bir denizcinin oğlu ya da Qing İmparatoru'nun varisi olarak. Ancak Robin bunu her zaman, kendisine beyaz ya da sarı ırk yelpazesinin herhangi bir yerine ait olabilecek özellikler atfeden doğanın tesadüfi bir düzenlemesine bağlamıştı.

Tam kan Çinli olup olmadığını hiç merak etmemişti.

Ama alternatifi neydi? Babasının beyaz olması mı? Babasının-
Gözlerine bak.

Bu tartışılmaz bir kanıttı, değil mi?

O zaman babası neden Robin'i kendi oğlu olarak kabul etmemişti? Neden oğlu değil de sadece vasisiydi?

Ama o zaman bile Robin, dile getirilemeyecek bazı gerçekler olduğunu, normal bir hayatın ancak bunlar asla kabul edilmediğinde mümkün olduğunu anlayamayacak kadar küçük değildi. Başının üzerinde bir çatı, günde üç öğün garantili yemek ve bir ömür boyu okuyabileceğinden daha fazla kitaba erişimi vardı. Daha fazlasını talep etmeye hakkı olmadığını biliyordu.

O zaman bir karar verdi. Profesör Lovell'ı asla sorgulamayacak, gerçeğin ait olduğu boşluğu asla araştırmayacaktı. Profesör Lovell onu bir oğul olarak kabul etmediği sürece, Robin de onu bir baba olarak kabul etmeye çalışmayacaktı. Bir yalan hiç söylenmemişse yalan sayılmazdı; hiç sorulmamış soruların cevaplanmaya ihtiyacı yoktu. İkisi de gerçek ile inkâr arasındaki sınırsız, sonsuz boşlukta oyalanmaktan son derece memnun kalacaklardı.

Kurulandı, giyindi ve akşamki çeviri çalışmasını bitirmek için masasına oturdu. O ve Bay Felton şimdi Tacitus'un *Agricola'sına geçmişlerdi*.

Auferre trucidare rapere falsis nominibus imperium atque ubi solitudinem faciunt pacem appellant.

Robin cümleyi ayrıştırdı, sözlüğüne baktı ve şunu kontrol etti *auferre*'nin ne anlama geldiğini düşündü, sonra da çevirisini yazdı.*

Ekim ayı başında Michaelmas dönemi başladığında, Profesör Lovell önümüzdeki sekiz hafta boyunca kalacağı Oxford'a doğru yola çıktı. Bunu Oxford'un üç akademik döneminin her biri için yapacak, sadece aralarda geri dönecekti. Robin bu dönemlerin tadını çıkarıyordu; derslerine ara vermese de, her fırsatta vasisini hayal kırıklığına uğratma riski olmadan nefes almak ve rahatlamak mümkündü.

Bu aynı zamanda, Profesör Lovell omzunun üzerinden nefes almadan şehri keşfetme özgürlüğüne sahip olduğu anlamına geliyordu.

Profesör Lovell ona harçlık vermiyordu, ama Bayan Piper ara sıra yol parası olarak biraz bozuk para veriyor, o da Covent Garden'a arabayla gidebilene kadar biriktiriyordu. Bir gazeteci çocuktan atlı omnibüs servisini öğrendiğinde, neredeyse her hafta sonu ona bindi ve Paddington Green'den Bank'a kadar Londra'nın kalbini boydan boya geçti. Tek başına yaptığı ilk birkaç yolculuk onu dehşete düşürdü; birkaç kez Hampstead'e dönüş yolunu bir daha asla bulamayacağına ve hayatını sokaklarda kimsesiz olarak geçirmeye mahkum olacağına ikna oldu. Ama o ısrar etti. Londra'nın karmaşıklığından korkmayı reddetti, çünkü Kanton da bir labirent değil miydi? Her santimini yürüyerek burayı evi haline getirmeye karar verdi. Londra yavaş yavaş daha az bunaltıcı, onu her köşede yutabilecek geçiren, çarpık bir canavar çukuru gibi değil, hilelerini ve dönüşlerini tahmin edebildiği gezilebilir bir labirent gibi hissetmeye başladı.

Şehri okudu. 1830'ların Londra'sında basılı yayın patlaması yaşanıyordu. Gazeteler, dergiler, mecmualar, üç aylık dergiler, haftalık dergiler, aylık dergiler ve her türden kitaplar raflardan uçuyor, kapı önlerine atılıyor ve neredeyse her sokağın köşesinde satılıyordu. *The Times*, *Standard* ve *Morning Post*'un gazete bayilerindeki nüshalarını inceledi; *Edinburgh Review* ve *Quarterly Review* gibi akademik dergilerdeki makaleleri tam olarak anlamasa da okudu; *Londra'daki Figaro* gibi kuruşluk hiciv gazetelerini, renkli suç raporları gibi melodramatik sözde haberleri ve mahkumların ölümcül itirafları üzerine bir diziyi okudu. Daha ucuz şeyler için *Bawbee Gaydası* ile kendini eğlendirdi. Charles Dickens adında çok komik ama beyaz olmayan herkesten nefret ediyor gibi görünen birinin *Pickwick Papers* adlı serisine rastladı. Londra yayıncılığının kalbi olan, gazetelerin matbaalardan hala sıcak çıktığı Fleet Street'i keşfetti. Oraya defalarca geri döndü ve köşeye atılmış yığınlar halindeki dünün gazetelerini bedavaya eve getirdi.

Tüm kelimeleri tek tek çözebilse bile okuduklarının yarısını anlamıyordu. Metinler siyasi imalar, şakalar, argo ve hiç öğrenmediği geleneklerle doluydu. Londra'da tüm bunları özümseyerek geçirdiği bir çocukluk yerine, külliyatı yutmayı denedi, Toryler, Whigler, Chartistler ve Reformcular gibi şeylere atıfta bulunmaya ve bunların ne olduğunu ezberlemeye çalıştı. Mısır Yasalarının ne olduğunu öğrendi.

ve Napolyon adında bir Fransızla ne ilgileri olduğunu öğrendi. Katoliklerin ve Protestanların kim olduğunu ve ikisi arasındaki (en azından ona göre) küçük doktrin farklılıklarının nasıl büyük ve kanlı bir öneme sahip olduğunu öğrendi. İngiliz olmanın İngiliz olmakla aynı şey olmadığını öğrendi, ancak ikisi arasındaki farkı ifade etmekte hala zorlanıyordu.

Şehri okudu ve dilini öğrendi. İngilizce'deki yeni kelimeler onun için bir oyundu, çünkü kelimeyi anlarken her zaman İngiliz tarihi veya kültürünün kendisi hakkında bir şeyler anlamaya başladılar. Sıradan sözcükler beklenmedik bir şekilde bildiği başka sözcüklerden oluştuğunda çok sevinirdi. *Hussy*, *house* ve *wife* sözcüklerinin bir bileşimi idi. *Holiday*, *holy* ve *day* sözcüklerinin bir bileşimi idi. *Bedlam*, mantıksız bir şekilde *Bethlehem*'den geliyordu. *Goodbye*, inanılmaz bir şekilde, *God be with you'nun* kısaltılmış bir versiyonuydu. Londra'nın Doğu Yakası'nda, başlangıçta büyük bir gizem oluşturan Cockney kafiyeli argosuyla karşılaştı, çünkü *Hampstead'in* nasıl 'diş' anlamına gelebileceğine dair hiçbir fikri yoktu.* Ancak atlanan kafiye bileşenini öğrendikten sonra, kendi kafiyesini bulurken çok eğlendi. (Akşam yemeğinden 'azizlerin yemeği' olarak bahsetmeye başladığında Bayan Piper pek eğlenmemişti).*

Kelimelerin ve deyimlerin doğru anlamlarını öğrendikten çok sonra bir zamanlar kafasını karıştırmış olsa da, zihni hâlâ onlarla ilgili komik çağrışımlar kuruyordu. Kabinayı, süslü elbiseler giymiş adamların oyuncak bebekler gibi dizildiği bir dizi devasa raf olarak hayal ediyordu. Whig'lerin isimlerini peruklarından, Tory'lerin isimlerini ise genç Prenses Victoria'dan aldıklarını düşünüyordu. Marylebone'un mermer ve kemikten oluştuğunu, Belgravia'nın çanlar ve mezarlar diyarı olduğunu ve Chelsea'nin adını deniz kabuklarından ve denizden aldığını hayal ediyordu. Profesör Lovell kütüphanesinde Alexander Pope'un kitaplarından oluşan bir raf bulunduruyordu ve Robin tam bir yıl boyunca *Kilide Tecavüz'ün* saç hırsızlığı yerine demir bir cıvata ile zina hakkında olduğunu düşündü.*

Bir poundun yirmi şilin, bir şilin de on iki peni değerinde olduğunu öğrendi - florin, groat ve farthing'in ne olduğu zamanla anlaşılacaktı. Tıpkı birçok Çinli insan olduğu gibi birçok İngiliz insan türü olduğunu ve İrlandalı ya da Galli olmanın İngiliz olmaktan önemli açılardan farklı olduğunu öğrendi. Bayan Piper'ın İskoçya denen bir yerden geldiğini öğrendi, bu da onu bir İskoç yapıyordu ve aynı zamanda onun aksanının neden Profesör Lovell'in keskin ve düz tonlamalarından bu kadar farklı olduğunu da açıklıyordu.

1830'da Londra'nın ne olmak istediğine karar veremeyen bir şehir olduğunu öğrendi. Gümüş Şehir dünyanın en büyük finans merkeziydi, endüstri ve teknolojinin öncüsüydü. Ancak kazancı eşit paylaşılmıyordu. Londra, Covent Garden'daki oyunların ve Mayfair'deki baloların şehri olduğu kadar St Giles çevresindeki gecekondu mahallelerinin de şehriydi. Londra reformcuların şehriydi; William Wilberforce ve Robert Wedderburn gibilerin köleliğin kaldırılmasını istedikleri; Spa Fields ayaklanmalarının liderlerin vatana ihanetle suçlanmasıyla sonuçlandığı; Owen'cılarının herkesi ütöpik sosyalist topluluklarına katmaya çalıştıkları (sosyalizmin ne olduğundan henüz emin değildi); ve Mary Wollstonecraft'ın sadece kırk yıl önce yayınlanan *Kadın Haklarının Savunulması'nın* ardından gürültülü, gururlu feminist ve süfrajat dalgalarına ilham verdiği bir yerdi. Parlamentoda, belediye binalarında ve sokaklarda her kesimden reformcunun Londra'nın ruhu için mücadele ettiğini, muhafazakâr, toprak sahibi yönetici sınıfın ise her fırsatta değişim girişimlerine karşı savaştığını keşfetti.

O zamanlar bu siyasi mücadeleleri anlamıyordu. Sadece Londra'nın ve genel olarak İngiltere'nin ne olduğu ve ne olmak istediği konusunda çok bölünmüş olduğunu hissediyordu. Ve tüm bunların arkasında gümüşün yattığını anladı. Çünkü Radikaller sanayileşmenin tehlikeleri hakkında yazdıklarında ve Muhafazakârlar bunu gelişen ekonominin kanıtlarıyla çürüttüklerinde; siyasi partilerden herhangi biri gecekondu, konutlar, yollar, ulaşım, tarım ve imalat hakkında konuştuğunda; herhangi biri İngiltere ve İmparatorluğun geleceği hakkında konuştuğunda, gazetelerde, broşürlerde, dergilerde ve hatta dua kitaplarında her zaman o kelime vardı: gümüş, gümüş, *gümüş*.

Bayan Piper'dan İngiliz yemekleri ve İngiltere hakkında hayal edebileceğinden çok daha fazlasını öğrendi. Bu yeni damak tadına alışması biraz zaman aldı. Kanton'da yaşarken yemek hakkında fazla düşünmemişti - günlük öğünlerini oluşturan yulaf lapası, buharda pişmiş çörekler, köfte ve sebze yemekleri ona sıradan gelmişti. Bunlar fakir bir ailenin temel beslenmesiydi, yüksek Çin mutfağından çok uzaktı. Şimdi onları ne kadar özlediğine şaşırıyordu. İngilizler sadece iki tadı düzenli olarak kullanıyordu - tuzlu ve tuzsuz - ve diğerlerinin hiçbirini tanımıyor gibiydiler. Baharat ticaretinden bu kadar kâr eden bir ülke için, vatandaşları baharatları gerçekten kullanmaktan şiddetle kaçınıyordu; Hampstead'de geçirdiği süre boyunca, bırakın 'baharatlı' olmayı, doğru dürüst 'çeşnili' olarak tanımlanabilecek bir yemek bile tatmamıştı.

Yemek yemekten çok yemek hakkında bir şeyler öğrenmekten zevk alırdı. Bu eğitim kendiliğinden gelmişti - sevgili Bayan Piper konuşkan bir tipti ve Robin tabağındakilere en ufak bir ilgi bile gösterirse, öğle yemeğini servis ederken memnuniyetle ders verirdi. Her haliyle oldukça lezzetli bulduğu patatesin, alt sınıf olarak görüldüğü için önemli konukların yanında servis edilmemesi gerektiği söylenmişti. Yeni icat edilen gümüş yaldızlı tabakların yemeği yemek boyunca sıcak tutmak için kullanıldığını, ancak bu hileyi konuklara göstermenin kabalık olduğunu ve bu nedenle çubukların her zaman tabakların en dibine yerleştirildiğini öğrendi. Yemeklerin art arda servis edilmesi uygulamasının Fransızlardan alındığını ve bunun henüz evrensel bir norm olmamasının nedeninin o küçük adam Napolyon'a duyulan kızgınlık olduğunu öğrendi. Öğle yemeği, öğle yemeği ve öğlen yemeği arasındaki ince ayrımları öğrendi, ancak tam olarak anlayamadı. En sevdiği bademli cheesecake için Roma Katoliklerine teşekkür etmesi gerektiğini öğrendi, çünkü oruç günlerinde süt ürünlerinin yasaklanması İngiliz aşçıları badem sütü ile yenilik yapmaya zorlamıştı.

Bir gece Bayan Piper yuvarlak, yassı bir daire çıkardı: üçgen dilimler halinde kesilmiş bir çeşit pişmiş hamur. Robin bir tane aldı ve köşesinden geçici olarak ısırdı. Çok kalın ve unluydu, annesinin her hafta buharda pişirdiği kabarık beyaz ekmeklerden çok daha yoğundu. Tatsız değildi, sadece şaşırtıcı derecede ağırdı. Bolusu aşağı indirmek için büyük bir yudum su aldı ve sonra "Bu nedir?" diye sordu.

Bayan Piper, "O bir çörek, canım," dedi.

"Scone," diye düzeltti Profesör Lovell.

'Bu tam anlamıyla bir *bannock*-'

Profesör Lovell, "Çörekler birer parçadır," dedi. "Bannock ise pastanın tamamıdır.

'Şimdi buraya bakın, bu bir bannock ve tüm bu küçük parçalar da bannock. Çörekler, siz İngilizlerin ağzınıza atmaya bayıldığınız kuru, ufalanmış şeylerdir-'

'Sanırım kendi çöreklerinizi hariç tutuyorsunuz, Bayan Piper. Akli başında hiç kimse onları kuru olmakla suçlamaz.

Bayan Piper iltifatlara boyun eğmedi. 'Bu bir bannock. *Onlar* bannock. Büyükanнем onlara bannock derdi, annem de bannock derdi, yani bannock onlar.

"Neden - neden onlara - bannock deniyor? Robin sordu. Kelimenin sesi ona tepelerde yaşayan bir canavarı hayal ettirdi, pençeli ve

Ekmek kurban edilmedikçe tatmin olmayan bir şey.

"Latince yüzünden," dedi Profesör Lovell. 'Bannock, Latince'den geliyor.

panicium, yani "pişmiş ekmek".

Bu, hayal kırıklığı yaratacak kadar sıradan olsa da makul görünüyordu. Robin bannock ya da çörekten bir ısırık daha aldı ve bu kez midesine yerleşen kalın, tatmin edici şeklin tadını çıkardı.

O ve Bayan Piper, çöreklerle duydukları derin sevgi sayesinde çabucak kaynaştılar. Onları her şekilde yapıyordu - sade, biraz kaymak ve ahududu reçeli ile servis edilen; tuzlu ve peynir ve sarımsaklı frenk soğanı ile süslenmiş; ya da kuru meyve parçaları ile noktalanmış. Robin onları en çok sade severdi - ona göre başlangıçtan beri mükemmel olan bir şeyi neden mahvedelim ki? Platonik formları yeni öğrenmişti ve çöreklerin Platonik ekmek ideali olduğuna ikna olmuştu. Ve Bayan Piper'ın kaymağı harikaydı, hafif, cevizli ve aynı anda ferahlatıcıydı. Bazı evlerde kaymak tabakası elde etmek için sütün neredeyse bir gün boyunca ocakta kaynatıldığını söylemişti ama geçen Noel'de Profesör Lovell ona kaymağı saniyeler içinde ayırabilen gümüş işlemeli akıllı bir alet getirmişti.

Profesör Lovell sade çörekleri en az seven kişiydi, bu yüzden sultana çörekleri ikindi çaylarının temelini oluşturuyordu.

"Bunlara neden sultani üzüm deniyor? Robin sordu. "Onlar sadece kuru üzüm, değil mi?

"Emin değilim, canım," dedi Bayan Piper. 'Belki de geldikleri yerdir. *Sultana kulağa* oldukça Doğulu geliyor, değil mi? Richard, bunlar nerede yetişiyor? Hindistan'da mı?"

"Küçük Asya," dedi Profesör Lovell. 'Ve onlar sultan değil sultaniye, çünkü çekirdekleri yok.

Bayan Piper Robin'e göz kırptı. 'Evet, işte gördünüz. Her şey tohumlarla ilgili.

Robin bu şakayı anlamamıştı ama çöreklerinde çekirdeksiz kuru üzüm sevmediğini biliyordu; Profesör Lovell bakmıyorken çekirdeksiz kuru üzümünü seçti, çöreği kaymağa buladı ve ağzına attı.

Robin'in çörekler dışında en büyük düşkünlüğü romanlardı. Kanton'dayken her yıl eline geçen iki düzine kitap, yetersiz bir damlaydı. Şimdi ise gerçek bir sele erişimi vardı. Hiçbir zaman kitapsız kalmıyordu ama boş zamanlarında okumayı programına sıkıştırmak için yaratıcı olması gerekiyordu.

Masada okuyor, Bayan Piper'in yemeklerini ağzına ne attığını düşünmeden mideye indiriyordu; bahçede yürürken okuyordu ama bu başını döndürüyordu; banyoda okumayı bile denedi ama Defoe'nun *Albay Jack'inin* yeni baskısı üzerinde bıraktığı ıslak, buruşuk parmak izleri onu utandırdı ve bu alışkanlığından vazgeçmesine neden oldu.

Romanları her şeyden çok severdi. Dickens'ın dizileri iyi ve eğlenceliydi, ama bütün, bitmiş bir hikâyenin ağırlığını elinde tutmak ne büyük bir zevkti. Eline geçen her türü okurdu. Jane Austen'in tüm eserlerinden keyif almıştı, ancak Austen'in anlattığı sosyal gelenekleri anlamak için Bayan Piper'a danışması gerekmişti. (Antigua neredeydi? Ve Sir Thomas Bertram neden hep oraya gidiyordu?*) Thomas Hope ve James Morier'in seyahat edebiyatını yuttu ve bu sayede Yunanlılar ve Perslerle ya da en azından onların hayali bir versiyonuyla tanıştı. Mary Shelley'nin *Frankenstein'ını* çok beğenmiş, ancak aşırı dramatik bulduğu daha az yetenekli kocasının şiirleri için aynı şeyi söyleyememiştir.

O ilk dönem Oxford'dan döndükten sonra, Profesör Lovell Robin'i bir kitapçıya götürdü - Piccadilly'de, Fortnum & Mason'ın hemen karşısındaki Hatchards. Robin yeşil boyalı girişin önünde durdu ve ağzı açık kaldı. Şehirdeki gezintileri sırasında birçok kez kitapçıların önünden geçmişti ama içeri girmesine izin verileceğini hiç düşünmemişti. Bir şekilde kitapçıların sadece zengin yetişkinler için olduğu, içeri girmeye cesaret ederse kulağından tutulup dışarı atılacağı fikrini geliştirmişti.

Profesör Lovell, Robin'in kapıda tereddüt ettiğini görünce gülümsedi. 'Ve burası sadece halk için bir dükkân,' dedi. 'Bir tane görene kadar bekle

üniversite kütüphanesi.'

İçeride, yeni basılmış kitapların baş döndürücü odun tozu kokusu bunaltıcıydı. Tütün böyle koksaydı, diye düşündü Robin, her gün içerdi. En yakındaki rafa doğru adım attı, elini dokunmaya korkarak sergilenen kitaplara doğru götürdü - çok yeni ve canlı görünüyorlardı; sırtları çatlamamıştı, sayfaları pürüzsüz ve parlaktı. Robin yıpranmış, su geçirmiş kitaplara alışkındı; klasik gramerleri bile onlarca yıllıktı. Bu parlak, yeni ciltlenmiş şeyler farklı bir nesne sınıfı gibi görünüyordu, elle tutulup okunmaktan ziyade uzaktan hayranlıkla bakılacak şeyler.

"Birini seçin," dedi Profesör Lovell. 'İlk kitabınızı edinmenin nasıl bir duygu olduğunu bilmelisiniz.

*Birini mi seçeyim? Tüm bu hazinelerden sadece birini mi? Robin ilk başlığı ikincisinden ayırt edememişti ve metinlerin çokluğundan gözleri kamaştığı için sayfaları çevirip karar veremedi. Gözleri bir başlığa takıldı: Frederick Marryat'ın *The King's Own'u*. Şimdiye kadar tanımadığı bir yazardı. Ama yeni olanın iyi olduğunu düşündü.*

"Hm. Marryat. Onu okumadım ama sizin yaşınızdaki çocuklar arasında popüler olduğunu duydum. Profesör Lovell kitabı elinde evirip çevirdi. 'Bu mu o zaman? Emin misiniz?

Robin başını salladı. Şimdi karar vermezse asla gidemeyeceğini biliyordu. Pastanedeki aç bir adam gibiydi, seçenekleri gözlerini kamaştırıyordu ama profesörün sabrını denemek istemiyordu.

Dışarıda profesör ona kahverengi kâğıda sarılı paketi uzattı. Robin paketi göğsüne bastırdı ve eve dönene kadar açmamak için kendini zor tuttu. Profesör Lovell'a bol bol teşekkür etti ve ancak bunun profesörün biraz rahatsız görünmesine neden olduğunu fark edince durdu. Ama sonra profesör ona yeni kitabı elinde tutmanın iyi hissettirip hissettirmediğini sordu. Robin heyecanla kabul etti ve hatırlayabildiği kadarıyla ilk kez karşılıklı gülümsediler.

Robin, *The King's Own'u* o hafta sonuna kadar saklamayı planlamıştı; o zaman dersler olmadan bütün bir öğleden sonrayı kitabın sayfalarını yavaşça karıştırarak geçirecekti. Ama Perşembe öğleden sonra geldi ve bekleyemeyeceğini anladı. Bay Felton gittikten sonra Bayan Piper'ın hazırladığı ekmek ve peynir tabağını mideye indirdi ve aceleyle üst kattaki kütüphaneye çıkarak en sevdiği koltuğa kıvrılıp okumaya başladı.

Hemen büyülenmişti. *The King's Own bir* deniz kahramanlıkları hikâyesiydi; intikam, cesaret ve mücadele; gemi savaşları ve uzak yolculuklar. Akli Kanton'dan yaptığı kendi yolculuğuna gitti ve bu anıları romanın bağlamı içinde yeniden çerçeveledi, kendisini korsanlarla savaşırken, sallar inşa ederken, cesaret ve kahramanlık madalyaları kazanırken hayal etti-

Kapı gıcırdayarak açıldı.

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordu Profesör Lovell.

Robin başını kaldırıp baktı. Kraliyet Donanması'nın dalgalı sularda seyrettiği zihnindeki görüntü o kadar canlıydı ki, nerede olduğunu hatırlaması bir anını aldı.

"Robin," dedi Profesör Lovell tekrar, "*ne yapıyorsun?*

Birdenbire kütüphane çok soğuk geldi; altın rengi öğleden sonra karardı. Robin, Profesör Lovell'in bakışlarını kapının üzerindeki tik tak eden saate doğru takip etti. Saati tamamen unutmuştu. Ama akrep ve yelkovan doğru olamazdı, okumaya oturalı *üç saat olmuş olamazdı*.

"Özür dilerim," dedi, hâlâ biraz şaşkındı. Kendini çok uzaklardan gelmiş, Hint Okyanusu'ndan koparılıp bu loş, soğuk çalışma odasına bırakılmış bir gezgin gibi hissediyordu. "Yapmadım - zamanın nasıl geçtiğini anlamadım.

Profesör Lovell'in yüz ifadesini hiç okuyamıyordu. Bu onu korkutmuştu. Bu esrarengiz duvar, bu insanlık dışı boşluk, öfkeden çok daha korkutucuydu.

Profesör Lovell, "Bay Chester bir saatten fazladır aşağıda," dedi. "Onu on dakika bile bekletmezdim ama eve daha yeni döndüm.

Robin'in içi suçluluk duygusuyla burkuldu. "Çok özür dilerim, efendim-" "Ne okuyorsunuz? Profesör Lovell araya girdi.

Robin bir an tereddüt etti, sonra *Kralın Adamları'nı uzattı.** 'Bana aldığınız kitap, efendim - büyük bir savaş var, sadece ne olduğunu görmek istedim-'

"Sence o cehennem kitabının ne hakkında olduğunun bir önemi var mı?

İlerleyen yıllarda Robin ne zaman o anı hatırlasa, bir sonraki hareketinin ne kadar küstahça olduğunu düşünüp dehşete kapılıyordu. Aklını kaçırarak kadar paniklemiş olmalıydı, çünkü geriye dönüp baktığında, Marryat'nın kitabını kapatıp kapıya yönelmesi, sanki bir an önce sınıfa gidebilecekmiş, sanki bu kadar büyük bir hata bu kadar kolay unutulabilecekmiş gibi davranması saçma bir aptallıktı.

Kapıya yaklaştığında Profesör Lovell elini geri çekti ve parmak eklemlerini Robin'in sol yanağına sertçe vurdu.

Darbenin gücü onu yere yapıştırdı. Şoktan çok acı hissetti; şakaklarındaki yankı henüz acıımıyordu - bu daha sonra, birkaç saniye geçtikten ve kan kafasına hücum etmeye başladıktan sonra gelecekti.

Profesör Lovell'in işi bitmemişti. Robin sersemlemiş bir halde dizlerinin üzerine çöktüğünde, profesör şöminenin yanından bir sopa çekip Robin'in gövdesinin sağ tarafına çaprazlamasına savurdu. Sonra tekrar indirdi. Ve tekrar.

Robin, Profesör Lovell'in şiddet uyguladığından şüphelenseydi daha çok korkardı, ama bu dayak o kadar beklenmedikti ki

Karakterinin dışında, her şeyden çok gerçeküstü hissettirdi. Yalvarmak, ağlamak ya da çığlık atmak aklına bile gelmedi. Sopa sekizinci, dokuzuncu, onuncu kez kaburgalarını kırarken bile - dişlerindeki kanın tadını alırken bile - hissettiği tek şey bunun gerçekleşiyor olmasından duyduğu derin bir şaşkınlıktı. Saçma geliyordu. Bir rüyaya yakalanmış gibiydi.

Profesör Lovell da fırtınalı bir öfkenin pençesinde kıvranan bir adam gibi görünmüyordu. Bağırılmıyordu; gözleri vahşi değildi; yanakları kızarmamıştı bile. Sadece, her sert ve kasıtlı darbesinde, en az kalıcı yaralanma riskiyle en fazla acıyı vermeye çalışıyor gibi görünüyordu. Çünkü ne Robin'in kafasına vurmuş, ne de kaburgalarını kıracak kadar güç uygulamıştı. Hayır; sadece kolayca gizlenebilecek ve zamanla tamamen iyileşecek çürükler oluşturdu.

Ne yaptığını çok iyi biliyordu. Bunu daha önce yapmış gibi görünüyordu.

On iki vuruştan sonra her şey durdu. Profesör Lovell aynı soğukkanlılık ve hassasiyetle maşayı şömineye geri koydu, geri çekildi ve masaya oturdu; çocuk dizlerinin üzerine çöküp yüzündeki kanı elinden geldiğince silerken Robin'i sessizce izledi.

Çok uzun bir sessizlikten sonra konuştu. "Seni Kanton'dan getirdiğimde beklentilerimi açıkça belirtmiştim.

Sonunda Robin'in boğazında bir hıçkırık birikti, boğucu, gecikmiş bir duygusal tepki, ama yuttu. Ses çıkarırsa Profesör Lovell'ın ne yapacağından korkuyordu.

Profesör Lovell soğuk bir tavırla, "Ayağa kalk," dedi. "Otur.

Robin otomatik olarak itaat etti. Azı dişlerinden birinin gevşediğini hissetti. Onu yokladı ve taze, tuzlu bir kan dilini kaplayınca irkildi.

Profesör Lovell, "Bana bak," dedi.

Robin gözlerini kaldırdı.

Profesör Lovell, "Seninle ilgili iyi bir şey var," dedi. "Dayak yediğinde ağlamıyorsun.

Robin'in burnu sızladı. Gözyaşları patlamak üzereydi ve onları tutmak için kendini zorladı. Sanki şakaklarına bir çivi çakılıyormuş gibi hissetti. Acıdan öylesine bunalmıştı ki nefes alamıyordu ama yine de en önemli şey acı çektiğini belli etmemek gibi görünüyordu. Hayatında hiç bu kadar sefil hissetmemişti. Ölmek istiyordu.

'Bu çatı altında tembelliğe müsamaha göstermeyeceğim,' dedi Profesör Lovell. 'Çevirmenlik kolay bir meslek değildir, Robin. Odaklanmayı gerektirir. Disiplin ister.

Erken yaşıta Latince ve Yunanca eğitimi almadığınız için zaten dezavantajlı durumdasınız ve Oxford'a başlamadan önce aradaki farkı kapatmak için yalnızca altı yılınız var. Tembellik edemezsiniz. Hayallerle vakit kaybedemezsiniz.

İçini çekti. "Bayan Slate'in raporlarına dayanarak, gayretli ve çalışkan bir çocuk olacağınızı ummuştum. Şimdi görüyorum ki yanılmışım. Tembellik ve düzenbazlık sizin türünüzün ortak özellikleri. Komşuları ilerleme yolunda hızla ilerlerken Çin'in tembel ve geri kalmış bir ülke olarak kalmasının nedeni budur. Sen doğuştan aptal, zayıf fikirli ve sıkı çalışmaya isteksizsin. Bu özelliklerine direnmelisin Robin. Kanının kirliliğinin üstesinden gelmeyi öğrenmelisin. Bunu yapabilme kapasiten üzerine büyük bir kumar oynadım. Bana buna değdiğini kanıtla ya da Kanton'a geri dönüş biletini kendin al. Başını eğdi. "Kanton'a dönmek istiyor musun?"

Robin yutkundu. "Hayır.

Ciddiydi. Bundan sonra bile, sınıfının sefaletinden sonra bile, kendisi için alternatif bir gelecek hayal edemiyordu. Canton yoksulluk, önemsizlik ve cehalet demekti. Kanton demek veba demekti. Kanton demek artık kitap yok demekti. Londra, isteyebileceği tüm maddi konforlar demekti. Londra demek, bir gün Oxford demekti.

"O zaman şimdi karar ver Robin. Kendini derslerinde başarılı olmaya ada, bunun gerektirdiği fedakarlıkları yap ve beni bir daha asla bu kadar utandırmayacağına söz ver. Ya da ilk paketi eve götür. Ailen, yeteneklerin ve paran olmadan sokaklara geri döneceksin. Sana sunduğum fırsatlara bir daha asla sahip olamayacaksın. Bırak Oxford'u, bir daha Londra'yı görmeyi bile hayal edemezsin. Asla ama *asla* gümüş bir çubuğa dokunamayacaksın. Profesör Lovell arkasına yaslandı ve Robin'e soğuk, dikkatli gözlerle baktı. "Öyleyse. Seç."

Robin bir yanıt fısıldadı. 'Daha yüksek sesle. İngilizce.'

"Üzgünüm," dedi Robin kısık sesle. "Kalmak istiyorum.

"Güzel. Profesör Lovell ayağa kalktı. 'Bay Chester aşağıda bekliyor. Kendini topla ve sınıfa git.'

Robin nasıl olduysa o dersin tamamını burnunu çekerek, odaklanamayacak kadar sersemlemiş, yüzünde büyük bir morluk oluşmuş ve gövdesi bir düzine görünmez yaradan zonklayarak geçirdi. Neyse ki Bay Chester olay hakkında hiçbir şey söylemedi. Robin çekimler listesini gözden geçirdi ve hepsini yaptı

Yanlış. Bay Chester sabırla, zoraki de olsa hoş bir ses tonuyla onu düzeltti. Robin'in geç kalması dersi kısaltmamıştı - akşam yemeğini çoktan geçmişlerdi ve bu Robin'in hayatındaki en uzun üç saatti.

Ertesi sabah Profesör Lovell hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Robin kahvaltı için aşağı indiğinde, profesör çevirilerini bitirip bitirmediğini sordu. Robin bitirdiğini söyledi. Bayan Piper kahvaltı için yumurta ve jambon getirdi ve biraz çılgınca bir sessizlik içinde yediler. Çiğnemek ve bazen yutmak acı veriyordu - Robin'in yüzü gece boyunca daha da şişmişti - ama Bayan Piper sadece öksürdüğünde jambonunu daha küçük parçalara ayırmasını önerdi. Hepsi çaylarını bitirdi. Bayan Piper tabakları kaldırdı ve Robin, Bay Felton gelmeden önce Latince ders kitaplarını almaya gitti.

Robin'in aklına kaçmak hiç gelmemişti, ne o zaman ne de sonraki haftalarda. Başka bir çocuk korkmuş olabilirdi, Londra sokaklarına kaçmak için ilk fırsatı değerlendirebilirdi. Daha iyi, daha nazik bir muameleye uygun başka bir çocuk, Bayan Piper, Bay Felton ve Bay Chester gibi yetişkinlerin on bir yaşındaki ağır yaralı bir çocuğa karşı böylesine kayıtsız kalmalarının korkunç derecede yanlış olduğunu fark edebilirdi. Ama Robin bu dengeye dönüş için o kadar minnettardı ki, olanlara kızmak için bile kendinde bir güç bulamıyordu.

Sonuçta, bir daha asla olmadı. Robin bunun olmamasını sağladı. Sonraki altı yılını tükenme noktasına gelene kadar çalışarak geçirdi. Gurbete gönderilme tehdidi sürekli üzerinde belirirken, hayatını Profesör Lovell'in görmek istediği öğrenci olmaya adanmıştı.

Yunanca ve Latince, ilk yıldan sonra, her dilin anlam parçalarını kendisi için bir araya getirebilecek kadar yapı taşını bir araya getirdikten sonra daha eğlenceli hale geldi. O andan itibaren yeni bir metinle karşılaştığında karanlıkta el yordamıyla ilerlemekten ziyade boşlukları doldurmak gibi hissetmeye başladı. Onu hayal kırıklığına uğratan bir cümlenin tam dilbilgisi formülasyonunu bulmak, ona bir kitabı ait olduğu yere yeniden yerleştirmekten veya kayıp bir çorabı bulmaktan aldığı türden bir tatmin verdi - tüm parçalar birbirine uyuyordu ve her şey bir bütün ve eksiksizdi.

Latince'de Cicero, Livy, Virgil, Horace, Caesar ve Juvenal'i okudu; Yunanca'da Xenophon, Homeros, Lysias ve Platon'la uğraştı. Zamanla dil konusunda oldukça iyi olduğunu fark etti. Hafızası güçlüydü ve tonlama ve ritim konusunda ustaydı. Kısa sürede hem Yunanca hem de Latince'de herhangi bir Oxford öğrencisinin kıskanacağı bir akıcılık seviyesine ulaştı. Zamanla Profesör Lovell onun kalıtsal dil yeteneği hakkında yorum yapmayı bıraktı.

tembelliğe meyletti ve bunun yerine Robin'in kanondaki hızlı ilerleyişiyle ilgili her güncellemede başını sallayarak onayladı.

Bu arada tarih de onların etrafında ilerliyordu. 1830'da Kral George IV ölmüş ve yerine küçük kardeşi, kimseyi memnun etmeyen ebedi uzlaşmacı William IV geçmişti. 1831 yılında bir başka kolera salgını Londra'yı kasıp kavurmuş ve ardında otuz bin ölü bırakmıştı. Salgının en büyük etkisi yoksullar ve düşkünler üzerinde görüldü; birbirlerine yakın, sıkışık mahallelerde yaşayan ve birbirlerinin kirli mikroplarından kaçamayanlar.* Ancak Hampstead'deki mahalleye dokunulmamıştı - Profesör Lovell ve uzak duvarlarla çevrili mülklerindeki arkadaşları için salgın, geçerken bahsedilecek, sempati duyulacak ve çabucak unutulacak bir şeydi.

1833 yılında çok önemli bir şey oldu: İngiltere ve kolonilerinde kölelik kaldırıldı ve yerine özgürlüğe geçiş için altı yıllık çıraklık dönemi getirildi. Profesör Lovell'in muhatapları arasında bu haber, kaybedilmiş bir kriket maçının hafif hayal kırıklığıyla karşılandı.

Bay Hallows, 'Bu bizim için Batı Hint Adaları'nı mahvetti,' diye yakındı. 'Kölelik karşıtları lanet olası ahlakçılıklarıyla. Ben hala bu köleliğin kaldırılması takıntısının, İngilizlerin Amerika'yı kaybettikten sonra kendilerini en azından kültürel olarak üstün hissetme ihtiyacının bir ürünü olduğuna inanıyorum. Peki hangi gerekçeyle? Sanki o zavallılar Afrika'da kral dedikleri zorbalar tarafından eşit derecede köleleştirilmemiş gibi.*

Profesör Lovell, 'Ben olsam Batı Hint Adaları'ndan henüz vazgeçmezdim,' dedi. 'Hala yasal bir tür zorla çalıştırmaya izin veriyorlar-'

"Ama sahiplik olmayınca her şeyin tadı kaçıyor.

'Belki de en iyisi budur - ne de olsa azat edilenler kölelerden daha iyi çalışır ve kölelik aslında serbest bir işgücü piyasasından daha pahalıdır-'

'Smith'i çok fazla okuyorsun. Hobart ve MacQueen'in fikri doğrudu - bir gemi dolusu Çinli kaçıran,* bu işinizi görür. Çok çalışkan ve düzenliler, Richard bilmeli-'

"Hayır, Richard onların tembel olduğunu düşünüyor, değil mi Richard?

Bay Ratcliffe sözünü kesti: 'Keşke bütün bu kadınlar kölelik karşıtı tartışmalara katılmayı bıraksalar. İçinde bulundukları durumda kendilerini çok fazla görüyorlar; bu da kafalarına fikirler sokuyor.

"Ne oldu?" diye sordu Profesör Lovell, "Bayan Ratcliffe evdeki durumundan memnun değil mi?

"Kadınların oy hakkının kaldırılmasının bir sıçrama ve atlama mesafesi olduğunu düşünmek istiyor. Bay Ratcliffe kötü bir kahkaha attı. "İşte o gün gelecek.

Ve böylece konuşma kadın haklarının saçmalığına döndü.

Robin, dünyadan ve dünyadaki hareketlerden büyük bir satranç oyunu gibi bahseden, ülkelerin ve halkların istenildiği zaman hareket ettirilebilen ve manipüle edilebilen taşlar olduğunu söyleyen bu adamları asla anlayamayacağını düşündü.

Ama eğer dünya onlar için soyut bir nesneyse, onun için daha da soyuttu, çünkü bu meselelerin hiçbirinde payı yoktu. Robin o dönemi Lovell Malikânesi'nin miyop dünyasından izledi. Reformlar, sömürge ayaklanmaları, köle isyanları, kadınların oy hakkı ve en son Parlamento tartışmaları onun için hiçbir şey ifade etmiyordu. Önemli olan tek şey önündeki ölü dillerdi ve bir gün, yıllar geçtikçe daha da yaklaşan bir gün, sadece duvardaki resimden tanıdığı üniversiteye - bilgi şehrine, rüya gören kulelerin şehrine - gireceği gerçeği idi.

Her şey olaysız ve kutlamasız sona erdi. Bir gün Bay Chester kitaplarını toplarken Robin'e derslerini çok sevdiğini ve üniversitede ona başarılar dilediğini söyledi. Robin ertesi hafta Oxford'a gönderileceğini bu şekilde öğrendi.

Profesör Lovell sorulduğunda 'Ah, evet,' dedi. 'Size söylemeyi unuttum mu?

Üniversiteye yazdım. Sizi bekliyor olacaklar.'

İddiaya göre bir başvuru süreci, bazı tanışma mektuplarının değişimi ve pozisyonunu güvence altına alan finansman garantileri vardı. Robin bunların hiçbirine dahil olmamış. Profesör Lovell ona sadece 29 Eylül'de yeni lojmanına taşınacağını, bu yüzden ayın 28'i akşamına kadar bavullarını hazırlaması gerektiğini söyledi. 'Dönem başlamadan birkaç gün önce geleceksin. Birlikte gideriz.

Yola çıkmadan bir gece önce Bayan Piper Robin'e bir tabak küçük, sert, yuvarlak bisküviler pişirdi, öyle zengin ve ufalanmıştı ki Robin'in ağzında eriyip gidecek gibiydi.

'Bu kurabiye,' diye açıkladı. 'Şimdi, çok zenginler, bu yüzden hepsini bir kerede yemeyin. Richard şekerin bir çocuğu mahvettiğini düşündüğü için fazla yapmıyorum ama sen bunu hak ettin.

"Kurabiye," diye tekrarladı Robin. "Uzun süre dayanmadıkları için mi?

Bannock tartışmasının yapıldığı geceden beri bu oyunu oynuyorlardı.

"Hayır, canım. Güldü. "Hamur işi yüzünden. Yağ hamur işini "kısaltır". *Kısalmanın* anlamı budur, bilirsin - *kısaltma* kelimesini de buradan alırsın.

Tatlı, yağlı parçayı yuttu ve ardından bir yudum süt içti. "Etimoloji derslerinizi özleyeceğim Bayan Piper.

Şaşkınlıkla gözlerinin kenarları kızardı. Sesi kalınlaştı. 'Bir çuval erzağa ihtiyacın olduğunda eve yaz,' dedi. 'O kolejlerin içinde neler döndüğünü pek bilmiyorum ama yemeklerinin berbat olduğunu biliyorum.

Üçüncü Bölüm

*Ama bu asla olmayacak: bize canavarın
hiçbir şeyine sahip olmayan Bir şehir
kalacak,
Bu, kaba, maddi kazançlar, Keskin, kurt gücü ya
da imparatorluğun doymak bilmez ziyafeti için
inşa edilmedi.*

C.S. LEWIS, 'Oxford'

Ertesi sabah Robin ve Profesör Lovell bir taksiye binerek Londra'nın merkezindeki bir istasyona gittiler ve orada Oxford'a giden bir posta arabasına aktarma yaptılar. Binmek için beklerken Robin *posta* arabasının etimolojisini tahmin etmeye çalışarak kendini eğlendirdi. Fayton çok açıktı, ama neden *posta arabası*? Düz, geniş vagon bir sahneye benzediği için mi? Bütün bir oyuncu grubu bu şekilde seyahat etmiş ya da sahneye çıkmış olabilir miydi? Ama bu biraz zorlamaydı. Bir at arabası pek çok şeye benziyordu ama bir sahnenin -yükseltilmiş bir kamusal platformun- nasıl olup da bu kadar bariz bir çağrışım yaptığını düşünemiyordu. Neden bir sepet arabası olmasın? Bir omnicoach?

Robin pes ettiğinde Profesör Lovell, 'Çünkü yolculuk aşamalı olarak gerçekleşir,' diye açıkladı. 'Atlar Londra'dan Oxford'a kadar tüm yolu koşmak istemez, genellikle biz de istemeyiz. Ama yolcu hanlarından nefret ederim, bu yüzden tek günlük bir yolculuk yapacağız; hiç durmadan yaklaşık on saat sürecektir, bu yüzden gitmeden önce şu tuvaleti kullanın.

Posta arabasını diğer dokuz yolcuyla paylaşıyorlardı - dört kişilik iyi giyimli küçük bir aile ve Robin'in profesör olduklarını tahmin ettiği, sıkıcı takım elbiseli ve dirsekleri yamalı bir grup kambur beyefendi. Robin, Profesör Lovell ile takım elbiseli adamlardan birinin arasına sıkışmış oturuyordu. Sohbet etmek için çok erkendi. Araba kaldırım taşları üzerinde sekerek ilerlerken yolcular ya uyukluyor ya da çeşitli yönlerde boş boş bakıyorlardı.

Robin'in karşısındaki kadının örgüsüne baktığını fark etmesi biraz zaman aldı. Göz göze geldiklerinde kadın hemen Profesör Lovell'a döndü ve "Bu bir Doğulu mu?" diye sordu.

Profesör Lovell uykusundan uyanmış bir halde başını kaldırdı.
"A f f e d e r s i n i z ?

"Oğlunuzu soruyordum," dedi kadın. "Pekin'den mi?

Robin Profesör Lovell'a baktı, birden ne diyeceğini çok merak etti.

Ama Profesör Lovell sadece başını salladı. Kaba bir şekilde, "Canton," dedi. "Daha güneyde.

"Ah," dedi kadın, adam ayrıntı vermeyince açıkça hayal kırıklığına uğramıştı. Profesör Lovell uyumaya devam etti. Kadın rahatsız edici bir merakla Robin'i tekrar aşağı yukarı süzdükten sonra dikkatini çocuklarına çevirdi. Robin sessiz kaldı. Birden göğsünün çok sıkıştığını hissetti, Yine de bunun nedenini anlayamıyordu.

Çocuklar ona bakmaktan vazgeçmiyordu; gözleri kocaman açılmıştı ve ağızları öyle bir açılmıştı ki, Robin'e sanki bir kafa daha çıkıyormuş gibi hissettirmeselerdi çok değerli olabilirlerdi. Bir süre sonra çocuk annesinin kolunu çekiştirdi ve kulağına fısıldayabilmek için eğilmesini sağladı.

"Ah. Kıkırdadı, sonra Robin'e baktı. "Görüp göremediğini bilmek istiyor.

"Ben - ne?

"Eğer görebiliyorsan? Kadın sesini yükseltti ve sanki Robin duymakta güçlük çekiyormuş gibi her hecesini abartarak söyledi. (*Harcourt Kontesi'nde Robin'in* başına sık sık gelmişti bu; insanların İngilizce anlamayanlara neden sağırmış gibi davrandıklarını hiç anlayamamıştı). 'Gözlerin böyleyken her şeyi görebiliyor musun? Yoksa sadece küçük yarıklar halinde mi?

Robin sessizce, "Gayet iyi görebiliyorum," dedi.

Hayal kırıklığına uğrayan çocuk dikkatini kız kardeşini çimdiklemeye verdi. Kadın hiçbir şey olmamış gibi örgüsüne devam etti.

Küçük aile Reading'de indi. Robin onlar gidince daha rahat nefes aldığını fark etti. Ayrıca koridorda bacaklarını uzatıp kaskatı kesilmiş dizlerine biraz soluk aldırabiliyor, annesi sanki onu ceplerini karıştırmaya çalışırken yakalamış gibi şaşkın ve şüpheli bir bakış fırlatmıyordu.

Oxford'a giden son on mil kadar yol, ara sıra inek sürüleriyle noktalanan yeşil otlaklardan oluşan pastoral bir alandı. Robin okumaya çalıştı

Oxford Üniversitesi ve Kolejleri başlıklı bir rehber kitap aldı, ama başının zonkladığını fark etti ve uyuklamaya başladı. Bazı posta arabaları, yolculuğu buzdaki patenler kadar yumuşak hissettirmek için gümüş işlemelerle donatılmıştı ama onlarınki eski bir modeldi ve sürekli itiş kakış yorucuydu. Tekerleklerin kaldırım taşlarına çarparak çıkardığı gümbürtüyle uyandı ve etrafına bakındığında High Street'in ortasına, yeni evinin duvarlarla çevrili kapılarının hemen önüne geldiklerini gördü.

Oxford, her biri kendi konut komplekslerine, armalarına, yemekhanelerine, gelenek ve göreneklerine sahip yirmi iki kolejden oluşuyordu. Christ Church, Trinity, St John's ve All Souls en büyük bağışlara ve dolayısıyla en güzel arazilere sahipti. Profesör Lovell, 'Sadece bahçelere bakmak için bile olsa orada arkadaş edinmek isteyeceksiniz,' dedi. 'Worcester ya da Hertford'dan gelenleri güvenle görmezden gelebilirsiniz. Fakir ve çirkinler,' derken insanlardan mı yoksa bahçelerden mi bahsediyordu, Robin emin olamadı, 've yemekleri de kötü,' dedi. Arabadan indiklerinde diğer beyefendilerden biri ona ekşi bir bakış attı.

Robin Üniversite Koleji'nde yaşayacaktı. Elindeki rehber kitap, buranın genellikle 'Univ' olarak anıldığını, Kraliyet Çeviri Enstitüsü'ne kayıtlı tüm öğrencileri barındırdığını ve estetik açıdan 'kasvetli ve saygıdeğer, üniversitenin en yaşlı kızına yakışır bir görünümde' olduğunu bildiriyordu. Kesinlikle Gotik bir mabede benziyordu; ön duvarı pürüzsüz beyaz taşla karşı kuleler ve tek tip pencerelerden oluşuyordu.

"İşte buradasınız. Profesör Lovell ellerini ceplerine sokmuş, biraz rahatsız görünerek duruyordu. Kapıcı kulübesine gittiklerine, Robin'in anahtarlarını aldıklarına ve Robin'in sandıklarını High Street'ten kaldırıma sürüklediklerine göre, bir ayrılığın yakın olduğu açıktı. Profesör Lovell bunu nasıl yapacağını bilmiyordu. "Pekâlâ," dedi tekrar. 'Dersler başlamadan önce birkaç günün var, o yüzden bu süreyi şehri tanımakla geçirmelisin. Bir haritan var - evet, var - gerçi burası yeterince küçük, birkaç gezintiden sonra ezbere öğrenirsin. Belki de kohortunuzun üyelerini arayın; muhtemelen şimdiye kadar taşınmışlardır. Benim ikametgahım kuzeyde, Jericho'da; zarfın içinde size yol tarifini yazdım. Bayan Piper gelecek hafta orada bana katılacak ve bir sonraki Cumartesi günü sizi akşam yemeğinde bekleyeceğiz. Sizi gördüğüne çok sevinecek. Bütün bunları ezberlenmiş bir kontrol listesi gibi sıraladı. Robin'in gözlerinin içine bakmakta zorlanıyor gibiydi. "Her şey hazır mı?"

"Oh, evet," dedi Robin. 'Bayan Piper'ı görmekten de çok mutlu olacağım.

Birbirlerine göz kırptılar. Robin kesinlikle söylenmesi gereken başka sözler olduğunu hissetti, bu olayı -büyümesini, evden ayrılmasını, üniversiteye girmesini- önemli kılacak sözler. Ama bunların ne olabileceğini hayal bile edemiyordu ve görünüşe göre Profesör Lovell da edemiyordu.

"Peki o zaman. Profesör Lovell başını salladı ve artık kendisine ihtiyaç olmadığını onaylarcasına High Street'e doğru döndü. "Sandıklarınızı idare edebilir misiniz?

"Evet, efendim.

Profesör Lovell tekrar, "Peki o zaman," dedi ve High Street'e geri döndü.

Bitirmek için garip bir cümleydi, daha fazlasının geleceğini düşündüren iki kelime. Robin bir an onu izledi, yarı yarıya arkasını dönmesini bekliyordu ama Profesör Lovell sadece bir taksi çağırmaya odaklanmış görünüyordu. Tuhaftı, evet. Ama bu Robin'i rahatsız etmiyordu. Aralarında her zaman böyle olmuştu: konuşmalar bitmemiş, sözler söylenmemişti.

Robin'in kaldığı yer 4 Numara, Magpie Lane* adresindeydi - High Street ile Merton Street'i birbirine bağlayan eğri büğrü, dar sokağın yarısında yeşil boyalı bir bina. Ön kapıda başka biri durmuş, kilidi kurcalıyordu. Yeni bir öğrenci olmalıydı - çantaları ve bavulları etrafındaki kaldırım taşlarına saçılmıştı.

Robin yaklaştıkça onun İngiltere'nin yerlisi olmadığını çok açık olduğunu gördü. Güney Asya daha olasıydı. Robin Kanton'da aynı renkte denizciler görmüştü, hepsi de Hindistan'dan gelen gemilerdendi. Yabancı'nın pürüzsüz, esmer bir teni, uzun ve zarif bir yapısı ve Robin'in o güne kadar gördüğü en uzun, en koyu kirpikleri vardı. Gözleri Robin'in yüzüne yerleşmeden önce onun vücudunda bir aşağı bir yukarı geziniyor, sorguluyor ve Robin'in karşılığında ne kadar yabancı olduğunu kestirmeye çalışıyordu.

"Ben Robin," diye patladı Robin. "Robin Swift.

"Ramiz Rafi Mirza," diye gururla telaffuz etti diğer çocuk elini uzatarak. O kadar düzgün bir İngilizce diksiyonla konuşuyordu ki sesi neredeyse Profesör Lovell'a benziyordu. 'Ya da isterseniz sadece Ramy. Siz de Çeviri Enstitüsü için buradasınız, değil mi?

"Öyleyim," dedi Robin, sonra önseziyle ekledi,

"Canton'luyum. Ramy'nin yüzü gevşedi. "Kalküta.

"Yeni mi geldin?

"Oxford'a, evet. İngiltere'ye mi, hayır - dört yıl önce Liverpool üzerinden bir gemiyle geldim ve şimdiye kadar Yorkshire'da büyük, sıkıcı bir malikanede kaldım. Vasim mezun olmadan önce İngiliz toplumuna alışmamı istedi.

"Benimki de," dedi Robin hevesle. "Sen ne düşünüyorsun?"

"Hava berbat. Ramy'nin ağzının bir tarafı yukarı kıvrıldı. "Ve burada yiyebildiğim tek şey balık.

Birbirlerine gülümsediler.

Robin o anda göğsünde garip bir patlama hissetti. Daha önce kendi durumunda ya da buna benzer başka biriyle hiç karşılaşmamıştı ve araştırmaya devam ederse bir düzine benzerlik daha bulacağından kuvvetle şüpheleniyordu. Aklında binlerce soru vardı ama nereden başlayacağını bilmiyordu. Ramy de yetim miydi? Onun sponsoru kimdi? Kalküta nasıl bir yerdi? O zamandan beri dönmüş müydü? Onu Oxford'a getiren neydi? Birdenbire endişelendi -dilinin tutulduğunu hissetti, bir kelime seçemiyordu- ve bir de anahtarlar meselesi vardı, ve onların dağınık sandıkları, sokağı sanki bir kasırga bir geminin ambarını sokağa boşaltmış gibi gösteriyordu-

"Şu kapıyı açalım mı?" diye soran Ramy'ye Robin "Açalım mı?" diye karşılık verdi.

İkisi de güldü. Ramy gülümsedi. "Şunları içeri sürükleyelim. Ayak parmağıyla bir sandığı itti. "O zaman çok güzel bir kutu şekerim var, sanırım onu açmalıyız, değil mi?"

Odaları koridorun karşısındaydı - altı ve yedi numaralı odalar. Her birimde geniş bir yatak odası ve alçak bir masa, boş kitap rafları ve bir kanepeyle donatılmış bir oturma odası vardı. Kanepe ve masa fazla resmi görünüyordu, bu yüzden Ramy'nin odasının zemininde bağdaş kurarak oturdular, utangaç çocuklar gibi gözlerini kırıştırarak birbirlerine baktılar, elleriyle ne yapacaklarını bilemediler.

Ramy sandıklarından birinden rengârenk paketlenmiş bir koli çıkardı ve ikisinin arasında yere koydu. "Vasim Sir Horace Wilson'dan bir veda hediyesi. Bana da bir şişe Porto şarabı verdi ama onu attım. Ne istersiniz? Ramy paketi yırtarak açtı. "Şekerleme, karamel, fıstıklı gevrek, çikolata ve her türlü şekerlenmiş meyve var ...

"Tanrım - biraz şekerleme alacağım, teşekkürler. Robin kendini bildi bileli kendi yaşına yakın başka biriyle konuşmamıştı.* Bir arkadaşı ne kadar çok istediğini yeni yeni fark ediyordu ama bunu nasıl yapacağını bilmiyordu.

ve deneyip de başarısız olma ihtimali onu aniden dehşete düşürdü. Ya Ramy onu sıkıcı bulursa? Can sıkıcı? Aşırı istekli?

Şekerlemeden bir ısırık aldı, yutkundu ve ellerini kucağına koydu.

"Ee," dedi. "Bana Kalküta'yı anlatır mısın?"

Ramy sırttı.

İlerleyen yıllarda Robin bu geceye pek çok kez geri dönecekti. Bu gecenin gizemli simyası, kötü sosyalleşmiş, kısıtlayıcı bir şekilde yetiştirilmiş iki yabancının dakikalar içinde nasıl da kolayca akraba ruhlara dönüştüğü onu hep şaşırtmıştı. Ramy de en az Robin kadar kızarmış ve heyecanlı görünüyordu. Konuştular ve konuştular. Hiçbir konu tabu gibi görünmüyordu; gündeme getirdikleri her şey ya anında bir anlaşma noktasıydı - çörekler çekirdeksiz daha iyi, teşekkürler - ya da büyüleyici bir tartışma nedeniydi - hayır, Londra aslında çok güzel; siz taşralı fareler sadece kışkandığınız için önyargılısınız. Sadece Thames nehrinde yüzmeyin.

Bir noktada birbirlerine şiirler okumaya başladılar - Ramy'nin ona gazel denildiğini söylediği Urduca beyitlerden oluşan hoş zincirler ve Robin'in açıkçası sevmediği ama kulağa etkileyici gelen Tang şiirleri. Ve Ramy'yi etkilemeyi o kadar çok istiyordu ki. Çok esprili, çok okumuş ve komikti. İngiliz mutfağı, İngiliz görgü kuralları ve Oxbridge rekabeti ('Oxford Cambridge'den daha büyük, ama Cambridge daha güzel ve zaten bence Cambridge'i sadece vasat yetenekler için bir taşma olarak kurdular') gibi her konuda keskin ve iğneleyici fikirleri vardı. Dünyanın yarısını gezmişti; Lucknow, Madras, Lizbon, Paris ve Madrid'de bulunmuştu. Memleketi Hindistan'ı bir cennet olarak tanımlıyordu: 'Mangolar, Birdie' (Robin'e 'Birdie' demeye başlamıştı bile), 'gülünç derecede sulu, bu zavallı küçük adada benzer bir şey satın alamazsın. Bir tane yemeyeli yıllar oldu. Gerçek bir Bengal mangosu görmek için her şeyimi verirdim.

"*Binbir Gece Masalları* okudum," diye teklif etti Robin, heyecandan sarhoş olmuş ve aynı zamanda dünyevi görünmeye çalışıyordu.

"Kalküta Arap dünyasında değil, Birdie.

"Biliyorum. Robin kızardı. "Sadece

demek istedim ki-

Ama Ramy çoktan yoluna devam etmişti. "Bana Arapça okuduğunu söylememiştin!" "Okumuyorum, çeviri yapıyorum.

Ramy iç çekti. "Kimin?"

Robin hatırlamak için çok uğraştı. "Jonathan Scott'ın mı?"

"Bu berbat bir çeviri. Ramy kolunu salladı. 'At gitsin. Bir kere, doğrudan bir çeviri bile değil - önce Fransızcaya çevrilmiş ve

sonra İngilizce - ve bir diğeri için, orijinaline uzaktan yakından benzemiyor. Dahası, Galland - Fransız çevirmen Antoine Galland - diyalogları Fransızlaştırmak ve okuyucunun kafasını karıştıracaklarını düşündüğü tüm kültürel ayrıntıları silmek için elinden geleni yapmış. Haroun Alraschid'in cariyelerini "*dames ses favourites*" olarak çevirmiş. Favori hanımlar. "Cariyeler"den "gözde hanımlar"ı nasıl çıkarıyorsun? Ayrıca bazı erotik bölümleri tamamen çıkarmış ve canı istediğinde kültürel açıklamalar eklemiş - söyleyin bana, tüm müstehcen kısımlarda ensenizde soluyan huysuz bir Fransızla bir destan okumaya ne dersiniz?

Ramy konuşurken çılgınca el kol hareketleri yapıyordu. Gerçekten kızgın olmadığı açıktı, sadece tutkulu ve zeki olduğu belliydi, tüm dünyanın bilmesini istediği gerçeğe o kadar inanmıştı ki. Robin arkasına yaslandı ve Ramy'nin sevimli, heyecanlı yüzünü hem şaşkınlık hem de keyifle izledi.

O zaman ağlayabilirdi. O kadar çaresizce yalnızdı ki, bunu ancak şimdi fark etmişti ve şimdi yalnız *değildi* ve bu o kadar iyi hissettiriyordu ki ne yapacağını bilemiyordu.

Sonunda cümlelerini tamamlayamayacak kadar uykulu olduklarında, şekerlerin yarısı bitmiş ve Ramy'nin zemini ambalaj kağıtlarıyla dolmuştu. Esneyerek birbirlerine iyi geceler dilediler. Robin kendi odasına geri döndü, kapıyı kapattı ve boş odalarına bakmak için arkasını döndü. Önümüzdeki dört yıl boyunca burası onun eviydi - her sabah uyandığı alçak, eğimli tavanın altındaki yatak, yüzünü yıkadığı lavabonun üzerindeki akıtan musluk ve her akşam üzerine eğilip mum ışığında döşeme tahtalarına balmumu damlayana kadar bir şeyler karaladığı köşedeki masa.

Oxford'a geldiğinden beri ilk kez burada bir hayat kuracağını fark etti. Önünde uzanan hayatı hayal etti: o boş kitap raflarında yavaş yavaş biriken kitaplar ve ıvır zıvırlar; hâlâ sandıklarında duran o yepyeni keten gömleklerin yıpranması ve aşınması, yatağının üstündeki rüzgârla sallanan ve bir türlü kapanmayan pencereden görülen ve duyulan mevsim değişiklikleri. Ve Ramy, koridorun tam karşısında.

Bu o kadar da kötü olmazdı.

Yatak yapılmamıştı ama artık çarşafarla uğraşamayacak ya da örtü arayamayacak kadar yorgundu, bu yüzden yan tarafına kıvrıldı ve paltosunu üzerine çekti. Çok kısa bir süre içinde uykuya dalmış ve gülümsüyordu.

Dersler Ekim ayının üçüne kadar başlamayacaktı, bu da Robin ve Ramy'nin şehri keşfedebilecekleri üç tam gün bırakıyordu.

Bunlar Robin'in hayatının en mutlu üç günüydü. Okumaları ya da dersleri yoktu; hazırlaması gereken ezberler ya da kompozisyonlar yoktu. Hayatında ilk kez kendi kesesinin ve programının kontrolü tamamen kendisindeydi ve özgürlükten çılgına dönmüştü.

İlk günlerini alışveriş yaparak geçirdiler. Önlük almak için Ede & Ravenscroft'a; ders listelerinin tamamı için Thornton's Bookshop'a; çaydanlıklar, kaşıklar, nevresimler ve Argand lambalar için Cornmarket'teki ev eşyaları standlarına gittiler. Öğrencilik hayatı için gerekli olduğunu düşündükleri her şeyi aldıktan sonra, her ikisi de burslarının cömert bir kısmının kaldığını ve tükenme tehlikesi olmadığını fark ettiler - bursları her ay burstan aynı miktarda para çekmelerine izin veriyordu.

Bu yüzden savurganlık yaptılar. Çuvallar dolusu şekerlenmiş fındık ve karamel aldılar. Üniversitenin sandallarını kiraladılar ve öğleden sonralarını birbirlerini Cherwell'in kıyılarına sürerek geçirdiler. Queen's Lane kahvehanesine gittiler ve orada ikisinin de daha önce hiç denemediği çeşitli hamur işlerine gülünç miktarda para harcadılar. Ramy flapjack'leri *çok* seviyordu - "Yulafın tadını çok *güzelleştiriyorlar*," dedi, "at olmanın zevklerini anlıyorum," - Robin ise şekere bulanmış yapışkan tatlı çörekleri tercih ediyordu, öyle ki dişleri saatlerce ağrıyordu.

Oxford'da çok göze batıyorlardı. Bu ilk başta Robin'i rahatsız etmişti. Biraz daha kozmopolit olan Londra'da yabancılar asla bu kadar uzun süreli bakışlara maruz kalmazlardı. Ama Oxford'un kasaba halkı onların varlığından sürekli ürküyor gibiydi. Ramy, Robin'den daha fazla dikkat çekiyordu. Robin sadece yakından ve belli ışıklar altında bakıldığında yabancıydı, ama Ramy hemen, gözle görülür bir şekilde ötekiydi.

Fırcı, Robin'in daha önce hiç duymadığı abartılı bir aksanla konuşarak Hintli olup olmadığını sorduğunda, "Ah, evet," dedi. 'Orada oldukça büyük bir ailem var. Kimseye söyleme ama aslında kraliyet ailesindenim, tahtın dördüncü sırasındayım - ne tahtı? Sadece bölgesel bir taht; siyasi sistemimiz çok karmaşık. Ama normal bir hayat yaşamak istedim - düzgün bir İngiliz eğitimi almak, bilirsiniz - bu yüzden sarayımı bırakıp buraya geldim.

"Neden böyle konuştun? Robin kulak kesildiklerinde ona sordu. "Ve ne demek istiyorsun, sen aslında kraliyet ailesinden misin?"

Ramy, 'İngilizler beni ne zaman görseler, beni nasıl bir hikayeden tanıdıklarını belirlemeye çalışıyorlar,' dedi. 'Ya pis bir hırsız lazım, ya da bir

hizmetçisiydim. Yorkshire'da fark ettim ki, beni bir Babür prensi sanmaları daha kolay.

Robin, 'Ben her zaman uyum sağlamaya çalıştım,' dedi.

'Ama bu benim için imkansız,' dedi Ramy. Bir rol oynamak zorundayım. Kalküta'ya döndüğümüzde hepimiz İngiltere'de zengin bir adam olan ilk Bengalli Müslüman Sake Dean Mahomed'in hikayesini anlatıyoruz. Beyaz İrlandalı bir karısı var. Londra'da mülkleri var. Peki bunu nasıl başardı biliyor musunuz? Bir restoran açmış ama başarısız olmuş; sonra uşak ya da vale olarak işe girmeye çalışmış ama o da başarısız olmuş. Sonra aklına Brighton'da bir şampuan evi açmak gibi parlak bir fikir geldi. Ramy kıkırdadı. 'Gelin ve şifalı buharlarınızı alın! Hint yağlarıyla masaj yaptırın! Astımı ve romatizmayı iyileştirir; felci iyileştirir. Tabii ki biz evde buna inanmıyoruz. Ama Dekan Mahomed'in tek yapması gereken kendine tıbbi bir kimlik kazandırmak, dünyayı bu sihirli Doğu tedavisine ikna etmek ve sonra da onları avucunun içine almaktı. Peki bu sana ne anlatıyor Birdie? Eğer senin hakkında hikayeler anlatacaklarsa, bunu kendi yararına kullan. İngilizler asla benim sosyetik olduğumu düşünmeyecekler, ama onların fantezilerine uyarsam, en azından kraliyet ailesinden olduğumu düşüneceklerdir.

Bu da aralarındaki farkı ortaya koyuyordu. Robin Londra'ya geldiğinden beri başını öne eğip asimile olmaya, ötekiliğini önemsiz göstermeye çalışmıştı. Ne kadar sıradan görünürse o kadar az dikkat çekeceğini düşünmüştü. Ama öne çıkmaktan başka çaresi olmayan Ramy, göz kamaştırabileceğine karar vermişti. Son derece cesurdu. Robin onu inanılmaz ve biraz da korkutucu buluyordu.

"*Mirza* gerçekten de "prens" anlamına mı geliyor? Robin, Ramy'nin bunu bir dükkân sahibine üçüncü kez söylediğini duyduktan sonra sordu.

'Elbette. Aslında bu bir unvan - Farsça *Amīrzādeh*'den türetilmiş, ama "prens" yeterince yakın.

"O zaman sen-?"

"Hayır. Ramy homurdandı. "Şey. Belki bir zamanlar. Zaten aile hikâyesi de bu; babam Babür sarayında aristokrat olduğumuzu falan söylüyor. Ama artık değiliz.

"Ne oldu?"

Ramy ona uzun uzun baktı. 'İngilizler, Birdie. Devam et.'

O akşam bir sepet dolusu ekmek, peynir ve tatlı üzüm için çok fazla para ödediler ve bunları South Park'ın doğusundaki bir tepeye getirdiler.

piknik yapmak için kampüsün bir bölümüne gittiler. Ramy'nin gün batımı duasını yapabileceği kadar تنها, ağaçların arasında sessiz bir yer buldular ve çimlerin üzerine bağdaş kurup oturdular, çıplak elleriyle ekmekleri parçaladılar, uzun yıllar boyunca kendi durumlarında sadece kendilerinin olduğunu düşünen çocukların hevesli hayranlığıyla birbirlerine hayatları hakkında sorular sordular.

Ramy hemen Profesör Lovell'in Robin'in babası olduğu sonucuna vardı. 'Öyle olmalı, değil mi? Yoksa neden bu konuda bu kadar ketum davranırsın? Ve aksi halde, anneni nereden tanıyor? Senin bildiğini biliyor mu, yoksa gerçekten hâlâ saklamaya mı çalışıyor?

Robin onun açık sözlülüğünü endişe verici buldu. Konuyu görmezden gelmeye o kadar alışmıştı ki, bu kadar açık terimlerle tanımlandığını duymak tuhaftı. "Bilmiyorum. Yani hiçbir şey hakkında.

"Hm. Sana benziyor mu?"

"Biraz, sanırım. Burada öğretmenlik yapıyor, Doğu Asya dilleri üzerine çalışıyor - onunla tanışacaksın, göreceksin.

"Bunu ona hiç sormadın mı?"

"Hiç denemedim," dedi Robin. 'I . . . Ne derdi bilmiyorum. Hayır, bu doğru değildi. "Yani, cevap vereceğini sanmıyorum.

O sırada birbirlerini bir günden az süredir tanıyorlardı ama Ramy, Robin'in yüzünü konuyu zorlamayacak kadar iyi okuyabiliyordu.

Ramy kendi geçmişi konusunda çok daha açıktı. Hayatının ilk on üç yılını Kalküta'da, Sir Horace Wilson adında zengin bir soylunun yanında çalışan bir ailenin üç küçük kız kardeşinin ağabeyi olarak geçirmiş, sonraki dört yılını ise Wilson'ı etkilemek, Yunanca ve Latince okumak ve sıkıntıdan gözlerini oymamak için Yorkshire kırsalındaki bir malikanede geçirmişti.

"Londra'da eğitim aldığın için şanslısın," dedi Ramy. 'En azından hafta sonları gidecek bir yerin vardı. Benim bütün ergenliğim tepeler ve kırlarla geçti ve görünürde kırk yaşın altında tek bir kişi bile yoktu. Hiç Kral'ı gördün mü?"

Bu Ramy'nin bir başka yeteneğiydi: Konuları o kadar çevik bir şekilde değiştiriyordu ki Robin kendini yetişmekte zorlanırken buldu.

William mı? Hayır, pek sayılmaz, insan içine pek çıkmaz. Özellikle de son zamanlarda, Fabrika Yasası ve Yoksul Yasası yüzünden - reformcular sürekli sokaklarda isyan çıkarıyorlardı, güvenli olmazdı.

"Reformcular," diye tekrarladı Ramy kıskançlıkla. "Şanslısınız. Yorkshire'da olan tek şey bir ya da iki evlilikti. Bazen tavuklar kaçardı,

iyi bir günde.'

"Gerçi ben katılamadım," dedi Robin. 'Dürüst olmak gerekirse günlerim oldukça monoton geçti. Bitmek bilmeyen bir çalışma - hepsi buraya hazırlık için.

"Ama şimdi buradayız.

"Buna içilir. Robin iç çekerek arkasına yaslandı. Ramy ona bir fincan uzattı - mürver çiçeği şurubunu bal ve suyla karıştırıyordu - ve tokuşturup içtiler.

South Park'taki seyir noktalarından, gün batımında altın bir örtüye bürünen üniversitenin tamamına bakabiliyorlardı. Işık Ramy'nin gözlerini parlatıyor, tenini yanık bronz gibi parlatıyordu. Robin elini Ramy'nin yanağına koymak için saçma bir dürtü duydu; aslında, zihni bedenine yetişmeden önce kolunu yarı kaldırmıştı.

Ramy ona baktı. Siyah saçlarından bir tutam gözlerine düştü. Robin bunu saçma bir şekilde çekici buldu. "İyi misin?

Robin dirseklerinin üzerinde geriye yaslandı ve bakışlarını şehre çevirdi. Profesör Lovell haklıydı, diye düşündü. Burası dünyanın en güzel yeri.

'Ben iyiyim,' dedi. "Ben mükemmelim.

Magpie Lane, 4 Numara'nın diğer sakinleri hafta sonu boyunca bize katıldılar. Hiçbiri çeviri öğrencisi değildi. Taşınırken kendilerini tanıttılar: Colin Thornhill, sadece paragraflar halinde ve kendinden bahseden geniş gözlü ve coşkulu bir avukat aday; Bill Jameson, cerrah olmak için okuyan ve sürekli bir şeylerin ne kadar mal olduğu konusunda endişeli görünen sevimli bir kıızıl saçlı; ve koridorun sonunda, sözde Klasikler üzerine eğitim almaya çalışan ancak yüksek sesle ilan ettikleri gibi daha çok 'mirasımızı alana kadar sadece sosyal yönüyle ilgilenen' Edgar ve Edward Sharp adında bir çift ikiz kardeş.

Cumartesi gecesini, ortak mutfak bitişindeki ortak odada bir şeyler içmek için toplandılar. Ramy ve Robin içeri girdiğinde Bill, Colin ve Sharps alçak masanın etrafında oturuyorlardı. Onlara dokuzda gelmeleri söylenmişti ama belli ki şarap bir süredir akıyordu - boş şişeler etraflarında yere saçılmıştı ve Sharp kardeşler birbirlerine yaslanmıştı, ikisi de gözle görülür şekilde sarhoştular.

Colin öğrenci önlükleri arasındaki farklar üzerinde duruyordu. "Bir erkek hakkında her şeyi önlüğünden anlayabilirsiniz," dedi önemle. Tuhaf, fazla telaffuz edilen, şüphe uyandıracak kadar abartılı bir aksanı vardı.

Robin anlam verememişti ama hiç hoşlanmamıştı. "Bekâr elbisesi dirsekten kıvrılır ve bir noktada son bulur. Beyefendi-sıradanın elbisesi ipektir ve kolları örgülüdür. Halktan birinin elbisesinin kolları yoktur ve omzunda örgüleri vardır ve hizmetkarlarla halktan olanları elbiselerinin örgüleri ve başlıklarının püskülleri olmadığı için ayırt edebilirsiniz-"

"Yüce Tanrım," dedi Ramy otururken. 'Bunca zamandır bunu mu konuşup duruyordu?

"En azından on dakikalığına," dedi Bill.

Colin, 'Ah, ama düzgün akademik kıyafet son derece önemlidir,' diye ısrar etti. 'Oxford erkeği olarak statümüzü bu şekilde gösteririz. Cüppeyle birlikte sıradan bir tüvit şapka takmak ya da cüppeyle birlikte baston kullanmak yedi ölümcül günahın biri olarak kabul edilir. Bir keresinde, cüppe çeşitlerini bilmediği için terziye alim olduğunu, dolayısıyla elbette bir alim cüppesine ihtiyacı olduğunu söyleyen, ancak ertesi gün alim olmadığı, çünkü burs kazanmadığı, sadece ücretli bir *halktan biri* olduğu ortaya çıkınca salondan kovulan bir adam *duymuştum*-'

"Peki hangi elbiseleri giyeceğiz? Ramy araya girdi. "Terzimize doğru şeyi söyleyip söylemediğimizi bileyim diye.

"Duruma göre değişir," dedi Colin. 'Siz bir beyefendi misiniz yoksa bir hizmetkâr mı? Ben harç ödüyorum, ama herkes ödemiyor - bursar ile anlaşmanız nedir?

'Bilmiyorum,' dedi Ramy. 'Sence siyah cüppeler iş görür mü? Tek bildiğim siyah olanları aldığımız.

Robin homurdandı. Colin'in gözleri hafifçe büyüdü. "Evet, ama kolları-

Bill gülümseyerek, "Bırak onu," dedi. "Colin statüyle çok ilgili. Colin ciddiyetle, "Burada önlükleri çok ciddiye alırlar," dedi. 'Rehber kitabımda okudum. Eğer önlük giymiyorsan derslere bile girmene izin vermiyorlar. uygun kıyafetler. Peki siz bir beyefendi misiniz yoksa bir hizmetkâr mı?

"İkisi de değil. Edward Robin'e döndü. 'Siz Babblers'sınız, değil mi? Bütün Babbler'ların burslu olduğunu duymuştum.'

"Gevezeler mi? Robin tekrarladı. Bu terimi ilk kez duyuyordu.

"Çeviri Enstitüsü," dedi Edward sabırsızlıkla. 'Öyle olmalısın, değil mi? Yoksa senin gibileri içeri almazlar.

"Bizim türümüz mü? Ramy bir kaşını kaldırdı.

"Peki sen nesen? Edgar Sharp aniden sordu. Uykuya dalmak üzereymiş gibi görünüyordu ama şimdi doğrulmak için büyük bir çaba sarf etti,

Ramy'yi sisin içinden görmeye çalışır gibi gözlerini kısarak baktı. 'Bir zenci mi? Bir Türk mü?'

"Ben Kalkütalıyım," diye tersledi Ramy. "Bu da beni Hintli yapar, isterseniz.

'Hm,' dedi Edward.

"Londra sokakları, sarıklı Müslüman'ın, sakallı Yahudi'nin ve yünlü Afrikalı'nın kahverengi Hindu'yla buluştuğu yer," dedi Edgar şarkı söyleyen bir tonda. Yanındaki ikizi homurdandı ve bir yudum daha porto şarabı aldı.

Ramy'nin bu kez verecek bir cevabı yoktu; sadece Edgar'a şaşkınlıkla göz kırptı. Bill kulağını karıştırarak, "Doğru," dedi.

"Pekâlâ.

"Bu Anna Barbauld mu? Colin sordu. 'Güzel şair. Kelime oyunlarında erkek şairler kadar becerikli değil elbette ama babam onun yazdıklarına bayılır. Çok romantik.

"Ve sen de bir Çinlisin, değil mi? Edgar gözleri kapalı bakışlarını Robin'e dikti. "Çinlilerin, yürüyemesinler diye kadınlarının ayaklarını bağladıkları doğru mu?

"Ne? Colin homurdandı. "Bu çok saçma.

"Okudum," diye ısrar etti Edgar. 'Söyle bana, erotik olması mı gerekiyor? Yoksa sadece kaçamasınlar diye mi?

"Yani... Robin nereden başlayacağını bilemiyordu. "Bu her yerde yapılmıyor - annemin ayakları bağlı değildi ve benim geldiğim yerde buna karşı çıkan çok kişi var-

"Demek doğruymuş," diye böbürlendi Edgar. 'Aman Tanrım. Siz insanlar sapıksınız.

"Gerçekten ilaç niyetine küçük çocukların idrarını mı içiyorsun? Edward sordu. "Nasıl toplanıyor?

Ramy sert bir sesle, "Çenenin kapatıp önünden şarap akıtmaya devam etsen iyi olur," dedi.

Bundan sonra kardeşlik umutları oldukça çabuk söndü. Bir tur whist oynanması önerildi ama Sharp kardeşler kuralları bilmiyorlardı ve öğrenemeyecek kadar sarhoştular. Bill başım ağrıyor diye yalvardı ve erkenden yatmaya gitti. Colin, o gece hepsinin ezberlemesini önerdiği çok uzun Latince dualar da dahil olmak üzere salon görgü kurallarının incelikleri hakkında uzun bir tirat daha yaptı ama kimse dinlemedi. Sharp kardeşler garip bir pişmanlık gösterisiyle Robin ve Ramy'ye çeviri hakkında anlamsız da olsa bazı kibar sorular sordular ama cevaplarla pek ilgilenmedikleri açıktı. Sharp'lar Oxford'da ne kadar saygın bir arkadaş arıyorlarsa, burada bulamadıkları açıktı. Yarım saat içinde toplantı sona erdi ve herkes kendi odasına çekildi.

O gece evde yapılacak bir kahvaltı için gürültü koparılmıştı. Ancak Ramy ve Robin ertesi sabah mutfağa geldiklerinde masanın üzerinde kendileri için yazılmış bir not buldular.

Sharps'ların Iffley'de bildiği bir kafeye gittik. Beğeneceğinizi düşünmemiştim, sonra görüşürüz. - CT

"Sanırım," dedi Ramy sert bir sesle, "onlar ve biz olacağız.

Robin buna hiç aldırmadı. "Ben sadece bizi seviyorum.

Ramy ona bir gülümseme attı.

Birlikte geçirdikleri üçüncü günü üniversitenin mücevherlerini gezerek geçirdiler. 1836'da Oxford bir oluş çağındaydı, yetiştirdiği zenginlikle beslenen doyumsuz bir yaratıktı. Kolejler sürekli yenileniyor, şehirden daha fazla arazi satın alıyor, ortaçağdan kalma binaların yerine daha yeni, daha güzel salonlar inşa ediyor, yeni edinilen koleksiyonları barındırmak için yeni kütüphaneler inşa ediyorlardı. Oxford'daki neredeyse her binanın bir adı vardı - işlevinden ya da konumundan değil, yapımına ilham veren zengin ve güçlü kişiden türetilmişti. Elias Ashmole tarafından bağışlanan ve aralarında bir dodo kafası, su aygırı kafatasları ve Cheshire'da Mary Davis adında yaşlı bir kadının kafasından çıktığı düşünülen üç inç uzunluğunda bir koyun boynuzunun da yer aldığı merak kabinesini barındıran devasa, heybetli Ashmolean Müzesi vardı; Radcliffe Kütüphanesi, her nasılsa içeriden dışarıdan daha büyük ve görkemli görünen kubbeli bir kütüphane; ve Sheldonian Tiyatrosu, İmparator Kafaları olarak bilinen devasa taş büstlerle çevrili, hepsi Medusa'ya rastlamış sıradan adamlar gibi görünüyordu.

Ve Bodleian vardı - ah, Bodleian, başlı başına bir ulusal hazine: İngiltere'deki en büyük el yazması koleksiyonuna ev sahipliği yapan ("Cambridge'de sadece yüz bin kitap var," diyordu onları kabul eden memur, "Edinburgh'da ise sadece altmış üç tane var.") ve koleksiyonu, yılda yaklaşık 2.000 sterlinlik bir kitap satın alma bütçesi olan Rahip Doktor Bulkeley Bandinel'in gururlu liderliği altında genişlemeye devam etti.

Kütüphanedeki ilk turlarında onları karşılamaya gelen ve Çevirmenlerin Okuma Odası'na kadar onlara rehberlik eden Muhterem Doktor Bandinel'in ta kendisiydi. "Bunu bir memurun yapmasına izin veremezdim," diye iç geçirdi. 'Normalde çevirmenlerin

Aptallar kendi başlarına dolaşırlar ve kaybolurlarsa etrafa yol sorarlar. Ama siz çevirmenler burada neler olup bittiğini gerçekten takdir ediyorsunuz.

Sarkık gözleri ve benzer şekilde sarkık bir tavrı olan, ağzı sürekli kaşlarını çatmış gibi duran, iri yapılı bir adamdı. Yine de binanın içinde ilerlerken gözleri gerçek bir zevkle parlıyordu. 'Ana kanatlardan başlayacağız, sonra Duke Humphreys'e doğru ilerleyeceğiz. Takip edin, bakmaktan çekinmeyin - kitaplar dokunulmak içindir, aksi takdirde işe yaramazlar, bu yüzden gergin olmayın. Son birkaç büyük alımımızla oldukça gurur duyuyoruz. Richard Gough'un 1809 yılında bağışladığı harita koleksiyonu var - British Museum onları istememişti, inanabiliyor musunuz? On yıl kadar önce Malone'un yaptığı bağış ise Shakespeare materyallerimizi büyük ölçüde genişletti. Oh, ve sadece iki yıl önce Francis Douce koleksiyonunu aldık - bu Fransızca ve İngilizce on üç bin cilt, ancak sanırım hiçbiriniz Fransızca konusunda uzman değilsiniz Arapça? Oh, evet - bu taraftan; Enstitü Oxford'daki Arapça materyallerin büyük bir kısmına sahip, ancak Mısır ve Suriye'den ilginizi çekebilecek bazı şiir ciltlerim var ... '

Bodleian'dan şaşkın, etkilenmiş ve ellerindeki malzemenin çokluğu karşısında biraz da gözleri korkmuş bir şekilde ayrıldılar. Ramy, Muhterem Doktor Bandinel'in sarkık çenesinin taklidini yaptı ama gerçek bir kötülük yapamadı; bilgi uğruna bilgi biriktirmeyi bu kadar seven bir adamı küçümsemek zordu.

Günü, kıdemli bir kapıcı olan Billings'in Üniversite Koleji'ni gezmesiyle tamamladılar. Şimdiye kadar yeni evlerinin sadece küçük bir köşesini gördükleri ortaya çıktı. Magpie Lane'deki evlerin hemen doğusunda yer alan kolej, iki yeşil dörtgen avluya ve kale kalelerini andıran taş binalardan oluşan bir düzene sahipti. Yürürlerken Billings, bağışçılar, mimarlar ve diğer önemli şahsiyetler de dahil olmak üzere, adaşların ve bu adaşların biyografilerinin bir listesini sıraladı. ' ... şimdi, girişlerin üzerindeki heykeller Kraliçe Anne ve Kraliçe Mary'nin ve iç mekanda James II ve Dr Radcliffe'in Şapeldeki o parlak boyalı pencereler 1640 yılında Abraham van Linge tarafından yapılmıştır, evet, çok iyi dayanmışlardır ve Yorklu cam ressamı Henry Giles doğu penceresini yapmıştır. Ayın yok, o yüzden içeride biraz dolaşabiliriz; beni takip edin.

Billings şapelin içinde, kabartma bir anıtın önünde durakladı. "Sanırım çeviri öğrencileri olarak bunun kim olduğunu biliyorsunuzdur.

Biliyorlardı. Robin ve Ramy Oxford'a geldiklerinden beri bu ismi sürekli duyuyorlardı. Bu kabartma, 1786'da Proto-Hint-Avrupa dilini Latince, Sanskritçe ve Yunancayı birbirine bağlayan bir öncül dil olarak tanımlayan temel bir metin yayınlayan University College mezunu ve geniş çapta tanınan bir dâhinin anısına yapılmıştı. Yeğeni, yeni mezun Sterling Jones dışında belki de kıtadaki en tanınmış tek çevirmendi.

"Bu Sör William Jones. Robin frizde tasvir edilen sahneyi biraz rahatsız edici buldu. Jones bir yazı masasının başına oturmuş, bir bacağını diğerinin üzerine atmış, Kızılderili olduğu belli olan üç figür ise önünde, ders alan çocuklar gibi yerde itaatkâr bir şekilde oturuyordu.

Billings gururlu görünüyordu. "Bu doğru. Burada Hindu kanunları üzerine bir özet çeviriyor ve ona yardımcı olmak için yerde birkaç Brahman var. Sanırım duvarları Hintlilerle süslü tek üniversite biziz. Ama Univ'in kolonilerle her zaman özel bir bağı olmuştur.* Bildiğiniz gibi bu kaplan başları Bengal'in simgesidir.

"Neden masası olan tek kişi o? Ramy sordu. 'Brahminler neden yerde?

"Sanırım Hindular bu şekilde oturmayı tercih ediyor," dedi Billings. 'Bağdaş kurarak oturmayı seviyorlar, görüyorsunuz, çünkü bunu daha rahat buluyorlar.

"Çok aydınlatıcı," dedi Ramy. "Hiç bilmiyordum.

Pazar gecesini Bodleian kitaplıklarının derinliklerinde geçirdiler. Kayıt sırasında kendilerine bir okuma listesi verilmişti ama ikisi de ani bir özgürlük tufanıyla karşı karşıya kaldıkları için bunu mümkün olan son ana kadar ertelemişlerdi. Bodleian'ın hafta sonları saat 20.00'de kapanması gerekiyordu. Kapılarına 7.45'te ulaştılar, ama Çeviri Enstitüsü'nden söz etmek muazzam bir güce sahip görünüyordu, çünkü Ramy neye ihtiyaçları olduğunu açıkladığında, görevliler onlara istedikleri kadar geç saate kadar kalabileceklerini söylediler. Gece çalışanları için kapılar açık olacaktı; istedikleri zaman çıkabileceklerdi.

Kitap yığınlarından çıktıklarında, çantaları kitaplarla doluydu ve gözleri küçük yazı tiplerine bakmaktan sersemlemişti, güneş çoktan batmıştı. Geceleri ay, sokak lambalarıyla birleşerek şehri soluk, uhrevi bir ışıltıyla yıkıyordu. Ayaklarının altındaki kaldırım taşları farklı yüzyıllara girip çıkan yollar gibi görünüyordu. Burası Oxford'un

Reformasyon ya da Orta Çağ'ın Oxford'u. Geçmişteki bilginlerin hayaletleri tarafından paylaşılan zamansız bir alan içinde hareket ettiler.

Üniversiteye dönüş yolculuğu beş dakikadan az sürdü, ama yürüyüşlerini uzatmak için Broad Caddesi'ne ve çevresine saptılar. İlk kez bu kadar geç saatte dışarı çıkıyorlardı; şehrin gece tadını çıkarmak istiyorlardı. Sessizce ilerlediler, ikisi de büyüü bozmaya cesaret edemiyordu.

New College'ı geçtiklerinde taş duvarların arasından bir kahkaha sesi yükseldi. Holywell Lane'e döndüklerinde, hepsi siyah önlükler giymiş altı ya da yedi kişilik bir öğrenci grubu gördüler, ancak yürüyüşlerine bakılırsa bir dersten değil, bir bardan yeni çıkmış olmalıydılar.

"Balliol, öyle mi düşünüyorsun?"

Ramy mırıldandı. Robin homurdandı.

Üniversite Koleji'nde üç gün geçirmişlerdi ama üniversiteler arası sıralamayı ve buna bağlı klişeleri çoktan öğrenmişlerdi. Exeter kibardı ama entelektüel değildi; Brasenose kabadayıydı ve şarapla doluydu. Komşuları Queen's ve Merton güvenli bir şekilde görmezden geliniyordu. Oriel'den sonra üniversitenin en yüksek harçlarını ödeyen Balliol öğrencileri, derslere gelmekten çok hesabı kabartmalarıyla tanınıyordu.

Onlar yaklaşırken öğrenciler onlara doğru baktı. Robin ve Ramy onlara doğru başlarını salladı ve birkaçı da üniversitenin beyefendileri arasında karşılıklı bir onaylama şeklinde başlarını sallayarak karşılık verdi.

Cadde genişti ve iki grup karşılıklı yürüyordu. Çocuklardan biri aniden Ramy'yi işaret ederek, "O da ne?" diye bağırmasa, birbirlerinin yanından kargaşa çıkmadan geçip gideceklerdi. Bunu gördün mü?

Arkadaşları gülerek onu çekiştirdi.

"Haydi Mark," dedi biri. 'Bırak gitsinler-'

"Dur bakalım," dedi Mark adındaki çocuk. Arkadaşlarını omuz silkerek uzaklaştırdı. Sokakta kıpırdamadan durdu, sarhoş bir konsantrasyonla gözlerini kısarak Ramy'ye baktı. Eli havada asılı, hâlâ işaret ediyordu. "Yüzüne bak - görüyor musun?"

"Mark, lütfen," dedi yolun en uzağındaki çocuk. "Aptal olma. Artık hiçbiri gülmüyordu.

"Bu bir Hindu," dedi Mark. "Bir Hindu'nun burada ne işi var?"

"Bazen ziyarete geliyorlar," dedi diğer çocuklardan biri. 'Geçen haftaki iki yabancıyı hatırlayın, şu İranlı sultanlar ya da her neyseler-'

'Sanırım biliyorum, şu türbanlı adamlar-'

"Ama elbisesi var. Mark Ramy'ye sesini yükseltti. "Hey! Ne için önlüğün var?"

Ses tonu hırçınlaştı. Ortam artık o kadar samimi değildi; eğer varsa, akademik kardeşlik buharlaşmıştı.

"Önlük giyemezsin," diye ısrar etti Mark. "Çıkar şunu.

Ramy öne doğru bir adım attı.

Robin onun kolunu kavradı. "Yapma.

"Merhaba, seninle konuşuyorum. Mark şimdi karşıdan karşıya geçerek onlara doğru geliyordu. "Sorun nedir? İngilizce konuşamıyor musun? Çıkar şu elbiseyi, beni duyuyor musun? Çıkar şunu.'

Ramy'nin dövüşmek istediği açıktı; yumrukları sıkılmış, dizleri yaylanmaya hazırlanır gibi bükülmüştü. Mark biraz daha yaklaşırsa bu gece kanla bitecekti.

Böylece Robin koşmaya başladı.

Bunu yaparken nefret ediyordu, kendini bir korkak gibi hissediyordu ama felaketle sonuçlanmayacak tek hareket buydu. Çünkü Ramy'nin şok içinde onu takip edeceğini biliyordu. Gerçekten de saniyeler sonra Ramy'nin arkasından gelen ayak seslerini, sert nefes alışını, Holywell'den aşağı doğru koşarlarken nefesinin altında mırıldandığı küfürleri duydu.

Kahkahalar - çünkü artık neşeden doğmasa da yine kahkahalar vardı - arkalarında yükseliyor gibiydi. Balliol çocukları maymunlar gibi kükrüyorlardı; kıkırdamaları tuğla duvarlara vuran gölgeleriyle birlikte uzayıp gidiyordu. Robin bir an için takip edildiklerinden, çocukların peşlerinde olduklarından, ayak seslerinin etraflarını çınlattığından korktu. Ama bu sadece kulaklarında çınlayan kanın gürültüsüydü. Çocuklar onları takip etmemişti; çok sarhoştular, çok kolay eğleniyorlardı ve kesinlikle şimdiye kadar bir sonraki eğlencelerinin peşinde dikkatleri dağılmıştı.

Yine de Robin, High Street'e varana kadar durmadı. Yol temizdi. Yalnızdılar, karanlıkta nefes nefese kalmışlardı.

"Lanet olsun," diye mırıldandı Ramy.

"Lanet olsun-" "Özür dilerim," dedi

Robin.

"Üzülme," dedi Ramy, Robin'le göz göze gelmemesine rağmen. "Sen doğru olanı yaptın.

Robin ikisinin de buna inandığından emin değildi.

Artık evden çok daha uzaktaydılar ama en azından sokak lambalarının altındaydılar ve belanın daha uzaklardan geldiğini görebiliyorlardı.

Bir süre sessizlik içinde yürüdüler. Robin'in aklına söyleyecek uygun bir şey gelmiyordu; aklına gelen her kelime dilinde hemen ölüyordu.

"Lanet olsun," dedi Ramy tekrar. Aniden durdu, bir eli çantasının üzerindeydi. "Sanırım - bekle. Kitaplarını karıştırdı, sonra tekrar küfretti. "Defterimi geride bırakmışım.

Robin'in midesi bulandı. "Holywell'de mi?

"Bod'da. Ramy parmak uçlarını burnunun kenarına bastırdı ve inledi. "Nerede olduğunu biliyorum - masanın köşesinde; sayfaların buruşmasını istemediğim için en üste koyacaktım ama o kadar yorulmuşum ki unutmuş olmalıyım.

'Yarına kadar bırakamaz mısınız? Memurların yerinden oynatacağını sanmıyorum, oynatırlarsa da sorarız-'

'Hayır, içinde tekrar notlarım var ve yarın bize tekrar yaptıracakları için endişeliyim. Geri döneceğim-'

"Ben bakarım," dedi Robin çabucak. Bu yapılması gereken doğru şeymiş gibi geldi; kendini affettirmek gibi.

Ramy kaşlarını çatı. "Emin misin?

Sesinde hiç kavga yoktu. İkisi de Robin'in yüksek sesle söyleyemeyeceği şeyi biliyordu - Robin'in en azından karanlıkta beyaz gibi görünebileceğini ve eğer Robin Balliol çocuklarıyla tek başına karşılaşırsa ona ikinci bir bakış bile atmayacaklarını.

"Yirmi dakika sürmez," diye söz verdi Robin. "Döndüğümde kapının önüne bırakacağım.

Oxford artık yalnız olduğu için tekinsiz bir havaya bürünmüştü; ışıklar artık sıcak değil ürkütücüydü, gölgesini kaldırım taşlarına doğru uzatıyor ve çarpıtıyordu. Bodleian kilitliydi ama bir gece görevlisi pencereden el salladığını fark etti ve onu içeri aldı. Neyse ki daha önceki görevlilerden biriydi ve Robin'i hiç sorgulamadan batı kanadına aldı. Okuma Odası zifiri karanlık ve buz gibiydi. Bütün lambalar kapalıydı; Robin ancak odanın uzak ucundan içeri süzülen ay ışığıyla görebiliyordu. Titreyerek Ramy'nin defterini kaptı, çantasına tikiştirdi ve aceleyle kapıdan çıktı.

Fısıltıları duyduğunda dörtgeni henüz geçmişti.

Adımlarını hızlandırması gerekiyordu ama bir şey -ses tonu, kelimelerin şekli- onu durmaya zorladı. Ancak durakladıktan sonra

Kulaklarını zorlayınca Çince dinlediğini fark etti. Çince bir cümle, artan bir aciliyetle tekrar tekrar söyleniyordu.

"*Wúxíng*."

Robin duvarla çevrili köşeden dikkatle süzüldü.

Holywell Sokağı'nın ortasında üç kişi vardı, hepsi de tamamen siyah giyinmiş zayıf gençlerdi, iki erkek ve bir kadın. Bir sandıkla boğuşuyorlardı. Sandığın dibi düşmüş olmalı, çünkü kaldırım taşlarının üzerine gümüş olduğu belli olan çubuklar saçılmıştı.

Robin yaklaşırken üçü de başını kaldırıp baktı. Öfkeyle Çince fısıldaşan adamın sırtı Robin'e dönüktü; en son o döndü, ancak arkadaşları hareketsiz kaldıktan sonra. Robin'in gözleriyle karşılaştı. Robin'in kalbi boğazında düğümlendi.

Bir aynaya bakıyor olabilirdi.

Bunlar onun kahverengi gözleriydi. Kendi düz burnu, gözlerinin üzerine bile aynı şekilde düşen, soldan sağa dağınık bir şekilde salınan kendi kestane rengi saçları.

Adamın elinde gümüş bir çubuk vardı.

Robin onun ne yapmaya çalıştığını hemen anladı. *Wúxíng* - Çince'de 'biçimsiz, şekilsiz, cisimsiz'.* En yakın İngilizce çevirisi 'görünmez'di. Bu insanlar, her kimlerse, saklanmaya çalışıyorlardı. Ama bir şeyler ters gitmişti, çünkü gümüş çubuk ancak zar zor çalışıyordu; üç gencin görüntüleri sokak lambasının altında titriyordu ve ara sıra yarı saydam görünüyorlardı, ama kesinlikle gizlenmemişlerdi.

Robin'in görsel ikizi ona kederli bir bakış attı.

"Bana yardım et," diye yalvardı. Sonra Çince, "*Bāngmáng*."

Robin onu harekete geçmeye iten şeyin ne olduğunu bilmiyordu - Balliol çocuklarının son dehşeti mi, bu sahnenin tamamen saçmalığı mı, yoksa görsel ikizinin yüzünün kafa karıştırıcı görüntüsü mü - ama öne çıktı ve elini barın üzerine koydu. Görsel ikizi tek kelime etmeden elini bıraktı.

"*Wúxíng*," dedi Robin, annesinin ona anlattığı efsaneleri, karanlıkta saklanan ruhları ve hayaletleri düşünerek. Şekilsizliğin, varlıksızlığın. "Görünmezlik."

Bar elinde titreşti. Nereden geldiği belli olmayan bir ses duydu, nefes nefese bir iç çekiş.

Dördü de ortadan kayboldu.

Hayır, *kaybolmak tam olarak* doğru kelime değildi. Robin'in bunu anlatacak kelimeleri yoktu; çeviride kaybolmuştu, ne Çinlilerin ne de

İngilizler tam olarak tarif edebilirdi. Varlardı ama insan şeklinde değillerdi. Sadece görülemeyen varlıklar değillerdi. Varlık bile değillerdi. Biçimsizdiler. Sürükleniyorlar, genişliyorlardı; havaydılar, tuğla duvarlardı, kaldırım taşlarıydılar. Robin bedeninin, kendisinin nerede bittiğinin ve barın nerede başladığının farkında değildi - o gümüş, taşlar ve geceydi.

Aklından soğuk bir korku geçti. *Ya geri dönemezsem?*

Saniyeler sonra bir polis memuru sokağın sonuna doğru koştu. Robin nefesini tuttu, barı o kadar sert sıkı ki kolunda acı hissi uyandı.

Polis memuru gözlerini kısarak ona baktı ve karanlıktan başka bir şey göremedi.

"Burada değiller," diye omzunun üzerinden seslendi. 'Onları parkların yukarısına kadar kovalamayı dene...'

Koşarak uzaklaşırken sesi soluklaştı.

Robin çubuğu düşürdü. Çubuğu tutmaya devam edemiyordu; artık varlığının neredeyse farkında bile değildi. Özünü gümüşten ayırmaya çalışmak için çubuğu şiddetle iterken elini kullanıp parmaklarını açmadı bile.

İşe yaradı. Hırsızlar gece yeniden ortaya çıktı.

"Acele edin," diye ısrar etti diğer adam, soluk sarı saçlı bir genç. "Gömleklerinizin içine sokun ve bagajı geride bırakalım.

"Öylece bırakamayız," dedi kadın. "İzini bulurlar. "O zaman parçaları topla, hadi.

Üçü de gümüş çubukları yerden toplamaya başladı. Robin bir an duraksadı, kolları garip bir şekilde iki yanında sallanıyordu. Sonra onlara yardım etmek için eğildi.

Bunun saçmalığı henüz kafasına dank etmemişti. Her ne oluyorsa bunun yasadışı olması gerektiğini belli belirsiz fark etti. Bu gençlerin Oxford'la, Bodleian'la ya da Çeviri Enstitüsü'yle bir ilişkisi olamazdı, yoksa gece yarısı siyahlara bürünüp polisten saklanamazlardı.

Yapılması gereken doğru ve bariz şey alarm vermektir.

Ama bir şekilde, yardım etmek tek seçenek gibi görünüyordu. Bu mantığı sorgulamadı, sadece harekete geçti. Kendini bir rüyaya dalmış gibi hissetti, repliklerini zaten bildiği bir oyuna adım atmak gibiydi, ancak geri kalan her şey bir gizemdi. Bu, kendi iç mantığı olan bir yanılsamaydı ve tam olarak adlandıramadığı bir nedenden ötürü bunu bozmak istemedi.

Sonunda tüm gümüş külçeler gömlek önlerine ve ceplere tıktırılmıştı. Robin eline geçirdiklerini görsel ikizine verdi. Parmakları birbirine değdi ve Robin bir ürperti hissetti.

"Gidelim," dedi sarışın adam.

Ama hiçbir kımıldamadı. Hepsi Robin'e bakıyor, ona ne yapacaklarını bilemiyorlardı.

"Ya o-" diye başladı kadın.

"Yapmayacak," dedi Robin'in görsel ikizi kararlı bir şekilde. "Öyle mi?" "Elbette hayır," diye fısıldadı Robin.

Sarışın adam ikna olmamış görünüyordu. 'Daha kolay olurdu-'

"Hayır. Bu sefer olmaz. Robin'in ikizi bir an Robin'i aşağı yukarı süzdükten sonra bir karara varmış gibi göründü. "Sen bir çevirmensin, değil mi?"

"Evet," diye nefes aldı Robin. "Evet, daha yeni geldim.

"Twisted Root," dedi görsel ikizi. "Beni orada bul.

Kadın ve sarışın adam bakıştılar. Kadın itiraz edecekmiş gibi ağzını açtı, durakladı ve sonra kapattı.

"İyi," dedi sarışın adam. "Şimdi gidelim.

"Bekle," dedi Robin umutsuzca. 'Kim - ne zaman-' Ama hırsızlar koşmaya başlamıştı.

Şaşırtıcı derecede hızlıydılar. Birkaç saniye sonra sokak bomboştu. Orada olduklarına dair hiçbir iz bırakmamışlardı - her bir çubuğu toplamışlar, hatta sandığın kırık kalıntılarıyla kaçmışlardı. Hayalet olabilirlerdi. Robin tüm bu karşılaşmayı hayal edebilirdi ve dünya hiç de farklı görünmezdi.

Robin döndüğünde Ramy hâlâ uyanıktı. İlk vuruşta kapısını açtı.

"Teşekkürler," dedi defteri alarak.

"Elbette.

Sessizce birbirlerine bakarak durdular.

Ne olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktu. İkisi de buraya ait olmadıklarının, Çeviri Enstitüsü'ne bağlı olmalarına, cüppelerine ve gösterişlerine rağmen bedenlerinin sokaklarda güvende olmadığının aniden farkına vararak sarsıldılar. Onlar Oxford'da erkekti; Oxfordlu değillerdi. Ama bunun büyüklüğü

Bilgi öylesine yıkıcıydı ki, körü körüne yaşadıkları üç altın güne öylesine acımasız bir antitezdi ki, ikisi de bunu yüksek sesle söyleyemedi.

Ve bunu asla yüksek sesle söylemezlerdi. Gerçeği düşünmek çok acı veriyordu. Rol yapmak çok daha kolaydı; yapabildikleri kadar uzun süre hayal kurmaya devam etmek.

"Pekâlâ," dedi Robin güçlükle, "iyi geceler.

Ramy başını salladı ve konuşmadan kapısını kapattı.

Dördüncü Bölüm

Böylece Rab onları oradan bütün yeryüzüne dağıttı ve kenti inşa etmeyi bıraktılar. Bu nedenle kentin adı Babil oldu, çünkü Rab orada bütün dünyanın dilini karıştırdı; ve Rab onları oradan bütün yeryüzüne dağıttı.

Yaratılış 11:8-9, Gözden Geçirilmiş Standart Versiyon

Uyumak imkânsız gibiydi. Robin karanlıkta süzülen görsel ikizinin yüzünü görmeye devam ediyordu. Yorgun ve sarsılmış bir halde her şeyi hayal mi etmişti? Ama sokak lambaları çok parlaktı ve ikizinin yüz hatları - korkusu, paniği - hafızasına çok keskin bir şekilde kazınmıştı. Bunun bir yansıma olmadığını biliyordu. Tüm yüz hatlarının tersten yansıdığı bir aynaya bakmak gibi hissetmemişti, dünyanın gördüğü şeyin yanlış bir temsili, ama aynılığın içten içe tanınması. O adamın yüzünde ne varsa kendi yüzünde de o vardı.

Ona bu yüzden mi yardım etmişti? İçgüdüsel bir sempati mi?

Yaptıklarının ağırlığını yeni yeni kavramaya başlamıştı. Üniversiteden çılmıştı. Bu bir sınav mıydı? Oxford'da garip ritüeller uygulanırdı. Geçti mi, kaldı mı? Yoksa ertesi sabah polisler kapısına dayanıp gitmesini mi isteyecekti?

Ama beni aşağı gönderemezler, diye düşündü. *Buraya daha yeni geldim.* Birdenbire Oxford'un zevkleri -yatağının sıcaklığı, yeni kitapların ve yeni giysilerin kokusu- onu rahatsızlık içinde kıvrandırdı, çünkü şimdi tek düşünebildiği yakında her şeyi kaybedebileceğiydi. Terli çarşafların içinde dönüp duruyor, sabahın nasıl geçeceğine dair giderek daha ayrıntılı hayaller kuruyordu - polislerin onu yatağından nasıl çekip çıkaracaklarını, bileklerini nasıl kelepçeleyip hapishaneye sürükleyeceklerini, Profesör Lovell'ın Robin'den sert bir şekilde bir daha ne kendisiyle ne de Bayan Piper'la temas kurmamasını nasıl isteyeceğini.

Sonunda yorgunluktan uykuya daldı. Kapısının ısrarla tıklatılmasıyla uyandı.

"Ne yapıyorsun? Ramy talep etti. "Yıkanmadın mı bile?

Robin ona göz kırptı. "Neler oluyor?"

"Bugün pazartesi, seni aptal. Ramy çoktan siyah cüppesini giymiş, kepini eline almıştı. "Yirmi dakika içinde kulede olmamız gerekiyor.

Zamanında yetiştiler, ama zar zor; çanlar dokuz için çaldığında, önlükleri rüzgârda uçuşarak dörtgenin yeşilliklerinden Enstitü'ye doğru yarı koşuyorlardı.

Yeşil alanda onları iki ince genç bekliyordu - Robin, gruplarının diğer yarısı olduğunu tahmin ediyordu. Biri beyaz, diğeri siyahtı.

"Merhaba," dedi beyaz olan onlar yaklaşırken. "Geç kaldınız. Robin nefesini tutmaya çalışarak ona baktı. "Sen bir kızsın.

Bu bir şoktu. Robin ve Ramy steril, izole ortamlarda büyümüş, kendi yaşlarındaki kızlardan uzak tutulmuşlardı. Kadınsı olan, teoride var olan bir fikirdi, romanların konusuydu ya da sokağın karşısından görülebilecek nadir bir fenomendi. Robin'in kadınlar hakkında bildiği en iyi tanım, bir zamanlar göz gezdirdiği Bayan Sarah Ellis'in* kızları 'nazik, zararsız, narin ve pasif bir şekilde sevimli' olarak nitelendiren bir incelemesinden geliyordu. Robin'e göre kızlar, zengin bir iç yaşamla değil, onları uhrevi, esrarengiz ve muhtemelen insan bile yapmayan niteliklerle dolu gizemli öznelerdi.

"Özür dilerim - yani, merhaba," demeyi başardı. "Öyle demek istemedim - her neyse. Ramy daha az incelikliydi. "Siz neden kızlarsınız?"

Beyaz kız ona öylesine küçümseyici bir bakış attı ki, Robin Ramy'nin yerine soldu.

"Sanırım kız olmaya karar verdik çünkü erkek olmak beyin hücrelerimizin yarısından vazgeçmeyi gerektiriyor.

"Üniversite genç beyleri üzmemek ya da dikkatlerini dağıtmamak için böyle giyinmemizi istedi," diye açıkladı Siyah kız. İngilizcesinde Robin'in Fransızcaya benzettiği belli belirsiz bir aksan vardı ama emin değildi. Sol bacağını ona doğru salladı, pantolonu o kadar net ve sertti ki sanki dün alınmış gibiydi. "Her fakülte Çeviri Enstitüsü kadar liberal değil, görüyorsunuz.

"Rahatsız edici mi? Robin önyargısız olduğunu kanıtlamak için cesurca sordu. "Pantolon giymek yani?"

"Aslında değil, çünkü bizim balık kuyruğumuz değil iki bacağımız var. Elini ona doğru uzattı. "Victoire Desgraves.

Elini sıktı. "Robin Swift.

Bir kaşını kaldırdı. 'Hızlı mı? Ama kesinlikle-'

"Letitia Price," diye araya girdi beyaz kız. "Letty, eğer istersen. Ya sen?"

'Ramiz. Ramy elini yarı yarıya uzattı, sanki emin değilmiş gibi kızlara dokunmak isteyip istemediğine karar veremedi. Letty onun yerine karar verdi ve elini sıktı; Ramy rahatsızlıkla yüzünü buruşturdu. "Ramiz Mirza. Ramy'den arkadaşlarına.'

"Merhaba Ramiz. Letty etrafına bakındı. "Demek bütün kohort biziz.

Victoire küçük bir iç çekti. "*Bunlar aptal*," dedi Letty'ye. "Ben de aynı *fikirdeyim*," diye mırıldandı Letty.

İkisi de kıkırdamaya başladı. Robin Fransızca anlayamıyordu ama yargılandığını ve yetersiz bulunduğunu açıkça hissediyordu.

"İşte buradasın.

Hepsinin elini sıkan ve kendisini Fransızca, İspanyolca ve Almanca üzerine uzmanlaşmış bir yüksek lisans öğrencisi olan Anthony Ribben olarak tanıtan uzun boylu, zayıf bir Siyah adam onları daha fazla konuşmaktan kurtardı. "Vasim kendini romantik biri olarak görüyordu," diye açıkladı. 'Şiire olan tutkusunun peşinden gitmemi umuyordu ama diller konusunda geçici bir yetenekten daha fazlasına sahip olduğum ortaya çıkınca beni buraya gönderdi.

Beklentiyle durakladı, bu da onların kendi dilleriyle yanıt vermelerini sağladı.

"Urduca, Arapça ve Farsça," dedi Ramy.

"Fransızca ve Kreyöl," dedi Victoire. "Yani Haiti Kreolü, eğer bunun sayıldığını düşünüyorsanız.

'Bu da sayılır,' dedi Anthony neşeyle.

'Fransızca ve Almanca,' dedi Letty.

"Çince," dedi Robin, kendini biraz yetersiz hissederek. "Ve Latince ve Yunanca.

"Hepimiz Latince ve Yunanca biliyoruz," dedi Letty. "Bu bir giriş şartı, değil mi?"

Robin'in yanakları kızardı; bilmiyordu.

Anthony eğlenmiş görünüyor. 'Oldukça kozmopolit bir gr u p s u n u z , değil mi?

Oxford'a hoş geldiniz! Nasıl buldunuz?"

"Çok hoş," dedi Victoire. 'Gerçi Bilmiyorum, çok tuhaf. Pek gerçekmiş gibi gelmiyor. Sanki tiyatrodaysım da perdelerin inmesini bekliyormuşum gibi geliyor.

"Bu bir yere gitmiyor. Anthony kuleye doğru yöneldi ve onları takip etmelerini işaret etti. 'Özellikle de bu kapılardan geçtikten sonra.

On bire kadar size Enstitü'yü gezdirmemi istediler, sonra da sizi Profesör Playfair'e bırakacağım. Bu içeriye ilk girişiniz mi olacak?'

Gözlerini kuleye diktiler. Muhteşem bir binaydı - neoklasik tarzda inşa edilmiş, sekiz katlı, süslü sütunlar ve yüksek vitray pencerelerle çevrili, pırıl pırıl beyaz bir yapı. High Street'in silüetine hükmediyor ve yakınındaki Radcliffe Kütüphanesi ile St Mary the Virgin Üniversite Kilisesi'nin yanında oldukça zavallı kalıyordu. Ramy ve Robin hafta sonu boyunca sayısız kez önünden geçmiş, birlikte hayranlıkla seyretmişlerdi ama hep uzaktan bakmışlardı. Yaklaşmaya cesaret edememişlerdi. O zaman değil.

"Muhteşem, değil mi? Anthony memnuniyetle iç geçirdi. 'Bu manzaraya asla alışamazsın. İster inanın ister inanmayın, önümüzdeki dört yıl boyunca evinize hoş geldiniz. Buraya Babil diyoruz.'

"Babil," diye tekrarladı Robin. "Bu yüzden mi-?"

"Bize neden Babblers diyorlar? Anthony başıyla onayladı. 'Enstitünün kendisi kadar eski bir şaka. Ama Balliol'da birinci sınıfta okuyan biri her Eylül ayında bu ismi ilk kez kendisinin bulduğunu sanıyor ve biz de onlarca yıldır bu hantal lakaba mahkum kalıyoruz.

Ön merdivenlerden hızlı adımlarla çıktı. Kapının önündeki taş mavi ve altın rengi bir mühür kazınmıştı, Oxford Üniversitesi'nin arması. *Dominus illuminatio mea, yazıyordu. Tanrı benim ışığımdır.* Anthony'nin ayağı mühre dokunduğu anda, ağır ahşap kapı kendiliğinden açıldı ve merdivenler, koyu renk cüppeli akademisyenler ve kitap üzerine kitaplarla dolu altın rengi, lamba ışıklı bir iç mekan ortaya çıktı.

Robin durakladı, takip edemeyecek kadar şaşkındı. Oxford'un tüm harikaları arasında Babil en imkânsız gibi görünüyordu - zamanın dışında bir kule, bir rüyadan fırlamış bir görüntü. O vitray pencereler, o yüksek, heybetli kubbe; hepsi doğrudan Profesör Lovell'ın yemek odasındaki tablodan koparılmış ve bu kasvetli gri sokağa bırakılmış gibiydi. Bir ortaçağ elyazmasındaki bir tezhip; bir peri ülkesine açılan bir kapı. Buraya her gün ders çalışmak için gelmeleri, buraya girmeye hakları olması imkânsız görünüyordu.

Yine de burada, tam önlerinde durmuş, bekliyordu.

Anthony gülümseyerek işaret etti. "Pekala, içeri gelin.

'Tercüme büroları her zaman büyük medeniyetlerin vazgeçilmez araçları - hatta merkezleri- olmuştur. 1527 yılında İspanya Kralı V. Charles

Secretaría de Interpretación de Lenguas, çalışanları imparatorluğun topraklarını yönetmek için bir düzineden fazla dille hokkabazlık yapıyordu. Kraliyet Çeviri Enstitüsü on yedinci yüzyılın başlarında Londra'da kuruldu, ancak 1715'e ve İspanyol Veraset Savaşı'nın sonuna kadar Oxford'daki mevcut evine taşınmadı, ardından İngilizler, İspanyolların yeni kaybettiği kolonilerin dillerini konuşmak için genç gençleri eğitmenin ihtiyatlı olabileceğine karar verdi. Evet, tüm bunları ezberledim ve hayır, bunları ben yazmadım, ancak muazzam kişisel karizmam nedeniyle ilk yılımdan beri bu turu yapıyorum, bu yüzden bu konuda oldukça iyiyim. Fuayeden bu tarafa.'

Anthony'nin geri geri yürürken düzgün konuşmak gibi nadir bir yeteneği vardı. 'Babil'de sekiz kat var,' dedi. 'Jubilees Kitabı, tarihi Babil Kulesi'nin beş bin arşından fazla bir yüksekliğe *ulaştığını* iddia ediyor - bu neredeyse iki mil demek - bu elbette imkansız, ancak bizim Babil'imiz Oxford'daki ve muhtemelen St Paul's hariç tüm İngiltere'deki en yüksek bina. Bodrum katını saymazsak yaklaşık üç yüz fit yüksekliğindeyiz, bu da toplam yüksekliğimizin Radcliffe Kütüphanesi'nin iki katı olduğu anlamına geliyor-'

Victoire elini kaldırdı. "Kule-

"İçerisi dışarıdan görüldüğünden daha mı büyük? Anthony sordu. "Gerçekten de öyle. Robin ilk başta bunu fark etmemişti ama şimdi bu çelişki yüzünden kafasının karıştığını hissediyordu. Babel'in dış cephesi muazzamdı ama yine de yüksek tavanları ve her bir iç katın yükselen raflarını kabul edecek kadar uzun görünmüyordu. "Güzel bir gümüş işçiliği numarası, ama hangi kibrit çiftinin kullanıldığından emin değilim. Buraya geldiğimden beri böyle; bunu kanıksadık.

Anthony onları kasiyer pencerelerinin önündeki kalabalık kuyruklarda bekleyen kasaba halkına doğru yönlendirdi. "Şu anda lobideyiz - tüm işler burada yürütülüyor. Yerel tüccarlar ekipmanları için çubuk siparişi veriyor, şehir yetkilileri kamu işleri bakımı talep ediyor, bu tür şeyler. Kulenin siviller tarafından erişilebilen tek alanı burası, ancak akademisyenlerle fazla etkileşime girmiyorlar - taleplerini işleme koymak için katiplerimiz var. Anthony onu takip etmeleri için eliyle orta merdiveni işaret etti. "Bu taraftan.

İkinci kat Hukuk Departmanı'ydı ve burası kâğıtları karıştıran ve kalın, küflü referans ciltlerini karıştıran asık suratlı akademisyenlerle doluydu.

"Burası her zaman meşguldür," dedi Anthony. 'Uluslararası anlaşmalar, deniz aşırı ticaret, bu tür şeyler. İmparatorluğun dışlıları, dünyayı bu hale getiren şeyler.

dolařmak. Babel ğrencilerinin çoėu mezun olduktan sonra buraya yerleřiyor, çünkü maařları iyi ve her zaman iře alım yapıyorlar. Burada oldukça fazla karřılıksız iř de yapıyorlar - gűneybatı çeyreėinin tamamı Code Napolėon'u diėer Avrupa dillerine çevirmek için çalıřan bir ekip.* Ama geri kalanı için oldukça yűksek bir űcret alıyoruz. Burası en çok gelir getiren kat - gűműř iřçiliėi hariç tabii ki.

"Gűműř iřçiliėi nerede? Victoire sordu.

"Sekizinci katta. En űstte.

"Manzara için mi? Letty sordu.

"Yangınlar için," dedi Anthony. 'Yangınlar başladığında binanın tepesinde olmalarını tercih edersiniz, bűylece herkesin dışarı çıkmak için zamanı olur.

şaka yapıp yapmadığını kimse anlayamadı.*

Anthony onları bir kat daha yukarı çıkardı. "űűncű kat canlı tercűmanların iniř űssűdűr. Bűyűk ۆlűde boř olan ve eėri duran birkaç lekeli çay fincanı ve masanın kűřesinde ara sıra duran kűėit yıėını dıřında pek az kullanım belirtisi gűsteren odayı iřaret etti. "Neredeyse hiç burada olmazlar, ama burada olduklarında briefing dosyalarını gizlilik içinde hazırlamak için bir yere ihtiyaçları vardır, bu yűzden tűm bu alanı alırlar. Devlet adamlarına ve dıřıřleri yetkililerine yurtdıřı gezilerinde eřlik ediyorlar, Rusya'da balolara katılıyorlar, Arabistan'da řeyhlerle çay içiyorlar falan. Tűm bu seyahatlerin oldukça yorucu olduėu sűyleniyor, bu nedenle Babil'den çok fazla kariyer tercűmanı çıkmıyor. Bunlar genellikle dillerini bařka bir yerde öğrenmiř doėal poliglotlardır - ۆrneėin misyoner ebeveynleri vardır ya da yazlarını yabancı akrabalarıyla geçirmiřlerdir. Babel mezunları bundan kaçınma eėilimindedir.

"Neden? Ramy sordu. "Kulağa eğlenceli geliyor.

Anthony, 'Eėer istediğiniz řey başkasının parasıyla yurtdışına seyahat etmekse, bu rahat bir gűrev' dedi. 'Ama akademisyenler doğaları gereği yalnız ve hareketsizdir. Seyahat etmek kulağa eğlenceli geliyor, ta ki asıl istediğinizin evde sıcak bir ateşin başında bir fincan çay ve bir yığın kitapla oturmak olduğunu fark edene kadar.

Victoire, "Akademisyenlere pek iyi gűzle bakmıyorsunuz," dedi.

'Tercűbelerime dayanan bir gűrűřűm var. Zamanla anlayacaksın. Tercűmanlık iřlerine bařvuran mezunlar her zaman ilk iki yıl içinde iři bırakırlar. Sterling Jones bile - Sir William Jones'un yeėeni, dikkatinizi çekerim - sekiz aydan fazla dayanamadı ve nereye giderse gitsin onu birinci sınıfta seyahat ettirdiler. Her neyse, canlı tercűmanlık o kadar da gűz alıcı bir iř sayılmaz, çünkü ۆnemli olan tek řey temel eėitiminizi almıř olmanızdır.

kimseyi kırmadan anlatmak. Dilin incelikleriyle oynama şansınız yok, ki *asıl* eğlence de burada.

Dördüncü kat üçüncü kattan çok daha kalabalıktı. Akademisyenler de daha genç görünüyordu: Legal'deki kibar, iyi giyimli insanlara kıyasla dağınık saçlı ve yamalı kollu tipler.

"Edebiyat," diye açıkladı Anthony. 'Yani, yabancı romanları, öyküleri ve şiirleri İngilizceye ve -daha az sıklıkla- tersine çevirme işi. Dürüst olmak gerekirse prestij basamağında biraz düşük, ancak tercümanlıktan daha imrenilen bir pozisyon. Edebiyat bölümüne mezuniyet sonrası atama, Babil profesörü olma yolunda doğal bir ilk adım olarak görülüyor.

"Bazılarımız burayı gerçekten seviyor. Yüksek lisans önlüğü giyen genç bir adam Anthony'nin yanına yaklaştı. "Bunlar birinci sınıflar mı?

"Hepsi bu kadar.

"Büyük bir sınıf değilsiniz, değil mi? Adam onlara neşeyle el salladı. "Merhaba. Vimal Srinivasan. Geçen dönem mezun oldum; Sanskritçe ve Tamilce derslerine giriyorum, Telugu ve Almanca.*

"Burada herkes kendini diliyle mi tanıtıyor? Ramy sordu.

'Elbette,' dedi Vimal. 'Dilleriniz ne kadar ilginç olduğunuzu belirler. Oryantalistler büyüleyicidir. Klasikçiler sıkıcıdır. Her neyse, kulenin en iyi katına hoş geldiniz.

Victoire büyük bir ilgiyle raflara bakıyordu. "Yani yurtdışında yayınlanan her kitabı alıyor musunuz?

"Çoğu, evet," dedi Vimal.

"Tüm Fransız sürümleri mi? Çıkar çıkmaz mı?"

"Evet, açgözlü," dedi, kesinlikle kötü niyetli değildi. 'Kitap satın alma bütçemizin sınırsız olduğunu göreceksiniz ve kütüphanecilerimiz kapsamlı bir koleksiyona sahip olmayı severler. Yine de buraya gelen her şeyi çeviremeyiz; sadece insan gücümüz yok. Eski metinleri çevirmek hala zamanımızın büyük bir bölümünü alıyor.

Anthony, "Bu yüzden her yıl açık veren tek departman onlar," dedi.

"İnsanlık durumunu daha iyi anlamak bir kazanç meselesi değildir. Vimal burnunu çekti. 'Klasikleri her zaman güncelliyoruz - geçen yüzyıl ile şimdi arasında, bazı dillerde çok daha iyi hale geldik ve

klasiklerin bu kadar erişilmez kalması için bir neden yok. Şu anda *Bhagavad Gita*'nın daha iyi bir Latince versiyonu üzerinde çalışıyorum.

Anthony, 'Schlegel'in az önce bir tane çıkardığını boş ver,' diye espri yaptı.

"On yıldan fazla oldu," diye reddetti Vimal. 'Ve Schlegel *Gita* korkunç; kendisi de tüm bunların altında yatan temel felsefeyi kavrayamadığını söyledi. Bu da gösteriyor ki, yoga için yaklaşık yedi farklı kelime kullanmış-'

"Her neyse," dedi Anthony onları uzaklaştırırken, "bu Edebiyat. Bana sorarsanız, Babel eğitiminin en kötü uygulamalarından biri.

"Onaylamıyor musun? Robin sordu. Victoire'ın sevincini paylaşıyordu; dördüncü katta geçirilecek bir hayatın harika olacağını düşünüyordu.

"Ben, hayır. Anthony kıkırdadı. 'Gümüş işlemeciliği için buradayım. Vimal'in de bildiği gibi, Edebiyat Bölümü'nün hoşgörülü bir grup olduğunu düşünüyorum. Üzücü olan şu ki, içlerinde en tehlikeli akademisyenler onlar olabilir, çünkü dilleri gerçekten *anlayanlar* onlar - nasıl yaşadıklarını, nefes aldıklarını ve bir cümleyle kanımızı nasıl pompaladıklarını ya da derimizi nasıl karıncalandırdıklarını biliyorlar. Ancak onlar, tüm bu yaşam enerjisinin çok daha güçlü bir şeye nasıl kanalize edilebileceğine kafa yoramayacak kadar güzel imgeleriyle uğraşmaya takmış durumdalar. Yani, tabii ki gümüş.'

Beşinci ve altıncı katlarda hem eğitim odaları hem de referans materyalleri bulunuyordu - ilk kitaplar, gramerler, okuyucular, eş anlamlılar ve Anthony'nin dünyada konuşulan her dil olduğunu iddia ettiği her dilde yayınlanmış her sözlüğün en az dört farklı baskısı.

"Aslında sözlükler kulenin her tarafına dağılmış durumda ama arşivle ilgili ağır bir işiniz olduğunda buraya gelmeniz gerekiyor," diye açıkladı Anthony. "Tam ortada, görüyorsunuz, böylece kimse ihtiyacı olan şeyi almak için dört kattan fazla yürümek zorunda kalmıyor.

Altıncı katın ortasında, cam bir vitrinin altındaki kızıl kadife kumaşın üzerinde bir dizi kırmızı ciltli kitap duruyordu. Yumuşak lamba ışığının deri kapaklarında parıldaması onları oldukça büyümlü gösteriyordu - sıradan referans materyallerinden çok sihirbazların büyü kitaplarına benziyorlardı.

"Bunlar Grammaticalar," dedi Anthony. 'Etkileyici görünüyorlar, ama sorun değil, dokunabilirsiniz. Onlar danışılmak içindir. Sadece önce parmaklarınızı kadife üzerine silin.

Grammatikalar farklı kalınlıklarda ama aynı ciltli ciltlerdi ve alfabetik olarak Romalılaştırılmış adlarına göre düzenlenmişlerdi.

ve bu diller içindeki yayın tarihlerine göre ayrılmıştır. Bazı Grammatica setleri -özellikle Avrupa dilleri- tek başlarına tüm vitrinleri kaplarken; diğerleri, çoğunlukla Doğu dilleri, çok az cilt içeriyordu. Çince Grammatikalar yalnızca üç ciltten oluşurken, Japonca ve Korece Grammatikalar yalnızca birer cilt içeriyordu. Tagalogca ise şaşırtıcı bir şekilde beş ciltten oluşuyordu.

"Ama bunun için övgü alamayız," dedi Anthony. 'Tüm bu çeviri çalışmaları İspanyollar tarafından yapıldı; bu yüzden kapak sayfalarının arkasında İspanyolca'dan İngilizce'ye çevirmen kredilerini de göreceksiniz. Karayip ve Güney Asya Grammatikalarının büyük bir kısmı - işte buradalar - hala devam ediyor. Bu diller Paris Barışı'na kadar Babil'in ilgisini çekmemişti, tabii ki bu barış Britanya'nın imparatorluk topraklarına büyük bir toprak parçası kattı. Benzer şekilde, Afrika Grammatikalarının çoğunun Almanca'dan İngilizce'ye çevrildiğini göreceksiniz - orada en çok çalışmayı Alman misyonerler ve filologlar yapıyor; yıllardır Afrika dilleri üzerine çalışan kimse yok.

Robin kendini tutamadı. Büyük bir hevesle Doğu dilleri grammatikalarına uzandı ve ön sayfaları karıştırmaya başladı. Her cildin kapak sayfasında çok düzgün, küçük bir el yazısıyla her Grammatika'nın ilk baskısını yapan bilim adamlarının isimleri yazılıydı. Bengalce Grammatika'yı Nathaniel Halhed, Sanskritçe Grammatika'yı Sir William Jones yazmıştı. Robin bunun bir şablon olduğunu fark etti - ilk yazarların hepsi o dilleri anadili olarak konuşanlardan ziyade beyaz İngiliz erkekler olma eğilimindeydi.

Anthony, "Doğu dillerinde çok şey yapmamız ancak son zamanlarda mümkün oldu," dedi. 'Bir süredir bu konuda Fransızların gerisinde kalıyorduk. Sir William Jones burada görevliyken Sanskritçe, Arapça ve Farsçayı ders listelerine sokarak biraz ilerleme kaydetti - 1771'de Persian Grammatica'yı başlattı - ama 1803'e kadar bu dillerde ciddi bir çalışma yapan tek kişi oydu.

"Sonra ne oldu?" diye sordu Robin.

"Sonra Richard Lovell fakülteye katıldı," dedi Anthony. 'Uzak Doğu dilleri konusunda bir deha olduğunu duydum. Sadece Çince Grammatica'ya iki ciltlik bir katkıda bulunmuş.

Robin saygıyla uzandı ve Çince Grammatika'nın ilk cildini kendisine doğru çekti. Kitap aşırı derecede ağırdı, her sayfası mürekkeple ağırlaştırılmıştı. Profesör Lovell'ın kramplarını tanıdı,

Her sayfada düzgün bir el yazısı. Şaşırtıcı genişlikte bir araştırmayı kapsıyordu. Profesör Lovell'ın - bir yabancı - anadili hakkında kendisinden daha fazla şey bildiğini fark ederek kitabı yere bıraktı.

"Bunlar neden vitrinin altında?" diye sordu Victoire. "Onları dışarı çıkarmak oldukça zor görünüyor.

"Çünkü Oxford'daki tek baskılar bunlar," dedi Anthony. 'Cambridge'de, Edinburgh'da ve Londra'daki Dışişleri Bakanlığı'nda yedekleri var. Bunlar her yıl yeni bulgulara göre güncelleniyor. Ama bunlar her dille ilgili var olan tek kapsamlı, yetkili bilgi koleksiyonları. Yeni çalışmalar elle ekleniyor, fark edeceksiniz - her yeni ekleme yapıldığında yeniden basmak çok pahalıya mal oluyor ve ayrıca matbaalarımız bu kadar çok yabancı yazıyı işleyemiyor.

Ramy, "Yani bir yangın Babil'i yerle bir etse, bir yıllık araştırmamızı kaybedebilir miyiz?" diye sordu.

'Bir yıl mı? On yılları dene. Ama bu asla olmayacak. Anthony, Robin'in düzinelerce ince gümüş çubukla işlenmiş olduğunu fark ettiği masaya vurdu. "Grammatikalar Prenses Victoria'dan daha iyi korunuyor. Bu kitaplar yangına, sele ve Enstitü kayıtlarında yer almayan herhangi biri tarafından ortadan kaldırılmaya çalışılmaya karşı dayanıklıdır. Eğer biri bunlardan birini çalmaya ya da zarar vermeye kalkarsa, görünmeyen bir güç tarafından öyle bir çarpılır ki, polis gelene kadar tüm benlik ve amaç duygusunu kaybeder.

"Parmaklıklar bunu yapabiliyor mu? Robin telaşla sordu.

"Şey, yakın bir şey," dedi Anthony. 'Sadece tahmin ediyorum. Koruyucu koşulları Profesör Playfair yapıyor ve bu konuda gizemli olmayı seviyor. Ama evet, bu kulenin güvenliği sizi hayrete düşürecektir. Standart Oxford binalarına benziyor ama biri içeri girmeye kalksa kendini sokakta kanlar içinde bulur. Bunun olduğunu gördüm.'

"Bir araştırma binası için çok fazla koruma var," dedi Robin. Avuç içleri birden nemlendi; onları önlüğüne sildi.

"Elbette," dedi Anthony. 'Bu duvarlarda İngiltere Merkez Bankası'nın kasalarından daha fazla gümüş var.

"Gerçekten mi? Letty sordu.

'Elbette,' dedi Anthony. 'Babel tüm ülkedeki en zengin yerlerden biri. Nedenini görmek ister misiniz?'

Başlarıyla onayladılar. Anthony parmaklarını şıklattı ve kendisini merdivenlerden yukarı kadar takip etmelerini işaret etti.

Sekizinci kat, Babel'in kapılar ve duvarlar ardına gizlenmiş tek bölümüydü. Diğer yedi kat, merdivenleri çevreleyen herhangi bir engel olmaksızın açık bir kat planına göre tasarlanmıştı, ancak sekizinci kata çıkan merdivenler tuğladan bir koridora, koridor da ağır ahşap bir kapıya açılıyordu.

"Yangın bariyeri," diye açıkladı Anthony. 'Kaza ihtimaline karşı. Binanın geri kalanını kapatır, böylece burada bir şey patlarsa Grammaticalar yanmaz. Ağırlığını kapıya yasladı ve itti.

Sekizinci kat bir araştırma kütüphanesinden çok bir atölyeye benziyordu. Bilginler, çalışma masalarının etrafında tamirciler gibi eğilmiş, her şekil ve boyutta gümüş çubuklara oyma aletleri tutuyorlardı. Vızıltı, uğultu, delme sesleri havayı dolduruyordu. Pencerenin yakınında bir şey patladı, bir kıvılcım yağmuruna ve ardından bir dizi küföre neden oldu, ama kimse kafasını kaldırmıyordu bakmadı bile.

İri yarı, kır saçlı beyaz bir adam iş istasyonlarının önünde onları bekliyordu. Geniş, gülümsemeye kırışmış bir yüzü ve kırk ile altmış yaşları arasında herhangi bir yere yerleştirilebilecek türden parıldayan gözleri vardı. Siyah ustalık önlükleri o kadar çok gümüş tozuyla kaplanmıştı ki, her hareket ettiğinde parılıyordu. Kaşları kalın, koyu renkli ve olağanüstü etkileyiciydi; her konuştuğunda coşkuyla yüzünden fırlamaya hazır görünüyorlardı.

"Günaydın," dedi. 'Ben Profesör Jerome Playfair, fakülte başkanım. Fransızca ve İtalyanca ile uğraşıyorum ama ilk aşkım Almanca. Teşekkürler Anthony, gitmekte özgürsün. Sen ve Woodhouse Jamaika geziniz için hazır mısınız?

"Henüz değil," dedi Anthony. 'Hâlâ Patois astarının izini sürmem gerekiyor. Gideon'un onu tekrar imzalamadan aldığından şüpheleniyorum.

"Atla o zaman.

Anthony başını salladı, Robin'in kohortuna hayali bir şapka çıkardı ve ağır kapıdan geri çekildi.

Profesör Playfair onlara gülümsedi. "Demek Babil'i gördünüz. Hepimiz nasılız?

Bir an için kimse konuşmadı. Letty, Ramy ve Victoire da en az Robin kadar şaşkın görünüyorlardı. Bir anda çok fazla bilgiye maruz kalmışlardı ve bunun etkisiyle Robin üzerinde durduğu zeminin gerçek olduğundan emin değildi.

Profesör Playfair kıkırdadı. "Biliyorum. Buradaki ilk günümde ben de aynı izlenime kapılmıştım. Gizli bir dünyaya giriş gibi bir şey, değil mi?

Öyle mi? Seelie sarayında yemek yemek gibi. Kulede neler olduğunu öğrendikten sonra, sıradan dünya o kadar da ilginç gelmiyor.

"Göz kamaştırıcı, efendim," dedi Letty. "İnanılmaz.

Profesör Playfair ona göz kırptı. "Burası dünyadaki en harika yer.

Boğazını temizledi. 'Şimdi bir hikaye anlatmak istiyorum. Dramatik olduğum için beni bağışlayın ama bu olayı kutlamak istiyorum - ne de olsa dünyanın en önemli araştırma merkezi olduğuna inandığım yerdeki ilk gününüz. Sorun olur mu?"

Onların onayına ihtiyacı yoktu ama yine de başlarını salladılar.

Teşekkür ederim. Şimdi, Herodot'tan şu hikâyeyi biliyoruz. Sahnede yerini işaretleyen bir oyuncu gibi önlerinde birkaç adım attı. "Bize bir zamanlar kendisine ihanet eden on bir kralı yenmek için İyon deniz akıncılarıyla bir anlaşma yapan Mısır kralı Psammetichus'tan bahsediyor. Düşmanlarını alt ettikten sonra, İyonyalı müttefiklerine geniş topraklar verdi. Ancak Psammetichus, İyonyalıların bir zamanlar eski müttefiklerinin yaptığı gibi kendisine sırt çevirmeyeceklerine dair daha da iyi bir garanti istiyordu. Yanlış anlamalara dayalı savaşları önlemek istiyordu. Bu yüzden genç Mısırlı oğlanları İyonyalılarla birlikte yaşamaları ve Yunanca öğrenmeleri için gönderdi, böylece büyüdüklerinde iki halk arasında tercüman olarak hizmet edebileceklerdi.

"Biz Babel'de Psammetichus'tan ilham alıyoruz. Etrafına bakındı ve konuşurken ısıltılı bakışları sırayla her birinin üzerinde belirdi. 'Çeviri, çok eski zamanlardan beri barışın kolaylaştırıcısı olmuştur. Çeviri iletişimi mümkün kılar, bu da yabancı halklar arasında herkese zenginlik ve refah getiren türden diplomasi, ticaret ve işbirliğini mümkün kılar.

'Oxford fakülteleri arasında sadece Babel'in Avrupa kökenli olmayan öğrencileri kabul ettiğini şimdiye kadar fark etmişsinizdir. Bu ülkenin başka hiçbir yerinde Hinduları, Müslümanları, Afrikalıları ve Çinlileri aynı çatı altında eğitim görürken bulamazsınız. Sizi yabancı geçmişinize rağmen değil, yabancı geçmişiniz nedeniyle kabul ediyoruz. Profesör Playfair bu son kısmı büyük bir gurur meselesiymiş gibi vurguladı. 'Kökenleriniz nedeniyle, İngiltere'de doğanların taklit edemeyeceği bir dil yeteneğine sahipsiniz. Ve sizler, Psammetichus'un çocukları gibi, bu küresel uyum vizyonunu dile getirecek olan dillersiniz.

Ellerini dua eder gibi önünde kavuşturdu. "Her neyse. Postgrad'lar her yıl bu konuşmayı yaptığım için benimle dalga geçerler. Klişe olduğunu düşünüyorlar. Ama

Bence durum böyle bir ciddiyeti gerektiriyor, sizce de öyle değil mi? Ne de olsa bilinmeyi bilinir kılmak, ötekini tanıdık hale getirmek için buradayız. Kelimelerle sihir yapmak için buradayız.

Robin'e göre bu, yabancı doğumlu olmasıyla ilgili söylenen en nazik şeydi. Her ne kadar bu hikâye içini kıpır kıpır etse de -çünkü Herodot'un ilgili bölümünü okumuş ve Mısırlı oğlanların köle olduğunu hatırlamıştı- belki de yabancı oluşunun onu sonsuza dek kenarda kalmaya mahkûm etmediğini, belki de bunun yerine onu özel kıldığını düşünerek heyecanlandı.

Daha sonra Profesör Playfair onları bir gösteri için boş bir çalışma masasının etrafına topladı. "Şimdi, sıradan insanlar gümüş işlemenin büyücülükle eşdeğer olduğunu düşünüyor. Konuşurken kollarını dirseklerine kadar sıvadı ve gürültünün arasında onu duyabilmeleri için bağırdı. "Çubukların gücünün gümüşün kendisinde yattığını, gümüşün dünyayı değiştirme gücü içeren doğuştan büyülü bir madde olduğunu düşünüyorlar.

Sol çekmecenin kilidini açtı ve boş bir gümüş çubuk çıkardı. "Tamamen haksız değiller. Gerçekten de gümüşün yaptığımız iş için ideal bir araç olmasını sağlayan özel bir yanı var. Tanrılar tarafından kutsanmış olduğunu düşünmek hoşuma gidiyor - ne de olsa cıva ile rafine ediliyor ve cıva haberci tanrı, değil mi? Merkür, Hermes. O halde gümüşün hermeneutik ile ayrılmaz bir bağı yok mu? Ama fazla romantikleşmeyelim. Hayır, çubuğun gücü kelimelerde yatıyor. Daha spesifik olarak, kelimelerin ifade etmekten aciz olduğu dilsel şeyler - bir dilden diğerine geçerken kaybolan şeyler. Gümüş, kaybolanı yakalar ve onu varlığa dönüştürür.

Başını kaldırıp onların şaşkın yüzlerine baktı. 'Sorularınız var. Merak etmeyin. Üçüncü yılınızın sonuna kadar gümüşle çalışmaya başlamayacaksınız. O zamana kadar ilgili teoriyi öğrenmek için bolca vaktiniz olacak. Şu anda önemli olan burada yaptığımız işin büyüklüğünü anlamanız. Bir gravür kalemine uzandı. "Bu da tabii ki büyü yapmak.

Çubuğun bir ucuna bir kelime kazımaya başladı. 'Sana sadece basit bir tane gösteriyorum. Etkisi oldukça ince olacak, ama hissedip hissetmediğinize bakın.

O uca yazmayı bitirdi, sonra da onlara göstermek için havaya kaldırdı. '*Heimlich*. Almancada sır ve gizlilik anlamına geliyor, ben de İngilizceye bu şekilde çevireceğim. Ama *heimlich* sırdan daha fazlasını ifade ediyor. Biz

heimlich "ev" anlamına gelen Proto-Germence bir kelimedenden gelmektedir. Bu anlam kümesini bir araya getirdiğinizde ne elde edersiniz? Ait olduğunuz, dış dünyadan soyutlanmış bir yerde olmanın verdiği gizli, özel his gibi bir şey.

Konuşurken, çubuğun diğer tarafına *gizli* kelimesini yazdı. Sözlerini bitirdiği anda gümüş titremeye başladı.

"*Heimlich*," dedi. "Gizli.

Robin bir kez daha kaynağı olmayan bir şarkı sesi duydu, nereden geldiği belli olmayan insanlık dışı bir ses.

Dünya değişti. Bir şey onları bağladı - soyut bir bariyer etraflarındaki havayı bulanıklaştırdı, çevredeki gürültüyü bastırdı, akademisyenlerle dolu olduğunu bildikleri bir katta sanki sadece onlar varmış gibi hissettirdi. Burada güvendeydiler. Yalnızdılar. Burası onların kulesiydi, sığınaklarıydı.*

Bu büyüye yabancı değillerdi. Hepsi daha önce gümüş işçiliğini görmüştü; İngiltere'de bundan kaçınmak imkansızdı. Ama parmaklıkların işe yarayabileceğini, gümüş işçiliğinin işleyen, gelişmiş bir toplumun temeli olduğunu bilmek bir şeydi. Gerçekliğin çarpıtılmasına, kelimelerin tarif edemeyeceği şeyleri ele geçirmesine ve olmaması gereken fiziksel bir etki yaratmasına kendi gözleriyle tanık olmak başka bir şeydi.

Victoire elini ağzına götürmüştü. Letty zor nefes alıyordu. Ramy sanki gözyaşlarını tutmaya çalışıyormuş gibi hızla gözlerini kırptırdı.

Ve hâlâ titreyen çubuğu izleyen Robin, şimdi her şeye değdiğini açıkça görüyordu. Yalnızlık, dayak, uzun ve ağırılı çalışma saatleri, bir gün *bunu* yapabilmek için dilleri acı bir tonik gibi yutmak - *hepsi buna* değerdi.

Profesör Playfair onlara merdivenlerden inerken, "Son bir şey daha var," dedi. "Kanınızı almamız gerekecek.

"Affedersiniz?" diye sordu Letty.

'Kanınız. Uzun sürmez. Profesör Playfair onları lobiden geçirerek rafların arkasına gizlenmiş, düz bir masa ve dört sandalye dışında boş olan küçük, penceresiz bir odaya götürdü. Oturmalarını işaret ettikten sonra, taşın içine gizlenmiş bir dizi çekmecenin bulunduğu arka duvara doğru yürüdü. En üstteki çekmeceyi çekip çıkardı ve içinde yığınla küçük cam şişeler olduğunu gördü. Her birinin üzerinde kanı bulunan bilginin adı yazılıydı.

Profesör Playfair, 'Bu koğuşlar için,' diye açıkladı. 'Babel, Londra'daki tüm bankaların toplamından daha fazla soygun girişimi görüyor. Kapılar ayaktakımının çoğunu dışarıda tutuyor ama koğuşların akademisyenleri davetsiz misafirlerden ayırt etmek için bir yola ihtiyacı var. Saç ve tırnakları denedik ama bunların çalınması çok kolay.

'Hırsızlar kan çalabilir,' dedi Ramy.

'Yapabilirler,' dedi Profesör Playfair. 'Ama tüm bu çaba konusunda çok daha kararlı olmaları gerekir, değil mi?

Alt çekmecedan bir avuç şırınga çıkardı. "Kollar yukarı, lütfen.

İsteksizce önlüklerini yukarı ittiler.

"Burada bir hemşire olması gerekmiyor mu?" diye sordu Victoire.

"Merak etmeyin. Profesör Playfair iğneye dokundu. 'Bu işte oldukça iyiyimdir. Damar bulmam çok uzun sürmez. İlk kim?'

Robin gönüllü oldu; diğerlerini izleme beklentisine katlanmak istemiyordu. Sırada Ramy vardı, sonra Victoire, sonra da Letty. Tüm işlem on beş dakikadan az sürmüştü ve Letty iğne kolundan çıktığında rahatsız edici bir şekilde yeşile dönmüş olsa da, hiçbiri yıpranmamıştı.

Profesör Playfair ona, 'Doyurucu bir öğle yemeği ye,' dedi. "Eğer varsa kanlı puding iyidir.

Çekmeceye dört yeni cam şişe eklendi, hepsi de düzgün, küçük el yazılarıyla etiketlenmişti.

Profesör Playfair çekmeceleri kilitlerken onlara, "Artık kulenin bir parçasısınız," dedi. "Artık kule sizi tanıyor.

Ramy yüzünü buruşturdu. "Biraz ürkütücü, değil mi?

"Hiç de değil," dedi Profesör Playfair. 'Sihrin yapıldığı yerdesiniz. Modern bir üniversitenin tüm süslerine sahip, ama özünde Babel eski simyacıların inlerinden çok da farklı değil. Ama simyacıların aksine, biz bir şeyin dönüşümünün anahtarını bulduk. Maddenin içinde değil. İsminde.'

Babel, Radcliffe avlusundaki bir tereyağını diğer birkaç beşeri bilimler fakültesiyle paylaştı. Oradaki yemeklerin çok iyi olduğu söyleniyordu, ancak yarın dersler başlayana kadar kapalıydı, bu yüzden öğle yemeği servisinin sonuna doğru tam zamanında üniversiteye geri döndüler. Tüm sıcak yemekler bitmişti ama akşam yemeğine kadar ikindi çayı ve ziyafetleri sunuluyordu. Onlar

Tepsilere ay fincanları, aydanlıklar, Őekerlikler, süt srahipleri ve çörekler yükledikten sonra köşede boş bir masa bulana kadar salondaki uzun ahşap masalarda gezindiler.

"Demek Kanton'dansın?" diye sordu Letty. Çok sert bir kişiliği olduğunu fark etmişti Robin; tüm sorularını, hatta iyi niyetli olanları bile bir sorgucu edasıyla soruyordu.

Az önce bir çörek ısırmıŐtı; kuru ve bayattı ve cevap vermeden önce çayından bir yudum alması gerekiyordu. O cevap vermeden önce bakışlarını Ramy'ye çevirdi. "Ya sen - Madras? Bombay?

"Kalküta," dedi Ramy hoş bir Şekilde.

"Babam Kalküta'da görev yapıyordu," dedi. '1825'ten 1828'e kadar üç yıl. Onu buralarda görmüş olabilirsin.

Ramy reğinin üzerine reel sürerken 'çok güzel,' dedi. 'Bir keresinde kız kardeŐlerime silah doĐrultmuŐ olabilir.

Robin homurdandı ama Letty'nin yüzü kızardı. 'Sadece daha önce Hindularla tanıŐtıĐımı söylüyorum-'

"Ben Müslümanım.

"Şey, sadece söylüyorum-

"Ve biliyor musunuz," Şimdi Ramy çöreğini büyük bir coşkuyla yağlıyordu, "aslında herkesin Hindistan'ı Hinduizm'le eŐitlemek istemesi çok rahatsız edici. "Ah, Müslüman yönetimi bir sapkınlık, bir istila; Babrler sadece araya girenler, ama *gelenek* - bu Sanskritçe, bu UpaniŐadlar." Elindeki reği ağzına götürdü. "Ama bu kelimelerin ne anlama geldiğini bile bilmiyorsun, değil mi?

Kötü bir başlangıç yapmışlardı. Ramy'nin mizah anlayışı yeni tanıŐılanlar üzerinde her zaman işe yaramıyordu. İnsanın onun hazırcevap tiratlarına alışması gerekiyordu ve Letitia Price bunun dışında her Şeyi yapabilecek gibi görünüyordu.

"Ee, Babel," diye araya girdi Robin, Ramy başka bir Şey söyleyemeden. "Güzel bina.

Letty ona hayret dolu bir bakış fırlattı. "Oldukça.

Ramy gözlerini devirerek öksürdü ve elindeki çöreği yere bıraktı.

Sessizlik içinde çaylarını yudumladılar. Victoire kaŐıĐını gergin bir Şekilde fincanın etrafında Őıngırdattı. Robin gözlerini pencereden dışarı dikti. Ramy parmaklarını masaya vurdu ama Letty ona ters ters bakınca durdu.

"Burayı nasıl buldunuz? Victoire cesurca konuşmalarını kurtarmaya çalıştı. "Oxfordshire'ı yani. Sanki buranın sadece bir kısmını görmüŐüz gibi hissediyorum.

Çok uzak, çok büyük. Yani Londra ya da Paris gibi değil ama çok fazla gizli köşesi var, öyle değil mi?

"İnanılmaz bir yer," dedi Robin biraz fazla hevesle. 'Her bir bina gerçek dışı - ilk üç günü sadece etrafta dolaşarak, bakarak geçirdik. Tüm turistik yerleri gördük - Oxford Müzesi, Christ Church bahçeleri-'

Victoire bir kaşını kaldırdı. "Ve gittiğin her yere girmene izin mi veriyorlar?"

"Aslında, hayır. Ramy çay fincanını yere bıraktı. "Unutma Birdie, Ashmolean-

"Doğru," dedi Robin. 'Bir şey çalacağımızdan o kadar emin görünüyorlardı ki, sanki Alfred Jewel'i çaldığımıza ikna olmuşlar gibi girerken ve çıkarken ceplerimizi açtıldılar.

"Bizi içeri hiç almadılar," dedi Victoire. "Refakatsiz bayanlara izin verilmediğini söylediler."

Ramy homurdandı. "Neden?"

"Muhtemelen gergin mizacımız yüzünden," dedi Letty. 'Resimlerin karşısında bayılmamıza izin veremezlerdi.

"Ama renkler *çok* heyecan verici," dedi Victoire.

"Savaş alanları ve göğüsler. Letty elinin tersini alnına götürdü. "Sinirlerim için çok fazla.

"Peki sen ne yaptın? Ramy sordu.

"Vardiyada başka bir görevli varken geri geldik ve bu kez erkekmişiz gibi davrandık. Victoire sesini kalınlaştırdı. "Affedersiniz, biz sadece kuzenlerimizi ziyarete gelen taşralı gençleriz ve onlar dersteyken yapacak bir şeyimiz yok-

Robin güldü. "Sen yapmadın. "İşe yaradı," diye ısrar etti Victoire. "Sana inanmıyorum.

"Hayır, gerçekten. Victoire gülümsedi. Robin onun kocaman ve çok güzel gözleri olduğunu fark etti. Onun konuşmasını dinlemek hoşuna gidiyordu; her cümlesinde sanki içinden kahkahalar çıkarıyormuş gibi hissediyordu. "On iki yaşlarında olduğumuzu düşünmüş olmalılar, ama rüya gibi geçti-

"Sen heyecanlanana kadar," diye araya girdi Letty.

'Pekala, dokümanı geçene kadar işe yaradı-'

"Ama sonra beğendiği bir Rembrandt'ı gördü ve ciyak ciyak bağırdı-"
Letty cıvıl cıvıl bir ses çıkardı. Victoire onun omzunu itti, ama o

Ben de gülüyorum.

"Affedersiniz, bayan." Victoire onaylamayan öğretmenini taklit ederek çenesini aşağı çekti. "Burada olmamanız gerekiyordu, sanırım arkanızı döndünüz-"

'Demek ki her şeyden önce sinirmiş-'

Hepsi bu kadardı. Buzlar eridi. Bir anda hepsi gülmeye başladı - belki de şakanın hak ettiğinden biraz daha sert, ama önemli olan gülüyor olmalarıydı.

"Başka biri seni buldu mu? Ramy sordu.

Letty, "Hayır, hepsi bizim özellikle zayıf birinci sınıf öğrencileri olduğumuzu düşünüyor," dedi. "Gerçi bir keresinde biri Victoire'a önlüğünü çıkarması için bağırıyordu.

"Onu benden almaya çalıştı. Victoire'ın bakışları kucağına düştü. "Letty onu şemsiyesiyle dövmek zorunda kaldı.

"Benzer bir şey bizim de başımıza geldi," dedi Ramy. 'Balliol'dan bazı sarhoşlar bir gece bize bağırmaya başladı.

Victoire, "Üniformalarında esmer ten sevmiyorlar," dedi.

"Hayır," dedi Ramy, "sevmezler.

"Çok üzgünüm," dedi Victoire. "Onlar -yani sen- iyi kurtuldun mu?

Robin Ramy'ye endişeli bir bakış attı ama Ramy'nin gözleri hâlâ iyi bir mizahla kırışıyordu.

"Ah, evet. Kolunu Robin'in omuzlarına doladı. "Birkaç burun kırmaya hazırdım ama bu seferki ihtiyatlı olanı yaptı - arkasında cehennem köpekleri varmış gibi koşmaya başladı - o zaman ben de koşmaktan başka bir şey yapamadım.

Robin kızarak, "Çatışmayı sevmem," dedi.

"Oh, hayır," dedi Ramy. 'Elinden gelse taşların arasında kaybolursun.

"Kalabilirdin," diye takıldı Robin. "Onlarla tek elle savaşabilirdin.

"Ne yani, seni korkutucu karanlıkla baş başa mı bırakayım? Ramy sırıttı. 'Her neyse, çok saçma görünüyordun. Mesanen patlayacakmış gibi koşuyordun ve tuvalet bulamıyordun.

Ve sonra tekrar gülmeye başladılar.

Kısa süre içinde hiçbir konunun sınırsız olmadığı anlaşıldı. Her şey hakkında konuşabilir, olmamaları gereken bir yerde olmaktan duydukları tüm tarifsiz aşağılanmaları, şimdiye kadar kendilerine sakladıkları tüm gizlenen huzursuzlukları paylaşabilirlerdi. Kendileriyle ilgili her şeyi anlattılar.

Çünkü sonunda, yaşadıkları deneyimlerin o kadar da benzersiz ya da şaşırtıcı olmadığı tek insan grubunu bulmuşlardı.

Daha sonra Oxford'dan önceki eğitimleri hakkında hikayeler anlattılar. Görünüşe göre Babil, seçtiklerini her zaman genç yaşta kutsuyordu. Brighton'ın güneyinden gelen Letty, konuşmaya başladığından beri olağanüstü hafızasıyla aile dostlarının gözlerini kamaştırmıştı; Oxford'lu bazı papazları tanıyan böyle bir arkadaş, ona bir dizi özel öğretmen tutmuş ve mezun olacak yaşa gelene kadar Fransızca, Almanca, Latince ve Yunanca öğrenmesini sağlamıştı.

"Gerçi neredeyse başaramıyordum. Letty gözlerini kırptırdı, kirpikleri çılgınca titriyordu. 'Babam bir kadının eğitimi için asla para ödemeyeceğini söyledi, bu yüzden burs için minnettarım. Otobüs parasını ödeyebilmek için bir dizi bilezik satmak zorunda kaldım.

Victoire da Robin ve Ramy gibi Avrupa'ya bir vasiyle gelmişti. 'Paris,' diye açıkladı. 'O bir Fransız'dı ama Enstitü'de tanıdıkları vardı ve ben yeterince büyüdüğümde onlara yazacaktı. Ancak sonra öldü ve bir süre gelebileceğimden emin olamadım. Sesi biraz titredi. Çayından bir yudum aldı. "Ama onlarla temasa geçmeyi başardım ve beni buraya getirmeyi ayarladılar," diye belli belirsiz bitirdi.

Robin bu hikâyenin tam olarak böyle olmadığından şüphelenmişti ama o da acıyı örtbas etme sanatında ustaydı ve burnunu sokmadı.

Hepsini birleştiren tek bir şey vardı: Babel olmadan bu ülkede gidecek hiçbir yerleri yoktu. Hayal bile edemeyecekleri ayrıcalıklar için seçilmişlerdi, amaçlarını tam olarak anlayamadıkları güçlü ve zengin adamlar tarafından finanse edilmişlerdi ve bunların her an kaybedilebileceğinin son derece farkındaydılar. Bu istikrarsızlık onları aynı anda hem cesur hem de korkak yapıyordu. Krallığın anahtarları ellerindeydi; onları geri vermek istemiyorlardı.

Çaylarını bitirdiklerinde birbirlerine neredeyse aşık olmuşlardı - henüz tam olarak değil, çünkü gerçek aşk zaman ve anılar isterdi, ama ilk izlenimlerin onları götürebileceği kadar aşka yakındılar. Ramy'nin Victoire'ın özensizce ördüğü atkıları gururla taktığı, Robin'in Ramy'nin çayını ne kadar demlemeyi sevdiğini tam olarak öğrendiği, böylece kaçınılmaz olarak Arapça dersinden Buttery'ye geç geldiğinde hazır olabileceği ya da Letty'nin sınıfa limonlu bisküvilerle dolu bir kese kağıdıyla gelmek üzere olduğunu bildikleri günler henüz gelmemişti çünkü bugün çarşamba sabahıydı ve Taylor'ın fırını çarşamba günleri limonlu bisküvi çıkarıyordu. Ama o öğleden sonra nasıl bir arkadaş olacaklarını kesin olarak görebiliyorlardı ve bu görüşü sevmek yeterince yakındı.

Daha sonra, her şey ters gittiğinde ve dünya ikiye bölündüğünde, Robin o günü, bu masadaki bu saati düşünecek ve birbirlerine güvenmek için neden bu kadar hızlı, bu kadar dikkatsizce hevesli olduklarını merak edecekti. Neden birbirlerine zarar verebilecekleri sayısız yolu görmeyi reddetmişlerdi? Neden aynı tarafta olmadıkları ve asla olamayacakları anlamına gelen doğum, yetiştirme farklılıklarını sorgulamak için duraklamamışlardı?

Ama cevap açıktı - dördü de bilmedikleri bir yerde boğuluyorlardı ve birbirlerinde bir sal görüyorlardı ve birbirlerine tutunmak su üstünde kalmanın tek yoluydu.

Kızların üniversitede kalmalarına izin verilmiyordu, bu yüzden eğitimin ilk gününe kadar Robin ve Ramy ile yolları kesişmemişti. Bunun yerine Victoire ve Letty yaklaşık iki mil ötede, Oxford gündüz okullarından birinin hizmetli ek binasında kalıyorlardı, görünüşe göre Babel'in kız öğrencileri için ortak bir düzenlemeydi bu. Robin ve Ramy onlara evlerine kadar eşlik ettiler çünkü bu centilmence bir davranış gibi görünüyordu ama Robin bunun her gece yapılan bir rutin haline gelmeyeceğini umuyordu çünkü yol gerçekten çok uzaktaydı ve bu saatte dolmuş yoktu.

"Seni daha yakın bir yere yerleştiremediler mi? Ramy sordu.

Victoire başını salladı. "Tüm kolejler yakınlığımızın beyefendileri yozlaştırma riski taşıdığını söyledi.

'Bu hiç adil değil,' dedi Ramy.

Letty ona alaycı bir bakış fırlattı. "Daha fazlasını söyle.

"Ama o kadar da kötü değil," dedi Victoire. 'Bu sokakta eğlenceli barlar var - Four Horsemen'ı, Twisted Root'u seviyoruz ve satranç oynayabileceğiniz Rooks and Pawns diye bir yer var-'

"Özür dilerim," dedi Robin. "Twisted Root mu dediniz?

"İleride, Harrow Lane'de, köprü'nün yanında," dedi Victoire. 'Yine de hoşunuza gitmeyecek. Bir göz attık ve hemen geri çıktık - içerisi çok kirli. Parmağınızı camın etrafında gezdirin, çeyrek inç kalınlığında bir yağ ve kir yumağı göreceksiniz.

"Öğrenciler için bir uğrak yeri değil o zaman?

'Hayır, Oxford'lu çocuklar orada ölü görülmez. Orası şehir için, cüppe için değil.'

Letty ileride kıvrıla kıvrıla giden bir inek sürüsünü işaret etti ve Robin konuşmanın uzamasına izin verdi. Daha sonra, kızları sağ salim evlerine bıraktıktan sonra Ramy'ye Magpie Lane'e tek başına dönmesini söyledi.

"Gidip Profesör Lovell'ı görmem gerektiğini unutmuşum," dedi. Jericho şehrin bu kısmına Univ'e olduğundan daha yakındı. 'Uzun bir yürüyüş olacak; seni oraya sürüklemek istemem.

Ramy, "Akşam yemeğinin önümüzdeki hafta sonuna kadar olmayacağını sanıyordum," dedi.

"Öyle, ama daha önce ziyaret etmem gerektiğini şimdi hatırladım. Robin boğazını temizledi; Ramy'nin yüzüne karşı yalan söylediği için kendini çok kötü hissediyordu. "Bayan Piper benim için kekleri olduğunu söyledi.

"Tanrıya şükür. Şaşırtıcı bir şekilde Ramy hiçbir şeyden şüphelenmedi. "Öğle yemeği yenmezdi. Arkadaş istemediğine emin misin?

"Ben iyiyim. Uzun bir gün oldu ve yoruldum, sanırım biraz sessizlik içinde yürümek iyi gelecek.

"Yeterince makul," dedi Ramy hoş bir şekilde.

Woodstock Yolu'nda ayrıldılar. Ramy güneye, doğruca üniversiteye gitti. Robin, Victoire'in işaret ettiği köprüyü aramak için sağa saptı, fısıldanan bir cümlelerin anısı dışında ne aradığından emin değildi.

Cevap onu bulmuştu. Harrow Lane'in yarısına geldiğinde arkasında ikinci bir çift ayak sesi duydu. Omzunun üzerinden baktı ve dar yolda onu takip eden karanlık bir figür gördü.

"Yeterince uzun sürdü," dedi ikizi. "Bütün gün burada sinsice dolaştım.

"Kimsin sen? Robin talep etti. "Nesin sen - neden benim yüzüme sahipsin?

"Burada olmaz," dedi ikizi. 'Bar şu köşede, içeri girelim-'

"Cevap ver bana," dedi Robin. Gecikmiş bir tehlike duygusu ancak şimdi devreye girmişti; ağzı kurumuş, kalbi öfkeyle çarpmaya başlamıştı. "Kimsin sen?

"Sen Robin Swift'sin," dedi adam. 'Babasız büyüdün ama anlaşılabilir bir İngiliz bakıcın ve bitmek bilmeyen İngilizce kitapların oldu ve Profesör Lovell seni İngiltere'ye götürmek için ortaya çıktığında anavatanına sonsuza dek veda ettin. Profesörün baban olabileceğini düşünüyorsun ama o senin kendi babası olduğunu kabul etmedi. Asla da kabul etmeyeceğinden eminsin. Bu mantıklı mı?'

Robin konuşamıyordu. Ağzı açıldı ve çenesi anlamsızca çalıştı ama söyleyecek hiçbir şeyi yoktu.

"Benimle gel," dedi ikizi. "Bir şeyler içelim.

Kitap II

Beşinci Bölüm

Monks alaycı bir kahkaha atarak, "Sert isimler umurumda değil," diye araya girdi. "Gerçeği biliyorsun ve bu benim için yeterli."

CHARLES DICKENS, *Oliver Twist*

Twisted Root'un arka köşesinde bir masa buldular. Robin'in görsel ikizi onlara iki bardak açık altın rengi bira söyledi. Robin bardağının yarısını üç umutsuz yudumda içti ve kafası daha az karışık olmasa da kendini biraz daha dengeli hissetti.

"Benim adım," dedi ikizi, "Griffin Lovell."

Daha yakından incelendiğinde, Robin'le birbirlerine o kadar da benzemedikleri görüldü. Birkaç yaş daha büyüktü ve yüzünde Robin'inkinin henüz edinmediği sert bir olgunluk vardı. Sesi daha derindi, daha az bağışlayıcı, daha iddialıydı. Robin'den birkaç santim daha uzun olmasına rağmen çok daha inceydi; gerçekten de tamamen keskin kenarlardan ve açılardan oluşmuş gibi görünüyordu. Saçları daha koyu, teni daha solgundu. Robin'in bir baskı resmine benziyordu, ışık kontrastları arttırılmış ve renkleri beyazlatılmıştı.

Bir öncekinden bile daha çok sana benziyor.

Robin yönünü bulmaya çalışarak, "Lovell," diye tekrarladı. "Yani sen?"

"Bunu asla kabul etmeyecektir," dedi Griffin. 'Ama seninle de yapmayacak, değil mi?

O mu? Bir karısı ve çocukları olduğunu biliyor musun?' Robin boğuldu. "Ne?

Bu doğru. Bir kız ve bir oğlan, yedi ve üç. Sevgili Philippa ve küçük Dick. Karısının adı Johanna. Onları Yorkshire'da güzel bir malikanede saklıyor. Yurtdışı seyahatleri için finansmanı kısmen bu şekilde sağlıyor - kendisi sıfırdan geldi, ama karısı çok zengin. Bana söylenene göre yılda 500 pound.

"Ama sonra-?

'Bizi biliyor mu? Kesinlikle bilmiyor. Gerçi bilse de umursayacağını sanmıyorum, bariz itibar sorunları dışında. Burada

O evlilikte aşk kayboldu. Adam bir mülk istiyordu, kadın da övünme hakkı. Birbirlerini yılda yaklaşık iki kez görüyorlar ve geri kalan zamanlarında burada ya da Hampstead'de yaşıyor. Ne gariptir ki en çok vakit geçirdiği çocukları biziz. Griffin başını eğdi. "En azından siz öylesiniz.

"Rüya mı görüyorum? Robin mırıldandı. "Keşke. Korkunç görünüyorsun. İç bakalım.'

Robin mekanik bir şekilde bardağına uzandı. Artık titremiyordu ama kafası çok bulanıktı. İçmek yardımcı olmuyordu ama en azından elleriyle bir şeyler yapmasını sağlıyordu.

"Eminim bir sürü sorunuz vardır," dedi Griffin. 'Onları yanıtlamaya çalışacağım ama sabırlı olmanız gerekecek. Benim de sorularım var. Kendinize ne diyorsunuz?

"Robin Swift," dedi Robin şaşkınlıkla. "Bunu biliyorsun. "Ama tercih ettiğin isim bu mu?

Robin bununla ne demek istediğinden emin değildi. 'Yani, ilk adım var - yani, Çince adım, ama kimse - ben-'

"İyi," dedi Griffin. 'Swift. Güzel isim. Nereden buldun bunu?'

"*Gulliver'in Seyahatleri'nden*," diye itiraf etti Robin. Söylediğinde kulağa çok aptalca geliyordu.

yüksek sesle. Griffin'le ilgili her şey onu tam tersi bir çocuk gibi hissettiriyordu. "En sevdiğim kitaplardan biri. Profesör Lovell ne istersem onu seçmemi söyledi ve aklıma gelen ilk isim buydu.

Griffin'in dudağı kıvrıldı. 'Biraz yumuşamış o zaman. Evrakları imzalamadan önce beni bir sokak köşesine götürdü ve buluntu çocuklara genellikle terk edildikleri yerlerin adlarının verildiğini söyledi. Kulağa çok saçma gelmeyen bir kelime bulana kadar şehirde dolaşabileceğimi söyledi.

"Yaptın mı?

Elbette. Harley. Özel bir yerde değil, sadece bir dükkanın üstünde gördüm ve kulağa hoş geldi. Ağzınızın yapmak zorunda olduğu şekiller, ikinci hecenin serbest bırakılması. Ama ben Harley değilim, ben bir Lovell'im, tıpkı senin Swift olmadığın gibi.

"Yani biz-

'Üvey kardeşler,' dedi Griffin. 'Merhaba kardeşim. Seninle tanışmak çok güzel. Robin bardağını yere bıraktı. "Şimdi tüm hikâyeyi öğrenmek istiyorum.

"Yeterince makul. Griffin öne doğru eğildi. Yemek vakti Twisted Root yeterince kalabalık olduğu için şamata her konuşmanın üzerine bir örtü örtüyordu ama yine de Griffin sesini o kadar alçaltmıştı ki Robin'in duymak için kendini zorlaması gerekiyordu. "Uzun lafın kısası şu. Ben

bir suçlu. Meslektaşlarım ve ben düzenli olarak Babil'den gümüş, el yazması ve gravür malzemeleri çalar ve bunları İngiltere üzerinden dünyanın dört bir yanındaki ortaklarımıza ulaştırırız. Dün gece yaptığınız şey vatana ihanetti ve eğer biri bunu öğrenirse, en az yirmi yıl Newgate'de hapis yatarsınız, ama ancak bize ulaşmak için size işkence ettikten sonra. Bütün bunları çok hızlı bir şekilde, ses tonunda ya da volümünde neredeyse hiç değişiklik yapmadan söyledi. Sözlerini bitirdiğinde memnun bir ifadeyle arkasına yaslandı.

Robin aklına gelen tek şeyi yaptı, o da biradan bir yudum daha almaktı. Şakakları zonklayarak bardağı yere bıraktığında, söyleyebildiği tek kelime "Neden?" oldu.

"Sakin ol," dedi Griffin. 'Gümüşe zengin Londralılardan daha fazla ihtiyacı olan insanlar var.

"Ama - yani, kim?

Griffin hemen cevap vermedi. Robin'e birkaç saniye boyunca yukarıdan aşağıya baktı, sanki bir şey arıyormuş gibi yüzünü inceledi - başka bir benzerlik, önemli, doğuştan gelen bir nitelik. Sonra sordu: "Annen neden öldü?

Robin bir süre durakladıktan sonra, "Kolera," dedi. "Bir salgın vardı-" "Nasıl olduğunu sormadım," dedi Griffin. "Nedenini sordum.

Neden bilmiyorum, demek istedi Robin ama biliyordu. Her zaman biliyordu, sadece üzerinde durmamak için kendini zorluyordu. Bunca zaman boyunca, sorunun bu özel formülasyonunu sormasına hiç izin vermemişti.

Oh, iki hafta ve biraz değişiklik, dedi Bayan Piper. İki haftadan fazla bir süredir Çin'deydiler.

Gözleri yanıyordu. Gözlerini kırıştırdı. "Annemi nereden biliyorsun?

Griffin arkasına yaslandı, kollarını başının arkasında kavuşturdu. "Neden içkini bitirmiyorsun?

Griffin dışarıda, ağzının kenarından hızlı hızlı sorular savurarak Harrow Lane'de hızlı adımlarla ilerlemeye başladı. "Peki nerelisin?

"Canton.

'Ben Makao'da doğdum. Kanton'a gidip gitmediğimi hatırlamıyorum. Peki seni ne zaman getirdi?'

"Londra'ya mı?

"Hayır, seni aptal, Manila'ya. Evet, Londra'ya.'

Robin, kardeşinin tam bir pislik olabileceğini düşündü. "Altı - hayır, yedi yıl önce.

"İnanılmaz. Griffin hiç uyarmadan Banbury Yolu'ndan sola döndü; Robin de aceleyle onu takip etti. 'Beni aramaya hiç gitmemesine şaşmamalı. Odaklanacağı daha iyi bir şey vardı, değil mi?

Robin öne doğru savruldu ve kaldırım taşlarına takıldı. Kendini toparladı ve Griffin'in peşinden koştu. Daha önce hiç bira içmemişti, sadece Bayan Piper'ın masasındaki zayıf şarapları içmişti ve şerbetçiotu dilini uyuşturmuştu. Güçlü bir kusma isteği duydu. Neden bu kadar çok içmişti? Kendini sersemlemiş hissediyordu, düşüncelerini toparlamakta iki kat daha yavaştı - ama elbette amaç da buydu. Griffin'in onu dengesiz ve savunmasız bırakmak istediği açıktı. Robin, Griffin'in insanları dengesiz tutmayı sevdiğinden şüpheleniyordu.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu.

Güneye. Sonra batı. Fark etmez; sadece duyulmaktan kaçınmanın en iyi yolu her zaman hareket halinde olmaktır. Griffin Canterbury Yolu'na doğru döndü. 'Eğer hareketsiz durursanız, kuyruğunuz saklanabilir ve tüm konuşmayı yakalayabilir, ancak etrafta dolanmanız onlar için işleri zorlaştırır.

"Kuyruğun mu?

"İnsan her zaman tahmin etmeli. "O zaman bir fırına gidebilir miyiz?" "Fırın mı?

"Arkadaşıma Bayan Piper'ı görmeye gittiğimi söyledim. Robin'in başı hâlâ dönüyordu ama söylediği yalan net bir şekilde aklındaydı. "Eve elim boş dönemem.

"Tamam. Griffin onları Winchester Yolu'na götürdü. 'Taylor's olu r m u ?

Hâlâ açık olan başka bir şey yok.

Robin dükkâna girdi ve aceleyle bulabildiği en sade pastalardan bir seçki satın aldı - bir dahaki sefere Taylor'ın cam vitrininin önünden geçtiklerinde Ramy'nin şüphelenmesini istemiyordu. Odasında bir çuval vardı; eve döndüğünde dükkândaki kutuları atıp pastaları oraya doldurabilirdi.

Griffin'in paranoyası ona da bulaşmıştı. Kendini damgalanmış, kırmızı boyayla kaplanmış hissediyordu, ödeme yaparken bile birinin ona hırsız diyeceğinden emindi. Para üstünü alırken fırıncıyla göz göze gelemedi.

Robin ortaya çıktığında Griffin, "Her neyse," dedi. "Bizim için çalmaya ne dersin?

"Çalmak mı? Yine saçma bir hızla yürüyorlardı. "Babil'den mi demek istiyorsun?

'Elbette, evet. Devam edin.'

"Ama bana neden ihtiyacın var?"

'Çünkü siz kurumun bir parçasısınız ve biz değiliz. Kanınız kulede, bu da bizim açamadığımız kapıları sizin açabileceğiniz anlamına geliyor.

"Ama neden ... Robin'in dili bir soru seline takılıp duruyordu. "Ne için? Çaldıklarınızla ne yapıyorsunuz?"

"Size söylediğim gibi. Yeniden dağıtıyoruz. Biz Robin Hood'uz. Ha, ha. Robin. Robin mi? Pekâlâ. Dünyanın dört bir yanında ihtiyacı olan insanlara - zengin ve İngiliz olma lüksüne sahip olmayan insanlara - çubuklar ve gümüş işleme malzemeleri gönderiyoruz. Annen gibi insanlara. Babel göz kamaştırıcı bir yer, ama göz kamaştırıcı olmasının tek nedeni kibrit çiftlerini çok sınırlı bir müşteri kitlesine satıyor olması. Griffin omzunun üzerinden baktı. Sokağın diğer ucunda sepet taşıyan bir çamaşırcı kadın dışında etraflarında kimse yoktu ama yine de adımlarını hızlandırdı. "Var mısın?"

"Ben - ben bilmiyorum. Robin gözlerini kırıştırdı. "Öylece yapamam - yani, hâlâ aklımda bir sürü soru var.

Griffin omuz silkti. 'Öyleyse ne istersen sor. Devam et.

"Ben - tamam. Robin kafasındaki karışıklığı sıraya koymaya çalıştı. "Kimsin sen?"

"Griffin Lovell.

'Hayır, kolektif *sen*-'

"Hermes Derneği," dedi Griffin hemen. "İstersen sadece Hermes.

"Hermes Cemiyeti. Robin bu ismi ağzının içinde evirip çevirdi. "Neden -"

"Bu bir şaka. Gümüş ve cıva, Merkür ve Hermes, Hermes ve hermeneutik. Bunu kimin bulduğunu bilmiyorum.

'Peki siz gizli bir topluluk musunuz? Kimsenin sizden haberi yok mu?'

'Kesinlikle Babel'in var. Biz - şey, oldukça geri ve ileri, diyebilir miyiz? Ama pek bir şey bilmiyorlar ve kesinlikle istedikleri kadarını da bilmiyorlar. Gölgede kalmakta çok iyiyiz.'

O kadar da iyi değil, diye düşündü Robin, karanlıktaki küfürleri, kaldırım taşlarına saçılmış gümüşleri düşünerek. Onun yerine, "Kaç kişisiniz?" diye sordu.

"Sana söyleyemem.

"Karargâhınız var mı?" "Evet.

"Bana nerede olduğunu gösterir misin?"

Griffin güldü. "Kesinlikle hayır.

"Ama - senden daha çok var, değil mi? Robin ısrar etti. 'En azından beni tanıştıırabilirsin-'

'Yapamam ve yapmayacağım,' dedi Griffin. 'Daha yeni tanıştık, kardeşim. Bildiğim kadarıyla, ayrıldığımız anda Playfair'e koşabilirsin.

"Ama o zaman nasıl-" Robin hayal kırıklığı içinde kollarını havaya kaldırdı. "Yani, bana hiçbir şey vermiyorsun ve benden her şeyi istiyorsun.

'Evet kardeşim, herhangi bir yetkinlik derecesine sahip gizli topluluklar gerçekten böyle çalışır. Ne tür bir insan olduğunuzu bilmiyorum ve size daha fazlasını söylemem aptallık olur.

"Bunun benim için işleri neden çok zorlaştırdığını anlıyor musun? Robin, Griffin'in oldukça makul bazı endişeleri geçiştirdiğini düşündü. 'Ben de senin hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Yalan söylüyor olabilirsin, bana komplo kurmaya çalışıyor olabilirsin-'

'Eğer bu doğru olsaydı şimdiye kadar çoktan gönderilmiş olurdun. Yani bu kadar.

Ne hakkında yalan söylediğimizi sanıyorsun?"

Robin, "Gümüşleri başka insanlara yardım etmek için kullanmıyor olabilirsin," dedi. 'Hermes Derneği büyük bir sahtekârlık olabilir, zengin olmak için aldıklarını yeniden satıyor olabilirsin-'

"Zengin oluyormuş gibi mi görünüyorum?"

Robin, Griffin'in zayıf, az beslenmiş bedenine, yıpranmış siyah paltosuna ve dağınık saçlarına baktı. Hayır - itiraf etmek zorundaydı, Hermes Derneği kişisel kazanç için kurulmuş bir plana benzemiyordu. Belki Griffin aldığı gümüşü başka gizli amaçlar için kullanıyordu ama kişisel kazanç bunlardan biri gibi görünmüyordu.

Griffin, 'Bir anda çok şey olduğunu biliyorum,' dedi. 'Ama bana güvenmek zorundasın. Başka yolu yok.

"İstiyorum. Yani - ben sadece - bu çok fazla. Robin başını salladı. 'Buraya daha yeni geldim, Babil'i ilk kez görüyorum ve ne seni ne de burayı, neler olup bittiğine dair en ufak bir fıkre sahip olacak kadar iyi tanımıyorum-'

"O zaman bunu neden yaptın? Griffin sordu. "Ben - ne?"

"Dün gece. Griffin ona yan gözle baktı. "Bize sorgusuz sualsiz yardım ettin. Tereddüt bile etmedin. Neden?"

Robin dürüstçe, "Bilmiyorum," dedi.

Bunu kendine binlerce kez sormuştu. O barı neden alıştırmıştı? Bunun tek nedeni tüm durumun -gece yarısı saati, ay ışığının parıltısı- kuralların ve sonuçların ortadan kalktığı bir rüya gibi olması ya da görsel ikizinin onu gerçekliğin kendisinden şüphe eder hale getirmesi değildi. Açıklayamadığı daha derin bir dürtü hissetmişti. "Sadece doğru görünüyordu.

"Ne yani, bir hırsız çetesine yardım ettiğinizi fark etmediniz mi?

Robin, "Hırsız olduğunuzu biliyordum," dedi. 'Ben sadece ... Yanlış bir şey yaptığınızı düşünmemiştim.

"Bu konuda içgüdülerine güveniyorum," dedi Griffin. "*Bana* güven. Doğru şeyi yaptığımıza güven.

"Peki doğru olan şey nedir? Robin sordu. 'Sana göre mi? Bütün bunlar ne için?

Griffin gülümsedi. Tuhaf, küçümseyici bir gülümsemeydi bu, gözlerine ulaşmayan bir eğlence maskesiydi. "İşte şimdi doğru soruları soruyorsun.

Banbury Yolu'na geri döndüler. Üniversite Parkları önlerinde gr bir şekilde beliriyordu ve Robin yarı yarıya güneye, Parklar Yolu'na sapacaklarını umuyordu - geç oluyordu ve gece oldukça soğuktu - ama Griffin onları kuzeye, şehir merkezinden daha uzağa götürdü.

"Bu ülkede barların çoğunun ne için kullanıldığını biliyor musunuz?

Robin çılgınca bir tahminde bulundu. "Doktor muayenehaneleri mi?

"Ha. Çok güzel. Hayır, oturma odası dekorasyonu için kullanılıyorlar. Doğru - gerçek horozlar gibi ses çıkaran çalar saatler, sesli talep üzerine kararan ve parlayan ışıklar, gün boyunca renk değiştiren perdeler, bu tür şeyler. Çünkü eğlenceliler ve çünkü İngiliz st sınıfı bunları karşılayabiliyor ve zengin İngilizler ne isterse onu alıyorlar.

"Peki," dedi Robin. 'Ama sırf Babel popüler talebi karşılamak için bar satıyor diye-'

Griffin onun sözünü kesti. "Babel'in ikinci ve üçüncü en büyük gelir kaynaklarını bilmek ister misiniz?

"Yasal mı?

"Hayır. Hem devlet hem de özel ordular," dedi Griffin. 'Ve sonra köle tüccarları. Yasal olanlar yanında beş para etmez.

"Bu... bu imkansız.

'Hayır, dünya böyle işliyor. Sana bir resim izeyim kardeşim. şimdiye kadar fark etmişsindir ki Londra büyük bir dünyanın merkezinde yer alıyor.

Büyümesi durmayacak bir imparatorluk. Bu büyümenin en önemli destekçisi Babel'dir. Babil yabancı dilleri ve yabancı yetenekleri tıpkı gümüşü biriktirdiği gibi toplar ve bunları sadece İngiltere'ye fayda sağlayan çeviri sihirleri üretmek için kullanır. Dünyada kullanılan tüm gümüş külçelerin büyük çoğunluğu Londra'da bulunmaktadır. Kullanılan en yeni, en güçlü çubuklar çalışmak için Çince, Sanskritçe ve Arapça'ya dayanır, ancak bu dillerin yaygın olarak konuşulduğu ülkelerde binden az çubuk sayabilirsiniz ve o zaman da sadece zenginlerin ve güçlülerin evlerinde. Ve bu yanlış. Bu yağmacılıktır. Bu temelde adaletsizliktir.

Griffin'in her cümleyi, aynı notanın üzerinde tekrar tekrar duran bir orkestra şefi gibi, elini açarak keskin bir şekilde noktalamak gibi bir alışkanlığı vardı. "Ama bu nasıl oluyor?" diye devam etti. 'Yabancı dillerden gelen tüm güç nasıl oluyor da bir şekilde İngiltere'ye tahakkuk ediyor? Bu bir tesadüf değil; bu yabancı kültürün ve yabancı kaynakların kasıtlı bir sömürsü. Profesörler kulenin saf bilgi için bir sığınak olduğunu, iş ve ticaretin sıradan kaygılarının üzerinde durduğunu iddia etmekten hoşlanıyorlar ama öyle değil. Sömürgecilik işine karmaşık bir şekilde bağlıdır. Sömürgeciliğin *işidir*. Edebiyat Bölümü'nün neden sadece eserleri İngilizce'ye çevirdiğini ve bunun tersini yapmadığını ya da tercümanların ne *yapmak* için yurtdışına gönderildiğini kendinize sorun. Babel'in yaptığı her şey İmparatorluğu genişletmek içindir. Düşünün: Oxford tarihinde Sanskritçe alanında ilk kürsüye sahip olan Sir Horace Wilson, zamanının yarısını Hristiyan misyonerler için dersler vererek geçiriyor.

'Tüm bunların amacı gümüş biriktirmeye devam etmek. Tüm bu gümüşe sahibiz çünkü diğer ülkeleri ticaret anlaşmaları yapmaları için kandırıyor, manipüle ediyor ve tehdit ediyoruz. Ve bu ticaret anlaşmalarını, gemilerimizi daha hızlı, askerlerimizi daha dayanıklı ve silahlarımızı daha ölümcül yapan, şimdi Babil'in eseriyle yazılı aynı gümüş çubuklarla uyguluyoruz. Bu bir kâr kısır döngüsüdür ve dışarıdan bir güç bu döngüyü kırmadığı sürece, er ya da geç Britanya dünyadaki tüm zenginliğe sahip olacaktır.

'Biz o dış gücüz. Hermes. Gümüşü hak eden insanlara, topluluklara ve hareketlere aktarıyoruz. Köle isyanlarına yardım ediyoruz. Direniş hareketlerine. Bezi temizlemek için kullanılan gümüş çubukları eritip hastalıkların tedavisinde kullanıyoruz. Griffin yavaşladı; Robin'in gözlerinin içine bakmak için döndü. "*İşte* tüm bunlar bunun için.

Bu, Robin'in de kabul etmesi gerektiği gibi, oldukça ikna edici bir dünya teorisiydi.

Ama bu, değer verdiği neredeyse her şeyi ilgilendiriyor gibiydi. "Anlıyorum.

"Peki neden tereddüt ediyorsun?"

Gerçekten neden? Robin kafa karışıklığını gidermeye, ihtiyatlı davranmak için sadece korkudan kaynaklanmayan bir neden bulmaya çalıştı. Ama tam olarak buydu - sonuçlardan korkmak, kabul edildiği Oxford'un muhteşem illüzyonunu bozmaktan korkmak, Griffin'in henüz tadını çıkaramadan kirlettiği Oxford'dan korkmak.

"Çok ani oldu," dedi. 'Ve seninle daha yeni tanıştım, bilmediğim o kadar çok şey var ki.

Griffin, "Gizli cemiyetlerle ilgili bir şey bu," dedi. Romantikleştirmek kolaydır. Bunun uzun bir kur yapma süreci olduğunu düşünürsünüz - size yepyeni bir dünyanın gösterileceğini, tüm kolların ve oyundaki insanların gösterileceğini düşünürsünüz. Eğer gizli topluluklar hakkındaki tek izleniminizi romanlardan ve Penny Dreadful filmlerinden edindiyseniz, o zaman ritüeller, şifreler ve terk edilmiş depolarda gizli toplantılar bekleyebilirsiniz.

'Ama işler böyle yürümüyor kardeşim. Bu bir Penny Dreadful değil. Gerçek hayat dağınık, korkutucu ve belirsizdir. Griffin'in sesi yumuşadı. 'Anlamalısın, senden yapmanı istediğim şey çok tehlikeli. İnsanlar bu parmaklıklar yüzünden ölüyor - ben arkadaşlarımdan bu parmaklıklar yüzünden öldüğünü gördüm. Babel içimizdeki hayatı söndürmek istiyor ve yakaladıkları Hermes üyelerine ne olduğunu bilmek istemezsin. Biz varız çünkü merkezi değiliz. Tüm bilgilerimizi tek bir yere koymuyoruz. Bu yüzden sizden tüm bilgileri gözden geçirmek için zaman ayırmanızı isteyemem. Sizden bir mahkumiyet için şansınızı denemenizi istiyorum.

Robin ilk kez Griffin'in kendinden emin olmadığını, hızlı konuşmasının ona hissettirdiği kadar korkutucu olmadığını fark etti. Ellerini ceplerine sokmuş, omuzları kamburlaşmış ve ısırın sonbahar rüzgârına karşı titreyerek duruyordu. Ve gözle görülür bir şekilde gergindi. Seğiriyor, kıpırdanıyordu; her cümlesini bitirdiğinde gözleri omzunun üzerinden kayıyordu. Robin şaşkındı, sıkıntılıydı ama Griffin *korkmuştu*.

"Böyle olmak zorunda," diye ısrar etti Griffin. 'Asgari bilgi. Hızlı karar verme. Sana tüm dünyayı göstermek isterdim - söz veriyorum, yalnız olmak eğlenceli değil - ama gerçek şu ki sen bir günden daha az süredir tanıdığım bir Babel öğrencisisin. Sana her konuda güveneceğim zaman gelebilir, ama bu sadece kendini kanıtladığında ve başka seçeneğim kalmadığında olacak. Şimdilik sana ne yaptığımızı ve senden ne istediğimizi söyledim. Bize katılacak mısın?"

Robin bu görüşmenin sonuna yaklaştığını fark etti. Kendisinden son bir karar vermesi isteniyordu - ve eğer hayır derse, Griffin'in bildiği Oxford'dan kolayca kaybolacağından, gölgelerin içinde öyle etkili bir şekilde kaybolacağından şüpheleniyordu ki Robin tüm bu karşılaşmayı hayal edip etmediğini merak etmek zorunda kalacaktı. 'İstiyorum - gerçekten, ama yine de istemiyorum - sadece düşünmek için zamana ihtiyacım var. Lütfen.

Bunun Griffin'i sinirlendireceğini biliyordu. Ama Robin dehşete düşmüştü. Kendisini bir uçurumun kenarına götürülmüş ve hiçbir güvence verilmeden atlaması söylenmiş gibi hissediyordu. Yedi yıl önce Profesör Lovell'ın önüne bir sözleşme koyup sakince geleceğini imzalamasını istediği zamanki gibi hissediyordu. Ancak o zaman hiçbir şeyi yoktu, dolayısıyla kaybedecek bir şeyi de yoktu. Bu kez her şeyi vardı - yiyecek, giyecek, barınak - ve diğer uçta hayatta kalma garantisi yoktu.

"O halde beş gün," dedi Griffin. Kızgın görünüyordu ama suçlama yapmadı. 'Beş günün var. Merton Koleji'nin bahçesinde yalnız bir huş ağacı var - gördüğünde anlarsın. Eğer evet çıkarsa Cumartesi gününe kadar gövdesine bir çarpı işareti kazıyın. Hayırsa zahmet etme.

"Sadece beş mi?

'Eğer o zamana kadar buranın planını bilmiyorsan, evlat, sana ulaşmanın hiçbir yolu yok. Griffin onun omzuna vurdu. "Evin yolunu biliyor musun?

"Ben - hayır, aslında. Robin dikkat etmemişti; nerede olduklarına dair hiçbir fikri yoktu. Binalar arka plana çekilmişti; şimdi etrafları sadece yeşilliklerle çevriliydi.

"Summertown'dayız," dedi Griffin. 'Güzel ama biraz sıkıcı. Woodstock bu yeşilin sonunda - sadece sola dönün ve her şey tanıdık gelmeye başlayana kadar güneye doğru yürüyün. Burada ayrılacağız. Beş gün sonra. Griffin gitmek için döndü.

"Bekle - sana nasıl ulaşabilirim? Robin sordu. Griffin'in gidişi yakın görüldüğüne göre, bir şekilde yollarını ayırmak konusunda isteksizdi. Griffin'in gözünün önünden kaybolmasına izin verirse bir daha geri dönmek üzere ortadan kaybolacağından, tüm bunların bir rüya olacağından korkuyordu.

'Sana söyledim - yapamazsın,' dedi Griffin. 'Eğer ağacın üzerinde bir haç varsa, sana ulaşırım. Muhbir çıkma ihtimaline karşı bana sigorta sağlıyor, anlıyor musun?

"O zaman bu süre içinde ne yapmam gerekiyor?

"Ne demek istiyorsun? Sen hala bir Babel öğrencisisin. Öyle davran. Derslere gir. İçmeye git ve kavgalara karış. Hayır - sen yumuşaksın. Kavgaya karışmayın.'

"İyiyim. Pekala.'

"Başka bir şey var mı?

Başka bir şey var mı? Robin gülmek istedi. Griffin'in yanıtlayacağını düşünmediği binlerce sorusu daha vardı. Sadece bir tanesinde şansını denedi. "Senden haberi var mı?

"Kim?

"Bizim Profesör Lovell.

"Ah. Griffin bu kez bir cevap verip geçmedi. Bu kez konuşmadan önce durakladı. "Emin değilim.

Bu Robin'i şaşırttı. "Bilmiyor musun?

"Üçüncü yılımdan sonra Babel'den ayrıldım," dedi Griffin sessizce. "Başladığımdan beri Hermes'le birlikteydim ama ben de senin gibi içerideydim. Sonra bir şey oldu ve artık güvenli değildi, ben de kaçtım. Ve o zamandan beri ...' Sözüünü yarıda kesti, sonra boğazını temizledi. "Ama bu konunun dışında. Bilmen gereken tek şey yemekte benim adımı anmaman gerektiği.

"Bunu söylemeye gerek yok.

Griffin gitmek için döndü, durakladı ve sonra geri döndü. 'Bir şey daha var.

Nerede yaşıyorsun?

"Hm? Univ - hepimiz Üniversite Koleji'ndeyiz.' "Bunu biliyorum. Hangi oda?"

"Ah. Robin kızardı. 'Dört numara, Magpie Lane, oda yedi. Yeşil çatılı ev. Ben köşedeyim. Oriel şapeline bakan eğimli pencereleri olan.

"Biliyorum. Güneş çoktan batmıştı. Robin artık Griffin'in yarı gölgede kalmış yüzünü göremiyordu. "Orası eskiden benim odamdı.

Altıncı Bölüm

"Asıl soru," dedi Alice, "kelimelerin bu kadar farklı anlama gelip gelemeyeceği. "Asıl soru," dedi Humpty Dumpty, "hangisinin efendi olacağı, hepsi bu.

LEWIS CARROLL, *Aynanın İçinden*

Profesör Playfair'in Çeviri Teorisi'ne giriş sınıfı Salı sabahları kulenin beşinci katında toplanıyordu. Ders anlatmaya başladığında daha yeni oturmuşlardı ki, o gür şovmen sesiyle daracık sınıfı doldurdu.

'Şu ana kadar her biriniz en az üç dili akıcı bir şekilde konuşabiliyorsunuz ki bu da başlı başına bir başarıdır. Ancak bugün sizlere çevirinin kendine özgü zorluğunu anlatmaya çalışacağım. Sadece *merhaba* kelimesini söylemenin ne kadar zor olduğunu düşünün. Merhaba çok kolay görünüyor! *Bonjour. Ciao. Hallo.* Ve böyle devam eder. Ama diyelim ki İtalyanca'dan İngilizce'ye çeviri yapıyoruz. İtalyanca'da *ciao*, selamlaşırken ya da ayrılırken kullanılabilir - her ikisini de belirtmez, sadece temas noktasındaki görgü kurallarını belirtir. Venedikçe *s-ciao vostro*'dan türetilmiştir ve "itaatkar hizmetkarınız" gibi bir anlama gelir. Ama konudan sapıyorum. Mesele şu ki, *ciao*'yu İngilizceye taşıdığımızda - örneğin karakterlerin dağıldığı bir sahneyi çeviriyorsak - *ciao'nun* hoşça kal olarak söylendiğini empoze etmeliyiz. Bu bazen bağlamdan anlaşılabilir, ama bazen de anlaşılmaz - bazen çevirimize yeni kelimeler eklememiz gerekir. Yani şimdiden işler karıştı ve merhabayı geçemedik.

"İyi bir çevirmenin içselleştirdiği ilk ders, bir dilden diğerine sözcükler ve hatta kavramlar arasında bire bir ilişki olmadığıdır. Dillerin yalnızca "birbirinin yerine kullanılabilen ve anlam bakımından birbiriyle tamamen örtüşen tamamen eşdeğer sözcük ve deyimlerden oluşan koleksiyonlar" olduğunu iddia eden İsviçreli filolog Johann Bretinger fena halde yanılıyordu. Dil matematik gibi değildir. Ve matematik bile dile bağlı olarak farklılık gösterir* - ama buna daha sonra tekrar döneceğiz.

Robin konuşurken kendini Profesör Playfair'in yüzünü ararken buldu. Ne aradığından emin değildi. Belki de kötülüğe dair bir kanıt. Griffin'in çizdiği zalim, bencil, pusuda bekleyen canavar. Ama Profesör Playfair sadece kelimelerin güzelliğiyle büyülenmiş, neşeli, güler yüzlü bir bilgin gibi görünüyordu. Gerçekten de, gün ışığında, sınıfta, kardeşinin büyük komploları oldukça gülünç geliyordu.

Profesör Playfair sözlerine şöyle devam etti: 'Dil, bir dizi evrensel kavram için bir isimlendirme olarak mevcut değildir. 'Eğer öyle olsaydı, o zaman çevirmenlik çok yetenekli bir meslek olmazdı - bir sınıf dolusu yeni yetmeyi ellerinde sözlüklerle oturturduk ve kısa sürede Buda'nın tamamlanmış eserlerini raflarımıza koyardık. Bunun yerine, Cicero ve Hieronymus tarafından faydalı bir şekilde açıklanan o asırlık ikilem arasında dans etmeyi öğrenmek zorundayız: *verbum e verbo* ve *sensum e sensu*. Herkes-'

"Kelimesi kelimesine," dedi Letty hemen. "Ve anlam için anlam.

"Güzel," dedi Profesör Playfair. 'İşte ikilem bu. Kelimeleri çeviri birimimiz olarak mı alacağız yoksa tek tek kelimelerin doğruluğunu metnin genel ruhuna mı tabi kılacağız?

"Anlamıyorum," dedi Letty. 'Tek tek kelimelerin aslına sadık bir çevirisinin aynı derecede aslına sadık bir metin üretmesi gerekmez mi?

'Öyle olurdu,' dedi Profesör Playfair, 'eğer kelimeler her dilde aynı şekilde birbirleriyle ilişkili olarak var olsalardı. Ama öyle değiller. *Schlecht* ve *schlimm* kelimelerinin her ikisi de Almanca'da "kötü" anlamına gelir, ancak birini ya da diğerini ne zaman kullanacağınızı nasıl bilirsiniz? Fransızca'da ne zaman *fleuve* ya da *rivière* kullanırsınız? Fransızcadaki *esprit* kelimesini İngilizceye nasıl çeviririz? Her bir kelimeyi tek başına çevirmek yerine, pasajın bütününe nasıl uyduklarını hissettirmeliyiz. Ama diller gerçekten bu kadar farklıysa bu nasıl yapılabilir? Bu farklılıklar önemsiz değildir - Erasmus Yeni Ahit çevirisinde Yunanca *logos* kelimesini neden Latince *sermo* kelimesine çevirdiğine dair koca bir inceleme yazmıştır. Kelimesi kelimesine çeviri yapmak tek kelimeyle yetersizdir.

"*Asilce reddettiğin o kölece yol,*" diye okudu Ramy, "*kelime kelime, satır satır iz sürerek.*

Profesör Playfair, '*Bunlar köle beyinlerin zahmetli doğumları, şiirin değil, acıların etkisi,*' diye bitirdi. John Denham. Çok güzel, Bay Mirza. Gördüğünüz gibi, çevirmenler bir mesajı iletmekten çok orijinalini yeniden yazarlar. Zorluk da burada yatıyor - yeniden yazmak yine de yazmaktır ve yazmak her zaman yazarın ideolojisini ve önyargılarını yansıtır. Sonuçta, Latince

translatio "karşıya taşımak" anlamına gelir. Çeviri mekânsal bir boyut içerir - metinlerin fethedilen topraklar boyunca gerçek anlamda taşınması, kelimelerin yabancı bir ülkeden baharat gibi getirilmesi. Sözcükler Roma saraylarından günümüz Britanya'sının çay ocaklarına yolculuk ettiklerinde oldukça farklı bir anlam ifade ederler.

'Ve henüz sözlüksel olanın ötesine geçemedik. Eğer çeviri sadece doğru temaları, doğru genel fikirleri bulma meselesi olsaydı, teorik olarak sonunda anlamımızı netleştirebilirdik, değil mi? Ama araya bir şeyler giriyor - sözdizimi, gramer, morfoloji ve imla, bir dilin kemiklerini oluşturan her şey. Heinrich Heine'nin "Ein Fichtenbaum" şiirini düşünün. Kısadır ve mesajını kavramak oldukça kolaydır. Palmiye ağacına özlem duyan bir çam ağacı, bir erkeğin bir kadına duyduğu arzuyu temsil eder. Yine de İngilizceye çevirmek şeytani bir şekilde zor olmuştur, çünkü İngilizcede Almancada olduğu gibi cinsiyetler yoktur. Dolayısıyla eril *ein Fichtenbaum* ile dişil *einer Palme* arasındaki ikili karşıtlığı aktarmanın bir yolu yok. Anlıyor musunuz? Dolayısıyla, çarpıtmanın kaçınılmaz olduğu başlangıç varsayımından hareket etmeliyiz. Asıl soru, kasıtlı olarak nasıl çarpıtılacağıdır.

Masasının üzerinde duran kitaba dokundu. "Hepiniz Tytler'ı bitirdiniz, değil mi?"

Başlarını salladılar. Bir gece önce Lord Alexander Fraser Tytler Woodhouselee'nin *Essay on Principles of Translation* kitabının giriş bölümü onlara verilmişti.

'O zaman Tytler'in üç temel ilke önerdiğini okumuşsunuzdur. Hangileri - evet, Bayan Desgraves?"

Victoire, "Birincisi, çevirinin orijinali tam ve doğru bir şekilde yansıtması," dedi. "İkincisi, çevirinin orijinal metnin üslubunu ve yazım tarzını yansıtması. Ve üçüncüsü, çevirinin orijinal kompozisyonun tüm kolaylığıyla okunması.

Kendinden o kadar emin konuşuyordu ki, Robin metinden okuyor olabileceğini düşündü. Başını çevirdiğinde Ramy'nin boşluğa bakmaktan başka bir şey yapmadığını görünce çok etkilendi. Ramy'nin de mükemmel bir hatırlama yeteneği vardı - Robin yol arkadaşından biraz korkmaya başlamıştı.

"Çok iyi," dedi Profesör Playfair. 'Bu yeterince basit görünüyor. Ama orijinalin "üslubu ve tarzı" derken neyi kastediyoruz? Bir kompozisyonun "kolayca" okunması ne anlama gelir? Bu iddialarda bulunurken aklımızda hangi kitle var? İşte bu dönem ele alacağımız sorular bunlar ve ne kadar da büyüleyici sorular. Ellerini kavuşturdu

birlikte. "Adaşımız Babil'i tartışarak tekrar tiyatroya dönmeme izin verin - evet, sevgili öğrenciler, bu kurumun romantizminden tam olarak kaçamıyorum. Beni şımartın lütfen.

Ses tonunda hiç pişmanlık yoktu. Profesör Playfair bu dramatik mistisizmi, yıllarca ders vererek prova edilmiş ve mükemmelleştirilmiş olması gereken bu monologları seviyordu. Ama kimse şikâyet etmedi.

Onlar da sevmişti. "Eski Ahit'in en büyük trajedisinin insanın Cennet Bahçesi'nden sürgün edilmesi değil, Babil Kulesi'nin yıkılması olduğu sık sık tartışılır. Çünkü Adem ve Havva, lütuftan kovulmuş olsalar da, hala meleklerin dilini konuşabiliyor ve anlayabiliyorlardı. Ancak insanlar kibirleriyle cennete giden bir yol inşa etmeye karar verdiklerinde, Tanrı onların anlayışını şaşırttı. O böldü

Onları şaşırttı ve yeryüzüne dağıttı.

"Babil'de kaybolan yalnızca insan birliği değil, orijinal dildi - ilkel ve doğuştan gelen, mükemmel bir şekilde anlaşılabilir ve biçim ya da içerik açısından hiçbir eksiği olmayan bir şey. Kutsal Kitap bilginleri buna Adem dili demektedir. Bazıları bunun İbranice olduğunu düşünür. Bazıları bunun zaman içinde kaybolmuş gerçek ama eski bir dil olduğunu düşünür. Bazıları ise bizim icat etmemiz gereken yeni, yapay bir dil olduğunu düşünmektedir. Bazıları Fransızca'nın bu rolü yerine getirdiğini düşünüyor; bazıları ise İngilizce'nin soygun ve şekil değiştirmeyi bitirdiğinde bu rolü üstlenebileceğini düşünüyor.

"Oh, hayır, bu kolay," dedi Ramy. "Süryanice.

"Çok komik, Bay Mirza. Robin, Ramy'nin gerçekten şaka yapıp yapmadığını bilmiyordu ama başka kimse bir yorumda bulunmadı. Profesör Playfair devam etti. 'Ancak benim için Adem dilinin ne olduğu önemli değil, çünkü ona erişimimizi kaybettiğimiz açık. Asla ilahi dili konuşamayacağız. Ancak dünyanın tüm dillerini bu çatı altında toplayarak, insan ifadelerinin tamamını ya da ulaşabildiğimiz kadarını bir araya getirerek deneyebiliriz. Bu fani düzlemde asla cennete dokunamayacağız, ancak kafa karışıklığımız sonsuz değil. Çeviri sanatını mükemmelleştirerek insanlığın Babil'de kaybettiği şeyi başarabiliriz. Profesör Playfair kendi performansından etkilenecek iç çekti. Robin gözlerinin kenarlarında gerçek yaşların oluştuğunu gördüğünü sandı.

"Büyü. Profesör Playfair bir elini göğsüne bastırdı. 'Yaptığımız şey sihir. Her zaman böyle hissetmeyeceksiniz - aslında, bu geceki alıştırmayı yaptığınızda, geçici olanı kovalamaktan çok çamaşır katlamak gibi hissedeceksiniz. Ama yapmaya çalıştığınız şeyin cüretkârlığını asla unutmayın. Tanrı tarafından konulmuş bir lanete meydan okuduğunuzu asla unutmayın.

Robin elini kaldırdı. "Yani buradaki amacımızın insanlığı birbirine daha da yakınlaştırmak olduğunu mu söylüyorsunuz?"

Profesör Playfair başını eğdi. "Bununla ne demek istiyorsunuz?"

"Ben sadece ... Robin bocaladı. Bunu söylerken kulağa aptalca geliyordu, bir çocuk fantezisi, ciddi bir bilimsel sorgulama değil. Letty ve Victoire kaşlarını çatmış ona bakıyorlardı; Ramy bile burnunu kırıstırıyordu. Robin tekrar denedi - ne sormak istediğini biliyordu ama bunu ifade etmenin zarif ya da ince bir yolunu bulamamıştı. "Şey - İncil'de Tanrı insanlığı birbirinden ayırdı. Acaba çevirinin amacı insanlığı tekrar bir araya getirmek mi? Eğer çeviri yaparsak - bilmiyorum, yeryüzünde, uluslar arasında o cenneti yeniden yaratabiliriz.

Profesör Playfair bu durum karşısında şaşırılmış görünüyordu. Ama kısa sürede yüz hatları yeniden neşeli bir ifadeye büründü. "Elbette. İmparatorluk projesi böyle bir şey - ve bu yüzden Kraliyet'in keyfine göre çeviri yapıyoruz.

Pazartesi, Perşembe ve Cuma günleri, Profesör Playfair'in dersinden sonra güven verici sağlam bir zemin gibi hissettiren dil dersleri vardı.

Bölgesel uzmanlığa bakılmaksızın haftada üç kez birlikte Latince almaları gerekiyordu. (Bu aşamada Yunanca, Klasikler konusunda uzmanlaşmamış herkes için bırakılabilirdi). Latince dersi, Profesör Playfair'den daha farklı olamayacak Profesör Margaret Craft adında bir kadın tarafından veriliyordu. Nadiren gülümserdi. Derslerini hissetmeden ve ezbere anlatırdı, notlarına bir kez bile bakmazdı, ancak konuşurken sanki uzun zaman önce sayfadaki yerini ezberlemiş gibi notlarını karıştırırdı. Onlara isimlerini sormadı - sadece işaret parmağıyla ve soğuk, ani bir "Sen" ile hitap etti. İlk başta son derece mizahsız görünüyordu, ama Ramy Ovid'in kurutucu iğnelerinden birini yüksek sesle okuduğunda - *fugiebat enim*, 'çünkü kaçıyordu', Jove Io'ya kaçmaması için yalvardıktan sonra - kız gibi bir kahkaha attı ve onu yirmi yaş daha genç gösterdi; gerçekten de, aralarında oturmuş olabilecek bir kız öğrenci gibi. Sonra o an geçti ve maskesi yerine oturdu.

Robin ondan hoşlanmıyordu. Ders anlatırken sesinin garip, doğal olmayan bir ritmi vardı ve beklenmedik duraksamalar onun tartışma çizgisini takip etmeyi zorlaştırıyordu ve sınıfında geçirdikleri iki saat sonsuza kadar sürecekmış gibi geliyordu. Ancak Letty kendinden geçmiş görünüyordu. Profesör Craft'a ısıltılı bir hayranlıkla bakıyordu. Ders bitiminde dışarı çıktıklarında Robin

Eşyalarını toplayıp hep birlikte Buttery'ye yürüyebilmeleri için kapıda bekledi. Ama o bunun yerine Profesör Craft'ın masasına gitti.

'Profesör, sizinle biraz konuşabilir miyim acaba-' Profesör Craft ayağa kalktı. "Ders bitti, Bayan Price.

'Biliyorum, ama size bir şey sormak istiyorum - eğer boş zamanınız varsa - yani Oxford'da bir kadın olarak, yani bizden çok fazla yok ve tavsiyelerinizi duymayı umuyorum-'

Robin o anda belli belirsiz bir centilmenlik duygusuyla dinlemeyi bırakması gerektiğini hissetti ama Profesör Craft'ın soğuk sesi o daha merdivenlere ulaşmadan havayı yarararak geçti.

'Babil kadınlara karşı pek ayrımcılık yapmıyor. Sadece bizim cinsiyetimizden çok az kişi dillerle ilgileniyor'.

'Ama Babel'deki tek kadın profesör sizsiniz ve hepimiz - yani buradaki tüm kızlar ve ben - bunun oldukça takdire şayan olduğunu düşünüyoruz, bu yüzden-'

'Nasıl yapıldığını bilmek için mi? Sıkı çalışma ve doğuştan gelen zeka. Bunu zaten biliyorsunuz.'

"Kadınlar için durum farklıdır ve eminim siz de deneyimlemiştinizdir-"

"Tartışmak için uygun konularım olduğunda, bunları

Sınıf, Bayan Price. Ama ders bitti. Ve şimdi benim zamanımı ihlal ediyorsunuz. Robin, Letty onu göremeden köşeyi dönüp dolambaçlı merdivenlerden aşağı indi. Elinde tabağıyla Buttery'ye oturduğunda gözlerinin kenarlarının biraz pembeleştiğini gördü. Ama fark etmemiş gibi davrandı.

Ramy ya da Victoire fark ettiyse de bir şey söylemediler.

Çarşamba günü öğleden sonra Robin tek başına Çince dersine girdi. Sınıfta Profesör Lovell'ı bulmayı umuyordu ama hocası Profesör Anand Chakravarti çıktı; İngilizceyi Kensington'da büyümüş olabilecek kadar mükemmel bir Londralı aksanıyla konuşan, güler yüzlü ve abartısız bir adamdı.

Çince dersi Latince'den tamamen farklı bir alıştırmaydı. Profesör Chakravarti Robin'e ders anlatmıyor ya da ezber yaptırmıyordu. Bu dersi bir sohbet şeklinde yürüttü. Sorular sordu, Robin elinden geldiğince cevap vermeye çalıştı ve ikisi de söylediklerinden bir anlam çıkarmaya çalıştı.

Profesör Chakravarti o kadar basit sorularla başladı ki Robin ilk başta bunların nasıl yanıtlanmaya değer olduğunu anlayamadı, ta ki bu soruların anlamlarını çözüp kendi anlayış alanının çok ötesinde olduklarını fark edene kadar. Kelime neydi? Mümkün olan en küçük anlam birimi neydi ve

Neden bir kelimeden farklıydı? Bir kelime bir karakterden farklı mıydı? Çince konuşma hangi açılardan Çince yazıdan farklıydı?

Avucunun içi gibi bildiğini düşündüğü bir dili analiz etmek ve parçalara ayırmak, kelimeleri ideogram veya piktograma göre sınıflandırmayı öğrenmek ve çoğu morfoloji veya imla ile ilgili olan yeni terimlerden oluşan bir kelime dağarcığını ezberlemek garip bir alıştırmaydı. Bu, kendi zihninin yarıklarında tünel kazmak, nasıl çalıştıklarını görmek için bir şeyleri soymak gibiydi ve onu hem meraklandırıyor hem de tedirgin ediyordu.

Sonra daha zor sorular geldi. Hangi Çince kelimeler tanınabilir resimlere kadar takip edilebilirdi? Hangileri değil? Neden Çince'de

'kadın' - - aynı zamanda 'kölelik' karakterinde kullanılan radikal mi? İçinde 'iyi' için karakter?

"Bilmiyorum," diye itiraf etti Robin. 'Neden öyle? Kölelik ve iyilik doğuştan kadınsı mı?

Profesör Chakravarti omuz silkti. 'Ben de bilmiyorum. Bunlar Richard ve benim hala cevaplamaya çalıştığımız sorular. Çince Grammatica'nın tatmin edici bir baskısından çok uzaktayız, görüyorsunuz. Çince çalışırken, iyi bir Çince-İngilizce kaynağım yoktu - Abel-Rémusat'ın *Eléments de la grammaire chinoise* ve Fourmont'un *Grammatica Sinica'sı* ile idare etmek zorunda kaldım. Hayal edebiliyor musunuz? Hem Çince hem de Fransızca'yı hâlâ baş ağrısı ile ilişkilendiriyorum. Ama bugün ilerleme kaydettiğimizi düşünüyorum.

Sonra Robin buradaki yerinin ne olduğunu anladı. O sadece bir öğrenci değil, bir meslektaştı, Babil'in mevcut yetersiz bilgisinin sınırlarını genişletebilecek nadir bir anadil konuşmacısıydı. *Ya da yağmalanacak bir gümüş madeni*, dedi Griffin'in sesi, yine de bu düşünceyi bir kenara itti.

Gerçek şu ki, Grammaticas'a katkıda bulunmak heyecan vericiydi. Ama hâlâ öğrenmesi gereken çok şey vardı. Derslerinin ikinci yarısı, Robin'in Profesör Lovell'in evinde uğraştığı ama hiçbir zaman sistematik bir şekilde ele almadığı Klasik Çince okumalarıyla geçti. Latince İngilizce için neyse, Klasik Çince de yerel Mandarin için oydu; bir cümle'nin özü tahmin edilebilirdi ama gramer kuralları sezgisel değildi ve sıkı bir okuma pratiği olmadan kavranması imkânsızdı. Noktalama işaretleri bir tahmin oyunuydu. İsimler istedikleri zaman fiil olabiliyordu. Çoğu zaman karakterlerin farklı ve çelişkili anlamları vardı.

geçerli olası yorumlar üretmiştir - örneğin 篤 karakteri hem 'kısıtlamak' hem de 'büyük, önemli' anlamına gelebilir.

O öğleden sonra, çağdaş Çin'den o kadar uzak bir söylemsel bağlamda yazılmış olan *Shijing'i* - Şarkılar Kitabı - ele aldılar ki Han dönemi okuyucuları bile yabancı bir dilde yazılmış olduğunu düşünebilirdi.

"Burada ara vermeyi öneriyorum," dedi Profesör Chakravarti, yirmi dakika boyunca 丕 karakterini tartıştıktan sonra, ki bu karakter çoğu bağlamda olumsuz bir 'hayır, olmaz' anlamına gelir, ancak bu bağlamda bir kelime gibi görünüyordu

Övgü, bu kelime hakkında bildikleri hiçbir şeyle uyuşmuyordu. "Sanırım bunu açık bir soru olarak bırakmak zorunda kalacağız.

'Ama anlamıyorum,' dedi Robin hayal kırıklığına uğramış bir halde. 'Nasıl olur da bilemeyiz? Bütün bunları birilerine soramaz mıyız? Pekin'e bir araştırma gezisine gidemez miyiz?

'Yapabiliriz,' dedi Profesör Chakravarti. "Ama Qing İmparatoru bir yabancıya Çince öğretmeninin ölümle cezalandırılmasını emrettiğinde işler biraz zorlaşıyor, anlıyor musunuz? Robin'in omzunu okşadı. 'Elimizdekilerle idare ediyoruz. Sen bir sonraki en iyi şeydin.

"Burada Çince bilen başka kimse yok mu? Robin sordu. "Tek öğrenci ben miyim?

O anda Profesör Chakravarti'nin yüzüne garip bir ifade geldi. Robin'in Griffin'i bilmemesi gerektiğini fark etti. Muhtemelen Profesör Lovell fakültenin geri kalanına gizlilik yemini ettirmişti; muhtemelen resmi kayıtlara göre Griffin diye biri yoktu.

Yine de yardım edemedi ama bastırdı. "Benden birkaç yıl önce başka bir öğrenci daha olduğunu duydum. O da sahilden.

"Ah - evet, sanırım vardı. Profesör Chakravarti'nin parmakları endişeyle masaya vuruyordu. 'Senin kadar çalışkan olmasa da iyi bir çocuk. Griffin Harley.'

Öyle miydi? Ona ne oldu?'

"Gerçekten üzücü bir hikaye. Vefat etti. Dördüncü yılından hemen önce. Profesör Chakravarti şakağını kaşındı. 'Denizaşırı bir araştırma gezisinde hastalandı ve eve dönemedi. Bu her zaman olur.

"Öyle mi?

'Evet, mesleğin gerektirdiği belli bir risk her zaman vardır. Çok fazla seyahat var, bilirsiniz. Yıpranmayı beklersiniz.'

"Ama yine de anlamıyorum," dedi Robin. 'İngiltere'de okumak isteyen çok sayıda Çinli öğrenci olduğu kesin.

Profesör Chakravarti'nin parmakları tahtaya doğru hızlandı. "Şey, evet. Ama önce ulusal sadakat meselesi var. Her an Qing hükümetine kaçabilecek akademisyenleri işe almak iyi bir şey değil, biliyorsunuz. İkincisi, Richard'ın görüşüne göre. . . şey. "İnsanın belli bir terbiyeye ihtiyacı var.

"Benimki gibi mi?

"Seninki gibi. Aksi takdirde, Richard düşünüyor . . .' Robin, Profesör Chakravarti'nin bu yapıyı oldukça sık kullandığını fark etti, 'Çinlilerin bazı doğal eğilimlere meyilli olduğunu. Yani Çinli öğrencilerin buraya iyi uyum sağlayacağını düşünmüyor.

Aşagılık, medeniyetsiz bir soy. "Anlıyorum.

Profesör Chakravarti hızla, 'Ama bu sizi kastetmiyor,' dedi. 'Sen düzgün bir şekilde yetiştirildin. Fevkalade çalışkansınız, bunun bir sorun olacağını sanmıyorum.

"Evet. Robin yutkundu. Boğazı çok daralmıştı. "Çok şanslıyım.

Oxford'a gelişinden sonraki ikinci Cumartesi günü Robin, vasisiyle birlikte akşam yemeği için kuzeye doğru yola çıktı.

Profesör Lovell'ın Oxford'daki evi Hampstead'deki malikanesinden sadece biraz daha mütevazıydı. Biraz daha küçüktü ve geniş bir yeşil alan yerine sadece bir ön ve arka bahçeye sahipti, ama yine de profesör maaşıyla geçinen birinin karşılayabileceğinden daha fazlaydı. Ön kapının önündeki çitlerin arasında tombul kırmızı kirazlar taşıyan ağaçlar sıralanmıştı ama sonbaharın başında kirazların hâlâ mevsiminde olması pek mümkün değildi. Robin eğilip köklerinin yanındaki çimleri kontrol etse toprakta gümüş çubuklar bulacağından şüpheleniyordu.

"Sevgili oğlum!" Daha zili çalmamıştı ki, Bayan Piper üzerine çullandı, ceketindeki yaprakları fırçaladı ve sazdan gövdesini incelemek için onu evirip çevirdi. 'Tanrım, şimdiden çok zayıflamışsın-'

'Yemekler berbat,' dedi. Yüzüne kocaman bir gülümseme yayıldı; onu ne kadar özlediğini fark etmemişti. 'Tıpkı dediğin gibi. Dün akşam yemeğinde tuzlu ringa balığı vardı-'

Nefesi kesildi.

"Hayır." "-soğuk

biftek-

"Hayır!

"-ve bayat ekmek.

'İnsanlık dışı. Merak etme, bunu telafi edecek kadar yemek pişirdim. Onun yanaklarını okşadı. 'Üniversite hayatı nasıl gidiyor? O sarkık siyah önlükleri giymek hoşuna gidiyor mu? Hiç arkadaş edindin mi?

Robin tam cevap vermek üzereydi ki Profesör Lovell merdivenlerden indi.

'Merhaba Robin,' dedi. 'İçeri gelin. Bayan Piper, ceketini-' Robin omuz silkerek ceketini Bayan Piper'a uzattı, o da mürekkep lekeli kol ağzlarını onaylamayarak inceledi. "Dönem nasıl gidiyor?

"Zorlu, tıpkı uyardığın gibi. Robin konuşurken kendini daha yaşlı hissediyordu, sesi bir şekilde daha derindi. Evden ayrılalı sadece bir hafta olmuştu ama sanki yıllarca yaşlanmıştı ve artık kendini bir çocuk değil de genç bir adam olarak sunabilirdi. 'Ama eğlenceli bir şekilde zorlayıcı. Oldukça fazla şey öğreniyorum.

"Profesör Chakravarti, Grammatica'ya bazı iyi katkılarda bulunduğunuzu söylüyor.

"İstediğim kadar değil," dedi Robin. 'Klasik Çince'de ne yapacağımı bilmediğim parçacıklar var. Çevirilerimizin yarısı tahmin gibi geliyor.

"Yıllardır böyle hissediyorum. Profesör Lovell yemek odasını işaret etti. "Gidelim mi?

Hampstead'e geri dönmüş de olabilirlerdi. Uzun masa Robin'in alışık olduğu şekilde düzenlenmişti; kendisi ve Profesör Lovell iki uçta oturuyor, Robin'in sağında ise bu kez Oxford'un Broad Caddesi yerine Thames Nehri'ni gösteren bir tablo vardı. Bayan Piper şaraplarını doldurdu ve Robin'e göz kırparak mutfığa geri döndü.

Profesör Lovell kadehini ona doğru kaldırdı ve içti. "Jerome ile teori, Margaret ile Latince dersi alıyorsunuz, değil mi?

"Doğru. Oldukça iyi gidiyor. Robin şarabından bir yudum aldı. "Gerçi Profesör Craft boş bir odaya konuşsa fark etmeyecekmiş gibi ders veriyor ve Profesör Playfair de sahneye çıkma çağrısını kaçırmış gibi görünüyor.

Profesör Lovell kıkırdadı. Robin kendine rağmen gülümsedi; gardiyanını daha önce hiç güldürememişti.

"Size Psammetichus konuşmasını yaptı mı?

"Öyle yaptı," dedi Robin. "Bütün bunlar gerçekten oldu mu?

Profesör Lovell, 'Herodot'un bize anlattıkları dışında kim bilebilir ki,' dedi. 'Yine Psammetichus hakkında bir başka güzel Herodot hikayesi daha var.

Psammetichus hangi dilin tüm dünya dillerinin temeli olduğunu belirlemek istedi ve yeni doğmuş iki bebeği, insan konuşmalarını duymalarına izin verilmemesi talimatıyla bir çobana verdi. Bir süre boyunca tek yaptıkları, bebeklerin yaptığı gibi gevezelik etmek oldu. Sonra bir gün bebeklerden biri küçük ellerini çobana uzattı ve Frigce ekmek anlamına gelen *bekos diye* bağırdı. Ve böylece Psammetichus, Friglerin dünyadaki ilk ırk ve Frigce'nin de ilk dil olması gerektiğine karar verdi. Güzel hikaye, değil mi?"

"Kimsenin bu argümanı kabul etmediğini varsayıyorum,"

dedi Robin. "Tanrım, hayır.

"Ama bu gerçekten işe yarayabilir mi?" diye sordu Robin. 'Bebeklerin söylediklerinden gerçekten bir şey öğrenebilir miyiz?

Profesör Lovell 'Bildiğim kadarıyla hayır' dedi. 'Sorun şu ki, bebeklerin olması gerektiği gibi gelişmesini istiyorsanız, bebekleri dilin olduğu bir ortamdan izole etmek imkansızdır. Bir çocuk satın alıp görmek ilginç olabilir - ama hayır. Profesör Lovell başını öne eğdi. "Yine de orijinal bir dil olasılığını düşünmek eğlenceli.

"Profesör Playfair de benzer bir şeyden bahsetmişti," dedi Robin. 'Mükemmel, doğuştan gelen ve katıksız bir dil hakkında. Adem dili.

Babel'de biraz zaman geçirdikten sonra profesörle konuşurken kendini daha güvende hissediyordu. Daha eşit seviyedeydiler; meslektaş olarak iletişim kurabiliyorlardı. Akşam yemeği bir sorgulamadan çok, aynı büyüleyici alanda çalışan iki akademisyen arasındaki sıradan bir sohbe benziyordu.

"Adem dili. Profesör Lovell yüzünü buruşturdu. 'Neden aklınızı bu şeyle doldurduğunu bilmiyorum. Kesinlikle güzel bir metafor, ama her birkaç yılda bir Proto-Hint-Avrupa'daki Ademik dili keşfetmeye ya da tamamen kendi başına icat etmeye kararlı bir lisans öğrencimiz oluyor ve aklını başına toplaması için ya sert bir konuşma ya da birkaç haftalık başarısızlık gerekiyor.

"Orijinal bir dilin var olduğunu düşünmüyor musunuz? Robin sordu.

'Elbette öyle düşünmüyorum. En dindar Hristiyanlar öyle olduğunu düşünüyor, ancak Kutsal Söz bu kadar doğuştan ve açık olsaydı, içeriği hakkında daha az tartışma olurdu diye düşünürsünüz. Başını iki yana salladı. "Adamic dilinin İngilizce olabileceğini - İngilizce olabileceğini - düşünenler var, çünkü İngilizcenin arkasında rakiplerini inandırıcı bir *şekilde geride* bırakacak kadar askeri güç ve kudret var, ama o zaman biz de

Voltaire'in Fransızca'nın evrensel dil olduğunu ilan etmesinin üzerinden ancak bir asır geçtiğini hatırlayın. Bu elbette Waterloo'dan önceydi. Webb ve Leibniz bir zamanlar Çince'nin ideogramatik doğası nedeniyle bir zamanlar evrensel olarak anlaşılabilir olabileceği spekülasyonunda bulunmuşlardı, ancak Percy Çince'nin Mısır hiyerogliflerinin bir türevi olduğunu savunarak bunu çürüttü. Demek istediğim, bu tür şeyler olumsaldır. Baskın diller, orduları geriledikten sonra bile biraz güçlerini koruyabilirler - örneğin Portekizce çok uzun süre kullanıldı - ama her zaman eninde sonunda geçerliliklerini yitirirler. Ama ben saf bir anlam alanı olduğunu düşünüyorum - arada, tüm kavramların mükemmel bir şekilde ifade edildiği, bizim henüz yaklaşamadığımız bir dil. Doğru anladığımıza dair bir his, bir duygu var.

"Voltaire gibi," dedi Robin, şarabının verdiği cesaretle ve ilgili alıntıyı hatırlayabildiği için oldukça heyecanlıydı. "Shakespeare çevirisine yazdığı önsözde yazdığı gibi. *Yazarla birlikte onun yükseldiği yere yükselmeye çalıştım.*

'Çok doğru,' dedi Profesör Lovell. 'Ama Frere bunu nasıl ifade ediyor? *Çeviri dili, bizce, mümkün olduğunca saf, elle tutulamaz ve görünmez bir unsur, düşünce ve duygunun aracı olmalı, başka bir şey değil.* Ama dil aracılığıyla ifade edilmedikçe düşünce ve duygu hakkında ne biliyoruz?

"Gümüş çubuklara güç veren şey bu mu? Robin sordu. Bu konuşma ondan uzaklaşmaya başlamıştı; Profesör Lovell'ın kuramsallaştırmasında takip etmeye hazır olmadığı bir derinlik sezmişti ve kaybolmadan önce konuyu malzemeye geri getirmesi gerekiyordu. "Saf anlamı yakalayarak mı çalışıyorlar - onu kaba yaklaşımlarla çağırdığımızda kaybolan şeyi?

Profesör Lovell başını salladı. 'Elde edebildiğimiz kadarıyla teorik bir açıklamaya yakın. Ama aynı zamanda diller geliştikçe, konuşanlar daha dünyevi ve sofistike hale geldikçe, başka kavramlarla beslendikçe ve zaman içinde daha fazlasını kapsayacak şekilde şişip dönüştükçe - bu dile yakın bir şeye yaklaştığımızı düşünüyorum. Yanlış anlamaya daha az yer var. Ve bunun gümüş işçiliği için ne anlama geldiğini henüz çözmeye başladık.

Robin, "Sanırım bu, Romantiklerin sonunda söyleyecek bir şeylerinin kalmayacağı anlamına geliyor," dedi.

Sadece şaka yapıyordu, ama Profesör Lovell bunun üzerine şiddetle başını salladı. "Çok haklısınız. Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca fakülteye hakimdir, ancak gümüş işleme defterlerine yaptıkları yeni katkılar her geçen yıl azalmaktadır.

Kıta genelinde çok fazla iletişim var. Çok fazla alıntı kelime var. Fransızca ve İspanyolca İngilizceye yaklaştıkça anlamlar değişiyor ve yakınlaşıyor, ya da tam tersi. Bundan onlarca yıl sonra, Roman dillerinden kullandığımız gümüş çubukların artık hiçbir etkisi olmayabilir. Hayır, eğer yenilik yapmak istiyorsak, o zaman Doğu'ya bakmalıyız. Avrupa'da konuşulmayan dillere ihtiyacımız var.

Robin, 'Bu yüzden Çince konusunda uzmanlaştın,' dedi.

"Kesinlikle. Profesör Lovell başını salladı. "Geleceğin Çin'de olduğundan eminim.

"Siz ve Profesör Chakravarti bu yüzden mi kohortları çeşitlendirmeye çalışıyorsunuz?

"Bölüm politikaları hakkında size kim dedikodu yapıyor? Profesör Lovell kıkırdadı. 'Evet, bu yıl sadece bir Klasikçi aldığımız için kırgınlıklar var, hem de bir kadın. Ama böyle olmak zorunda. Sizin üstünüzdekiler iş bulmakta zorlanacaklar.

"Eğer dilin yayılmasından bahsediyorsak, şunu sormak istiyorum ... Robin boğazını temizledi. 'Tüm bu çubuklar nereye gidiyor? Yani, onları kim satın alıyor?

Profesör Lovell ona meraklı bir bakış attı. "Parası olanlara tabii ki.

"Ama gümüş külçelerin yaygın olarak kullanıldığını gördüğüm tek yer İngiltere," dedi Robin. 'Kanton'da ya da duyduğuma göre Kalküta'da bu kadar popüler değiller. Ve bana öyle geliyor ki - bilmiyorum, Çinliler ve Hintliler işleyişlerinin en önemli bileşenlerine katkıda bulunurken bunları sadece İngilizlerin kullanması biraz garip geliyor.

'Ama bu basit bir ekonomi,' dedi Profesör Lovell. 'Ürettiklerimizi satın almak için büyük miktarda para gerekiyor. İngilizler bunu karşılayabilecek durumda. Çinli ve Hintli tüccarlarla da anlaşmalarımız var, ancak onlar genellikle ihracat ücretlerini daha az ödeyebiliyorlar.

Robin, 'Ama burada hayır kurumlarında, hastanelerde ve yetimhanelerde gümüş çubuklarımız var,' dedi. 'Onlara en çok ihtiyacı olan insanlara yardım edebilecek külçelerimiz var. Bunların hiçbirisi dünyanın başka hiçbir yerinde yok.

Tehlikeli bir oyun oynadığını biliyordu. Ama netlik aramak zorundaydı. Profesör Lovell'ı ve tüm meslektaşlarını kafasında düşman olarak kurgulayamazdı, Griffin'in Babel hakkındaki lanetleyici değerlendirmesine, bazı doğrulamalar olmadan tamamen inanamazdı.

Profesör Lovell, "Enerjimizi anlamsız bir başvuruyu araştırmak için harcamayız," diye alay etti.

Robin farklı bir argüman denedi. "Sadece - şey, bir tür değiş tokuş olması adil görünüyor. Şimdi o kadar çok içtiği için pişmanlık duyuyordu. Kendini gevşek ve savunmasız hissediyordu. Entelektüel bir tartışma olması gereken bu konu için fazla tutkuluydu. 'Onların dillerini, dünyayı görme ve tanımlama biçimlerini alıyoruz. Karşılığında onlara bir şeyler vermeliyiz.

'Ama dil,' dedi Profesör Lovell, 'çay ya da ipek gibi parası ödenerek satın alınabilecek ticari bir mal değildir. Dil sonsuz bir kaynaktır. Ve eğer onu öğrenirsek, eğer onu kullanırsak - kimden çalmış oluruz?

Bunda biraz mantık vardı ama sonuç yine de Robin'i rahatsız etti. Şüphesiz işler o kadar basit değildi; şüphesiz bu hala bazı haksız baskıları veya sömürüyü maskeliyordu. Ama bir itiraz formüle edemiyor, argümandaki hatanın nerede yattığını bulamıyordu.

Profesör Lovell, 'Qing İmparatoru dünyanın en büyük gümüş rezervlerinden birine sahip,' dedi. 'Çok sayıda bilgini var. Hatta İngilizce bilen dilbilimcileri bile var. Peki neden sarayını gümüş külçelerle doldurmuyor? Neden Çinliler, dilleri ne kadar zengin olursa olsun, kendi gramerlerine sahip değiller?

'Başlamak için gerekli kaynaklara sahip olmayabilirler,' dedi Robin.

'O zaman neden onlara verelim ki?

'Ama mesele bu değil - mesele buna ihtiyaç duymaları, öyleyse Babel neden değişim programları için yurtdışına akademisyenler göndermiyor? Neden onlara bu işin nasıl yapıldığını öğretmiyoruz?

"Tüm uluslar en değerli kaynaklarını istifliyor olabilir.

'Ya da özgürce paylaşılması gereken bilgiyi istiflediğinizi,' dedi Robin. 'Çünkü eğer dil özgürse, eğer bilgi özgürse, o zaman neden tüm Grammatikalar kulede kilit altında? Neden hiç yabancı akademisyenleri ağırlamıyoruz ya da dünyanın başka yerlerinde çeviri merkezleri açılmasına yardımcı olmaları için akademisyenler göndermiyoruz?

"Çünkü Kraliyet Çeviri Enstitüsü olarak Kraliyet'in çıkarlarına hizmet ediyoruz.

"Bu temelde adaletsiz görünüyor.

"İnandığınız şey bu mu? Profesör Lovell'ın sesine soğuk bir hava karıştı. "Robin Swift, burada yaptığımız şeyin temelde adaletsiz olduğunu mu düşünüyorsunuz?

"Tek bilmek istediğim," dedi Robin, "Silver'ın annemi neden kurtaramadığı.

Kısa bir sessizlik oldu.

"Annen için üzgünüm. Profesör Lovell bıçağını aldı ve bifteğini kesmeye başladı. Telaşlı ve rahatsız görünüyordu. 'Ama Asya Kolerası Kanton'daki kötü hijyen koşullarının bir ürünüydü, barların eşitsiz dağılımının değil. Ve her neyse, ölüleri geri getirebilecek gümüş bir kibrit çifti yok-'

"Ne bahanesi bu? Robin kadehini yere bıraktı. Artık iyice sarhoştı ve bu onu hırçınlaştırıyordu. 'Barlar sendeydi -yapması kolay, bana kendin söyledin- öyleyse neden-'

"Tanrı aşkına," diye tersledi Profesör Lovell. "O sadece bir kadındı.

Kapı zili çaldı. Robin irkildi; çatalı tabağına çarptı ve yere düştü. Çok utanmış bir halde yerden aldı. Bayan Piper'ın sesi koridorda yankılandı.

'Oh, bu ne sürpriz! Şimdi yemek yiyorlar, seni içeri alacağım-' ve sonra sarışın, yakışıklı ve zarif giyimli bir beyefendi elinde bir yığın kitapla yemek odasına girdi. "Sterling! Profesör Lovell bıçağını bıraktı ve onu selamlamak için ayağa kalktı.

yabancı. "Geç geleceğini sanıyordum.

"Londra'da işim beklenenden erken bitti-" Sterling'in gözleri Robin'inkilere takıldı ve bütün vücudu kaskatı kesildi. "Ah, merhaba.

"Merhaba," dedi Robin, telaşlı ve utangaç bir sesle. Bunun ünlü Sterling Jones olduğunu fark etti. William Jones'un yeğeni, fakültenin yıldızı. "Tanıştığımıza memnun oldum.

Sterling hiçbir şey söylemedi, sadece uzun bir süre onu inceledi. Robin ona eşlik eden ifadeyi okuyamasa da ağzı tuhaf bir şekilde büküldü. "Aman Tanrım.

Profesör Lovell boğazını temizledi. "Sterling.

Sterling'in gözleri Robin'in yüzünde bir an daha oyalandı ve sonra gözlerini kaçırdı.

"Her neyse, hoş geldin. Bunu sonradan aklına gelmiş gibi söylemişti; Robin'e çoktan sırtını dönmüştü ve kelimeler zorlama ve garip geliyordu. Kitapları masanın üzerine koydu. "Haklıydın Dick, anahtar tam olarak Ricci sözlükleri. Portekizce'ye geçtiğimizde ne olduğunu kaçırıyorduk. *Bu konuda yardımcı olabilirim. Şimdi burada ve burada işaretlediğim karakterleri papatya dizimi yaparsak-*'

Profesör Lovell sayfaları çeviriyordu. 'Bu suyla dolmuş. Umarım ona tam ödeme yapmamışsınızdır.

"*Hiçbir şey* ödemedim Dick, beni aptal mı sanıyorsun?" "Macau'dan sonra-

Hararetli bir tartışmanın içine düştüler. Robin tamamen unutulmuştu.

Kendini çakırkeyif ve yersiz hissederek baktı. Yanakları yanıyordu. Yemeğini bitirmemişti ama şimdi yemeye devam etmesi çok garip görünüyordu. Üstelik iştahı da yoktu. Daha önceki özgüveni kaybolmuştu. Kendini yine Profesör Lovell'ın oturma odasındaki karga benzeri ziyaretçiler tarafından gülünüp geçilen aptal küçük bir çocuk gibi hissetti.

Ve bu çelişkiyi merak ediyordu: onları küçümsüyordu, iyi bir şey yapamayacaklarını biliyordu ve yine de onların saflarına katılacak kadar saygı görmek istiyordu. Bu çok tuhaf bir duygu karışımıydı. Bunları nasıl sıralayacağı konusunda en ufak bir fikri yoktu.

Ama daha bitirmedik, babasına söylemek istedi. *Annem hakkında konuşuyorduk.*

Göğsünün daraldığını hissetti, sanki kalbi dışarı fırlamak için zorlanan kafesteki bir canavar gibiydi. Bu ilginçti. Bu kovulma daha önce deneyimlemediği bir şey değildi. Profesör Lovell hiçbir zaman Robin'in duygularını kabul etmemiş, ilgi göstermemiş ya da teselli etmemiş, sadece konuyu aniden değiştirmiş, sadece soğuk, kayıtsız bir duvar örmüş, sadece Robin'in acılarını en aza indirgemişti, öyle ki bunları gündeme getirmek bile anlamsız gelmişti. Robin artık buna alışmıştı.

Ancak şimdi - belki şarap yüzünden, belki de her şey o kadar uzun süredir birikmişti ki, artık her şey bir devrilme noktasını geçmişti - çılgılık atmak istediğini hissetti. Ağlamak. Duvarı tekmelemek. Babasının yüzüne bakmasını sağlayacak herhangi bir şey.

"Oh, Robin. Profesör Lovell başını kaldırıp baktı. "Bayan Piper'a gitmeden önce kahve içmek istediğimizi söyler misin?"

Robin ceketini aldı ve odadan çıktı.

High Street'ten Magpie Lane'e dönmemiştir.

Bunun yerine daha da ilerledi ve Merton Koleji'nin arazisine girdi. Geceleyin bahçeler çarpık ve ürkütücüydü; kara dallar sürgülü bir demir kapının arkasından parmaklar gibi uzanıyordu. Robin kilidi boş yere kurcaladı, sonra nefes nefese sivri uçlar arasındaki dar boşluğa doğru ilerledi. O

Huş ağacının neye benzediğini bilmediğini fark etmeden önce bahçede birkaç adım dolaştı.

Bir adım geri çekildi ve kendini aptal gibi hissederek etrafına bakındı. Sonra gözüne beyaz bir yama ilişti - etrafı dut çalılarıyla çevrili soluk bir ağaç, sanki taparcasına hafifçe yukarı doğru kıvrılacak şekilde kesilmişti. Beyaz ağacın gövdesinden bir topuz çıkıntı yapıyordu; ay ışığında kel bir kafaya benziyordu. Bir kristal küre.

İyi bir tahmin, diye düşündü Robin.

Kardeşinin kuzgun pelerinini çırparak ay ışığında parmaklarını bu soluk ahşabın üzerinde gezdirdiğini düşündü. Griffin onun tiyatrosunu severdi.

Göğsündeki sıcak bobini merak etti. Uzun, ayıltıcı yürüyüş öfkesini azaltmamıştı. Hâlâ çığlık atmaya hazır hissediyordu. Babasıyla yediğı yemek onu bu kadar çileden çıkarmış mıydı? Griffin'in sözünü ettiğı haklı öfke bu muydu? Ama hissettiğı şey devrimci alev kadar basit değildi. Kalbinde hissettiğı şey inançtan çok şüphe, kızgınlık ve derin bir kafa karışıklığıydı.

Buradan nefret ederdi. Seviyordu. Kendisine davranış biçimine içerliyordu. Yine de bunun bir parçası olmak istiyordu - çünkü bunun bir parçası olmak, profesörleriyle entelektüel bir eşit olarak konuşmak, büyük oyunun içinde olmak çok iyi hissettiriyordu.

Aklına kötü bir düşünce geldi - *çünkü sen yaralı küçük bir çocuksun ve sana daha fazla ilgi göstermelerini diliyorsun* - ama bunu bir kenara itti. Elbette bu kadar önemsiz olamazdı; elbette sadece kovulduğunu hissettiğı için babasına saldırmıyordu.

Yeterince şey görmüş ve duymuştu. Babil'in kökeninde ne olduğunu biliyordu ve içgüdülerine güvenmek için yeterince şey biliyordu.

Parmağını tahtanın üzerinde gezdirdi. Tırnakları işe yaramazdı. Bir bıçak ideal olurdu ama hiç bıçak taşımamıştı. Sonunda cebinden bir dolmakalem çıkardı ve ucunu topuza bastırdı. Tahta kendini bıraktı. Haçı görünür kılmak için birkaç kez sertçe çizdi -parmakları ağrıyordu ve uç geri dönüşü olmayacak şekilde mahvolmuştu- ama sonunda izini bıraktı.

Yedinci Bölüm

Quot linguas quis callet, tot homines valet.
Ne kadar çok dil bilerseniz, o kadar değerli olursunuz.

CHARLES V

Ertesi Pazartesi Robin dersten sonra odasına döndüğünde pencere pervazının altına sıkıştırılmış bir kâğıt buldu. Kağıdı kaptı. Kalbi sıkışarak kapısını kapattı ve yere oturup gözlerini kısarak Griffin'in sıkışık el yazısına baktı.

Not Çinceydi. Robin notu iki kez okudu, sonra geriye doğru, sonra tekrar ileriye doğru, kafası karışmıştı. Griffin karakterleri tamamen rastgele bir araya getirmiş gibiydi ve cümleler bir anlam ifade etmiyordu - hayır, cümle olarak bile tanımlanamazlardı, çünkü noktalama işaretleri olmasına rağmen, karakterler dilbilgisi veya sözdizimine özen gösterilmeden düzenlenmişti. Bu kesinlikle bir şifreydi, ama Griffin Robin'e bir anahtar vermemişti ve Robin, Griffin'in bu saçmalığı çözmesine yardımcı olabilecek hiçbir edebi ima ya da ince ipucu düşünemiyordu.

Sonunda her şeyi yanlış yaptığını fark etti. Bu Çince değildi. Griffin sadece Robin'in İngilizce olduğundan şüphelendiği bir dildeki kelimeleri aktarmak için Çince karakterler kullanmıştı. Günlüğünden bir kâğıt kopardı, Griffin'in notunun yanına koydu ve her karakterin romanizasyonunu yazdı. Romanize edilmiş Çince sözcükler İngilizce sözcüklerden çok farklı yazım şekillerine sahip olduğundan, bazı sözcükler için tahmin yürütmek gerekti, ama sonunda Robin birkaç yaygın değişiklik kalıbı üzerinde çalışarak - *tè* her zaman 'the' anlamına geliyordu, *ü* ise *oo* - *şifreyi çözdü*.

Bir sonraki yağmurlu gece. Tam gece yarısı kapıyı açın, fuayede bekleyin, sonra beş gece dışarı çıkın. Kimseyle konuşma. Sonra doğruca eve git.

Talimatlarımdan sapmayın. Ezberle, sonra yak.

Curt, doğrudan ve minimal düzeyde bilgilendirici - tıpkı Griffin gibi. Oxford'da sürekli yağmur yağıyordu. Bir sonraki yağmurlu gece yarın olabilir.

Robin detayları hafızasına kazıyana kadar notu tekrar tekrar okudu, sonra hem orijinalini hem de şifresini çözdüğü notu şömineye attı ve her bir parça kül olana kadar dikkatle izledi.

Çarşamba günü yağmur yağdı. Bütün öğleden sonra hava pusluydu ve Robin kararan gökyüzünü giderek artan bir korkuyla izlemişti. Saat altıda Profesör Chakravarti'nin ofisinden çıktığında, hafif bir çiseleme kaldırımları yavaş yavaş griye çeviriyordu. Magpie Lane'e ulaştığında yağmur iyice şiddetlenmiş, sürekli bir pıtırıtıya dönüşmüştü.

Kendini odasına kilitledi, kendisine verilen Latince okumaları masasına koydu ve saat gelene kadar en azından onlara bakmaya çalıştı.

Saat on bir buçukta yağmur kalıcılığını ilan etmişti. Kulağa soğuk gelen türden bir yağmurdu bu; şiddetli rüzgâr, kar ya da dolu olmasa bile, kaldırım taşlarına çarpan pıtırtırlar insanın tenine çarpan buz küpleri gibi hissettiriyordu. Robin şimdi Griffin'in talimatlarının ardındaki mantığı anlıyordu - böyle bir gecede burnunuzun birkaç adım ötesini göremezdiniz, görebilseniz bile bakmayı umursamazdınız. Böyle yağmurlarda sıcak bir yere varana kadar başınız eğik, omuzlarınız kambur, dünyaya kayıtsız yürürdünüz.

Gece yarısına çeyrek kala Robin paltosunu giydi ve koridora çıktı.

"Nereye gidiyorsun?"

Dondu kaldı. Ramy'nin uyuduğunu sanmıştı.

"Yığınların arasında bir şey unuttum," diye

fısıldadı. Ramy başını eğdi. "Yine mi?"

Robin ifadesini boş tutmaya çalışarak, "Sanırım bu bizim lanetimiz," diye fısıldadı.

"Yağmur yağıyor. Git ve yarın al." Ramy kaşlarını çattı. "Ne oldu?"

Robin neredeyse "*okumalarım*" diyecekti ama bu doğru olamazdı, çünkü bütün gece onlar üzerinde çalıştığı iddia ediliyordu. "Ah - sadece günlüğüm. Eğer bırakırsam beni uyutmaz, birilerinin notlarımı görmesinden korkuyorum-"

"İçinde ne var, aşk mektubu mu?"

"Hayır, sadece - bu beni sinirlendiriyor.

Ya adam müthiş bir yalancıydı ya da Ramy umursamayacak kadar uykuluydu. "Yarın kalkacağımdan emin ol," dedi esneyerek. "Bütün geceyi

Dryden, ve ben bundan hoşlanmıyorum.'

Robin, "Yapacağım," diye söz verdi ve aceleyle kapıdan çıktı.

Şiddetli yağmur, High Street'e doğru on dakikalık yürüyüşü sonsuzluk gibi hissettiriyordu. Babel uzaktan sıcak bir mum gibi parlıyordu, her kat sanki öğleden sonra ortasıymış gibi hala tamamen aydınlıktı, ancak pencerelerden neredeyse hiç siluet görünmüyordu. Babel'in akademisyenleri günün her saati çalışırdı, ancak çoğu kitaplarını dokuz ya da on gibi evlerine götürürdü ve gece yarısı hala orada olan herhangi birinin sabaha kadar kuleyi terk etmesi muhtemel değildi.

Yeşil alana ulaştığında durdu ve etrafına bakındı. Kimseyi göremedi. Griffin'in mektubu çok belirsizdi; Hermes ajanlarından birini görene kadar beklemeli miydi yoksa devam edip emirlerini tam olarak yerine getirmeli miydi, bilmiyordu.

Talimatlarımdan sapma.

Çanlar gece yarısı için çaldı. Ağzı kuru, nefesi kesilmiş bir halde aceleyle girişe doğru ilerledi. Taş basamaklara ulaştığında, karanlığın içinden iki figür belirdi - ikisi de yağmurda yüzlerini seçemediği siyah giyimli gençlerdi.

"Devam et," diye fısıldadı içlerinden biri. "Acele edin.

Robin kapıya doğru bir adım attı. "Robin Swift," dedi yumuşak ama net bir sesle. Gardiyanlar onun kanını tanıdı. Kilit tıkladı.

Robin kapıyı çekip açtı ve kapının eşiğinde kısa bir süre durakladı, arkasındaki figürlerin kuleye süzülmesine yetecek kadar. Yüzlerini hiç görmedi. Merdivenleri hayalet gibi hızlı ve sessiz bir şekilde çıktılar. Robin antrede durmuş, yağmur alnından aşağı damlarken titriyor, saniyeler beş dakikaya doğru ilerlerken saati izliyordu.

Her şey çok kolaydı. Zamanı geldiğinde Robin döndü ve kapıdan dışarı çıktı. Belinde hafif bir şişlik hissetti ama onun dışında hiçbir şey algılamadı: ne fısıltılar, ne de gümüş çubukların şingirtisi. Hermes ajanları karanlık tarafından yutulmuştu. Saniyeler içinde sanki hiç orada olmamışlar gibi oldular.

Robin dönüp Saksâğan Yolu'na doğru yürüdü, az önce yaptığı şeyin cüretkârlığından başı dönmüş, tir tir titriyordu.

Çok kötü uyuyordu. Yatağında kâbus gibi bir fûg içinde dönüp duruyor, çarşafalarını terden ıslatıyor, yarım rüyalarla işkence görüyor, polisin kapısını kırıp onu hapishaneye sürüklediği endişeli tahminlerde bulunuyordu,

Her şeyi gördüklerini ve her şeyi bildiklerini ilan ediyorlardı. Sabahın erken saatlerine kadar doğru dürüst uyuyamadı ve o zamana kadar o kadar bitkin düşmüştü ki sabah çanlarını kaçırdı. İzci kapısını çalıp o gün yerlerin süpürülmesini isteyip istemediğini sorana kadar uyanmadı.

"Ah - evet, üzgünüm, bana bir dakika verin, hemen çıkıyorum. Yüzüne su sıçrattı, giyindi ve hızla kapıdan çıktı. Kolu, dersten önce çevirilerini karşılaştırmak için beşinci kattaki bir çalışma odasında buluşmayı ayarlamıştı ve şimdi çok geç kalmıştı.

Ramy geldiğinde, "İşte buradasınız," dedi. O, Letty ve Victoire kare bir masanın etrafına oturmuşlardı. "Seni almadan çıktığım için özür dilerim, ama çoktan gittiğini sanmıştım - kapıyı iki kez çaldım ama cevap vermedin.

"Sorun yok. Robin oturdu. "İyi uyuyamadım - gök gürültüsünden olmalı, sanırım.

"Kendini iyi hissediyor musun? Victoire endişeli görünüyordu. "Biraz ... gibisin. Yüzünün önünde belli belirsiz bir el salladı. "Solgun mu?

"Sadece kâbuslar," dedi. "Bazen olur.

Bu bahane ağzından çıktığı anda aptalca gelmişti ama Victoire onun elini sempatik bir şekilde okşadı. "Elbette.

"Başlayabilir miyiz? Letty sertçe sordu. "Ramy sensiz devam etmemize izin vermediği için kelime dağarcığı ile oyalanıyorduk.

Robin dün gece kendisine verilen Ovid'i bulana kadar sayfalarını aceleyle karıştırdı. "Üzgünüm - evet, elbette.

Bütün toplantı boyunca oturamayacağından korkmuştu. Ama her nasılsa, serin ahşaba vuran ılık güneş ışığı, mürekkebin parşömene sürtünmesi ve Letty'nin net, berrak diktesi yorgun zihnini odak noktasına çekmiş, yaklaşan kovulmasını değil, Latinceyi günün en acil emri gibi göstermişti.

Çalışma toplantısı beklenenden çok daha canlı geçti. Çevirilerini Bay Chester'a yüksek sesle okumaya alışkın olan Robin, Chester'ın da kendisini gülerek düzeltmesine alışkın olduğundan, cümle dönüşleri, noktalama işaretleri ya da ne kadar tekrarın çok fazla olduğu konusunda böylesine hararetli bir tartışma beklemiyordu. Kısa süre içinde çok farklı çeviri tarzlarına sahip oldukları ortaya çıktı. Latinceye mümkün olduğunca sadık kalan gramer yapıları konusunda titiz olan Letty, düzyazının en şaşırtıcı derecede garip manipülasyonlarını affetmeye hazır görünürken, onun tam zıttı olan Ramy, konuyu daha iyi anlatacağında ısrar ettiği retorik süslemeler için teknik doğruluğu terk etmeye her zaman hazırdı, bu tamamen yeni eklemeler anlamına gelse bile

cümleler. Victoire, İngilizcenin sınırlarından dolayı sürekli hayal kırıklığına uğruyor gibiydi - 'Çok garip, Fransızca buna daha çok yakışırdı' - ve Letty her zaman şiddetle aynı fikirdeydi, bu da Ramy'nin homurdanmasına neden oldu, bu noktada Ovid konusu Napolyon Savaşları'nın tekrarı için terk edildi.

"Daha iyi hissediyor musun? Ramy, toplantıya ara verdiklerinde Robin'e sordu.

Aslında öyleydi. Ölü bir dilin sığınağına gömülmek, riskleri ona gerçekten dokunamayacak bir retorik savaşı vermek iyi hissettiriyordu. Günün geri kalanının ne kadar sıradan geçtiğine, Profesör Playfair ders anlatırken arkadaşlarının arasında ne kadar sakince oturabildiğine ve aklındaki en önemli konu Tytler'miş gibi davranabildiğine şaşırmıştı. Gün ışığında, dün geceki kahramanlıkları uzak bir rüya gibi görünüyordu. Somut ve katı olan Oxford'dan, derslerden, profesörlerden, taze pişmiş çöreklerden ve kaymaktan ibaretti.

Yine de, tüm bunların acımasız bir şaka olduğuna, bu maskaralığın perdelerinin her an inebileceğine dair içini kaplayan korkuyu silemiyordu. Nasıl olur da bunun bir sonucu olmazdı? Böyle bir ihanet eylemi - Babel'in kendisinden, kelimenin tam anlamıyla kanını verdiği kurumdan çalmak - kesinlikle bu hayatı imkânsız hale getirmeliydi.

Endişe onu öğleden sonra tam anlamıyla vurdu. Dün gece heyecan verici ve doğru bir görev gibi görünen şey şimdi inanılmaz derecede aptalca görünüyordu. Latinceye odaklanamıyordu; Profesör Craft'ın bir satırı üç kez taramasını istediğini fark etmesi için parmaklarını gözlerinin önünde şaklatması gerekti. Korkunç senaryoları canlı ayrıntılarla hayal etmeye devam etti - polislerin nasıl içeri dalacaklarını, işaret edeceklerini ve "*İşte hırsız*" diye bağıracaklarını; arkadaşlarının nasıl şaşkın şaşkın bakacaklarını; nedense hem savcı hem de yargıç olan Profesör Lovell'in Robin'i nasıl soğukkanlılıkla idama mahkûm edeceğini. Şömine demirinin tekrar tekrar, soğuk ve metodik bir şekilde inip her bir kemiğini kırdığını hayal etti.

Ama imgelemler sadece bu kadarla kaldı. Kimse onu tutuklamaya gelmedi. Dersleri yavaş, yumuşak ve kesintisiz bir şekilde devam etti. Dehşeti azalmıştı. Robin ve arkadaşları akşam yemeği için salonda yeniden toplandıklarında, dün gece hiç yaşanmamış gibi davranmayı şaşırtıcı derecede kolay buldu. Yemeklerini yiyip -soğuk patatesler ve çiğnenebilir parçaları koparmak için tüm güçlerini harcayacakları kadar sert bifttek- Profesör Craft'ın Ramy'nin süslü çevirilerini sinirli bir şekilde düzeltmesine gülerek oturduklarında, gerçekten de sadece uzak bir anı gibi geldi.

O gece eve döndüğünde pencere pervazının altında yeni bir not onu bekliyordu. Titreyen elleriyle notu açtı. İçine karalanmış mesaj çok kısaydı ve Robin bu kez kafasında çözmeyi başardı.

Daha fazla irtibat bekleyin.

Yaşadığı hayal kırıklığı kafasını karıştırdı. Bütün günü bu kâbusa hiç kapılmamış olmayı dileyerek geçirmemiş miydi? Griffin'in alaycı sesini hayal edebiliyordu - *Ne, sırtını sıvazlamamı mı istiyordun? İyi yapılmış bir iş için bisküvi mi?*

Şimdi kendini daha fazlasını umarken buldu. Ama Griffin'den tekrar ne zaman haber alabileceğini bilmesine imkân yoktu. Griffin, Robin'i irtibatlarının düzensiz olacağı konusunda uyarmış, tekrar görüşmeden önce bütün bir dönemin geçebileceğini söylemişti. Robin kendisine ihtiyaç duyulduğunda çağrılacaktı, daha erken değil. Ertesi akşam ya da ondan sonraki akşam pencere kenarında hiçbir not bulamadı.

Günler geçti, sonra haftalar.

Griffin ona *hâlâ bir Babel öğrencisi* olduğunu söylemişti. *Öyle davran.*

Bunu yapmanın çok kolay olduğu ortaya çıktı. Griffin ve Hermes'in anıları zihninin gerilerine, kâbuslara ve karanlığa çekilirken, Oxford'daki ve Babel'deki hayatı göz kamaştırıcı bir renkle ön plana çıktı.

Bu yere ve insanlara bu kadar çabuk aşık olması onu hayrete düşürmüştü. Bunun farkına bile varmamıştı. İlk döneminde sersemlemiş ve bitkin bir halde olduğu yerde dönüp durdu; dersleri ve ödevleri, çılgınca okumalar ve geç saatlere kadar süren, gözleri kamaşan gecelerden oluşan ezberci bir düzen oluşturmıştı ve bu düzene karşı tek neşe ve teselli kaynağı kohortuydu. Kızlar, sağ olsunlar, Robin ve Ramy'yi ilk izlenimlerinden dolayı çabucak affettiler. Robin, Victoire'la Gotik korku romanlarından romanslara kadar her türden edebiyata karşı aynı utanmaz sevgiyi paylaştıklarını keşfetti ve Londra'dan getirilen son parti penny dreadful'ları değiş tokuş etmekten ve tartışmaktan büyük zevk aldılar. Ve Letty, çocukların Oxford'da olmak için fazla aptal olmadıklarına ikna olduktan sonra, çok daha katlanılabilir biri haline geldi. Yetiştirilme tarzı sayesinde hem keskin bir zekâyâ hem de İngiliz sınıf yapısına dair keskin bir kavrayışa sahip olduğu ortaya çıktı; bu da ikisini de hedef almadığı zamanlarda son derece eğlenceli yorumlar yapmasına neden oluyordu.

Magpie Lane'e yaptığı bir ziyaretten sonra, "Colin, ailesi Cambridge'de bir matematik öğretmeni tanıdığı için bağlantıları varmış gibi davranmayı seven, orta sınıftan bir asalak," derdi. 'Eğer avukat olmak istiyorsa, Inns of Court'ta çıraklık eğitimi alabilir, ama

Prestij ve bağlantılar istediği için burada ama bunları elde edecek kadar çekici değil. Islak bir havlu gibi bir kişiliği var: nemli ve yapışıyor.

Bu noktada, diğerleri kahkahalarla kükrerken, Colin'in geniş gözlü, aşırı istekli selamlamasının bir taklidini yapardı.

Ramy, Victoire ve Letty - Robin'in hayatının renkleri, derslerinin dışında dünyayla kurduğu tek düzenli iletişim oldular. Birbirlerine ihtiyaçları vardı çünkü başka kimseleri yoktu. Babel'deki büyük öğrenciler agresif bir şekilde içlerine kapanıktı; çok meşguldüler, çok korkutucu derecede parlak ve etkileyiciydiler. Dönemin iki haftasında Letty, Gabriel adında bir yüksek lisans öğrencisine Fransızca okuma grubuna katılıp katılamayacağını cesaretle sormuş, ancak sadece Fransızların yapabileceği özel bir küçümsemeyle hemen reddedilmişti. Robin, hafif bir Hollanda aksanıyla konuşan Ilse Dejima* adlı Japon bir üçüncü sınıf öğrencisiyle arkadaş olmaya çalıştı. Profesör Chakravarti'nin ofisine girip çıkarken yolları sık sık kesişiyordu ama Robin ona birkaç kez merhaba demeye çalıştığında, sanki çizmelerine çamur bulaşmış gibi bir surat ifadesi takınmıştı.

Merton Sokağı'nın hemen karşısında oturan beş beyaz çocuktan oluşan ikinci sınıf grubuyla da arkadaş olmaya çalıştılar. Ancak içlerinden biri, Philip Wright, bir fakülte yemeğinde Robin'e birinci sınıf grubunun sadece bölüm politikaları nedeniyle büyük ölçüde uluslararası olduğunu söyleyince işler hemen sarpa sardı. "Lisans eğitimi kurulu her zaman Avrupa dillerine mi yoksa daha egzotik dillere mi öncelik verilmesi gerektiği konusunda tartışıyor. Chakravarti ve Lovell yıllardır öğrenci sayısını çeşitlendirme konusunda kıyameti koparıyorlar. Benim grubumun hepsinin klasikçi olması hoşlarına gitmedi. Sanırım seninle aşırı düzeltme yapıyorlardı."

Robin kibar olmaya çalıştı. "Bunun neden bu kadar kötü bir şey olduğundan emin değilim.

"Aslında bu *kötü bir* şey değil, ancak giriş sınavlarını geçen eşit niteliklere sahip adayların yerlerinin ellerinden alınması anlamına geliyor.

Robin, 'Ben herhangi bir giriş sınavına girmedim,' dedi.

"Kesinlikle. Philip burnunu çekti ve bütün akşam boyunca Robin'e başka bir şey söylemedi.

Böylece Ramy, Letty ve Victoire sürekli muhatapları haline geldi ve Robin Oxford'u onların gözünden görmeye başladı. Ramy, Ede & Ravenscroft'un vitrininde asılı duran mor eşarba bayılıyordu; Letty, Queen's Lane Kahvehanesi'nin önünde elinde soneler kitabıyla oturan köpek gözlü genç adama gülmekten katılıyordu; Victoire, Vaults & Garden'da yeni bir parti çörek çıktığı için çok heyecanlanıyordu

Ama öğlene kadar Fransızca dersinde kalacağı için Robin mutlaka bir tane almalı, cebine koymalı ve ders bitene kadar saklamalıydı. Ders okumalarını bile, daha sonra grupta paylaşacağı şikayetçi veya esprili gözlemler için kaynak malzeme olarak görmeye başladığında daha heyecan verici hale geldi.

Aralarında anlaşmazlıklar yok değildi. İyi beslenmiş egoları ve çok fazla fikirleri olan parlak genç insanların yaptığı gibi durmadan tartışıyorlardı. Robin ve Victoire, İngiliz edebiyatının Fransız edebiyatına üstünlüğü konusunda uzun soluklu bir tartışmaya girmişlerdi ve her ikisi de garip bir şekilde, evlat edindikleri ülkelere şiddetle bağlıydılar. Victoire, İngiltere'nin en iyi teorisyenlerinin Voltaire ya da Diderot'nun eline su dökemeyeceği konusunda ısrarcıydı ve Robin, Bodleian'dan aldığı çevirilerle "Aslının yanında bir hiçler, hiç okumasan da olur," diye alay etmeseydi ona hak verecekti. Victoire ve Letty, normalde oldukça yakın olsalar da, para konusunda ve Letty'nin gerçekten de iddia ettiği gibi fakir sayılıp sayılmayacağı konusunda sürekli atışıyorlardı, çünkü babası onunla ilişkisini kesmişti.* Letty ve Ramy en çok da Ramy'nin, Letty'nin kolonilere hiç ayak basmadığı ve bu nedenle Hindistan'daki İngiliz varlığının sözde faydaları hakkında fikir yürütmemesi gerektiği iddiası yüzünden tartışıyorlardı.

"Hindistan hakkında bir iki şey biliyorum," diye ısrar ederdi Letty.

'Hepsini okudum

Hamilton'un *Bir Hindu Racasının Mektuplarının Çevirisi'ni okudum-*

"Ah, evet?" diye sorardı Ramy. 'Hindistan'ın zalim Müslüman istilacılar tarafından istila edilen sevimli bir Hindu ulusu olduğu yer mi? O mu?

Bu noktada Letty her zaman savunmaya geçer, somurtkanlaşır ve ertesi güne kadar sinirli olurdu. Ama bu tamamen onun hatası değildi. Ramy onu kışkırtmaya, her iddiasını çürütmeye özellikle kararlı görünüyordu. Gururlu ve düzgün Letty, Ramy'nin İngilizler hakkında küçümsediği her şeyi temsil ediyordu ve Robin, Letty'nin kendi ülkesine ihanet etmesini sağlayana kadar Ramy'nin tatmin olmayacağından şüpheleniyordu.

Yine de kavgaları onları gerçekten birbirinden ayıramadı. Aksine, bu tartışmalar onları yalnızca birbirlerine yaklaştırdı, kenarlarını keskinleştirdi ve kohortlarının yapbozuna farklı şekillerde nasıl uyduklarını tanımladı. Tüm zamanlarını birlikte geçiriyorlardı. Hafta sonları Vaults & Garden kafenin dışında bir köşedeki masada oturur, Letty'yi sadece onun anadili olan İngilizcenin tuhaflıkları konusunda sorguya çekerlerdi. ("*Corned* ne demek? Robin

talep ederdi. 'Konserve sığır eti nedir? Hepiniz bifteğinize ne yapıyorsunuz?'"* "Peki kaynakçı nedir?*" Victoire başını son okuduğu diziden kaldırarak sorardı. 'Letitia, lütfen, Tanrı aşkına jigger- dubber nedir?')*

Ramy salondaki yemeklerin çok kötü olduğundan şikayet ettiğinde gözle görülür şekilde kilo vermek (bu doğrudu; Univ mutfakları, aynı sert haşlanmış et, tuzsuz kızarmış sebzeler ve ayırt edilemeyen pottages rotasyonunu sunmadıklarında, 'Hindistan Turşusu', 'Batı Hindistan Yolu Giyinmiş Kaplumbağa' ve çok azı helal olan 'Çin Chilo' gibi isimlerle açıklanamaz ve yenmez yemekler çıkarıyorlardı), mutfağa girdiler ve nohut, patates ve Ramy'nin Oxford pazarlarından topladığı bir dizi baharattan bir yemek yaptılar. Sonuç o kadar baharatlı bir güveç oldu ki hepsi burunlarına yumruk yemiş gibi hissettiler. Ramy yenilgiyi kabul etmedi; bunun yerine, bunun İngilizlerde temelde yanlış olan bir şeyler olduğuna dair büyük tezinin bir başka kanıtı olduğunu savundu, çünkü ellerine gerçek zerdeçal ve hardal tohumu alabilselerdi yemeğin tadı çok daha iyi olurdu.

"Londra'da Hint restoranları var," diye itiraz etti Letty. 'Piccadilly'de pilavlı köri yiyebilirsiniz-'

"Sadece yavan püre istiyorsan," diye alay etti Ramy. "Nohutunu bitir.

Letty sefilce burnunu çekerek bir ısırık daha almayı reddetti. Robin ve Victoire metanetle kaşık kaşık ağızlarına atmaya devam etti. Ramy onlara hepsinin korkak olduğunu söyledi - Kalküta'da bebeklerin gözlerini kırpmadan hayalet biber yiyebildiğini iddia etti. Ama o bile tabağındaki vahşi kırmızı kütleyi bitirmekte zorlandı.

Robin neye sahip olduğunu, neyi aradığını ve sonunda elde ettiğini, dönemin yarısına doğru bir gece hep birlikte Victoire'ın odasına gidene kadar fark etmemişti. Diğer yatılı öğrencilerden hiçbiri onunla aynı odayı paylaşmak istemediğinden, Victoire'ın odası sadece kendine ait bir yatak odası değil, aynı zamanda banyo ve Bodleian saat dokuzda kapandıktan sonra derslerini bitirmek için toplandıkları geniş oturma odası anlamına geliyordu. O gece ders çalışmak yerine kâğıt oynuyorlardı, çünkü Profesör Craft bir konferans için Londra'daydı, bu da akşam izinli oldukları anlamına geliyordu. Ancak kartlar kısa sürede unutuldu çünkü odayı aniden yoğun bir olgun armut kokusu kapladı ve hiçbiri bunun ne olduğunu anlayamadı, çünkü

Armut yiyordu ve Victoire odasında hiç armut olmadığına yemin etmişti.

Sonra Victoire yerde yuvarlanıyor, hem gülüyor hem de çığlık atıyordu çünkü Letty sürekli, 'Armut nerede? Nerede o, Victoire? Armut nerede? Ramy İspanyol Engizisyonu hakkında bir espri yapınca, Letty de ona uyarak Victoire'a çekirdeği saklamadığını kanıtlamak için ceketinin bütün ceplerini açmasını emretti. Victoire itaat etti ama hiçbir şey bulamadı, bu da onları daha fazla histeri çığlıklarına sürükledi. Robin masada oturmuş onları izliyor, kâğıt oyununun devam etmesini beklerken gülümsüyordu, ta ki devam etmeyeceğini, çünkü hepsinin çok fazla güldüğünü ve ayrıca Ramy'nin kâğıtlarının yüzleri açık bir şekilde yere serildiğini, dolayısıyla devam etmenin anlamsız olduğunu fark edene kadar. Sonra gözlerini kırıştırdı, çünkü bu en sıradan ve olağanüstü anın ne anlama geldiğini yeni fark etmişti - birkaç hafta içinde Hampstead'de hiç bulamadığı, Canton'dan sonra bir daha asla sahip olamayacağını düşündüğü şeye dönüşmüşlerdi: onları düşündüğünde göğsünü acıtacak kadar şiddetle sevdiği insanlardan oluşan bir çevre.

Bir aile.

Onları ve Oxford'u bu kadar çok sevdiği için bir suçluluk duygusu hissetti.

Buraya bayılıyordu; gerçekten bayılıyordu. Her gün uğradığı tüm hakaretlere rağmen, kampüste yürümek ona keyif veriyordu. Griffin'in yaptığı gibi sürekli şüpheli ya da isyankâr bir tavır takınamazdı; Griffin'in bu yere duyduğu nefreti edinemezdi.

Yine de mutlu olmaya hakkı yok muydu? Şimdiye kadar göğsünde hiç böyle bir sıcaklık hissetmemiş, sabahları kalkmayı hiç şimdiki kadar iple çekmemişti. Babel, arkadaşları ve Oxford... İçindeki bir parçayı, bir daha asla hissedemeyeceğini düşündüğü bir güneş ışığı ve aidiyet duygusunu ortaya çıkarmışlardı. Dünya daha az karanlık geliyordu.

Sevgiye aç bir çocuktu, oysa şimdi bolca sevgiye sahipti - ve sahip olduklarına tutunmak onun için çok mu yanıltıcı?

Hermes'e tamamen bağlanmaya hazır değildi. Ama Tanrı şahidimdir ki, onun yoldaşlarından herhangi biri için ölebilirdi.

Daha sonra Robin'in Hermes Topluluğu'ndan hiçbirine bahsetmeyi aklının ucundan bile geçirmemiş olması onu şaşırtacaktı. Ne de olsa, Michaelmas döneminin sonunda onlara hayatı pahasına güvenmeye başlamıştı; donmuş Isis'e düşse, içlerinden herhangi birinin onu kurtarmak için suya dalacağından hiç şüphesi yoktu. Yine de

Griffin ve Hermes Topluluğu kötü rüyalara ve gölgelere aitti; onun kohortu güneş, sıcaklık ve kahkahaydı ve bu dünyaları bir araya getirmeyi hayal bile edemezdi.

Sadece bir kez bir şey söylemek istemişti. Bir gün öğle yemeğinde Ramy ve Letty Hindistan'daki İngiliz varlığı konusunda - bir kez daha - tartışıyorlardı. Ramy Bengal'in işgalini süregelen bir rezalet olarak görüyordu; Letty ise Plassey'deki İngiliz zaferinin Siraj-ud- daulah'ın rehinelere yaptığı korkunç muameleye adil bir misillemeden daha fazlası olduğunu ve Babürlüler bu kadar kötü yöneticiler olmasaydı İngilizlerin asla müdahale etmemesi gerektiğini düşünüyordu.

Letty, 'Her şey o kadar da kötü değil,' dedi. 'Nitelikli oldukları sürece sivil idarede bir sürü Hintli var-'

'Evet, burada 'nitelikli' İngilizce konuşan ve İngilizlerin uşağı gibi davranan elit bir sınıf anlamına geliyor,' dedi Ramy. 'Biz yönetilmiyoruz, yanlış yönetiliyoruz. Ülkeme olanlar soygundan başka bir şey değil. Bu açık ticaret değil; bu finansal kanama, yağma ve talan. Onların yardımına hiçbir zaman ihtiyacımız olmadı ve onlar bu anlatıyı sadece yersiz bir üstünlük duygusuyla kurguladılar.

"Madem böyle düşünüyorsun, o zaman İngiltere'de ne işin var? Letty meydan okudu.

Ramy ona deliymiş gibi baktı. "Öğreniyorum, kadın.

"Ah, İmparatorluğu yıkacak silahları elde etmek için mi? Alay etti. 'Eve birkaç gümüş külçe götürüp bir devrim başlatacaksın, öyle mi? Babil'e yürüyelim ve niyetinizi açıklayalım mı?

Ramy'nin ilk defa hızlı bir cevabı yoktu. Bir süre durakladıktan sonra, "Bu o kadar basit değil," dedi.

"Oh, gerçekten mi? Letty canının yandığı yeri bulmuştu; şimdi kemiğe sarılmış bir köpek gibiydi ve bırakmıyordu. 'Çünkü bana öyle geliyor ki, burada olmanız, İngilizce eğitim almanız, tam da İngilizleri üstün kılan şey. Tabii Kalküta'da daha iyi bir dil enstitüsü yoksa?

'Hindistan'da bir sürü parlak medrese var,' diye tersledi Ramy. 'İngilizleri üstün kılan şey silahlarıdır. Silahlar ve onları masum insanlar üzerinde kullanma isteği.

"Yani buraya o isyancı sepoylara gümüş göndermeye geldiniz, öyle mi?

Belki de yapmalı, dedi Robin neredeyse. *Belki de dünyanın ihtiyacı olan şey tam olarak budur.*

Ama ağızını açmadan önce kendini durdurdu. Griffin'in güvenini kırmaktan korktuğu için değil, bu itirafın kendileri için kurdukları hayatı nasıl paramparça edeceğine dayanamadığı için. Ve kendisi de, Babel'in servetinin temellerinin ne kadar adaletsiz olduğu gün geçtikçe daha açık hale gelirken, Babel'de başarılı olma isteğinin çelişkisini çözemediği için. Buradaki mutluluğunu haklı çıkarabilmesinin, iki dünyanın sınırlarında dans etmeye devam edebilmesinin tek yolu, geceleri Griffin'in yazışmalarını beklemeye devam etmektir - asıl amacı, tüm bu altın ve ışıltının bir bedeli olması gerektiği gerçeğinden duyduğu suçluluk duygusunu yatıştırmak olan gizli, sessiz bir isyan.

Sekizinci Bölüm

O zamanlar, üç ay önce kırbaçlanmış ve evde üç kadehten fazla şarap içmelerine izin verilmeyen bir grup delikanlının birbirlerinin odalarında ananas ve buzlara oturup şampanya ve bordo şarabıyla kendilerinden geçmelerini hiç de kaba bir davranış olarak görmezdik.

WILLIAM MAKEPEACE THACKERAY, *Züppeler Kitabı*

Kasım ayının son haftalarında Robin, Hermes Derneği için üç hırsızlık olayına daha yardım etti. Hepsi de ilkinin verimli, saat gibi işleyen rutinini takip etti - pencere kenarında bir not, yağmurlu bir gece, bir gece yarısı buluşması ve suç ortaklarıyla hızlı bir bakış ve baş sallama dışında minimum temas. Diğer ajanlara hiç yakından bakmamıştı. Her seferinde aynı kişiler olup olmadıklarını bilmiyordu. Ne çaldıklarını ya da ne için kullandıklarını asla öğrenemedi. Tek bildiği Griffin'in onun katkısının imparatorluğa karşı belli belirsiz bir mücadeleye yardımcı olduğunu söylediği idi ve yapabileceği tek şey Griffin'in sözüne güvenmekti.

Griffin'in onu Twisted Root'un dışında başka bir sohbet için çağıracağını umuyordu ama üvey kardeşi Robin'in sadece çok küçük bir parçası olduğu küresel bir organizasyonu yönetmekle çok meşgul görünüyordu.

Robin dördüncü hırsızlığı sırasında, fuayede beklerken Cathy O'Neill adında bir üçüncü sınıf öğrencisi ön kapıdan içeri girdiğinde neredeyse yakalanıyordu. Cathy ne yazık ki üst sınıfların en geveze öğrencilerinden biriydi; Galce konusunda uzmanlaşmıştı ve belki de kendi alt alanında iki kişiden biri olmanın verdiği yalnızlık nedeniyle fakültedeki herkesle arkadaş olmak için elinden geleni yapıyordu.

"Robin! Ona gülümsedi. "Bu saatte burada ne yapıyorsun?"

"Dryden okumamı unutmuşum," diye yalan söyledi, sanki kitabı az önce oraya koymuş gibi cebini yokladı. "Meğer lobide bırakmışım.

"Oh, Dryden, bu berbat bir şey. Playfair'in bize haftalarca onu tartıştırdığını hatırlıyorum. Kapsamlı, ama kuru.'

"Çok kuru. Kızın bu işe bir an önce başlamasını umuyordu; saat on ikiyi beş geçiyordu.

"Sınıfta size çevirileri karşılaştırtıyor mu? Cathy sordu. 'Bir keresinde *elma gibi* yerine *kırmızı* sözcüğünü seçtiğim için beni neredeyse yarım saat sorguya çekti. Sonunda neredeyse tişörtümden ter akacaktı.

Altı dakika geçmişti. Robin'in gözleri önce merdivene, sonra Cathy'ye, sonra tekrar merdivene kaydı, ta ki Cathy'nin beklentiyle kendisini izlediğini fark edene kadar.

"Ah. Gözlerini kırptırdı. "Dryden'dan bahsetmişken, gerçekten gitmeliyim." "Özür dilerim, ilk yıl gerçekten çok zor ve ben burada sen-"

"Her neyse, seni görmek güzel-

"Yardımcı olabileceğim bir şey olursa bana haber verin," dedi neşeyle. 'İlk başta çok zor ama şartlar kolaylaşıyor, söz veriyorum' dedi.

"Elbette. Yapacağım - hoşça kal. Bu kadar kaba olduğu için kendini kötü hissetti. Cathy çok iyi bir kızdı ve bu tür teklifler özellikle üst sınıflardan gelenler için çok cömertti. Ama o anda tek düşünebildiği, üst kattaki suç ortakları ve Cathy'nin yukarı çıktığı sırada onlar da aşağı inerlerse neler olabileceğiydi.

"İyi şanslar o zaman. Cathy ona el salladı ve lobiye yöneldi. Robin fuayeye geri döndü ve arkasını dönmemesi için dua etti.

Bir sonsuzluk sonra, iki siyah giyimli figür aceleyle karşı merdivenden indi.

"Ne dedi?" diye fısıldadı içlerinden biri. Sesi garip bir şekilde tanıdık geliyordu ama Robin o anda ne olduğunu anlamaya çalışamayacak kadar dalgındı.

"Sadece arkadaşça davranıyorum. Robin kapıyı iterek açtı ve üçü birlikte gecenin serinliğine doğru aceleyle dışarı çıktılar. "İyi misin?

Ama cevap gelmedi. Çoktan gitmişler, onu karanlıkta ve yağmurda yalnız bırakmışlardı.

Daha temkinli bir kişilik o zaman Hermes'i bırakırdı, tüm geleceğini bu kadar ince olasılıklarla riske atmazdı. Ama Robin bunu tekrar yapmak için geri döndü. Beşinci ve ardından altıncı hırsızlığa yardım etti. Michaelmas dönemi sona erdi, kış tatili hızla geçti ve Hilary dönemi başladı. Gece yarısı kuleye yaklaştığında kalp atışları artık kulaklarını tırmalamıyordu. Giriş ve çıkış arasındaki dakikalar artık araf gibi gelmiyordu. Her şey kolay gelmeye başlamıştı, bir kapıyı iki kez açmak gibi basit bir eylem; o kadar kolaydı ki, yedinci hırsızlıkta kendini hiç de tehlikeli bir şey yapmadığına ikna etmişti.

"Çok verimlisin," dedi Griffin. 'Seninle çalışmayı seviyorlar, biliyorsun. Talimatlara sadık kalıyorsun ve süsleme yapmıyorsun.

Hilary döneminden bir hafta sonra Griffin nihayet Robin'le tekrar yüz yüze görüşmeye tenezzül etmişti. Bir kez daha Oxford'un etrafında hızlı adımlarla yürüdüler, bu sefer Thames Nehri'ni güneye, Kennington'a doğru takip ediyorlardı. Toplantı, sert ve nadiren ulaşılabilen bir amirle yapılan bir vize ilerleme raporu gibiydi ve Robin kendini övgülerin tadını çıkarırken buldu, hoppa bir küçük kardeş gibi görünmemeye çalıştı ve başaramadı.

"Yani iyi bir iş mi yapıyorum?"

'Çok iyi gidiyorsun. Oldukça memnunum.'

"Şimdi bana Hermes hakkında daha fazla şey anlatacak mısın? Robin sordu. 'Ya da en azından çubukların nereye gittiğini söyleyecek misin? Onlarla ne yapıyorsun?"

Griffin kıkırdadı. "Sabır.

Bir süre sessizlik içinde yürüdüler. O sabah bir fırtına çıkmıştı. Isis, puslu ve kararan bir gökyüzünün altında hızlı ve gürültülü akıyordu. Öyle bir akşamdı ki, dünya renklerden arınmış, sadece griler ve gölgelerle var olan bir resim, bir eskiz gibi görünüyordu.

"O zaman bir sorum daha var," dedi Robin. 'Ve şimdi bana Hermes hakkında fazla bir şey söylemeyeceğini biliyorum. Ama en azından tüm bunların nasıl sonuçlanacağını söyle.

"Ne nasıl biter?"

"Yani benim durumum. Şu anki düzenleme iyi hissettiriyor - yakalanmadığım sürece, demek istediğim - ama bilmiyorum, oldukça sürdürülemez görünüyor.

"Tabii ki sürdürülemez," dedi Griffin. 'Çok çalışıp mezun olacaksın ve sonra senden İmparatorluk için her türlü kötü şeyi yapmanı isteyecekler. Ya da dediğin gibi seni yakalayacaklar. Eninde sonunda her şeyin bir sonu olacak, tıpkı bizim başımıza geldiği gibi.

"Hermes'teki herkes Babel'den ayrılıyor mu?" "Kalan çok az kişi tanıyorum.

Robin bu konuda ne hissedeceğinden emin değildi. Sık sık kendini Label sonrası hayatın fantezilerine kaptırıyordu - eğer isterse rahat bir burs; o muhteşem kütüphanelerde daha uzun yıllar boyunca tamamen finanse edilen bir çalışma garantisi; rahat bir üniversite lojmanında yaşamak ve ekstra cep harçlığı isterse zengin lisans öğrencilerine Latince dersi vermek; ya da kitap alıcıları ve simültane tercümanlarla birlikte denizaşırı seyahatlerde heyecan verici bir kariyer. Profesör Chakravarti ile birlikte yeni çevirdiği *Zhuangzi*'de *tāntú** ifadesi kelimenin tam anlamıyla 'düz bir yol', mecazi anlamda ise 'sakin bir hayat' anlamına geliyordu. Onun istediği

de buydu: sürprizsiz bir geleceğe giden pürüzsüz, düzgün bir yol.

Elbette tek engel vicdanıydı.

Griffin, 'Mümkün olduğunca Babil'de kalacaksın,' dedi. 'Yani, kalmalısın - Tanrı biliyor ya, içeride daha fazla insana ihtiyacımız var. Ama bu gittikçe zorlaşıyor, görüyorsunuz. Sizden yapmanızı istedikleri şeylerle etik anlayışınızı bağdaştıramadığınızı göreceksiniz. Sizi askeri araştırmalara yönlendirdiklerinde ne olur? Sizi Yeni Zelanda'daki sınıra ya da Cape Colony'ye gönderdiklerinde?

"Bu görevlerden kaçamaz mısın?

Griffin güldü. 'Askeri sözleşmeler iş emirlerinin yarısından fazlasını oluşturuyor. Bunlar kadro başvurusunun gerekli bir parçası. Ve iyi de ödüyorlar - kıdemli öğretim üyelerinin çoğu Napolyon'la savaşarak zengin oldu. Sizce sevgili babam üç evi nasıl idare edebiliyor? Bu fanteziyi sürdüren şiddetli bir iş.'

"Peki sonra ne olacak? Robin sordu. "Nasıl gideceğim?

"Basit. Sahte bir ölüm düzenliyorsun ve sonra da yeraltına iniyorsun. "Yaptığın bu muydu?

'Yaklaşık beş yıl önce, evet. Eninde sonunda sen de öyle olacaksın. Ve sonra bir zamanlar yönettiğin kampüste bir gölge olacaksın ve başka bir birinci sınıfın vicdanının sana eski kütüphanelerine erişim izni vermesi için dua edeceksin. Griffin ona yan yan baktı. "Bu cevaptan memnun değilsin, değil mi?

Robin tereddüt etti. Rahatsızlığını nasıl dile getireceğinden pek emin değildi. Evet, Hermes için Oxford hayatını terk etmenin belli bir çekiciliği vardı. Griffin'in yaptığı yapmamak istiyordu; Hermes'in iç işleyişine erişmek, çalınan çubukların nereye gittiğini ve onlarla ne yapıldığını görmek istiyordu. Gizli dünyayı görmek istiyordu.

Ama giderse bir daha asla geri dönemeyeceğini biliyordu.

"Her şeyden koparılmak çok zor görünüyor," dedi. "Her şeyden.

"Romalıların fındık farelerini nasıl beslediklerini biliyor musun? Griffin sordu.

Robin iç çekti. "Griffin.

'Öğretmenlerin sana Varro'yu okuttu, değil mi? *Res Rustica*'da bir *glirarium* tarif ediyor.* Oldukça zarif bir mekanizma. Bir kavanoz yapıyorsunuz, ancak fındık farelerinin nefes alabilmesi için delikler açıyorsunuz ve yüzeyleri o kadar pürüzsüz cilalıyorsunuz ki kaçış imkansız hale geliyor. Oyuklara yiyecek koyuyorsunuz ve fındık farelerinin çok sıkılmaması için bazı çıkıntılar ve yürüme yolları olduğundan emin oluyorsunuz. En önemlisi, karanlık tutarsınız, böylece fındık fareleri

her zaman kış uykusuna yatma zamanının geldiğini düşünürler. Tek yaptıkları uyumak ve şişmanlamaktır.

"Pekâlâ," dedi Robin sabırsızlıkla. "Pekâlâ. Olayı anladım.

"Zor olduğunu biliyorum," dedi Griffin. 'Makamının süslerinden vazgeçmek zor. Maaşını, akademisyen elbiselerini ve şarap partilerini hâlâ seviyorsun, eminim-'

"Sorun şarap partileri değil," diye ısrar etti Robin. 'Ben - yani, ben şarap partilerine gitmem. Mesele maaş ya da aptal elbiseler de değil. Sadece - bilmiyorum, bu çok büyük bir sıçrama.

Bunu nasıl açıklayabilirdi? Babil maddi konfordan daha fazlasını temsil ediyordu. Babil, İngiltere'ye ait olmasının, Kanton sokaklarında dilenmemesinin nedeniydi. Babil, yeteneklerinin önemli olduğu tek yerdi. Babil güvenlikti. Ve belki de tüm bunlar ahlaki açıdan tehlikeliydi, evet - ama hayatta kalmak istemek çok mu yanlıştı?

"Zahmet etme," dedi Griffin. 'Kimse senden Oxford'u terk etmeni istemiyor. Stratejik olarak konuşursak, bu akıllıca değil. Bak, özgürüm ve dışarıda mutluyum ama kuleye de giremiyorum. İktidar kollarıyla simbiyotik bir ilişki içinde sıkışıp kaldık. Onların gümüşüne ihtiyacımız var. Onların araçlarına ihtiyacımız var. Ve itiraf etmekten ne kadar nefret etsek de, onların araştırmalarından faydalanıyoruz.

Robin'i itti. Bu bir kardeşlik jestiydi ama ikisi de bu konuda pek deneyimli değildi ve belki de Griffin'in amaçladığından daha tehditkâr göründü. 'Sen okumanı yap ve içeride kal. Çelişki konusunda endişelenme. Suçluluk duygun şimdilik yatıştı. *Gliraryumunun* tadını çıkar, küçük fındık faresi.

Griffin onu Woodstock'un köşesinde bıraktı. Robin onun dar gövdesinin sokaklarda kayboluşunu, paltosunun dev bir kuşun kanatları gibi etrafında çırpınışını izledi ve bir insana aynı anda hem hayranlık duyup hem de nasıl bu kadar kızabildiğini merak etti.

Klasik Çince'de 心 karakterleri sadakatsiz ya da hain niyetleri ifade ederdi; kelimenin tam anlamıyla 'iki kalp' olarak tercüme edilirlerdi. Ve Robin İhanet ettiği şeyi iki kez sevmek gibi imkânsız bir duruma düşmüştür.

Oxford'a ve Oxford'daki yaşamına bayılıyordu. Birçok yönden oradaki en ayrıcalıklı öğrenci grubu olan Babiller arasında olmak çok güzeldi. Babel'e bağlı olduklarını gösterdikleri takdirde, saçma sapan bir şekilde muhteşem olan Codrington da dahil olmak üzere, kolej kütüphanelerinin herhangi birine girmelerine izin veriliyordu,

Aslında ihtiyaç duydukları hiçbir referans materyali barındırmayan, ancak yüksek duvarları ve mermer zemini kendilerini çok büyük hissettirdiği için her şeye rağmen uğradıkları bir yer. Tüm yaşam masrafları karşılanıyordu. Diğer hizmetlilerin aksine, hiçbir zaman salonda yemek servisi yapmak ya da öğretmenlerin odalarını temizlemek zorunda kalmıyorlardı. Odaları, pansiyonları ve okul ücretleri doğrudan Babel tarafından ödeniyordu, bu yüzden faturayı hiç görmediler bile - bunun da ötesinde, ayda yirmi şilin maaş alıyorlardı ve ayrıca istedikleri ders materyallerini satın almak için kullanabilecekleri isteğe bağlı bir fona erişimleri vardı. Eğer altın kapaklı bir dolmakalemin çalışmalarına yardımcı olacağına dair en ufak bir kanıt gösterebilirlerse, Babel bunun parasını ödüyordu.

Bunun önemi Robin'in aklından hiç geçmemişti, ta ki bir gece ortak salonda Bill Jameson'a rastlayana kadar, yüzünde sefil bir ifadeyle bir kâğıt parçasına rakamlar karalıyordu.

Robin'e, 'Bu ayın battelleri,' diye açıkladı. 'Bana evden gönderdiklerini fazlasıyla harcadım - sürekli açık veriyorum.

Kâğıttaki rakamlar Robin'i hayrete düşürmüştü; Oxford eğitiminin bu kadar pahalı olabileceğini hiç düşünmemişti.

"Ne yapacaksın?" diye sordu.

'Gelecek aya kadar aradaki farkı kapatmak için rehin verebileceğim birkaç şey var. Ya da o zamana kadar birkaç öğün yemek yiyebilirim. Jameson başını kaldırıp baktı. Umutsuzca rahatsız görünüyordu. "Sormaktan nefret ediyorum ama sizce-

"Elbette," dedi Robin aceleyle. "Ne kadar lazım?"

'Yapmazdım, ama bu dönemki masraflar - Anatomi için cesetleri incelememizi istiyorlar, gerçekten-'

"Lafı bile olmaz. Robin elini cebine attı, cüzdanını çıkardı ve paraları saymaya başladı. Bunu yaparken kendini son derece gösterişli hissediyordu - bursunu daha o sabah bursiyerden almıştı ve Jameson'ın her zaman böyle tika basa dolu bir cüzdanla dolaştığını düşünmediğini umuyordu. "Bu en azından yemek masraflarını karşılar mı?"

'Sen bir meleksin, Swift. Gelecek ay ilk iş sana geri ödeyeceğim. Jameson içini çekti ve başını salladı. "Babel. Seninle ilgileniyorlar, değil mi?"

Öyle yaptılar. Babel sadece çok zengin değil, aynı zamanda saygındı. Oxford'daki en prestijli fakülte onlarınkiydi. Yeni lisans öğrencilerinin, ziyarete gelen akrabalarına kampüsü gezdirirken övündükleri fakülte Babel'di. Oxford'un her yıl düzenlediği yarışmayı kazanan bir Babel öğrencisiydi.

En iyi Latince şiir kompozisyonuna verilen Şansölye Ödülü'nün yanı sıra Kennicott İbranice Bursu. Lobi müşterilerini oluşturan politikacılar, aristokratlar ve hayal edilemeyecek kadar varlıklı kişilerle **birlikte*** özel resepsiyonlara davet edilenler Babel lisans öğrencileriydi. Bir keresinde Prenses Victoria'nın fakültenin yıllık bahçe partisine bizzat katılacağı söylentisi yayılmıştı; bunun doğru olmadığı ortaya çıktı, ancak bir hafta sonra yeşil alana yerleştirilen ve Profesör Playfair'in günün her saatinde yüksek, parlak su yayları fırlatması için büyülediği yeni bir mermer fiskiye hediye etti.

Hilary döneminin ortasında, kendilerinden önceki her Babel grubu gibi, Robin, Ramy, Victoire ve Letty de kampüsün yönetiminin kendilerinde olduğunu bilen akademisyenlerin dayanılmaz üstünlüklerini içlerine sindirmişlerdi. Salonda kendilerini küçümseyen ya da görmezden gelen misafir akademisyenlerin, çeviri okuduklarını açıkladıklarında yaltaklanmaya ve ellerini sıkmaya başlamaları onları çok eğlendirdi. Hem çok güzel hem de diğer lisans öğrencilerinin erişemediği Senior Common Room'a nasıl erişebildiklerinden bahsetmeyi unuttular, ancak gerçekte orada nadiren fazla zaman geçirdiler, çünkü köşede yaşlı, buruşuk bir don oturup horlarken sade bir konuşma yapmak zordu.

Artık Oxford'da kadınların varlığının bir tabudan çok açık bir sır olduğunu anlayan Victoire ve Letty saçlarını yavaş yavaş uzatmaya başladılar. Hatta bir gün Letty akşam yemeği için salona pantolon yerine etek giyerek geldi. Univ'li çocuklar fısıldayarak işaret ettiler ama görevliler hiçbir şey söylemedi ve Letty'ye üç yemeği ve şarabı olaysız bir şekilde servis edildi.

Ancak ait olmadıkları önemli yollar da vardı. En sevdikleri barlardan birine ilk gelen Ramy ise kimse ona servis yapmıyordu. Letty ve Victoire, yanlarında kendilerine kefil olacak bir erkek öğrenci olmadan kütüphaneden kitap alamıyorlardı. Victoire dükkân sahipleri tarafından Letty ya da Robin'in hizmetçisi sanılıyordu. Kapıcılar düzenli olarak dördüne de yasak olduğu için yeşil alana basmamalarını rica ederken, diğer çocuklar etraflarındaki sözde narin çimleri çiğniyordu.

Dahası, Oxfordlular gibi konuşmayı öğrenmek hepsinin birkaç ayını aldı. Oxford İngilizcesi Londra İngilizcesinden farklıydı ve büyük ölçüde lisans öğrencilerinin hemen her şeyi bozma ve kısaltma eğilimiyle gelişmişti. *Magdalene, maudlin olarak* telaffuz ediliyordu; aynı şekilde *St Aldate's de St Old's* olmuştu. Magna Vacatio da

Uzun Tatil, Uzun oldu. New College, New oldu; St Edmund's, Teddy oldu. Robin'in 'Üniversite Koleji' demek istediğinde 'Univ' demeye alışması aylar aldı. *Yayılma*, çok sayıda misafirin katıldığı bir partiydi; *pidge ise güvercin yuvasının* kısaltmasıydı ve bu da postaların sıralandığı tahta bölmelerden biri anlamına geliyordu.

Akıcılık aynı zamanda Robin'in hiçbir zaman tam olarak kavrayamayacağından korktuğu bir dizi sosyal kural ve dile getirilmemiş gelenekleri de beraberinde getiriyordu. Örneğin hiçbir kartvizitlerin özel görgü kurallarını ya da bir kişinin üniversitenin sosyal ekosistemine nasıl dahil olduğunu ya da söz konusu ekosistemin birbirinden farklı ama birbiriyle örtüşen katmanlarının nasıl işlediğini tam olarak anlayamıyordu.* Her zaman çılgın partiler, barda kontrolden çıkan geceler, gizli topluluk toplantıları ve falancanın hocasına karşı yıkıcı derecede kaba davrandığı ya da falancanın bir başkasının kız kardeşine hakaret ettiği çaylar hakkında söylentiler duyuyorlardı ama bu olaylara asla şahsen tanık olmamışlardı.

"Nasıl oluyor da şarap partilerine davet edilmiyoruz? Ramy sordu. "Biz çok hoşuz.

Victoire, 'Şarap içmiyorsun,' diye işaret etti.

'Ortaman tadını çıkarmak isterim-'

"Çünkü siz hiç şarap partisi vermiyorsunuz," dedi Letty. 'Bu bir al-ver ekonomisi. İkinizden biri hiç kartvizit dağıttı mı?' "Hiç kartvizit *gördüğümü* sanmıyorum," dedi Robin. 'Bir sanat var mı ona?'

"Oh, yeterince kolay," dedi Ramy. '*Pendennis'e, Esq., Cehennem canavarı, bu gece sana kırbaçla içki vereceğim. Lanet olsun sana, düşmanın Mirza.* Hayır mı?'

"Çok medeni. Letty homurdandı. "Üniversite kraliyet ailesinden olmamana şaşmamalı.

Kesinlikle üniversite kraliyet ailesinden değillerdi. Onlardan bir üst sınıfta okuyan beyaz Babbler'lar bile üniversite asilzadesi değildi, çünkü Babel onları sosyal bir hayatın tadını çıkaramayacak kadar derslerle meşgul ediyordu. Bu etiket ancak Elton Pendennis adında Univ'de ikinci sınıfta okuyan birini ve arkadaşlarını tanımlayabilirdi. Hepsi de gentlemen-commoner'dı, yani giriş sınavlarından kaçınmak ve üniversite bursiyerlerinin ayrıcalıklarından yararlanmak için üniversiteye daha yüksek ücretler ödüyorlardı. Salonda yüksek masalarda oturuyor, Magpie Lane yatakhanelerinden çok daha güzel dairelerde kalıyor ve istedikleri zaman Senior Common Room'da bilardo oynuyorlardı. Hafta sonları avcılık, tenis ve bilardonun tadını çıkarıyor ve Londra'ya gidiyorlardı.

her ay akşam yemeği partileri ve balolar için koç. Alışverişlerini asla High Street'ten yapmazlardı; en yeni modalar, purolar ve aksesuarlar, fiyat belirtme zahmetine bile katlanmayan satıcılar tarafından doğrudan Londra'dan odalarına getirilirdi.

Pendennis gibi çocukların çevresinde büyümüş olan Letty, onu ve arkadaşlarını sürekli bir yergi akımının hedefi haline getirdi. 'Babalarının parasıyla okuyan zengin çocukları. Eminim hayatlarında bir ders kitabının kapağını bile açmamışlardır. Elton neden bu kadar yakışıklı olduğunu düşünüyor anlamıyorum. O dudaklar kız gibi; o kadar somurtmamalı. O kruvaze mor ceketler gülünç görünüyor. Ve neden herkese Clara Lilly ile anlaştığını söyleyip duruyor anlamıyorum. Clara'yı tanıyorum ve Woolcott'ların en büyük oğluyla nişanlı sayılır.

Yine de Robin, bu dünyanın içine doğmuş, onun kodlarını anadili gibi konuşan o çocuklara imrenmekten kendini alamıyordu. Elton Pendennis'i ve kalabalığını yeşil alanda gezinirken ve gülerken gördüğünde, bir anlığına da olsa o topluluğun bir parçası olmanın nasıl bir şey olabileceğini hayal etmekten kendini alamadı. Pendennis'in hayatını maddi zevkleri için değil - şarap, puro, giysiler, akşam yemekleri- temsil ettiği şey için istiyordu: İngiltere'de her zaman hoş karşılanacağını güvencesi. Pendennis'in akıcılığına ya da en azından taklidine ulaşabilirse, o zaman o da bu pastoral kampüs hayatının dokusuna karışacaktı. Ve artık her fırsatta telaffuzunu sorgulayan bir yabancı değil, aidiyeti sorgulanamayacak ya da iptal edilemeyecek bir yerli olacaktı.

Robin bir gece çantasında kabartmalı kırtasiye malzemesinden yapılmış bir kart bulduğunda büyük bir şok yaşadı. Üzerinde şöyle yazıyordu:

Robin Swift-

Önümüzdeki Cuma günü içki içmek için size eşlik etmekten memnuniyet duyarız - başlangıçta orada olmak isterseniz saat yedide veya daha sonra herhangi bir makul zamanda, telaşlı değiliz.

Robin'in çözmesi bir an süren çok etkileyici bir kaligrafiyle imzalanmıştı: *Elton Pendennis*.

Robin onlara kartı gösterdiğinde Ramy, "Bence bunu çok büyütüyorsunuz," dedi. "Bana gerçekten gideceğinizi söylemeyin.

Robin zayıf bir sesle, "Kabalık etmek istemem," dedi.

'Pendennis'in senin kaba olduğunu düşünmesi kimin umurunda? Seni kusursuz davranışların için davet etmedi, sadece Babel'den biriyle arkadaş olmak istiyor.

"Teşekkür ederim Ramy.

Ramy bunu geçiştirdi. 'Asıl soru şu, neden *sen*? Ben çok daha çekiciyim.

"Yeterince kibar değilsin," dedi Victoire. "Robin öyle.

Ramy, "*Kibarlıkla ne kastedildiğini* anlamıyorum," dedi. 'İnsanlar hep yüksek ve iyi doğumlulara atıfta bulunuyor. Ama aslında ne *anlama geliyor*? Sadece çok varlıklı olduğunuz anlamına mı geliyor?

Victoire, "Bunu görgü kuralları bağlamında söylüyorum," dedi.

'Çok komik,' dedi Ramy. 'Ama bence mesele görgü kuralları değil. Robin beyaz olarak geçiyor ama biz geçemiyoruz.

Robin bu konuda bu kadar kaba davrandıklarına inanamıyordu. "Sadece bana eşlik etmek istemeleri imkansız mı?

'İmkansız değil, sadece olası değil. Tanımadığınız insanlara karşı korkunçsunuz.

"Değilim.

'Sen de öylesin. Sanki seni vuracaklarmış gibi hep susuyor ve köşeye çekiliyorsun. Ramy kollarını kavuşturdu ve başını eğdi. "Neden onlarla yemek yemek istiyorsun?

"Bilmiyorum. Bu sadece bir şarap partisi.'

"Bir şarap partisi, sonra ne olacak? Ramy ısrar etti. 'Seni delikanlılardan biri yapacaklarını mı düşünüyorsun? Seni Bullingdon Club'a götüreceklerini mi umuyorsun?

Bullingdon Green'deki kulüp, genç erkeklerin öğleden sonralarını avlanarak veya kriket oynayarak geçirebilecekleri seçkin bir yemek ve spor tesisiydi. Üyelik, zenginlik ve nüfuzla güçlü bir şekilde ilişkili görünen gizemli gerekçelerle belirleniyordu. Babel'in tüm prestijine rağmen, Robin'in tanıdığı Babel öğrencilerinin hiçbirinin davet edilebileceklerine dair bir beklentisi yoktu.

"Belki de," dedi Robin, sırf aykırı olmak için. 'İçeriye bir göz atmak güzel olurdu.

"Heyecanlısın," diye suçladı Ramy. "Seni sevmelerini umuyorsun. "Kıskandığını itiraf etmende bir sakınca yok.

"Gömleğinden aşağı şarap döküp sana küfür ettiklerinde ağlayarak gelme.

Robin sırttı. "Onurumu korumayacak mısın?

Ramy omzuna vurdu. "Benim için bir kül tablası çal; Jameson'ın sopalarını ödemek için onu rehin vereceğim.

Nedense Robin'in Pendennis'in davetini kabul etmesine en çok karşı çıkan Letty olmuştu. Kafeden kütüphaneye doğru yola çıktıklarında, sohbet başka bir yere kaymışken, Ramy ve Victoire'ın birkaç adım gerisine düşene kadar dirseğinden çekti.

'Bu çocuklar iyi değil,' dedi. 'Ayyaşlar, tembeller, kötü örnek oluyorlar.

Robin güldü. "Bu sadece bir şarap partisi, Letty.

"Peki neden gitmek istiyorsun?" diye sordu. "Neredeyse hiç içmiyorsun bile.

Kadının bunu neden bu kadar büyüttüğünü anlayamıyordu. 'Sadece merak ediyorum, hepsi bu. Muhtemelen korkunç olacak.

"O zaman gelme," diye ısrar etti. "Kartı at gitsin.

"Hayır, bu çok kaba. Ve o gece gerçekten hiçbir şeyim yok-'

'Bizimle geçirebilirsin,' dedi. "Ramy bir şeyler pişirmek istiyor. 'Ramy her zaman bir şeyler pişiriyor ve her zaman tadı berbat oluyor.

"Oh, o zaman seni saflarına katmalarını mı umuyorsun? Bir kaşını kaldırdı. "Swift ve Pendennis, can ciğer arkadaşlar, istediğin bu mu?

Bir öfke patlaması hissetti. 'Gerçekten de başka arkadaşlar edineceğimden bu kadar mı korkuyorsun? Güven bana Letitia, hiçbir şey senin arkadaşlığından daha iyi olamaz.

"Anlıyorum. Adam şok olmuştu, kadının sesi kesilmişti. Gözlerinin kıpkırmızı olduğunu fark etti. Ağlamak üzere miydi? Onun nesi vardı? "Demek öyle.

"Bu sadece bir şarap partisi," dedi hayal kırıklığıyla. "Sorun nedir, Letty?" "Boş ver," dedi ve adımlarını hızlandırdı. 'Birlikte bir şeyler içelim.

Kimi istersen.'

"Yapacağım," diye tersledi, ama kadın onu çoktan geride bırakmıştı.

Ertesi Cuma yediye on kala Robin tek güzel ceketini giydi, yatağının altından Taylor'dan aldığı bir şişe portoyu çıkardı ve Merton Sokağı'ndaki dairelere doğru yürüdü. Elton Pendennis'in odasını bulmakta hiç zorlanmadı. Daha sokağa girmeden pencerelerden gelen yüksek sesleri ve biraz aritmik piyano müziğini duydu.

Birinin onu duyması için kapıyı birkaç kez çalması gerekti. Kapı açıldı ve Robin'in adını hayal meyal St Cloud olarak hatırladığı uzun saçlı bir çocuk ortaya çıktı.

"Ah," dedi Robin'e kısık gözlerle bir aşağı bir yukarı bakarak. Oldukça sarhoş görünüyordu. "Sen geldin.

"Kibarca göründü," dedi Robin. "Davet edildiğim için mi? Sesinin bir soruya dönüşmesinden nefret ediyordu.

Aziz Bulut ona göz kırptı, sonra döndü ve belli belirsiz içeriyi işaret etti. "Peki, gel bakalım.

İçeride, Robin'in içeri girdiğinde öksürmesine neden olacak kadar yoğun puro dumanı olan oturma odasındaki şezlonglarda üç çocuk daha oturuyordu.

Çocukların hepsi Elton Pendennis'in etrafında bir çiçeğin etrafındaki yapraklar gibi toplanmıştı. Yakından bakınca, yakışıklılığı hakkındaki haberler hiç de abartılı görünmüyordu. Robin'in o güne kadar karşılaştığı en yakışıklı adamlardan biriydi, Byron kahramanının vücut bulmuş haliydi. Kukuletalı gözleri kalın, koyu kirpiklerle çerçevelenmişti; dolgun dudakları, Letty'nin suçladığı gibi, böylesine güçlü, kare bir çene tarafından belirlenmemiş olsalardı, kız gibi görünebilirlerdi.

'Sorun arkadaşlık değil, *bıkkınlık*,' diyordu. 'Londra bir sezon için eğlenceli, ama sonra her yıl aynı yüzleri görmeye başlıyorsun ve kızlar hiç güzelleşmiyor, sadece yaşıyor. Bir baloya gitmişsen hepsine gitmişsindir. Babamın arkadaşlarından biri bir keresinde en yakın tanıdıklarına toplantılarını renklendireceğine dair söz vermişti. Ayrıntılı bir akşam yemeği partisi hazırladı, sonra hizmetçilerine dışarı çıkıp karşılaştıkları tüm dilencilere ve evsizlere davetiye göndermelerini söyledi. Arkadaşları geldiklerinde, masaların üzerinde dans eden ve içki içen bu serserileri görmüşler - çok komikti, keşke ben de davet edilmiş olsaydım.

Şaka burada sona erdi; seyirciler tam zamanında güldüler. Monologu tamamlanan Pendennis başını kaldırdı. "Oh, merhaba. Robin Swift, değil mi?"

Şimdiye kadar Robin'in bunun iyi bir zaman olacağına dair geçici iyimserliği buharlaşmıştı. Kendini tükenmiş hissediyordu. "Bu benim.

"Elton Pendennis," dedi Pendennis, Robin'in sıkması için elini uzatarak. "Gelebildiğiniz için çok mutluyuz.

Purosuyla odanın etrafını işaret etti, tanıştırma konuşmaları yaparken dumanı etrafa yayıldı. "Bu Vincy Woolcombe. Pendennis'in yanında oturan kızıl saçlı bir çocuk Robin'e dostça bir el salladı. 'Milton St Cloud, kim

müzikal eğlencemizi sağlıyor. Piyanonun önünde yerini almış olan sarı saçlı, çilli St Cloud tembelce başını salladı, sonra da akortsuz bir dizi çalmaya devam etti. "Ve Colin Thornhill - onu tanıyorsunuz.

"Saksağan Yolu'nda komşuyuz," dedi Colin hevesle. 'Robin yedi numaralı odada, ben de üç numaradayım-'

"Öyle demiştiniz," dedi Pendennis. "Aslında birçok kez.

Colin bocaladı. Robin, Ramy'nin de orada olup görmesini diledi; Colin'in içini tek bir bakışla boşaltabilecek biriyle daha önce hiç karşılaşmamıştı.

"Susadın mı? Pendennis sordu. Masanın üzerinde öyle zengin bir içki koleksiyonu vardı ki, Robin'in baktıkça başı dönüyordu. 'İstediğin her şeyi alabilirsin. Aynı içkide asla anlaşıyoruz. Porto şarabı ve şeri şuraya boşaltılıyor - oh, görüyorum ki bir şey getirmişsin, masanın üzerine koy. Pendennis şişeye bakmadı bile. 'İşte absinthe, işte rom - oh, sadece biraz cin kaldı, ama şişeyi bitirmekten çekinmeyin, çok iyi değil. Ve Sadler's'dan bir tatlı sipariş ettik, lütfen kendiniz alın, yoksa böyle oturunca bozulacak.

"Sadece biraz şarap," dedi Robin. "Eğer varsa.

Ramy'ye olan saygısından dolayı kohortu nadiren birlikte içki içerdi ve henüz alkol türleri ve markaları ile içki seçiminin kişinin karakteri hakkında ne söylediği konusunda ayrıntılı bilgi edinmemişti. Ama Profesör Lovell akşam yemeklerinde hep şarap içerdi, bu yüzden şarap güvenli görünüyordu.

"Elbette. Bordo şarabı ya da daha sert bir şey isterseniz Porto şarabı ve Madeira var. Puro?"

"Oh - hayır, sorun değil, ama Madeira iyidir, teşekkürler. Robin elinde dolu bir bardakla açık olan tek koltuğa çekildi.

Pendennis sandalyeye yaslanarak, "Demek sen bir Babbler'sın," dedi.

Robin şarabını yudumlayarak Pendennis'in durgun haline ayak uydurmaya çalıştı. Böylesine rahat bir pozisyon nasıl bu kadar zarif görünebilirdi? "Bize böyle derler.

"Ne iş yapıyorsun? Çince mi?"

"Mandarin benim uzmanlık alanım," dedi Robin. 'Gerçi Japonca ve eninde sonunda Sanskritçe ile karşılaştırmalar üzerinde de çalışıyorum-'

"Demek sen bir Çinlisin? Pendennis bastırdı. "Emin değildik - bence İngiliz gibi görünüyorsun, ama Colin senin Doğulu olduğuna yemin etti.

"Kanton'da doğdum," dedi Robin sabırla. 'Yine de İngiliz olduğum u söyleyebilirim-'

"Çin'i biliyorum," diye araya girdi Woolcombe.

"Kubla Khan. Kısa bir duraklama oldu.

"Evet," dedi Robin, bu sözün bir anlamı olup olmadığını merak ederek.

"Coleridge'in şiiri," diye açıkladı Woolcombe. 'Çok Doğulu bir edebiyat eseri. Yine de bir şekilde çok romantik.

"Ne kadar ilginç," dedi Robin, kibar olmak için elinden geleni yaparak. "Okumam gerekecek.

Tekrar sessizlik çöktü. Robin konuşmayı sürdürmek için biraz baskı hissetti, bu yüzden soruyu tersine çevirmeyi denedi. 'Peki ne - yani, hepiniz ne yapacaksınız? Diplomalarınızla yani.

Gülüştüler. Pendennis çenesini elinin üzerine dayadı. "Yapmak," diye mırıldandı, "ne kadar proleter bir kelime. Ben zihin hayatını tercih ederim.

'Onu dinlemeyin,' dedi Woolcombe. 'Ölene kadar malikanesinde yaşayacak ve tüm misafirlerine büyük felsefi gözlemler sunacak. Ben din adamı olacağım, Colin de avukat. Milton da doktor olacak, tabii derslere gitmeyi başarabilirse.

"Yani burada herhangi bir meslek için eğitim almıyorsunuz? Robin Pendennis'e sordu.

"Yazıyorum," dedi Pendennis çok kasıtlı bir kayıtsızlıkla, kendini çok beğenmiş insanların hayranlık nesnesi olmasını umdukları bilgi kırıntılarını ortaya atmaları gibi. "Şiir yazıyorum. Şimdiye kadar pek bir şey üretemedim-'

"Göster ona," diye bağırdı Colin, tam zamanında. 'Göster ona. Robin, bu çok derin, duyana kadar bekle-'

"Pekâlâ. Pendennis hâlâ isteksizmiş gibi davranarak öne doğru eğildi ve Robin'in bunca zamandır sehpanın üzerinde sergilenmek üzere durduğunu fark ettiği bir yığın kâğıda uzandı. 'Şimdi, bu Shelley'nin "Ozymandias" ına bir cevap,* bildiğiniz gibi zamanın tüm büyük imparatorluklara ve miraslarına karşı acımasızca tahrip edilmesine bir övgü. Sadece ben, modern çağda mirasların kalıcı olarak inşa edilebileceğini ve Oxford'da böyle anıtsal bir görevi yerine getirebilecek türden büyük adamların olduğunu savundum. Boğazını temizledi. "Shelley ile aynı cümleyle başladım - *antik bir ülkeden gelen bir gezginle tanıştım ...*

Robin arkasına yaslandı ve Madeira'sının kalanını içti. Şiirin sona erdiğini ve değerlendirmesinin gerekli olduğunu fark edene kadar birkaç saniye geçti.

"Babel'de şiir üzerine çalışan çevirmenlerimiz var," dedi, söyleyecek daha iyi bir şey bulamadığı için kayıtsızca.

"Tabii ki aynı şey değil," dedi Pendennis. "Şiir çevirmek, kendilerinde yaratıcılık ateşi olmayanlar içindir. Onlar ancak başkalarının eserlerinden aşırarak şöhret peşinde koşabilirler.

Robin alay etti. "Bunun doğru olduğunu sanmıyorum.

"Sen bilemezsin," dedi Pendennis. "Sen şair değilsin.

"Aslında-" Robin bir an için bardağının sapıyla oynadı, sonra konuşmaya devam etmeye karar verdi. "Bence çeviri birçok yönden orijinal kompozisyondan çok daha zor olabilir. Şair ne isterse onu söylemekte özgürdür - bestelediği dildeki her türlü dilsel numaradan birini seçebilir. Kelime seçimi, kelime sıralaması, ses - hepsi önemlidir ve bunlardan herhangi biri olmadan her şey dağılır. Bu yüzden Shelley şiir çevirmenin bir menekşeyi potaya atmak kadar akıllıca olduğunu yazar.* Bu yüzden çevirmen aynı anda hem çevirmen, hem edebiyat eleştirmeni, hem de şair olmalıdır - orijinali tüm mekanizmayı anlayacak kadar iyi okumalı, anlamını mümkün olduğunca doğru bir şekilde aktarmalı, sonra da çevirdiği anlamı hedef dilde estetik açıdan hoş bir yapıya dönüştürmeli ve kendi yargısına göre orijinaliyle eşleştirmelidir. Şair çayırdaki özgürce koşar. Çevirmen ise prangalar içinde dans eder.

Bu konuşmanın sonunda Pendennis ve arkadaşları ona bakmaya başladılar,

Sanki ondan ne anlamaları gerektiğinden emin değillermiş gibi çeneleri düşük ve şaşkındılar. Woolcombe bir süre durakladıktan sonra,

"Prangalar içinde dans etmek," dedi. "Bu çok hoş. "Ama ben şair değilim," dedi Robin, söylediğinden biraz daha hırçın bir şekilde

amaçlanan. "Peki gerçekten ne biliyorum?

Endişesi tamamen dağılmıştı. Artık nasıl görüldüğü, ceketinin düğmelerinin düzgün iliklenip iliklenmediği ya da ağzının kenarında kırıntı bırakıp bırakmadığı konusunda endişe duymuyordu. Pendennis'in onayını istemiyordu. Bu çocukların hiçbirinin onayını umursamıyordu.

Bu karşılaşmanın gerçekliği onu öylesine etkiledi ki neredeyse kahkahalarla gülecekti. Onu üyelik için değerlendirmiyorlardı. Onu etkilemeye çalışıyorlardı - ve onu etkileyerek kendi üstünlüklerini göstermeye, bir Babbler olmanın Elton Pendennis'in arkadaşlarından biri olmak kadar iyi olmadığını kanıtlamaya çalışıyorlardı.

Ama Robin etkilenmemişti. Bu Oxford sosyetesinin zirvesi miydi?

Bu mu? Onlara çok acıdığını hissetti - bu çocuklar

Kendilerini, hayatlarının incelenmiş bir hayatın olabileceği kadar nadide olduğunu düşünen estetikçiler olarak görüyorlardı. Ama asla bir kelimeyi gümüş bir çubuğa kazımaz ve anlamının ağırlığının parmaklarında yankılandığını hissetmezlerdi. Sadece dileyerek dünyanın dokusunu asla değiştiremezlerdi.

"Babil'de size bunu mu öğretiyorlar? Woolcombe biraz korkmuş görünüyordu. Görünüşe göre hiç kimse Elton Pendennis'e cevap vermemişti.

Robin, "Bu ve daha fazlası," dedi. Her konuştuğunda baş döndürücü bir heyecan hissediyordu. Bu çocuklar bir hiçti; isterse onları bir kelimeyle mahvedebilirdi. Kanepede zıplayabilir ve şarabını perdeye fırlatabilirdi, çünkü hiç umurunda değildi. Bu baş döndürücü güven duygusu ona tamamen yabancıydı ama kendini çok iyi hissettiriyordu. 'Tabii ki Babil'in asıl amacı gümüş işçiliği. Şiirle ilgili tüm o şeyler sadece altta yatan teori.

Burada aklına geldiği gibi konuşuyordu. Gümüş işlemenin ardında yatan teori hakkında sadece çok belirsiz bir fikri vardı ama az önce söyledikleri kulağa hoş geliyordu ve daha da iyi anlaşılıyordu.

"Gümüş işlemeciliği yaptınız mı? St Cloud bastırdı. Pendennis ona sinirli bir bakış fırlattı, ama St Cloud ısrar etti. "Zor mu?

Robin, "Hâlâ temel bilgileri öğreniyorum," dedi. 'İki yıllık kursumuz var, ardından katlardan birinde bir yıl çıraklık yapacağız ve sonra kendi başıma çubukları oyacağım.

"Bize gösterebilir misin? Pendennis sordu. "Yapabilir miyim?" "Sizin için işe yaramaz.

"Neden olmasın? Pendennis sordu. "Latince ve Yunanca biliyorum.

'Onları yeterince iyi tanıımıyorsun,' dedi Robin. 'Bir dili yaşamak ve solumak zorundasın, sadece arada sırada bir metni karıştırmak değil. İngilizce dışında başka dillerde rüya görüyor musun?

"Öyle mi? Pendennis karşılık verdi.

"Elbette," dedi Robin. 'Ne de olsa ben bir Çinliyim.

Oda bir kez daha belirsiz bir sessizliğe gömüldü. Robin onların acılarına son vermeye karar verdi. "Davetiniz için teşekkür ederim," dedi ayağa kalkarak. "Ama kütüphaneye gitmem gerekiyor.

"Elbette," dedi Pendennis. "Eminim sizi çok meşgul ediyorlardır.

Robin ceketini alırken kimse bir şey söylemedi. Pendennis tembel tembel gözlerini kırıştırarak onu izliyor, yavaş yavaş Madeira'sını yudumluyordu. Colin gözlerini hızla kırıştırıyordu; ağzı bir iki kez açıldı, ama hiçbir şey söylemedi.

Dışarı. Milton ayağa kalkıp onu kapıya kadar götürmek için isteksiz bir hareket yaptı ama Robin eliyle onu geri gönderdi.

"Çıkış yolunu bulabilir misin? Pendennis sordu.

"Eminim iyiyimdir," diye seslendi Robin çıkarken omzunun üzerinden.
"Burası o kadar da büyük değil.

Ertesi sabah, şamatalı kahkahalar eşliğinde her şeyi arkadaşlarına anlattı.

Victoire, "Bana onun şiirini tekrar oku," diye yalvardı. "Lütfen.

"Hepsini hatırlamıyorum," dedi Robin. 'Ama bir düşüneyim - bekle, evet, başka bir satır daha vardı, bir *ulusun kanı asil yanaklarında akıyordu*-'
'Hayır - oh, Tanrım-'

"Ve Waterloo'nun ruhu dul eşinin tepesinde-

"Neden bahsettiğinizi anlamıyorum," dedi Ramy. 'Adam şiirsel bir deha.

Sadece Letty gülmedi. "İyi vakit geçiremediğin için üzgünüm," dedi soğuk bir sesle.

Robin cömert olmaya çalışarak, "Haklıydın," dedi. 'Onlar aptal, tamam mı? Senin tarafını asla terk etmemeliydim, sevgili, tatlı, ayık Letty. Sen her zaman her konuda haklısın.

Letty cevap vermedi. Kitaplarını topladı, pantolonunun tozunu aldı ve hışımla Buttery'den çıktı. Victoire onu kovalayacakmış gibi yarı yolda ayağa kalktı, sonra içini çekti, başını salladı ve oturdu.

"Bırak gitsin," dedi Ramy. "Güzel bir öğleden sonrayı mahvetmeyelim.

"Her zaman böyle midir? Robin sordu. "Onunla yaşamaya nasıl katlanabiliyorsun anlamıyorum.

"Onu kızdırıyorsun," dedi

Victoire. "Onu savunma-

"Seviyorsun," dedi Victoire. "İkiniz de seviyorsunuz, başka türlü davranmayın; onu şaklatmayı seviyorsunuz.

Ramy alaycı bir tavırla, "Sadece sürekli kendi kışını kolladığı için," dedi. 'O zaman seninle tamamen farklı bir insan mı, yoksa sen sadece uyum mu sağladın?

Victoire onların arasında bir ileri bir geri baktı. Bir şeye karar vermeye çalışıyor gibiydi. Sonra, "Bir erkek kardeşi olduğunu biliyor muydun?" diye sordu.

"Ne, Kalküta'da bir asilzade mi? Ramy sordu.

"O öldü," dedi Victoire. "Bir yıl önce öldü.

"Ah. Ramy gözlerini kırptırdı. "Yazık.

Adı Lincoln'dü. Lincoln ve Letty Price. Çocukken o kadar yakındılar ki, ailelerinin tüm arkadaşları onlara ikiz derdi. Oxford'a ondan birkaç yıl önce gelmişti, ama kitaplara Letty'nin yarısı kadar bile akli yoktu ve her tatilde babalarıyla onun eğitimini nasıl boşa harcadığı konusunda acımasızca kavga ederlerdi. Hepimizden çok Pendennis'e benziyordu, ne demek istediğini anlıyorsunuzdur. Bir gece içmeye gitti. Polis ertesi sabah Letty'nin evine geldi ve Lincoln'ün cesedini bir arabanın altında bulduklarını söyledi. Yol kenarında uyuyakalmış ve şoför saatler sonrasına kadar onu tekerleklerin altında fark etmemiş. Şafaktan önce ölmüş olmalı.'

Ramy ve Robin sessizdi; ikisi de söyleyecek bir şey bulamıyordu. Sanki Victoire onların sert mürebbiyesiymiş gibi, kendilerini azarlanmış okul çocukları gibi hissediyorlardı.

"Birkaç ay sonra Oxford'a geldi," dedi Victoire. 'Babel'in özel olarak tavsiye edilmeyen adaylar için genel bir giriş sınavı olduğunu biliyor muydun? O sınava girdi ve geçti. Oxford'da kadınları kabul eden tek fakülteydi. Her zaman Babel'e gelmek istemişti - hayatı boyunca bunun için çalışmıştı - ama babası okula gitmesine izin vermeyi reddediyordu. Lincoln ölene kadar babası gelip onun yerini almasına izin vermedi. Oxford'da bir kızı olması kötü, ama Oxford'da hiç çocuğu olmaması daha da kötü. Bu korkunç değil mi?"

Robin utanarak, "Bilmiyordum," dedi.

Victoire, "İkinizin de burada kadın olmanın ne kadar zor olduğunu anladığınızı sanmıyorum," dedi. 'Kağıt üzerinde liberal oldukları kesin. Ama bizim hakkımızda çok az şey düşünüyorlar. Ev sahibemiz biz dışarıdayken sanki sevgililerimizle birlikte olduğumuza dair kanıt arıyormuş gibi eşyalarımızı karıştırıyor. Gösterdiğimiz her zayıflık, hakkımızdaki en kötü teorilerin bir kanıtı, yani kırılğan olduğumuz, histerik olduğumuz ve yapmamız gereken işlerin üstesinden gelemeyecek kadar doğal olarak zayıf fikirli olduğumuz.

Ramy, "Sanırım bu, onun sürekli kışında bir çubuk varmış gibi dolaşmasını mazur göreceğimiz anlamına geliyor," diye mırıldandı.

Victoire ona alaycı bir bakış fırlattı. 'Bazen dayanılmaz oluyor, evet. Ama zalim olmaya çalışmıyor. Burada olmaması gerektiğinden korkuyor. Herkesin onun kardeşi olmasını dilemesinden korkuyor ve birazcık bile çizgiyi aşarsa eve gönderilmekten korkuyor. Hepsinden öte.

İkinizden biri Lincoln'ün yolundan gidebilir. İkiniz de ona iyi davranın. Davranışlarının ne kadarının korkudan kaynaklandığını bilemezsiniz.

"Davranışları," dedi Ramy, "bencilliği tarafından belirleniyor.

"Ne olursa olsun, onunla birlikte yaşamak zorundayım. Victoire'ın yüzü gerildi; ikisine de çok kızmış görünüyordu. "O yüzden barışı korumaya çalıştığım için beni bağışlayın.

Letty'nin küskünlüğü asla uzun sürmedi ve çok geçmeden zımnen affettiğini ifade etti. Ertesi gün Profesör Playfair'in ofisine girdiklerinde, Robin'in belli belirsiz gülümsemesine kendi gülümsemesiyle karşılık verdi. Victoire ona doğru baktığında başını salladı. Görünüşe göre hepsi aynı fikirdeydi; Letty, Robin ve Ramy'nin bildiğini biliyordu, onların üzgün olduğunu biliyordu ve kendisi de üzgündü ve bu kadar dramatik olduğu için biraz utanıyordu. Söylenecek başka bir şey yoktu.

Bu arada yapılması gereken daha heyecanlı tartışmalar vardı. Profesör Playfair'in sınıfında o dönem sadakat fikrine takılmışlardı.

'Çevirmenler her zaman sadakatsizlikle suçlanır,' diye gürledi Profesör Playfair. 'Peki bu sadakat neyi gerektiriyor? Kime sadakat? Metne mi? Dinleyiciye mi? Yazara mı? Sadakat üsluptan ayrı mıdır? Güzellikten? Dryden'in *Aeneid* hakkında yazdıklarıyla başlayalım. *Virgil'i, İngiltere'de ve bu çağda doğmuş olsaydı kendisinin konuşacağı gibi bir İngilizceyle konuşturmaya çalıştım.* Sınıfın etrafına bakındı. "Bunun sadakat olduğunu düşünen var mı?

'Ben ısırırım,' dedi Ramy. 'Hayır, bunun doğru olabileceğini sanmıyorum. Virgil belli bir zamana ve mekâna aitti. Tüm bunları bir kenara bırakıp, onu sokakta karşılaşılabileceğiniz herhangi bir İngiliz gibi konuşturmak daha büyük bir vefasızlık değil mi?

Profesör Playfair omuz silkti. 'Virgil'i, sohbet etmekten mutluluk duyacağınız bir adamdan ziyade havasız bir yabancı gibi göstermek de sadakatsizlik değil mi? Ya da Guthrie'nin yaptığı gibi, Cicero'yu İngiliz Parlamentosu'nun bir üyesi gibi göstermek? Ama itiraf etmeliyim ki bu yöntemler tartışmaya açık. İş çok ileri götürürseniz, Pope'un *İlyada* çevirisi gibi bir şey elde edersiniz.

Letty, "Pope'un zamanının en büyük şairlerinden biri olduğunu düşünmüştüm," dedi.

Profesör Playfair, 'Belki orijinal eserinde,' dedi. 'Ama metne o kadar çok İngilizcilik katıyor ki, Homeros'u bir İngiliz gibi gösteriyor.

On sekizinci yüzyıl İngiliz aristokrati. Elbette bu, savaştaki Yunanlılar ve Truvalılar imajımıza eşlik etmiyor.

"Tipik bir İngiliz küstahlığına benziyor," dedi Ramy.

Profesör Playfair, 'Bunu sadece İngilizler yapmıyor,' dedi. 'Herder'in, Homeros'u Fransız giysileri giymiş ve Fransız geleneklerine uymuş bir tutsak haline getirdikleri için Fransız neoklasistlerine nasıl saldırdığını hatırlayın. Ve İran'daki tüm tanınmış çevirmenler kelimesi kelimesine doğruluktan ziyade çevirinin "ruhunu" tercih ettiler - gerçekten de, Avrupalı isimleri Farsçaya çevirmeyi ve hedef dillerdeki aforizmaları Farsça şiir ve atasözleriyle değiştirmeyi genellikle uygun buldular. Sizce bu yanlış mıydı? Sadakatsizlik mi?'

Ramy cevap vermedi.

Profesör Playfair devam etti. 'Elbette doğru bir cevap yok. Sizden önceki teorisyenlerin hiçbiri de bunu çözemedi. Bu bizim alanımızın süregelen tartışmasıdır. Schleiermacher, çevirilerin kendilerini açıkça yabancı metinler olarak sunacak kadar doğal olmaması gerektiğini savundu. Schleiermacher'e göre iki seçenek vardı: ya çevirmen yazarı rahat bırakır ve okuru kendisine doğru çeker; ya da okuru rahat bırakır ve yazarı kendisine doğru çeker. Schleiermacher birincisini seçti. Ancak şu anda İngiltere'deki baskın eğilim ikincisidir - çevirilerin İngiliz okuyucuya çeviri olarak okunmayacak kadar doğal gelmesini sağlamak.

'Size hangisi doğru geliyor? Çevirmenler olarak kendimizi görünmez kılmak için elimizden geleni yapıyor muyuz? Yoksa okuyucumuza okuduğu şeyin kendi ana dilinde yazılmadığını mı hatırlatıyoruz?'

"Bu imkânsız bir soru," dedi Victoire. 'Ya metni kendi zamanına ve mekânına yerleştirirsin ya da onu bulunduğu yere, şimdi ve buraya getirirsin. Her zaman bir şeylerden vazgeçiyorsun.

"O halde aslına sadık çeviri imkânsız mı? Profesör Playfair meydan okudu. 'Zamanın ve mekânın ötesinde asla bütünlük içinde iletişim kuramaz mıyız?'

Victoire isteksizce, "Sanırım hayır," dedi.

"Peki sadakatın karşıtı nedir?" diye sordu Profesör Playfair. Bu diyalektiğin sonuna yaklaşıyordu; şimdi tek yapması gereken bir yumrukla sonunu getirmektir. "İhanet. Çeviri, aslına şiddet uygulamak, onu yabancı, istenmeyen gözler için çarpıtmak ve bozmak anlamına gelir. O halde bu bizi nereye götürüyor? Nasıl bir sonuca varabiliriz?'

Bir çeviri eyleminin zorunlu olarak her zaman bir ihanet eylemi olduğunu kabul ederek mi?

Bu derin açıklamayı her zaman yaptığı gibi sırayla her birine bakarak bitirdi. Robin'in gözleri Profesör Playfair'inkilerle buluştuğunda, içinde derin bir suçluluk duygusu hissetti.

Dokuzuncu Bölüm

Çevirmenler her zaman olduğu gibi inançsız ve katı bir ırktır: bize getirdikleri altın parçacıkları, sarı kum ve sülfür dolu gemiler arasında en sabırlı gözlerden başka herkesten gizlenir.

THOMAS CARLYLE, 'Alman Edebiyatının Durumu'

Babel öğrencileri üçüncü yıllarının sonuna kadar yeterlilik sınavlarına girmediler, bu nedenle Trinity önceki iki dönemden ne daha fazla ne de daha az stresle geçti. Bu ödevler, okumalar ve Ramy'nin patates körisini mükemmelleştirmek için gece geç saatlere kadar süren mahkum girişimler telaşının bir yerinde, ilk yılları sona erdi.

Yükselen ikinci sınıfların yaz aylarında dil eğitimi için yurtdışına gitmesi gelenekseldi. Ramy Haziran ve Temmuz aylarını Madrid'de İspanyolca öğrenerek ve Emevi arşivlerini inceleyerek geçirdi. Letty Frankfurt'a gitmiş ve orada anlaşılmaz Alman felsefesinden başka bir şey okumamış, Victoire ise Strasbourg'a gitmiş ve oradan yemek ve kaliteli yemekler hakkında dayanılmaz fikirlerle dönmüştü.* Robin o yaz Japonya'yı ziyaret etme şansı bulabileceğini ummuştu ama bunun yerine Mandarin dilini geliştirmesi için Malakka'daki Anglo-Çin Koleji'ne gönderildi. Protestan misyonerler tarafından yönetilen kolej, dualar, klasikler üzerine okumalar ve tıp, ahlak felsefesi ve mantık derslerinden oluşan yorucu bir rutini zorunlu kılıyordu. Hiçbir zaman yerleşkeden çıkıp Çinli sakinlerin yaşadığı Heeren Sokağı'na gitme şansı olmadı; bunun yerine, o haftalar kesintisiz bir güneş, kum ve beyaz Protestanlar arasında bitmek bilmeyen İncil çalışma toplantılarıyla geçti.

Yaz bittiğinde çok sevinmişti. Hepsi Oxford güneşine geri döndüklerini kararmış ve her biri tüm dönem yediklerinden daha iyi yedikleri için en az bir taş daha ağırlaşmışlardı. Yine de ellerinden gelse hiçbiri molalarını uzatmayacaktı. Birbirlerini özlemişlerdi, yağmuru ve berbat yemekleriyle Oxford'u özlemişlerdi ve Babel'in akademik titizliğini özlemişlerdi. Onların

Yeni sesler ve kelimelerle zenginleşen zihinler, gerilmeyi bekleyen şık kaslar gibiydi.

Sihir yapmaya hazırdılar.

Bu yıl nihayet gümüş işleme bölümüne girmelerine izin verilmişti. Dördüncü sınıfa kadar kendi gravürlerini yapmalarına izin verilmeyecekti ama bu dönem, Robin'in biraz da korkuyla öğrendiği üzere Profesör Lovell tarafından verilen Etimoloji adlı hazırlık teori dersine başlayacaklardı.

Dönemin ilk günü, Profesör Playfair ile özel bir tanıtım semineri için sekizinci kata çıktılar.

"Tekrar hoş geldiniz. Normalde sade bir takım elbiseyle ders verirdi ama bugün ayak bileklerinin etrafında dramatik bir şekilde salınan püsküllü siyah bir ustalık cüppesi giymişti. "Bu kata son kez çıktığınızda, burada yarattığımız büyü'nün boyutlarını görmüşünüz. Bugün, gizemlerini ortadan kaldıracacağız. Oturun.

En yakın çalışma masalarındaki sandalyelere yerleştiler. Letty daha iyi görebilmek için kendi masasındaki kitap yığınının kenara çekti ama Profesör Playfair aniden, "Ona dokunma," diye bağırdı.

Letty irkildi. "Pardon?"

"Bu Evie'nin masası," dedi Profesör Playfair. "Plaketi göremiyor musun?"

Gerçekten de masanın önüne yapıştırılmış küçük bronz bir plaket vardı.

Okumak için boyunlarını büktiler. *Eveline Brooke'a Ait Masa*, yazıyordu. *Dokunmayın*.

Letty eşyalarını topladı, ayağa kalktı ve Ramy'nin yanındaki koltuğa oturdu. "Özür dilerim," diye mırıldandı, yanakları kıpkırmızıydı.

Bir süre sessizce oturdular, ne yapacaklarından emin değillerdi. Profesör Playfair'i hiç bu kadar üzgün görmemişlerdi. Ama aynı anda yüz hatları yeniden normal sıcaklığına büründü ve hafif bir sıçrayışla hiçbir şey olmamış gibi ders anlatmaya başladı.

"Gümüş işçiliğinin altında yatan temel ilke tercüme edilemezliktir. Bir kelime veya cümle'nin çevrilemez olduğunu söylediğimizde, başka bir dilde kesin bir karşılığı olmadığını kastederiz. Anlamı birkaç kelime veya cümleyle kısmen yakalanabilse bile, yine de bir şeyler kaybolur - elbette yaşanmış deneyimlerdeki kültürel farklılıklar tarafından yaratılan anlamsal boşluklara düşen bir şeyler. Bazen "yol", "izlek" veya "olması gereken yol" olarak çevirdiğimiz Çince *dao* kavramını ele alalım.

olmak". Ancak bunların hiçbirini, açıklamak için koca bir felsefe kitabı gerektiren küçük bir kelime olan *dao'nun* anlamını tam olarak karşılamıyor. Buraya kadar benimle misin?"

Başlarını salladılar. Bu, Profesör Playfair'in geçen dönem boyunca kafalarına kazıdığı tezden başka bir şey değildi - tüm çevirilerin bir dereceye kadar çarpıtma ve çarpıtma içerdiği. Sonunda, bu çarpıtmayla ilgili bir şeyler yapacakları ortaya çıktı.

"Hiçbir çeviri aslının anlamını mükemmel bir şekilde taşıyamaz. Peki ama anlam nedir? *Anlam*, dünyamızı tanımlamak için kullandığımız kelimelerin ötesinde bir şeye mi işaret eder? Bence sezgisel olarak evet. Aksi takdirde, bir çeviriyi doğru ya da yanlış olarak eleştirmek için hiçbir dayanağımız olmazdı, neyin eksik olduğuna dair tarif edilemez bir his olmadan. Humboldt,* örneğin, kelimelerin tanımladıkları kavramlara görünmez, elle tutulamaz bir şeyle bağlı olduğunu savunur - saf bir zihinsel enerjiden yayılan ve ancak biz ona kusurlu bir gösterge atfettiğimizde şekil alan mistik bir anlam ve fikirler alemi.

Profesör Playfair önündeki masaya vurdu; masanın üzerinde hem boş hem de oyulmuş gümüş çubuklar düzgün bir sıra halinde dizilmişti. 'Bu saf anlam alanı - her ne olursa olsun, nerede bulunursa bulunsun - zanaatımızın özüdür. Gümüş işlemeciliğinin temel ilkeleri çok basittir. Bir tarafa bir dilde bir kelime ya da cümle, diğer tarafa ise farklı bir dilde buna karşılık gelen bir kelime ya da cümle yazarsınız. Çeviri asla mükemmel olamayacağı için, gerekli çarpıtmalar - yolculuk sırasında kaybolan veya çarpıtılan anlamlar - yakalanır ve daha sonra gümüş tarafından ortaya çıkarılır. Ve bu, sevgili öğrenciler, doğa bilimleri alanındaki herhangi bir şey kadar büyüye yakındır. Onları değerlendirdi. "Hâlâ benimle misiniz?"

Şimdi daha emin görünüyorlardı.

"Sanırım Profesör," dedi Victoire. 'Eğer bize bir örnek vererseniz ...'

"Elbette. Profesör Playfair en sağdaki çubuğu eline aldı. 'Bu çubuktan balıkçılara epeyce sattık. Yunanca *kárabos* sözcüğünün "tekne", "yengeç" ya da "böcek" gibi farklı anlamları var. Sizce bu çağrışımlar nereden geliyor?"

"İşlev? Ramy girişimde bulundu. "Tekneler yengeç yakalamak için mi kullanılıyordu?" "İyi denemeydi ama hayır.

"Şekil," diye tahmin etti Robin. O konuştukça daha anlamlı gelmeye başladı. "Sıra sıra kürekleri olan bir kadırga düşünün. Küçük sıçrayan bacaklara benzerler, değil mi? Bekle - scuttle, sculler ...'

"Kendinizi kaptırıyorsunuz Bay Swift. Ama doğru yoldasınız. Şimdilik *kárabos*'a odaklanın. *Kárabos*'tan hızlı ve hafif bir gemi olan *caravel*'i elde ederiz. Her iki kelime de "gemi" anlamına gelir, ancak sadece *kárabos* orijinal Yunancadaki deniz yaratığı çağrışımlarını korur. Takip ediyor musunuz?"

Başlarıyla onayladılar.

Karşılıklı olarak *kárabos* ve *caravel* kelimelerinin yazılı olduğu çubuğun uçlarına vurdu. 'Bunu bir balıkçı gemisine taktığınızda, kardeş gemilerin hepsinden daha iyi yük getirdiğini göreceksiniz. Bu çubuklar geçen yüzyılda oldukça popülerdi, ta ki aşırı kullanım balıkçılık veriminin eskisi kadar düşmesine neden olana kadar. Çubuklar gerçekliği bir dereceye kadar çarpıtabilir, ancak yeni balıkları somutlaştıramazlar. Bunun için daha iyi bir kelimeye ihtiyacınız var. Tüm bunlar mantıklı gelmeye başladı mı?

Tekrar başlarını salladılar.

'Şimdi, bu bizim en çok kopyalanan barlarımızdan biri. Bunları tüm İngiltere'de doktorların çantalarında bulabilirsiniz. İkinci çubuğu sağa doğru kaldırdı. "*Tracle* ve *treacle*."

Robin irkilerek geri döndü. Bu, Profesör Lovell'ın Canton'da onu kurtarmak için kullandığı çubuk ya da çubuğun bir kopyasıydı. Dokunduğu ilk büyülmüş gümüş.

'Genellikle çoğu zehir türüne karşı panzehir görevi gören şekerli bir ev ilacı oluşturmak için kullanılır. Evie Brooke - evet, o Evie - adlı bir öğrenci tarafından yapılan dahiyane bir keşifle, *treacle* kelimesinin ilk kez on yedinci yüzyılda ilacın kötü tadını gizlemek için yoğun şeker kullanımıyla ilgili olarak kaydedildiğini fark etti. Daha sonra bunun izini Eski Fransızca'da "panzehir" ya da "yılan ısırığına karşı tedavi" anlamına gelen *triacle*'ye, ardından Latince *theriaca*'ya ve son olarak da her ikisi de "panzehir" anlamına gelen Yunanca *theriake*'ye kadar sürdü.

"Ama kibrit çifti sadece İngilizce ve Fransızca arasında," dedi Victoire. "Nasıl-

"Papatya zinciri," dedi Profesör Playfair. Çubuğu çevirerek kenarlarına kazınmış Latince ve Yunanca yazıları gösterdi. 'Bu, eski etimolojileri rehber olarak kullanan, anlamı kilometreler ve yüzyıllar boyunca yönlendiren bir tekniktir. Bunu bir çadır için ekstra kazıklar olarak da düşünebilirsiniz. Her şeyi sabit tutuyor ve yakalamaya çalıştığımız çarpıklığı doğru bir şekilde tanımlamamıza yardımcı oluyor. Ancak bu oldukça ileri bir teknik - şimdilik bu konuda endişelenmeyin.

Üçüncü çubuğu sağa doğru kaldırdı. "İşte yakın zamanda Wellington Dükü'nün siparişi üzerine yaptığım bir şey. Bunu söyledi

Belirgin bir gururla. "Yunanca *idiótes* kelimesi, bizim *aptalımızın* ima ettiği gibi, aptal anlamına gelebilir. Ama aynı zamanda kendi halinde, dünyevi işlerle ilgilenmeyen kişi tanımını da taşır - aptallığı doğal yeteneklerinin eksikliğinden değil, cehaletinden ve eğitimsizliğinden kaynaklanır. *Ídiótes'i aptal* olarak çevirdiğimizde, bilgiyi ortadan kaldıran bir etkisi vardır. O halde bu çubuk, öğrendiğinizi düşündüğünüz şeyleri aniden unutmanıza neden olabilir. Düşman casuslarına gördüklerini unutturmaya çalıştığınızda çok güzel.*

Profesör Playfair çubuğu yere bıraktı. "İşte bu kadar. Temel prensibi kavradıktan sonra her şey oldukça kolay. Çeviride kaybolan şeyi yakalıyoruz - çünkü çeviride her zaman kaybolan bir şey vardır - ve çubuk onu varlığa dönüştürüyor. Yeterince basit mi?"

"Ama bu çok güçlü," dedi Letty. 'O çubuklarla her şeyi yapabilirsin. Tanrı olabilirsin-'

"Pek sayılmaz, Bayan Price. Dillerin doğal evrimi bizi kısıtlıyor. Anlamları farklılaşan kelimeler bile birbirleriyle oldukça yakın bir ilişki içindedir. Bu da çubukların etkileyebileceği değişimin büyüklüğünü sınırlıyor. Örneğin, onları ölüleri geri getirmek için kullanamazsınız, çünkü yaşam ve ölümün birbirine karşıt olmadığı bir dilde iyi bir eşleşme çifti bulamadık. Bunun yanı sıra, çubuklar için oldukça ciddi bir sınırlama daha var - İngiltere'deki her köylünün onları tılsım gibi kullanmasını engelleyen bir sınırlama. Bunun ne olduğunu tahmin edebilen var mı?"

Victoire elini kaldırdı. "Akıcı konuşan birine ihtiyacınız var.

"Çok doğru," dedi Profesör Playfair. 'Onları anlayabilecek biri olmadığı sürece kelimelerin hiçbir anlamı yoktur. Ve bu sığ bir anlayış düzeyi olamaz - bir çiftçiye Fransızca'da *triacle'in* ne anlama geldiğini söyleyip barın çalışmasını bekleyemezsiniz. Bir dilde düşünebilmeniz gerekir - onu yaşamak ve solumak için, sadece bir sayfadaki harflerden ibaret olarak tanımak için değil. Bu aynı zamanda icat edilmiş **dillerin*** asla işe yaramamasının ve Eski İngilizce gibi eski dillerin etkisini yitirmesinin nedenidir. Eski İngilizce bir gümüş işçisinin rüyası olabilirdi - çok kapsamlı sözlüklerimiz var ve etimolojiyi oldukça net bir şekilde izleyebiliyoruz, bu yüzden çubuklar harika bir şekilde kesin olurdu. Ama kimse Eski İngilizce düşünmüyor. Kimse Eski İngilizce yaşayıp nefes almıyor. Oxford'daki Klasik eğitiminin bu kadar titiz olmasının nedeni kısmen budur. Her ne kadar reformcular yıllardır bu gereklilikleri kaldırmamız için ajitasyon yapsalar da, Latince ve Yunanca'da akıcılık hala birçok derece için zorunludur. Ama eğer bunu yaparsak, Oxford'daki gümüş çubukların yarısı çalışmayı durdurur.

'Biz de bu yüzden buradayız,' dedi Ramy. 'Zaten akıcı konuşuyoruz.

'İşte bu yüzden buradasınız,' diye onayladı Profesör Playfair. 'Psammetichus'un adamları. Harika, değil mi, yabancı doğmuş olmanız sayesinde böyle bir güce sahip olmak? Yeni dillerle aram oldukça iyidir ama Urduca'yı sizin gibi tereddüt etmeden konuşabilmem yıllarımı alır.

"Akıcı konuşan birinin bulunması gerekiyorsa barlar nasıl çalışıyor? Victoire sordu. "Çevirmen odadan çıkar çıkmaz etkilerini kaybetmeleri gerekmez mi?

"Çok güzel bir soru. Profesör Playfair birinci ve ikinci çubukları havaya kaldırdı. Yan yana konulduğunda ikinci çubuğun birinciden biraz daha uzun olduğu görülüyordu. "Şimdi de dayanıklılık konusunu gündeme getirdiniz. Bir çubuğun etkisinin dayanıklılığını birkaç şey etkiler. Birincisi gümüşün konsantrasyonu ve miktarıdır. Bu çubukların her ikisi de yüzde doksanın üzerinde gümüş içeriyor - geri kalanı madeni paralarda sıklıkla kullanılan bakır alaşımı - ancak *triacle çubuğu* yaklaşık yüzde yirmi daha büyük, bu da kullanım sıklığına ve yoğunluğuna bağlı olarak birkaç ay daha uzun süre dayanacağı anlamına geliyor.

Parmaklıkları indirdi. 'Londra'da gördüğünüz ucuz çubukların çoğu o kadar uzun ömürlü değil. Çok azı gerçekten baştan sona gümüştür. Daha çok, ahşap ya da başka bir ucuz metal üzerine ince bir gümüş kaplamadan ibarettirler. Şarjları birkaç hafta içinde bitiyor, ardından da bizim deyimimizle rötuşlanmaları gerekiyor.

"Ücret karşılığında mı? Robin sordu.

Profesör Playfair gülümseyerek başını salladı. "Maaşlarınızı ödeyecek bir şeyler olmalı.

"Yani bir barı ayakta tutmak için gereken tek şey bu mu?" diye sordu Letty. 'Sadece bir çevirmenin kelimeleri eşleştirerek konuşmasını sağlamak mı?

"Bundan biraz daha karmaşık," dedi Profesör Playfair. 'Bazen gravürlerin yeniden yazılması ya da parmaklıkların yeniden takılması gerekiyor-'

"Bu hizmetler için ne kadar ücret alıyorsunuz? Letty bastırdı. "Duyduğuma göre bir düzine şilinmiş. Küçük bir rötuş yapmak gerçekten bu kadar eder mi?

Profesör Playfair'in sırtışı genişledi. Başparmağını turtaya sokarken yakalanmış bir çocuğa benziyordu. "Halkın sihir olarak düşündüğü şeyleri yapmak iyi para kazandırıyor, değil mi?

"O zaman masraflar tamamen uydurma mı? Robin sordu.

Bu söz niyet ettiğinden daha sert çıkmıştı. Ama o sırada Londra'yı kasıp kavuran asabi veba salgınını düşünüyordu; Bayan Piper'ın gümüş işçiliği çok pahalı olduğu için yoksullara yardım edilemeyeceğini nasıl açıkladığını.

"Oh, evet. Profesör Playfair tüm bunları çok komik buluyor gibiydi. 'Sırlar bizim elimizde ve istediğimiz şartları koyabiliriz. Herkesten daha zeki olmanın güzelliği de bu. Şimdi, bitirmeden önce son bir şey daha. Masanın uzak ucundan pırıl pırıl parlayan boş bir çubuk aldı. "Bir uyarıda bulunmak zorundayım. Asla ama asla denememeniz gereken bir eşleşme çifti var. Bunun ne olduğunu tahmin edebilen var mı?"

"İyi ve kötü," dedi Letty.

"İyi tahmin, ama hayır.

"Tanrı'nın isimleri," dedi Ramy.

"O kadar aptal olmayacağına güveniyoruz. Hayır, bu daha zor. Başka kimsenin cevabı yoktu.

"Bu çeviri," dedi Profesör Playfair. "Basitçe, çevirinin kendisi için kullanılan kelimeler.

Konuşurken çubuğun bir tarafına hızlıca bir kelime kazıdı ve sonra onlara ne yazdığını gösterdi: *Tercüme et*.

'Çevirmek fiili her dilde biraz farklı çağrışımlara sahiptir. İngilizce, İspanyolca ve Fransızca kelimeler - *translate*, *traducir* ve *traduire* - Latince *translat'tan* gelir ve "karşıya taşımak" anlamına gelir. Ancak Roman dillerini geçtiğimizde farklı bir şey elde ederiz. Diğer tarafa yeni bir harf dizisi yazmaya başladı. "Örneğin Çince *fānyì* bir şeyi çevirmek ya da ters çevirmek anlamına gelirken, ikinci karakter *yì* değişim ve değiş tokuş çağrışımı yapar. Arapça'da *tarjama* hem biyografi hem de çeviri anlamına gelebilir. Sanskritçe'de çeviri için kullanılan sözcük *anuvad'dır* ve bu da "tekrar tekrar söylemek ya da tekrar etmek" anlamına gelir. Buradaki fark Latinedeki mekânsal metafordan ziyade zamansaldır. Igbo dilinde çeviri için kullanılan iki sözcük - *tapia* ve *kowa* - her ikisi de anlatımı, yapıbozumu ve yeniden inşayı, biçim değişikliğini mümkün *kılan* parçalara ayırmayı içerir. Ve bu böyle devam eder. Farklılıklar ve bunların sonuçları sonsuzdur. Bu nedenle, çevirinin tam olarak aynı anlama geldiği hiçbir dil yoktur.

Onlara diğer tarafa ne yazdığını gösterdi. İtalyanca - *tradurre*. Masanın üzerine koydu.

"Tercüme et," dedi. "*Tradurre*."

Elini bardan kaldırdığı anda, eli titremeye başladı.

Hayretler içinde, barın giderek daha büyük bir şiddetle sarsılmasını izlediler. Buna tanık olmak korkunçtu. Bar canlanmış gibiydi, sanki çaresizce kurtulmaya ya da en azından kendini parçalamaya çalışan bir ruh tarafından ele geçirilmiş gibiydi. Masaya çarpan şiddetli bir tıkırtıdan başka bir ses çıkmıyordu ama Robin zihninde işkence görmüş bir çığlğın eşlik ettiğini duydu.

"Çeviri eşleştirme çifti bir paradoks yaratıyor," dedi Profesör Playfair sakın bir şekilde, bar o kadar sert sallanmaya başladı ki, sancıları içinde masadan birkaç santim sıçradı. 'Daha saf bir çeviri yaratmaya çalışır, her bir kelimeyle ilişkili metaforlarla uyumlu olacak bir şey, ancak bu elbette imkansızdır, çünkü hiçbir mükemmel çeviri mümkün değildir.

Çubukta çatlaklar oluştu, ince damarlar dallandı, yarıldı ve genişledi.

'Tezahürün, çubuğun kendisinden başka gidecek yeri yoktur. Böylece, sonunda çubuk kırılana kadar devam eden bir döngü yaratır. Ve ... bu olur.

Bar havaya sıçradı ve yüzlerce küçük parçaya ayrılarak masalara, sandalyelere ve yere saçıldı. Robin'in kohortu irkilerek geri çekildi. Profesör Playfair gözünü bile kırpmadı. "Sakın denemeyin. Meraktan bile olsa. Bu gümüş," diyerek yere düşen parçalardan birini tekmeledi, 'tekrar kullanılamaz. Eritilip yeniden dövülse bile, bir onsuyla bile yapılan herhangi bir çubuk iktidarsız olacaktır. Daha da kötüsü, bu etki bulaşıcıdır. Çubuğu bir gümüş yığınının üzerindeyken aktive edersiniz ve temas ettiği her şeye yayılır. Dikkatli olmazsanız birkaç düzine poundu ziyan etmenin kolay bir yolu. Gravür kalemini çalışma masasına geri koydu. "Anlaşıldı mı?

Başlarıyla onayladılar.

Güzel. Bunu asla unutmayın. Çevirinin nihai uygulanabilirliği büyüleyici bir felsefi sorudur - ne de olsa Babil hikayesinin temelinde yatan da budur. Ancak bu tür teorik sorular en iyisi sınıflara bırakılmalıdır. Binayı yıkabilecek deneyler için değil.

"Anthony haklıydı," dedi Victoire. 'Gümüş işlemeciliği varken kim neden Edebiyat Bölümü'yle uğraşsın ki?

Buttery'de her zamanki masalarının etrafında oturuyorlardı ve güçten başları dönüyordu. Dersler bittiğinden beri gümüş işçiliğiyle ilgili aynı düşünceleri tekrarlıyorlardı ama bunun bir önemi yoktu; her şey çok yeni, çok inanılmaz geliyordu. Kuleden dışarı adım attıklarında tüm dünya farklı görünmüştü. Büyücünün evine girmişler, onun gümüşü karıştırmasını izlemişlerdi.

iksirlerini ve büyülerini yaptı ve şimdi kendileri denemeden hiçbir şey onları tatmin etmeyecekti.

"Adımı mı duydum? Anthony, Robin'in karşısındaki koltuğa kaydı. Etrafındakilerin yüzlerine baktı, sonra bilerek gülümsedi. 'Oh, bu bakışı hatırlıyorum. Playfair bugün sana gösteri yaptı mı?

"Bütün gün bunu mu yapıyorsun? Victoire heyecanla ona sordu. "Kibrit çiftleriyle uğraşmak mı?

"Yeterince yakın," dedi Anthony. 'Tamir etmekten çok etimolojik sözlükleri karıştırmayı gerektiriyor, ama işe yarayabilecek bir şey bulduğunuzda işler gerçekten eğlenceli hale geliyor. Şu anda fırınlarda işe yarayabileceğini düşündüğüm bir çift ile oynuyorum. *Un* ve *çiçek*.'

"Bunlar tamamen farklı kelimeler değil mi?" diye sordu Letty.

"Öyle düşünebilirsiniz," dedi Anthony. 'Ama on üçüncü yüzyılın Anglo-Fransız orijinaline geri dönerseniz, aslında aynı kelime olduklarını görürsünüz - *çiçek* sadece tahıl ununun en ince kısmına atıfta bulunur. Zamanla *çiçek* ve *un* farklı nesneleri temsil etmek üzere ayrılmıştır. Ama eğer bu çubuk doğru çalışıyorsa, onu daha verimli bir şekilde rafine etmek için değirmen makinelerine takabilmeliyim. İçini çekti. 'İşe yarayacağından emin değilim. Ama işe yararsa Vaults'tan ömür boyu bedava çörek bekliyorum.

"Telif ücreti alıyor musunuz?" diye sordu Victoire. "Yani senin barlarının her kopyasını yaptıklarında?

"Oh, hayır. Mütevazı bir meblağ alıyorum ama tüm gelir kuleye gidiyor. Yine de adımı eşleşme çiftleri defterine ekliyorlar. Şimdiye kadar orada altı tane var. Ve şu anda İmparatorluk genelinde kullanımda olan sadece yaklaşık on iki yüz aktif eşleşme çifti var, yani bu iddia edebileceğiniz en yüksek akademik şöhret. Başka bir yerde makale yayınlamaktan daha iyi.'

"Dur bakalım," dedi Ramy. 'On iki yüz oldukça düşük değil mi? Demek istediğim, kibrit çiftleri Roma İmparatorluğu'ndan beri kullanılıyor, peki nasıl-'

"Nasıl oluyor da mümkün olan her maç çiftini ifade ederek ülkeyi gümüşle kaplamıyoruz?

"Doğru," dedi Ramy. 'Ya da en azından on iki yüzden fazlasını bul.

"Bir düşün bakalım," dedi Anthony. 'Sorun çok açık olmalı. Diller birbirini etkiler; birbirlerine yeni anlamlar yüklerler ve tıpkı bir barajdan akan su gibi, bariyerler ne kadar gözenekli olursa, güç de o kadar zayıflar. Londra'ya güç veren gümüş çubukların çoğu Latince, Fransızca ve Almanca'dan yapılan çevirilerdir. Ancak bu çubuklar etkinliğini yitiriyor. Çünkü

Dilsel akış kıtalar arasında yayıldıkça - *sote* ve *graten* gibi kelimeler İngilizce sözlüğün standart bir parçası haline geldikçe - anlamsal çarpıklık gücünü kaybeder.

"Profesör Lovell da bana benzer bir şey söylemişti," dedi Robin hatırlayarak. 'Zaman geçtikçe Roman dillerinin daha az getiri sağlayacağına inanıyor.

"Haklı," dedi Anthony. 'Bu yüzyılda diğer Avrupa dillerinden İngilizce'ye ve İngilizce'den diğer dillere çok fazla çeviri yapıldı. Almanlara ve filozoflarına ya da İtalyanlara ve şairlerine olan bağımlılığımızı yenememiş görünüyoruz. Dolayısıyla, her ne kadar binanın sahibi onlarmış gibi davranmak isteseler de, fakültenin en çok tehdit altında olan bölümü Roman Dilleri. Klasikler de giderek daha az umut vaat ediyor. Latince ve Yunanca biraz daha dayanacak, çünkü her ikisinde de akıcı konuşmak hala elitlerin işi, ama en azından Latince sandığınızdan daha fazla konuşulmaya başlandı. Sekizinci katta bir yerde Manx ve Cornish'in yeniden canlandırılması için çalışan bir doktora sonrası var, ancak kimse bunun başarılı olacağını düşünmüyor. Galce de öyle ama Cathy'ye söylemeyin. İşte bu yüzden siz üçünüz çok değerlisiniz. Anthony sırayla Letty hariç hepsini işaret etti. "Bildiğiniz diller henüz tükenmedi.

"Peki ya ben? Letty öfkeyle konuştu.

'Bir süreliğine iyisiniz ama bunun tek nedeni Britanya'nın ulusal kimlik duygusunu Fransızlara karşı geliştirmiş olması. Fransızlar batıl inançlı dinsizlerdir; biz Protestanız. Fransızlar tahta ayakkabı giyer, biz deri giyeriz. Fransızların dilimize saldırısına karşı direneceğiz. Ama asıl sömürgeler ve yarı-sömürgeler - Robin ve Çin, Ramy ve Hindistan; çocuklar, siz keşfedilmemiş topraklarsınız. Sizler herkesin uğruna savaştığı şeylersiniz.

Ramy, "Bunu bir kaynakmış gibi söylüyorsun," dedi.

"Elbette. Dil tıpkı altın ve gümüş gibi bir kaynaktır. İnsanlar bu Grammatikalar için savaştı ve öldü.

'Ama bu çok saçma,' dedi Letty. 'Dil sadece kelimelerdir, sadece düşüncelerdir - bir dilin kullanımını kısıtlayamazsınız.

"Yapamaz mısın?" diye sordu Anthony. 'Çin'de bir yabancıya Mandarin öğretmenin resmi cezasının ölüm olduğunu biliyor musun?

Letty Robin'e döndü. "Bu doğru mu?

'Sanırım öyle,' dedi Robin. 'Profesör Chakravarti de bana aynı şeyi söyledi.

Qing hükümeti korkuyor. Dışarıdan korkuyorlar.'

"Görüyor musun?" diye sordu Anthony. 'Diller sadece kelimelerden oluşmaz. Onlar dünyaya bakma biçimleridir. Onlar uygarlığın anahtarlarıdır. Ve bu uğruna öldürmeye değer bir bilgidir.

"Kelimeler hikayeler anlatır. Profesör Lovell o öğleden sonra kulenin beşinci katındaki boş, penceresiz bir odada verdikleri ilk dersi böyle açtı. "Özellikle de bu kelimelerin tarihi - nasıl kullanılmaya başlandıkları ve anlamlarının nasıl bugünkü anlamlarına dönüştüğü - bize bir halk hakkında herhangi bir tarihi eser kadar, hatta daha fazla şey anlatır. *Knave* kelimesini ele alalım. Sizce nereden geliyor?"

'Oyun kartları, değil mi? Şahınız, veziriniz var...' Letty başladı, sonra tartışmanın döngüsel olduğunu fark edince sözünü kesti. "Ah, boş ver.

Profesör Lovell başını salladı. 'Eski İngilizce'de *cnafa* erkek hizmetçi ya da genç erkek hizmetçi anlamına gelir. Bunu, erkek *çocuk* için kullanılan eski bir terim olan Almanca akrabası *Knabe* ile doğruluyoruz. Yani knave'ler başlangıçta şövalyelere hizmet eden genç oğlanlardı. Ancak on altıncı yüzyılın sonunda şövalyelik kurumu çöktüğünde ve lordlar daha ucuz ve daha iyi profesyonel ordular kiralayabileceklerini fark ettiklerinde, yüzlerce şövalye kendilerini işsiz buldu. Bu yüzden şansları yaver gitmeyen her gencin yapacağını yaptılar - eşkıyalara ve soygunculara karıştılar ve şimdi şövalye olarak etiketlediğimiz serseri herifler haline geldiler. Yani kelimenin tarihi sadece dildeki bir değişimi değil, tüm bir sosyal düzendeki değişimi anlatmaktadır.

Profesör Lovell ne tutkulu bir konuşmacı ne de doğal bir sanatçıydı. Dinleyicilerin önünde rahat görünmüyordu; hareketleri yapmacık ve ani idi ve kuru, kasvetli, basit bir şekilde konuşuyordu. Yine de ağızından çıkan her kelime mükemmel zamanlanmış, iyi düşünülmüş ve büyüleyiciydi.

Bu dersten önceki günlerde Robin vasisiyle birlikte derse girmekten korkmuştu. Ama bunun garip ya da utanç verici olmadığı ortaya çıktı. Profesör Lovell ona tıpkı Hampstead'de arkadaşlarının önünde davrandığı gibi davrandı - mesafeli, resmi, gözleri Robin'in yüzünde hiç durmadan geziniyor, sanki var olduğu boşluk görünmüyormuş gibi.

Profesör Lovell, '*Etimoloji* kelimesini Yunanca *étymon*'dan alıyoruz,' diye devam etti. 'Bir kelimenin gerçek anlamı, *étumos'tan*, "gerçek ya da asıl". Dolayısıyla etimolojiyi, bir kelimenin gerçek anlamından ne kadar uzakta olduğunun izini sürme alıştırması olarak düşünebiliriz.

kelime köklerinden uzaklaşmıştır. Çünkü hem gerçek hem de mecazi anlamda olağanüstü mesafeler kat ederler. Birden Robin'e baktı. "Mandarin dilinde büyük bir fırtına için kullanılan kelime nedir?

Robin irkildi. "Ah - *fēngbào*?"* "Hayır, bana daha büyük bir şey ver.

"*Táifēng*?"*

"Güzel. Profesör Lovell Victoire'ı işaret etti. "Peki Karayipler'de her zaman hangi hava koşulları etkili oluyor?

"Tayfunlar," dedi, sonra gözlerini kırıştırdı. '*Taifeng* mi? Tayfun mu? Nasıl-'

'Greko-Latin ile başlıyoruz,' dedi Profesör Lovell. 'Typhon bir canavardı, Gaia ve Tartarus'un oğullarından biriydi, yüz yılan başlı yıkıcı bir yaratıktı. Bir noktada şiddetli rüzgarlarla ilişkilendirildi, çünkü daha sonra Araplar şiddetli, rüzgarlı fırtınaları tanımlamak için *tūfān* kullanmaya başladılar. Arapça'dan Portekizce'ye geçmiş ve kaşiflerin gemileriyle Çin'e getirilmiştir.

"Ama *táifēng* sadece bir alıntı kelime değil," dedi Robin. 'Çince'de bir anlamı var - *tái* harika, *fēng ise* rüzgar demek-'

Profesör Lovell, "Çinlilerin kendi anlamını taşıyan bir harf çevirisi bulmuş olamayacaklarını mı düşünüyorsunuz?" diye sordu. 'Bu her zaman olur. Fonolojik taklitler genellikle anlamsal taklitlerdir de. Kelimeler yayılır. Ve insanlık tarihinin temas noktalarını, esrarengiz bir şekilde benzer telaffuzlara sahip kelimelerden izleyebilirsiniz. Diller yalnızca değişen sembol kümeleridir - karşılıklı söylemi mümkün kılacak kadar sabit, ancak değişen sosyal dinamikleri yansıtacak kadar akışkandır. Kelimeleri gümüşe çağırduğumuzda, bu değişen tarihi aklımıza getiririz.

Letty elini kaldırdı. "Yöntem hakkında bir sorum var.

"Devam et.

'Tarihsel araştırma iyi ve güzel,' dedi Letty. 'Tek yapmanız gereken eserlere, belgelere ve benzerlerine bakmak. Ama *kelimelerin* tarihini nasıl araştırırsınız? Ne kadar yol kat ettiklerini nasıl tespit edersiniz?

Profesör Lovell bu sorudan çok memnun olmuş görünüyordu. "Okumak," dedi. 'Bunun başka bir yolu yok. Elinize geçen tüm kaynakları derliyorsunuz ve sonra oturup bulmacaları çözüyorsunuz. Kalıplar ve düzensizlikler ararsınız. Örneğin, son Latince *m*'nin klasik zamanlarda telaffuz edilmediğini biliyoruz, çünkü Pompeii'deki yazıtlar *m*'yi dışarıda bırakacak şekilde yanlış yazılmış. Ses değişikliklerini bu şekilde saptayabiliyoruz. Bunu yaptıktan sonra, kelimelerin nasıl evrilmiş olması gerektiğini tahmin edebiliriz,

Ve eğer tahminlerimizle uyuşmazlarsa, o zaman belki de bağlantılı kökenler hakkındaki hipotezimiz yanlıştır. Etimoloji yüzyıllar boyunca süren bir dedektiflik işidir ve samanlıkta iğne aramak gibi şeytani derecede zor bir iştir. Ancak bizim özel iğnelerimizin aramaya değer olduğunu söyleyebilirim.

O yıl, İngilizceyi örnek alarak, dillerin nasıl büyüdüğünü, değiştiğini, biçimlendiğini, çoğaldığını, farklılaştığını ve yakınlaştığını inceleme görevine başladılar. Ses değişimlerini incelediler; İngiliz *dizesinde* neden sessiz bir *k harfi vardı ve bu harf* Almancada telaffuz ediliyordu; Latince, Yunanca ve Sanskritçedeki durak ünsüzleri neden Germen dillerindeki ünsüzlerle bu kadar düzenli bir şekilde örtüşüyordu. Bopp, Grimm ve Rask'ı çeviri olarak okudular; Isidorus'un *Etymologiae'sini* okudular. Anlamsal kaymalar, sözdizimsel değişim, diyalektik ayrışma ve ödünç almanın yanı sıra, ilk bakışta birbiriyle hiçbir ilgisi yokmuş gibi görünen diller arasındaki ilişkileri bir araya getirmek için kullanılabilecek yeniden yapılandırma yöntemlerini incelediler. Ortak mirasın ve çarpıtılmış anlamın değerli damarlarını aramak için dilleri bir maden gibi kazdılar.

Konuşma tarzlarını değiştirdi. Sürekli olarak cümlelerin ortasında takılıp kalıyorlardı. Bu kelimelerin nereden geldiğini merak etmek için duraklamadan yaygın ifadeleri ve aforizmaları bile söyleyemiyorlardı. Bu tür sorgulamalar tüm konuşmalarına sızdı, birbirlerini ve diğer her şeyi anlamlandırmanın varsayılan yolu haline geldi.* Artık dünyaya bakıp da her yerde yüzyılların tortusu gibi katmanlaşmış hikayeler, geçmişler görmemezlik edemiyorlardı.

Ve İngilizce üzerindeki etkiler düşündüklerinden çok daha derin ve çeşitliydi. *Chit*, 'mektup' ya da 'not' anlamına gelen Marathi *chitti*'den geliyordu. *Kahve*, Hollandaca (*koffie*), Türkçe (*kahveh*) ve aslen Arapça (*qahwah*) yoluyla İngilizceye girmişti. Tekir kediler isimlerini, Bağdat'ın bir mahallesi olan al-'Attābiyya'dan alan çizgili bir ipekten almıştır. Giysiler için kullanılan temel kelimeler bile bir yerden geliyordu. *Damask*, Şam'da yapılan kumaştan geliyordu; *gingham*, 'çizgili' anlamına gelen Malayca *genggang* kelimesinden geliyordu; *patiska*, Kerala'daki Calicut'a *atıfta bulunuyordu* ve Ramy'nin söylediğine göre *taftanın* kökleri, 'parlak bir kumaş' anlamına gelen Farsça *tafte* kelimesine dayanıyordu. Ancak tüm İngilizce kelimelerin kökleri bu kadar uzak ya da asil kökenlere dayanmıyordu. Çok geçmeden öğrendikleri üzere etimolojiyle ilgili ilginç olan şey, zengin ve dünyevi kişilerin tüketim alışkanlıklarından sözde bayağı olanlara kadar her şeyin bir dili etkileyebilmesiydi

fakir ve sefillerin konuşmaları. Hırsızların, serserilerin ve yabancıların sözde gizli dilleri olan aşağılık kantlar, *bilk*, *booty* ve *bauble* gibi yaygın kelimelere katkıda bulunmuştur.

İngilizce sadece diğer dillerden kelime ödünç almakla kalmıyordu; ağzına kadar yabancı etkilerle doluydu, bir Frankenstein dili. Ve Robin, vatandaşları dünyanın geri kalanından daha iyi olmakla bu kadar övünen bu ülkenin, ödünç mallar olmadan bir ikindi çayının üstesinden nasıl gelemediğini inanılmaz buluyordu.

Etimolojiye ek olarak, her biri o yıl fazladan bir dil daha öğrendi. Amaç bu dilde akıcılık kazanmak değil, bu dili edinme süreci sayesinde odaklandıkları dillere ilişkin kavrayışlarını derinleştirmektir. Letty ve Ramy, Profesör De Vreese ile Proto-Hint-Avrupa dili üzerine çalışmaya başladı. Victoire, öğrenmeyi umduğu bir dizi Batı Afrika dilini danışma kuruluna önermiş, ancak Babel'in bu dillerden herhangi birinde düzgün bir eğitim için yeterli kaynağa sahip olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Sonunda İspanyolca öğrenmeye başladı - Profesör Playfair, İspanyolca ile temasın Haiti-Dominik sınırıyla ilgili olduğunu savunuyordu - ancak bundan pek memnun değildi.

Robin, Profesör Chakravarti ile Sanskritçe dersi aldı ve ilk derslerine Robin'i başlangıçta dili hiç bilmediği için azarlayarak başladı. 'Sanskritçeyi Çin'deki akademisyenlere en baştan öğretmeliler. Sanskritçe Çin'e Budist metinler aracılığıyla gelmiş ve Budizm, Çince'nin kolay kolay karşılayamayacağı düzinelerce kavramı ortaya çıkardığı için bu durum gerçek bir dilsel yenilik patlamasına neden olmuştur. *Nun* ya da Sanskritçe'de *bhiksunī*, *ni* oldu.* *Nirvana niépán* oldu.* Cehennem, bilinç ve felaket gibi temel Çince kavramlar Sanskritçeden gelir. Bugün Budizmi anlamadan Çinceyi anlamaya başlayamazsınız, bu da Sanskritçeyi anlamak anlamına gelir. Bu, sayıları nasıl çizeceğinizi bilmeden çarpmayı anlamaya çalışmak gibidir.

Robin onu doğduğundan beri konuştuğu bir dili yanlış öğrenmekle suçlamanın biraz haksızlık olduğunu düşündü ama yine de kabul etti. "Nereden başlıyoruz o zaman?"

'Alfabe,' dedi Profesör Chakravarti neşeyle. 'Temel yapı taşlarına geri dönüyoruz. Kalemınızı çıkarın ve bu harfler için bir kas hafızası geliştirene kadar onları takip edin - bunun yaklaşık yarım saatinizi alacağını umuyorum. Devam edin.'

Latince, çeviri teorisi, etimoloji, odak diller ve yeni bir araştırma dili - özellikle her profesör diğer derslerin hiçbirini yokmuş gibi ders verdiğinde, saçma bir şekilde ağır bir ders yüküydü. Fakülte son derece anlayışsızdı. Ramy haftada kırk saatten fazla okuma yaptıklarına itiraz ettiğinde Profesör Playfair hoş bir şekilde, "Almanların *Sitzfleisch* diye güzel bir kelimesi var," dedi. "Kelimesi kelimesine tercüme edildiğinde, "oturan et" anlamına geliyor. Yani bazen sadece kışının üstüne oturup işlerinizi halletmeniz gerekir.

Yine de neşeli anlar yaşıyorlardı. Oxford artık bir tür ev gibi hissettirmeye başlamıştı ve kendi ceplerini oymuşlardı, sadece hoş görüldükleri değil, içinde geliştikleri alanlar. Hangi kafelerin onlara telaşsız hizmet vereceğini, hangilerinin Ramy yokmuş gibi davranacağını ya da sandalyelerine oturamayacak kadar kirli olduğundan şikayet edeceğini öğrenmişlerdi. Hava karardıktan sonra tacize uğramadan hangi barlara gidebileceklerini öğrendiler. Birleşik Münazara Topluluğu'nun seyircileri arasında oturup Colin Thornhill ve Elton Pendennis gibi çocuklar yüzleri kızarana kadar adalet, özgürlük ve eşitlik hakkında bağırırken kahkahalarını tutmaya çalışarak kendilerine ilmek attılar.

Robin, Anthony'nin ısrarı üzerine kürek çekmeye başladı. "Sürekli kütüphaneye tıkılıp kalman senin için iyi değil," dedi ona. 'Beynin düzgün çalışması için insanın kaslarını esnetmesi gerekir. Kan akışını sağla. Dene, sana iyi gelecektir.

Ne olduysa oldu, buna bayıldı. Tek bir küreği suya karşı tekrar tekrar çekmenin ritmik zorlama hareketinden büyük zevk alıyordu. Kolları güçlendi; bacakları, her nasılsa, daha uzun hissetti. Yavaş yavaş kambur sazlığını kaybetti ve her sabah aynaya baktığında ona derin bir memnuniyet veren dolgun bir görünüm kazandı. Kasabanın geri kalanının henüz uyanmadığı, kilometrelerce öteden duyabildiği tek sesin kuş cıvıltıları ve suya batan bıçakların hoş şıpırtısı olduğu, Isis'teki serin sabahları dört gözle beklemeye başladı.

Kızlar tekne kulübüne gizlice girmeye çalıştılar ama başaramadılar. Kürek çekecek kadar uzun boylu değillerdi ve dümen tutmak erkek gibi davranamayacakları kadar çok bağırmayı gerektiriyordu. Ancak haftalar sonra Robin, Victoire ve Letty'nin sorgulandıklarında masum olduklarını iddia etmelerine rağmen, Univ eskrim takımına iki kötü niyetli üyenin katıldığına dair söylentiler duymaya başladı.

"Asıl çekici olan saldırganlık," diye itiraf etti Victoire sonunda. 'İzlemesi çok komik. Bu çocuklar her zaman en önde çok güçlü bir şekilde ortaya çıkarlar ve stratejiyi tamamen kaybederler.

Letty de aynı fikirdeydi. 'O zaman kafanı tutmak ve onları korunmadıkları yerlerden iğnelemek basit bir mesele. Tek gereken bu.

Kışın Isis dondu ve Letty dışında hiçbirinin daha önce yapmadığı paten kaymaya gittiler. Botlarını bağlayabildikleri kadar sıkı bağladılar - "Daha sıkı," dedi Letty, "sallanmamalılar, yoksa bileklerinizi kırarsınız."- ve buzun üzerinde sendeleyerek ilerlediler, sallanırken denge için birbirlerine tutundular, ancak bu genellikle sadece birinin düştüğünde hepsinin düşmesi anlamına geliyordu. Sonra Ramy öne eğilir ve dizlerini bükerse kendini daha hızlı ve daha hızlı sürebileceğini fark etti ve üçüncü gün diğerlerinin etrafında daireler çizerek kayıyordu, hatta yoluna çıktığında üzülmüş gibi yapan ama yine de gülmekten kendini alamayan Letty'nin bile.

Artık arkadaşlıklarında sağlam ve kalıcı bir nitelik vardı. Artık istikrar için birbirlerine tutunan, gözleri kamaşmış ve korkmuş ilk yıllar değillerdi. Bunun yerine, yaşadıkları sınavların birleştirdiği yorgun gaziler, her konuda birbirlerine yaslanabilen sertleşmiş askerlerdi. Titiz Letty, homurdanmasına rağmen, gece ne kadar geç ya da sabah ne kadar erken olursa olsun, her zaman bir çeviriyi işaretlerdi. Victoire bir kasa gibiydi; her türlü şikâyeti ve ufak tefek sızlanmayı, konularına girmeden dinlerdi. Robin de bir fincan çaya, gülecek ya da ağlayacak birine ihtiyaç duyduğunda gece ya da gündüz, her an Ramy'nin kapısını çalabilirdi.

Yeni grup -kız yok ve dört bebek yüzlü oğlan- o sonbahar Babel'de belirdiğinde, onlara neredeyse hiç ilgi göstermemişlerdi. Bilinçli olarak istemeseler de, ilk dönemlerinde çok imrendikleri üst sınıflar gibi olmuşlardı. Züppelik ve kibir olarak algıladıkları şeyin sadece yorgunluk olduğu ortaya çıktı. Eski öğrencilerin yenilere zorbalık yapmaya hiç niyetleri yoktu. Sadece zamanları yoktu.

İlk yıllarından beri olmayı arzuladıkları şeye dönüştüler - soğuk, zeki ve iliklerine kadar yorgun. Sefil durumdaydılar. Çok az uyuyor, çok az yiyor, çok fazla okuyor ve Oxford ya da Babel dışındaki konularla tamamen bağlantısız kalıyorlardı. Dünya hayatını görmezden geliyorlardı; sadece zihin hayatını yaşıyorlardı. Ona tapıyorlardı.

Ve Robin, her şeye rağmen, Griffin'in kehanet ettiği günün asla gelmeyeceğini, sonsuza dek bu dengede asılı kalabileceğini umuyordu. Çünkü hiçbir zaman şu anda olduğu kadar mutlu olmamıştı: her şeyin birbirine nasıl uyduğuna dikkat edemeyecek kadar önündeki bir sonraki şeyle meşguldü.

Michaelmas'ın sonlarında Louis-Jacques-Mandé Daguerre adında bir Fransız kimyager elinde ilginç bir nesneyle Babil'e geldi. Bunun bir helyografik kamera obscura olduğunu ve pozlanmış bakır plakalar ve ışığa duyarlı bileşikler kullanarak hareketsiz görüntüleri kopyalayabileceğini duyurdu, ancak mekaniği tam olarak doğru yapamadı. Babblers bir göz atıp bunu bir şekilde geliştirip geliştiremeyeceklerini görebilir mi?

Daguerre'in fotoğraf makinesi sorunu kulenin diline düştü. Fakülte bunu bir yarışma haline getirdi: Daguerre'in problemini çözebilecek gümüş işlerinden mezun her öğrenci, Daguerre'in patentine adını yazdırmaya ve ardından gelecek zenginlikten pay almaya hak kazanacaktı. İki hafta boyunca, dördüncü sınıflar ve yüksek lisans öğrencileri etimolojik sözlükleri karıştırarak ışık, renk, görüntü ve taklidi içeren doğru anlam bağlantılarına ulaşacak bir dizi kelime bulmaya çalışırken sekizinci kat sessiz bir çılgınlıkla dolup taşı.

Sonunda bunu çözen Anthony Ribben oldu. Daguerre ile yapılan sözleşme gereği, patenti alınan gerçek kibrit çifti bir sır olarak saklandı, ancak Anthony'nin Latince *imago ile bir* şeyler yaptığı söyleniyordu; bu kelime 'benzerlik' veya 'taklit' anlamına gelmesinin yanı sıra bir hayalet veya hayaleti de ima ediyordu. Diğer söylentiler ise Anthony'nin gümüş çubuğu eriterek ısıtılmış cıvadan duman elde etmenin bir yolunu bulduğu yönündeydi. Her ne ise, Anthony bunu söyleyemedi ama çabaları için kendisine yüklü bir ödeme yapıldı.

Kamera çalışıyordu. Sihirli bir şekilde, çekilen bir nesnenin birebir aynısı bir kâğıt üzerinde olağanüstü kısa bir sürede kopyalanabiliyordu. Daguerre'in cihazı - buna daguerreotype diyorlardı - yerel bir sansasyon haline geldi. Herkes fotoğrafının çekilmesini istiyordu. Daguerre ve Babel fakültesi kule lobisinde üç günlük bir sergi açtı ve halkın hevesli üyeleri caddeyi saran kuyruklar oluşturdu.

Robin ertesi gün yapacağı Sanskritçe çeviri yüzünden gergindi ama Letty hep birlikte portre çektirmek için ısrar etti. "Bizden bir hatıra istemiyor musunuz?" diye sordu. "Zamanın bu anında korunmuş mu?"

Robin omuz silkti. "Pek sayılmaz."

"Evet, istiyorum," dedi inatla. 'Şu anda, bu yılda, 1837'de nasıl olduğumuzu tam olarak hatırlamak istiyorum. Asla unutmak istemiyorum.

Kameranın önünde toplandılar. Letty ve Victoire sandalyelere oturdular, ellerini sertçe kucaklarında kavuşturdular. Robin ve Ramy arkalarında durmuş, elleriyle ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Ellerini kızların omuzlarına mı koymalıydılar? Sandalyelerin üzerine mi?

Fotoğrafçı, "Kollar iki yanda olsun," dedi. 'Elinizden geldiğince sabit durun.

Hayır - önce biraz daha yaklaşın - işte böyle.

Robin gülümsedi, ağzını o kadar uzun süre geniş tutamayacağını fark etti ve hemen bıraktı.

Ertesi gün, bitmiş portrelerini lobideki bir memurdan aldılar.

"Lütfen," dedi Victoire. "Bu bize hiç benzemiyor.

Ama Letty çok sevindi; çerçeve almak için alışverişe çıkmalarında ısrar etti. "Bunu şöminemin üzerine asacağım, ne dersin?

"Onu atmanı tercih ederim," dedi Ramy. "Sinir bozucu.

"Öyle değil," dedi Letty. Baskıyı incelerken büyülenmiş gibiydi, sanki gerçek bir sihir görmüş gibiydi. 'Bu biziz. Zamanda donmuş, yaşadığımız sürece bir daha asla geri getiremeyeceğimiz bir anın içinde yakalanmışız. Bu harika bir şey.

Robin de fotoğrafın tuhaf görüldüğünü düşündü ama bunu yüksek sesle söylemedi. Hepsinin ifadesi yapaydı, belli belirsiz bir rahatsızlığın maskesiydi. Fotoğraf makinesi onları birbirine bağlayan ruhu bozmuş ve düzleştirmişti; aralarındaki görünmez sıcaklık ve dostluk şimdi yapmacık, zorlama bir yakınlık gibi görünüyordu. Fotoğrafçılığın da bir tür çeviri olduğunu ve hepsinin bu işten zararlı çıktığını düşündü.

Menekşeler potaya atılmış, gerçekten.

Onuncu Bölüm

Öğrencilerinin ilkelerini korumak için onları klasik öğrenimin güvenli ve zarif embesillikleriyle sınırlarlar. Gerçek bir Oxford öğretmeni, genç adamlarının ahlaki ve siyasi gerçekler üzerine tartıştıklarını, teoriler oluşturup yıktıklarını ve siyasi tartışmanın tüm cüretine kapıldıklarını duymaktan ürperirdi. Bundan Tanrı'ya saygısızlık ve krallara ihanetten başka bir şey ummazdı.

SYDNEY SMITH, 'Edgeworth'un Mesleki Eğitimi'

O yıl Michaelmas döneminin sonuna doğru Griffin her zamankinden daha fazla ortalıkta görünüyordu. Robin onun nereye gittiğini merak etmeye başlamıştı; Malakka'dan döndüğünden beri verdiği görevler ayda iki kereden bire düşmüş ya da hiç olmamıştı. Ama Aralık ayında Robin'e birkaç günde bir Griffin'le Twisted Root'un dışında buluşmasını söyleyen notlar gelmeye başladı ve her zamanki rutinleri olan şehrin etrafında çılgınca yürümeye başladılar. Bunlar genellikle planlı hırsızlıkların başlangıcıydı. Ancak bazen Griffin'in aklında bir gündem yokmuş gibi görünüyordu ve bunun yerine sadece sohbet etmek istiyordu. Robin bu konuşmaları hevesle bekliyordu; kardeşinin daha az gizemli, daha insani, daha etten ve kemikten görüldüğü tek zamanlardı. Ama Griffin, Robin'in asıl tartışmak istediği sorulara, Hermes'in çalınmasına yardım ettiği malzemelerle ne yaptığı ve eğer varsa devrimin nasıl ilerlediği sorularına hiç cevap vermedi. "Sana hâlâ güvenmiyorum," derdi. "Hâlâ çok yenisin.

Ben de sana güvenmiyorum, diye düşündü Robin ama söylemedi. Bunun yerine, dolambaçlı bir yoldan olayları irdeledi. "Hermes ne zamandır buralarda?

Griffin ona alaycı bir bakış fırlattı. "Ne yaptığınızı biliyorum. 'Sadece bunun modern bir icat olup olmadığını bilmek istiyorum, ya da-'

"Bilmiyorum. Hiçbir fikrim yok. En azından on yıllardır, belki de daha uzun süredir, ama hiç öğrenemedim. Neden gerçekten bilmek istediğin şeyi sormuyorsun?

"Çünkü bana söylemeyeceksin.

"Dene bakalım.

Güzel. O zaman daha uzun süredir varsa, anlayamıyorum '

'Şimdiye kadar neden kazanmadığımızı anlayamıyorsunuz. Öyle mi?'

"Hayır, ne fark eder anlamıyorum," dedi Robin. 'Babel - Babel'dir. Ve sen sadece-'

"Sürgündeki küçük bir grup akademisyen devri mi parçalıyor? Griffin cevap verdi. "Ne demek istediğini söyle kardeşim, oyalanma.

"Sayıca üstün idealistler" diyecektim ama evet. Yani - lütfen Griffin, yaptığım herhangi bir şeyin ne gibi bir etkisi olduğu belirsizken inancımı korumak zor.

Griffin adımlarını yavaşlattı. Birkaç saniye sessiz kaldı, düşündü ve sonra şöyle dedi: 'Sana bir resim çizeceğim. Gümüş nereden geliyor?'

"Griffin, gerçekten-"

"Beni şımart.

"On dakika sonra dersim var.

'Ve bu basit bir cevap değil. Craft bir kez geç kaldınız diye sizi dışarı atmaz. Gümüş nereden geliyor?'

"Bilmiyorum. Mayın mı?'

Griffin derin bir iç çekti. "Sana hiçbir şey öğretmiyorlar mı?" "Griffin-

"Sadece dinle. Gümüş ezelden beri var. Atinalılar Attika'da gümüş çıkarıyorlardı ve bildiğiniz gibi Romalılar da gümüşün neler yapabileceğini fark ettikten sonra imparatorluklarını genişletmek için gümüşü kullandılar. Ancak gümüş uluslararası bir para birimi haline gelmedi, kıtalara yayılan bir ticaret ağını kolaylaştırmadı, ta ki çok sonralarına kadar. Yeterli miktarda yoktu. Sonra on altıncı yüzyılda, ilk gerçek küresel imparatorluk olan Habsburglar And Dağları'nda devasa gümüş yataklarına rastladı. İspanyollar, emekleri için adil bir ödeme yapılmadığından emin olabileceğiniz yerli madencilerin izniyle bu gümüşü dağlardan [çıkardı*](#) ve küçük sekiz parçaya basarak Sevilla ve Madrid'e akan zenginlikleri getirdi.

"Gümüş onları zengin etti - Hindistan'dan baskılı pamuklu kumaş satın alacak kadar zengin; bu kumaşları Afrika'dan getirdikleri ve sömürgelerindeki plantasyonlarda çalıştırdıkları bağlı köleler için ödediler. Böylece İspanyollar zenginleştikçe zenginleştiler ve gittikleri her yerde arkalarında ölüm, kölelik ve fakirlik bıraktılar. Şu ana kadar olanları görüyorsunuz, değil mi?

Griffin ders verirken Profesör Lovell'a tuhaf bir şekilde benziyordu. Her ikisi de elleriyle çok keskin hareketler yapıyor, sanki uzun konuşmalarını nokta yerine el hareketleriyle noktalıyormuş gibi davranıyorlardı ve her ikisi de

çok kesin ve senkoplu bir şekilde konuşturlardı. Ayrıca Sokratik sorgulamaya da düşkünlükleri vardı. "İki yüz yıl ileri atlayın ve elinizde ne var?

Robin içini çekti ama oyunu sürdürdü. 'Tüm gümüş ve tüm güç Yeni Dünya'dan Avrupa'ya akar.

"Doğru," dedi Griffin. 'Gümüş zaten kullanımda olduğu yerde birikir. Hollandalılar, İngilizler ve Fransızlar peşlerinden koşarken İspanyollar uzun süre liderliği ellerinde tuttular. Bir yüzyıl daha ileri gittiğimizde İspanya'nın bir zamanlar olduğu gibi bir gölge olduğunu görüyoruz; Napolyon savaşları Fransa'nın gücünü erozyona uğrattı ve şimdi şanlı Britanya zirvede. Avrupa'nın en büyük gümüş rezervleri. Dünyanın açık ara en iyi çeviri enstitüsü. Trafalgar'dan sonra denizlerdeki en iyi donanma, yani bu ada dünyayı yönetme yolunda ilerliyor, öyle değil mi? Ama son yüzyılda tuhaf bir şey oluyor. Parlamento'nun ve tüm İngiliz ticaret şirketlerinin başını ağrıtan bir şey. Ne olduğunu tahmin edebilir misiniz?

"Sakın bana gümüşümüzün bittiğini söylemeyin.

Griffin sırtıttı. 'Gümüşleri tükeniyor. Şimdi nereye aktığını tahmin edebilir misiniz?'

Robin bunun cevabını biliyordu, çünkü Profesör Lovell ve arkadaşlarının Hampstead'deki oturma odası gecelerinde yıllarca bu konuda yakındıklarını duymuştu. "Çin.

'Çin. Bu ülke Doğu'dan ithal ettiği ürünlerle karnını doyuruyor. Çin'in porselenlerine, lake dolaplarına ve ipeklerine doyamıyorlar. Ve çay. Aman Tanrım. Çin'den İngiltere'ye her yıl ne kadar çay ihraç edildiğini biliyor musunuz? En az 30 milyon pound değerinde. İngilizler çayı o kadar çok severler ki Parlamento, Doğu Hindistan Şirketi'nin kıtlık ihtimaline karşı her zaman bir yıllık stok bulundurmasında ısrar ederdi. Çin'den gelen çay için her yıl milyonlar harcıyoruz ve bunun için gümüş ödüyoruz.

'Ancak Çin'in İngiliz mallarına karşı karşılıklı bir iştahı yok. Qianlong İmparatoru, Lord Macartney'den İngiliz yapımı eşyaların sergilendiği bir sergi aldığında, tepkisi ne oldu biliyor musunuz? *Garip ve pahalı nesneler beni ilgilendirmiyor.* Çinlilerin bizim sattığımız hiçbir şeye ihtiyacı yok; istedikleri her şeyi kendileri üretebilirler. Dolayısıyla gümüş Çin'e akmaya devam ediyor ve İngilizlerin bu konuda yapabileceği hiçbir şey yok çünkü arz ve talebi değiştiremezler. Bir gün ne kadar çeviri yeteneğimiz olduğunun bir önemi kalmayacak, çünkü gümüş rezervi diye bir şey kalmayacak

onu kullanmak için. Britanya İmparatorluğu kendi açgözlülüğünün bir sonucu olarak parçalanacaktır. Bu arada gümüş, daha önce kaynakları çalınmış ve sömürülmüş olan yeni güç merkezlerinde birikecektir. Hammaddeye sahip olacaklar. O zaman ihtiyaç duyacakları tek şey gümüş işçileri olacak ve yetenek işin olduğu yere gidecektir; her zaman öyle olur. Yani her şey İmparatorluğun tükenmesi kadar basit. Gerisini tarihin döngüleri halledecek ve siz sadece bunu hızlandırmamıza yardımcı olacaksınız.

'Ama bu ' Robin itirazını ifade edecek kelimeleri bulmakta zorlanarak sözünü kesti. 'Bu çok soyut, çok basit, mümkün değil - yani, kesinlikle tarihi bu kadar geniş bir çerçevede tahmin edemezsiniz-'

"Tahmin edebileceğiniz pek çok şey var. Griffin Robin'e yan yan baktı. 'Ama Babel eğitiminin sorunu da bu, değil mi? Size dil ve çeviri öğretiyorlar ama asla tarih, asla bilim, asla uluslararası politika öğretmiyorlar. Size lehçeleri destekleyen ordulardan bahsetmiyorlar.

"Ama bütün bunlar neye benziyor? Robin ısrar etti. 'Tarif ettiğiniz şey, yani - bu nasıl gerçekleşecek? Küresel bir savaş mı? Dünya tamamen farklı görünüme kadar yavaş bir ekonomik gerileme mi?

"Bilmiyorum," dedi Griffin. 'Kimse geleceğin neye benzediğini tam olarak bilmiyor. İktidar kolları Çin'e ya da Amerika'ya mı kayacak, yoksa İngiltere yerini korumak için dışıyla tırnağıyla mücadele mi edecek - bunu önceden söylemek imkansız.

"O zaman yaptığınız şeyin herhangi bir etkisi olduğunu nereden biliyorsunuz?

Griffin, 'Her karşılaşmanın nasıl sonuçlanacağını tahmin edemem,' diye açıkladı. Ama şunu biliyorum. Britanya'nın zenginliği zora dayalı çıkarımlara bağlı. Ve Britanya büyüdükçe geriye sadece iki seçenek kalıyor: ya baskı mekanizmaları çok daha acımasız hale gelecek ya da çökecek. İlki daha olası. Ama bu ikincisini de beraberinde getirebilir.

Robin çaresizce, 'Bu çok dengesiz bir savaş,' dedi. "Bir tarafta sen, diğer tarafta tüm İmparatorluk.

'Sadece İmparatorluğun kaçınılmaz olduğunu düşünüyorsanız,' dedi Griffin. 'Ama öyle değil. İçinde bulunduğumuz anı ele alalım. Monarşik imparatorluklar birbiri ardına yıkıldıktan sonra Atlantik'te büyük bir krizin sonuna geldik. İngiltere ve Fransa Amerika'da kaybettiler ve sonra kimsenin yararına olmayacak şekilde birbirlerine karşı savaşa girdiler. Şimdi yeni bir güç konsolidasyonu izliyoruz, bu doğru - İngiltere Bengal'i aldı, Hollanda Java'sını ve Cape Colony'yi aldı - ve eğer

Çin'de istediğini elde ederse, bu ticari dengesizliği tersine çevirebilirse, durdurulamaz olacaktır.

'Ancak hiçbir şey taşa yazılmamıştır - hatta gümüşe bile. Pek çok şey bu olasılıklara bağlıdır ve itip çekebileceğimiz yer de bu dönüm noktalarıdır. Bireysel tercihlerin, en küçük direniş ordularının bile fark yarattığı yerler. Örneğin Barbados'u ele alalım. Jamaika'yı ele alalım. Oradaki isyanlara barlar gönderdik-'

'O köle isyanları bastırıldı,' dedi Robin.

"Ama kölelik kaldırıldı, değil mi?" dedi Griffin. 'En azından Britanya topraklarında. Hayır - her şeyin iyi ve düzelmiş olduğunu söylemiyorum ve İngiliz yasalarını tamamen övebileceğimizi de söylemiyorum; kölelik karşıtlarının buna itiraz edeceğinden eminim. Ancak 1833 Yasasının İngilizlerin ahlaki hassasiyetleri nedeniyle geçtiğini düşünüyorsanız, yanıldığınızı söylüyorum. O yasayı geçirdiler çünkü kayıpları absorbe etmeye devam edemezlerdi.

Bir elini sallayarak görünmez bir haritayı işaret etti. 'Kontrolün bizde olduğu noktalar böyle kavşaklardır. Eğer doğru noktaları zorlarsak - İmparatorluğun acı çekmeye dayanamayacağı kayıplar yaratırsak - o zaman işleri kırılma noktasına getirmiş oluruz. O zaman gelecek akışkan hale gelir ve değişim mümkün olur. Tarih, acı çekmemiz gereken önceden hazırlanmış bir duvar halısı, çıkışı olmayan kapalı bir dünya değildir. Onu şekillendirebiliriz. Oluşturabiliriz. Sadece bunu yapmayı *seçmeliyiz*.

Robin hayretle, "Buna gerçekten inanıyorsun," dedi. Griffin'in inancı onu hayrete düşürmüştü. Robin için böylesine soyut bir akıl yürütme dünyadan elini eteğini çekmek, ölü dillerin ve kitapların güvenliğine sığınmak için bir nedendi. Griffin içinse bu bir toparlanma çağrısıydı.

"Yapmak zorundayım," dedi Griffin. 'Aksi takdirde, haklısın. Aksi takdirde elimizde hiçbir şey kalmaz.

Bu konuşmadan sonra Griffin, Robin'in Hermes Cemiyeti'ne ihanet etmeyeceğine karar vermiş gibi görünüyordu, çünkü Robin'in görevlerinin sayısı büyük ölçüde artmıştı. Görevlerinin hepsi hırsızlıkla ilgili değildi. Griffin daha çok materyal talep ediyordu - etimolojik el kitapları, Grammatica sayfaları, imla çizelgeleri - bunlar kolayca elde ediliyor, kopyalanıyor ve dikkat çekmeden iade ediliyordu. Yine de kitapları ne zaman ve nasıl aldığı konusunda akıllıca davranması gerekiyordu çünkü odaklandığı alanlarla ilgisi olmayan materyalleri gizlice alıp götürmeye devam ederse şüphe çekebilirdi. Bir keresinde Japonya'dan gelen üst sınıf öğrencisi Ilse, Eski Almanca kitabıyla ne yaptığını öğrenmek istedi.

Grammatica, ve Çince bir kelimenin Hitit kökenlerine kadar izini sürmeye çalışırken kazara başlığı çekmesiyle ilgili bir hikaye kekelemek zorunda kaldı. Kütüphanenin tamamen yanlış bölümünde olmasının hiçbir önemi yoktu. İlse onun bu kadar aptal olduğuna inanmaya hazır görünüyordu.

Genel olarak Griffin'in istekleri acısızdı. Her şey Robin'in hayal ettiğinden -ve belki de umduğundan- daha az romantikti. Heyecan verici kaçamaklar ya da akan suyun üzerindeki köprülerde konuşulan şifreli konuşmalar yoktu. Her şey çok sıradandı. Robin'in öğrendiğine göre Hermes Cemiyeti'nin en büyük başarısı kendini ne kadar etkili bir şekilde görünmez kıldığı, üyelerinden bile bilgiyi ne kadar eksiksiz gizlediğiydi. Eğer bir gün Griffin ortadan kaybolursa, Robin'in Hermes Cemiyeti'nin kendi hayal gücünün bir ürünü dışında var olduğunu kanıtlaması çok zor olacaktı. Sık sık gizli bir cemiyetin değil de, mükemmel bir koordinasyonla işleyen büyük ve sıkıcı bir bürokrasinin parçası olduğunu düşünüyordu.

Hırsızlıklar bile rutin hale gelmişti. Babel'in profesörleri herhangi bir şeyin çalındığından tamamen habersiz görünüyorlardı. Griffin, Hermes Topluluğu'nun sadece muhasebe hileleriyle gizlenebilecek kadar küçük miktarlarda gümüş aldığını, çünkü beşeri bilimler fakültesinin erdeminin, herkesin sayılarla ilgili umutsuz olması olduğunu açıkladı.

Robin'e, 'Playfair, kimse onu kontrol etmese koca bir sandık gümüşün kaybolmasına izin verirdi,' dedi. 'Düzenli defter tuttuğunu mu sanıyorsun? Adam iki basamaklı rakamları zar zor toplayabiliyor.

Griffin bazı günler Hermes'ten hiç bahsetmiyor, bunun yerine Port Meadow'a varıp dönmek için gereken bir saati Robin'in Oxford'daki hayatı hakkında sorular sorarak geçiriyordu - kürek çekme maceraları, en sevdiği kitapçılar, salondaki ve Buttery'deki yemekler hakkındaki düşünceleri.

Robin temkinli bir şekilde cevap verdi. Topun düşmesini, Griffin'in bu konuşmayı bir tartışmaya çevirmesini, kendi sade çörek tercihinin burjuvaziye olan düşkünlüğünün kanıtı haline gelmesini bekledi. Ama Griffin sormaya devam etti ve Robin yavaş yavaş Griffin'in belki de sadece öğrenci olmayı özlediğini fark etti.

"Noel zamanı kampüsü çok seviyorum," dedi Griffin bir gece. 'Oxford'un kendi büyüüne en çok eğildiği mevsimdir.

Güneş batmıştı. Hava hoş bir serinlikten kemik kıran bir soğuğa dönüşmüştü ama şehir Noel mumlarıyla aydınlanmıştı ve etraflarında hafif bir kar damlası süzülüyordu. Çok güzeldi. Robin yavaşladı

sahnenin tadını çıkarmak istiyordu ama Griffin'in delicesine titrediğini fark etti.

"Griffin, yapma... ' Robin tereddüt etti; nasıl kibarca soracağını bilmiyordu. "Sahip olduğun tek palto bu mu?

Griffin tüyleri diken diken olmuş bir köpek gibi geri çekildi. "Neden?

'Sadece - eğer daha sıcak bir şeyler almak istersen, bursum var.

..

"Bana patronluk taslama. Robin o anda bu konuyu açtığına pişman oldu. Yukarı. Griffin çok gururluydu. Hayırseverlik kabul edemezdi; sempati bile kabul edemezdi. "Senin parana ihtiyacım yok.

"Nasıl istersen," dedi Robin, yaralı bir halde.

Bir blok daha sessizlik içinde yürüdüler. Sonra Griffin zeytin dalı uzatmaya çalışırcasına, "Noel'de ne var?" diye sordu.

"Önce salonda akşam yemeği olacak.

'Sonsuz Latince dualar, lastik kaz ve domuz salçasından ayırt edilemeyen bir Noel pudingi. Gerçekte ne var?'

Robin sırttı. "Bayan Piper'ın Jericho'da beni bekleyen turtaları var."

"Biftek ve böbrek mi?

'Tavuk ve pırasa. Benim favorim. Letty için limonlu tart, Ramy ve Victoire için çikolatalı cevizli tatlı pasta-'

Griffin, 'Bayan Piper'ınız sağ olsun,' dedi. 'Benim zamanımda profesörün Bayan Peterhouse adında frijit bir kocakarı vardı. Hayatını kurtarmak için yemek yapamazdı, hayır, ama ne zaman kulak misafiri olsam melezler hakkında bir şeyler söylemeyi unutmazdı. Gerçi o da bundan hoşlanmazdı; sanırım bu yüzden gitmesine izin verdi.

Cornmarket'tan sola döndüler. Artık kuleye çok yaklaşmışlardı ve Griffin kıpır kıpır görünüyordu; Robin yakında yollarının ayrılacağından şüpheleniyordu.

"Unutmadan. Griffin elini ceketinin içine soktu, paketlenmiş bir paket çıkardı ve Robin'e fırlattı. "Sana bir şey getirdim.

Robin şaşırmış bir halde ipi çekti. "Bir alet mi?" "Sadece bir hediye. Mutlu Noeller.

Robin kâğıdı yırttı ve ortaya güzel, yeni basılmış bir cilt çıktı.

"Dickens'ı sevdiğini söylemiştin," dedi Griffin. 'Son kitabının tefrikasını yeni bağladılar - çoktan okumuş olabilirsin, ama tek parça halinde hoşuna gideceğini düşündüm.

Robin'e *Oliver Twist'in* üç ciltlik setini almıştı. Robin bir an için kekelemekten başka bir şey yapamadı - hediye alışverişi yaptıklarını bilmiyordu, Griffin'e bir şey almamıştı - ama Griffin bunu geçiştirdi. "Sorun değil, ben senden büyüğüm, beni utandırma.

Ancak daha sonra, Griffin Broad Caddesi'nde paltosunu ayak bileklerine kadar savurarak gözden kaybolduktan sonra Robin bu seçimin Griffin'in bir şaka fikri olduğunu anlayacaktı.

Ayrıldıklarında neredeyse "*Benimle gel*" diyecekti. *Salona gel. Geri gel ve Noel yemeği ye.*

Ama bu imkânsızdı. Robin'in hayatı ikiye bölünmüştü ve Griffin gölge dünyada, gözlerden uzak bir şekilde varlığını sürdürüyordu. Robin onu asla Magpie Lane'e geri getiremezdi. Onu asla arkadaşlarıyla tanıştıramazdı. Gün ışığında ona asla kardeşim diyemezdi.

"Pekala. Griffin boğazını temizledi. "Bir dahaki sefere o zaman. "Bu ne zaman olacak?"

"Henüz bilmiyorum. Çoktan uzaklaşmaya başlamıştı, kar ayak izlerini dolduruyordu. "Pencerene dikkat et.

Hilary döneminin ilk gününde, Babel'in ana girişi dört silahlı polis tarafından kapatılmıştı. İçeride biriyle ya da bir şeyle uğraşır gibi görünüyorlardı ama her neyse, Robin titreyen akademisyen kalabalığının üzerinden göremiyordu.

"Ne oldu? Ramy kızlara sordu.

"Hırsızlık olduğunu söylüyorlar," dedi Victoire. "Sanırım biri gümüş çalmak istemiş.

"Ne yani, polis tam zamanında burada mıydı?" diye sordu Robin.

"Kapıdan geçmeye çalışırken alarmı çalıştırdı," dedi Robin.

Letty. "Ve sanırım polis hemen geldi.

Beşinci ve altıncı polisler binadan çıktılar ve Robin'in hırsız olduğunu düşündüğü adamı aralarında sürüklediler. Orta yaşlı, siyah saçlı, sakallı ve çok kirli giysiler giymişti. O halde Hermes değil, diye düşündü Robin biraz rahatlayarak. Hırsızın yüzü acıyla buruşmuştu ve polis onu merdivenlerden aşağı, bekleyen bir taksiye doğru çekerken iniltileri kalabalığın üzerinde süzülüyordu. Arkalarındaki kaldırım taşlarında bir kan izi bıraktılar.

"İçinde yaklaşık beş mermi var. Anthony Ribben yanlarında belirdi. Kusacakmış gibi görünüyordu. 'Koğuşların işe yaradığını görmek güzel.

sanırım.'

Robin tereddüt etti. "Bunu Wards mı yaptı?"

"Kule ülkedeki en gelişmiş güvenlik sistemiyle korunuyor," dedi Anthony. 'Korunan sadece Grammatikalar değil. Bu binada yaklaşık yarım milyon pound değerinde gümüş var ve bunu korumak için sadece cılız akademisyenler var. Tabii ki kapılar da korunuyor.

Robin'in kalbi çok hızlı atıyordu; bunu kulak zarlarında duyabiliyordu. "Ne tarafından?"

"Bize eşleşme çiftlerini asla söylemezler; bu konuda çok gizlidirler. Playfair onları birkaç ayda bir güncelliyor, bu da birinin hırsızlık girişiminde bulunma sıklığı kadar. Bu seti daha çok sevdiğimi söylemeliyim - son set, İskenderiye'den geldiği söylenen eski bıçakları kullanarak izinsiz girenin uzuvlarında açık yaralar açmıştı. İç halının her yerine kan bulaşmıştı; dikkatli bakarsanız kahverengi lekeleri hala görebilirsiniz. Playfair'in hangi kelimeleri kullandığını tahmin etmek için haftalar harcadık ama kimse bunu çözemedi.

Victoire'ın gözleri giden taksiyi takip etti. "Ona ne olacağını düşünüyorsun?"

"Muhtemelen Avustralya'ya giden ilk gemide olacaktır," dedi Anthony. "Tabii karakola giderken yolda kan kaybından ölmezse.

Griffin, "Rutin alımlar," dedi. 'Girip çıkacağız - orada olduğumuzu görmeyeceksiniz bile. Gerçi zamanlama biraz zor, o yüzden bütün gece tetikte olun. Robin'in omzunu dürttü. "Sorun nedir?"

Robin gözlerini kırptırdı ve yukarı baktı. "Hm?" "Ürkmüş görünüyorsun.

'Ben sadece ... ' Robin bir an düşündükten sonra ağzından kaçırıldı:

'Koşuşları **b i l i y o r s u n , d e ğ i l m i ?**

"Ne?"

'Bu sabah bir adamın içeri girdiğini gördük. Koşuştakiler bir tür silahı tetiklediler ve silah adamı kurşun yağmuruna tuttu-'

"Şey, elbette. Griffin şaşkın görünüyordu. 'Bunun senin için yeni bir şey olduğunu söyleme bana. Babel'in saçma sapan koşuşları var - ilk hafta bunu yüzünüze vurmadılar mı?"

Yine de onları güncellediler. Size söylemeye çalıştığım da bu, artık bir hırsızın ne zaman geçtiğini anlayabiliyorlar-'

"Barlar o kadar da sofistike değil," dedi Griffin küçümseyerek. 'Öğrenciler, onların misafirleri ve Enstitü'ye gelen yabancılar arasında ayırım yapmak için tasarlandılar. Gece eve bar götürmek isteyen bir çevirmene tuzaklar kurulursa ne olur sizce? Ya da Playfair'den izin almadan karısını fakülteye getiren birine? Tamamen güvendesiniz.'

"Ama sen nereden *biliyorsun*? Robin'in sesi amaçladığından daha huysuz çıkmıştı. Boğazını temizledi, sesini belli etmeden derinleştirmeye çalıştı. "Benim gördüğümü görmedin, yeni eşleşmelerin ne olduğunu bilmiyorsun-

'Tehlikede değilsin. Endişeleniyorsan bunu al. Griffin cebini karıştırdı, sonra Robin'e bir çubuk fırlattı. *Wúxíng, yazıyordu*. Görünmez. Tanıştıkları ilk gece kullandığı çubuğun aynısıydı.

"Hızlı bir kaçış için," dedi Griffin. 'Eğer işler gerçekten ters giderse. Ve ne olursa olsun bunu yoldaşlarınız üzerinde kullanmanız gerekebilir - o büyüklükte bir sandığı görünmeden şehirden çıkarmak zordur.

Robin çubuğu iç cebine kaydırđı. "Bu konuda daha az küstah olabilirsin, biliyorsun.

Griffin'in dudağı kıvrıldı. "Ne yani, şimdi mi korkuyorsun?

"Sadece... ' Robin bir an düşündü, başını salladı ve sonra söylemeye karar verdi. 'Sanki - yani, sen sadece-' derken, her zaman risk altında olan benmişim gibi geliyor.

"Sadece ne? Griffin sertçe sordu.

Tehlikeli bir bölgeye girmişti. Griffin'in gözlerindeki parıltıdan, canının yandığı yere çok yaklaştığını biliyordu. Bir ay önce, ilişkileri daha tehlikeliyken konuyu değiştirebilirdi. Ama şimdi sessizliğini koruyamıyordu. O anda sinirlenmiş ve küçümsenmiş hissetti ve bununla birlikte sıcak bir incitme arzusu geldi.

"Neden buna gelmiyorsun?" diye sordu. "Neden barı kendin kullanmıyorsun?

Griffin yavaşça gözlerini kırptırdı. Sonra zorlama olduğu anlaşılan bir ses tonuyla, "Yapamam," dedi. Yapamayacağımı biliyorsun.

"Neden olmasın?

"Çünkü ben Çince rüya görmüyorum. İfadesi değişmedi, ses tonu da değişmedi ama küçümseyici öfke yine de kelimelerinden sızdı. Onu konuşurken izlemek tekinsizdi. Babalarına çok benziyordu. 'Ben sizin başarısız sefeinizim, görüyorsunuz. Sevgili yaşlı babam beni

Ülkeyi çok erken terk ettim. Tonlar için doğal bir kulağım var, ama hepsi bu. Akıcılığım büyük ölçüde yapay. Çince anılarım yok. Rüya görmüyorum. Hatırlama yeteneğim var, dil becerilerim var ama çubukları güvenilir bir şekilde çalıştıramıyorum. Çoğu zaman hiçbir şey yapmıyorlar. Boğazı düğümlendi. 'Babamız sizinle doğru olanı yaptı. Okuryazar olana kadar seni mayalanmaya bıraktı. Ama yeterince bağlantı kurmadan, yeterince anı biriktirmeden beni buraya getirdi. Dahası, Kantoncam başlangıçta çok daha iyiymiş, Mandarince konuştuğum tek kişi oydu. Ve bu artık kayıp. Onunla düşünmüyorum ve kesinlikle onunla hayal kurmuyorum.

Robin ara sokaktaki hırsızları, Griffin'in onları ortadan kaldırmaya çalışırken söylediği çaresiz fısıltıları düşündü. Kendi Çinlisini kaybetseydi ne yapardı? Bu fikir bile onu dehşete düşürüyordu.

"Anlıyorsun," dedi Griffin, onu izleyerek. 'Anadilinin elinden kayıp gitmesinin nasıl bir his olduğunu biliyorsun. Sen zamanında yakaladın. Ben yakalayamadım.

"Çok özür dilerim," dedi Robin. "Bilmiyordum.

"Üzülme," dedi Griffin sert bir sesle. 'Sen benim hayatımı mahvetmedin.

Robin şimdi Oxford'u Griffin'in gözlerinden görebiliyordu - ona hiçbir zaman değer vermemiş, onu sadece dışlamış ve küçümsemiş bir kurum. Griffin'in Babil'de yükseldiğini, Profesör Lovell'ın onayını kazanmak için umutsuzca çabaladığını ama gümüşü asla tutarlı bir şekilde kullanamadığını hayal etti. Burada ona değer katan tek şeyin bu olduğunu bile bile, zar zor hatırladığı hayatından kalma dayanıksız Çinlilere uzanmak ne kadar korkunç bir his olurdu.

Griffin'in öfkeli olmasına şaşmamalı. Babel'den bu kadar şiddetle nefret etmesine şaşmamalı. Griffin'in her şeyi elinden alınmıştı - bir ana dili, bir vatani, bir ailesi.

"Bu yüzden sana ihtiyacım var, sevgili kardeşim. Griffin uzanıp onun saçlarını karıştırdı. Dokunuşu o kadar güçlüydü ki canımı yaktı. "Sen gerçek bir şeysin. Vazgeçilmezsın.

Robin cevap vermemesi gerektiğini biliyordu.

"Gözünüz pencerenizde olsun. Griffin'in gözlerinde hiç sıcaklık yoktu. 'İşler hızlı ilerliyor. Ve bu seferki önemli.

Robin itirazlarını yuttu ve başını salladı. "Doğru.

Bir hafta sonra Robin, Profesör Lovell'la akşam yemeğinden döndüğünde, penceresinin altına sıkıştırılmış bir kâğıt parçasıyla karşılaştı.

Bu gece, yazıyordu. *On bir.*

Saat çoktan 10.45 olmuştu. Robin aceleyle az önce astığı paltosunu giydi, çekmecesinden *wúxíng* ubuęunu aldı ve yağmurun içine daldı. Yürürken diğer ayrıntılar için notun arkasını kontrol etti ama Griffin başka talimat eklememişti. Bu aslında bir sorun değildi - Robin bunun, suç ortaklarının kuleye girip çıkmasına izin vermesi gerektiği anlamına geldiğini varsaydı - ama saat şaşırtıcı derecede erkendi ve yanında hiçbir şey getirmediğini geç de olsa fark etti - n e kitap, ne çanta, hatta ne de bir şemsiye.

kuleye gece gezisi.

Ama yine de gelmeyi ihmal edemezdi. Çanlar on bire vurduğunda, koşarak yeşil alana geçti ve kapıyı çekerek açtı. Bu daha önce onlarca kez yapmadığı bir şey değildi - susamı a, susamı kapat ve yoldan ekil. Robin'in kanı o taş duvarlarda saklı olduğu sürece koğuşlar ses ıkarmayacaktı.

İki Hermes ajanı onu takip ederek merdivenlerden yukarı çıkıp gözden kayboldu. Robin her zamanki gibi antrede oyalanıyor, gece bilginlerine göz kulak oluyor ve gitme vaktine kadar saniyeleri sayıyordu. Saat on biri beş geçe Hermes ajanları aceleyle aşağı indi. İçlerinden biri bir dizi oyma aleti, diğeri ise bir sandık dolusu gümüş çubuk taşıyordu.

"Aferin," diye fısıldadı biri. "Hadi gidelim.

Robin başıyla onayladı ve onları dışarı çıkarmak için kapıyı açtı. Bariyeri aştıkları anda korkunç bir kakofoni havayı böldü - bir çığlık, bir uluma, görünmez bir mekanizmadaki metal dişlilerin gıcırtısı. Bu hem bir tehdit hem de bir uyarıydı; kadim korku ile modern kan dökme kapasitesinin bir karışımıydı. Arkalarında, kapıdaki paneller kayarak içerideki karanlık boşluğu ortaya çıkardı.

Hermes ajanları başka bir şey söylemeden yeşil alana doğru koşmaya başladılar.

Robin tereddüt etti, takip edip etmemeye karar vermeye çalışıyordu. Kaçabilirdi - tuzak grltlyd ama yavaş hareket ediyor gibiydi. Yere baktı ve iki ayağının da niversitenin armasının üzerine tam olarak bastığını gördü. Ya koğuş sadece o adım attığında tetiklenirse?

Öğrenmenin tek yolu. Derin bir nefes aldı, sonra merdivenlerden aşağı koştu. Bir patlama sesi duydu, ardından sol kolunda yakıcı bir acı hissetti. Neresinden vurulduğunu anlayamadı. Acı her yerden geliyor gibiydi, tek bir yaradan ziyade tüm koluna yayılan yakıcı bir ıstıraptı. Yanıyordu, pathıyordu, bütün uzuv kopacaktı. Koşmaya devam etti. Mermiler a r k a s ı n d a n havaya ateş açtı. Eğildi ve

Rastgele sıçradı; bir yerde silah seslerinden böyle kaçıldığını okumuştı ama bunun doğru olup olmadığı hakkında hiçbir fikri yoktu. Daha fazla patlama sesi duydu ama buna karşılık gelen bir acı hissetmedi. Yeşil alan boyunca ilerledi ve sola, Broad Caddesi'ne döndü, görüş alanından ve menzilden çıktı.

Sonra acı ve korku onu yakaladı. Dizleri titredi. İki adım daha attı ve kusma dürtüsüyle savaşıarak duvara yığıldı. Başı dönüyordu. Polis gelirse ondan kaçamazdı. Bu şekilde, kolundan kan damlarken ve görüşünün kenarlarında siyahlık sürünürken olmazdı. *Odaklan*. Cebindeki çubuğu bulmaya çalıştı. Sol eli kaygandı, kanla kararmıştı; bu görüntü yeni bir baş dönmesi dalgası yarattı.

"*Wúxíng*," diye fısıldadı çılgınca, konsantre olmaya, dünyayı Çince hayal etmeye çalışarak. Hiçbir şey değildi. Biçimsizdi. "*Görünmez*."

İşe yaramadı. İşe yaramasını sağlayamıyordu; tek düşünebildiği korkunç acı iken Çince moduna geçemiyordu.

'Hey oradaki! Sen - dur!'

Profesör Playfair'di. Robin irkildi, en kötüsüne hazırды ama profesörün yüzü sıcak, endişeli bir gülümsemeye dönüştü. "Oh, merhaba, Swift. Sen olduğunu fark etmemiştim. İyi misin? Binada bir kargaşa var.'

'Profesör, ben ... ' Robin'in ne söyleyeceğine dair en ufak bir fikri yoktu, bu yüzden gevezelik etmenin en iyisi olduğuna karar verdi. 'Bilmiyorum - yakınındaydım, ama bilmiyorum'

"Birini gördünüz mü?" diye sordu Profesör Playfair. 'Koğuşların davetsiz misafiri vurması gerekiyordu, biliyorsunuz, ama son seferden sonra dişliler sıkışmış gibi görünüyor. Yine de onu vurmuş olabilirler - topallayan ya da acı çekiyor gibi görünen birini gördünüz mü?

"Hayır, yapmadım - alarmlar çaldığında neredeyse yeşile varmıştım ama köşeyi dönmemişim. Profesör Playfair anlayışla başını mı sallıyordu? Robin şansına inanmakta güçlük çekiyordu. "Hırsız mı vardı?

"Olmayabilir. Merak etmeyin. Profesör Playfair uzanıp omzunu sıvazladı. Çarpmanın etkisiyle vücudunun üst kısmına korkunç bir acı dalgası daha yayıldı ve Robin haykırmamak için dişlerini sıktı. 'Koğuşlar bazen titizleşiyor - belki de onları değiştirmenin zamanı gelmiştir. Yazık, bu versiyonu sevmiştim. Sen iyi misin?

Robin başını salladı ve gözlerini kırıştırarak sesini düz tutmaya çalıştı. 'Sadece korktum sanırım - yani, geçen hafta gördüklerimizden sonra'

"Ah, doğru. Korkunçtu, değil mi? Yine de küçük fikrimin işe yaradığını bilmek güzel. Öncesinde köpekler üzerinde test etmeme bile izin vermediler. İyi ki senin üzerinde arıza yapmadı. Profesör Playfair bir kahkaha attı. "Seni kurşunla doldurabilirlerdi.

Robin zayıf bir sesle, "Doğru," dedi. "Çok memnun oldum.

"Bir şeyin yok. Sıcak suyla bir viski iç, şoka iyi gelir." "Evet, sanırım ...

Sanırım bu kulağa hoş geliyor. Robin gitmek için döndü.

"İçeri girmek üzere olduğunuzu söylememiş miydiniz? Profesör Playfair sordu.

Robin bu yalanı hazırlamıştı. 'Kendimi endişeli hissediyordum, bu yüzden Profesör Lovell için bir ödev hazırlamaya başlayabileceğimi düşündüm. Ama biraz sarsıldım ve şimdi başlarsam iyi bir iş çıkarabileceğimi sanmıyorum, bu yüzden sanırım yatağa gitmeyi tercih edeceğim.

"Elbette. Profesör Playfair tekrar omzunu sıvazladı. Bu kez daha sertti; Robin'in gözleri büyüdü. "Richard tembellik ettiğini söylerdi ama seni çok iyi anlıyorum. Daha ikinci yılındasın, tembelliği göze alabilirsin. Eve git ve uyu.

Profesör Playfair ona son bir kez neşeyle başını salladı ve alarmların hâlâ çaldığı kuleye doğru yürüdü. Robin derin bir nefes aldı ve sokakta yığılıp kalmamak için tüm gücüyle çabalayarak topallaya topallaya uzaklaştı.

Bir şekilde Magpie Lane'e geri dönmeyi başardı. Kanama hâlâ durmamıştı ama kolunu ıslak bir havluyla sildikten sonra kurşunun koluna saplanmadığını görerek rahatladı. Sadece dirseğinin üstündeki ette bir çentik açmış, yaklaşık bir inç derinliğindeydi. Kanı sildiğinde yara güven verici şekilde küçük görünüyordu. Yarayı nasıl düzgün bir şekilde saracağını bilmiyordu - iğne ve iplik kullanması gerektiğini düşündü - ama bu saatte gidip üniversite hemşiresini aramak aptallık olurdu.

Acıya karşı dişlerini sıkı ve macera romanlarından öğrendiği faydalı tavsiyeleri hatırlamaya çalıştı. Alkol - yarayı dezenfekte etmesi gerekiyordu. Victoire'ın Noel hediyesi olan yarı boş bir konyak şişesi bulana kadar rafları karıştırdı. Acıdan tıslayarak kolunun üzerine damlattı, sonra da tedbir olsun diye birkaç yudum yuttu. Sonra temiz bir gömlek buldu ve onu yırtarak bandaj yaptı. Bunları dişlerini kullanarak kolunun etrafına sıkıca sardı - basıncın kanamayı durdurmaya yardımcı olduğunu okumuştı. Başka ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Şimdi yaranın kendiliğinden kapanmasını mı beklemeliydi?

Başı dönüyordu. Kan kaybından mı başı dönüyordu, yoksa bu sadece konyağın etkisi miydi?

Ramy'yi bul, diye düşündü. Ramy'yi bul, yardım edecektir.

Hayır. Ramy'yi aramak onu suçlamak olurdu. Robin, Ramy'yi tehlikeye atmadan önce ölürdü.

Duvara yaslandı, başını çatıya doğru eğdi ve birkaç derin nefes aldı. Sadece bu geceyi atlatmak zorundaydı. Birkaç gömlek giymesi gerekti - terziye gitmesi, çamaşır felaketiyle ilgili bir hikâye uydurması gerekecekti - ama sonunda kanama durduruldu. Sonunda bitkin bir halde yere yığıldı ve uykuya daldı.

Ertesi gün Robin üç saatlik ders boyunca acı içinde kıvrandıktan sonra tıp kütüphanesine gitti ve sahra yaraları hakkında bir doktor el kitabı bulana kadar rafları karıştırdı. Sonra Cornmarket'e gidip bir iğne ve iplik aldı ve kolunu yerine dikmek için aceleyle eve gitti.

Bir mum yaktı, alevin üzerinde iğneyi sterilize etti ve birçok beceriksiz denemeden sonra iğneye iplik geçirmeyi başardı. Sonra oturdu ve sivri ucu çiğ, yaralı etinin üzerinde tuttu.

Yapamadı. İğneyi yaraya yaklaştırmaya devam etti ve sonra acıyı tahmin ederek geri çekti. Konyağa uzandı ve üç büyük yudum aldı. Alkol midesine iyice yerleşene ve uzuvları hoş bir şekilde karıncalanmaya başlayana kadar birkaç dakika bekledi. Olması gereken yer burasıydı - acıyı umursamayacak kadar donuk, kendini toparlayacak kadar uyanık. Tekrar denedi. Bu sefer daha kolaydı ama yine de bağdırmamak için durup ağzına bir bez tıkmak zorunda kaldı. Sonunda son dikişi attı. Alnından ter damlıyordu; gözyaşları yanaklarından özgürce akıyordu. Bir şekilde ipliği kesecek, dikişleri dişleriyle bağlayacak ve kanlı iğneyi lavaboya atacak gücü buldu. Sonra yatağına yığıldı ve yan yatarak şişenin geri kalanını bitirdi.

Griffin o gece temas kurmadı.

Robin öyle olmasını beklemenin aptalca olduğunu biliyordu. Griffin olanları öğrendikten sonra muhtemelen yeraltına çekilecekti ve bunun iyi bir nedeni vardı. Robin bütün bir dönem boyunca Griffin'den haber alamazsa hiç şaşırmayacaktı. Yine de içinde ezici, kara bir kızgınlık dalgası hissetti.

Griffin'e bunun olacağını *söylemişti*. Onu uyarmış, tam olarak ne gördüğünü anlatmıştı. Bu tamamen önlenebilirdi.

Sırf ona bağırabilmek, ona böyle söylediğini, Griffin'in onu dinlemesi gerektiğini söyleyebilmek için bir sonraki buluşmalarının daha erken olmasını istiyordu. Eğer Griffin bu kadar kibirli olmasaydı, belki de küçük kardeşinin kolunda bir dizi dikiş olmazdı. Ama randevu gelmedi. Griffin ertesi gece ya da ondan sonraki gece penceresine hiçbir not bırakmadı. Görünüşe göre Oxford'dan iz bırakmadan kaybolmuş ve Robin'e ne onunla ne de Hermes'le iletişim kurmanın hiçbir yolunu bırakmamıştı.

Griffin'le konuşamıyordu. Victoire'a, Letty'ye ya da Ramy'ye açılmadı. O gece yanında sadece kendisi vardı, kolu zonklarken boş şişenin başında sefilce ağlıyordu. Ve Robin Oxford'a geldiğinden beri ilk kez kendini gerçekten yalnız hissetmişti.

On Birinci Bölüm

Ama biz köleyiz ve başkasının tarlasında çalışıyoruz; bağı biz işliyoruz, ama şarap sahibinin.

JOHN DRYDEN, *Aeneid* çevirisine yazdığı 'İthaf'tan alıntı

Robin, Hilary Dönemi'nin ya da Trinity'nin geri kalanında Griffin'i hiç görmedi. Aslında pek fark etmemişti; ikinci sınıf dersleri haftalar geçtikçe daha da zorlaşıyordu ve kızgınlığını düşünecek zamanı bile olmuyordu.

Yaz gelmişti, ama bu bir yaz değil, hızlandırılmış bir dönemdi ve günleri, gelecek Michaelmas başlamadan bir hafta önce yapılacak bir değerlendirme için çılgınca Sanskritçe kelime dağarcığı toplamakla geçiyordu. Artık üçüncü sınıf öğrencisiydiler ve bu statü, Babil'in tüm yorgunluğuna rağmen hiçbir yeniliğinin olmamasını gerektiriyordu. Oxford o Eylül ayında cazibesini kaybetti; altın gün batımları ve parlak mavi gökyüzünün yerini sonsuz bir soğuk ve sis aldı. Aşırı miktarda yağmur yağıyor ve fırtına rüzgârları önceki yıllara kıyasla benzersiz bir şekilde şiddetli hissediliyordu. Şemsiyeleri sürekli kırılıyordu. Çorapları hep ıslaktı. O dönem kürek çekme iptal edildi.*

Bu çok iyi oldu. Artık hiçbirinin spora ayıracak vakti yoktu. Babel'de üçüncü yıl geleneksel olarak Sibiry kışı olarak bilinirdi ve bunun nedeni ders listeleri verildiğinde açıkça ortaya çıktı. Hepsi üçüncül dillerine ve Tacitus'un resme girmesiyle şeytani derecede zorlaştığı söylenen Latince'ye devam ediyordu. Ayrıca Profesör Playfair ile Çeviri Teorisi ve Profesör Lovell ile Etimoloji derslerine de devam ediyorlardı, ancak her hafta her ders için beş sayfalık bir ödev hazırlamaları beklendiğinden her dersin iş yükü artık iki katına çıkmıştı.

En önemlisi, hepsine birlikte bağımsız bir araştırma projesi yürütecekleri süpervizörler atandı. Bu onların proto-tezleri sayılıyordu - başarılı bir şekilde tamamlandığında Babel'in raflarında gerçek bir bilimsel katkı olarak korunacak olan ilk çalışmaları.

Ramy ve Victoire danışmanlarından hemen hoşnut olmadılar. Ramy, Profesör Joseph Harding tarafından Persian Grammatica'nın editörlük turuna katkıda bulunması için davet edilmişti ve bu sözde büyük bir onurdu.* Ancak Ramy böyle bir projede romantizm göremiyordu.

"Başlangıçta İbn Haldun'un el yazmalarının çevirisini önerdim," dedi onlara. Silvestre de Sacy'nin elinde bulunanlar. Ancak Harding, Fransız oryantalistlerin zaten bunun üzerinde çalıştığını ve Paris'in onları dönem için bana ödünç vermesinin pek mümkün olmadığını söyleyerek itiraz etti. Ben de Ömer ibn Said'in Arapça makalelerini İngilizceye çevirip çeviremeyeceğimi sordum, çünkü bunlar neredeyse on yıldır koleksiyonlarımızda duruyordu, ama Harding bunun gereksiz olduğunu söyledi çünkü İngiltere'de köleliğin kaldırılması çoktan yasalaşmıştı, buna inanabiliyor musunuz?* Sanki Amerika diye bir yer yokmuş gibi? Sonunda Harding, eğer otoriter bir şey yapmak istiyorsam Persian Grammatica'daki alıntıları düzenleyebileceğimi söyledi, bu yüzden şimdi bana Schlegel okutuyor. *Über die Sprache und Weisheit der Indier*. Ve biliyor musun? Schlegel bunu yazdığında Hindistan'da bile değilmiş. Hepsini Paris'ten yazmış. Paris'ten Hindistan'ın "dili ve bilgeliği" üzerine nasıl kesin bir metin yazarsınız?*

Yine de Ramy'nin kızgınlığı Victoire'ın uğraştığı şeyle karşılaştırıldığında önemsiz görünüyordu. İki yıl boyunca sorunsuz bir şekilde Fransızca öğrendiği, ancak şimdi bitmek bilmeyen bir hayal kırıklığı kaynağı haline gelen Profesör Hugo Leblanc ile çalışıyordu.

'Bu imkansız,' dedi. "Kreyòl üzerinde çalışmak istiyorum, yozlaşmış bir dil olduğunu düşünmesine rağmen buna tamamen karşı değil, ama onun tek bilmek istediği Vodou.

"Şu pagan dini mi? Letty sordu.

Victoire ona sert bir bakış fırlattı. 'Din, evet. Sürekli Vodou büyüler ve şiirleri hakkında sorular soruyor ama tabii ki Kreyòl dilinde oldukları için bunlara ulaşamıyor.

Letty şaşkın şaşkın baktı. "Ama bu Fransızca ile aynı şey değil mi?"

"Uzaktan yakından alakası yok," dedi Victoire. 'Fransızca sözlükçedir, evet, ama

Kreyòl, kendi gramer kurallarına sahip, kendine özgü bir dildir. Fransızca ve Kreyòl karşılıklı olarak anlaşılabilir değildir. On yıl boyunca Fransızca çalışmış olabilirsiniz, ancak bir Kreyòl şiirini sözlük olmadan çözmek yine de imkansız olabilir. Leblanc'ın bir sözlüğü yok - henüz bir sözlük yok - bu yüzden bir sonraki en iyi şey benim.

"O zaman sorun ne?" diye sordu Ramy. 'Görünüşe göre oldukça iyi bir projeniz var.

Victoire rahatsız görünüyordu. "Çünkü çevrilmesini istediği metinler - bilmiyorum, özel metinler. Bir anlamı olan metinler.

"Çevrilmeyecek kadar özel metinler mi? Letty sordu. "Onlar miras," diye ısrar etti Victoire. 'Onlar kutsal inançlar-'

'Sizin inançlarınız değil, elbette-'

"Belki de değil," dedi Victoire. 'Bilmiyorum - yani, bilmiyorum. Ama bunlar paylaşılacak için değil. Beyaz bir adamla saatlerce oturup size her metaforun ardındaki hikâyeyi, her tanrının adını sorarken memnun olur muydunuz, böylece gümüş bir çubuğu parlatabilecek bir kibrit çifti için halkınızın inançlarını aşırabilir miydi?

Letty ikna olmamış görünüyordu. "Ama bu *gerçek* değil, değil mi?" "Tabii ki gerçek.

"Oh, lütfen, Victoire.

"Asla bilemeyeceğin bir anlamda gerçek. Victoire tedirginleşmeye başlamıştı. 'Sadece Haiti'den birinin erişebileceği bir anlamda. Ama Leblanc'ın hayal ettiği anlamda değil.

Letty içini çekti. "Peki neden ona sadece bunu söylemiyorsun?

"Denemediğimi mi sanıyorsun? Victoire tersledi. "Sen hiç bir Babel profesörünü bir şeyin peşinden gitmemesi için ikna etmeye çalıştın mı?

"Her neyse," dedi Letty, şimdi sinirli ve savunmacı ve bu nedenle de hırçın, "Vodou hakkında ne biliyorsun ki? Sen Fransa'da büyümedin mi?

Bu verebileceği en kötü cevaptı. Victoire ağzını kapattı ve gözlerini kaçırdı. Konuşma kesildi. Ne Victoire'ın ne de Letty'nin bozmak için herhangi bir girişimde bulunmadığı garip bir sessizlik çöktü. Robin ve Ramy şaşkın ve aptalca bakiştılar. Bir şeyler fena halde ters gitmişti, bir tabu yıkılmıştı ama tam olarak ne olduğunu araştırmaya korkuyorlardı.

Robin ve Letty, her ne kadar ağır ve zaman alıcı olsalar da, projelerinden oldukça memnundular. Robin, Profesör Chakravarti ile birlikte Sanskritçe'den Çince'ye geçen sözcüklerin listesini tamamlamaya çalışırken, Letty de Profesör Leblanc ile birlikte Fransız bilimsel makalelerini tarayarak matematik ve mühendislik alanındaki yararlı olabilecek ve çevrilemeyen metaforları bulmaya çalışıyordu. Ayrıntıları tartışmaktan kaçınmayı öğrendiler

Ramy ve Victoire'ın etrafında. Hepsi birbirlerine basmakalıp sözler söylüyordu; Robin ve Letty her zaman 'iyi ilerleme kaydederken' Ramy ve Victoire 'her zamanki gibi mücadele ediyordu'.

Özel olarak, Letty o kadar cömert değildi. Profesör Leblanc konusu Victoire'la aralarında bir anlaşmazlık konusu haline gelmişti; Victoire, Letty'nin anlayışsızlığı karşısında incinmiş ve hayrete düşmüştü, Letty ise Victoire'ın bu konuda fazla hassas davrandığını düşünüyordu.

'Bunu kendi başına açtı,' diye yakındı Robin'e. 'Araştırma yapsa bu işi çok daha kolaylaştırabilirdi - yani kimse Haiti Kreolcesinde üçüncü sınıf projesi yapmadı, Grammatica bile yok. O ilk olabilir!'

Bu ruh halindeyken Letty'yle tartışmanın bir anlamı yoktu -sadece içini dökecek bir dinleyici istediği belliydi- ama Robin yine de denedi. "Sanırım bu onun için senin düşündüğünden daha önemli.

Ama öyle değil. Olmadığını biliyorum! O zerre kadar dindar değil; yani, o *medeni*-'

Islık çaldı. "Bu yüklü bir kelime, Letty.

'Ne demek istediğimi anlıyorsun,' diye homurdandı. 'O Haitili değil. Fransız.

Ve neden bu kadar zor olmak zorunda olduğunu anlamıyorum.

Michaelmas'ın yarısında Letty ve Victoire birbirleriyle neredeyse hiç konuşmuyorlardı. Sınıfa her zaman birkaç dakika arayla gelirlerdi ve Robin, aşağıya doğru uzun yürüyüşlerinde yollarının hiç kesişmemesi için gidişlerini aralıklı hale getirmenin beceri gerektirip gerektirmediğini merak etti.

Kırıklardan muzdarip olanlar sadece kızlar değildi. O günlerin atmosferi bunaltıcıydı. Aralarında bir şeyler kopmuş gibiydi - hayır, *kopmak* belki de çok güçlü bir kelimeydi, çünkü hala başka kimsesi olmayan insanların gücüyle birbirlerine tutunuyorlardı. Ama aralarındaki bağ kesinlikle incitici bir yöne doğru bükülmüştü. Hâlâ uyanık oldukları neredeyse tüm anları birlikte geçiriyorlardı ama birbirlerinin arkadaşlığından korkuyorlardı. Robin Sanskritçe'den şikâyet ettiğinde, Profesör Harding'in Sanskritçe'nin Ramy'nin dillerinden biri olmadığında ısrar etmesine duyarsız kalıyordu; Ramy, Profesör Harding'le sonunda bir araştırma yönü üzerinde anlaştıklarına memnun olduğunda, bu Profesör Leblanc'la hiçbir yere varamayan Victoire'a söylenmiş duygusuz bir söz oluyordu. Eskiden dayanışmalarıyla teselli bulurlardı ama şimdi birbirlerini sadece kendi sefaletlerinin hatırlatıcısı olarak görüyorlardı.

Robin'in bakış açısından en kötüsü, Letty ile Ramy arasında aniden ve gizemli bir şekilde bir şeylerin değişmiş olmasıydı. Aralarındaki etkileşim her zamanki gibi hararetti - Ramy dalga geçmekten, Letty de karşılık vermekten asla vazgeçmiyordu. Ama şimdi Letty'nin karşılıkları tuhaf bir şekilde mağdur bir ton kazanmıştı. En küçük, çoğu zaman elle tutulamayan hakaretlere bile sinirleniyordu. Ramy ise tarif edilmesi zor bir şekilde daha zalim ve daha alaycı olmuştu. Robin bu konuda ne yapacağını bilemiyordu, ne de tüm bunların neyle ilgili olduğuna dair en ufak bir fikri vardı, ancak ne zaman bu karşılıklı konuşmaları izlese göğsünde garip bir sızı hissediyordu.

Ramy'ye bu konu sorulduğunda, "O sadece Letty gibi davranıyor," dedi. "İlgi istiyor ve bunu elde etmenin yolunun da öfke nöbeti geçirmek olduğunu düşünüyor.

"Onu üzecek bir şey mi yaptın? Robin sordu.

'Genel olarak var olmanın dışında mı? Hiç sanmıyorum. Ramy bu konudan sıkılmış görünüyordu. 'Şu çeviriye devam etsek mi? Her şey yolunda Birdie, söz veriyorum.

Ama işler kesinlikle yolunda gitmiyordu. İşler aslında çok tuhaftı. Ramy ve Letty birbirlerine tahammül edemiyor gibiydiler ve aynı zamanda birbirlerinin etrafında dönüyorlardı; birbirlerine şiddetle karşı çıkmadan normal bir şekilde konuşamıyorlardı, bu da onları konuşmanın baş kahramanları haline getiriyordu. Ramy kahve isterse, Letty çay istiyordu; Ramy duvardaki bir tablonun güzel olduğunu düşünürse, Letty'nin birden Kraliyet Akademisi'nin sanatsal gelenekçiliğe bağlılığının en kötü örneğini sergilemesi için on iki nedeni oluyordu.

Robin bunu dayanılmaz buluyordu. Bir gece, uyku sersemliği sırasında, Letty'yi Cherwell'e itmek gibi ani ve şiddetli bir hayal kurdu. Uyandığında kendinde suçluluk duygusu aradı, ama bulamadı; Letty'nin sırılsıklam olmuş ve çırpınıyor olduğu düşüncesi, günün ayık ışığında da aynı derecede kötücül bir tatmin yaratıyordu.

En azından, dönem boyunca gümüş işleme görevlerinde her birinin bir öğretim üyesine yardımcı olacağı üçüncü yıl çıraklıklarının dikkat dağıtıcı bir yanı vardı. "*Teori*, Yunanca *theōria* kelimesinden gelir, bir manzara ya da gösteri anlamına gelir ve bu kök bize *tiyatroya* kelimesini de verir. Profesör Playfair onları kendi gözetmenleriyle göndermeden önce böyle açıkladı. 'Ama sadece operasyonları izlemek yeterli değil. Ellerinizi kirlletmelisiniz. Metalin nasıl *şarkı söylediğini* anlamalısınız.

Pratikte bu, çok sayıda ücretsiz eşek işi anlamına geliyordu. Robin'in hayal kırıklığına uğramasına rağmen, çıraklar tüm heyecan verici araştırmaların yapıldığı sekizinci katta çok az zaman geçirdiler. Bunun yerine, haftada üç kez Profesör Chakravarti'ye Oxford çevresindeki gezilerde eşlik ederek gümüş işlerinin kurulumuna ve bakımına yardımcı oldu. Gümüşün parlayana kadar nasıl parlatılacağını (oksitlenme ve kararma kibrit çifti etkisini büyük ölçüde azaltır), bir yazıyı orijinal netliğine özenle kavuşturmak için farklı boyutlardaki gravür kalemleri arasında nasıl seçim yapılacağını ve çubukların özel olarak kaynaklanmış düzeneklerine nasıl ustalıkla sokulup çıkarılacağını öğrendi. Griffin'in yeraltına inmiş olması çok kötü diye düşündü, çünkü çıraklığı ona kulenin aletlerine ve hammaddelerine neredeyse sınırsız erişim sağlıyordu. Gece yarısı hırsızları içeri almak zorunda kalmazdı. Koca çekmeceler dolusu gravür aletinin ve hiçbir şeyi fark etmeyecek dalgın profesörlerin arasında, kuleden istediği her şeyi istediği gibi koparabilirdi.

"Bunu ne kadar sıklıkla yapmak zorundasınız?" diye sordu.

Profesör Chakravarti, 'Bu hiç bitmiyor,' dedi. 'Bütün paramızı böyle kazanıyoruz, görüyorsunuz. Barlar yüksek fiyatlara satılıyor ama asıl vurgun bakım işinden geliyor. Gerçi ben ve Richard için iş yükü biraz daha ağır, çünkü çok az Sinolog var.

O öğleden sonra Wolvercote'da bir eve uğramışlardı, arka bahçedeki gümüş işçiliği on iki aylık garantiye rağmen çalışmıyordu. Ön kapıdan geçmekte biraz zorlandılar - ev sahibi onların Babil bilginleri olduklarına ikna olmamış ve evi soymak için geldiklerinden şüphelenmiş görünüyordu - ama birçok Latince duanın okunması da dahil olmak üzere çeşitli kimlik kanıtları sunduktan sonra sonunda içeri davet edildiler.

Profesör Chakravarti Robin'e, 'Ayda iki kez olur,' dedi, ama Robin oldukça sinirlenmiş görünüyordu. 'Buna alışsın. Richard'ın yarısı kadar bile sorun çıkarmıyorlar.*

Hizmetçi onları arazinin içinden geçirerek, gürül gürül akan, yılankavi bir derenin ve rastgele dizilmiş birkaç büyük kayanın bulunduğu yemyeşil, güzel bir bahçeye götürdü. Bahçe, William Chambers'ın Doğu'ya özgü peyzaj tasarımlarının ilk kez Kew Gardens'ta sergilenmesinden sonra o dönemde çok popüler hale gelen Çin tarzında tasarlanmıştı. Robin daha önce Kanton'da böyle bir şey gördüğünü hatırlamıyordu ama hizmetçi gidene kadar takdirle başını salladı.

"Buradaki sorun çok açık. Profesör Chakravarti bazı çalıları kenara iterek gümüş işçiliğinin yapıldığı çit köşesini ortaya çıkardı. 'Çubuğun üzerinde bir arabayı ileri geri itiyorlar. Gravürün yarısı silinmiş. Bu onların kendi hatası - garanti kapsamına girmez.

Robin'in onu yerinden çıkarmasına izin verdi, sonra da çubuğu çevirerek üzerindeki yazıyı gösterdi. Bir tarafta: *bahçe*; diğer tarafta, bir peyzaj bahçesi anlamına gelebilecek, ancak daha genel olarak bir bahçeyi çağrıştıran 齋 karakteri.

özel çekilme yeri, dünyadan geri çekilme, çağrışımlarla ritüel arınma, temizlenme, sadaka verme ve Taoist tövbe eylemleri.

'Buradaki fikir, bahçelerini Oxford'un gürültüsünden daha güzel ve sessiz hale getirmek. Ayak takımını dışarıda tutuyor. Dürüst olmak gerekirse, etkisi oldukça ince; çok fazla test yapmadık, ancak zenginlerin neye para harcayacağını gerçekten bir sınırı yok. Profesör Chakravarti konuşurken bir yandan da barı yontuyordu. "Hm. Bunun işe yarayıp yaramayacağını göreceğiz.

Robin'in çubuğu yeniden takmasına izin verdi, sonra işini kontrol etmek için eğildi. Memnun kalınca ayağa kalktı ve ellerini pantolonuna sildi. "Etkinleştirmek ister misin?

"Ben sadece - ne, kelimeleri mi söylüyorum? Robin profesörlerin de aynı şeyi yaptığını birçok kez görmüştü ama bunun o kadar kolay olduğunu düşünemiyordu. Yine de, *wúxíng* çubuğunun ilk denemesinde onda işe yaradığını hatırladı.

"Bu özel bir tür zihinsel durum. Kelimeleri konuşuyorsunuz, ama daha da önemlisi, kafanızda aynı anda iki anlamı birden tutuyorsunuz. Aynı anda her iki dil dünyasında da var oluyorsunuz ve bu dünyalar arasında geçiş yaptığınızı hayal ediyorsunuz. Bu mantıklı mı?

"Sanırım öyle, efendim. Robin kaşlarını çatarak bara baktı. "Tüm gereken bu mu gerçekten? 'Oh, hayır, dikkatsiz davranıyorum. Bazı iyi zihinsel sezgisel yöntemler vardır.

Dördüncü yılınız boyunca öğreneceğiniz bazı teori seminerleri olacak, ama iş dönüp dolaşıp duygulara geliyor. Profesör Chakravarti oldukça sıkılmış görünüyordu; Robin onun bu ev halkından hâlâ çok rahatsız olduğu ve bir an önce uzaklaşmak istediği izlenimini edinmişti. "Devam et.

"Pekâlâ, tamam. Robin elini barın üzerine koydu. "*Zhāi*. Bahçe.'

Parmak uçlarının altında hafif bir titreşim hissetti. Bahçe o anda daha sessiz, daha dingin görünüyordu ama bunu kendisinin mi yoksa hayal gücünün mü yaptığını anlayamıyordu. "Başardık mı?

"Öyle olmasını umsak iyi olur. Profesör Chakravarti alet çantasını omzuna astı. Kontrol edecek kadar endişeli değildi. "Hadi, gidip paramızı alalım.

"İşe yaraması için her zaman eşleşme çiftini konuşmanız mı gerekiyor? Robin kampüse geri dönerlerken sordu. "Bu savunulamaz görünüyor - yani, çok fazla bar ve çok az çevirmen var.

Profesör Chakravarti, "Bu birkaç şeye bağlı," dedi. 'Öncelikle, etkinin doğası. Bazı barlarda geçici bir tezahür istersiniz. Diyelim ki kısa ve aşırı bir fiziksel etkiye ihtiyacınız var - birçok askeri bar bu şekilde çalışır. O zaman her kullanımda aktive edilmeleri gerekir ve etkileri uzun sürmeyecek şekilde tasarlanırlar. Ancak diğer barların kalıcı bir etkisi vardır - örneğin kuledeki koğuşlar ya da gemilere ve vagonlara yerleştirilen barlar gibi.

"Daha uzun süre dayanmalarını sağlayan nedir?

"Başlangıç olarak karat sayısı. Daha ince gümüş dayanıklıdır ve diğer alaşımların yüzdesi ne kadar yüksekse, etki süresi o kadar kısalmır. Ancak eritilme ve oyulma biçimlerinde de ince farklılıklar var; yakında öğreneceksiniz. Profesör Chakravarti ona gülümsedi. "Başlamak için sabırsızlanıyorsun, değil mi?

"Çok heyecan verici efendim.

'Bunun etkisi geçecek,' dedi Profesör Chakravarti. 'Aynı kelimeleri tekrar tekrar mırıldanarak şehirde dolaşırsanız, kısa süre sonra kendinizi bir sihirbaz yerine papağan gibi hissetmeye başlarsınız.

Bir öğleden sonra, hiçbir büyüün harekete geçiremeyeceği gümüş bir çubuğu düzeltmek için Ashmolean Müzesi'ne geldiler. İngilizce tarafında *verify* yazıyordu ve Çince tarafında 'doğrulamak' anlamına gelen 參 karakteri kullanılıyordu. Bu olabilir 'yan yana getirmek', 'yan yana dizmek' ve 'şeyleri karşılaştırmak' anlamlarına da gelir.

Ashmolean personeli bunu sahte eserleri gerçekleriyle karşılaştırmak için kullanıyordu, ancak son zamanlarda personelin yeni satın almalara değer biçmeden önce akıllıca yaptığı birkaç test çalışmasında başarısız oldu.

Çubuğu bir el mikroskobu altında dikkatle incelediler, ancak ne Çince ne de İngilizce kaligrafide herhangi bir aşınma belirtisi görülmedi. Profesör Chakravarti, en küçük gravür kalemıyla her şeyin üzerinden geçtikten sonra bile, yine de harekete geçemedi.

İç çekti. "Şunu paketleyip çantama koy, olur mu? Robin itaat etti. "Sorun nedir?

'Rezonans bağlantısı çalışmayı durdurdu. Bu bazen olur, özellikle de bazı eski kibrit çiftlerinde.

"Rezonans bağlantısı nedir?

Profesör Chakravarti, 'Kuleye gidiyoruz,' dedi ve çoktan uzaklaşmıştı. "Ne demek istediğimi anlayacaksın.

Babel'e döndüklerinde Profesör Chakravarti Robin'i sekizinci katın güney kanadına, çalışma masalarının yanına götürdü. Robin bu alana daha önce hiç gelmemişti. Sekizinci kata yaptığı tüm ziyaretler, kalın yangın kapısından sonra gözün gördüğü alanın çoğunu kaplayan atölyeyle sınırlıydı. Ancak güney kanadını kapatan ve üç kilitle sürgülenmiş olan bir başka kapı vardı ve Profesör Chakravarti şimdi bu kapıyı şingirdayan bir anahtar halkasıyla açıyordu.

"Size henüz göstermemem gerekiyor. Profesör Chakravarti ona göz kırptı. 'Ayrıcalıklı bilgiler ve hepsi bu. Ama açıklamanın başka yolu yok.

Son kilidi de açtı. İçeri girdiler.

Bir eğlence evi sergisine ya da dev bir piyanonun içine girmek gibiydi. Farklı yükseklik ve uzunluktaki devasa gümüş çubuklar zeminde boylu boyunca dik duruyordu. Bazıları bel hizasındaydı; diğerleri ise yerden tavana kadar uzanıyor, aralarında birinin hiçbirine dokunmadan çevik adımlarla geçebileceği kadar boşluk bırakıyordu. Robin'e daha çok kilise orglarını hatırlatıyorlardı; bir tokmak alıp hepsine birden vurmak için garip bir dürtü duydu.

Profesör Chakravarti, "Rezonans maliyetleri düşürmenin bir yoludur," diye açıkladı. 'Daha yüksek karatlı gümüşü dayanıklılık gerektiren çubuklar için saklamamız gerekiyor - Donanmaya giden, ticaret gemilerini koruyan ve benzeri çubuklar. Bu yüzden İngiliz karasında çalışan çubuklar için daha yüksek alaşım yüzdesine sahip gümüş kullanıyoruz, çünkü onları rezonansla besleyebiliyoruz.

Robin şaşkınlıkla etrafına bakındı. "Ama bütün bunlar nasıl çalışıyor?

"Babil'i merkez, İngiltere'deki rezonansa bağlı tüm barları ise çevre olarak düşünmek en kolayı. Çevre güç için merkezden yararlanır. Profesör Chakravarti etrafını işaret etti. Robin, her bir çubuğun çok yüksek bir frekansta titreştiğini fark etti, ancak kulenin uyumsuz notalarla çınlaması gerekiyormuş gibi hissetmesine rağmen hava durgun ve sessizdi. 'Bu çubuklar, yaygın olarak kullanılan kibrit-

çiftler, ülke çapında bağlantılı barları sürdürür. Gördüğünüz gibi, tezahür gücü çubuktan geliyor, bu da dışarıdaki çubukların sürekli olarak yeniden etkinleştirilmesi gerekmeyişi anlamına geliyor.

"Kolonilerdeki İngiliz ileri karakolları gibi," dedi Robin. "Asker ve erzak için memleketi arıyorlar.

"Uygun bir metafor, evet.

"Yani bunlar İngiltere'deki her barda yankılanıyor mu? Robin zihninde, gümüş işçiliğini canlı tutan, ülke boyunca uzanan görünmez bir anlam ağı gördü. Bunu düşünmek oldukça ürkütücüydü. "Bunlardan daha fazla olacağını düşünmüştüm.

'Pek sayılmaz. Ülke genelinde çok daha küçük rezonans merkezleri var - örneğin Edinburgh'da ve Cambridge'de birer tane var. Etki mesafeyle birlikte zayıflıyor. Ancak aslan payı Oxford'da - Çeviri Enstitüsü'nü birden fazla merkezi idame ettirmek için çok uzağa yayıyor, çünkü bakım için eğitimli çevirmenlere ihtiyacınız var.

Robin en yakın çubuklardan birini incelemek için eğildi. En üstte büyük bir hatla yazılmış kibrit çiftinin yanı sıra, anlam veremediği bir dizi harf ve sembol gördü. "O halde bağlantı nasıl kuruldu?

"Bu karmaşık bir süreç. Profesör Chakravarti Robin'i güney tarafındaki pencerenin yanındaki ince bir çubuğa götürdü. Diz çöktü, çantasından Ashmolean çubuğunu çıkardı ve çubuğa doğru tuttu. Robin çubuğun yan tarafında, çubuktaki benzer oymalarla eşleşen bir dizi oyma olduğunu fark etti. 'Aynı malzemeden eritilmiş olmalılar. Bir de çok sayıda etimolojik sembol çalışması var - eğer gümüş işlemede uzmanlaşırsanız bunların hepsini dördüncü yılınızda öğreneceksiniz. Aslında on yedinci yüzyılda Praglı bir simyacı tarafından keşfedilen bir el yazmasına dayanan icat edilmiş bir alfabe kullanıyoruz.* Böylece Babel dışında kimse bizim sürecimizi taklit edemez. Şimdilik tüm bu ayarlamaları aramızdaki bağı derinleştirmek olarak düşünebilirsiniz.

Robin, "Ama sahte dillerin parmaklıkları etkinleştirmek için işe yaramadığını sanıyordum," dedi.

Profesör Chakravarti, "Anlamı ortaya koymuyorlar" dedi. 'Ancak bir bağlantı mekanizması olarak oldukça iyi çalışıyorlar. Basit sayılarla da yapabildik ama Playfair gizemlerini seviyor. Her şeyi gizli tutuyor.

Robin bir süre sessizce durdu ve Profesör Chakravarti'nin Ashmolean çubuğundaki gravürleri ince bir kalemle ayarlamasını, bir mercekle incelemesini ve ardından

rezonans çubuğu. Tüm işlem yaklaşık on beş dakika sürdü. Sonunda Profesör Chakravarti Ashmolean çubuğunu kadifeye sararak çantasına geri koydu ve ayağa kalktı. 'Bu işimizi görür. Yarın müzeye geri döneceğiz.

Robin çubukları okuyor ve büyük bir kısmının Çin kibrit çiftleri kullandığını fark ediyordu. "Siz ve Profesör Lovell bunların hepsinin bakımını yapmak zorunda mısınız?

'Evet,' dedi Profesör Chakravarti. 'Bunu yapabilecek başka kimse yok. Mezuniyetiniz üç olacak.

"Bize ihtiyaçları var," diye hayret etti Robin. Koca bir imparatorluğun işleyişinin sadece bir avuç insana bağlı olduğunu düşünmek tuhaftı.

Profesör Chakravarti, 'Bize çok ihtiyaçları var,' diye onayladı. 'Ve bizim durumumuzda ihtiyaç duyulmak iyi bir şey.

Pencerenin önünde birlikte durdular. Robin, Oxford'a bakarken, bütün şehrin ince ayarlı bir müzik kutusu gibi olduğunu, çalışmaya devam etmek için tamamen gümüş dişlilerine güvendiğini ve eğer gümüş biterse, bu rezonans çubukları çökerse, o zaman tüm Oxford'un aniden duracağı izlenimine kapıldı. Çan kuleleri sessizleşecek, taksiler yollarda duracak ve kasaba halkı sokakta hareket halinde donup kalacaktı, kollar havada, ağızlar konuşmanın ortasında açılacaktı.

Ama hiç tükeneceğini düşünemiyordu. Londra ve Babil her geçen gün daha da zenginleşiyordu, çünkü uzun süreli gümüş işçiliğiyle beslenen aynı gemiler karşılığında sandıklar dolusu gümüş getiriyordu. Dünya üzerinde İngiliz istilasına direnebilecek bir pazar yoktu, Uzak Doğu bile. Gümüş akışını kesintiye uğratacak tek şey tüm küresel ekonominin çökmesiydi ve bu saçma olduğu için Gümüş Şehir ve Oxford'un zevkleri ebedi görünüyordu.

Ocak ayının ortalarında bir gün kuleye geldiklerinde tüm üst sınıfların ve mezun arkadaşlarının cüppelerinin altına siyah giydiklerini gördüler.

Seminerine girdiklerinde Profesör Playfair, "Anthony Ribben için," diye açıkladı. Kendisi de leylak mavisi bir gömlek giymişti.

"Peki ya Anthony? Letty sordu.

"Anlıyorum. Profesör Playfair'in yüzü gerildi. "Size söylemediler. "Bize neyi söylemediler?

Profesör Playfair, 'Anthony geçen yaz Barbados'a yapılan bir araştırma gezisi sırasında kayboldu' dedi. Gemiye binmeden bir gece önce ortadan kayboldu.

Bristol'a dönecekti ve o zamandan beri kendisinden haber alamadık. Öldüğünü tahmin ediyoruz. Sekizinci kattaki meslektaşları oldukça üzgün; sanırım haftanın geri kalanında siyah giyecekler. Eğer katılmak isterseniz, diğer kohortlardan ve arkadaşlardan birkaçı da katıldı.

Bunu öylesine umursamaz bir tavırla söylemişti ki, o öğleden sonra kumar oynamaya gidip gitmeyeceklerini tartışıyor olabilirlerdi. Robin ona bön bön baktı. 'Ama o değil mi - sen değil misin - yani, ailesi yok mu? Onlara haber verildi mi?

Profesör Playfair cevap verirken kara tahtaya o günkü dersin taslağını karaladı. 'Anthony'nin vasisi dışında ailesi yok. Bay Falwell'e posta yoluyla haber verildi ve oldukça üzgün olduğunu duydum.

"Tanrım," dedi Letty. "Bu korkunç bir şey.

Bunu, aralarında Anthony'yi en iyi tanıyan kişi olan Victoire'a dikkatli bir bakış atarak söyledi. Ama Victoire şaşırtıcı bir şekilde şaşırmamış görünüyordu; şok olmuş ya da üzülmüş gibi değil, belli belirsiz bir şekilde rahatsız olmuş gibiydi. Gerçekten de, sanki bir an önce konuyu değiştirmelerini umuyormuş gibi bir hali vardı. Profesör Playfair bunu memnuniyetle yerine getirdi.

"Pekala, işimize dönelim," dedi. 'Geçen Cuma günü Alman Romantiklerinin yenilikleri üzerinde durmuştuk...'

Babel Anthony'nin yasını tutmadı. Fakülte bir anma töreni bile düzenlemedi. Robin bir sonraki sefer gümüş işleme katına çıktığında, tanımadığı buğday saçlı bir yüksek lisans öğrencisi Anthony'nin çalışma masasını devralmıştı.

'Bu iğrenç,' dedi Letty. 'İnanabiliyor musun - yani, bir Babel mezunu ve sanki o hiç burada olmamış gibi davranıyorlar?

Sıkıntısı daha derin bir dehşeti gizliyordu, Robin'in de hissettiği bir dehşetti bu, Anthony'nin harcanabilir olmasıydı. Hepsinin harcanabilir olmasıydı. Bu kule - ilk kez bir yere ait olduklarını hissettikleri bu yer - hayattayken ve işe yararlarken onlara değer veriyor ve onları seviyordu ama aslında onları hiç umursamıyordu. Nihayetinde, konuştukları diller için sadece birer araçtılar.

Kimse bunu yüksek sesle söylemedi. Büyüyü bozmaya çok yaklaşmıştı.

İçlerinde en çok Victoire'ın yıkılacağını düşünmüştü Robin. O ve Anthony yıllar içinde oldukça yakınlaşmışlardı; kuledeki bir avuç Siyah bilginden ikisiydiler ve ikisi de Batı Hint Adaları'nda doğmuştu. Ara sıra onları kuleden Buttery'ye doğru yürürken başları birbirine eğik, konuşurlarken görürdü.

Ama o kış onu bir kez bile ağlarken görmemişti. Onu teselli etmek istiyordu ama nasıl yapacağını bilmiyordu, özellikle de bu konuyu ona açmak imkansız görünüyordu. Ne zaman Anthony'den bahsedilse irkiliyor, gözlerini hızla kırıştırıyor ve sonra konuyu değiştirmek için çok uğraşıyordu.

"Anthony'nin bir köle olduğunu biliyor muydun? Letty bir gece salonda sordu. Victoire'ın aksine, bu konuyu her fırsatta gündeme getirmeye kararlıydı; gerçekten de, Anthony'nin ölümünü rahatsız edici, gösterişli bir şekilde haklı hissettiren bir şekilde takıntı haline getirmişti. "Ya da öyle olacaktı. Efendisi, köleliğin kaldırılması yürürlüğe girdiğinde onun serbest bırakılmasını istemedi, bu yüzden onu Amerika'ya götürecekti ve sadece Oxford'da kalabildi çünkü Babel onun özgürlüğü için ödeme yaptı. *Ödemiş*. Buna inanabiliyor musunuz?"

Robin Victoire'a baktı ama onun yüzünde en ufak bir değişiklik yoktu. "Letty," dedi sakın bir sesle, "yemek yemeye çalışıyorum.

On İkinci Bölüm

"Kısacası, doğru olduğunu bildiğim şeyi yapamaya c a k kadar korkaktım, tıpkı yanlış olduğunu bildiğim şeyi yapmaktan kaçınamayacak kadar korkak olduğum gibi.

CHARLES DICKENS, *Büyük Umutlar*

Griffin yeniden ortaya çıkmadan önce Hilary dönemine girmişlerdi. Aradan o kadar çok ay geçmişti ki Robin her zamanki titizliğiyle penceresini kontrol etmeyi bırakmıştı ve eğer bir saksıya boş yere camın altından almaya çalıştığını görmeseydi notu gözden kaçıracaktı.

Notta Robin'in ertesi gün saat iki buçukta Twisted Root'a gelmesi isteniyordu ama Griffin neredeyse bir saat gecikti. Geldiğinde Robin onun bitkin görünüşü karşısında hayrete düşmüştü. Bara doğru yürümek bile onu yoruyor gibiydi; oturduğunda, Parks'ı koşarak geçmiş gibi nefes alıp veriyordu. Belli ki günlerdir kıyafetlerini değiştirmemişti; kokusu etrafa yayılıyor, bakışları üzerine çekiyordu. Hafifçe topallayarak hareket ediyordu ve Robin kolunu her kaldırışında gömleğinin altındaki bandajları fark etti.

Robin bununla ne yapacağından emin değildi. Bu buluşma için bir söylev hazırlamıştı ama kardeşinin bariz mutsuzluğunu görünce kelimeler tükenmişti. Bunun yerine, Griffin çoban pastası ve iki bardak bira sipariş ederken sessizce oturdu.

"Dönem iyi gidiyor mu? Griffin sordu.

"Sorun değil," dedi Robin. "Şu anda bağımsız bir proje üzerinde çalışıyorum.

"Kiminle?

Robin gömleğinin yakasını kaşıdı. Bu konuyu açtığı için kendini aptal gibi hissediyordu. "Chakravarti.

"Bu çok güzel. Bira geldi. Griffin bardağını boşalttı, yere koydu ve yüzünü buruşturdu. "Bu çok hoş.

"Grubumun geri kalanı da görevlerinden pek memnun değil.

"Tabii ki değiller. Griffin homurdandı. 'Babel yapman gereken araştırmayı yapmana asla izin vermeyecek. Sadece kasayı dolduran araştırmalara izin verir.

Uzun bir sessizlik geçti. Robin kendini belli belirsiz suçlu hissediyordu ama bunun için iyi bir nedeni yoktu; yine de bir rahatsızlık kurdu her geçen saniye midesini daha da kemiriyordu. Yemek geldi. Tabakta dumanı tuten sıcak bir yemek vardı ama Griffin açlıktan ölmek üzere olan bir adam gibi tıķındı. Öyle de olabilirdi; yerine doğru eğildiğinde köprücük kemikleri bakınca acı verecek şekilde çıkıntı yapıyordu.

"Söyle ... Robin nasıl soracağından emin olamayarak boğazını temizledi. "Griffin, her şey-

"zr dilerim. Griffin atalını yere bıraktı. "Sadece - Oxford'a daha dün gece döndüm ve çok yorgunum.

Robin i çekti. "Elbette.

"Her neyse, işte kütüphaneden almam gereken metinlerin bir listesi. Griffin elini n cebine attı ve buruşturulmuş bir not çıkardı. 'Arapça ciltleri bulmakta biraz zorlanabilirsiniz - başlıkları sizin için çevirdim, bu sizi doğru rafa götürecek, ama sonra onları kendi başınıza tanımlamanız gerekecek. Ama Bodleian'dalar, kulede değiller, bu yüzden birilerinin neyin peşinde olduğunuzu merak etmesi konusunda endişelenmenize gerek yok.

Robin notu aldı. "Bu kadar mı?"

"Bu kadar.

"*Gerçekten mi?* Robin daha fazla bastıramadı. Griffin'den duygusuzluk bekliyordu, ama bu boş cehalet numarasını değil. Sabrıyla birlikte sempatisi de buharlaştı; şimdi bir yıldır içinde tuttuğu kızgınlık ön plana ıktı. "Emin misin?

Griffin ona temkinli bir bakış attı. "Sorun nedir?

"Geçen sefer hakkında konuşmayacak mıyız? Robin talep etti. "Geçen sefer mi?

"Alarm aldığında. Bir tuzak kurduk, bir silah *patlattık*-' 'Sen iyiydin.

"*Vurulдум,*" diye tısladı Robin. "Ne oldu? Biri her şeyi berbat etti ve ben olmadığımı biliyorum, çünkü tam da olmam gereken yerdeydim, yani alarmlar konusunda yanıldın-'

"Böyle şeyler olur. Griffin omuz silkti. 'İyi olan şey kimsenin yakalanmamış olması-'

"*Kolumdan vuruldum.*

"Ben de öyle duydum. Griffin sanki gömleğinin kolundan Robin'in yarasını görebilecekmiş gibi masanın üzerinden baktı. "Yine de gayet iyi görünüyorsun.

'Kendimi dikmek zorunda kaldım-'

'Aferin sana. Üniversite hemşiresine gitmekten daha akıllıca.

Gitmedin, değil mi?'

"Neyin var senin?

"Sesini alçalt," dedi Griffin. 'Benim-'

"Bu konuyu neden bu kadar uzattığımızı anlamıyorum. Ben bir hata yaptım, sen kaçtın, bir daha olmayacak. Seninle birlikte adam göndermeyi bırakacağız. Bunun yerine kaçak malları dışarıya kendiniz bırakacaksınız-'

"Mesele bu değil," diye tısladı Robin bir kez daha. 'Yaralanmama izin verdin.

Sonra beni soğukta bıraktın.'

"Lütfen bu kadar dramatik olmayın. Griffin'ini çekti. "Kazalar olur. Ve sen iyisin. Durdu, düşündü ve sonra daha sessiz bir şekilde şöyle dedi: 'Bak, eğer bu seni daha iyi hissettirecekse, St Aldate'de biraz saklanmamız gerektiğinde kullandığımız güvenli bir ev var. Kilisenin yanında bir bodrum kapısı var - paslanmış gibi görünüyor, ama sadece çubuğun takılı olduğu yere bakmanız ve kelimeleri söylemeniz gerekiyor. Tadilat yapılırken gözden kaçan bir tünele açılıyor-'

Robin kolunu Griffin'e doğru salladı. "Güvenli bir ev bunu çözmez.

"Bir dahaki sefere daha iyi olacağız," diye ısrar etti Griffin. 'Bu bir hataydı, benim hatamdı, bunu düzeltiyoruz. Birileri kulak misafiri olmadan sakinleşin. Sandalyesine geri oturdu. "Şimdi. Aylardır şehir dışındaydım, bu yüzden kulede neler olup bittiğini duymam gerekiyor ve bu konuda etkili olmanızı istiyorum, lütfen.

Robin o zaman ona vurabilirdi. Eğer bakışları üzerine çekmeseydi, eğer Griffin zaten acı içinde olmasaydı vururdu.

Kardeşinden hiçbir şey öğrenemediğini biliyordu. Griffin, Profesör Lovell gibi, şaşırtıcı derecede tek fikirli olabiliyordu; bir şey onlara uymuyorsa, bunu kabul etmekte başarısız oluyorlardı ve aslında kabul ettirmek için yapılan her girişim sadece daha fazla hayal kırıklığıyla sonuçlanıyordu. Sadece Griffin'in yüz ifadesini görmek için bile olsa ayağa kalkıp oradan uzaklaşmak için geçici bir dürtü duydu. Ama bu hiçbir kalıcı tatmin sağlamayacaktı. Eğer geri dönerse Griffin onunla alay edecekti; eğer yürümeye devam ederse Hermes'le olan bağlarını koparmış olacaktı. Bu yüzden en iyi yaptığı şeyi yaptı, babasıyla

hem de kardeşi - hayal kırıklıklarını yuttu ve konuşmanın şartlarını Griffin'in belirlemesine izin verdi.

Sakinleştirici bir nefes aldıktan sonra 'Pek bir şey yok,' dedi. 'Profesörler son zamanlarda yurt dışına seyahat etmiyorlar ve koğuşların da geçen seferden beri değiştiğini sanmıyorum. Oh - korkunç bir şey oldu. Bir yüksek lisans öğrencisi - Anthony Ribben-'

"Tabii, Anthony'yi tanıyorum," dedi Griffin, sonra boğazını temizledi. "Tanıyorum yani. Aynı kohort.

"Demek duydun? Robin sordu.

"Neyi duydum?

"Öldüğünü.

"Ne? Hayır.' Griffin'in sesi garip bir şekilde düzdü. 'Hayır, demek istediğim - onu ayrılmadan önce tanıyordum. Öldü mü?'

"Görünüşe göre Batı Hint Adaları'ndan dönerken denizde kaybolmuşlar," dedi Robin. "Korkunç," dedi Griffin kayıtsızca. "Tek kelimeyle korkunç.

"Hepsi bu kadar mı? Robin

sordu. "Ne söylememi

istiyorsun?" "O senin sınıf

arkadaşındı!

'Size söylemekten nefret ediyorum ama bu tür olaylar nadir değildir. Yolculuklar tehlikelidir. Her birkaç yılda bir birileri kaybolur.

Ama bu yanlış geliyor. Ona bir anma töreni bile yapmıyorlar. Sanki hiç olmamış gibi devam ediyorlar. Bu ...' Robin sözlerini yarıda kesti. Birden ağlamak istedi. Bu konuyu açtığı için kendini aptal gibi hissediyordu. Ne istediğini bilmiyordu - belki de Anthony'nin hayatının önemli olduğuna ve bu kadar kolay unutulamayacağına dair bir tür onaylama. Ama Griffin'in teselli arayacağı en kötü insan olduğunu bilmeliydi.

Griffin uzun bir süre sessiz kaldı. Pencereden dışarı baktı, kaşları bir şey düşünüyormuş gibi konsantrasyonla çatılmıştı. Robin'i hiç dinlemiyor gibiydi. Sonra başını eğdi, ağzını açtı, kapattı, sonra tekrar açtı. 'Biliyor musun, bu sürpriz değil. Babel'in öğrencilerine, özellikle de yurtdışından gelenlere davranış biçimi. Sen onlar için bir değersin, ama hepsi bu. Bir çeviri makinesi. Ve bir kez başarısız olursan, gidersin.

"Ama başarısız olmadı, *öldü*.

"Aynı şey. Griffin ayağa kalktı ve ceketini aldı. 'Her neyse. O metinleri bir hafta içinde istiyorum; nereye bırakacağınıza dair talimatları size bırakacağım.

onları.'

"İşimiz bitti mi? Robin irkilerek sordu. Yeni bir hayal kırıklığı dalgası hissetti. Griffin'den ne istediğini ya da Griffin'in bunu verebilecek kapasitede olup olmadığını bilmiyordu ama yine de bundan daha fazlasını ummuştu.

Griffin arkasına dönmeden, "Gitmem gereken yerler var," dedi. Çoktan dışarı çıkmıştı. "Pencerene dikkat et.

Her açıdan çok kötü bir yıldır.

Bir şey Oxford'u zehirlemiş, üniversitede Robin'e neşe veren her şeyi emmişti. Geceler daha soğuk, yağmurlar daha ağır geliyordu. Kule artık bir cennet değil, bir hapishane gibiydi. Dersler işkence gibiydi. O ve arkadaşları çalışmalarından hiç zevk almıyorlardı; ne ilk yıllarının heyecan verici keşfini ne de bir gün dördüncü yıllarıyla birlikte gelebilecek gümüşle gerçekten çalışmanın tatminini hissediyorlardı.

Eski kohortlar bunun her zaman olduğunu, üçüncü yıldaki düşüşün normal ve kaçınılmaz olduğunu söylediler. Ancak o yıl, başka birçok açıdan belirgin bir şekilde kötü bir yıl gibi görünüyordu. Birincisi, kuleye yapılan saldırıların sayısı endişe verici bir şekilde artmıştı. Önceleri Babel'e yılda iki ya da üç kez zorla girme teşebbüsünde bulunulurdu ve bunların hepsi de öğrencilerin Playfair'in koşullarının bu kez ne kadar zalimce bir etki yarattığını görmek için kapılara yığıldığı büyük gösterilere konu olurdu. Ancak o yılın Şubat ayına gelindiğinde, hırsızlık girişimleri neredeyse her hafta gerçekleşmeye başladı ve öğrenciler, sakatlanmış failleri kaldırım taşlarından aşağı sürükleyen polislerin görüntüsünden bıkmaya başladı.

Sadece hırsızlar tarafından hedef alınmıyorlardı. Kulenin tabanı, genellikle idrar, kırık şişeler ve dökülen içkilerle sürekli olarak kirletiliyordu. İki kez, bir gecede büyük, çarpık kırmızı harflerle boyanmış grafitiler keşfettiler. Arka duvarda ŞEYTANIN DİLLERİ, birinci kat penceresinin altındakinde ŞEYTANIN GÜMÜŞÜ yazıyordu.

Bir başka sabah, Robin ve beraberindekiler geldiklerinde düzinelerce kasabalının yeşil alanda toplanmış, ön kapıdan girip çıkan bilginlere şiddetle bağırıklarını gördüler. Temkinli bir şekilde yaklaştılar. Kalabalık biraz ürkütücüydü ama aralarından geçemeyecekleri kadar da yoğun değildi. Belki de dersi kaçırmaktansa kalabalığı göze almaları bir şey ifade ediyordu ama Victoire'ın önüne iri yarı bir adam çıkıp kaba ve anlaşılmaz bir kuzey aksanıyla bir şeyler homurdanmaya başlayana kadar gerçekten de taciz edilmeden geçebileceklermiş gibi görünüyordu.

"Seni tanımıyorum," diye nefes nefese kaldı Victoire. "Senin ne olduğunu bilmiyorum-" "Tanrım! Ramy vurulmuş gibi ileri atıldı. Victoire irkildi.

Robin'in kalbi durdu. Ama bunun sadece bir yumurta olduğunu gördü; Victoire'ı hedef almıştı ve Ramy onu korumak için öne atıldığı için irkilmişti. Victoire irkilerek geri çekildi, kollarını yüzüne siper etti; Ramy bir kolunu omzuna doladı ve onu ön merdivenlerden yukarı çıkardı.

"Neyin var senin? Letty çığlık attı.

Yumurtayı fırlatan adam karşılığında anlaşılmaz bir şeyler bağırdı. Robin aceleyle Letty'nin elini sıktı ve onu Ramy ile Victoire'ın arkasından kapıya doğru sürükledi.

"İyi misin?" diye sordu.

Victoire o kadar çok titriyordu ki zar zor konuşabiliyordu. "İyiyim, iyiyim - oh, Ramy, bırak beni, mendilim var...

"Merak etme. Ramy ceketini silkti. "Boşuna uğraşma, yenisini alırım.

Lobinin içinde öğrenciler ve müşteriler duvarın dibinde kümelenmiş, pencerelerden kalabalığı izliyorlardı. Robin'in ilk içgüdüğü bunun Hermes'in işi olup olmadığını merak etmek oldu. Ama olamazdı - Griffin'in hırsızlıkları o kadar titizlikle planlanmıştı ki, bu öfkeli kalabalıktan çok daha sofistike bir düzeneğe işaret ediyorlardı.

"Neler olduğunu biliyor musun? Robin Cathy O'Neill'e sordu.

"Sanırım değirmen işçileri," dedi Cathy. 'Babel'in buranın kuzeyindeki değirmen sahipleriyle bir sözleşme imzaladığını duydum ve bu da tüm bu insanları işsiz bıraktı.

"Bütün bu insanlar mı? Ramy sordu. 'Sadece birkaç gümüş çubukla mı?

"Birkaç yüz işçiyi işten çıkardılar," dedi kulak misafiri olan Vimal. 'Güya Profesör Playfair'in bulduğu parlak bir eşleşme çifti ve bize lobinin doğu kanadının tüm tadilatını finanse edecek kadar para kazandırdı. Bu beni şaşırtmadı, eğer tüm bu adamların toplamının yaptığı işi yapabiliyorsa.

"Ama çok üzücü, değil mi?" diye düşündü Cathy. "Şimdi ne yapacaklarını merak ediyorum.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Robin.

Cathy pencereyi işaret etti. "Peki, ailelerinin geçimini nasıl sağlayacaklar?

Bunu hiç düşünmemiş olması Robin'i utandırmıştı.

Yukarıda, Etimoloji dersinde Profesör Lovell kesinlikle daha acımasız bir görüş ifade etti. 'Onlar için endişelenmeyin. Sadece her zamanki ayak takımı. Ayyaşlar, kuzeyden gelen hoşnutsuzlar, fikirlerini ifade etmek için sokakta bağırmaktan daha iyi bir yolu olmayan serseriler. Elbette mektup yazmalarını tercih ederdim ama yarısının okuma bildiğinden şüpheliyim.

"İşsiz kaldıkları doğru mu?" diye sordu Victoire.

Elbette. Yaptıkları iş artık gereksiz. Uzun zaman önce gereksiz hale getirilmeliydi; dokuma, eğirme, taraklama ya da fitil işlerinin zaten makineleşmemiş olması için hiçbir neden yok. Bu sadece insanlığın ilerlemesidir.

Ramy, "Bu konuda oldukça sinirli görünüyorlar," diye gözlemledi.

Profesör Lovell, 'Oh, kesinlikle çok öfkeli,' dedi. 'Nedenini tahmin edebilirsiniz. Gümüş işçiliği son on yılda bu ülke için ne yaptı? Tarımsal ve endüstriyel verimliliği hayal bile edilemeyecek ölçüde arttırdı. Fabrikaları o kadar verimli hale getirdi ki, işçilerin dörtte biriyle çalışabiliyorlar. Tekstil endüstrisini ele alalım: Kay'ın uçan mekiği, Arkwright'ın su çerçevesi, Crompton'ın eğirme katırı ve Cartwright'ın dokuma tezgahı gümüş işleme sayesinde mümkün oldu. Gümüş işçiliği Britanya'yı diğer tüm ulusların önüne geçirdi ve bu süreçte binlerce işçinin işsiz kalmasına neden oldu. Bu yüzden, gerçekten işe yarayabilecek bir beceri öğrenmek için akıllarını kullanmak yerine, ön merdivenlerimizde bu konuda sızlanmaya karar verdiler. Dışarıdaki protestolar yeni bir şey değil, biliyorsunuz. Bu ülkede bir hastalık var. Profesör Lovell şimdi ani ve çirkin bir şiddetle konuşuyordu. 'Luddites ile başladı - Nottingham'da ilerlemeye uyum sağlamaktansa makineleri parçalamayı tercih eden bazı aptal işçiler - ve o zamandan beri İngiltere'ye yayıldı. Ülkenin her yerinde bizi ölü görmek isteyen insanlar var. Bu şekilde saldırıya uğrayan sadece Babel değil; hayır, güvenliğimiz diğerlerinden daha iyi olduğu için en kötüsünü bile görmüyoruz. Kuzeyde bu adamlar kundakçılık yapıyor, bina sahiplerini taşıyor, fabrika yöneticilerinin üzerine asit atıyorlar. Lancashire'daki dokuma tezgahlarını parçalamayı bırakamıyorlar. Hayır, fakültemiz ilk kez ölüm tehditleri almıyor, sadece ilk kez Oxford'a kadar güneye gelmeye cesaret ediyorlar.

"Ölüm tehditleri alıyor musunuz? Letty telaşla sordu. "Tabii ki alıyorum. Her yıl daha da fazla alıyorum. "Ama bu sizi rahatsız etmiyor mu?

Profesör Lovell alay etti. "Asla. O adamlara bakıyorum ve aramızdaki büyük farkları düşünüyorum. Ben bulunduğum yerdeyim çünkü bilgiye ve bilimsel ilerlemeye inanıyorum ve bunları kendi yararına kullandım. Onlar ise inatla geleceğe doğru ilerlemeyi reddettikleri için bu durumdalar. Böyle adamlar beni korkutmuyor. Böyle adamlar beni güldürüyor.

"Bütün yıl böyle mi olacak? Victoire kısık bir sesle sordu. "Yeşil alanda yani.

Profesör Lovell ona, 'Uzun sürmeyecek,' diye güvence verdi. 'Hayır, bu akşama kadar çekip gitmiş olacaklar. Bu adamlarda sebat yok. Acıktıklarında ya da bir şeyler içmek için dolaşmaya çıktıklarında gün batımına kadar gitmiş olacaklar. Ve eğer gitmezlerse, koğuşlar ve polis onları oradan uzaklaştıracaktır.

Ama Profesör Lovell yanıliyordu. Bu, münferit bir avuç hoşnutsuzun işi değildi ve bir gecede dağılıp gitmediler. Polis o sabah kalabalığı uzaklaştırdı, ancak daha küçük sayılarda geri döndüler; haftada birkaç kez, bir düzine kadar adam kuleye giden akademisyenleri taciz etmek için ortaya çıktı. Bir sabah, Profesör Playfair'in ofisine tik tak sesi çıkaran bir paket teslim edildiğinde tüm bina boşaltılmak zorunda kaldı. Bir patlayıcıya bağlı bir saat olduğu ortaya çıktı. Neyse ki yağmur paketi ıslatmış ve fünüyeyi aşındırmıştı.

"Peki yağmur yağmadığında ne olacak? diye sordu

Ramy. Kimsenin buna verecek iyi bir cevabı yoktu.

Kuledeki güvenlik bir gecede iki katına çıktı. Postalar artık Oxford'un diğer ucundaki bir işlem merkezinde yeni işe alınan memurlar tarafından alınıyor ve tasnif ediliyordu. Dönüşümlü bir polis ekibi kule girişini her saat koruyordu. Profesör Playfair ön kapının üzerine yeni bir dizi gümüş çubuk yerleştirdi, ancak her zamanki gibi bunları hangi kibrit çiftleriyle yazdığını veya tetiklendiklerinde ne yapacaklarını açıklamayı reddetti.

Bu protestolar küçük bir rahatsızlığın belirtileri değildi. Tüm İngiltere'de bir şeyler oluyordu; sonuçlarını yeni yeni anlamaya başladıkları bir dizi değişiklik. Sürekli olarak İngiltere'nin diğer büyük şehirlerinin yaklaşık bir asır gerisinde kalan Oxford, değişime karşı bağışıklık kazanmış gibi davranmaya ancak bu kadar devam edebilirdi. Dış dünyanın iniş çıkışlarını görmezden gelmek artık imkânsız hale gelmişti. Bu, değirmen işçilerinden daha fazlasıydı. Reform, huzursuzluk ve eşitsizlik anahtar kelimelerdi.

On yılın. Peter Gaskell tarafından sadece altı yıl önce ortaya atılan gümüş sanayi devrimi teriminin tüm etkileri ülke çapında yeni yeni hissedilmeye başlamıştı. William Blake'in 'karanlık Şeytani Değirmenler' olarak adlandırdığı türden gümüşle çalışan makineler hızla zanaatkâr emeğinin yerini alıyordu, ancak herkese refah getirmek yerine ekonomik bir durgunluk yaratmış, zengin ve fakir arasında kısa süre sonra Disraeli ve Dickens'ın romanlarına konu olacak bir uçurumun açılmasına neden olmuştu. Kırsal tarım gerilemekteydi; erkekler, kadınlar ve çocuklar fabrikalarda çalışmak üzere topluca kent merkezlerine taşınmış, burada hayal edilemeyecek kadar uzun saatler çalışmış ve korkunç kazalarda uzuvlarını ve hayatlarını kaybetmişlerdi. Her şeyden çok yoksulluk yardımının maliyetini düşürmek için tasarlanmış olan 1834 tarihli Yeni Yoksullar Yasası, temelde acımasız ve cezalandırıcı bir tasarıma sahipti; başvuranlar bir çalışma evine taşınmadıkça mali yardımı kesiyordu ve bu çalışma evleri, kimsenin içinde yaşamak istemeyeceği kadar sefil olacak şekilde tasarlanmıştı. Profesör Lovell'ın vaat ettiği ilerleme ve aydınlanma geleceği sadece yoksulluk ve acı getirmiş gibi görünüyordu; yerinden edilen işçilerin alacağını düşündüğü yeni işler hiçbir zaman gerçekleşmedi. Gerçekten de gümüş sanayi devriminden kazançlı çıkanlar sadece zaten zengin olanlar ve kendilerini zengin e d e c e k kadar kurnaz ya da şanslı olan az sayıdaki diğer kişilerdi.

Bu akımlar sürdürülemezdi. İngiltere'de tarihin dişlileri hızla dönüyordu. Dünya küçülüyor, makineleşiyor ve daha eşitsiz bir hal alıyordu ve işlerin nereye varacağı, bunun Babil ya da İmparatorluğun kendisi için ne anlama geleceği henüz belirsizdi.

Ancak Robin ve arkadaşları, akademisyenlerin her zaman yaptığı gibi başlarını kitaplarının üzerine eğip yalnızca araştırmalarına odaklandılar. Londra'dan gönderilen birlikler elebaşlarını Newgate'e götürdükten sonra protestocular sonunda dağıldı. Akademisyenler kulenin merdivenlerini her çıkışlarında nefeslerini tutmayı bıraktılar. Yeni kitapların ve yazışmaların gelmesinin artık iki kat daha uzun sürdüğü gerçeğinin yanı sıra, polisin yığınla varlığına katlanmayı öğrendiler. *Oxford Chronicle*'daki başyazıları okumayı bıraktılar, ki bu yeni çıkan reform yanlısı, Radikal yanlısı bir yayındı ve itibarlarını yok etmeye niyetli görünüyordu.

Yine de kuleye giderken her köşe başında satılan manşetleri görmezden gelemediler:

BABEL ULUSAL EKONOMİ İÇİN BİR TEHDİT Mİ?

YABANCI ÇUBUKLAR DÜZİNELERCE KİŞİYİ ÇALIŞMA EVİNE GÖNDERİYOR GÜMÜŞE HAYIR DE!

Üzücü olmalıydı. Ancak gerçekte Robin, başka tarafa bakmaya alıştığı sürece her türlü toplumsal huzursuzluğa katlanmanın oldukça kolay olduğunu fark etti.

Fırtınalı bir gecede Robin, Profesör Lovell'ın evinde akşam yemeğine giderken Woodstock Yolu'nun köşesinde oturmuş teneke kupaları sadaka için uzatan bir aileyi gördü. Dilenciler Oxford'un kenar mahallelerinde sık rastlanan bir manzaraydı ama bütün aileler nadiren görülürdü. Yaklaştığında iki küçük çocuk ona el salladı ve onların solgun, yağmurdan ıslanmış yüzlerini görünce durup cebinden birkaç kuruş çıkaracak kadar suçluluk hissetti.

"Teşekkür ederim," diye mırıldandı baba. "Tanrı sizi korusun.

Adamın sakalları uzamış, giysileri epeyce yırtık pırtık olmuştu ama Robin onu hâlâ tanıyordu - birkaç hafta önce kuleye girerken kendisine küfürler yağdıran adamlardan biriydi şüphesiz. Robin'in gözleriyle karşılaştı. Onun da Robin'i tanıyıp tanımadığı belli değildi; bir şey söylemek için ağzını açtı ama Robin adımlarını hızlandırdı ve adamın arkasından seslenmiş olabileceği her şey kısa süre sonra rüzgâr ve yağmur tarafından bastırıldı.

Bayan Piper'a ya da Profesör Lovell'a ailesinden bahsetmedi. Onların temsil ettiği her şey üzerinde durmak istemiyordu - devrime olan tüm bağlılığına, eşitliğe ve kimsesizlere yardım etmeye olan bağlılığına rağmen, gerçek yoksulluk konusunda hiçbir deneyimi olmadığı gerçeği. Kanton'da zor zamanlar geçirmişti ama bir sonraki öğününün nereden geleceğini ya da geceleri nerede uyuyacağını hiç bilmiyordu. Ailesine hiç bakmamış ve onları hayatta tutmak için ne gerektiğini merak etmemişti. Zavallı yetim Oliver Twist'le özdeşleşmesine, kendine acımasına rağmen, İngiltere'ye ayak bastığı günden beri bir kez bile aç yatmamıştı.

O gece yemeğini yedi, Bayan Piper'ın iltifatlarına gülümsedi ve Profesör Lovell ile bir şişe şarabı paylaştı. Üniversiteye dönerken farklı bir yoldan yürüdü. Ertesi ay, yukarı çıkarken aynı yoldan sapmayı unuttu, ama bunun bir önemi yoktu - o zamana kadar küçük aile çoktan gitmişti.

Yaklaşan sınavlar kötü bir yılı berbat hale getirdi. Babel bursiyerleri, biri üçüncü yıllarının sonunda, diğeri de bu yıl içinde olmak üzere iki kez sınava tabi tutuldular.

dördüncü sınıflar. Bu sınavlar takvim boyunca kademeli olarak yapılıyordu; dördüncü sınıflar Hilary döneminin ortasında sınava girerken, üçüncü sınıfların Trinity dönemine kadar zamanı vardı. Bunun etkisi, kış tatilinden sonra kuledeki havanın tamamen değişmesi oldu. Kütüphaneler ve çalışma odaları, biri nefes aldığı anda irkilen ve biri fısıldamaya cesaret ettiğinde öldürmeye hazır görünen gergin dördüncü sınıflar tarafından her saat dolduruldu.

Geleneksel olarak Babel, sınav döneminin sonunda dördüncü sınıfların notlarını kamuoyuna açıklardı. O haftanın Cuma günü öğlen saatlerinde bir çan kulede üç kez çaldı. Herkes ayağa kalktı ve aceleyle aşağıya, o günkü müşterilerin kapıdan çıkarıldığı lobiye indi. Profesör Playfair odanın ortasındaki bir masanın üzerinde duruyordu. Mor kenarlı süslü bir cüppe giymişti ve elinde Robin'in sadece ortaçağ tezhiplerinde gördüğü türden kıvrık bir parşömen tutuyordu. Kule, fakülteye bağlı olmayan herkesten temizlendikten sonra boğazını temizledi ve mırıldandı: "Aşağıdaki derece adayları yeterlilik sınavlarını üstün başarıyla geçmiştir. Matthew Houndslow-'

Arka köşeden biri yüksek sesle bir çığlık attı.

"Adam Moorhead.

Ön tarafa yakın bir öğrenci lobinin ortasında yere çökmüş, iki elini ağzının üzerinde kenetlemişti.

"Bu insanlık dışı," diye fısıldadı Ramy.

Robin, "Çok zalimce ve olağandışı," diye kabul etti. Ama gözlerini olaylardan alamıyordu. Henüz sınava girmemişti, ama şimdi çok daha yakındı ve kalbi vekaleten dehşetle çarpıyordu. Bu her ne kadar korkunç olsa da, yine de heyecan vericiydi; kimin kendini kanıtlayıp kimin kanıtlamadığının kamuoyuna açıklanması.

Sadece Matthew ve Adam üstün başarı kazanmıştı. Profesör Playfair bir başarı (James Fairfield) ve bir geçer not (Luke McCaffrey) ilan ettikten sonra çok kasvetli bir sesle şöyle dedi: 'Aşağıdaki adaylar yeterlilik sınavlarında başarısız oldular ve Kraliyet Çeviri Enstitüsü'ne lisansüstü burs için geri dönmeleri istenmeyecek ve kendilerine bir derece verilmeyecek. Philip Wright.

Wright, ilk yılında fakülte yemeğinde Robin'in yanında oturan Fransızca ve Almanca uzmanıydı. Yıllar geçtikçe zayıflamış ve cılız bir görünüme bürünmüştü. Günlerdir banyo yapmamış ya da tıraş olmamış gibi görünerek kütüphanede sürekli dolaşan öğrencilerden biriydi,

panik ve şaşkınlık karışımı bir duyguyla önündeki kâğıt yığınının bakıyordu.

"Size her türlü hoşgörü gösterildi," dedi Profesör Playfair. 'Sanırım sizin için iyi olandan daha fazla kolaylık sağlandı. Artık buradaki zamanınızın sona erdiğini kabul etmenin zamanı geldi, Bay Wright.

Wright, Profesör Playfair'e yaklaşmak ister gibi yaptı ama iki yüksek lisans öğrencisi onu kollarından tutup geri çekti. Yalvarmaya başladı, sınav yanıtının nasıl yanlış yorumlandığını, bir şansı daha olsa her şeyi nasıl açıklığa kavuşturabileceğini geveledi. Profesör Playfair ellerini arkada birleştirmiş, dinlemiyormuş gibi yaparak sakince duruyordu.

"Ne oldu? Robin Vimal'a sordu.

"Gerçek bir etimoloji yerine halk etimolojisi verdi. Vimal dramatik bir şekilde başını salladı. "Kanarya ile kanarya ördekleri arasında bir bağ kurmaya çalıştı ama kanaryalar kanarya ördekleriyle akraba değiller, Kanarya Adaları'ndan geliyorlar ve adlarını köpeklerden alıyorlar.

Açıklamasının geri kalanı Robin'in gözünden kaçtı.

Profesör Playfair iç cebinden cam bir şişe çıkardı - Robin'in tahminine göre Wright'ın kanını içeren şişeydi bu. Şişeyi masanın üzerine koydu ve ayağını yere vurdu. Cam kırıkları ve kahverengi lekeler yere saçıldı. Wright ulumaya başladı. Şişenin kırılmasının ona gerçekte ne yaptığı belli değildi - Robin'in söyleyebildiği kadarıyla dört uzvu da sağlam görünüyordu ve taze kan yoktu- ama Wright yere yığıldı, sanki kazığa oturtulmuş gibi göbeğini tutuyordu.

"Korkunç," dedi Letty dehşete kapılarak. Victoire, "Kesinlikle ortaçağdan kalma," diye onayladı.

Daha önce hiç başarısızlığa tanık olmamışlardı. Gözlerini ayıramadılar.

Wright'ı ayağa kaldırmak, ön kapıya kadar sürüklemek ve merdivenlerden aşağıya kabaca fırlatmak için üçüncü bir mezun arkadaş gerekti. Diğer herkesin ağzı açık kalmıştı. Böylesine grotesk bir tören modern bir akademik kuruma yakışmıyordu. Yine de bu son derece yerindeydi. Oxford ve dolayısıyla Babel, kökleri itibariyle kadim dini kurumlardı ve tüm çağdaş gelişmişliklerine rağmen, üniversite hayatını oluşturan ritüeller hala ortaçağ mistisizmine dayanıyordu. Oxford Anglikanizm demekti, Hristiyanlık demekti, bu da kan, et ve toprak demekti.*

Kapı çarparak kapandı. Profesör Playfair cüppesinin tozunu aldı, masadan indi ve diğerleriyle yüzleşmek için arkasını döndü.

"Pekala, bu halledildi. Gülümsedi. 'Mutlu sınavlar. Hepinize tebrikler.

İki gün sonra Griffin Robin'e, üniversiteden yaklaşık bir saatlik yürüyüş mesafesindeki Iffley'de bir tavernada buluşmayı teklif etti. Loş ve gürültülü bir yerdi. Robin'in arka tarafa yakın bir yerde kambur kambur oturan kardeşini bulması biraz zaman aldı. Son buluşmalarından beri her ne yaptıysa, belli ki yemek yememişti; önünde dumanı tüten iki çoban turtası vardı ve dilini haşlamaktan korkmadan birini mideye indiriyordu.

"Burası neresi? Robin sordu.

"Bazen burada akşam yemeği yiyorum," dedi Griffin. 'Yemekler berbat ama çok fazla var ve daha da önemlisi, üniversiteden hiç kimse buraya gelmiyor. Burası - Playfair onlara ne diyordu? Yerlilere.

Tüm dönem boyunca olduğundan daha kötü görünüyordu - gözle görülür şekilde bitkin, çukur yanaklı ve keskin, zayıf bir çekirdeğe kadar incelmmişti. Bir gemi kazasından kurtulmuş, uzun mesafeler kat etmiş ve zar zor hayatta kalmış biri havası veriyordu - tabii ki Robin'e nerede olduğunu söylemedi. Arkasındaki sandalyeden sarkan siyah paltosu leş gibi kokuyordu.

"İyi misin? Robin Griffin'in sol kolunu işaret etti. Bandajlarla sarılmıştı ama altındaki yara her neyse hâlâ açıktı çünkü Robin oturduğundan beri ön kolundaki koyu leke gözle görülür şekilde yayılmıştı.

"Ah. Griffin koluna baktı. "Önemli bir şey değil, sadece kapanması çok uzun sürüyor.

"Demek bir şey var. "Bah.

"Kötü görünüyor. Robin kıkırdadı ve ardından söyledikleri niyet ettiğinden daha acı geldi. 'Dikiş atmalısın. Brandy yardımcı olur.

"Ha. Hayır, birini bulduk. Daha sonra baktıracağım. Griffin kolunu bandajların üzerine çekti. 'Her neyse. Gelecek hafta hazır olmanı istiyorum. Bu çok değişken bir durum, o yüzden henüz gün ve saat konusunda iyi bir fikrim yok ama büyük bir iş - Magniac & Smith'ten büyük bir gümüş sevkiyatı bekliyorlar ve boşaltma sırasında bir sandık almayı çok isteriz. Tabii ki büyük bir dikkat dağıtıcı gerekecek. Hızlı erişim için odanızda bazı patlayıcılar saklamam gerekebilir-'

Robin geri çekildi. "Patlayıcılar mı?

"Kolayca korktuğunu unutmuşum. Griffin bir el salladı. 'Sorun değil, gün doğmadan önce sana onları nasıl patlatacağını göstereceğim ve yeterince iyi planlarsan kimse zarar görmeyecek-'

"Hayır," dedi Robin. 'Hayır, buraya kadar, benden bu kadar - bu çok saçma, bunu yapmayacağım.

Griffin kaşlarını kaldırdı. "Bütün bunlar da nereden çıktı?" "Az önce birinin okuldan atıldığını gördüm-

"Oh. Griffin güldü. "Bu sene kimdi?

"Wright," dedi Robin. 'Onun kanından bir şişeyi ezdiler. Onu kuleden attılar, dışarıya kilitlediler, her şeyden ve herkesten kopardılar.

-'

'Ama bu senin başına gelmez; sen çok zekisin. Yoksa seni revizyonundan alıkoyuyor muyum?'

"Kapıları açmak başka bir şey," dedi Robin. 'Patlayıcıları yerleştirmek ise bambaşka bir şey.

'Her şey yoluna girecek, sadece bana güven-'

"Ama ben bilmiyorum," diye ağzından kaçırdı Robin. Kalbi çok hızlı atıyordu ama artık sessizliğini korumak için çok geçti. Hepsini bir anda söylemek zorundaydı; kelimelerini sonsuza dek ısırmaya devam edemezdi. "Sana güvenmiyorum. Dağınıklaşıyorsun.

Griffin'in kaşları havaya kalktı. "Dağınık mı?

"Haftalarca ortalıkta görünmüyorsunuz, görüldüğünüzde de zamanın yarısında geç kalıyorsunuz; talimatlarınızın hepsi karalanmış ve o kadar çok kez gözden geçirilmiş ki, ne dediklerini çözmek gerçekten beceri gerektiriyor. Babel'in güvenliği neredeyse üç katına çıktı ama siz bununla nasıl başa çıkacağınızla ilgilenmiyorsunuz. Ve hala geçen sefer ne olduğunu ya da koşullar için yeni çözümünüzün ne olduğunu açıklamadınız. Kolumdan vuruldum ve umurunuzda değil gibi görünüyor-'

"Bunun için üzgün olduğumu söyledim," dedi Griffin bitkin bir halde.

"Bir daha olmayacak. "Ama sana neden inanayım ki?

"Çünkü bu seferki önemli. Griffin öne doğru eğildi. 'Bu her şeyi değiştirebilir, dengeleri değiştirebilir-'

'Nasıl olduğunu anlat o zaman. Daha fazlasını anlat. Beni hep karanlıkta bırakırsan bu iş yürümez.

"Bak, sana St Aldate's'ten bahsetmiştim, değil mi? Griffin sinirli görünüyordu. 'Daha fazlasını söyleyemeyeceğimi biliyorsun. Hâlâ çok yenisin, riskleri anlamıyorsun-'

"*Riskler* mi? Risk alan benim, tüm geleceğimi tehlikeye atıyorum-"

"Komik," dedi Griffin. 'Ben de Hermes Derneği'nin senin geleceğin olduğunu sanıyordum.

"Ne demek istediğimi biliyorsun.

"Evet, oldukça açık. Griffin'in dudağı kıvrıldı. O anda babalarına çok benziyordu. 'Özgürlükten çok korkuyorsun kardeşim. Bu seni zincirliyor. Sömürgeciyle kendini o kadar özdeşleştirmişsin ki, onlara yönelik her tehdidin sana yönelik bir tehdit olduğunu düşünüyorsun. Onlardan biri olamayacağını ne zaman anlayacaksın?

"Konuyu saptırmayı bırak," dedi Robin. 'Her zaman saptırıyorsun. Geleceğim dediğimde, rahat bir görevden bahsetmiyorum. *Hayatta kalmayı* kastediyorum. O yüzden bana bunun neden önemli olduğunu söyle. Neden şimdi? Neden bu?"

"Robin-

"Benden görünmezler için hayatımı tehlikeye atmamı istiyorsun," diye tersledi Robin. "Ben de senden sadece bana bir sebep vermeni istiyorum.

Griffin bir an sessiz kaldı. Parmaklarını masaya vurarak odaya göz gezdirdi ve sonra çok alçak bir sesle, "Afganistan," dedi.

"Afganistan'da neler oluyor?"

'Haberleri okumuyor musun? İngilizler Afganistan'ı kendi nüfuz alanlarına çekecekler. Ama bunun gerçekleşmemesini sağlamak için planlar yapılıyor - ve bunu sana gerçekten anlatamam kardeşim-'

Ama Robin gülüyordu. "Afganistan mı?"

Gerçekten mi?" "Bu komik mi?" diye sordu

Griffin.

Robin hayretle, "Sadece konuşuyorsun," dedi. O anda zihnindeki bir şey paramparça oldu - Griffin'e hayranlık duyması gerektiği, Hermes'in önemli olduğu yanılması. 'Bu seni önemli hissettiriyor, değil mi? Dünya üzerinde bir kozun varmış gibi davranmak? Gerçekten ipleri elinde tutan adamları gördüm ve onlar senin gibi değiller. Güç için mücadele etmek zorunda değiller. Aptalca gece yarısı soygunları düzenlemiyorlar ve bunu elde etmek için çocuk kardeşlerini tehlikeye atmıyorlar. Onlar zaten sahipler.'

Griffin'in gözleri kısıldı. "Bu ne anlama geliyor?"

"Ne iş yapıyorsun? Robin sordu. 'Gerçekten Griffin, şimdiye kadar ne yaptın ki? İmparatorluk hâlâ ayakta. Babil hâlâ orada. Güneş doğuyor ve Britanya hâlâ dünyanın her yerinde pençelerini gezdiriyor ve gümüş durmadan akmaya devam ediyor. Bunların hiçbirinin önemi yok.'

"Bana gerçekten böyle düşünmediğini söyle.

"Hayır, ben sadece-" Robin keskin bir suçluluk duygusu hissetti. Belki de çok sert konuşmuştu ama haklı olduğunu düşünüyordu. "Bunların neye yaradığını anlayamıyorum. Ve karşılığında benden çok fazla şeyden vazgeçmemi istiyorsun. Sana yardım etmek istiyorum Griffin. Ama aynı zamanda hayatta kalmak da istiyorum.

Griffin uzun bir süre cevap vermedi. Robin oturmuş onu izliyor, Griffin sakın bir şekilde son çoban pastasını bitirirken giderek daha da rahatsız oluyordu. Sonra çatalını bıraktı ve peçeteyle ağzını özenle sildi.

"Afganistan'la ilgili komik olan ne biliyor musun? Griffin'in sesi çok yumuşaktı. 'İngilizler Afganistan'ı İngiliz birlikleriyle işgal etmeyecek. Bengal ve Bombay'dan gelen birliklerle işgal edecekler. Tıpkı Irrawaddy'de kendileri için savaşan ve ölen sepoylar gibi Afganlarla da sepoyları savaştıracaklar, çünkü o Hintli birlikler de sizinle aynı mantığa sahipler, yani İmparatorluğun hizmetkârı olmak, acımasız baskılar ve diğer her şey, direnmekten daha iyidir. Çünkü güvenli. Çünkü istikrarlı, çünkü hayatta kalmalarını sağlıyor. Ve bu şekilde kazanıyorlar, kardeşim. Bizi birbirimize düşürüyorlar. Bizi parçalara ayırıyorlar.'

Robin aceleyle, "Temelli olarak ayrılmıyorum," dedi. 'Sadece - yani, sadece bu yıl bitene ya da işler yoluna girene kadar-'

"Bu işler böyle yürümüyor," dedi Griffin. 'Ya varsındır ya da yok sundur.

Afganistan beklemiyor.'

Robin titrek bir nefes aldı. "O zaman ben yokum.

"Pekâlâ. Griffin peçetesini bıraktı ve ayağa kalktı. 'Sadece çeneni kapalı tut, olur mu? Aksi takdirde gelip yarım kalan işleri tamamlamak zorunda kalacağım ve dağınıklıktan hoşlanmam.

"Kimseye söylemeyeceğim. Sana söz veriyorum-'

"Sözlerin gerçekten umurumda değil," dedi Griffin. "Ama nerede uyuduğunu biliyorum.

Robin'in buna söyleyebileceği hiçbir şey yoktu. Griffin'in blöf yapmadığını biliyordu ama aynı zamanda Griffin ona gerçekten güvenmiyorsa, üniversiteye canlı dönemeyeceğini de biliyordu. Uzun bir süre hiç konuşmadan birbirlerini izlediler.

Sonunda Griffin başını salladı ve şöyle dedi: 'Kayboldun kardeşim. Akıntıya kapılmış bir gemisin, tanıdık kıyılar arıyorsun. Ne istediğini anlıyorum. Ben de onu aradım. Ama vatan diye bir şey yok. Gitti. Kapıya doğru giderken Robin'in yanında durdu. Parmakları Robin'in omzuna indi, öyle sıkı ki

çok acıtırılar. "Ama şunu anla kardeşim. Sen kimsenin bayrağını taşıımıyorsun. Kendi limanını aramakta özgürsün. Ve suda yürümekten çok daha fazlasını yapabilirsin.

Kitap III

On Üçüncü Bölüm

Dağlar doğum sancısı çekecek, doğum tek bir gülünç küçük fare olacak.

HORACE, *Ars Poetica*, çev. E.C. Wickham

Griffin sözünü tuttu. Robin için bir daha not bırakmadı. İlk başta Robin, Griffin'in daha küçük, daha rutin işler için onu tekrar rahatsız etmeden önce somurtmak için biraz zaman ayıracağından emindi. Ama bir hafta bir aya, o da bir döneme dönüştü. Griffin'in biraz daha kinci olmasını, en azından suçlayıcı bir veda mektubu bırakmasını bekliyordu. Aralarının açılmasından sonraki ilk birkaç gün boyunca, sokakta bir yabancı ona her baktığında irkildi, Hermes Cemiyeti'nin bu yarım kalmış işi bitirmenin en iyisi olduğuna karar verdiğine ikna olmuştu.

Ama Griffin onu tamamen saf dışı bırakmıştı.

Vicdanının onu rahatsız etmesine izin vermemeye çalıştı. Hermes hiçbir yere gitmiyordu. Her zaman savaşacakları savaşlar olacaktı. Robin onlara katılmaya hazır olduğunda hepsi orada bekliyor olacaktı, bundan emindi. Ve eğer Babel'in ekosistemine sıkı sıkıya bağlı kalmazsa Hermes için hiçbir şey yapamazdı. Griffin bunu kendisi söylemişti - içeriden insanlara ihtiyaçları vardı. Bu, olduğu yerde kalması için yeterli bir sebep değil miydi?

Bu arada, üçüncü yıl sınavları vardı. Yıl sonu sınavları Oxford'da oldukça önemli bir tören konusuydu. Bir önceki yüzyılın son yıllarına kadar viva voce sınavları, yani izleyici kalabalığının tanıklık etmesi için halka açık olarak yapılan sözlü soru sorma çileleri, norm haline gelmişti. 1830'ların başlarında, sözlü yanıtların objektif olarak değerlendirilmesinin çok zor olduğu ve ayrıca gereksiz yere acımasız olduğu gerekçesiyle, normal lisans derecesi yalnızca beş yazılı sınav ve bir viva voce sınavı gerektiriyordu. 1836 yılına gelindiğinde artık vivalara seyirci de alınmıyordu ve kasaba halkı büyük bir yıllık eğlence kaynağını kaybetmişti.

Bunun yerine, Robin'in grubuna araştırma dillerinin her birinde üç saatlik bir deneme sınavı; Etimoloji alanında üç saatlik bir deneme sınavı

Çeviri Teorisi'nde sesli sınav ve gümüş işleme testi. Dil veya teori sınavlarından herhangi birinde başarısız olurlarsa Babel'de kalamazlardı ve gümüş işleme sınavında başarısız olurlarsa, gelecekte sekizinci katta çalışamazlardı.*

Viva voce, sertliğiyle nam salmış ve her yıl en az iki öğrencinin gözyaşlarına boğulmasına neden olduğu söylenen Profesör Playfair'in liderliğindeki üç profesörden oluşan bir panelin önünde yapılacaktı. "*Balderdash*," derdi yavaşça, "eskiden barmenlerin gecenin sonunda içkileri bitmek üzereyken hazırladıkları lanetli karışımlara verilen ad. Bira, şarap, elma şarabı, süt - hepsini içine atarlar ve müşterilerinin aldırmayacağını umarlardı, çünkü sonuçta amaç sadece sarhoş olmaktı. Ama burası Oxford Üniversitesi, gece yarısından sonra Turf Tavernası değil ve sarhoş olmaktan biraz daha aydınlatıcı bir şeye ihtiyacımız var. Tekrar denemek ister misiniz?"

Birinci ve ikinci yıllarında sonsuzmuş gibi gelen zaman, artık kum saatinden aşağı hızla akıyordu. Artık nehirde eğlenmek için okumalarını erteleyemiyor, daha sonra her zaman yetişme fırsatı olduğunu varsayıyorlardı. Sınavlar beş hafta içindeydi, sonra dört, sonra üç. Trinity dönemi sona erdiğinde, dersin son günü tatlılar, mürver çiçeği likörü ve Cherwell'de punting ile altın bir öğleden sonra ile sonuçlanmalıydı. Ama saat dörtte zil çalar çalmaz kitaplarını toplayıp doğruca Profesör Craft'ın sınıfından beşinci kattaki çalışma odalarından birine yürüdüler ve önümüzdeki on üç gün boyunca her gün şakakları zonklayana kadar sözlükler, çeviri pasajlar ve kelime listeleri üzerinde çalışacaklardı.

Babel fakültesi, cömertlikten ya da belki de sadizmden hareketle, sınava girenlerin çalışma yardımcıları olarak kullanmaları için bir dizi gümüş çubuk hazırladı. Bu çubukların üzerine İngilizce *meticulous* kelimesi ve Latince öncülü olan ve 'korku, dehşet' anlamına gelen *metus* kelimesi kullanılarak bir kibrit çifti kazınmıştı. *Titiz kelimesinin* modern kullanımı bundan sadece birkaç on yıl önce Fransa'da ortaya çıkmıştı ve hata yapmaktan korkmak anlamına geliyordu. Çubukların etkisi, kullanıcı işinde hata yaptığında ürpertici bir kaygı uyandırmaktı.

Ramy bunlardan nefret eder ve kullanmayı reddederdi. "Size nerede yanlış yaptığınızı söylemiyor," diye yakınıyordu. 'Hiçbir neden yokken kusma isteği uyandırıyor' diye yakınıyordu.

"Biraz daha dikkatli olsan iyi olur," diye homurdandı Letty, işaretlediği kompozisyonunu geri verirken. 'Bu sayfada en az on iki hata yapmışsın ve cümlelerin çok uzun-'

"Çok uzun değiller; Çiçeron'a aitler.

'Tüm kötü yazıları, kötü olduğu gerekçesiyle mazur göremezsiniz.

Ciceronian-'

Ramy elini umursamaz bir tavırla salladı. "Sorun değil, Letty, bunu on dakika içinde hazırladım.

'Ama bu hız ile ilgili değil. Hassasiyetle ilgili-'

Ramy, 'Ne kadar çok şey yaparsam, olası kağıt soruları için o kadar geniş bir yelpaze edinmiş oluyorum,' dedi. 'Ve gerçekten hazırlanmamız gereken şey de bu. Kağıt önüme geldiğinde boşluğa düşmek istemiyorum.

Bu haklı bir endişeydi. Stres, öğrencilerin yıllardır çalıştıkları konuları zihinlerinden silip atma konusunda eşsiz bir yeteneğe sahipti. Geçen yılki dördüncü sınıf sınavları sırasında, bir sınav öğrencisinin o kadar paranoyaklaştığı söyleniyordu ki, sadece sınavı bitiremeyeceğini değil, Fransızcasının akıcı olduğu konusunda da yalan söylediğini açıkladı. (Aslında anadili Fransızca'ydı.) Hepsi bu aptallığa karşı bağışıklıkları olduğunu düşünüyordu, ta ki sınavlardan bir hafta önce Letty aniden ağlamaya başlayıp tek bir kelime bile Almanca bilmediğini, kendisinin bir sahtekar olduğunu ve Babel'deki tüm kariyerinin numara üzerine kurulu olduğunu söyleyene kadar. Hiçbiri bu atıp tutmayı çok sonraya kadar anlamadı, çünkü gerçekten de Almanca konuşmuştu.

Hafıza zayıflığı sadece ilk belirtiydi. Robin'in notlarıyla ilgili endişesi onu hiç bu kadar fiziksel olarak hasta etmemişti. Önce inatçı, zonklayıcı bir baş ağrısı, ardından da her ayağa kalktığında ya da hareket ettiğinde sürekli kusma isteği geldi. Titreme dalgaları hiçbir uyarı vermeden üzerine gelmeye devam etti; çoğu zaman elleri o kadar titriyordu ki kalemmini tutmakta zorlanıyordu. Bir keresinde, bir alıştırma ödevi sırasında, görüşünün karardığını fark etti; düşünemiyor, tek bir kelime bile hatırlayamıyor, hatta göremiyordu. Kendine gelmesi yaklaşık on dakika sürdü. Kendine yemek yediremiyordu. Bir şekilde hem sürekli bitkin düşüyor hem de sinirsel enerji fazlalığından uyuyamıyordu.

Sonra, tüm iyi Oxford üst sınıf öğrencileri gibi, kendini aklını kaybederken buldu. Bir akademisyenler şehrinde sürekli izolasyondan dolayı zaten zayıf olan gerçeklik kavrayışı daha da parçalandı. Saatler süren gözden geçirme, işaret ve sembolleri işlemesine, neyin gerçek ve neyin doğru olduğuna dair inancına müdahale etmişti.

ne değildi. Soyut olan gerçek ve önemliydi; yulaf lapası ve yumurta gibi günlük ihtiyaçlar şüpheliydi. Günlük diyaloglar bir angarya haline gelmişti; havadan sudan konuşmak korkunçtu ve temel selamlaşmaların ne anlama geldiğini kavrayamıyordu. Kapıcı ona iyi bir tane içip içmediğini sorduğunda, otuz saniye boyunca hareketsiz ve sessiz durdu, 'iyi' ya da 'bir' ile ne kastedildiğini anlayamadı.

Robin bu konuyu açtığına Ramy neşeyle, "Aynen," dedi. 'Bu korkunç bir şey. Artık basit konuşmalar yapamıyorum - kelimelerin gerçekte ne anlama geldiğini merak edip duruyorum.

"Duvarlara çarpıyorum," dedi Victoire. 'Dünya etrafımda kaybolup duruyor ve algılayabildiğim tek şey kelime listeleri.

"Benim için çay yaprakları," dedi Letty. 'Gliflere benziyorlar ve geçen gün kendimi gerçekten de bir tanesini parlatmaya çalışırken buldum - hatta kağıda falan kopyalamaya bile başlamıştım.

Bir şeyler gören tek kişinin kendisi olmadığını duymak Robin'i rahatlatmıştı, çünkü onu en çok endişelendiren imgelemlerdi. Bütün insanları halüsinasyon olarak görmeye başlamıştı. Bir keresinde Thornton'ın kitap raflarında Latince okuma listesindeki bir şiir antolojisini ararken, Robin kapının yanında tanıdık bir profil olduğunu düşündüğü bir şey gördü. Yaklaştı. Gözleri ona ihanet etmemişti - Anthony Ribben kâğıda sarılı bir paketin parasını ödüyordu, olabildiğince sağlıklı ve dinçti.

"Anthony-" diye geveledi Robin.

Anthony yukarı baktı. Robin'i gördü. Gözleri irileşti. Robin şaşkın ama sevinçli bir şekilde ilerlemeye başladı ama Anthony aceleyle kitapçıya birkaç bozuk para uzattı ve dükkândan dışarı fırladı. Robin Magdalene Sokağı'na çıktığında Anthony gözden kaybolmuştu. Robin birkaç saniye etrafına bakındıktan sonra kitapçıya döndü ve bir yabancıyı Anthony sanmış olmasının mümkün olup olmadığını düşündü. Ama Oxford'da pek fazla genç siyah adam yoktu. Bu da ya Anthony'nin ölümü hakkında kendisine yalan söylendiği - aslında Babel'in tüm fakültesinin bunu ayrıntılı bir aldatmaca olarak yaptığı - ya da her şeyi hayal ettiği anlamına geliyordu. Şu anki durumunda, ikincisini çok daha olası buluyordu.

Hepsinin en çok korktuğu sınav gümüş işleme sınavıydı. Trinity döneminin son haftasında, benzersiz bir kibrit çifti tasarımları ve bunu bir gözetmenin önünde işlemeleri gerektiği bildirilmişti. Dördüncü yıllarında, çıracılıklarını bitirdikten sonra, doğru teknikleri öğreneceklerdi

Kibrit çifti tasarımı, oyma ve etkinin büyüklüğü ve süresi için deneylerin yanı sıra rezonans bağlantılarının ve sözlü tezahürün incelikleri. Ama şimdilik, sadece kibrit çiftlerinin nasıl çalıştığına dair temel ilkelerle donanmış olarak, sadece herhangi bir etki elde etmeleri gerekiyordu. Mükemmel olması gerekmiyordu; aslında ilk denemeler asla mükemmel olmazdı. Ama bir şeyler yapmaları gerekiyordu. Bir çevirmeni gümüş işçisi yapan o tanımlanamaz şeye, o taklit edilemez *anlam* içgüdüsüne sahip olduklarını kanıtlamak zorundaydılar.

Burada lisansüstü eğitim görenlerden yardım almak teknik olarak yasaktı ama tatlı, nazik Cathy O'Neill bir öğleden sonra Robin'i kütüphanede sersemlemiş ve korkmuş bir halde yakalayınca gizlice ona eşleşme araştırmasının temelleri hakkında soluk sarı bir broşür verdi.

"Sadece açık raflarda," dedi sempatik bir şekilde. 'Hepimiz kullandık; bir göz atın ve iyi olacaksınız.

Broşür oldukça eskiydi - 1798'de yazılmıştı ve birçok arkaik yazım kullanıyordu - ancak bir dizi kısa, kolay sindirilebilir tavsiye içeriyordu. Bunlardan ilki dinden uzak durmaktı. Bunu onlarca korku hikayesinden zaten biliyorlardı. Oxford'un Doğu dillerine ilgi duymasını sağlayan ilk etapta teolojydi - İbranice, Arapça ve Süryanice'nin başlangıçta akademik çalışma konusu haline gelmesinin tek nedeni dini metinlerin çevirisiydi. Ancak Kutsal Söz'ün gümüş üzerinde hem öngörülemez hem de affetmez olduğu ortaya çıktı. Sekizinci katın kuzey kanadında kimsenin yaklaştırmaya cesaret edemediği bir masa vardı, çünkü hala ara sıra görünmeyen bir kaynaktan duman yayıyordu. Söylentilere göre orada, aptal bir yüksek lisans öğrencisi, Tanrı'nın adını gümüş üzerine tercüme etmeye kalkışmıştı.

Broşürdeki ikinci ders daha yararlı oldu: Araştırmalarını soydaşları arayarak odaklamak. Soydaşlar - farklı dillerde ortak bir atayı ve genellikle benzer anlamları paylaşan **sözcükler*** - etimolojik ağacın çok yakın dallarında yer aldıkları için verimli eşleşme çiftleri için genellikle en iyi ipuçlarıydı. Ancak soydaşlarla ilgili zorluk, genellikle anlamlarının o kadar yakın olmasıydı ki, çeviride çok az bozulma ve dolayısıyla çubukların ortaya çıkarabileceği çok az etki vardı. Sonuçta, İngilizce ve İspanyolca'daki *chocolate* kelimeleri arasında önemli bir fark yoktu. Dahası, akraba kelimeler ararken, sahte arkadaşlara karşı dikkatli olmak gerekiyordu - akraba gibi görünen ama tamamen farklı kökenlere ve anlamlara sahip kelimeler. Örneğin İngilizce *have* Latince *habere*'den ('tutmak, sahip olmak') değil, Latince *capere*'den geliyordu

('aramak'). Ve İtalyanca *cognato*, umulduğu gibi 'soydaş' anlamına gelmiyordu, daha ziyade 'kayınbirader' anlamına geliyordu.

Sahte arkadaşlar, anlamları da ilişkili görüldüğünde özellikle zordu. Avrupalılara atıfta bulunmak için kullanılan Farsça kelime *farang*, İngilizcedeki *foreign* kelimesinin akrabası gibi görünüyordu. Ancak *farang* aslında Franklara yapılan bir göndermeden doğmuş ve Batı Avrupalıları kapsayacak şekilde dönüşmüştü. İngilizce *foreign* ise Latince "kapılar" anlamına gelen *fores* kelimesinden türemiştir. O halde *farang* ve *foreign* arasında bağlantı kurmak hiçbir şey üretmedi.*

Broşürdeki üçüncü ders papatya zinciri adı verilen bir tekniği tanıtıyordu. Bunu Profesör Playfair'in gösterisinden hayal meyal hatırlıyorlardı. İkili eşleşme çiftindeki sözcükler, bir çevirinin makul olabilmesi için anlam bakımından birbirinden çok uzakta evrimleşmişse, üçüncü hatta dördüncü bir dili aracı olarak eklemeyi deneyebilirlerdi. Eğer tüm bu sözcükler kronolojik evrim sırasına göre kazınmışsa, bu, anlamın çarpıtılmasını daha kesin bir şekilde amaçladıkları şekilde yönlendirebilir. Bununla bağlantılı bir başka teknik de ikinci bir etimonun tanımlanmasıydı: anlamın evrimine müdahale etmiş olabilecek bir başka kaynak. Örneğin Fransızca *fermer* ('kapatmak, kilitlemek') oldukça açık bir şekilde Latince *firmāre*'ye ('sertleştirmek, güçlendirmek') dayanıyordu ancak aynı zamanda 'demir' anlamına gelen Latince *ferrum*'dan da etkilenmişti. *Fermer*, *firmāre* ve *ferrum* varsayımsal olarak kırılmaz bir kilit yaratabilir.

Tüm bu teknikler teoride kulağa hoş geliyordu. Kopyalanmaları ise çok daha zordu. Ne de olsa işin zor kısmı, ilk etapta uygun bir eşleşme çifti bulmaktı. İlham almak için Güncel Defter'in bir kopyasını çıkardılar - o yıl İmparatorluk genelinde kullanılan eşleştirme çiftlerinin kapsamlı listesi - ve fikir edinmek için göz gezdirdiler.

"Bak," dedi Letty, ilk sayfadaki bir satırı işaret ederek. "Şu sürücüsüz tramvayları nasıl çalıştırdıklarını buldum.

"Hangi tramvaylar?" diye sordu Ramy.

"Onları Londra'da dolaşırken görmedin mi?" dedi Letty. "Kendi istekleriyle hareket ediyorlar, ama onları süren kimse yok.

"Her zaman bir iç mekanizma olduğunu düşünmüşümdür," dedi Robin. 'Bir motor gibi, kesinlikle-'

"Bu daha büyük olanlar için doğru," dedi Letty. 'Ama daha küçük kargo tramvayları o kadar da büyük değil. Kendi kendilerini çekiyor gibi göründüklerini fark etmediniz mi? Heyecanla sayfayı karıştırdı. "Raylarda çubuklar var. Ray ile ilgili

trecken, Orta Felemenkçe'den gelir ve çekmek anlamına gelir - özellikle de Fransız aracısından geçtiğinizde. Ve şimdi elinizde bizim ray olarak düşündüğümüz şeyi ifade eden iki kelime var, ancak bunlardan sadece biri hareketli bir güç içeriyor. Sonuç olarak raylar arabaları kendileri ileri doğru çekiyor. Bu harika bir şey.

"Oh, güzel," dedi Ramy. 'Sadece sınavlarımız sırasında ulaşım altyapısında devrim yaratmamız gerekiyor, o zaman hazır olacağız.

Son derece ilginç ve şaşırtıcı derecede parlak yeniliklerle dolu olan defteri tek başlarına saatlerce okuyabilirlerdi. Robin birçoğunun Profesör Lovell tarafından tasarlandığını keşfetti. Özellikle bir tanesi

ingenious çifti, 'eski veya yaşlı' anlamına gelen Çince *gǔ* (古) karakteri ile İngilizce 'old' karakterinin çevirisidir. Çince *gǔ* dayanıklılık ve güçlülük çağrışımı taşıyordu; aslında aynı 古 karakteri 'sert, güçlü veya sağlam' anlamına gelen *gù* (固) karakterinde de mevcuttu. Dayanıklılık ve antiklik kavramlarının birbirine bağlanması, makinelerin Zaman içinde çürümekten kurtuldu; aslında, ne kadar uzun süre kullanılırsa o kadar güvenilir hale geldi.

"Eveline Brooke kim? Ramy arka taraftaki en son kayıtları karıştırarak sordu.

"Eveline Brooke? Robin tekrarladı. "Bu neden tanıdık geliyor?" "Her kimse, o bir dahi. Ramy bir sayfayı işaret etti. "Bak, o sadece 1833'te on ikiden fazla kibrit çifti var. Mezun olan arkadaşların çoğunun beşten fazlası yok.

"Dur bakalım," dedi Letty. "Evie'yi mi kastediyorsun?" Ramy kaşlarını çatı.

"Evie mi?

"Masa," dedi Letty. "Hatırladın mı? Hani Playfair yanlış sandalyeye oturduğum için beni terslemişti. Evie'nin sandalyesi olduğunu söylemişti.

"Sanırım çok titiz biri," dedi Victoire. "Ve insanların onun eşyalarıyla oynamasından hoşlanmaz.

"Ama o sabahtan beri kimse eşyalarının yerini değiştirmede," dedi Letty. "Fark ettim. Aylar oldu. O kitaplar ve kalemler de bıraktığı yerde duruyor. Yani ya eşyaları konusunda korkutucu derecede titiz ya da o masaya hiç dönmedi.

Defteri karıştırdıkça başka bir teori daha belirgin hale geldi. Evie 1833 ve 1834 yılları arasında çılgınca üretken olmuştu, ancak 1835'e gelindiğinde araştırmaları tamamen kayıtlardan düşmüştü. Son beş yılda tek bir yenilik bile yok. Hiçbir yerde bir Evie Brooke'la karşılaşmamışlardı.

Bölüm partilerine ya da yemeklerine katılmamıştı; ne ders ne de seminer vermişti. Eveline Brooke her kimse, ne kadar zeki olursa olsun, artık Babel'de olmadığı açıktı.

"Dur bakalım," dedi Victoire. 'Diyelim ki 1833'te mezun oldu. Bu onu Sterling Jones ile aynı sınıfa koyardı. Ve Anthony ile.

Ve Griffin, Robin bunu yüksek sesle söylemese de fark etti. "Belki o da denizde kaybolmuştur," dedi Letty.

"Lanetli bir sınıf o zaman," diye gözlemledi

Ramy. Oda birdenbire çok soğuk gelmeye başladı.

'Diyelim ki Biz olsun geri için gözden geçirme,'
Victoire önerdi. Hayır biri aynı fikirde değildi.

Gecenin geç saatlerinde, artık doğru düşünemeyecek kadar uzun süre kitaplarına baktıklarında, geçmelerine yardımcı olabilecek mantıksız eşleşmeler tasarlama oyunu yaptılar.

Robin bir gece *jīxīn* ile kazandı. "Kanton'da anneler oğullarını imparatorluk sınavlarına tavuk kalpli bir kahvaltıyla gönderirlerdi," diye açıkladı. "Çünkü tavuk kalbi - *jīxīn* - hafıza anlamına gelen *jìxing'e* benziyor.*

"Bu ne işe yarar ki? Ramy homurdandı. 'Kağıdının her tarafına tavuk parçaları mı saçacaksın?

Victoire, "Ya da kalbinizi bir tavuğunki büyüklüğünde yapın," dedi. 'Düşünsene, bir an normal büyüklükte bir kalbin var ve sonra bir yüksükten daha küçük ve hayatta kalmak için ihtiyacın olan tüm kanı pompalayamıyor, bu yüzden çöküyorsun-'

"Tanrım, Victoire," dedi Robin. 'Bu çok ürkütücü.

'Hayır, bu kolay,' dedi Letty. 'Bu bir fedakârlık metaforu - anahtar ticaret. Tavuğun kanı - tavuğun kalbi - hafızanı destekleyen şeydir. Yani tanrılar için bir tavuk kesmen yeterli, o zaman geçeceksin.

Birbirlerine baktılar. Saat çok geç olmuştu ve hiçbiri yeterince uyumamıştı. Hepsi şu anda çok korkmuş ve çok kararlı olanların tuhaf çılgınlığını, akademiye savaş alanı kadar tehlikeli hissettiren çılgınlığı yaşıyordu.

Eğer Letty o anda bir kümesi yağmalamalarını önerseydi, hiçbiri onu takip etmekte tereddüt etmezdi.

Kader haftası geldi çattı. Olabilecekleri kadar hazırlıklıydılar. Çalıştıkları sürece adil bir sınav olacaklarına söz verilmişti ve onlar da çalışmışlardı. Elbette korkuyorlardı, ama ihtiyatlı bir şekilde kendilerine güveniyorlardı. Ne de olsa bu sınavlar tam da son iki buçuk yıldır yapmak üzere eğitildikleri şeydi; ne eksik ne fazla.

Profesör Chakravarti'nin ödevi en kolay olanıydı. Robin, Profesör Chakravarti'nin Klasik Çince'de bestelediği beş yüz karakter uzunluğundaki bir pasajı görünmeden tercüme etmek zorundaydı. Bu, dut tarlasında bir keçisini kaybeden ama başka bir keçi bulan erdemli bir adam hakkında büyüleyici bir benzetmeydi. Robin sınavdan sonra 'romantik tarih' anlamına gelen *yànshǐ* kelimesini daha yumuşak olan 'renkli tarih' olarak yanlış çevirdiğini fark etti,* bu da pasajın tonunu biraz kaçırıyordu, ancak İngilizce'deki 'cinsel' ve 'renkli' arasındaki belirsizliklerin işleri geçiştirmek için yeterli olacağını umuyordu.

Profesör Craft, Cicero'nun yazılarında *yorumcuların* değişken rolleri hakkında şeytani derecede zor bir makale yazmıştı. Onlar sadece tercüman değil, aynı zamanda komisyoncu, arabulucu ve bazen de rüşvetçi gibi bir dizi rol oynamışlardı. Robin'in kohortundan, bu bağlamda dilin kullanımını detaylandırmaları istendi. Robin, *interpretes* teriminin Cicero için, biri Persler adına Yunanca kullandığı için Themistokles tarafından öldürülen Herodot'un *hermeneus'una* kıyasla nasıl nihai olarak tarafsız bir değer taşıdığı üzerine sekiz sayfalık bir makale karaladı. Sözlerini dilsel uygunluk ve sadakat üzerine bazı yorumlarla bitirmiştir. Sınav odasından çıktığında nasıl bir performans gösterdiğinden gerçekten emin değildi - zihni son cümleyi noktalar noktalamaz tartıştığı şeyi anlamamak gibi komik bir hileye başvurmuştu, ancak mürekkepli çizgiler sağlam görünüyordu ve en azından sesinin iyi çıktığını biliyordu.

Profesör Lovell'ın makalesinde iki soru vardı. Birincisi, üç sayfalık bir çocuk saçma alfabe tekerlemesini ('A, bir Ayı tarafından yenen kayısı içindir') kendi seçtikleri bir dile çevirme göreviydi. Robin on beş dakika boyunca Çince karakterleri romanizasyonlarına göre sıralayarak eşleştirmeye çalıştıktan sonra pes etti ve kolay yolu seçerek hepsini Latince yaptı. İkinci sayfada, hiyerogliflerle anlatılan bir Eski Mısır masalı ve İngilizce çevirisi yer alıyordu ve kaynak dil hakkında önceden bilgi sahibi olmadan, hedef dile aktarmadaki zorlukları ellerinden geldiğince tespit etmeleri isteniyordu. Burada, Robin'in Çince karakterlerin resimsel doğası konusundaki becerisi büyük ölçüde yardımcı oldu; ideografik

güç ve ince görsel imalar ve zaman dolmadan önce hepsini yazmayı başardı.

Viva voce olabileceği kadar kötü değildi. Profesör Playfair söz verdiği kadar sertti, ama yine de iflah olmaz bir şovmen gibiydi ve Robin, Playfair'in yüksek sesli küçümsemesinin ve öfkesinin ne kadarının tiyatro için olduğunu anladığında endişesi dağıldı. "Schlegel 1803'te Almanca'nın uygar dünyanın konuşan sesi olacağı zamanın çok uzak olmadığını yazmıştı," dedi Profesör Playfair. "Tartışın. Robin neyse ki Schlegel'in bu yazısını çevirisinden okumuştı ve Schlegel'in Almanca'nın eşsiz ve karmaşık esnekliğine atıfta bulunduğunu biliyordu; Robin bunun İngilizce (Schlegel aynı yazıda 'tek heceli kısalıkla' suçlamıştı) ve Fransızca gibi diğer Batı dillerini küçümsemek olduğunu iddia etti. Bu düşünce aynı zamanda - Robin zamanı dolduğunda aceleyle hatırladı - Germen imparatorluğunun giderek baskın hale gelen Fransızcaya karşı hiçbir direnç gösteremeyeceğinin farkında olan ve bunun yerine kültürel ve entelektüel hegemonyaya sığınan bir Almanın kavrayıcı argümanıydı. Bu cevap ne çok parlak ne de orijinaldi, ama doğrudu ve Profesör Playfair Robin'i odadan kovmadan önce sadece birkaç teknik ayrıntı üzerinde durdu.

Gümüş işleme sınavları son gün için planlanmıştı. Otuz dakikalık aralıklarla sekizinci kata gelmeleri emredilmişti - önce öğlen Letty, sonra Robin, sonra Ramy ve saat bir buçukta Victoire.

Öğle vakti Robin kulenin yedi katını da yürüyerek çıktı ve güney kanadının arka tarafındaki penceresiz odanın önünde beklemeye başladı. Ağzı çok kuruydu. Mayıs ayında güneşli bir öğleden sonraydı ama dizlerinin titremesine engel olamıyordu.

Kendine basit olduğunu söyledi. Sadece iki kelime - sadece iki basit kelimeyi yazması gerekiyordu ve sonra her şey bitecekti. Paniğe gerek yoktu.

Ama korku elbette rasyonel değildi. Hayal gücü, ters gidebilecek bin bir şeyle çılgına dönmüştü. Çubuğu yere düşürebilir, kapıdan içeri girdiği anda hafızasını kaybedebilir ya da bir fırça darbesini unutabilir veya her ikisini de yüzlerce kez çalışmasına rağmen İngilizce bir kelimeyi yanlış heceleylebilirdi. Ya da çalışmayabilir. Basitçe işe yaramayabilir ve asla sekizinci katta bir pozisyon alamayabilirdi. Her şey bu kadar çabuk bitebilirdi.

Kapı açıldı. Letty solgun yüzlü ve titreyerek dışarı çıktı. Robin ona nasıl gittiğini sormak istedi ama Letty onu geçip hızla merdivenlerden indi.

"Robin. Profesör Chakravarti kafasını kapıdan uzattı. "Gel bakalım. içe

ri.' Robin derin bir nefes aldı ve bir adım öne çıktı.

Oda sandalyelerden, kitaplardan ve raflardan temizlenmişti - her şey değerli ya da kırılabilir. Köşede sadece bir masa kalmıştı ve o da tek bir boş gümüş çubuk ve bir gravür kalemi dışında çıplaktı.

"Pekala, Robin. Profesör Chakravarti ellerini arkasında kavuşturdu. "Benim için neyin var?

Robin'in dişleri konuşamayacak kadar sert gıcırdıyordu. Bu kadar güçten düşürecek kadar korkacağını bilmiyordu. Yazılı sınavlarda titremenin ve öğürmenin payı büyüktü ama iş başa düştüğünde, kalemi parşömene değdiğinde rutin bir şeymiş gibi geliyordu. Son üç yıldır çalıştığı her şeyin birikiminden başka bir şey değildi. Bu tamamen başka bir şeydi. Ne bekleyeceği hakkında hiçbir fikri yoktu.

"Sorun yok Robin," dedi Profesör Chakravarti nazikçe. 'İşe yarayacak. Sadece odaklanman gerekiyor. Kariyerin boyunca yüzlerce kez yapamayacağın bir şey değil.

Robin derin bir nefes alıp verdi. 'Bu çok basit bir şey. Teorik olarak, metaforik olarak, yani biraz dağınık ve işe yarayacağını sanmıyorum-'

"Peki, neden önce bana teoriyi anlatmıyorsun, sonra bakarız.

"*Míngbai*," diye geveledi Robin. "Mandarin. Anlamı - yani "anlamak" demek, değil mi? Ama karakterler imgelerle dolu. *Míng* - parlak, ışık, berrak. Ve *bai* - beyaz, renk gibi. Yani sadece anlamak ya da farkına varmak anlamına gelmiyor - açıklığa kavuşturmak, ışık tutmak gibi görsel bir bileşeni de var. Boğazını temizlemek için durakladı. Artık o kadar gergin değildi - hazırladığı kibrit çifti yüksek sesle konuştuğunda kulağa daha hoş geliyordu. Aslında, yarı yarıya akla yatkın görünüyordu. "Şimdi bu kısımdan pek emin değilim, çünkü ışığın neyle ilişkilendirileceğini bilmiyorum. Ama sanırım bir şeyleri açıklığa kavuşturmanın, ortaya çıkarmanın bir yolu olmalı.

Profesör Chakravarti ona cesaret verici bir gülümseme verdi. "Peki, neden ne işe yaradığını görmüyoruz?"

Robin çubuğu titreyen elleriyle aldı ve kalemin ucunu pürüzsüz, boş yüzeye yerleştirdi. Kalemin net bir çizgi çizmesi için beklenmedik bir güç sarf etmesi gerekti. Bu bir şekilde sakinleştiriciydi - yanlış yapabileceği diğer binlerce şey yerine basıncı sabit tutmaya odaklanmasını sağladı.

Yazmayı bitirdi.

"*Míngbai*," dedi, Profesör Chakravarti'nin görebilmesi için çubuğu kaldırarak. 明白. Sonra da ters çevirdi. "Anladım."

Gümüşün içinde bir şey titreşiyordu - canlı bir şey, güçlü bir şey ve cesur; bir rüzgâr, çarpan bir dalga; ve bir saniyenin o kesrinde Robin gücünün kaynağını hissetti, anlamın yaratıldığı o yüce, adlandırılmaz yeri, kelimelerin yaklaştığı ama asla belirleyemediği, belirleyemeyeceği yeri; sadece çağrılabilen, kusurlu ama yine de varlığını hissettiren yeri. Bardan parlak, sıcak bir ışık küresi parladı ve ikisini de sarana kadar büyüdü. Robin bu ışığın ne tür bir anlayışa işaret edeceğini belirtmemişti; o kadarını planlamamıştı; yine de o anda çok iyi biliyordu ve Profesör Chakravarti'nin yüzündeki ifadeye bakılırsa amiri de biliyordu.

Çubuğu düşürdü. Parlamayı kesti. Aralarındaki masanın üzerinde hareketsiz yatıyordu, tamamen sıradan bir metal parçasıydı.

Profesör Chakravarti'nin tek söylediği 'Çok iyi,' oldu. "Bay Mirza'yı geri getirecek misiniz?"

Letty onu kulenin dışında bekliyordu. Belirgin bir şekilde sakinleşmişti; yanaklarına renk gelmişti ve gözleri artık panikten kocaman değildi. Elinde buruşuk bir kese kâğıdı tuttuğuna göre, sokağın yukarısındaki fırına koşmuş olmalıydı.

"Limonlu bisküvi?" diye sordu adam yaklaşırken.

Açlıktan ölmek üzere olduğunu fark etti. "Evet lütfen, teşekkürler. Kadın ona çantayı uzattı.

"Nasıl gitti?"

"Pekâlâ. İstediğim etki tam olarak bu değildi ama yine de bir şeydi. Robin tereddüt etti, bisküvi ağzının yarısına kadar gelmişti, başarısız olma ihtimaline karşı ne kutlama yapmak ne de detaylandırmak istiyordu.

Ama ona gülümsedi. "Aynen. Sadece bir şey olmasını istedim ve sonra oldu ve oh, Robin, bu çok harikaydı-"

'Dünyayı yeniden yazmak gibi' dedi.

'Tanrı'nın eliyle çizmek gibi' dedi. "Daha önce hiç hissetmediğim bir şey gibi.

Birbirlerine sırtttılar. Robin ağzında eriyen bisküvinin tadını aldı - bunların neden Letty'nin favorisi olduğunu anladı; o kadar tereyağlıydılar ki anında eriyorlardı ve limonlu tatlılık diline bal gibi yayılıyordu. Başardılar. Her şey yolundaydı; dünya yoluna devam edebilirdi; başka hiçbir şeyin önemi yoktu, çünkü başarmışlardı.

Saat bir zili çaldı ve kapılar tekrar açıldı. Ramy genişçe sırtarak dışarı çıktı.

"Sende de işe yaradı, ha? Kendine bir bisküvi aldı.

"Nereden biliyorsun?" diye sordu Robin.

"Çünkü Letty yiyor," dedi çiğneyerek. 'Eğer ikinizden biri başarısız olsaydı, bu bisküvileri kırıntılarına kadar eziyor olurdu.

En uzun süren Victoire oldu. Kaşları çatık ve telaşlı bir halde binadan çıkana kadar neredeyse bir saat geçmişti. Ramy hemen onun yanındaydı, bir kolunu omzuna atmıştı. "Ne oldu? Sen iyi misin?

"Onlara bir Kreyòl-Fransız kibrit çifti verdim," dedi Victoire. "Ve işe yaradı, çok işe yaradı, sadece Profesör Leblanc bunu Current Ledger'a koyamayacaklarını söyledi çünkü Kreyòl dilinde bir kibrit çiftinin Kreyòl dilini bilmeyen birinin işine nasıl yarayacağını anlamamıştı. Ben de bunun Haiti'deki insanların çok işine yarayacağını söyledim ve o da güldü.

"Ah, canım. Letty omzunu ovuşturdu. "Başka bir tane denemenize izin verdiler mi?

Yanlış soruyu sormuştu. Robin, Victoire'ın gözlerinde bir anlık bir kızgınlık gördü ama hemen kayboldu. İçini çekti ve başını salladı. "Evet, Fransızca-İngilizce olan pek işe yaramadı ve biraz fazla sarsılmıştım, bu yüzden sanırım el yazım bozuktu ama yine de bir etkisi oldu.

Letty sempatik bir ses çıkardı. "Eminim geçeceksiniz.

Victoire bir bisküviye uzandı. "Oh, geçtim.

"Nereden biliyorsun?

Victoire ona şaşkın bir bakış fırlattı. "Ben sordum. Profesör Leblanc geçtiğini söyledi. Hepimizin geçtiğini söyledi. Ne yani, hiçbiriniz bilmiyor muydunuz?

Bir an şaşkınlıkla ona baktılar ve sonra kahkahalara boğuldular.

Keşke insan tüm anılarını gümüşe kazıyabilseydi, diye düşündü Robin, yıllar boyunca tekrar tekrar ortaya çıkabilseydi - dagerreyotipin acımasız çarpıtması değil, duyguların ve hislerin saf ve imkansız bir damıtması. Çünkü kâğıt üzerindeki basit bir mürekkep, bu altın öğleden sonrayı; karmaşık olmayan dostluğun sıcaklığını, unutilan tüm kavgaları, affedilen tüm günahları; sınıfın soğğunun hatırasını eriten güneş ışığını; dillerindeki yapışkan limon tadını ve şaşkın, mutlu rahatlamalarını anlatmak için yeterli değildi.

Bölüm On Dört

*Bu gece hepimiz rüya görüyoruz, -
Gülümsemek ve iç çekmek, sevmek ve değişmek:*

*Oh, kalbimizin derinliklerinde,
Garip fanteziler giyiyoruz*

WINTHROP MACKWORTH ÖVGÜYLE ANILDI, 'Süslü
Balo'

Ve sonra özgürdüler. Uzun sürmeyecekti - yaz tatilleri vardı ve sonra dördüncü sınıf sınavları sırasında az önce katlandıkları tüm ıstırapları iki kat daha fazla acı çekerek tekrarlayacaklardı. Ama Eylül çok uzak geliyordu. Daha Mayıs ayındaydılar ve önlerinde koca bir yaz vardı. Sanki şimdi mutlu olmaktan başka bir şey yapmamak için dünya kadar zamanları varmış gibi hissediyorlardı, tabii nasıl yapacaklarını hatırlayabilirlerse.

Her üç yılda bir Üniversite Koleji bir anma balosu düzenlerdi. Bu balolar Oxford sosyal yaşamının zirvesiydi; kolejler için güzel arazilerini ve muazzam şarap mahzenlerini sergileme, daha zengin kolejler için bağışlarını gösterme ve daha fakir kolejler için prestij basamaklarını tırmanmaya çalışma fırsatıydı. Balolar, kolejlerin nedense ihtiyaç sahibi öğrencilere tahsis etmedikleri tüm fazla servetlerini zengin mezunları için düzenledikleri görkemli bir etkinlikte harcamalarına olanak tanırırdı; bunun mali gerekçesi ise servetin serveti çektiği ve salon tadilatları için bağış toplamanın eski dostlara iyi vakit geçirtmekten daha iyi bir yolu olmadığı idi. Hem de ne eğlencelerdi. Üniversiteler her yıl katıksız hoşgörü ve gösteriş rekorları kırmak için yarışlıyordu. Bütün gece şarap akar, müzik hiç susmaz ve erken saatlere kadar dans edenler güneş doğduğunda gümüş tepsilerde kahvaltı getirilmesini bekleyebilirlerdi.

Letty hepsinin bilet almasında ısrar etti. 'Tam da ihtiyacımız olan şey bu. O kâbustan sonra biraz hoşgörüğü hak ediyoruz. Benimle Londra'ya geleceksin Victoire, elbiselerimizi giymeye gideceğiz-'

"Kesinlikle hayır," dedi Victoire.

"Neden? Paramız var. Zümrüt ya da belki beyaz bir ipek içinde göz kamaştırıcı görünürsünüz-"

"O terziler beni giydirmeyecek," dedi Victoire. "Ve beni dükkâna almalarının tek yolu senin hizmetçinmişim gibi davranmam.

Letty sarsılmıştı ama sadece bir anlığına. Robin onun aceleyle yüz hatlarını zoraki bir gülümsemeye dönüştürdüğünü gördü. Letty Victoire'ın gözüne tekrar girdiği için rahatlamıştı, bunu biliyordu ve orada kalmak için her şeyi yapardı. 'Sorun değil, benimkilerden biriyle idare edebilirsin. Sen biraz daha uzunsun ama eteklerini açabilirim. Ve sana ödünç verebileceğim bir sürü mücevherim var - Brighton'a tekrar yazabilirim ve annemin eski eşyalarından bazılarını bana gönderip göndermeyeceklerini sorabilirim. Çok güzel tokaları vardı - saçınla neler yapabileceğimi görmek isterim-'

"Anladığınızı sanmıyorum," dedi Victoire sessizce ama kararlı bir şekilde. "Gerçekten istemiyorum-

'Lütfen sevgilim, sensiz hiç eğlenceli olmayacak. Biletini ben alırım. "Ah," dedi Victoire, "lütfen, sana borçlu kalmak istemiyorum-

'Bizimkini satın alabilirsiniz,' dedi Ramy.

Letty ona gözlerini devirdi. "Kendin al.

"Bilmiyorum, Letty. Üç pound mu? Bu oldukça pahalı.'

Letty, "Gümüş vardiyalardan birinde çalış," dedi. "Sadece bir saat sürüyorlar. "Birdie kalabalık yerleri sevmez," dedi Ramy.

Robin oyunbaz bir tavırla, 'Hayır,' dedi. 'Çok gergin oluyorum. Nefes alamıyorum.

"Saçmalama," diye alay etti Letty. 'Toplar harikadır. Daha önce hiç böyle bir şey görmedin. Lincoln beni Balliol'daki bir baloya kavalyesi olarak getirmişti - ah, her yer değişmişti. Londra'da bile göremeyeceğiniz sahne gösterileri gördüm. Ve bunlar sadece üç yılda bir oluyor; bir dahaki sefere lisans öğrencisi olmayacağız. Tekrar böyle hissetmek için her şeyimi verirdim.

Birbirlerine çaresiz bakışlar fırlattılar. Ölü kardeş konuşmaya son noktayı koydu. Letty bunu biliyordu ve onu çağırmaktan çekinmiyordu.

Böylece Robin ve Ramy baloda çalışmak için kaydoldular. Üniversite Koleji, bilet fiyatını karşılayamayacak kadar fakir öğrenciler için bir giriş karşılığı çalışma programı geliştirmişti ve Babel öğrencileri burada özellikle şanslıydı, çünkü içki servisi yapmak ya da palto almak yerine 'gümüş vardiya' adı verilen işlerde çalışabiliyorlardı. Bu, süslemeleri, ışıkları ve müziği geliştirmek için görevlendirilen barların geçici kurulumlarından çıkarılmadığını veya kaymadığını periyodik olarak kontrol etmek dışında

fazla bir iş gerektirmiyordu, ancak

Meslektaşlar bunu bilmiyor gibiydi ve Babel'in onları bilgilendirmek için iyi bir nedeni yoktu.

Balo günü Robin ve Ramy fraklarını ve yeleklerini kanvas çantalara tıktırıp köşede kıvrılan bilet kuyruklarının yanından geçerek kolejin arka tarafındaki mutfak girişine doğru yürüdüler.

Üniversite Koleji kendini aşmıştı. Gözü yoruyordu; bir anda kavranamayacak kadar çok şey vardı - devasa buz piramitleri üzerinde istiridyeler; her türden tatlı kek, bisküvi ve tartların bulunduğu uzun masalar; tehlikeli bir şekilde dengelenmiş tabaklar üzerinde dönen şampanya kadehleri; ve bir dizi renkte titreşen yüzen peri ışıkları. Üniversitenin her avlusunda bir gecede kurulan sahnelerde çeşitli arp sanatçıları, oyuncular ve piyanistler sahne alıyordu. Söylentilere göre İtalya'dan bir opera sanatçısı getirilmişti; Robin arada sırada onun yüksek notalarının gürültüyü delip geçtiğini duyduğunu düşünüyordu. Akrobatlar yeşil alanda cambazlık yapıyor, uzun ipek çarşaflar üzerinde bir aşağı bir yukarı dönüyor, el ve ayak bileklerinde gümüş halkalar döndürüyorlardı. Belli belirsiz yabancı kıyafetler giymişlerdi. Robin nereden geldiklerini merak ederek yüzlerini inceledi. Bu çok garipti: gözleri ve dudakları abartılı bir şekilde Doğulu bir tarzda makyajlanmıştı, ancak boyanın altında Londra sokaklarından koparılmış gibi görünüyorlardı.

"Anglikan ilkeleri için çok fazla," dedi Ramy. "Bu tam bir içki âlemi.

"Sence istiridyeleri bitecek mi? Robin sordu. Onları daha önce hiç denememişti; görünüşe göre Profesör Lovell'in midesini bozuyorlardı, bu yüzden Bayan Piper hiç almıyordu. Sulu et ve parlak kabuklar hem iğrenç hem de çok cazip görünüyor. "Sadece tadının nasıl olduğunu merak ediyorum.

"Gidip senin için bir tane getireyim," dedi Ramy. "Bu arada şu ışıklar kaymak üzere, almalısın - işte böyle.

Ramy kalabalığın içinde kayboldu. Robin merdivenin tepesine oturdu ve çalışıyormuş gibi yaptı. Özel olarak, bu iş için minnettardı. Öğrenci arkadaşları etrafında dans ederken hizmetçi siyahları giymek küçük düşürücüydü, evet, ama en azından gecenin çılgınlığını hafifletmenin daha nazik bir yoluydu. Elleriyle bir şeyler yaparak güvenli bir köşede saklanmayı seviyordu; bu şekilde balo o kadar da bunaltıcı olmuyordu. Ve Babel'in balo için hangi dahiyane gümüş kibrit çiftlerini hazırladığını keşfetmekten gerçekten hoşlanıyordu. Profesör Lovell tarafından tasarlandığı kesin olan bir tanesi, Çince dört kelimelik deymi eşleştiriyordu

百卉千葩 İngilizce çevirisi ile 'yüz bitki ve bin çiçekler'. Zenginliği çağrıştıran Çince orijinalinin çağrışımı, göz kamaştırıcı ve sayısız renkler, gülleri daha kırmızı, açan menekşeleri daha büyük ve daha canlı hale getirdi.

"İstiridye yok," dedi Ramy. "Ama sana şu trüf mantarlarından getirdim, tam olarak ne olduklarını bilmiyorum ama insanlar onları tabaklardan kapıp duruyor. Bir çikolatalı trüfü merdivenden yukarı uzattı ve diğerini ağzına attı. 'Oh - ugh. Boş ver. Yeme onu.

"Ne olduğunu merak ediyorum? Robin yer mantarını gözlerine doğru tuttu. "Bu soluk, lapa gibi olan kısım peynir mi acaba?

"Başka ne olabileceğini düşünmek bile tüylerimi ürpertiyor," dedi Ramy.

'Biliyor musun,' dedi Robin, 'Çince bir karakter var, *xiǎn*,* "nadir, taze ve lezzetli" anlamına gelebilir. Ama aynı zamanda "az ve yetersiz" anlamına da gelebilir.

Ramy yer mantarını peçeteye tükürdü. "Ne demek istiyorsun?" "Bazen nadir ve pahalı şeyler daha kötüdür.

'Bunu İngilizlere söyleme, bütün tat alma duyularını paramparça eder. Ramy kalabalığa göz gezdirdi. "Bakın kim gelmiş.

Letty kalabalığın arasından onlara doğru ilerledi ve Victoire'ı da arkasından sürükledi.

"Sen - Tanrım. Robin aceleyle merdivenden indi. "İnanılmazsın.

Ciddiydi. Victoire ve Letty tanınmaz haldeydi. Onları gömlekler ve pantolonlar içinde görmeye o kadar alışmıştı ki, bazen kadın olduklarını bile unutuyordu. Bu gece, onların farklı bir boyutun yaratıkları olduğunu hatırladı. Letty gözleriyle uyumlu, soluk, uçuşan mavi kumaştan bir elbise giymişti. Kolları oldukça büyüktü - sanki bütün bir koyun bacağını gizleyebilirmiş gibi görünüyordu - ama bu yılın modası gibi görünüyordu, çünkü renkli, kabarık kollar üniversite alanını dolduruyordu. Robin, Letty'nin aslında oldukça güzel olduğunu fark etti; sadece bunu daha önce hiç fark etmemişti - yumuşak peri ışıklarının altında, kemerli kaşları ve keskin açılı çenesi soğuk ve sade değil, muhteşem ve zarif görünüyordu.

"Saçını nasıl böyle yaptın? Ramy sordu.

Solgun, kabarık bukleler yerçekimine meydan okuyarak Letty'nin yüzünü çerçeveledi. "Neden, kıvrırcık kağıtlar.

"Büyücülük demek istiyorsun," dedi Ramy. "Bu doğal değil. Letty homurdandı. "Daha fazla kadınla tanışmalısın.

"Nerede, Oxford konferans salonlarında mı?

Güldü.

Ancak asıl değişime uğrayan Victoire'dı. Elbisesinin koyu zümrüt rengi kumaşında parlıyordu. Kolları da dışa doğru genişlemişti ama onun üzerinde bulutlardan oluşan koruyucu bir halka gibi oldukça sevimli görünüyorlardı. Saçları başının tepesinde zarif bir düğüm halinde toplanmış, iki mercan iğneyle tutturulmuştu ve aynı mercan boncuklardan oluşan bir dizi boynunun etrafında takımyıldızlar gibi parlıyordu. Çok güzeldi. O da bunun farkındaydı; Robin'in yüz ifadesine bakarken yüzünde bir gülümseme belirdi.

"İyi bir iş çıkardım, değil mi? Letty gururla Victoire'ı inceledi. "Bir de gelmek istemediğini düşünsene.

"Yıldız ışığı gibi görünüyor," dedi

Robin. Victoire kızardı.

"Merhaba. Colin Thornhill onlara doğru yürüdü. Oldukça sarhoş görünüyordu; gözlerinde şaşkın, odaklanmamış bir ifade vardı. "Görüyorum ki Babblers bile gelmeye tenezzül etmiş.

Robin ihtiyatla, "Merhaba Colin," dedi.

"İyi parti, değil mi? Operacı kızın sesi biraz tizdi, ama belki de şapelin akustiğinden kaynaklanıyordur - burası gerçekten uygun bir performans mekânı değil, sesin kaybolmaması için daha büyük bir alana ihtiyacınız var. Colin ona bakmadan şarap kadehini Victoire'ın yüzüne doğru uzattı. "Şundan kurtul ve bana bir bordo getir, olur mu?

Victoire şaşkınlıkla gözlerini kırıştırdı.

"Kendininkini al. "Ne, sen bu şeyle çalışmıyor musun?

"O bir öğrenci," diye tersledi Ramy. "Onunla daha önce tanışmıştın.

"Öyle mi? Colin gerçekten çok sarhoştı; ayaklarının üzerinde sallanmaya devam ediyordu ve solgun yanakları koyu kırmızı bir renge dönüşmüştü. Bardak parmak uçlarından o kadar tehlikeli bir şekilde sarkıyordu ki Robin kırılacağından korktu. "Şey. Bana hepsi aynı görünüyor.

Victoire sabırla, "Garsonlar siyahlar içinde ve tepsileri var," dedi. Robin onun kendini tutmasına şaşırdı; Colin'in elindeki bardağı tokatlayabilirdi. "Yine de bence biraz su içmeyi deneyebilirsiniz.

Colin gözlerini Victoire'a dikti, sanki onu daha ayrıntılı görmeye çalışıyordu. Robin gerildi ama Colin sadece güldü, nefesinin altından 'Tregear'a benziyor,'* gibi bir şeyler mırıldandı ve uzaklaştı.

"Göt," diye mırıldandı Ramy.

"Personel servisi yapıyor gibi mi görünüyorum? Victoire endişeyle sordu. "Peki Tregear nedir?"

"Boş ver," dedi Robin çabucak. "Colin'i boş ver, o bir aptal." "Ve sen de *ruhani* görünüyorsun," dedi Letty ona. 'Hepimiz rahatlamalıyız, herkes - burada.' Ramy'ye kolunu uzattı. 'Vardiyan bitti, değil mi? Benimle dans et.

Güldü. "Kesinlikle hayır.

"Hadi gel. Ellerini tuttu ve onu dans eden kalabalığa doğru çekti. 'Bu vals zor değil, sana adımları öğreteceğim-'

"Hayır, gerçekten, dur. Ramy ellerini onunkilerden kurtardı. Letty kollarını kavuşturdu. "Burada öylece oturmak hiç eğlenceli değil.

'Burada oturuyoruz çünkü zaten bize pek tahammül edilmiyor ve çok hızlı hareket etmediğimiz ya da çok yüksek sesle konuşmadığımız sürece arka plana karışabilir ya da en azından servis personeli gibi davranabiliriz. Bu işler böyle yürür, Letty. Oxford balosundaki kahverengi bir adam, kendini tuttuğu ve kimseyi rahatsız etmemeyi başardığı sürece eğlenceli bir meraktır, ama seninle dans edersem, biri bana vurur ya da daha kötüsü olur.

Öfkelendi. "Dramatik olma.

"Ben sadece ihtiyatlı davranıyorum, canım.

Tam o sırada Sharp kardeşlerden biri yanlarından geçti ve Letty'ye elini uzattı. Oldukça kaba ve göstermelik bir hareket gibi görünse de Letty yorum yapmadan elini tuttu ve Ramy'ye omzunun üzerinden kötü bir bakış fırlatarak oradan ayrıldı.

"Aferin ona," diye mırıldandı Ramy. "Ve iyi ki kurtuldu. Robin Victoire'a döndü. "Kendini iyi hissediyor musun?"

"Bilmiyorum. Çok gergin görünüyordu. "Kendimi - bilmiyorum, ifşa olmuş gibi hissediyorum. Teşhir ediliyorum. Letty'ye personel olduğumu düşüneceklerini söyledim-'

"Colin'e aldırma," dedi Robin. "O bir budala.

İkna olmamış görünüyordu. "Hepsi Colin gibi değil mi?"

"Merhaba. Mor yelekli, kızıl saçlı bir çocuk üzerlerine çullandı. Bu Vincy Woolcombe'du - Pendennis'in arkadaşları arasında en az kötü olanı, diye hatırladı Robin. Robin onu selamlamak için ağzını açtı ama Woolcombe'un gözleri onun üzerinden tamamen kaydı; sadece Victoire'a odaklanmıştı. "Bizim kolejdesin, değil mi?"

Victoire, Woolcombe'un gerçekten de kendisine hitap ettiğini anlamadan önce bir an etrafına bakındı. "Evet, ben-

"Sen Victoire mısın?" diye sordu. "Victoire Desgraves?"

"Evet," dedi, biraz daha dik durarak. "Adımı nereden biliyorsun?"

Woolcombe, 'Sizin yılınızda sadece iki kişisiniz,' dedi. 'Kadın çevirmenler. Babel'de olduğunuza göre çok zeki olmalısınız. Tabii ki isimlerinizi biliyoruz.

Victoire'ın ağzı hafifçe aralandı ama hiçbir şey söylemedi; Woolcombe'un kendisiyle dalga geçip geçmeyeceğini anlayamamış gibiydi.

"*J'ai entendu dire que tu venais de Paris.* Woolcombe başını hafifçe eğerek selam verdi. "*Les parisiennes sont les plus belles.*

Victoire şaşırarak gülümsedi. "*Ton français est assez bon.*

Robin bu konuşmayı etkilenererek izledi. Belki de Woolcombe o kadar da kötü biri değildi - belki de sadece Pendennis'le birlikte bir budalaydı. O da bir an için Woolcombe'un Victoire'la eğlenip eğlenmediğini merak etti, ama görünürde alaycı arkadaşlar yoktu; kimse omuzlarının üzerinden gizlice bakıp gülmüyormuş gibi yapmıyordu.

"Marsilya'da yazları," dedi Woolcombe. 'Annem Fransız kökenli; öğrenmem için ısrar etti. Sence fena değil mi?'

"Sesli harfleri biraz abartıyorsun," dedi Victoire ciddiyetle, "ama onun dışında fena değil.

Woolcombe bu düzeltme karşısında alınganlık göstermedi. 'Bunu duyduğuma sevindim. Dans etmek ister misiniz?'

Victoire elini kaldırdı, tereddüt etti, sonra Robin ve Ramy'ye düşüncelerini sorar gibi baktı.

"Git," dedi Ramy. "Keyfini çıkar.

Woolcombe'un elini tuttu ve Woolcombe onu döndürerek uzaklaştırdı.

Böylece Robin Ramy ile yalnız kaldı. Vardiyaları sona ermişti; birkaç dakika önce on bir zili çalmıştı. İkisi de son anda Ede & Ravenscroft'tan satın aldıkları, birbirinin aynısı olan siyah giysilerini üzerlerine geçirdiler ama arka duvarın dibinde güvenli bir şekilde oyalanmaya devam ettiler. Robin kavgaya girmek için üstünkörü bir girişimde bulunmuş ama dehşet içinde hemen geri çekilmişti - belli belirsiz tanıdığı herkes sıkı sohbet kümeleri halinde duruyordu ve yaklaştığında ya onu tamamen görmezden geliyorlardı, bu da kendisini hantal ve garip hissetmesine neden oluyordu ya da görünüşe göre onun hakkında bildikleri tek şey bu olduğu için ona Babel'de çalışıp çalışmadığını soruyorlardı. Ne zaman böyle bir şey olsa, her taraftan Çin, Doğu ve gümüş işlemeciliğiyle ilgili bir düzine soruya maruz kalıyordu. Bir kez kaçtığında

Duvarın yanındaki serin sessizliğe geri döndüğünde o kadar korkmuş ve bitkin düşmüştü ki bunu tekrar yapmaya dayanamadı.

Ramy, her zamanki sadakatiyle, onun yanında kaldı. Bir süre sessizlik içinde olan biteni izlediler. Robin yoldan geçen bir garsondan bir bardak bordo şarap kaptı ve sırf gürültüden ve kalabalıktan duyduğu korkuyu bastırmak için olması gerekenden daha hızlı bir şekilde içti.

Sonunda Ramy, "Peki, kimseyi dansa kaldıracak mısın?" diye sordu.

"Nasıl olduğunu bilmiyorum," dedi Robin. Kalabalığa baktı ama bütün kızlar parlak balon kollarıyla ona aynı görünüyordu.

"Dans etmek için mi? Yoksa sormak için mi?"

"Şey - her ikisi de. Ama kesinlikle ikincisi. Uygun olması için önce onları sosyal olarak tanımanız gerekiyor gibi görünüyor.

"Oh, yeterince yakışıklısın," dedi Ramy. "Ve sen bir Babbler'sın. Eminim içlerinden biri evet diyecektir.

Robin'in zihni bordo şarapla dönüyordu, yoksa bir sonraki söylediği şeyi başaramazdı. "Neden Letty ile dans etmiyorsun?"

"Kavga başlatmak istemiyorum.

"Hayır, gerçekten.

"Lütfen, Birdie. Ramy iç çekti. "Nasıl olduğunu biliyorsun.

"Seni istiyor," dedi Robin. Bunu yeni fark etmişti ve şimdi yüksek sesle söyleyince o kadar açık görünüyordu ki, daha önce göremediği için kendini aptal gibi hissetti. "Hem de çok. Peki neden-"

"Nedenini bilmiyor musun?"

Gözleri buluştu. Robin ensesinde bir karıncalanma hissetti. Aralarındaki boşluk, şimşekle gök gürültüsü arasındaki an gibi çok gergindi ve Robin'in neler olup bittiğine ya da bundan sonra ne olacağına dair hiçbir fikri yoktu, sadece her şey çok tuhaf ve korkunç geliyordu, rüzgârlı, kükreyen bir uçuşunun kenarında sallanmak gibi.

Ramy aniden ayağa kalktı. "Orada bir sorun var.

Avlunun karşısında, Letty ve Victoire sırtlarını duvara dayamış, dört bir yanları alaycı oğlanlarla çevriliydi. Pendennis ve Woolcombe da aralarındaydı. Victoire kollarını göğsünde kavuşturmuş, Letty ise çok hızlı bir şekilde ne dediğini anlayamadıkları bir şeyler söylüyordu.

"Bir baksan iyi olur," dedi Ramy.

"Tamam. Robin kalabalığın içinden onu takip etti.

"Hiç komik değil," diye hırıliyordu Letty. Yanakları öfkeden kızarmıştı. İki yumruğunu da bir boksör gibi havaya kaldırmıştı; konuşurken yumrukları titriyordu.

'Biz şov kızı değiliz, öylece-'

"Ama çok merak ediyoruz," dedi Pendennis, sarhoş bir sesle. 'Bunlar gerçekten farklı renklerde mi? Görmek isteriz - öyle dekolte giyiyorsunuz ki, hayal gücümüzü kışkırtıyor-'

Bir kolunu onun omzuna doğru uzattı. Letty elini geri çekti ve yüzüne bir tokat indirdi. Pendennis geri çekildi. Yüzü değişmiş, öfkeden canavarlaşmış gibiydi. Letty'ye doğru bir adım attı ve bir an için ona gerçekten vuracakmış gibi göründü. Letty irkilerek uzaklaştı.

Robin hızla aralarına daldı. Victoire ve Letty'ye, "Gidin," dedi. Elllerinden tutup onları arka kapıya doğru çeken Ramy'ye doğru atıldılar.

Pendennis Robin'e döndü.

Robin'in bundan sonra ne olacağı hakkında hiçbir fikri yoktu. Pendennis daha uzun boylu, biraz daha ağır ve muhtemelen daha güçlüydü ama ayaklarının üzerinde sallanıyordu, bakışları odaklanmamıştı. Eğer bu bir kavgaya dönüşürse, beceriksizce ve onursuzca bir kavga olacaktı. Kimse ciddi şekilde yaralanmazdı. Hatta Pendennis'i yere yatırabilir ve Pendennis'in aklı başına gelmeden oradan uzaklaşabilirdi. Ama üniversitenin kavgaya karşı katı kuralları vardı, pek çok tanık vardı ve Robin disiplin kurulunda Pendennis'in sözüne karşı nasıl davranacağını bilmek istemiyordu.

"Dövüşebiliriz," diye nefes aldı Robin. 'Eğer istediğin buysa. Ama elinde bir bardak Madeira var ve geceyi gerçekten de önün kıpkırmızı olarak mı geçirmek istiyorsun?

Pendennis'in gözleri şarap kadehine kaydı, sonra tekrar Robin'e döndü.

"Çinli," dedi çok çirkin bir sesle. 'Sen sadece giyinmiş bir Çinlisin, Bunu biliyor musun Swift?'

Robin'in yumrukları sıkılaştı. "Ve bir Çinlinin balonuzu mahvetmesine izin mi vereceksiniz?

Pendennis alay etti ama tehlikenin geçtiği belliydi. Robin gururunu bir kenara bırakıp, Pendennis'in kendisine söylediklerinin sadece kelimelerden ibaret olduğunu, hiçbir şey ifade etmediğini söylediği sürece, dönüp Ramy, Victoire ve Letty'nin peşinden üniversiteden sağ salim çıkabilirdi.

Dışarıdaki serin gece esintisi, kızarmış ve aşırı ısınmış yüzlerine hoş bir ferahlık getirmişti.

"Ne oldu? Robin sordu. "Ne diyorlardı?

"Bir şey yok," dedi Victoire. Şiddetle titriyordu; Robin ceketini çıkarıp onun omuzlarına sardı.

"Hiçbir şey değil," diye tersledi Letty. 'O piç Thornhill biyolojik nedenlerle bizim -biliyorsun, bizim- farklı renklerimiz hakkında konuşmaya başladı ve sonra Pendennis onlara göstermemiz gerektiğine karar verdi-'

"Önemli değil," dedi Victoire. "Sadece yürüyelim.

"Onu öldüreceğim," diye yemin etti Robin. "İçeri geri dönüyorum. Onu öldüreceğim- 'Lütfen yapma. Victoire onun kolunu tuttu. "Bunu daha da kötüleştirme, lütfen. Ramy Letty'ye, "Bu senin hatan," dedi.

"Benim mi? Nasıl-

'Hiçbirimiz gelmek istemedik. Victoire sana bunun kötü sonuçlanacağını söyledi ve sen yine de bizi buraya zorladın-'

"Zorla mı? Letty keskin bir kahkaha attı. 'Çikolatalarınız ve yer mantarlarınızla yeterince iyi vakit geçiriyor gibiydiniz-'

'Evet, ta ki Pendennis ve tayfası Victoire'ımıza tecavüz etmeye çalışana kadar-'

"Bana da sataştılar, biliyorsun. Bu tuhaf bir argümandı ve Robin, Letty'nin bunu neden yaptığından emin değildi ama bunu şiddetle söyledi. Sesi birkaç oktav yükseldi. "Sadece o olduğu için değil-

"Dur! Victoire bağırdı. Gözyaşları yüzünden aşağı akıyordu. 'Kes şunu, bu kimsenin suçu değil, biz sadece - daha iyi bilmeliydim. Gelmemeliydik.

Letty çok kısık bir sesle, "Özür dilerim," dedi. "Victoire, canım, ben ..."

"Sorun değil. Victoire başını salladı. "Bunu yapman için hiçbir neden yok - boş ver. Titrek bir nefes aldı. "Artık buradan gidelim, olur mu? Lütfen? Eve gitmek istiyorum.'

"Ev mi? Ramy yürümeyi bıraktı. "Ne demek ev? Bu gece kutlama gecesi.

"Delirdin mi sen? Ben yatmaya gidiyorum. Victoire elbisesinin eteğini karıştırdı, alt kısmı artık çamurluydu. 'Ve bundan kurtuluyorum, bu *aptal* kollardan kurtuluyorum-'

"Hayır, değilsin. Ramy onu High Street'e doğru nazikçe çekti. 'Bir balo için giyindin. Bir baloyu hak ediyorsun. Hadi bir balo yapalım.

Ramy'nin planına göre geceyi Babil'in çatısında geçireceklerdi - sadece dördü, bir sepet şekerleme (personel gibi görünüyorsanız mutfaklardan çalmak çok kolaydı) ve açık bir gökyüzünün altında teleskop.* Ama yeşil alanın köşesini döndüklerinde ışıklar gördüler ve

Birinci katın pencerelerinden hareketli siluetler görünüyordu. İçeride biri vardı.

"Bekle-" diye söze başladı Letty ama Ramy merdivenlerden hafifçe atladı ve kapıyı iterek açtı.

Öğrenciler ve mezun bursiyerlerle dolu olan lobinin her yerinde peri ışıkları sallanıyordu. Robin aralarında Cathy O'Neil, Vimal Srinivasan ve Ilse Dejima'yı tanıdı. Bazıları dans ediyor, bazıları ellerinde şarap kadehleriyle sohbet ediyor, bazıları da sekizinci kattan aşağıya sürüklenen çalışma masalarının üzerinde başlarını eğmiş, bir yüksek lisans öğrencisinin gümüş bir çubuğa oyma yapmasını dikkatle izliyordu. Bir şey puf diye patladı ve oda gül kokusuyla doldu. Herkes alkışladı.

Sonunda biri onları fark etti. "Üçüncü sınıflar! Vimal onları el sallayarak içeri çağırdı. "Neden bu kadar uzun sürdü?"

'Biz üniversitedeydik,' dedi Ramy. "Özel bir parti olduğunu bilmiyorduk.

Robin'in adının Minna olabileceğini düşündüğü siyah saçlı Alman kız, "Onları davet etmeliydin," dedi. Konuşurken olduğu yerde dans ediyor ve başı ağır ağır sola doğru sallanıyordu. "O dehşet gösterisine gitmelerine izin vermen çok zalimce.

'İnsan cehennemi görmeden cennetin değerini anlayamaz,' dedi Vimal. 'Vahiyler. Ya da Mark. Ya da bunun gibi bir şey.

'Bu İncil'de yazmıyor,' dedi Minna.

"Şey," dedi Vimal umursamaz bir tavırla,

"bilemem. "Çok zalimsin," dedi Letty.

"Acele et," diye seslendi Vimal omzunun üzerinden. "Kıza biraz şarap verin. Bardaklar elden ele dolaştırıldı; Porto şarabı dolduruldu. Çok geçmeden Robin çok hoş bir şekilde sarhoş oldu, kafası uğulduyor, kolları bacakları sallanıyordu. Victoire'la vals yapmaktan nefesi kesilmiş bir halde raflara yaslandı ve tüm bunların muhteşemliğinin tadını çıkardı. Vimal şimdi masanın üzerinde Minna'yla hareketli bir dans yapıyordu. Karşı masada, o yılın en prestijli lisansüstü bursunu kazanan Matthew Houndslow, parlak pembe ve mor ışık kürelerinin sallanmasına neden olan bir kibrit çiftiyle gümüş bir çubuğa yazı yazıyordu odanın etrafında.

"*Ibasha*," dedi Ilse Dejima.

Robin ona döndü. Onunla daha önce hiç konuşmamıştı; kendisine hitap etmek isteyip istemediğinden emin değildi. Ama etrafta başka kimse yoktu. "Pardon?"

"*Ibasha*," diye tekrarladı, sallanarak. Kolları önünde sallanıyordu, ya dans ediyor ya da müziği yönetiyordu, hangisi olduğunu anlayamadı. Hatta müziğin nereden geldiğini bile anlayamıyordu. "İngilizceye pek iyi çevrilemiyor. "Nerede" anlamına geliyor. İnsanın kendini evinde gibi hissettiği, kendisi gibi hissettiği bir yer.

Havada onun için kanji karakterlerini yazdı - 居場所 - ve o da Çince karşılıklarını tanıdı. Bir konut için karakter. Bu bir yer için karakterler.

İlerleyen aylarda, ne zaman bu geceyi düşünse, sadece bir avuç net anıyı kavrayabildi - üç kadeh Porto şarabından sonra, hepsi hoş bir sise dönüştü. Hayal meyal, birbirine itilmiş masaların üzerinde çılgınca bir Kelt ezgisiyle dans ettiklerini, sonra da çoğunlukla bağırma ve hızlı kafiyeler içeren bir tür dil oyunu oynadıklarını ve yanlarını acıtacak kadar çok güldüklerini hatırlıyordu. Ramy'nin Victoire'la bir köşede oturduğunu, Victoire'ın gözyaşları kuruyana kadar profesörlerin aptalca taklitlerini yaptığını, sonra da ikisi de gülmekten ağlayana kadar güldüklerini hatırlıyordu. Ramy, Profesör Craft'ın sert monoton ses tonuyla, "Kadınlardan nefret ederim," diye mırıldandı. 'Uçarıdırlar, dikkatleri kolayca dağılır ve genel olarak akademik hayatın gerektirdiği titiz çalışma için uygun değildirler.

Eğlenceleri seyrederken aklına gelen İngilizce cümleleri hatırladı; anlamından tam olarak emin olmadığı ama kulağa doğru gelen şarkılardan ve şiirlerden cümleler - ve belki de şiir tam da buydu? Ses aracılığıyla anlam mı? Heceleme yoluyla mı? Bunu sadece düşündü mü yoksa karşılaştığı herkese yüksek sesle mi sordu hatırlayamıyordu ama kendini "Işık fantastik nedir?" sorusuyla tüketirken buldu.*

Ve gecenin derinliklerine kadar merdivenlerde oturup omzuna öfkeyle ağlayan Letty'yi hatırladı. "Keşke beni görse," diye hıçkırıklarının arasından tekrarlayıp duruyordu. "Neden beni görmüyor? Robin'in aklına pek çok neden gelse de - Ramy İngiltere'de esmer bir adam, Letty ise bir amiralin kızı olduğu için; Ramy sokakta vurulmak istemediği için; ya da Ramy onu Letty'nin onu sevdiği kadar sevmediği için ve Letty onun genel nezaketini ve gösterişli neşesini özel ilgi zannettiği için, çünkü Letty özel ilgiye alışkın ve her zaman özel ilgi bekleyen bir kızdı - ona gerçeği söylememesi gerektiğini biliyordu. O zaman Letty'nin istediği dürüst bir öğüt değil, onu rahatlatacak, sevecek ve ona ilgi göstermese bile ilgi gösterecek biriydi.

sonra da onun bir benzerini arzuladı. Bu yüzden onun kendisine doğru hıçkırarak ağlamasına, gömleğinin önünü gözyaşlarıyla ıslatmasına izin verdi ve anlamadığını mırıldanırken sırtında daireler çizdi - Ramy aptal mıydı? Onda sevilmeyecek ne vardı? Muhteşemdi, muhteşem, Afrodite'yi bile kıskandırırdı - aslında, diye mırıldandı, çoktan bir mayıs sineğine dönüşmediği için kendini şanslı hissetmeliydi. Bu Letty'nin kıkırdamasına neden oldu, bu da ağlamasını biraz durdurdu ve bu iyiydi; bu işini yaptığı anlamına geliyordu.

Konuştukça kayboluyormuş, tarih kadar eski olması gereken bir hikâyeyi tasvir eden bir tablonun arka planında kayboluyormuş gibi tuhaf bir hisse kapıldı. Ve belki de içkinin etkisiydi, ama kendi dışına sürüklenişinden, kadının hıçkırıklarının ve onun mırıltılarının birbirine karışmasını, süzülmesini ve soğuk vitray pencerelerde buğulanmaya dönüşmesini tenteden izleyişinden büyülenmişti.

Parti dağıldığında hepsi çok sarhoştı - Ramy hariç, o zaten yorgunluktan ve kahkahadan sarhoştı - bu da St Giles'in arkasındaki mezarlıkta dolaşmanın, kuzeye, kızların yaşadığı yere giden uzun yolu kullanmanın iyi bir fikir gibi görünmesinin tek nedeniydi. Ramy sessiz bir *dua* mırıldandı ve kapıdan geçtiler. İlk başta, mezar taşları arasında yollarını bulmaya çalışırken birbirlerine çarpıp gülerек tökezledikleri için büyük bir macera gibi görünüyordu. Ama sonra hava çok çabuk değişir gibi oldu. Sokak lambalarının sıcaklığı azaldı; mezar taşlarının gölgeleri, sanki onları orada istemeyen bir varlığı yalanlarcasına uzadı, değişti. Robin ani, ürpertici bir korku hissetti. Mezarlıkta yürümek yasadışı değildi, ama birden bu haliyle bu topraklara izinsiz girmek korkunç bir ihlal gibi göründü.

Ramy de bunu hissetmişti. "Acele edelim.

Robin başıyla onayladı. Mezar taşlarının arasında daha hızlı ilerlemeye başladılar. "Akşam namazından sonra burada olmamalıydım," diye mırıldandı Ramy. 'Annemin sözünü dinlemeliydim-'

"Dur bakalım," dedi Victoire. "Letty hâlâ - Letty mi?"

Arkalarını döndüler. Letty birkaç sıra arkaya düşmüştü. Bir mezar taşının önünde duruyordu.

"Bak. Gözlerini kocaman açarak işaret etti.

"Bu o. "O kim?" diye sordu Ramy.

Ama Letty orada öylece durmuş, bakıyordu.

Yıpranmış taşın önünde ona katılmak için iki kat geri döndüler. *Eveline Brooke, yazıyordu. Sevgili kızım, akademisyen. 1813-1834.*

"Eveline," dedi Robin. 'Bu-'

"Evie," dedi Letty. "Masası olan kız. Defterdeki tüm kibritlerin sahibi olan kız. O öldü. Bunca zamandır. Beş yıldır ölü."

Birdenbire gece havası buz gibi oldu. Limanın kalan sıcaklığı kahkahalarıyla birlikte buharlaşıp gitmişti; şimdi ayık, soğuk ve çok korkmuşlardı. Victoire şalını omuzlarına daha sıkı doladı. "Ona ne olduğunu düşünüyorsun?"

"Muhtemelen sıradan bir şeydir. Ramy kasveti dağıtmak için cesurca bir çaba gösterdi. "Muhtemelen hastalanmıştır, kaza geçirmiştir ya da aşırı yorulmuştur. Atkısız paten kaymaya gitmiş olabilir. Araştırmasına o kadar dalmıştır ki yemek yemeyi unutmuş olabilir."

Ancak Robin, Evie Brooke'un ölümünün sıradan bir hastalıktan daha fazlası olduğundan şüpheleniyordu. Anthony'nin ortadan kaybolması fakültede neredeyse hiç iz bırakmamıştı. Profesör Playfair şimdiye kadar onun varlığını unutmuş gibiydi; ölümünü duyurduğu günden beri Anthony hakkında tek kelime etmemişti. Yine de Evie'nin çalışma masasına beş yıl boyunca dokunmamıştı.

Eveline Brooke özel biriydi. Ve burada korkunç bir şey olmuştu.

Victoire bir süre sonra, "Sanırım eve gidiyoruz," diye fısıldadı.

Bir süredir mezarlıkta bulunuyor olmalıydılar. Karanlık gökyüzü yavaş yavaş yerini solgun bir aydınlığa bırakıyor, soğuk sabah çiyine dönüşüyordu. Balo sona ermişti. Dönemin son gecesi sona ermiş, yerini sonsuz yaza bırakmıştı. Sözsüzce birbirlerinin ellerini tuttular ve eve doğru yürüdüler.

On Beşinci Bölüm

*Günler daha yumuşak bir ışık alırken ve elma sonunda gerçekten bitmiş ve kayıtsız olgunlaşmış olarak ağaçta asılı dururken,
Sonra da en sessiz, en mutlu günler için!*

WALT WHITMAN, 'Halcyon Days'

Robin ertesi sabah sınav notlarını (Çeviri Kuramı ve Latince'de Başarı, Etimoloji, Çince ve Sanskritçe'de Üstün Başarı) ve kalın, krem rengi kâğıda basılmış aşağıdaki notu aldı: *Kraliyet Çeviri Enstitüsü lisans çalışmaları kurulu, gelecek yıl için lisans bursiyeri olarak görevinize devam etmek üzere davet edildiğinizi bildirmekten memnuniyet duyar.*

Ancak belgeleri eline aldığında her şey gerçek gibi göründü. O geçmişti; hepsi geçmişti. En azından bir yıl daha bir evleri vardı. Oda ve yemek ücretleri ödenmiş, düzenli bir harçlıkları ve Oxford'un tüm entelektüel zenginliklerine erişimleri vardı. Babil'den ayrılmak zorunda kalmayacaklardı. Tekrar rahat nefes alabilirlerdi.

Haziran ayında Oxford sıcak, yapışkan, altın rengi ve güzeldi. Zorlayıcı bir yaz ödevleri yoktu - isterlerse bağımsız projeleri üzerinde daha fazla araştırma yapabilirlerdi, ancak genellikle Trinity'nin sonu ile bir sonraki Michaelmas'ın başlangıcı arasındaki haftalar, gelen dördüncü sınıfların hak ettiği bir ödöl ve kısa bir soluklanma olarak zımnın kabul edilirdi.

O günler hayatlarının en mutlu günleriydi. South Park'ın tepelerinde olgun, patlamış üzümlerden, taze ekmeklerden ve Camembert peynirinden oluşan piknikler yaptılar. Cherwell nehrinde bir aşağı bir yukarı yüzmeye gittiler - Robin ve Ramy bu işte oldukça iyiydiler ama kızlar onları yanlamasına değil de dümdüz ileriye doğru itme sanatını bir türlü beceremiyorlardı. Blenheim Sarayı'nı gezmek için kuzeye, Woodstock'a doğru yedi mil yürüdüler ama gezi ücreti fahiş olduğu için içeri girmediler. Londra'dan gelen misafir bir tiyatro topluluğu Sheldonian'da Shakespeare'den bazı bölümler sergiledi.

İnkâr edilemeyecek kadar berbattı ve kötü davranışlı lisans öğrencilerinin laf atmaları muhtemelen onları daha da kötüleştiriyordu, ancak önemli olan kalite değildi.

Haziran ayının sonlarına doğru herkesin konuştuğu tek şey Kraliçe Victoria'nın taç giyme töreniydi. Hâlâ kampüste bulunan öğrenci ve bursiyerlerin çoğu bir gün önce Londra'ya giden tren için Didcot'a giden otobüslere bindi, ancak Oxford'da kalanlara göz kamaştırıcı bir ışıklandırma gösterisi sunuldu. Oxford'un yoksulları ve evsizleri için büyük bir akşam yemeği verileceğine dair söylentiler vardı, ancak şehir yetkilileri kızarmış biftek ve erikli pudingin zenginliğinin yoksulları o kadar heyecanlandıracağını ve aydınlatmanın tadını çıkarma yeteneklerini kaybedeceklerini savundu.* Böylece yoksullar o gece aç kaldılar ama en azından ışıklar çok güzeldi. Robin, Ramy ve Victoire, ellerinde soğuk elma şarabı kupalarıyla Letty'yle birlikte High Street'te yürüyor ve herkeste görülen vatanseverlik duygusunu uyandırmaya çalışıyorlardı.

Yazın sonuna doğru bir hafta sonu Londra'ya gitmişler ve orada, yüzyıllar önce askıya alınmış Oxford'un yoksun olduğu canlılık ve çeşitliliğin tadını çıkarmışlar. Drury Lane'e gittiler ve bir gösteri izlediler - oyunculuk çok iyi değildi, ama cafcıflı makyaj ve saf kızın zifiri cıvıltısı onları üç saat boyunca büyüledi. New Cut'ta dolgun çilekler, bakır biblolar ve sözde egzotik çay poşetleri için tezgahlara göz atıldılar; dans eden maymunlara ve organ öğütücülere bozuk para atıldılar; çağıran fahişelerden kaçıldılar; sahte gümüş çubukların satıldığı sokak standlarını eğlenerek incelediler;* Ramy'yi hayal kırıklığına uğratan ama diğerlerini tatmin eden 'Authentick Indian' köri evinde akşam yemeği yediler; ve Doughty Caddesi'ndeki tek bir kalabalık şehir evi odasında gecelediler. Robin ve Ramy paltolarına sarınmış bir halde yerde yatarken, kızlar daracık yatakta toplanmış, gece yarısını çoktan geçene kadar kıkırdayıp fısıldaşmışlardı.

Ertesi gün Liman'da sona eren bir şehir turuna katıldılar. Londra'da rıhtıma doğru yürüdüler ve devasa gemileri, büyük beyaz yelkenlerini, direklerinin ve armalarının karmaşık iç içe geçmişliğini hayranlıkla seyrettiler. Kalkan gemilerin bayraklarını ve şirket logolarını tanımaya çalıştılar, nereden geliyor ya da nereye gidiyor olabilecekleri konusunda tahminlerde bulundular. Yunanistan mı? Kanada mı? İsveç? Portekiz?

"Bir yıl sonra bunlardan birine biniyor olacağız," dedi Letty. "Sence nereye yelken açacak?"

Babel'den mezun olan her grup, dördüncü yıl sınavlarının bitiminde büyük ve tüm masrafları karşılanan bir uluslararası seyahate çıkıyordu. Bu yolculuklar genellikle bazı Babel işlerine denk gelirdi - mezunlar

Nicholas'ın sarayında canlı tercümanlık yapmış, Mezopotamya harabelerinde çivi yazılı tabletlerin peşine düşmüş ve bir keresinde kazara Paris'te neredeyse diplomatik bir çöküşe neden olmuştu - ancak bunlar öncelikle mezunların dünyayı görmeleri ve eğitim yılları boyunca tecrit edildikleri yabancı dil ortamlarını içlerine çekmeleri için bir şanstı. Dillerin anlaşılması için yaşanması gerekiyordu ve Oxford ne de olsa gerçek hayatın tam tersiydi.

Ramy sınıflarının Çin ya da Hindistan'a gönderileceğine ikna olmuştu. 'O kadar çok şey oluyor ki. Doğu Hindistan Şirketi Kanton'daki tekeli kaybetti, bu da her türlü iş değişikliği için çevirmenlere ihtiyaç duyacakları anlamına geliyor. Kalküta olması için sol kolumu verirdim. Oraya bayılacaksınız - gidip bir süre ailemle kalırız; onlara senin hakkında her şeyi yazdım, Letty'nin çayını çok sıcak içemediğini bile biliyorlar. Ya da belki Kanton'a gideriz - bu çok hoş olmaz mı Birdie? En son ne zaman eve gittin?'

Robin Canton'a dönmek istediğinden emin değildi. Bunu birkaç kez düşünmüştü ama hiçbir heyecan duygusu uyandıramamıştı, sadece kafası karışık, belli belirsiz bir suçluluk duygusu vardı. Orada onu hiçbir şey beklemiyordu; ne arkadaşları, ne ailesi, sadece yarım yamalak hatırladığı bir şehir. Daha ziyade, eğer eve giderse nasıl tepki vereceğinden korkuyordu; unutulmuş bir çocukluğun dünyasına geri adım atarsa. Ya döndüğünde gitmeye cesaret edemezse?

Daha da kötüsü, ya hiçbir şey hissetmiyorsa?

'Büyük olasılıkla Mauritius gibi bir yere gönderileceğiz,' dedi. 'Bırakın kızlar Fransızcalarını kullansınlar.

"Sence Mauritius Kreolü Haiti Kreolü gibi bir şey mi? Letty Victoire'a sordu.

"Karşılıklı olarak anlaşılabilir olacaklarından emin değilim," dedi Victoire. 'Elbette ikisi de Fransızca temelli, ancak Kreyòl dilbilgisi ipuçlarını Fon dilinden alırken, Mauritian Creole ... hm. Bilmiyorum. Grammatica yok, o yüzden danışacak bir şeyim yok.

'Belki bir tane yazarsın,' dedi Letty.

Victoire ona küçük bir gülümseme attı. "Belki de.

O yazın en mutlu gelişmesi Victoire ve Letty'nin yeniden arkadaş olmaya başlamalarıydı. Aslında, üçüncü yıllarının tüm garip, tanımlanamayan korkunçluğu, sınıflarını geçtikleri haberiyle buharlaşıp gitmişti.

Sınavlar. Letty artık Robin'in sinirlerini bozmuyordu ve Ramy de artık ağzını her açtığında Letty'nin kaşlarını çatmasına neden olmuyordu.

Dürüst olmak gerekirse, kavgaları çözülmekten ziyade ertelenmişti. Aralarının açılmasının nedenleriyle gerçekten yüzleşmemişlerdi ama hepsi de suçu strese atmaya hazırdı. Aralarındaki gerçek farklılıklarla yüzleşmek zorunda kalacakları, konuyu sürekli değiştirmek yerine her şeyi konuşacakları bir zaman gelecekti ama şimdilik yazın tadını çıkarmaktan ve birbirlerini sevmenin nasıl bir şey olduğunu yeniden hatırlamaktan memnundular.

Çünkü bunlar gerçekten de altın günlerin sonuncusuydu. Bu yaz daha da kıymetliydi çünkü hepsi de bunun uzun sürmeyeceğini, bu tür zevklerin ancak bitmek bilmeyen, yorucu geceler sayesinde kazanıldığını biliyordu. Yakında dördüncü sınıf başlayacaktı, ardından mezuniyet sınavları ve sonra da iş. Hiçbiri bundan sonra hayatın neye benzeyeceğini bilmiyordu ama sonsuza kadar bir grup olarak kalamayacakları kesindi. Elbette, eninde sonunda, rüya gören kulelerin şehrinden ayrılmak zorundaydılar; kendi görevlerini üstlenmeli ve Babil'in onlara verdiği her şeyi geri ödemeliydiler. Ancak korkutucu olduğu kadar belirsiz olan gelecek, şimdilik kolayca göz ardı edilebilirdi; şimdinin parlaklığı karşısında çok sönük kalıyordu.

1838 yılının Ocak ayında, mucit Samuel Morse New Jersey, Morristown'da bir gösteri yapmış ve bir dizi nokta ve çizgiyi iletmek için elektrik darbeleri kullanarak mesajları uzun mesafelere iletebilen bir cihaz göstermişti. Şüpheyi yaklaşan Birleşik Devletler Kongresi, Washington DC'deki başkenti diğer şehirlere bağlayan bir hat inşa etmesi için kendisine fon vermeyi reddetti ve bunu yapmak için beş yıl daha ayak sürüdü. Ancak Kraliyet Çeviri Enstitüsü'ndeki akademisyenler, Morse'un cihazının çalıştığını duyar duymaz yurtdışına çıktılar ve Morse'u Oxford'a aylar sürecek bir ziyaret yapması için ikna ettiler; burada gümüş işleme bölümü, bu cihazın çalışmak için kibrit çifti gerektirmemesine, bunun yerine saf elektrikle çalışmasına hayret etti. Temmuz 1839'da Babel, İngiltere'deki ilk çalışan telgraf hattına ev sahipliği yaptı ve bu hat Londra'daki İngiliz Dışişleri Bakanlığı'na bağlandı.*

Morse'un orijinal kodu, alıcının ilgili sözcükleri bir rehber kitaptan bulabileceği varsayımı altında yalnızca rakamları iletliyordu. Bu, tren sinyalleri, hava durumu raporları ve belirli askeri iletişim türleri gibi sınırlı bir kelime dağarcığı içeren konuşmalar için iyiydi. Ancak Morse'un gelişinden kısa bir süre sonra Profesör De Vreese ve Playfair, her türlü mesaj alışverişine izin veren alfanümerik bir kod geliştirdiler.* Bu, telgrafın olası kullanım alanlarını ticari, kişisel ve askeri alanlara genişletti.

ötesinde. Babel'in Oxford'dan Londra ile anında iletişim kurabildiği haberi hızla yayıldı. Kısa süre içinde müşteriler - çoğunlukla işadamları, hükümet yetkilileri ve ara sıra din adamları - lobiye doluştu ve gönderilmesi gereken mesajları tutmak için bloğun etrafında sıraya girdi. Profesör Lovell, bu yaygara karşısında çileden çıkarak savunma koşu­şlarını kalabalıklaştırmak istedi. Ancak daha sakın, mali açıdan daha uyumlu kafalar galip geldi. Büyük bir kâr potansiyeli gören Profesör Playfair, daha önce depo olarak kullanılan lobinin kuzeybatı kanadının bir telgraf ofisine dönüştürülmesini emretti.

Bir sonraki engel ise ofiste operatör çalıştırmaktı. Ücretsiz işgücü için en uygun kaynak öğrencilerdi ve bu nedenle her Babel lisans ve yüksek lisans öğrencisinin Mors alfabesini öğrenmesi gerekiyordu. Bu sadece birkaç gün sürdü, çünkü Mors alfabesi, İngilizce iletişim kurmak kaydıyla, dil sembolleri arasında mükemmel bire bir korelasyon olan nadir bir dildi. Eylül Ekim'e karıştığında ve o sonbahar Michaelmas dönemi başladığında, kampüsteki tüm öğrenciler haftada en az üç saatlik bir vardiyada çalışmak üzere görevlendirildi. Bu yüzden Robin her Pazar akşamı saat dokuzda küçük lobi ofisine gidiyor ve elinde bir yığın ders notuyla telgraf makinesinin başına oturup iğnenin canlanmasını bekliyordu.

Geç vardiyanın avantajı, Londra ofisindeki herkes çoktan evine gitmiş olacağından, kuleye o saatlerde çok az yazışma gelmesiydi. Robin'in tek yapması gereken, acil bir mektup gelme ihtimaline karşı dokuzdan gece yarısına kadar uyanık kalmaktı. Bunun dışında istediğini yapmakta özgürdü ve genellikle bu saatleri okuyarak ya da ertesi sabahki ders için kompozisyonlarını gözden geçirerek geçiriyordu.

Ara sıra pencereden dışarı bakıyor, loş ışığın gözlerine verdiği baskıyı hafifletmek için gözlerini kısarak avluya bakıyordu. Yeşil alan genellikle boştu. Gündüzleri çok işlek olan High Street gece geç saatlerde ürkütücüydü; güneş battığında, tüm ışık soluk sokak lambalarından ya da pencerelerin içindeki mumlardan geldiğinde, başka, paralel bir Oxford, peri aleminin Oxford'u gibi görünüyordu. Özellikle bulutsuz gecelerde Oxford değişirdi; sokakları berrak, taşları sessiz, kuleleri ve kuleleri bilmeceler, maceralar ve içinde sonsuza dek kaybolunabilecek bir soyutlama dünyası vaat ederdi.

Böyle bir gecede Robin, Sima Qian'ın tarihçesini çevirirken başını kaldırdı ve iki siyah giyimli figürün kuleye doğru hızlı adımlarla yürüdüğünü gördü. Midesi bulandı.

Ancak ön merdivenlere vardıklarında, kulenin içinden gelen ışıklar yüzlerine vurduğunda, Ramy ve Victoire olduklarını anladı.

Robin masasında donmuş bir halde oturuyor, ne yapacağını bilemiyordu. Hermes'in işi için buradaydılar. Öyle olmak zorundaydılar. Başka hiçbir şey kılık kıyafetlerini, kaçamak bakışlarını, gece geç saatlerde kuleye gitmelerini açıklayamazdı çünkü Robin onların Profesör Craft'ın semineri için hazırladıkları kâğıtları birkaç saat önce Ramy'nin odasının zemininde bitirdiklerini görmüştü.

Onları Griffin mi işe almıştı? Kesinlikle öyleydi, diye düşündü Robin pişmanlıkla. Robin'den umudu kesmişti, onun yerine kohortundaki diğerlerini seçmişti.

Elbette onları ihbar etmeyecekti - böyle bir şey söz konusu değildi. Ama onlara *yardım* etmeli miydi? Hayır, belki de etmemeliydi - kule tamamen boş değildi; sekizinci katta hâlâ araştırmacılar vardı ve Ramy ile Victoire'ı ürkütürse istenmeyen dikkatleri üzerine çekebilirdi. Tek seçenek hiçbir şey yapmamak gibi görünüyordu. Hiç fark etmemiş gibi davranırsa ve istedikleri her neyse onu başarırlarsa, Babel'deki hayatlarının kırılğan dengesi bozulmayacaktı. O zaman Robin'in yıllardır birlikte yaşadığı ince inkâr edilebilirlik örtüsünü koruyabilirlerdi. Ne de olsa gerçeklik çok yumuşaktı - gerçekler unutulabilir, hakikatler bastırılabilir, hayatlar hileli bir prizma gibi sadece tek bir açıdan görülebilirdi, yeter ki insan asla çok yakından bakmamaya karar versin.

Ramy ve Victoire kapıdan geçip merdivenlerden yukarı çıktılar. Robin gözlerini çevirisine dikmiş, ne yapıyor olabileceklerine dair herhangi bir ipucu bulmak için kulağını zorlamamaya çalışıyordu. On dakika sonra aşağı inen ayak seslerini duydu. Almak için geldikleri şeyi almışlardı. Birazdan kapıdan çıkacaklardı. Sonra o an geçecek, sükûnet devam edecek ve Robin bunu, çözmeye cesaret edemediği diğer tatsız gerçeklerle birlikte aklının bir köşesine atabilecekti...

Çılgılık çılgılığa, insanlık dışı bir feryat kuleyi deldi. Büyük bir gürültünün ardından bir küfür duydu. Ayağa fırladı ve lobiden dışarı fırladı.

Ramy ve Victoire ön kapının hemen dışında, gözlerinin önünde ikiye katlanıp çoğalan, her geçen saniye yeni iplerin bileklerine, bellerine, ayak bileklerine ve boğazlarına dolandığı, parıldayan gümüş iplerden oluşan bir ağın içine hapsolmuşlardı. Altı gümüş çubuk, iki eski kitap, bir gravür kalemi gibi birkaç parça eşya ayaklarının dibine serpilmişti. Babel akademisyenlerinin günün sonunda düzenli olarak evlerine götürdükleri eşyalar.

Görünüşe göre Profesör Playfair koğuşları başarıyla değiştirmişti. Robin'in korktuğundan da fazlasını başarmıştı - onları sadece hangi insanların ve nesnelerin geçtiğini değil, amaçlarının meşru olup olmadığını da tespit edecek şekilde değiştirmişti.

"Birdie," diye soluk soluğa kaldı Ramy. Boynunun etrafındaki gümüş ağlar gerildi; gözleri şişti. 'Yardım edin-'

"Kıpırdama. Robin ipleri çekiştirdi. Yapışkandılar ama esnekteler, kırılabilirlerdi; tek başına kaçmak imkânsızdı ama yardımsız da olmazdı. Önce Ramy'nin boynunu ve ellerini kurtardı, sonra birlikte Victoire'ı ağdan çıkardılar ama bu sırada Robin'in bacakları birbirine dolandı. Görünüşe göre ağ, ancak alabiliyorsa veriyordu. Ama şiddetli kırbaçlamaları kesilmişti; alarmı tetikleyen kibrit çifti her neyse sakinleşmiş görünüyordu. Ramy ayak bileklerini kurtardı ve geri çekildi. Bir an için hepsi ay ışığının altında şaşkınlıkla birbirlerine baktılar.

"Sen de mi? Victoire sonunda sordu.

"Öyle görünüyor," dedi Robin. "Seni Griffin mi gönderdi?"

"Griffin mi? Victoire şaşkın şaşkın baktı. "Hayır, Anthony-

" "Anthony *Ribben*?

"Elbette," dedi Ramy. "Başka kim olabilir?" "Ama o *öldü*-

"Bu bekleyebilir," diye araya girdi Victoire. 'Dinle, sirenler-' 'Lanet olsun,' dedi Ramy. "Robin, bu tarafa eğil-

"Zaman yok," dedi Robin. Bacaklarını hareket ettiremiyordu. İplerin çoğalması durmuştu -belki de Robin hırsız olmadığı için- ama ağ şimdi inanılmaz derecede yoğundu, tüm ön giriş boyunca uzanıyordu ve Ramy biraz daha yaklaşırsa ikisinin de kapana kısılacağından korkuyordu. "Bırak beni.

İkisi de itiraz etmeye başladı. O başını salladı. 'Ben olmalıyım. Ben komplo kurmadım, neler olduğu hakkında hiçbir fikrim yok-'

"Belli değil mi? Ramy talep etti. "Biz-

"Belli *değil*, o yüzden bana söyleme," diye tısladı Robin. Siren seslerinin ardı arkası kesilmiyordu; yakında polis yeşil alanda olacaktı. 'Hiçbir şey söyleme. Hiçbir şey bilmiyorum ve beni sorguladıklarında da bunu söyleyeceğim. Sadece acele et ve git, lütfen, bir şeyler düşüneceğim.

"Emin misin-" diye başladı

Victoire. Robin, "*Git*," diye ısrar etti.

Ramy ağzını açtı, kapattı ve çalınan malzemeleri toplamak için eğildi. Victoire da onu takip etti. Geride sadece iki parmaklık bırakmışlardı - Robin'e göre bu *zekiceydi*, çünkü Robin'in tek başına çalıştığının, kaçak mallarla birlikte ortadan kaybolan suç ortakları olmadığının bir kanıtıydı. Sonra hızla merdivenlerden inip yeşil alanı geçerek ara sokağa girdiler.

"Kim var orada?" diye bağırdı biri. Robin dörtgenin diğer ucunda sallanan lambaları gördü. Başını çevirip Broad Caddesi'ne doğru gözlerini kısarak baktı, arkadaşlarından bir iz görmeye çalıştı ama başaramadı. Kaçmışlardı, işe yaramıştı, polis sadece kule için geliyordu. Sadece onun için.

Titrek bir nefes aldı, sonra ışığa doğru döndü.

Öfkeli bağırışlar, yüzünde parlak lambalar, kollarında sert eller. Robin sonraki birkaç dakika boyunca neler olduğunu pek anlayamadı; sadece belirsiz, tutarsız konuşmalarının, kulağına farklı emirler ve sorular bağırان polislerin kakofonisinin farkındaydı. Bir mazeret uydurmaya çalıştı, hırsızların ağa takıldığını ve onları durdurmaya gittiğinde kendisini nasıl yakaladıklarını anlatmaya çalıştı, ama bunu söylediğinde tutarsızdı ve polisler sadece güldüler. Sonunda onu ağdan kurtardılar ve kuleye geri götürerek lobide tek bir sandalye dışında boş olan küçük, penceresiz bir odaya götürdüler. Kapının göz hizasında sürgülü bir kapakla kapatılmış küçük bir ızgarası vardı; bir okuma odasından çok bir hapisane hücrelerini andırıyordu. Burada alıkonulan ilk Hermes ajanı olup olmadığını merak etti. Köşedeki soluk kahverengi lekenin kurumuş kan olup olmadığını merak etti.

"Burada kalacaksın," dedi görevli polis memuru Robin'in ellerini arkadan kelepçelerken. "Profesör gelene kadar.

Kapıyı kilitlediler ve gittiler. Hangi profesör olduklarını ya da ne zaman döneceklerini söylememişlerdi. Bilmemek işkence gibiydi. Robin oturdu ve bekledi, dizleri titriyor, kolları mide bulandırıcı adrenalin dalgaları yüzünden sefilce titriyordu.

İş bitmişti. Bu işin geri dönüşü yoktu. Zor aranan yeteneklerine o kadar çok yatırım yapan Babel'den atılmak o kadar zordu ki, önceki Babel öğrencileri cinayet dışında neredeyse her türlü suçtan affedilmişti.* Ama hırsızlık ve vatana ihanet kesinlikle okuldan atılma sebebiydi. Peki ya sonra? Şehir hapisanesinde bir hücre mi?

Newgate'de mi? Onu asacaklar mıydı? Yoksa bir gemiye bindirilip geldiği yere, arkadaşlarının, ailesinin ve umutlarının olmadığı yere geri mi gönderilecekti?

Zihninde bir görüntü canlandı, neredeyse on yıldır kilit altında tuttuğu bir görüntü - sıcak, havasız bir oda, hasta kokusu, yanında kaskatı yatan annesi, gözlerinin önünde maviye dönen yanakları. Son on yıl - Hampstead, Oxford, Babel - hepsi mucizevi bir büyü gibiydi, ama o kuralları çiğnemişti - büyüü bozmuştu - ve yakında büyü bozulacak ve tekrar yoksulların, hastaların, ölenlerin, ölümlerin arasına dönecekti.

Kapı gıcırdayarak açıldı. "Robin.

Profesör Lovell'dı. Robin onun gözlerinde bir şeyler aradı - nezaket, hayal kırıklığı ya da öfke - ne beklemesi gerektiğine dair bir kehanette bulunabilecek herhangi bir şey. Ama babasının yüz ifadesi her zamanki gibi boş, anlaşılmaz bir maskeden ibaretti. "Günaydın.

"Oturun. Profesör Lovell'ın yaptığı ilk şey Robin'in kelepçelerini açmak oldu. Sonra onu merdivenlerden yedinci kattaki ofisine götürmüştü; şimdi orada haftalık bir ders için toplanmış gibi rahat bir şekilde karşılıklı oturuyorlardı.

'Polis önce benimle irtibata geçtiği için çok şanslısınız. Onun yerine Jerome'u bulduklarını düşünsene. Şu anda bacaklarını kaybetmiş olurdun. Profesör Lovell öne doğru eğildi, ellerini masasının üzerinde kavuşturdu. "Ne zamandan beri Hermes Topluluğu için kaynak çalışıyorsun?

Robin'in yüzü kızardı. Profesör Lovell'ın bu kadar açık sözlü olmasını beklemiyordu. Bu soru çok tehlikeliydi. Profesör Lovell belli ki Hermes'i biliyordu. Ama ne kadarını biliyordu? Robin ne kadar yalan söyleyebilirdi? Belki de blöf yapıyordu ve belki de Robin sözlerini doğru bir şekilde dolandırırsa bu işten sıyrılabilirdi.

Profesör Lovell sert ve düz bir sesle, "Gerçeği söyle," dedi. "Şu anda seni kurtaracak tek şey bu.

"Üç ay," diye nefes aldı Robin. Üç ay, üç yıldan daha az lanetleyici gelmişti ama kulağa makul gelecek kadar da uzundu. "Sadece - sadece yazdan beri.

"Anlıyorum. Profesör Lovell'ın sesinde hiç öfke yoktu. Sakinliği onu korkunç derecede okunmaz kılıyordu. Robin onun çığlık atmasını tercih ederdi.

"Efendim, ben-

"Sessiz olun," dedi Profesör Lovell.

Robin ağzını kapattı. Bunun bir önemi yoktu. Ne söyleyeceğini bilmiyordu. Kendini bu karmaşadan kurtarmak için bir açıklama yapamazdı, aklanamazdı. Sadece ihanetinin apaçık kanıtlarıyla yüzleşebilir ve sonuçlarını bekleyebilirdi. Ama Ramy ve Victoire'ın isimlerini bu işin dışında tutabilirse, Profesör Lovell'ı tek başına hareket ettiğine ikna edebilirse, bu yeterli olacaktı.

Profesör Lovell uzun bir süre sonra, "Düşünüyorum da," dedi, "bu kadar nankör olabileceğinizi hiç düşünmemiştim.

Arkasına yaslandı, başını salladı. 'Senin için hayal edebileceğinden çok daha fazlasını yaptım. Sen Canton'da bir liman çocuğuydun. Annen dışlanmış biriydi. Baban Çinli olsaydı bile,' Profesör Lovell'ın o anda boğazı düğümlendi ve bu onun yapabileceği en büyük itiraftı, Robin biliyordu, 'konumun aynı olurdu. Hayatın boyunca üç beş kuruş için didinip duracaktın. İngiltere kıyılarını asla göremezdin. Horace'ı, Homeros'u ya da Thucydides'i asla okuyamazdın - bu konuda asla bir kitap açamazdın. Sefalet ve cehalet içinde yaşar ve ölürdün, sana sağladığım fırsatlar dünyasını asla hayal edemezdin. Sizi yoksulluktan kurtardım. Size dünyayı armağan ettim.

"Efendim, ben-

"*Bu ne cüret?* Size verilen her şeyin yüzüne nasıl tükürürsünüz?"

'Efendim-'

"Bu üniversite tarafından ne kadar ayrıcalıklı kılındığınızı biliyor musunuz? Profesör Lovell'ın sesinin tonu değişmemişti ama her hece biraz daha uzuyor, önce çizik çizik, sonra da sanki kelimeleri uçlarından ısırarak koparıyormuş gibi tükürüyordu. 'Çoğu ailenin oğullarını Oxford'a göndermek için ne kadar ödediğini biliyor musun? Siz hiçbir ücret ödmeden oda ve lojmandan yararlanıyorsunuz. Aylık bir ödenekle kutsanıyorsunuz. Dünyanın en büyük bilgi depolarına erişiminiz var. Durumunuzun sıradan olduğunu mu düşünüyordunuz?

Robin'in kafasında yüzlerce argüman dolaşıyordu: Oxford'un bu ayrıcalıklarını talep etmemişti, Kanton'dan çıkarılmayı hiç seçmemişti, üniversitenin cömertlikleri Kraliyet'e ve onun sömürge projelerine sürekli, şaşmaz sadakatini gerektirmemeliydi ve eğer gerektiriyorsa, o zaman bu asla kabul etmediği kendine özgü bir esaret biçimiydi. Kendisine dayatılana kadar bu kadar istememiş olması onun için bir karardı.

Hangi hayatı seçeceğini bilmiyordu - bu hayatı mı, yoksa Canton'da, kendisi gibi görünen ve konuşan insanların arasında büyüdüğü bir hayatı mı?

Ama ne önemi vardı ki? Profesör Lovell pek anlayış göstermezdi. Önemli olan tek şey Robin'in suçlu olmasıydı.

"Sizin için eğlenceli miydi? Profesör Lovell'ın dudağı kıvrıldı. 'Bundan heyecan duydunuz mu? Oh, öyle olmalı. Kendinizi küçük hikayelerinizden birinin kahramanı olarak gördüğünüzü hayal ediyorum - sıradan bir Dick Turpin, değil mi? "Penny Dreadful "ları hep sevmişsinizdir. Gündüzleri yorgun bir öğrenci, geceleri atılgan bir hırsız? Romantik miydi, Robin Swift?"

"Hayır. Robin omuzlarını dikleştirdi ve en azından acınacak kadar korkmuş görünmemeye çalıştı. Madem cezalandırılacaktı, bari prensiplerine sahip çıksaydı. "Hayır, ben doğru olanı yapıyordum.

"Öyle mi? Peki doğru şey nedir?"

"Umurunda olmadığını biliyorum. Ama ben yaptım ve üzgün değilim ve ne istersen yapabilirsin-"

'Hayır, Robin. Bana ne için savaştığını söyle. Profesör Lovell arkasına yaslandı, parmaklarını birbirine geçirdi ve başını salladı. Sanki bu bir sınavmış gibi. Sanki gerçekten dinliyormuş gibi. 'Devam et, beni ikna et. Beni işe almaya çalış. Elinizden gelenin en iyisini yapın.

"Babil'in malzeme istifleme şekli adil değil," dedi

Robin. "Oh! Adil değil!"

"Bu doğru değil," diye devam etti Robin öfkeyle. 'Bu bencillik. Tüm gümüşümüz lükse, orduya, dantel ve silah yapımına gidiyor, oysa bu parmaklıkların tamir edebileceği basit şeyler yüzünden ölen insanlar var. Çeviri merkezinde çalışmak üzere başka ülkelerden öğrencileri işe almanız ve onların anavatanlarının karşılığında hiçbir şey almaması doğru değil.

Bu argümanları iyi biliyordu. Griffin'in ona söylediklerini, içselleştirdiği gerçekleri papağan gibi tekrarlıyordu. Yine de Profesör Lovell'ın taş gibi sessizliği karşısında tüm bunlar çok aptalca görünüyordu. Sesi zayıf ve tiz çıkıyordu, umutsuzca kendinden emin değildi.

Profesör Lovell sözlerine şöyle devam etti: "Eğer Babil'in kendini zenginleştirme yöntemlerinden gerçekten bu kadar tiksiniyorsanız, nasıl oluyor da onun parasını almaktan her zaman memnun görünüyorsunuz?"

Robin irkildi. "Ben - ben *sormadım*-" Ama bunu söylerken tutarsızdı. Yanakları yanarak sözünü yarıda kesti.

"Şampanyayı sen iç, Robin. Harçlığını alıyorsun. Magpie Lane'deki mobilyalı odanda yaşıyorsun, cüppelerin ve özel dikim kıyafetlerinle sokaklarda geçit töreni yapıyorsun, bunların hepsi okul tarafından ödeniyor ve yine de tüm bu paranın kandan geldiğini söylüyorsun. Bu sizi rahatsız etmiyor mu?"

Ve her şeyin özü de buydu, değil mi? Robin her zaman, teoride, yarı yarıya inandığı bir devrim için sadece bazı şeylerden vazgeçmeye istekli olmuştu. Ona zarar vermediği sürece direnişte bir sorun yoktu. Ve üzerinde çok düşünmediği ya da çok yakından bakmadığı sürece çelişkide de bir sorun yoktu. Ancak bu şekilde, böylesine kasvetli terimlerle ifade edildiğinde, Robin'in bir devrimci olmaktan çok uzak olduğu, aslında hiçbir inancı olmadığı tartışılmaz görünüyordu.

Profesör Lovell'in dudağı tekrar kıvrıldı. "Artık imparatorluktan o kadar da rahatsız değilsiniz, değil mi?"

"Bu adil değil," diye tekrarladı Robin. "Bu adil değil-

"*Adil*," diye taklit etti Profesör Lovell. "Diyelim ki çığırığı icat ettiniz. Birdenbire kârınızı hâlâ elle eğiren herkesle paylaşmak zorunda mı kalacaksınız?"

'Ama bu aynı şey değil-'

'Peki, kendi çeviri merkezlerini inşa etmek için her türlü fırsata sahip olan geri kalmış ülkelere dünyanın dört bir yanında gümüş külçeler dağıtmak zorunda mıyız? Yabancı dil öğrenmek büyük bir yatırım gerektirmez. Diğer ulusların sahip oldukları avantajlardan yararlanamamaları neden İngiltere'nin sorunu olsun ki?"

Robin cevap vermek için ağzını açtı ama söyleyecek bir şey bulamadı. Kelimeleri bulmak neden bu kadar zordu? Bu argümanda yanlış bir şeyler vardı ama bir kez daha ne olduğunu anlayamadı. Serbest ticaret, açık sınırlar, aynı bilgiye eşit erişim - hepsi teoride kulağa çok hoş geliyordu. Ama eğer oyun alanı gerçekten bu kadar eşitse, neden tüm kârlar Britanya'da birikmişti? İngilizler gerçekten çok daha zeki ve çalışkan mıydı? Oyunu adil ve dürüst bir şekilde oynayıp kazanmışlar mıydı?

"Sizi kim işe aldı? Profesör Lovell sordu. "Çok iyi bir iş çıkarmamış olmalılar.

Robin cevap vermedi.

"Griffin Harley miydi?"

Robin irkildi ve bu yeterince itiraftı.

"Tabii ki. Griffin.' Profesör Lovell bu ismi bir lanet gibi tükürdü. Uzun bir süre Robin'i izledi, sanki bir şeyler bulabilecekmiş gibi yüzünü inceledi.

Büyük oğlunun hayaleti küçüğün içindeydi. Sonra garip bir şekilde yumuşak bir tonda, "Eveline Brooke'a ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

"Hayır," dedi Robin, *evet diye* düşünürken bile; hikâyenin detaylarını değil ama genel hatlarını biliyordu. Şimdiye kadar neredeyse hepsini bir araya getirmişti ama son parçayı eklemeyi ertelemişti, çünkü bilmek istemiyordu ve doğru olmasını da istemiyordu.

"Harikaydı," dedi Profesör Lovell. 'Şimdiye kadar sahip olduğumuz en iyi öğrenci. Üniversitenin gururu ve neşesiydi. Onu öldürenin Griffin olduğunu biliyor muydunuz?'

Robin geri çekildi. "Hayır, öyle değil-

Sana hiç söylemedi mi? Dürüst olmak gerekirse şaşırdım. Kına yakmasını beklerdim. Profesör Lovell'ın gözleri çok karanlıktı. "O zaman sizi aydınlatmama izin verin. Beş yıl önce Evie -zavallı, masum Evie- gece yarısından sonra sekizinci katta çalışıyordu. Lambasını açık tutmuştu ama diğer ışıkların kapalı olduğunu fark etmemişti. Evie böyleydi işte. Kendini işine kaptırdığında, etrafında neler olup bittiğini unuturdu. Onun için araştırmadan başka bir şey yoktu.

"Griffin Harley sabahın ikisinde kuleye girdi. Evie'yi görmedi - iş istasyonlarının arkasında arka köşede çalışıyordu. Yalnız olduğunu düşündü. Ve Griffin, Griffin'in en iyi yaptığı şeyi yapmaya devam etti - araklamak ve çalmak, değerli el yazmalarını Tanrı bilir nereye kaçırmak için köklerini kazımak. Evie'nin onu gördüğünü fark ettiğinde neredeyse kapıya varmıştı.

Profesör Lovell sessizliğe gömüldü. Robin bu duraklama karşısında şaşırmıştı, ta ki hayretle gözlerinin kızardığını ve kenarlarının ıslandığını görene kadar. Robin'in onu tanıdığı onca yıl boyunca en ufak bir duygu belirtisi göstermemiş olan Profesör Lovell ağlıyordu.

"O hiçbir şey yapmadı. Sesi boğuk çıkıyordu. "Alarmı yükseltmedi. Çılgılık atmadı. Hiç şansı olmadı. Eveline Brooke sadece yanlış zamanda yanlış yerdeydi. Ama Griffin onu ihbar etmesinden o kadar korktu ki, yine de onu öldürdü. Onu ertesi sabah buldum.

Uzandı ve masasının köşesinde duran yıpranmış gümüş çubuğa dokundu. Robin onu daha önce birçok kez görmüştü ama Profesör Lovell onu her zaman arkası dönük, bir resim çerçevesinin arkasına saklamıştı ve hiçbir zaman soracak kadar cesur olmamıştı. Profesör Lovell onu ters çevirdi. "Bu kibrit çiftinin ne işe yaradığını biliyor musun?

Robin aşıya baktı. Ön tarafta 爆 yazıyordu. İçi burkuldu. O bir arkasına bakmaya korkuyorum.

"Bào," dedi Profesör Lovell. 'Ateşin radikali. Ve onun yanında, şiddet, zulüm ve çalkantı radikali; tek başına evcilleştirilmemiş, vahşi vahşet anlamına gelebilen aynı radikal; gök gürültüsü ve zulüm kelimelerinde kullanılan aynı radikal.* Ve bunu patlamaya karşı çevirdi, mümkün olan en uysal İngilizce çeviriyle, o kadar uysal ki neredeyse hiç böyle çevriliyor - böylece tüm bu güç, bu yıkım gümüşün içine hapsedildi. Göğsünde patladı. Kaburgalarını açık bir kuş kafesi gibi birbirinden ayırdı. Ve sonra onu orada bıraktı, rafların arasında yatıyordu, kitaplar hala elindeydi. Onu gördüğümde, kanı zeminin yarısına yayılmıştı. Her sayfa kırmızıya boyanmıştı. Çubuğu masaya doğru kaydırdı. "Tut şunu.

Robin irkildi. "Efendim?

Profesör Lovell, "Al onu," diye tersledi. "Ağırlığını hisset.

Robin uzandı ve parmaklarını çubuğun etrafına doladı. Dokunduğunda korkunç derecede soğuktu, karşılaştığı diğer gümüşlerden daha soğuktu ve aşırı derecede ağırdı. Evet, bu çubuğun birini öldürdüğüne inanabilirdi. Kapana kısılmış, öfkeli bir potansiyel, patlamayı bekleyen bir el bombası gibi uşulduyor gibiydi.

Sormanın anlamsız olduğunu biliyordu ama yine de sormak zorundaydı. "Griffin olduğunu nereden biliyorsun?

Profesör Lovell, 'Son on yılda Çince öğrenen başka öğrencimiz olmadı,' dedi. 'Sizce bunu ben mi yaptım? Ya da Profesör Chakravarti?

Yalan mı söylüyordu? Bu mümkündü - bu hikâye o kadar acayıptı ki Robin neredeyse inanmıyordu, Griffin'in cinayet gibi bir şey işleyebileceğine inanmak istemiyordu.

Ama öyle değil miydi? Babil fakültesinden düşman savaşçılarıymış gibi bahseden, sonuçlarını umursamadan kendi kardeşini defalarca savaşa gönderen, savaştığı savaşın Maniheist adaletine o kadar inanmıştı ki başka bir şey göremiyordu. Hermes'i güvende tutmak için Griffin savunmasız bir kızı öldürmez miydi?

"Özür dilerim," diye fısıldadı Robin. "Bilmiyordum.

Profesör Lovell, 'İşte bu senin birlikte çalıştığın kişi,' dedi. 'Bir yalancı ve bir katil. Küresel bir kurtuluş hareketine yardım ettiğini mi sanıyorsun Robin? Saf olma. Griffin'in hayallerine yardım ediyorsun.

ihtişam. Peki ne için?" Robin'in omzuna başıyla işaret etti. "Kolunda bir kurşun mu var?"

"Nasıl yaptın-

'Profesör Playfair kürek çekerken kolunuzu incitmiş olabileceğinizi gözlemledi. Ben o kadar kolay kandırılmam. Profesör Lovell ellerini masanın üzerinde kavuşturdu ve arkasına yaslandı. "Yani. Bence seçim çok açık olmalı. Babil ya da Hermes.

Robin kaşlarını çattı. "Efendim?"

'Babel mi, Hermes mi? Bu oldukça basit. Siz karar verin.'

Robin kendini sadece tek bir ses çıkarabilen bozuk bir enstrüman gibi hissetti. "Efendim, ben ...

"Okuldan atılacağınızı mı
düşündünüz?" "Şey - evet,
düşünmezdim-

"Korkarım Babil'den ayrılmak o kadar kolay değil. Yanlış yola saptınız, ama bunun kötü etkilerin bir sonucu olduğuna inanıyorum - başa çıkmanız beklenenden daha acımasız ve vahşi etkiler. Safsın, evet. Ve bir hayal kırıklığıdır. Ama işin bitmedi. Bunun hapishane ya da hapishane ile bitmesine gerek yok. Profesör Lovell parmaklarını masaya vurdu. "Ama bize işe yarar bir şeyler verebilerseniz çok yardımcı olursunuz.

"Yararlı mı?"

"Bilgi, Robin. Onları bulmamıza yardım et. Köklerini kazımamıza yardım et.'

"Ama onlar hakkında hiçbir şey bilmiyorum," dedi Robin. "Griffin'inki hariç hiçbirinin adını bile bilmiyorum.

"Gerçekten mi?"

'Bu doğru, bu şekilde çalışıyorlar - çok merkezsizler, yeni ortaklara hiçbir şey söylemiyorlar. Her ihtimale karşı-' Robin yutkundu. "Böyle bir şey olursa diye.

"Ne talihsizlik. Emin misiniz?" 'Evet,
gerçekten emin değilim-'

'Ne demek istiyorsan söyle Robin. Oyalanma.'

Robin irkildi. Bunlar Griffin'in kullandığı sözcüklerin aynısıydı; hatırladı. Griffin de tam olarak Profesör Lovell'ın şimdi söylediği gibi söylemişti, soğuk ve buyurgan, sanki tartışmayı çoktan kazanmış gibi, sanki Robin'in vereceği her yanıt saçma olacaktı gibi.

Ve Robin şu anda Griffin'in *sırtıtışını* hayal edebiliyordu; tam olarak ne diyeceğini biliyordu - *elbette yaratık konforunu seçeceksin, seni şımarık*

küçük bir bilgin. Ama Griffin'in onun seçimlerini yargılamaya ne hakkı vardı? Babel'de, Oxford'da kalmak hoşgörü değildi; hayatta kalmaktı. Bu ülkeye tek giriş biletiydi, sokaklarla arasındaki tek şeydi.

Griffin'e karşı ani bir nefret patlaması hissetti. Robin bunların hiçbirini istememişti ve şimdi onun geleceği -ve Ramy ile Victoire'in gelecekleri- pamuk ipliğine bağlıydı. Peki Griffin neredeydi? Robin vurulduğunda neredeydi? Ortadan kaybolmuştu. Onları emirlerini yerine getirmeleri için kullanmış, işler kötüye gidince de terk etmişti. En azından Griffin hapse girdiyse, bunu hak etmişti.

Profesör Lovell, 'Eğer sizi sessiz tutan şey sadakat ise, o zaman yapılacak başka bir şey yok,' dedi. 'Ama yine de birlikte çalışabileceğimizi düşünüyorum. Bence Babil'den ayrılmaya tam olarak hazır değilsiniz. Öyle değil mi?

Robin derin bir nefes aldı.

Gerçekten neyden vazgeçiyordu? Hermes Topluluğu onu terk etmiş, uyarılarını göz ardı etmiş ve en sevdiği iki arkadaşını tehlikeye atmıştı. Onlara hiçbir şey borçlu değildi.

Takip eden günler ve haftalarda kendini bunun bir ihanet değil, stratejik bir taviz anı olduğuna ikna etmeye çalışacaktı. Çok önemli bir şeyden vazgeçmiyordu - Griffin birden fazla güvenli evleri olduğunu söylemişti, değil mi? - Bu şekilde Ramy ve Victoire korunuyor, kendisi kovulmuyor ve Hermes'le gelecekte işbirliği yapmak için tüm iletişim hatları hâlâ mevcut oluyordu. Ama bu kötü gerçeği, yani bunun Hermes'le, Ramy'yle ya da Victoire'la değil, kendini korumakla ilgili olduğunu bir türlü aklından çıkaramıyordu.

"St Aldate's," dedi. Kilisenin arka girişi. Bodrumun yanında paslanmış gibi görünen bir kapı var ama Griffin'de anahtar var. Orayı güvenli bir oda olarak kullanıyorlar.

Profesör Lovell bunu karaladı. "Oraya ne sıklıkla gidiyor?"

"Bilmiyorum.

"İçinde ne var?"

"Bilmiyorum," dedi Robin tekrar. 'Ben hiç gitmedim. Gerçekten, bana çok az şey anlattı. Özür dilerim.

Profesör Lovell ona uzun ve soğuk bir bakış attıktan sonra yumuşamış gibi göründü.

"Bundan daha iyi olduğunu biliyorum. Masasının üzerinde öne doğru eğildi. 'Sen Griffin'e mümkün olan her yönden benzemiyorsun. Alçakgönüllüsün, zekisin ve çok çalışıyorsun. Mirasın seni ondan daha az yozlaştırmış. Seninle yeni tanışmış olsaydım, Çinli olduğunu tahmin etmekte zorlanırdım.

Müthiş bir yeteneğin var ve yetenek ikinci bir şansı hak eder. Ama dikkatli ol evlat.' Kapıyı işaret etti. "Üçüncü bir şans olmayacak.

Robin ayağa kalktı, sonra eline baktı. Bunca zamandır Evie Brooke'u öldüren çubuğu tuttuğunu fark etti. Aynı anda hem çok sıcak hem de çok soğuk hissediyordu ve bir an daha dokunursa avucunda bir delik açabileceğine dair garip bir korku duydu. Onu uzattı. "Buyurun, efendim-

"Sizde kalsın," dedi Profesör

Lovell. "Efendim?"

"Son beş yıldır her gün o bara bakıp Griffin konusunda nerede yanlış yaptığımı merak ediyorum. Onu farklı bir şekilde yetiştirseydim ya da ne olduğunu daha önce görseydim, Evie yine de - ama neyse. Profesör Lovell'ın sesi sertleşti. 'Şimdi vicdanına yük oluyor. Sende kalsın, Robin Swift. Ön cebinde taşı. Ne zaman şüphe duymaya başlarsan onu çıkar ve sana hangi tarafın kötü olduğunu hatırlatmasına izin ver.

Robin'e ofisten çıkmasını işaret etti. Robin merdivenlerden aşağı tökezleyerek indi, gümüş parmaklarında sıkıca tutuyordu, sersemlemişti ve tüm dünyasını rotasından çıkardığından emindi. Ancak doğru şeyi yapıp yapmadığına, doğru ve yanlışın ne anlama geldiğine ya da parçaların şimdi nasıl düşebileceğine dair en ufak bir fikri yoktu.

Interlude

Ramy

Ramiz Rafi Mirza her zaman zeki bir çocuk olmuştur. Müthiş bir hafızası ve konuşma yeteneği vardı. Dilleri bir sünger gibi emerdi ve ritim ve ses için esrarengiz bir kulağı vardı. Özümselediği cümleleri sadece tekrarlamakla kalmıyor, onları asıl konuşmacıyı öylesine kusursuz bir şekilde taklit ederek söylüyordu ki, kelimelerine amaçlanan tüm duyguları yüklüyor, sanki bir an için onların yerine geçiyordu. Başka bir hayatta olsa, kaderinde sahneye çıkmak vardı. Basit kelimelere şarkı söyletme gibi tarif edilemez bir yeteneği vardı.

Ramy çok zekiydi ve kendini göstermek için bolca fırsatı vardı. Mirza ailesi o dönemin inişli çıkışlı koşullarını büyük bir şansla atlattı. Kalıcı Yerleşim'den sonra topraklarını ve mülklerini kaybeden Müslüman aileler arasında olmalarına rağmen Mirzalar, Kalküta'daki Bengal Asyatik Derneği'nin sekreteri Bay Horace Hayman Wilson'ın evinde çok kazançlı olmasa da düzenli bir iş bulmuşlardı. Sir Horace Hint dillerine ve edebiyatına büyük ilgi duyuyordu ve Arapça, Farsça ve Urduca konusunda iyi eğitim almış olan Ramy'nin babasıyla sohbet etmekten büyük keyif alıyordu.

Böylece Ramy, Kalküta'nın beyaz şehrinin seçkin İngiliz aileleri arasında, Avrupa tarzında inşa edilmiş revaklı ve sütunlu evler ve yalnızca Avrupalı müşterilere hizmet veren dükkanlar arasında büyüdü. Wilson eğitimiyle erkenden ilgilenmeye başladı ve yaşıtı olan diğer çocuklar sokaklarda oynarken Ramy Kalküta'daki Muhammedan Koleji'nde derslere giriyor, burada aritmetik, teoloji ve felsefe öğreniyordu. Babasıyla birlikte Arapça, Farsça ve Urduca çalıştı. Latince ve Yunanca'yı Wilson tarafından tutulan hocalardan öğrendi. İngilizceyi ise çevresindeki dünyadan öğrendi.

Wilson'ların evinde ona küçük profesör derlerdi. Kutsanmış Ramy, göz kamaştırıcı Ramy. Çalıştığı herhangi bir şeyin amacının ne olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu, sadece her şeyde ustalaştığında yetişkinleri çok memnun ediyordu. Sir Horace'ın oturma odasına gelen konuklara sık sık numaralar yapardı. Ona bir dizi iskambil kâğıdı gösterirlerdi ve o da mükemmel bir doğrulukla kâğıtların rengini ve numarasını gördükleri sırayla tekrarlardı. İspanyolca ya da İtalyanca pasajlar ya da şiirler okurlar, o da söylenenlerin tek kelimesini bile anlamadan tonlamalarıyla birlikte tekrar ederdi.

Bir zamanlar bununla gurur duyardı. Misafirlerin şaşkınlık çılgınlıklarını duymak hoşuna giderdi, saçlarını karıştırmaları ve onu mutfaklara doğru koşturmadan önce avucuna tatlı sıkıştırmaları hoşuna giderdi. O zamanlar ne sınıf ne de ırk kavramını anlıyordu. Bunların hepsinin bir oyun olduğunu düşünüyordu. Köşeden onu izleyen, kaşları endişeyle çatılmış babasını görmemişti. Beyaz bir adamı etkilemenin, onu kışkırtmak kadar tehlikeli olabileceğini bilmiyordu.

On iki yaşındayken bir öğleden sonra, Wilson'ın misafirleri hararetli bir tartışma sırasında onu çağırdılar.

"Ramy. Ona el sallayan adam Bay Trevelyan'dı, sık sık gelen bir ziyaretçiydi, müthiş favorileri ve kuru, kurt gibi bir gülümsemesi olan bir adamdı. "Buraya gel.

"Bırakın onu," dedi Sir Horace.

"Bir şeyi kanıtlamaya çalışıyorum. Bay Trevelyan bir eliyle işaret etti. "Ramy, lütfen.

Sir Horace Ramy'ye yapmamasını söylemediği için Ramy aceleyle Bay Trevelyan'ın yanına gitti ve küçük bir asker gibi ellerini arkasında kavuşturarak dik durdu. İngiliz konukların bu duruşa bayıldıklarını öğrenmişti; bunu çok değerli buluyorlardı. "Buyurun efendim?

"İngilizce ona kadar say," dedi Bay Trevelyan.

Ramy mecbur kaldı. Bay Trevelyan bunu yapabileceğini gayet iyi biliyordu; bu gösteri orada bulunan diğer beyler içindi.

"Şimdi Latince," dedi Bay Trevelyan ve Ramy bunu tamamladığında, "Şimdi Yunanca," dedi.

Ramy itaat etti. Odanın içinde memnun kıkırdamalar. Ramy şansını denemeye karar verdi. "Küçük sayılar küçük çocuklar içindir," dedi mükemmel bir İngilizceyle. "Eğer cebir hakkında konuşmak isterseniz, bir dil seçin ve onu da yapalım.

Büyüleyici kıkırdamalar. Ramy sıırttı, ayaklarının üzerinde ileri geri sallanarak kaçınılmaz şeker ya da bozuk para baskısını bekledi.

Bay Trevelyan diğerkonuklara döndü. 'Bu çocuğı ve babasını düşünün. İkisi de benzer yeteneklere sahip, ikisi de benzer bir geçmişe ve eğitime sahip. Babasının daha zengin bir tüccar sınıfına mensup olduğı söylendiğı için, babanın daha da avantajlı başladığını söyleyebilirim. Ama servetler yükselir ve alçalır. Doğal yeteneklerine rağmen, Bay Mirza burada ev hizmetlisi olarak görev yapmaktan daha iyisini elde edemez. Sizce de öyle değil mi, Bay Mirza?

Ramy o anda babasının yüzünde çok tuhaf bir ifade gördü. Sanki içinde bir şey tutuyormuş gibi görünüyordu, sanki çok acı bir tohum yutmuş ama çıkaramıyormuş gibi.

Birdenbire bu oyun o kadar da eğlenceli görünmemeye başladı. Şimdi gösteriş yaptığı için gergin hissediyordu ama nedenini tam olarak kestiremiyordu.

"Yapmayın Bay Mirza," dedi Bay Trevelyan. 'Kendinizin uşak olmak *istedim*.'

Bay Mirza gergin bir şekilde kıkırdadı. "Sir Horace Wilson'a hizmet etmek büyük bir onurdur.

"Yapma, kibar olmaya gerek yok, nasıl osurduğunu hepimiz biliyoruz.

Ramy babasına baktı; hâlâ bir dağ kadar uzun olduğunu düşündüğü, ona tüm yazıları öğreten adama: Roma, Arapça ve Nastalik. Ona salatı öğreten adam. Ona saygının anlamını öğreten adam. Onun hafızı.

Bay Mirza başını salladı ve gülümsedi. 'Evet. Doğru, Bay Trevelyan, efendim. Elbette sizin yerinizde olmayı tercih ederdim.

'İşte böyle,' dedi Bay Trevelyan. 'Görüyorsun ya Horace, bu insanların hırsları var. Akılları ve kendi kendilerini yönetme arzuları var, öyle de olmalı.* Ve onları engelleyen sizin eğitim politikalarınız. Hindistan'da *devlet yönetimi* için gerekli dil yok. Şiirleriniz ve destanlarınız elbette çok ilginç ama yönetim konusunda-'

Odada yine hararetli bir tartışma başladı. Ramy unutulmuştu. Hâlâ ödüllendirilmeyi umarak Wilson'a baktı ama babası ona sert bir bakış fırlatıp başını salladı.

Ramy zeki bir çocuktu. Ortadan kaybolması gerektiğini biliyordu.

İki yıl sonra, 1833'te Sir Horace Wilson, Oxford Üniversitesi'nde ilk Sanskritçe kürsüsü görevini üstlenmek üzere Kalküta'dan ayrıldı.* Bay ve Bayan Mirza, Wilson oğullarını kendisiyle birlikte İngiltere'ye getirmeyi teklif ettiğinde itiraz etmekten daha iyisini biliyorlardı ve Ramy, ailesini bu teklifi kabul etmedikleri için suçlamadı.

onu yanlarında tutmak için savaşıyorlardı. (O zamana kadar beyaz bir adama karşı gelmenin ne kadar tehlikeli olduğunu biliyordu).

'Personelim onu Yorkshire'da yetiştirecek,' diye açıkladı Wilson. 'Üniversiteden izin alabildiğim zaman onu ziyaret edeceğim. Sonra, büyüdüğünde, onu Üniversite Koleji'ne kaydettireceğim. Charles Trevelyan haklı olabilir ve İngilizce yerliler için ileriye giden yol olabilir, ancak akademisyenler söz konusu olduğunda Hint dillerinde henüz değer var. İngilizce kamu yönetimindeki arkadaşlar için yeterince iyi, ama gerçek dahilerimizin Farsça ve Arapça çalışmasına ihtiyacımız var, değil mi? Birileri eski gelenekleri canlı tutmalı.

Ramy'nin ailesi onu rıhtımda uğurladı. Yanına fazla bir şey almamıştı; getirdiği kıyafetler altı ay içinde eskiyecekti.

Annesi yüzünün iki yanını kavradı ve onu alnından öptü. 'Yazmayı unutma. Ayda bir - hayır, haftada bir - ve mutlaka dua et-'

"Evet, Amma.

Kız kardeşleri ceketine sarıldı. "Hediye gönderecek misin?" diye sordular. "Kral'la tanışacak mısın?"

"Evet," dedi. "Ve hayır, umurumda değil.

Babası biraz geride durmuş, karısını ve çocuklarını izliyor, her şeyi hafızasına kaydetmeye çalışıyormuş gibi gözlerini kırıştırıyordu. Sonunda, biniş çağrısı duyulduğunda, oğlunu göğsüne sararak fısıldadı, '*Allah hafız.*'* Annene yaz.

"Evet, Abbu.

"Kim olduğunu unutma Ramiz.

"Evet, Abbu.

Ramy o zamanlar on dört yaşındaydı ve gururun ne demek olduğunu anlayacak kadar büyümüştü. Ramy hatırlamaktan daha fazlasını yapmaya niyetliydi. Çünkü babasının o gün oturma odasında neden gülümsediğini şimdi anlıyordu - zayıflıktan ya da boyun eğmekten değil, misilleme korkusundan da değil. Bir rol oynuyordu. Ramy'ye bu işin nasıl yapıldığını gösteriyordu.

Yalan söyle Ramiz. Bu ona öğretilen en önemli dersti. Saklan, Ramiz. Dünyaya ne istiyorlarsa onu göster; kendini onların görmek istediği görüntüye büründür, çünkü hikâyenin kontrolünü ele geçirerek onları da kontrol etmiş olursun. İnancını sakla, dualarını sakla, çünkü Allah yine de kalbini bilecektir.

Ramy ne rol yapmıştı ama. İngiliz yüksek sosyetesinde gezinmekte hiç zorlanmıyordu - Kalküta'da İngiliz tavernaları, müzikholleri ve tiyatrolarından nasibini almıştı ve Yorkshire'da gördükleri, içinde büyüdüğü elit mikrokozmosun genişlemesinden başka bir şey değildi. Dinleyicilerine bağlı olarak aksanını kalınlaştırdı ve inceltti. İngilizlerin kendi halkı hakkında sahip olduğu tüm hayali kavramları öğrenmiş, bunları uzman bir oyun yazarı gibi detaylandırmış ve geri tükürmüştü. Ne zaman bir uşağı, bir uşağı, bir prensi oynayacağını biliyordu. Ne zaman dalkavukluk yapacağını ve ne zaman kendini küçümseyeceğini biliyordu. Beyaz gururu, beyaz merakı üzerine bir tez yazabilirdi. Kendini bir tehdit olarak etkisiz hale getirirken nasıl bir hayranlık nesnesi haline getireceğini biliyordu. Tüm hilelerin en büyüğünü, yani bir İngiliz'i kendisine saygıyla bakması için kandırmayı çok iyi becerdi.

Bu konuda o kadar ustalaştı ki, neredeyse kendini bu kurnazlığın içinde kaybetmeye başladı. Bir oyuncunun kendi hikâyelerine inanması, alkışlarla körleşmesi gerçekten de tehlikeli bir tuzaktı. Kendisini yüksek lisans yapmış, takdirnameler ve ödüllerle dolu biri olarak hayal edebiliyordu. Zengin maaşlı bir hukuk avukatı. Londra ve Kalküta arasında gidip gelen, her dönüşünde ailesi için zenginlik ve hediyeler getiren, çok beğenilen bir spontane tercüman.

Ve bu bazen onu korkutuyordu, Oxford'un etrafında bu kadar kolay dans etmesi, bu hayali geleceğin ne kadar ulaşılabilir görünmesi. Dışarıda göz kamaştırıyordu. İçinde ise kendini bir sahtekar, bir hain gibi hissediyordu. Ve umutsuzluğa kapılmaya, Wilson'ın amaçladığı gibi imparatorluğun uşağı olmayı başarıp başaramayacağını merak etmeye başlamıştı, çünkü sömürgecilik karşıtı direniş yolları çok az ve çok umutsuz görünüyordu.

Ta ki üçüncü yılında Anthony Ribben ölümden dönüp "Bize katılır mısın?" diye sorana kadar.

Ramy hiç tereddüt etmeden gözlerinin içine baktı ve 'Evet' dedi.

On Altıncı Bölüm

Para kazanan ve parayı seven bir halk olan Çinlilerin ticarete çok düşkün oldukları ve yabancılarla ticari ilişkiye girmek için yeryüzündeki herhangi bir ulus kadar istekli oldukları oldukça kesin görünmektedir.

JOHN CRAWFURD, 'Çin İmparatorluğu ve Ticaret'

Sabah oldu. Robin kalktı, yıkandı ve ders için giyindi. Evin dışında Ramy ile karşılaştı. İkisi de tek kelime etmedi; sessizce kulenin kapısına doğru yürüdüler, Robin'in ani korkusuna rağmen kapı onları içeri almak için açıldı. Geç kalmışlardı; yerlerine oturduklarında Profesör Craft ders anlatmaya başlamıştı bile. Letty onlara sinirli bir bakış fırlattı. Victoire Robin'e başıyla onay verdi, yüzü anlaşılmazdı. Profesör Craft onları görmemiş gibi derse devam etti; geç kalanlara hep böyle davranırdı. Kalemelerini çıkardılar ve Tacitus ve onun dikenli ablatif mutlakları üzerine notlar almaya başladılar.

Oda aynı anda hem sıradan hem de yürek parçalayıcı derecede güzel görünüyordu: vitray pencerelerden süzülen sabah ışığı, cilalı ahşap sıraların üzerine renkli desenler çiziyor; tebeşirin kara tahtaya vurduğu temiz çizikler ve eski kitapların tatlı, odunsu kokusu. Bir rüya; bu imkansız bir rüyaydı, inançlarının bedeli olarak içinde kalmasına izin verilen bu kırılğan, sevimli dünya.

O gün öğleden sonra, ertesi gün, yani Ekim ayının on birinde Londra üzerinden Kanton'a doğru yola çıkmaya hazırlanmaları için gazetelerinde bildirimler aldılar. Çin'de üç hafta geçireceklerdi - ikisi Kanton'da, biri Macau'da - ve sonra eve dönerken Mauritius'ta on gün duracaklardı.

Variş noktalarınız ılımandır, ancak deniz yolculuğu soğuk olabilir, uyarıyı okuyun. Kalın bir palto getirin.

"Bu biraz erken değil mi?" diye sordu Letty. "Sınavlarımız bitene kadar gitmeyeceğimizi sanıyordum.

"Burada açıklıyor. Ramy sayfanın altına dokundu. "Kanton'daki özel durumlar - Çince tercüman sıkıntısı çekiyorlar ve boşluğu Babblers'ın doldurmasını istiyorlar, bu yüzden yolculuğumuzu öne çektiler.

"Bu çok heyecan verici! Letty ışınlandı. 'Dünyaya çıkıp bir şeyler *yapmak* için ilk şansımız olacak.

Robin, Ramy ve Victoire birbirleriyle bakıştılar. Hepsi aynı şüpheyi paylaşıyordu: Bu ani ayrılışın bir şekilde Cuma gecesiyle bağlantısı vardı. Ama bunun Ramy ve Victoire'ın varsayılan masumiyetleri için ne anlama geldiğini ya da bu yolculuğun onlar için neler sakladığını bilemezlerdi.

Yola çıkmadan önceki son gün tam bir işkenceydi. Aralarında heyecan duyan tek kişi Letty'ydi; o da o gece odalarına girip bavullarının düzgün bir şekilde hazırlandığından emin olmayı kendine görev edinmişti. "Sabahları denizin ne kadar soğuk olduğunun farkında değilsiniz," dedi Ramy'nin gömleklerini yatağının üzerinde düzgün bir yığın halinde katlarken. "Bir keten gömlekten fazlasına ihtiyacın olacak Ramy, en az iki kat giymelisin.

"Lütfen, Letitia. Ramy, Letitia çoraplarına uzanamadan onun elini itti. "Hepimiz daha önce denizde bulunduk.

"Düzenli olarak seyahat ediyorum," dedi onu görmezden gelerek. 'Bilmem gerekir. Ve küçük bir ilaç çantası bulundurmalıyız - uyku tentürleri, zencefil - bir dükkâna koşacak vaktimiz olduğundan emin değilim, bunu Londra'da yapmak zorunda kalabiliriz

-'

"Küçük bir gemide uzun bir süre," diye tersledi Ramy. "Bu Haçlı Seferleri değil.

Letty sertçe dönüp Robin'in sandığını karıştırmaya başladı. Victoire, Robin ve Ramy'ye çaresiz bir bakış fırlattı. Letty'nin huzurunda rahatça konuşamıyorlardı, bu yüzden sadece endişe içinde oturabiliyorlardı. Aynı cevapsız sorular hepsinin kafasını kurcalıyordu. Neler oluyordu? Affedilmişler miydi, yoksa balta hâlâ düşmeyi mi bekliyordu? Safça Kanton'a giden gemiye binecekler, ancak diğer tarafta terk edilecekler miydi?

En önemlisi de, diğerlerinden habersiz Hermes Cemiyeti'ne ayrı ayrı alınmış olmaları nasıl mümkün olabilirdi? Ramy ve Victoire'ın en azından bir mazereti vardı - Hermes'te yeniydiler; cemiyetin sessizlik taleplerinden Robin'e henüz bir şey söyleyemeyecek kadar korkmuş olabilirlerdi. Ama Robin Hermes'i üç yıldır biliyordu ve bundan bir kez bile söz etmemişti, Ramy'ye bile. En büyük sırrını, kalbinin sahibi olduğunu ilan ettiği arkadaşlarından saklayarak harika bir iş çıkarmıştı.

Robin bunun Ramy'yi çok kızdırdığından şüpheleniyordu. O gece kızları kuzeye, kaldıkları yere götürdükten sonra Robin konuyu açmaya çalıştı ama Ramy başını salladı. "Şimdi olmaz, Birdie.

Robin'in kalbi sızladı. "Ama ben sadece açıklamak istedim-

"O zaman bence Victoire'ı beklemeliyiz," dedi Ramy sert bir sesle. "Sence de öyle değil mi?

Ertesi gün öğleden sonra, yolculuk boyunca kendilerine danışmanlık yapacak olan Profesör Lovell ile birlikte Londra'ya doğru yola çıktılar. Neyse ki bu yolculuk, Robin'i üç yıl önce Oxford'a getiren on saatlik posta arabası yolculuğundan çok daha kısaydı. Oxford ile Paddington İstasyonu arasındaki demiryolu hattı nihayet bir önceki yaz tamamlanmış, açılışı yeni inşa edilen Oxford İstasyonu'nun platformunun altına gümüş çubuklar yerleştirilerek anılmıştı,* ve bu nedenle yolculuk sadece bir buçuk saat sürdü, bu süre zarfında Robin Profesör Lovell ile bir kez bile göz göze gelmemeyi başardı.

Gemileri yarına kadar hareket etmeyecekti; geceyi New Bond Caddesi'ndeki bir handa geçireceklerdi. Letty dışarı çıkıp Londra'yı biraz keşfetmeleri konusunda ısrar edince, kendilerine Prenses Caraboo diyen birinin oturma odası gösterisini izlemeye gittiler. Prenses Caraboo, Babel öğrencileri arasında kötü bir şöhrete sahipti. Bir zamanlar mütevazı bir ayakkabıcının kızıyken, birçok kişiyi Javası adasından gelen egzotik bir kraliyet mensubu olduğuna inandırmıştı. Ancak Prenses Caraboo'nun Kuzey Devonlu Mary Willcocks olduğu ortaya çıkalı neredeyse on yıl olmuştu ve garip bir zıplama dansı, uydurma bir dilde çok vurgulu birkaç ifade ve Allah- Tallah (burada Ramy burnunu kırıstırdı) adını verdiği bir tanrıya duadan oluşan gösterisi komik olmaktan çok acınası görünüyordu. Bu gösteri ağızlarında kötü bir tat bıraktı; erken ayrıldılar ve hana yorgun ve özensiz bir şekilde döndüler.

Ertesi sabah, doğruca Kanton'a giden *Merope* adlı bir Doğu Hindistan Şirketi gemisine bindiler. Bu gemiler hız için inşa edilmişti, çünkü bozulabilir malları mümkün olan en kısa sürede ileri geri taşımak zorundaydılar ve bu nedenle yolculuklarını hızlandırmak için son teknoloji ürünü gümüş külçelerle donatılmışlardı. Robin on yıl önce Kanton'dan Londra'ya yaptığı ilk yolculuğun dört aya yakın sürdüğünü hayal meyal hatırlıyordu. Bu makaslar o yolculuğu sadece altı haftada yapabiliyordu.

"Heyecanlı mısın? *Merope* Londra Limanı'ndan çıkıp Thames Nehri üzerinden açık sulara doğru yol alırken Letty ona sordu.

Robin emin değildi. Gemiye bindiklerinden beri kendini tuhaf hissediyordu ama rahatsızlığına bir isim veremiyordu. Geri dönüyor olması gerçek değilmiş gibi geliyordu. On yıl önce Londra'ya doğru yelken açarken heyecanlanmış, okyanusun diğer tarafındaki dünyanın hayalleriyle başı dönmüştü. Bu kez, ne bekleyeceğini bildiğini sanıyordu. Bu onu korkutuyordu. Eve dönüşünü korkunç bir beklentiyle hayal etti; bir kalabalığın içinde kendi annesini tanıyamama korkusu. Gördüklerini tanıyabilecek miydi? Hiç hatırlayacak mıydı? Aynı zamanda, Kanton'u tekrar görme ihtimali o kadar ani ve inanılmaz görünüyordu ki, oraya vardıklarında Kanton'un yerküreden silinip gitmiş olacağına dair garip bir inanca kapıldı.

Daha da korkutucu olanı, oraya vardığında kalmaya zorlanma ihtimaliydi; Lovell yalan söylemişti ve tüm bu yolculuk onu İngiltere'den çıkarmak için planlanmıştı; Oxford'dan ve bildiği her şeyden sonsuza dek sürgün edilecekti.

Bu arada, denizde geçmesi gereken altı hafta vardı. Bunlar en başından beri işkence gibiydi. Ramy ve Victoire yürüyen ölümler gibiydiler, solgun yüzlü ve ürkektirler, en ufak bir seste irkiliyor, en basit bir konuşmayı bile dehşet ifadeleri takınmadan yapamıyorlardı. İkisi de üniversite tarafından cezalandırılmamıştı. İkisi de sorgulanmak üzere çağrılmamıştı bile. Ama herhalde, diye düşündü Robin, Profesör Lovell en azından bu işe karıştıklarından şüpheleniyordu. Suçlulukları yüzlerinden okunuyordu. O halde Babel ne kadarını biliyordu? Hermes ne kadarını biliyordu? Ve Griffin'in güvenli odasına ne olmuştu?

Robin, Ramy ve Victoire'la bir şeyler konuşmaktan başka bir şey istemiyordu ama buna hiçbir zaman fırsat bulamadılar. Letty her zaman oradaydı. Geceleri ayrı kamaralarına çekildiklerinde bile, Victoire'ın Letty şüphelenmeden gizlice çocukların yanına gitme şansı yoktu. Her şey normalmiş gibi davranmaktan başka çareleri yoktu ama bu konuda berbatlardı. Hepsi gergin, kıpır kıpır ve sinirliydi. Hiçbiri kariyerlerinin en heyecanlı bölümü olması gereken bu olay için heyecan duymuyordu. Ve başka hiçbir konuda sohbet edemiyorlardı; eski şakalarından ya da önemsiz tartışmalarından hiçbiri kolay kolay akıllarına gelmiyor, geldiklerinde de ağır ve zorlama geliyordu. Letty - saldırgan, geveze ve umursamaz - hepsinin canını sıkıyordu ve yine de

Kızgınlıklarını gizlemeye çalıştılar, çünkü bu onun hatası değildi, Kanton mutfağı hakkındaki düşüncelerini onuncu kez sorduğunda onu terslemekten kendilerini alamadılar.

Sonunda bir şeyler döndüğünün farkına vardı. Üç gece sonra, Profesör Lovell yemekhaneden ayrıldıktan sonra, akşam yemeğinde çatalını yere vurdu ve "Herkesin nesi var?" diye sordu.

Ramy ona sert bir bakış attı. "Ne demek istediğinizi anlamıyorum.

"Numara yapma," diye tersledi Letty. 'Hepiniz tuhaf davranıyorsunuz. Yemeğinize dokunmuyorsunuz, derslerinizi karıştırıyorsunuz - konuşma kitabınıza dokunduğunuzu bile sanmıyorum Ramy, bu komik çünkü aylardır Robin'den daha iyi bir Çin aksanı taklit edebileceğinizi söylüyordunuz-'

"Bizi deniz tuttu," diye geveledi Victoire. "Tamam mı? Hepimiz sizin gibi Akdeniz'de bir aşağı bir yukarı yaz geçirerek büyümedik.

"Sanırım Londra'da da seni deniz tutmuştur? Letty küstahça sordu.

"Hayır, sadece sesinden sıkıldım," dedi Ramy hiddetle.

Letty sersemledi.

Robin sandalyesini geriye itti ve ayağa kalktı. "Hava almam lazım.

Victoire arkasından seslendi ama o duymamış gibi yaptı. Onu ve Ramy'yi Letty'ye bırakıp felaketten kaçtığı için kendini suçlu hissediyordu ama o masada bir an daha kalmaya dayanamazdı. Kendini çok sıcak ve tedirgin hissediyordu, sanki giysilerinin altında binlerce karınca geziniyordu. Eğer uzaklaşmaz, etrafta dolaşmaz, hareket etmezse patlayacağından emindi.

Dışarıda hava soğuktu ve hızla kararıyordu. Güverte, pruvanın yanında sigara içen Profesör Lovell dışında boştu. Robin onu gördüğünde neredeyse geri dönecekti - yakalandığı sabahtan beri birbirlerine hoşbeş dışında tek kelime etmemişlerdi - ama Profesör Lovell onu çoktan görmüştü. Piposunu indirdi ve Robin'i yanına çağırdı. Kalbi çarpan Robin yaklaştı.

"Bu yolculuğu en son ne zaman yaptığınızı hatırlıyorum. Profesör Lovell siyah, dalgalara doğru başını salladı. "Çok küçüktünüz.

Robin nasıl cevap vereceğini bilmiyordu, bu yüzden sadece ona baktı ve devam etmesini bekledi. O sırada Profesör Lovell'ın uzanıp elini Robin'in omzuna koyması onu şaşırttı. Ama dokunuş garip ve zorlama gelmişti; açılar uzak, basınç çok ağırdı. Bir dagerreyotipin önündeki iki aktör gibi gergin ve şaşkın bir şekilde durdular, ışık parlayana kadar pozisyonlarını korudular.

Profesör Lovell, "Ben yeni başlangıçlara inanırım," dedi. Bu sözleri prova etmiş gibiydi; tıpkı dokunuşu gibi yapmacık ve beceriksizce çıkmıştı. 'Demek istediğim Robin, sen çok yeteneklisin. Seni kaybettiğimiz için üzülürüz.

Robin'in tek söylediği 'Teşekkür ederim,' oldu, çünkü bu işin nereye varacağı konusunda hâlâ hiçbir fikri yoktu.

Profesör Lovell boğazını temizledi, sonra konuşmadan önce piposunu biraz salladı, sanki kendi sözcüklerini göğsünden çıkarıyormuş gibi. "Her neyse, asıl söylemek istediğim - belki de daha önce söylemem gereken - benim tarafımdan hayal kırıklığına uğratılmış hissetmenizi anlayabiliyorum.

Robin gözlerini kırpıstırdı. "Efendim?"

"Durumunuza daha anlayışlı yaklaşmalıyım. Profesör Lovell tekrar okyanusa baktı. Aynı anda hem Robin'in gözlerinin içine bakıp hem de konuşmakta zorlanıyor gibiydi. 'Ülkenin dışında büyümek, bildiğin her şeyi geride bırakmak, yeni bir çevreye uyum sağlamak ve eminim ki ihtiyaç duyduğundan daha az ilgi ve şefkat görmek. Bunların hepsi Griffin'i de etkileyen şeylerdi ve ikinci seferde daha iyi idare ettiğimi söyleyemem. Kendi yanlış kararlarınızdan siz sorumlusunuz ama itiraf etmeliyim ki ben de kısmen kendimi suçluyorum.

Tekrar boğazını temizledi. 'Yeniden başlamamızı istiyorum. Senin için temiz bir sayfa, benim açımdan da daha iyi bir koruyucu olmak için yenilenmiş bir taahhüt. Son birkaç gün hiç yaşanmamış gibi davranacağız. Hermes Topluluğu'nu ve Griffin'i arkamızda bırakacağız. Sadece geleceği ve Babel'de başaracağın tüm görkemli ve parlak şeyleri düşüneceğiz. Bu adil mi?"

Robin bir an için şaşkına döndü. Dürüst olmak gerekirse, bu çok büyük bir taviz değildi. Profesör Lovell sadece zaman zaman biraz mesafeli olduğu için özür dilemişti. Robin'i oğlu olarak kabul etmeyi reddettiği için özür dilememiştir. Annesinin ölmesine izin verdiği için de özür dilememiştir.

Yine de Robin'in duygularını daha önce hiç olmadığı kadar kabullenmişti ve *Merope*'ye bindiklerinden beri Robin ilk kez nefes alabildiğini hissetmişti.

"Evet efendim," diye mırıldandı Robin, çünkü söyleyecek başka bir şey yoktu.

"Çok iyi o zaman. Profesör Lovell omzunu sıvazladı, Robin'in yüzünü buruşturmasına neden olacak kadar garip bir hareketti bu ve yanından geçip merdivenlere yöneldi. "İyi geceler.

Robin dalgalara geri döndü. Bir nefes daha alıp gözlerini kapattı ve geçen haftayı gerçekten silebilseydi nasıl hissedeceğini hayal etmeye çalıştı. Neşelenirdi, değil mi? Ufkun ötesine bakıyor, eğitimini aldığı geleceğe doğru savruluyor olurdu. Hem de ne heyecan verici bir geleceğe... Başarılı bir Kanton gezisi, yorucu bir dördüncü yıl ve ardından Dışişleri Bakanlığı'nda bir görev ya da kulede bir bursla mezuniyet. Kanton, Makao ve Pekin'e tekrar yolculuklar. Kraliyet adına çeviri yapan uzun ve görkemli bir kariyer. İngiltere'de çok az sayıda nitelikli Sinolog vardı. Birçok ilke imza atabilirdi. Çok fazla bölgenin haritasını çıkarabilirdi.

Bunu istemesi gerekmez mi? Bunun onu heyecanlandırması gerekmez mi?

Hâlâ ona sahip olabilirdi. Profesör Lovell'ın ona anlatmaya çalıştığı şey buydu - tarihin değiştirilebilir olduğu, önemli olanın şimdiki zamanın kararları olduğu. Griffin'i ve Hermes Cemiyeti'ni el değmemiş geçmişin girintilerine gömebileceklerini - onlara ihanet etmesine bile gerek kalmayacaktı, sadece onları görmezden gelecekti - tıpkı bahsedilmemesinin daha iyi olacağı konusunda hemfikir oldukları diğer her şeyi gömdükleri gibi.

Robin gözlerini açtı, odağını kaybedene, hiçbir şeye bakamaz hale gelene kadar dalgalara baktı ve kendini mutlu olmasa bile en azından memnun olduğuna ikna etmeye çalıştı.

Robin, Ramy ve Victoire kendilerine özel bir an ayırana kadar yolculuk bir haftasını doldurmuştu. Sabah gezintilerinin yarısında Letty midesinin rahatsız olduğunu söyleyerek güvertenin altına indi. Victoire gönülsüzce onunla gitmeyi teklif etti ama Letty onu elinin tersiyle itti - hâlâ hepsine kızgındı ve açıkça yalnız kalmak istiyordu.

"Pekâlâ. Victoire, Letty gider gitmez Robin ve Ramy'ye yaklaştı, onun yokluğuyla oluşan boşluğu kapattı, böylece üçü rüzgara karşı aşılmaz bir silo gibi sımsıkı durdular. "Tanrı aşkına ne-

Hepsi birden konuşmaya başladı.

"Neden-

"Sence Lovell-" "İlk ne

zaman-

Sessiz kaldılar. Victoire tekrar denedi. "Peki sizi kim işe aldı?" diye sordu Robin'e. "Anthony olamazdı, o bize söylerdi.

"Ama Anthony değil mi-

"Hayır, o hâlâ hayatta," dedi Ramy. 'Yurtdışında ölü numarası yaptı. Ama soruya cevap ver, Birdie.'

"Griffin," dedi Robin, hâlâ bu ifşanın etkisindeydi. "Sana söylemiştim. Griffin Lovell."

"Kim o? Victoire sordu, aynı anda Ramy de, "*Lovell mı?*" "Eski bir Babel öğrencisi. Sanırım o da - yani, üvey kardeşim olduğunu söyledi.

Tıpkı bana benziyor, Lovell'ın -yani babamızın-'

Robin kelimeleri birbirine karıştırıyordu. Çince 布 karakteri hem 'kumaş' hem de 'anlatmak, aktarmak' anlamına geliyordu. Gerçek, bir kumaş goblenin üzerine işlenmişti, içindekileri göstermek için yayıldı. Ama sonunda arkadaşlarına içini döken Robin nereden başlayacağını bilemiyordu. Gösterdiği görüntü karmakarışık ve karışık bir görüntüydü, nasıl anlatırsa anlatsın karmaşıklığı yüzünden çarpıtılmıştı. "Birkaç yıl önce Babel'den ayrıldı ve sonra Evie Brooke'un yakınlarında yeraltına indi - yani, ah, sanırım Evie Brooke'u öldürdü.

"Aman Tanrım," dedi Victoire. "Gerçekten mi? Neden?"

"Çünkü onu Hermes işinde yakaladı," dedi Robin. "Profesör Lovell bana söyleyene kadar bilmiyordum.

"Ve sen ona inanıyor musun?" diye sordu Ramy.

"Evet," dedi Robin. "Evet, bence Griffin yapardı - Griffin kesinlikle yapabilecek türden bir insan ... Başını iki yana salladı. 'Dinleyin, önemli olan Lovell'ın benim tek başıma hareket ettiğimi düşünmesi. İkinizden biriyle konuştu mu?"

"Ben değil," dedi Victoire.

"Ben de öyle," dedi Ramy. "Kimse bize yaklaşmadı bile. "Bu çok iyi! Robin haykırdı. "Öyle değil mi?"

Garip bir sessizlik oldu. Ramy ve Victoire, Robin'in beklediği kadar rahatlamış görünmüyorlardı.

"Bu iyi mi? Ramy sonunda dedi ki. "Tüm söyleyeceğin bu mu?" "Ne demek istiyorsun?" diye sordu Robin.

"Ne demek istediğimi sanıyorsun?" diye sordu Ramy. 'Konudan kaçma. Ne zamandır Hermes'le birliktesin?"

Dürüst olmaktan başka yapacak bir şey yoktu. "Buraya başladığımdan beri. İlk haftadan beri."

"Şaka mı yapıyorsun?"

Victoire onun koluna dokundu. "Ramy, yapma-

"Bunun seni çileden çıkarmadığını söyleme sakın," diye çıkıştı Ramy ona. 'Bu üç yıl demek. Üç yıl boyunca bize neyin peşinde olduğunu hiç söylemedi.

"Dur bakalım," dedi Robin. "*Bana kızgın mısın?*"

"Çok iyi, Birdie, fark ettin.

"Anlamıyorum - Ramy, neyi yanlış yaptım?"

Victoire içini çekti ve suyun üzerinden dışarı baktı. Ramy ona sert bir bakış attıktan sonra, "Neden bana *sormadın*?" diye patladı.

Robin onun sertliği karşısında şaşkına dönmüştü. "Ciddi misin sen?"

'Griffin'i yıllardır tanıyorsun,' dedi Ramy. "*Yıllardır*. Ve bize bundan bahsetmeyi hiç düşünmedin mi? Bizim de katılmak isteyebileceğimizi hiç düşünmedin mi?"

Robin bunun ne kadar adaletsiz olduğuna inanamıyordu. "Ama *bana* hiç *söylemedin*-" "İstedim," dedi Ramy.

"Yapacaktık," dedi Victoire. 'Anthony'ye yalvardık, neredeyse birçok kez ağzımızdan geçiriyorduk - bize yapmamamızı söyleyip durdu, ama sana kendimiz söylemeye karar verdik, o Pazar yapacaktık-'

"Ama Griffin'e sormadın bile, değil mi? Ramy sordu. "Üç yıl. Tanrım, Birdie.'

Robin çaresizce, 'Seni korumaya çalışıyordum,' dedi.

Ramy alay etti. 'Neyden? Tam olarak istediğimiz topluluktan mı?'

'Sizi riske atmak istemedim-'

"Neden buna kendim karar vermeme izin vermediniz?"

"Çünkü evet diyeceğini biliyordum," dedi Robin. 'Çünkü hemen onlara katılacak ve Babel'deki her şeyden, uğruna çalıştığın her şeyden vazgeçecektin-'

"Uğruna çalıştığım her şey *bu*! Ramy haykırdı. 'Ne yani, Babil'e Kraliçe'ye tercümanlık yapmak istediğim için mi geldiğimi sanıyorsun? Birdie, bu ülkeden nefret ediyorum. Bana bakışlarından nefret ediyorum, şarap partilerinde sergilenen bir hayvan gibi dolaştırılmaktan nefret ediyorum. Oxford'daki varlığımın ırkıma ve dinime ihanet olduğunu bilmekten nefret ediyorum çünkü Macaulay'ın yaratmayı umduğu sınıftan biri haline geliyorum. Buraya geldiğimden beri Hermes gibi bir fırsat bekliyordum-'

"Ama mesele de bu," dedi Robin. 'İşte tam da bu yüzden senin için çok riskliydi-'

"Peki bu senin için değil mi?"

Robin aniden sinirlenerek, "Hayır," dedi. "Değildi."

Nedenini söylemesine gerek yoktu. Babası fakültede olan, doğru ışık altında, doğru açılarda beyaz gibi görünebilen Robin, Ramy ve Victoire'ın olmadığı bir şekilde korunuyordu. Ramy ya da Victoire o gece polisle karşılaşmış olsalardı, bu gemide değil, parmaklıklar ardında ya da daha kötüsünde olurlardı.

Ramy'nin boğazı düğümlendi. "Lanet olsun, Robin.

"Eminim kolay olmamıştır," dedi Victoire, cesurca barış sağlamaya çalışarak. "Gizlilik konusunda çok katılar, hatırlarsın-

"Evet, ama birbirimizi tanıyoruz. Ramy Robin'e ters ters baktı. "Ya da en azından ben öyle sanıyordum.

"Hermes dağınıktır," diye ısrar etti Robin. 'Uyarılarımı görmezden geldiler, üyelerini kurumaya bırakıyorlar ve ilk yılınızda aşağı gönderilmenizin size bir faydası olmazdı-'

"Ben olsam dikkatli olurum," diye alay etti Ramy. 'Ben senin gibi değilim, kendi gölgemden korkmam-'

"Ama dikkatli değilsin," dedi Robin bıkkınlıkla. Demek şimdi karşılıklı hakaret ediyorlardı. Yani şimdi açık sözlü davranıyorlardı. 'Yakalandın, değil mi? Fevrisin, *düşünmüyorsun* - biri gururunu kırdığı anda hemen saldırıyorsun-'

"Peki ya Victoire?

"Victoire'ın ... Robin sözünü yarıda kesti. Hiçbir savunması yoktu. Victoire'a Hermes'ten bahsetmemişti çünkü onun kaybedecek çok şeyi olduğunu düşünmüştü ama bunu yüksek sesle söylemenin ya da mantığını haklı çıkarmanın iyi bir yolu yoktu.

Onun ne demek istediğini biliyordu. Onun yalvaran bakışlarına karşılık vermedi. Tek söylediği, "Anthony için Tanrı'ya şükürler olsun," oldu.

"Sadece bir sorum daha var," dedi Ramy aniden. Robin onun gerçekten çok öfkeli olduğunu fark etti. Bu sadece Ramy'ye özgü bir tutku patlaması değildi. Bu belki de geri dönüşü olmayan bir şeydi. "Ne söyledin de bu öfken geçti? Neyden vazgeçtin?

Robin Ramy'nin yüzüne karşı yalan söyleyemiyordu. İstiyordu; gerçeklerden ve Ramy'nin bunu duyduğunda ona nasıl bakacağından çok korkuyordu ama bunu saklayamazdı. Bu onu paramparça ederdi. "Bilgi istiyordu.

"Ve böylece?

"Ben de ona bilgi verdim.

Victoire bir elini ağzına götürdü. "Her şey mi?

"Sadece bildiklerimi," dedi Robin. 'Ki bu da pek bir şey değildi, Griffin bundan emindi - onun için aldığım kitaplarla ne yaptığını bile bilmiyordum. Lovell'a tek söylediğim St Aldate'deki güvenli odaydı.

İşe yaramadı. Hâlâ ona bir köpek yavrusunu tekmelemiş gibi bakıyordu. "Kızdın mı? Ramy sordu.

"Önemli değil," diye ısrar etti Robin. 'Griffin asla orada değil, bana kendisi söyledi - ve bahse girerim onu yakalamamışlardır bile, o inanılmaz

Paranoyak; bahse girerim şimdiye kadar çoktan ülke dışına çıkmıştır.

Ramy şaşkınlıkla başını salladı. "Ama yine de onlara ihanet ettin.

Robin bunun son derece adaletsiz olduğunu düşündü. Onları kurtarmıştı - hasarı en aza indirmek için aklına gelen tek şeyi yapmıştı - ki bu Hermes'in onun için yaptığından çok daha fazlasıydı. Neden şimdi kuşatma altındaydı? "Ben sadece seni kurtarmaya çalışıyordum-

Ramy etkilenmemişti. "Kendini kurtarıyordun.

"Bak," diye tersledi Robin. 'Benim bir ailem yok. Bir kontratım, bir vasım ve Canton'da ölü akrabalarımın dolu bir evim var, bildiğim kadarıyla hala yataklarında çürüyor olabilirler. Eve dönmek için yelken açıyorum. Sen Kalküta'ya sahipsin. Babel olmadan, hiçbir şeyim yok.'

Ramy kollarını kavuşturdu ve çenesini dikleştirdi.

Victoire Robin'e sempatik bir bakış attı ama onu savunmak için hiçbir şey söylemedi. "Ben hain değilim," diye yalvardı Robin. "Sadece hayatta kalmaya çalışıyorum. "Hayatta kalmak o kadar da zor değil, Birdie. Ramy'nin gözleri çok sertti. "Ama

bunu yaparken biraz saygınlığınızı da korumalısınız.'

Yolculuğun geri kalanı kesinlikle sefil geçti. Ramy söylemek istediği her şeyi söylemiş gibi görünüyordu. O ve Robin ortak kamaralarında geçirdikleri tüm saatleri son derece rahatsız edici bir sessizlik içinde geçirdiler. Yemek saatleri de pek iyi değildi. Victoire kibar ama mesafeliydi; Letty'nin yanında söyleyebileceği çok az şey vardı ve başka türlü Robin'i aramak için fazla çaba göstermiyordu. Ve Letty hâlâ hepsine kızgındı, bu da küçük konuşmaları neredeyse imkânsız kılıyordu.

Kendilerine eşlik edecek tek bir kişi daha olsaydı her şey daha iyi olabilirdi ama denizcilerin istenmeyen ve zamansız bir yük olarak gördükleri Oxfordlu akademisyenlerle arkadaşlık etmekten başka bir şeyle ilgilenmedikleri bir ticaret gemisinin tek yolcularıydılar. Robin günlerinin çoğunu ya güvertede ya da kamarasında tek başına geçiriyordu. Başka koşullar altında bu yolculuk, yabancı mürettebat ve yabancı destinasyonların getirdiği çok dillilik ile denizciliğin son derece teknik kelime dağarcığını harmanlayan deniz ortamlarının kendine özgü dilbilimini incelemek için büyüleyici bir fırsat olabilirdi. Banian günü neydi? Marling neydi? Demir iyi uca mı, yoksa acı uca mı bağlanırdı? Normalde bunu öğrenmekten büyük keyif alırdı. Ama arkadaşlarını kurtarmaya çalışırken onları nasıl kaybettiğine hâlâ hem şaşırmış hem de içermiş bir halde somurtmakla meşguldü.

Zavallı Letty'nin kafası en çok karışanlardan biriydi. Diğerleri en azından düşmanlığın nedenini anlamıştı. Letty'nin neler olup bittiğine dair en ufak bir fikri bile yoktu. Buradaki tek masum oydu, haksız yere çapraz ateşin ortasında kalmıştı. Tek bildiği bir şeylerin yanlış ve kötü gittiği idi ve bunun nedenini bulmaya çalışırken kendini duvara çarpıyordu. Başka biri içine kapanık ve somurtkan olabilir, en yakın arkadaşları tarafından dışlanmaya içerleyebilirdi. Ama Letty her zamanki gibi dik kafalıydı ve sorunları kaba kuvvet kullanarak çözmeye kararlıydı. Hiçbiri ona "Ne oldu?" sorusuna somut bir yanıt vermeyince, onları teker teker fethetmeye, aşırı nezaket göstererek sırlarını ortaya çıkarmaya karar verdi.

Ama bu onun amaçladığı etkinin tam tersini yarattı. Ramy o her geldiğinde odadan çıkmaya başladı. Letty'nin oda arkadaşı olarak ondan kaçamayan Victoire, kahvaltıya bitkin ve öfkeli görünerek gelmeye başladı. Letty ondan tuz istediğinde, Victoire ona tuzu kendisinin alması için öyle sert bir şekilde çıkıştı ki, Letty yaralanmış bir halde geri döndü.

Yılmadan, onlardan biriyle yalnız kaldığı her seferinde, bir dışının en çok neresinin acıdığını görmek ve düzeltilmesi gerekeni bulmak için dışlarını karıştırmaya gibi, şaşırtıcı derecede kişisel konuları açmaya başladı.

Bir gün Robin'e, 'Bu kolay olamaz,' dedi. "Sen ve o.

İlk başta onun Ramy'den bahsettiğini düşünen Robin kaskatı kesildi. "Ben - nasıl yani?

'Bu çok açık,' dedi. 'Yani, ona çok benziyorsun. Herkes bunu görebiliyor, kimse aksinden şüphelenmiyor'.

Profesör Lovell'ı kastettiğini fark etti Robin. Ramy'yi değil. O kadar rahatlamıştı ki kendini konuşmaya katılırken buldu. "Tuhaf bir düzenleme," diye itiraf etti. "Ama buna o kadar alıştım ki, neden başka türlü olmadığını merak etmeyi bıraktım.

"Neden sizi kamuoyu önünde kabul etmiyor?" diye sordu. 'Sence ailesi yüzünden mi? Karısı yüzünden mi?

"Belki de," dedi. 'Ama gerçekten rahatsız değilim. Dürüst olmak gerekirse, kendisini babam ilan etse ne yapacağımı bilemem. Bir Lovell olmak istediğimden emin değilim.

"Ama bu seni öldürmüyor mu?"

"Neden öldürsün ki?

"Şey, babam-" diye başladı, sonra sözünü kesti ve ilkel bir şekilde öksürdü. "Yani. Hepiniz biliyorsunuz. Babam benimle konuşmuyor, yüzüme bakmıyor

Lincoln'den sonra benimle göz göze geldi ve konuştu. Sadece bunun nasıl bir şey olduğunu biraz bildiğimi söylemek istedim. Hepsi bu kadar.'

"Özür dilerim, Letty. Elini okşadı ve bunu yaptığı için hemen suçluluk hissetti; çok yapmacık görünüyordu.

Ama o bu jesti olduğu gibi kabul etti. O da tanıdık bir temasa, arkadaşlarının onu hâlâ sevdiğine dair bir işarete hasret kalmış olmalıydı. "Ve ben sadece senin için burada olduğumu söylemek istedim. Onun elini kendi elinin içine aldı. "Umarım çok ileri gitmiyordum, ama fark ettim ki sana eskisi gibi davranmıyor, eskisi gibi değil. Gözlerinin içine bakmıyor ve seninle doğrudan konuşmuyor. Ne olduğunu bilmiyorum ama bu doğru değil ve sana yaptığı şey hiç adil değil. Eğer konuşmak istersen, Birdie, burada olduğumu bilmeni istiyorum.

Ona hiç Birdie demedi. *Bu Ramy'nin sözü, diye* neredeyse söyleyecekti Robin, ama bunun söylenebilecek en kötü şey olduğunu fark etti. Kendine nazik olmayı hatırlatmaya çalıştı. Ne de olsa o sadece kendi rahatlatma yöntemini deniyordu. Letty dik kafalı ve zorba biriydi ama umurundaydı.

"Teşekkür ederim. Ayrıntıya girmezse bunun konuşmanın sonunu getirebileceğini umarak parmaklarını sıktı. "Bunun için minnettarım.

En azından dikkat dağıtacak bir iş vardı. Babel'in farklı dillerde uzmanlaşmış tüm kabileleri aynı mezuniyet yolculuklarına gönderme uygulaması, İngiliz ticaret şirketlerinin erişiminin ve bağlantılarının bir kanıtıdır. Sömürge ticaretinin pençeleri dünyanın dört bir yanındaki düzinelerce ülkedeydi ve bu ticaretin işgücü, tüketicileri ve üreticileri çok sayıda dil konuşuyordu. Yolculuk sırasında Ramy'den sık sık Urduca ve Bengalce konuşan lazerler için çeviri yapması isteniyordu; Bengalce'sinin artık en iyi ihtimalle ilkel olmasına aldırmadan. Letty ve Victoire, Mauritius'a gidecekleri bir sonraki ayak için gemi manifestolarını incelemek ve Fransız misyonerlerin ve Fransız ticaret şirketlerinin Çin'den çalınan yazışmalarını tercüme etmekle görevlendirildiler - Napolyon Savaşları sona ermişti ama imparatorluk için rekabet bitmemişti.

Profesör Lovell her öğleden sonra Ramy, Letty ve Victoire'a ikiden beşe kadar Mandarin dersi veriyordu. Kanton'a vardıklarında akıcı konuşacaklarını kimse beklemiyordu ama amaç onlara temel selamlaşmaları, yol tariflerini ve yaygın isimleri anlayabilecekleri kadar kelime öğretmektir. Ayrıca, Profesör Lovell'a göre, büyük bir

Tamamen yeni bir dili çok kısa bir sürede öğrenmenin pedagojik faydası; zihni esnetmeye ve hızlı bağlantılar kurmaya, alışılmadık dil yapılarını kişinin zaten bildikleriyle karşılaştırmaya zorlamasıdır.

Victoire bir gece dersten sonra Robin'e, "Çince berbat," diye yakındı. 'Çekimler yok, zamanlar yok, çekimler yok - bir cümlemin anlamını nasıl bilebilirsin ki? Ses tonlarına hiç girmeyeyim. Onları duyamıyorum. Belki de çok müzikal değilim, ama gerçekten farkı anlayamıyorum. Bunların bir aldatmaca olduğunu düşünmeye başlıyorum.

"Önemli değil," diye güvence verdi Robin ona. En çok da onunla konuştuğu için memnundu. Üç hafta sonra Ramy nihayet temel nezaket kurallarına uymaya tenezzül etmişti ama Victoire -onu hâlâ kol mesafesinde tutmasına rağmen- onunla bir arkadaş gibi konuşacak kadar affetmişti. 'Kanton'da Mandarin konuşmuyorlar zaten. Etrafta dolaşmak için Kantonca'ya ihtiyacın var.

"Ve Lovell bunu konuşmuyor mu?

"Hayır," dedi Robin. "Hayır, bu yüzden bana ihtiyacı var.

Akşamları Profesör Lovell onları Kanton'daki görevlerinin amacına hazırladı. Jardine, Matheson & Company başta olmak üzere birkaç özel ticaret şirketi adına müzakerelere yardımcı olacaklardı. Bu görüldüğünden daha zor olacaktı, çünkü Qing sarayı ile ticari ilişkiler geçen yüzyılın sonundan beri karşılıklı yanlış anlama ve şüphe ile damgalanmıştı. Yabancı etkilere karşı temkinli olan Çinliler, İngilizleri Kanton ve Makao'daki diğer yabancı tüccarlarla bir arada tutmayı tercih ediyordu. Ancak İngiliz tüccarlar serbest ticaret istiyordu - açık limanlar, adaların ötesine pazar erişimi ve afyon gibi belirli ithalatlar üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması.

İngilizlerin daha geniş ticaret haklarını müzakere etmek için daha önce yaptıkları üç girişim de başarısızlıkla sonuçlanmıştı. 1793'te Lord George Macartney, Qianlong İmparatoru'na el pençe divan durmayı reddedip hiçbir şey elde edemeyince Macartney elçiliği tüm dünyada olay olmuştu. Lord William Amherst de benzer şekilde Jiaqing İmparatoru'na el pençe divan durmayı reddettiğinde ve daha sonra Pekin'e kabul edilmediğinde, 1816'daki Amherst elçiliği de aynı şekilde sonuçlandı. Elbette bir de 1834'te yaşanan ve anlamsız bir top ateşi teatisi ve Lord William Napier'in Makao'da hummadan ölmesiyle sonuçlanan feci Napier olayı vardı.

Onları bu türden dördüncü heyet olacaktı. 'Bu sefer farklı olacak,' diye söz verdi Profesör Lovell, 'çünkü sonunda Babel çevirmenlerini çağırdılar

görüşmeleri yönetmek için. Artık kültürel iletişimsizlik fiyaskoları yaşanmayacak.

"Size daha önce danışmadılar mı? Letty sordu. "Bu oldukça şaşırtıcı.

Profesör Lovell, "Tüccarların bizim yardımımıza ihtiyaç duymamaları gerektiğini ne kadar sık düşündüklerini bilerseniz şaşırsınız" dedi. 'Herkesin doğal olarak İngilizler gibi konuşmayı ve davranmayı öğrenmesi gerektiğini varsayma eğilimindeler. Kanton gazeteleri abartmıyorsa, bu tutumlarıyla yerel düşmanlığı kışkırtmakta oldukça iyi bir iş çıkardılar. Yerlilerin pek de dost canlısı olmamasını bekleyin.

Hepsi Çin'de nasıl bir gerilimle karşılaşacakları konusunda iyi bir fikre sahipti. Son zamanlarda Londra'daki gazetelerde Kanton'la ilgili giderek daha fazla haber okuyorlardı ve bu haberler çoğunlukla İngiliz tüccarların acımasız yerel barbarların elinde ne tür rezilliklere maruz kaldıklarını anlatıyordu. *The Times*'a göre Çinli güçler tüccarlara gözdağı veriyor, onları evlerinden ve fabrikalarından kovmaya çalışıyor ve kendi basınlarında onlar hakkında aşağılayıcı şeyler yayınlıyorlardı.

Profesör Lovell, her ne kadar tüccarlar daha hassas davranmış olsalar da, gerilimin bu denli yükselmesinin temelde Çinlilerin suçu olduğu görüşündeydi.

'Sorun şu ki Çinliler kendilerini dünyanın en üstün ulusu olduklarına ikna etmiş durumdalar' dedi. 'Resmi notlarında Avrupalıları tanımlamak için *yi* kelimesini kullanmakta ısrar ediyorlar, oysa biz onlara defalarca daha saygılı bir kelime kullanmalarını söyledik, çünkü *yi* barbarlar için kullanılan bir isim. Ve bu tutumlarını tüm ticari ve hukuki müzakerelere de taşıyorlar. Kendi yasaları dışında hiçbir yasayı tanımıyorlar ve dış ticareti bir fırsat olarak değil, başa çıkılması gereken sinir bozucu bir saldırı olarak görüyorlar.

"Şiddetten yana mısınız o zaman? Letty sordu.

"Onlar için en iyisi bu olabilir," dedi Profesör Lovell şaşırtıcı bir ciddiyetle. 'Onlara bir ders vermek iyi olur. Çin, geri kalmış Mançu hükümdarlarının pençesinde yarı barbar bir halk ve zorla ticari girişime ve ilerlemeye açılmak onlara iyi gelecektir. Hayır, biraz sarsıntıya karşı çıkmazdım. Bazen ağlayan bir çocuğa şaplak atılması gerekir.

Ramy yan gözle Robin'e baktı, o da gözlerini kaçırdı. Söylenecek başka ne vardı ki?

Altı hafta nihayet sona ermişti. Profesör Lovell bir akşam yemeğinde onlara ertesi gün öğlene kadar Canton'a yavaşmayı bekleyebileceklerini söyledi. Karaya çıkmadan önce Victoire ve Letty'den göğüslerini bağlamaları ve üst sınıflarda geçirdikleri yıllar boyunca uzattıkları saçlarını kulaklarının üzerinden kesmeleri istendi.

Profesör Lovell, "Çinliler Kanton'da yabancı kadınlara izin vermeme konusunda çok katılar," diye açıkladı. 'Tüccarların ailelerini getirmelerinden hoşlanmıyorlar; bu onların burada kalmak için gelmiş gibi görünmelerine neden oluyor.

Letty, "Elbette bunu gerçekten uygulamıyorlar," diye itiraz etti. 'Peki ya eşler? Ya hizmetçiler?

"Buradaki gurbetçiler yerel hizmetçiler tutuyor ve eşlerini Makao'da tutuyorlar. Bu yasaları uygulama konusunda oldukça ciddiler. En son bir İngiliz karısını Kanton'a getirmeye çalıştığında - William Baynes'ti sanırım - yerel yetkililer onu götürmek için asker göndermekle tehdit etti.* Her neyse, bu sizin yararınıza. Çinliler kadınlara çok kötü davranıyor. Şövalyelik anlayışları yok. Kadınlara çok az değer veriyorlar ve bazı durumlarda evden çıkmalarına bile izin vermiyorlar. Genç erkekler olduğunuzu düşünürlerse daha iyi olur. Çin toplumunun oldukça geri kalmış ve adaletsiz olduğunu öğreneceksiniz.

"Bunun nasıl bir şey olduğunu merak ediyorum," dedi Victoire şapkayı kabul ederken.

Ertesi sabah gün doğumu saatini güvertenin üzerinde, pruvanın etrafında dolanarak geçirdiler, sanki aradaki birkaç santimlik fark seyir biliminin hızla yaklaştıklarını iddia ettiği şeyi görmelerine yardımcı olacakmış gibi ara sıra küpeştenin üzerine eğildiler. Ufukta yeşil ve griden oluşan ince bir şerit belirdiğinde, yoğun şafak sisi yerini mavi gökyüzüne bırakmıştı. Bu, bir rüyanın somutlaşması gibi yavaş yavaş ayrıntı kazandı; bulanık renkler bir kıyıya dönüştü, Orta Krallık'ın dünyayla karşılaştığı küçük noktada yavaş bir gemi yığınının arkasındaki binaların silüetine dönüştü.

Robin on yıl sonra ilk kez kendini anavatanının kıyılarına bakarken buldu.

"Ne düşünüyorsun? Ramy ona sessizce sordu.

Haftalardır ilk kez birbirleriyle doğrudan konuşuyorlardı. Bu bir ateşkes değildi - Ramy hâlâ onun gözlerinin içine bakmayı reddediyordu. Ama bu bir başlangıçtı, her şeye rağmen Ramy'nin onu hâlâ önemseydiğinin isteksizce de olsa kabul edilmesi idi ve Robin bunun için minnettardı.

"Şafağın Çince karakterini düşünüyorum," dedi dürüstçe. Tüm bunların büyüklüğü üzerinde durmasına izin veremezdi. Düşünceleri

Onları dilin tanıdık dikkat dağıtıcılığına indirgemediği sürece kontrol edemeyeceğinden korktuğu yerlere dönme tehdidinde bulundu. "*Dàn*. Görünüşe göre

Bunun gibi.' Havadaki karakteri çizdi: . "Üstte güneş için kullanılan radikal var - *rì*. 'yi çizdi. "Ve onun altında bir çizgi. Çok basit olduğu için ne kadar güzel olduğunu düşünüyorum. Bu en doğrudan kullanım piktografı, bakın. Çünkü şafak sadece güneşin ufuktan doğmasıdır.

On Yedinci Bölüm

*Quae caret ora cruore nostro?
Hangi kıyı bizim kanımızı bilmez?*

HORACE, *Odes*

Bir yıl önce, Colin ve Sharp kardeşlerin ortak salonda yüksek sesle tartışmalarına kulak misafiri olan Robin, ünlü Afong Moy'u görmek için bir hafta sonu tek başına Londra'ya gitmişti. 'Çinli Bayan' olarak tanıtılan Afong Moy, başlangıçta denizaşırı ülkelerden aldıkları malları sergilemek için Doğulu bir bayanı kullanmayı uman, ancak kısa sürede onun kişiliğini doğu sahilinde sergileyerek bir servet kazanabileceklerini fark eden bir çift Amerikalı tüccar tarafından Çin'den getirilmişti. Bu onun İngiltere'ye ilk turuydu.

Robin bir yerlerde onun da Kantonlu olduğunu okumuştı. Anavatanını paylaşan biriyle bir anlığına karşılaşmaktan, belki de bir anlık bir bağ kurmaktan başka ne umduğundan emin değildi. Bileti ona 'Çin Salonu' olarak tanıtılan, gelişigüzel yerleştirilmiş seramikler, Çin resimlerinin kalitesiz taklitleri ve ucuz kâğıt fenerlerle aydınlatılmış boğucu miktarda altın ve kırmızı şam kumaşıyla dekore edilmiş cafcacflı bir sahne odasına giriş izni verdi. Çinli Hanımefendi odanın ön tarafındaki bir sandalyede oturuyordu. Mavi ipekten düğmeli bir gömlek giymişti ve ketenle belirgin bir şekilde bağlanmış ayakları önündeki küçük bir minderin üzerinde duruyordu. Çok küçük görünüyordu. Bilet gişesinde kendisine verilen broşürde yirmili yaşlarda olduğu yazıyordu ama on iki yaşında bile olabilirdi.

Oda gürültülüydü ve çoğunlukla erkeklerden oluşan bir izleyici kitlesiyle doluydu. Yavaşça ayaklarının bağını çözmek için uzandığında sesler kesildi.

Broşürde ayaklarının hikayesi de anlatılıyordu. Pek çok genç Çinli kadın gibi Afong Moy'un ayakları da küçükken kırılmış ve bağlanarak büyümeleri engellenmiş ve kıvrık bir şekilde bırakılmıştı.

Doğal olmayan bir kavis ona sallantılı, dengesiz bir yürüyüş veriyordu. O sahnede yürürken, Robin'in etrafındaki erkekler daha yakından bakmak için öne doğru ittiler. Ama Robin bu çekiciliği anlayamıyordu. Kadının ayaklarının görüntüsü ne erotik ne de büyüleyici görünüyordu, daha ziyade büyük bir mahremiyet istilasası gibiydi. Orada durmuş onu seyrederken, sanki kadın az önce onun önünde pantolonunu indirmiş gibi utanıyordu.

Afong May sandalyesine döndü. Gözleri aniden Robin'inkilere kilitlendi; odayı taramış ve Robin'in yüzünde bir akrabalık bulmuş gibiydi. Yanakları kızaran Robin gözlerini kaçırdı. Kadın şarkı söylemeye başladığında -Robin'in tanımadığı ve anlayamadığı hafif, unutulmaz bir melodi- kalabalığın arasından sıyrılıp odadan çıktı.

Griffin dışında o zamandan beri hiç Çinli görmemişti.

İç kısımlara doğru yelken açtıklarında, Letty'nin sürekli önce kendi yüzüne, sonra da liman işçilerinin yüzüne baktığını, sanki onları karşılaştırdığını fark etti. Belki de tam olarak ne kadar Çinli göründüğünü ya da büyük bir duygusal katarsis yaşayıp yaşamadığını anlamaya çalışıyordu. Ama göğsünde hiçbir şey kıpırdamadı. Güvertede dururken, bir ömür boyu uzak kaldığı anavatanına ayak basmasına dakikalar kala, Robin'in hissettiği tek şey boşluktu.

Demir alıp Whampoa'da karaya çıktılar ve Kanton'un nehir kıyısına doğru devam etmek üzere daha küçük teknelere bindiler. Burada şehir, gongların, havai fişeklerin ve teknelerini nehirde bir aşağı bir yukarı hareket ettiren bağırان kayıkçıların sürekli gürleyen ve uğuldayan seslerinden oluşan bir gürültüye dönüştü. Dayanılmaz bir gürültü vardı. Robin çocukluğunda böyle bir gürültüyü hatırlamıyordu; ya Kanton çok daha kalabalıklaşmıştı ya da kulakları bu seslere alışmamıştı.

Jackass Point'te karaya çıktılar ve burada Jardine, Matheson & Co. ile bağlantıları olan Bay Baylis tarafından karşılandılar. Bay Baylis kısa boylu, iyi giyimli, koyu renk gözlü, zeki bir adamdı ve şaşırtıcı bir canlılıkla konuşuyordu. "Daha iyi bir zamanda gelemezsiniz," dedi ve önce Profesör Lovell'ın, sonra Robin'in, sonra da Ramy'nin elini sıktı. Kızları görmezden geldi. 'Burası tam bir felaket - Çinliler her geçen gün daha da cesaretleniyor. Dağıtım halkalarını parçaladılar - geçen gün limanda hızlı yengeçlerden birini bombaladılar, Tanrı'ya şükür gemide kimse yoktu - ve böyle devam ederse baskılar ticareti imkansız hale getirecek.

Yürürlerken Profesör Lovell, "Peki ya Avrupa kaçakçılık tekneleri?" diye sordu.

"Bu geçici bir çözümdü ama sadece bir süreliğine. Sonra Genel Vali adamlarını kapı kapı ev aramaya göndermeye başladı. Bütün şehir dehşete düştü. Sadece uyuşturucunun adını söyleyerek bile bir adamı korkutabilirsin. Hepsi İmparator'un gönderdiği yeni İmparatorluk Komiseri'nin suçu. Lin Zexu. Yakında onunla tanışacaksınız; uğraşmamız gereken kişi o.' Bay Baylis yürürken o kadar hızlı konuşuyordu ki Robin nefesinin hiç tükenmemesine şaşırdı. "Sonra geldi ve Çin'e getirilen tüm afyonun derhal teslim edilmesini istedi. Bu geçen Mart ayıydı. Tabii ki hayır dedik, o da ticareti askıya aldı ve bize kurallara göre oynamaya hazır olana kadar Fabrikalardan ayrılmamamızı söyledi. Düşünebiliyor musunuz? Bizi kuşatma altına aldı.

"Kuşatma mı? Profesör Lovell hafifçe endişeli görünerek tekrarladı.

"Aslında o kadar da kötü değildi. Çinli personel evlerine gitti, bu bir sınavdı - kendi çamaşırlarımı yıkamak zorunda kaldım ve bu bir felaketti - ama bunun dışında genellikle moralimizi yüksek tuttuk. Gerçekten tek zararları aşırı beslenme ve egzersiz eksikliğiydi. Bay Baylis kısa ve kötü bir kahkaha attı. 'Ne mutlu ki bunlar geride kaldı ve artık dışarıda dilediğimiz gibi dolaşabiliriz, hiçbir zararı yok. Ama cezalar olmalı, Richard. Bu yaptıklarının yanlarına kalmayacağını öğrenmeliler. İşte geldik bayanlar ve baylar, işte evinizden eviniz.

Güneybatı banliyölerini geçtikten sonra, hepsi de gözle görülür şekilde Batılı tasarıma sahip, girintili çıkıntılı verandalar, neoklasik süslemeler ve Avrupa bayraklarıyla dolu on üç binadan oluşan bir sıraya rastladılar. Bunlar Kanton'un geri kalanına o kadar sarsıcı görünüyordu ki, sanki bir dev Fransa ya da İngiltere'den düzgün bir şerit kazmış ve onu toptan şehrin kenarına bırakmış gibiydi. Bay Baylis'in açıklamasına göre bunlar, üretim merkezleri oldukları için değil, ticaretin aracıları olan faktörlerin konutları oldukları için bu adı alan Fabrikalardı. Tüccarlar, misyonerler, hükümet yetkilileri ve askerler ticaret sezonu boyunca burada yaşarlardı.

"Çok güzeller, değil mi?" dedi Bay Baylis. "Eski bir çöp yığınının üzerindeki bir avuç elmas gibi.

Yeni İngiliz Fabrikası'nda kalacaklardı. Bay Baylis onları hızlıca zemin kattaki depodan geçirdi, sosyal odayı ve yemek salonunu geçerek üst katlardaki ziyaret odalarına götürdü. Ayrıca, iyi stoklanmış bir kütüphane, birkaç çatı terası ve hatta nehir kenarına bakan bir bahçe olduğunu belirtti.

Bay Baylis, "Yabancıları yabancı yerleşim bölgesinde tutma konusunda çok katılar, bu yüzden tek başınıza keşfe çıkmayın," diye uyardı. 'Fabrikaların içinde kalın. İmparatorluk Fabrikası'nda bir köşe var - bu üç numara - Markwick & Lane'de ihtiyacınız olabilecek her türlü Avrupa malı satılıyor, ancak deniz haritaları dışında pek fazla kitapları yok. O çiçek tekneleri kesinlikle yasak, beni duyuyor musunuz? Tüccar dostlarımız, eğer bir arkadaşla ihtiyacınız olursa akşamları ziyaret etmeleri için daha sağduyulu bazı kadınlar ayarlayabilirler, değil mi?

Ramy'nin kulakları kıpkırmızı olmuştu. "İyi olacağız, efendim.

Bay Baylis kıkırdadı. "Keyfinize bakın. Bu koridorun hemen aşağısında kalacaksınız.

Robin ve Ramy'nin odası oldukça kasvetliydi. Orijinalinde koyu yeşile boyanmış olması gereken duvarlar şimdi neredeyse siyahtı. Kızların odası da bir o kadar karanlık ve oldukça küçüktü; tek kişilik yatakla duvar arasında neredeyse yürünecek kadar boşluk vardı. Ayrıca hiç penceresi de yoktu. Robin orada iki hafta boyunca nasıl yaşamalarının beklendiğini anlayamıyordu.

"Teknik olarak burası bir depolama birimi, ancak sizi beyefendilere çok yakın tutamazdık. Bay Baylis en azından özür diler gibi görünmek için çaba sarf etti. "Anlıyorsunuz.

"Elbette," dedi Letty, bavulunu odanın içine iterek. "Ağırladığınız için teşekkür ederim.

Eşyalarını yerleştirdikten sonra, en az yirmi beş kişinin oturabileceği çok büyük bir masayla döşenmiş yemek salonunda toplandılar. Masanın ortasında, ahşap bir iskelet üzerine gerilmiş kumaş yelkenden yapılmış devasa bir yelpaze asılı duruyordu ve bu yelpaze, yemek servisi boyunca hiç durmadan çekip gevşeten bir hizmetçi tarafından sürekli hareket halinde tutuluyordu. Robin bunu oldukça dikkat dağıtıcı buluyordu - hizmetçinin gözleriyle her karşılaştığında garip bir suçluluk duygusu hissediyordu - ama fabrikanın diğer sakinleri işçiyi görünmez buluyor gibiydi.

O akşamki yemek Robin'in o güne kadar katlandığı en korkunç ve rahatsız edici yemeklerden biriydi. Masadakiler arasında Jardine & Matheson çalışanlarının yanı sıra Magniac & Co., J. Scott & Co. ve Robin'in adını hemen unuttuğu diğer nakliye şirketlerinin temsilcileri de vardı. Hepsi de Bay Baylis'le tamamen aynı kumaştan kesilmiş gibi görünen beyaz adamlardı - yüzeysel olarak çekici ve konuşkan adamlar, temiz kıyafetlerine rağmen, soyut bir hava yayıyor gibiydiler

kirlilik. İşadamlarının yanı sıra, Çinli ruhları dönüştürmekten çok nakliye şirketleri için tercümanlık yaptığı anlaşılan Almanya doğumlu bir misyoner olan Rahip Karl Gützlaff da vardı. Rahip Gützlaff gururla onlara aynı zamanda Çin'de Faydalı Bilginin Yayılması Derneği'nin bir üyesi olduğunu,* ve şu anda Çinlilere Batı'nın zor serbest ticaret kavramını öğretmek için Çince bir dergi için bir dizi makale yazdığını söyledi.

Bay Baylis, ilk yemek olan yavan bir zencefilli çorba servis edilirken Robin'e, "Bizimle çalıştığınız için çok mutluyuz," dedi. 'İngilizce tam bir cümleyi bir araya getirebilen iyi Çinli çevirmenler bulmak çok zor. Batılı eğitim almış olanlar çok daha iyi. Perşembe günü Komiser ile yapacağım görüşmede benim için tercümanlık yapacaksın.

"Ben mi?" Robin irkildi. "Neden ben? Bunun haklı bir soru olduğunu düşündü; daha önce hiç profesyonel olarak tercümanlık yapmamıştı ve Kanton'daki en büyük otoriteyle görüşmek için onu seçmek tuhaf görünüyordu. "Neden Rahip Gützlaff değil? Ya da Profesör Lovell?

Profesör Lovell alaycı bir tavırla, "Çünkü biz Kafkasyalı erkekleriz," dedi. "Ve dolayısıyla barbarız.

Bay Baylis, 'Barbarlarla da konuşmazlar tabii,' dedi.

Profesör Lovell, 'Karl Çinli gibi görünüyor,' dedi. 'Hâlâ senin en azından yarı Doğulu olduğuna inanmıyorlar mı?

"Sadece kendimi Ai Han Zhe olarak tanıttığımda," dedi* Peder Gützlaff. 'Yine de Komiser Lin'in bu unvandan pek hoşlanmayacağını düşünüyorum.

Robin neyin bu kadar komik olduğunu anlayamasa da şirketteki herkes kıkırdadı. Tüm bu alışverişin altında belli bir kendini beğenmişlik, bir kardeşlik havası, geri kalanların anlamadığı uzun süredir devam eden bir şakaya ortak erişim havası vardı. Bu Robin'e Profesör Lovell'ın Hampstead'deki toplantılarını hatırlattı, çünkü o zamanlar da şakanın ne olduğunu ya da erkeklerin neden bu kadar memnun olmaları gerektiğini asla anlayamamıştı.

Kimse çorbasını fazla içmiyordu. Hizmetkârlar kâseleri kaldırıp yerlerine aynı anda hem ana yemeği hem de tatlıyı koydular. Ana yemek, Robin'in anlayamadığı, sığır ya da domuz eti gibi gri, sosla kaplı bir tür yumru ile patatesti. Tatlı ise daha da gizemliydi; süngere benzeyen, şiddetli turuncu bir şeydi.

"Nedir bu? Ramy tatlısını dürterek sordu.

Victoire çatalıyla bir parça kesip inceledi. "Sanırım yapışkan şekerlemeli puding.

'Turuncu,' dedi Robin.

"Yanmış. Letty başparmağını yaladı. "Ve sanırım havuçla yapılmış?

Diğer konuklar yine kıkırdıyordu.

Bay Baylis, "Mutfak personelinin hepsi Çinli," diye açıkladı. 'İngiltere'ye hiç gitmemişler. İstedğimiz yiyecekleri tarif edip duruyoruz ve tabii ki tadının nasıl olduğu ya da nasıl yapılacağı hakkında hiçbir fikirleri yok ama yine de denediklerini görmek komik. İkinci çayı daha iyi. Tatlı ikramların ne anlama geldiğini anlıyorlar ve burada süt tedarik etmek için kendi İngiliz ineklerimiz var.

"Anlamıyorum," dedi Robin. 'Neden onlara Kanton yemekleri pişirtmiyorsunuz?

"Çünkü İngiliz mutfağı insana evini hatırlatıyor," dedi Rahip Gützlaff. 'İnsan uzak yolculuklarda bu tür rahatlıkların kıymetini biliyor.

"Ama tadı çöp gibi," dedi Ramy.

"Ve hiçbir şey bundan daha İngiliz olamaz," dedi Peder Gützlaff, gri etini kuvvetlice keserek.

"Her neyse," dedi Bay Baylis, "Komiserle çalışmak şeytani derecede zor olacak. Söylentilere göre çok katı, son derece tutucu biri. Kanton'un bir yolsuzluk çukuru olduğunu ve tüm Batılı tüccarların hükümetini dolandırmaya niyetli hainler olduğunu düşünüyor.

Peder Gützlaff, kendinden memnun kıkırdamalar eşliğinde, "Zeki biri," dedi.

'Bizi hafife almalarını tercih ederim,' diye onayladı Bay Baylis. 'Şimdi, Robin Swift, elimizdeki mesele afyon bonusu, yani tüm yabancı gemilerin Çin yasaları önünde kaçakçılığını yaptıkları afyonun sorumluluğunu üstlenmeleri. Eskiden bu yasak sadece kağıt üzerinde vardı. Gemilerimizi - nasıl diyelim? - Lintin ve Camsingmoon gibi *dış demirleme yerlerine yanaşıyor* ve burada yerel ortaklarla yeniden satış için kargo dağıtım yapıyorduk. Ama Komiser Lin döneminde her şey değişti. Onun gelişi, size söylediğim gibi, büyük bir sarsıntı oldu. Kaptan Elliot -iyi adamdır ama önemli olduğu yerde korkağın tekidir- elimizdeki tüm afyona el koymalarına izin vererek durumu yatıştırdı. Bay Baylis burada sanki fiziksel bir acı çekiyormuş gibi göğsünü sıktı. 'Yirmi binden fazla sandık. Bunun değerinin ne kadar olduğunu biliyor musunuz? Neredeyse iki buçuk milyon pound. Size söylüyorum, bu İngiliz mallarına haksız yere el koymaktır. Bu kesinlikle savaş sebebi.

Kaptan Elliot bizi açlıktan ve şiddetten kurtardığını sanıyor ama Çinlilere sadece bizi ezip geçebileceklerini gösterdi. Bay Baylis  atalını Robin'e do rulttu. 'İşte bu yüzden sana ihtiya ımız olacak. Richard bu tur müzakerelerde ne istediğimizi sana anlattı, değil mi?

"Teklif taslaklarını okudum," dedi Robin. 'Ama  ncelikler konusunda biraz kafam karı tı...'

"Evet?"

"Afyon konusundaki ültimatom biraz aşırıya ka mı  gibi görünüyor," dedi Robin. 'Bunu neden daha parçalı anlaşmalara b lmedi inizi anlamıyorum. Demek istediğim, elbette diğer tüm ihracatlar için hala pazarlık yapabilirsiniz-'

"Başka ihracat yok," dedi Bay Baylis. " nemli olan hiçbiri.

Robin  aresizce, "G r n  e göre Çinliler oldukça haklı," dedi. "Bu kadar zararlı bir ilaç olduğu düşünülürse.

"Saçmalama. Bay Baylis geniş, pratik bir gülümsemeyle gülümsedi. 'Afyon içmek bildiğim en güvenli ve en centilmence spe ulasyondur.

Bu o kadar açık bir yalandı ki Robin hayretle gözlerini kırpı tırdı. "Çin memorandumları bunu ülkelerine musallat olmuş en büyük ahlaksızlıklardan biri olarak tanınıyor.

"Afyon o kadar da zararlı değil," dedi Peder Gützlaff. 'Gerçekten de, İngiltere'de her zaman laudanum olarak reçete edilir. Küçük ya lı hanımlar uyumak için düzenli olarak kullanıyorlar. Tütün ya da konyak kadar kötü bir alışkanlık değil. Cemaatimin  yelerine sık sık tavsiye ediyorum.

"Ama pipo afyonu çok daha güçlü değil mi? Ramy araya girdi. 'Burada söz konusu olan uyku yardımcıları değil gibi görünüyor.

Bay Baylis biraz da sabırsızlıkla, 'Bu asıl noktayı kaçırmak olur,' dedi. 'Mesele uluslar arasında serbest ticaret. Hepimiz liberaliz, değil mi? Malları olanlar ile onları satın almak isteyenler arasında hiçbir kısıtlama olmamalı. Adalet budur.

"Tuhaf bir savunma," dedi Ramy, "bir ahlaksızlı ı erdemle me rula tırmak.

Bay Baylis alay etti. 'Qing İmparatoru *ahlaksızlıkları*  nemsemez. Gümüş konusunda cimri, hepsi bu. Ama ticaret ancak bir şeyler alıp verdi imizde i ler ve şu anda açık veriyoruz. G r n  e göre Çinlilerin afyon dışında istediği hiçbir  eyimiz yok. O şeyden yeterince alamıyorlar. Bunun için her şeyi öderler. Bana kalsa bu ülkedeki her erkek, kadın ve  ocuk doğru düzgün d   nemez hale gelene kadar afyon dumanı çekerdi.

Elini masaya vurarak sözlerini tamamladı. Gürültü belki de amaçladığından daha yüksekti; bir silah sesi gibi çatırdadı. Victoire ve Letty irkilerek geri çekildiler. Ramy cevap veremeyecek kadar şaşkın görünüyordu.

"Ama bu çok zalimce," dedi Robin. 'Bu - bu korkunç derecede zalimce.

"Bu onların özgür seçimi, değil mi? Bay Baylis dedi ki. 'İş dünyasını suçlayamazsınız. Çinliler sadece pis, tembel ve kolay bağımlı oluyorlar. Ve kesinlikle aşağı bir ırkın zaafları için İngiltere'yi suçlayamazsınız. Para kazanılacak bir yerde değil.

"Bay Baylis. Robin'in parmakları garip ve acil bir enerjiyle karıncalandı; kaçmak mı yoksa adama vurmak mı istediğini bilmiyordu. "Bay Baylis, *ben* bir Çinliyim.

Bay Baylis ilk kez sustu. Gözleri Robin'in yüzünde gezindi, sanki bu ifadenin doğruluğunu onun yüz hatlarından anlamaya çalışıyordu. Sonra Robin'in büyük şaşkınlığıyla bir kahkaha patlattı.

"Hayır, değilsin. Arkasına yaslandı ve ellerini göğsünde kavuşturdu, hâlâ kahkahalar atıyordu. 'Yüce Tanrım. Bu çok komik. Hayır, sen değilsin.

Profesör Lovell hiçbir şey söylemedi.

Çeviri çalışmaları ertesi gün hemen başladı. Kanton'da iyi dilbilimcilere her zaman yoğun talep vardı ve ortaya çıktıklarında bir düzine farklı yöne çekiliyorlardı. Batılı tüccarlar hükümet lisanslı yerli Çinli dilbilimcileri kullanmaktan hoşlanmıyordu çünkü dil becerileri genellikle vasatın altındaydı.

Bay Baylis, Profesör Lovell'a, 'Bırakın İngilizceyi,' diye yakındı, 'bunların yarısı Mandarin dilini bile akıcı bir şekilde konuşmıyor. Ayrıca sizin çıkarlarınızı temsil edeceklerine de güvenemezsiniz. Size doğruyu söylemediklerini her zaman anlayabilirsiniz - bir keresinde bir adam gümrük oranları hakkında yüzüme karşı yalan söylemişti, oysa Arap rakamları tam karşımdaydı.

Ticaret şirketleri zaman zaman akıcı Çince bilen Batılıları istihdam ediyordu, ancak bunları bulmak zordu. Resmi olarak, bir yabancıya Çince öğretmek ölümle cezalandırılabilir bir suçtu. Çin'in sınırları biraz daha gözenekli olduğu için bu yasayı uygulamak imkânsızdı ama bu, yetenekli çevirmenlerin genellikle Rahip Gützlaff gibi çok az boş zamanı olan misyonerler olduğu anlamına geliyordu. Sonuç olarak Robin ve Profesör Lovell gibi insanlar ağırlıkları kadar altın değerindeydi. Ramy, Letty ve Victoire, zavalcılıklar, bütün gün fabrikadan fabrikaya mekik dokuyarak gümüş işi yapıyorlardı

Ancak Robin ve Profesör Lovell'ın programları sabah sekizden itibaren başlayan toplantılarla doluydu.

Kahvaltıdan hemen sonra Robin, Bay Baylis'e Çinli gümrük yetkilileriyle nakliye manifestolarını gözden geçirmek için limana kadar eşlik etti. Gümrük idaresi kendi tercümanlarını tedarik etmişti; Meng adında, her İngilizce kelimeyi sanki yanlış telaffuz etmekten korkuyormuş gibi yavaş ve ürkek bir dikkatle söyleyen, soluk benizli, gözlüklü bir adamdı bu.

"Şimdi envanterin üzerinden geçeceğiz," dedi Robin'e. Hürmetkâr, yukarı doğru eğilen ses tonu sanki bir soru soruyormuş gibi gelmişti; Robin ondan izin isteyip istemediğini anlayamadı.

"Ee - evet. Boğazını temizledi, sonra en iyi Mandarin diliyle "Devam edin" dedi.

Meng envanter listesini okumaya başladı, Bay Baylis'in bu malların hangi kutularda saklandığını teyit edebilmesi için her kalemden sonra yukarı baktı. 'Yüz yirmi beş pound bakır. Yetmiş sekiz pound ham ginseng. Yirmi dört kutu be ... böceği-'

"Betel fıstığı," diye düzeltti Bay

Baylis. "Betel mi?

"Bilirsiniz, betel," dedi Bay Baylis. 'Ya da areka fıstığı, isterseniz. Çiğnemek için. Çenesini işaret etti ve mimik yaptı. "Hayır mı?

Hâlâ şaşkın olan Meng yardım için Robin'e baktı. Robin hızlıca Çinceye çevirdi ve Meng başını salladı. "Böcek fıstığı.

"Bu kadar yeter," diye tersledi Bay Baylis. 'Bırak Robin yapsın - tüm listeyi tercüme edebilirsin, değil mi Robin? Bu bize çok zaman kazandırır. Sana söyledim, hepsi umutsuz vaka - koca bir ülke ve aralarında İngilizce bilen tek bir kişi bile yok.

Meng bunu çok iyi anlamış görünüyordu. Robin'e sert bir bakış fırlattı ve Robin onun gözlerinden kaçmak için başını manifestonun üzerine eğdi.

Bütün sabah böyle devam etti: Bay Baylis, hepsine inanılmaz bir kabalıkla davrandığı Çinli ajanlar alayıyla karşılaştı ve sonra Robin'e baktı, sanki ondan sadece sözlerini değil, muhataplarını tamamen küçümsemesini de tercüme etmesini bekliyordu.

Öğle yemeği için ayrıldıklarında, Robin'in ağırlı ve zonklayıcı bir baş ağrısı başlamıştı. Bay Baylis'in arkadaşlığına bir an bile dayanamadı. İngiliz Fabrikası'nda yenen akşam yemeği bile r a h a t v e r m e d i ; Bay Baylis bütün zamanını Robin'in saçma sapan iddialarını anlatarak geçirdi.

gümrük memurlarının yaptıklarını anlattı ve Robin'in her fırsatta Çinlileri sözlü olarak tokatlamış gibi görünmesine neden olacak şekilde hikâyelerini anlatmaya devam etti. Ramy, Victoire ve Letty şaşkın şaşkın bakıyorlardı. Robin neredeyse hiç konuşmuyordu. Yemeğini -bu kez tatsız da olsa daha katlanılabilir bir pilav üstü dana eti yemeği- tika basa yedi ve sonra dışarı çıkacağını duyurdu.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye sordu Bay Baylis.

"Gidip şehri görmek istiyorum. Robin'in kızgınlığı onu cesaretlendirdi.

"Bugünlük işimiz bitti, değil mi?

Bay Baylis, 'Yabancıların şehre girmesine izin verilmiyor,' dedi. 'Ben yabancı değilim. Ben burada doğdum.

Bay Baylis cevap vermedi. Robin onun sessizliğini onay olarak algıladı. Ceketini kaptı ve kapıya doğru yürüdü.

Ramy onun peşinden koştu. "Seninle gelebilir miyim?

Lütfen, dedi Robin neredeyse ama tereddüt etti. "Yapabileceğinden emin değilim.

Robin, Victoire ve Letty'nin onlara doğru baktığını gördü. Letty ayağa kalkmak ister gibi yaptı ama Victoire bir kolunu onun omzuna koydu.

"İyi olacağım," dedi Ramy, ceketini çekiştirerek. "Seninle birlikte olacağım.

Ön kapıdan çıkıp On Üç Fabrika'ya doğru yürüdüler. Yabancıların yaşadığı bölgeden Kanton banliyölerine geçtiklerinde kimse onları durdurmadı; kimse kollarından tutup ait oldukları yere dönmeleri için ısrar etmedi. Ramy'nin yüzünde bile tuhaf bir yorum yoktu; Hintli lazerler Kanton'da sık rastlanan bir manzaraydı ve beyaz yabancılardan daha az dikkat çekiyorlardı. Garip bir şekilde, İngiltere'deki durumlarının tam tersiydi.

Robin onları Canton şehir merkezindeki sokaklarda rastgele dolaştırdı. Ne aradığını bilmiyordu. Çocukluğunun uğrak yerleri mi? Tanıdık simge yapılar mı? Aklında bir hedef yoktu; katarsis getireceğini düşündüğü bir yer yoktu. Hissettiği tek şey derin bir acıliyetti, güneş batmadan önce yürüyebildiği kadar çok bölgeden geçme ihtiyacı.

"Eviniz gibi hissediyor musunuz? Ramy sordu - hafifçe, tarafsızca, sanki yumurta kabuklarının üzerinde parmak uçlarında yürüyormuş gibi.

"Hiç de değil," dedi Robin. Kafasının çok karıştığını hissetti. "Bu - bunun ne olduğundan emin değilim.

Canton onun bıraktığı yerden çok farklıydı. Robin kendini bildi bileli devam eden rıhtım inşaatı, yeni binalar, depolar, şirket ofisleri, hanlar, restoranlar ve çayhanelerden oluşan komplekslere dönüşmüştü. Ama başka

ne bekliyordu ki?

Kanton her zaman değişken, dinamik bir şehir olmuş, denizin getirdiklerini içine çekmiş ve hepsini kendine özgü melezliği içinde sindirmişti. Geçmişe bağlı kalabileceğini nasıl düşünebilirdi ki?

Yine de, bu dönüşüm bir ihanet gibi hissettirdi. Şehir eve dönüş yolunu kapatmış gibi hissettiriyordu.

"Eskiden nerede yaşıyordun? Ramy hâlâ o dikkatli ve nazik ses tonuyla, sanki Robin dökülmek üzere olan bir duygu sepetiymiş gibi sordu.

"Gecekondu kasabalarından biri. Robin etrafına bakındı. "Buradan çok uzakta değil sanırım.

"Gitmek istiyor musun?

Robin o kuru, havasız evi, ishal ve çürüyen ceset kokusunu düşündü. Orası bir daha ziyaret etmek isteyeceği son yerdi. Ama bakmamak daha da kötü görünüyordu. "Bulabileceğimden emin değilim. Ama deneyebiliriz.

Sonunda Robin eski evine dönüş yolunu buldu - artık tamamen yabancı hale gelen sokakları takip ederek değil, rıhtım, nehir ve batan güneş arasındaki mesafe tanıdık gelene kadar yürüyerek. Evet, evinin olması gereken yer burasıydı - nehir kıyısının kıvrımını ve karşı kıyıdaki çekçek parkını hatırlıyordu.

"Burası mı?" diye sordu Ramy. "Hepsi dükkan.

Sokak hatırladığı hiçbir şeye benzemiyordu. Ailesinin evi yeryüzünden silinip gitmişti. Temellerinin nerede olduğunu bile söyleyemiyordu - önlerindeki çay dükkânının, solundaki şirket ofisinin ya da sokağın sonuna yakın, cafcıflı kırmızı boyayla *huā yān guān* yazan bir tabelası olan cömertçe süslenmiş *dükkânın* altında olabiliyorlardı. Çiçekçi dükkânı. Bir afyon mağarası.

Robin ona doğru yürüdü.

"Nereye gidiyorsun? Ramy aceleyle arkasından koştu. "O da ne?

"Tüm afyonun gittiği yer burası. İçmek için buraya geliyorlar. Robin aniden dayanılmaz bir merak hissetti. Bakışları dükkânın vitrininde geziniyor, her ayrıntıyı ezberlemeye çalışıyordu - büyük kâğıt fenerler, lake dış cephe, yüzleri boyalı ve uzun etekli kızlar vitrinden ona sesleniyordu. O yaklaşırken kollarını dansçılar gibi uzatarak ona gülümsüyorlardı.

Kantonca 'Merhaba bayım' diye seslendiler. "Biraz eğlenmek için içeri gelmez misiniz?

"Aman Tanrım," dedi Ramy. 'Oradan uzaklaş.

"Bir dakika. Robin şiddetli, çarpık bir bilme arzusuyla zorlandığını hissetti, insanı bir yarayı dürtmeye zorlayan aynı kısır dürtü, sadece ne kadar kötü acı verebileceğini görmek için. "Sadece etrafa bir göz atmak istiyorum.

İçeride, koku ona bir duvar gibi çarptı. Tiksindirici, mide bulandırıcı ve şeker gibi tatlıydı; aynı anda hem itici hem de baştan çıkarıcıydı.

"Hoş geldiniz, efendim. Robin'in kolunda bir hostes belirdi. Robin'in yüz ifadesini görünce genişçe gülümsedi. "Bu ilk gelişiniz mi?

"Ben-" Birden kelimeler Robin'i susturdu. Kantonca anlayabiliyordu ama konuşamıyordu.

"Denemek ister misiniz? Ev sahibesi ona doğru bir pipo uzattı. Pipo çoktan yakılmıştı; kabı hafifçe yanan afyonla parlıyordu ve ucundan küçük bir duman damlası yayılıyordu. "İlk içkiniz, bayım.

"Ne diyor o? Ramy sordu. "Birdie, dokunma ona.

"Bakın ne kadar eğleniyorlar. Ev sahibesi oturma odasını işaret etti. "Tadına bakmak istemez misiniz?

Çalışma odası erkeklerle doluydu. Robin onları daha önce fark etmemişti, hava çok karanlıktı ama şimdi en az bir düzine afyon tiryakisinin alçak koltuklara yayılmış, çeşitli soyunma hallerinde olduğunu gördü. Bazıları kucaklarına tünemiş kızları okşuyor, bazıları kayıtsızca bir kumar oyunu oynuyor, bazıları da ağızları yarı açık, gözleri yarı kapalı, hiçbir şeye bakmadan tek başlarına sersemlemiş yatıyorlardı.

Amcan o inlerden uzak duramazdı. Bu görüntü on yıldır hatırlamadığı kelimeleri, annesinin sesindeki kelimeleri, çocukluğu boyunca iç geçirdiği kelimeleri hatırlattı. *Eskiden zengindik, hayatım. Şimdi halimize bak.*

Annesinin, amcası aile servetini böyle bir afyon batağında heba etmeden önce baktığı bahçeleri ve giydiği elbiseleri acı acı anımsadığını düşündü. Annesini, genç ve çaresiz, kendisine para vaat eden, onu kullanan ve istismar eden ve onu bir İngiliz hizmetçiyle ve çocuklarını, kendi çocuğunu, kendi konuşmadığı bir dilde yetiştirmesi için bir dizi şaşırtıcı talimatla bırakan yabancı adam için her şeyi yapmaya hevesli olarak hayal etti. Robin yoksulluktan, yoksulluk da bundan üretilen seçimlerle doğdu.

"Bir içki, bayım?

Ne yaptığının farkına varmadan pipo ağzındaydı - nefes alıyordu, ev sahibi daha geniş gülümsüyordu, anlamadığı bir şeyler söylüyordu ve her şey tatlı, baş döndürücü, sevimli ve korkunçtu

bir kez. Öksürdü, sonra tekrar sertçe emdi; bu şeyin ne kadar bağımlılık yaptığını, insanı gerçekten her şeyden vazgeçirip vazgeçirmediğini görmeliydi.

"Tamam. Ramy onun kolunu kavradı. "Bu kadar yeter, gidelim.

Şehre doğru hızlı adımlarla geri yürüdüler, bu kez Ramy öndeydi. Robin tek kelime bile konuşmadı. Birkaç kadeh afyonun onu ne kadar etkilediğini, semptomlarını sadece hayal edip etmediğini anlayamıyordu. Bir keresinde meraktan De Quincey'nin *Bir İngiliz Afyon Yiyenin İtirafı'nın* bir kopyasına göz atmıştı; bu kitapta afyonun etkisi tüm yetilere 'sükûnet ve dinginlik' vermek, kişinin kendine hâkimiyetini 'büyük ölçüde canlandırmak' ve 'kalbe bir genişleme' vermek olarak tanımlanıyordu. Ama o bunların hiçbirini hissetmedi. Şu anda kendisini tanımlamak için kullanabileceği tek kelime 'pek iyi değil' idi; belli belirsiz midesi bulanıyor, başı dönüyor, kalbi çok hızlı atıyor ve vücudu çok yavaş hareket ediyordu.

"İyi misin? Ramy bir süre sonra sordu.

"Boğuluyorum," diye mırıldandı Robin.

"Hayır, değilsin," dedi Ramy. 'Sadece histerik davranıyorsun. Fabrikalara geri döneceğiz ve sen de güzel, uzun bir bardak su içeceksin-'

"Buna *yánghuò* deniyor," dedi Robin* . "Afyona böyle diyordu. *Yáng* "yabancı", *huò* "mal" anlamına gelir. *Yánghuò* "yabancı mallar" demek. Burada her şeye böyle hitap ediyorlar. *Yáng* insanları. *Yáng* loncaları. *Yánghuòre* - yabancı mallara, afyona karşı bir takıntı. Ve bu benim. Bu benden geliyor. Ben *Yáng*'ım.'

Altında balıkçıların ve kayıkların gidip geldiği bir köprünün üzerinde durdular. Bu gürültü, uzakta çok zaman geçirdiği ve şimdi deşifre etmek için odaklanmak zorunda olduğu bir dilin kakofonisi, Robin'in ellerini kulaklarına bastırmasına, olması gereken ama ev gibi hissettirmeyen bu ses manzarasını engellemek istemesine neden oldu.

"Sana söylemediğim için özür dilerim," dedi.

"Hermes hakkında. Ramy iç çekti. "Birdie, şimdi olmaz.

"Sana söylemeliydim," diye ısrar etti Robin. "Söylemeliydim ama söylemedim, çünkü bir şekilde her şey hâlâ kafamda bölünmüştü ve iki parçayı asla bir araya getiremedim çünkü görmedim Sadece - nasıl göremedim bilmiyorum.

Ramy uzun bir süre sessizce ona baktı, sonra bir adım daha yaklaşarak yan yana durdular ve suya baktılar.

"Biliyor musun," dedi sessizce, "vasım Sir Horace Wilson bir keresinde beni yatırım yaptığı afyon tarlalarından birine götürmüştü. Batı Bengal'de. Sana bundan hiç bahsettiğimi sanmıyorum. Bu malın büyük kısmı orada yetiştiriliyor - Bengal, Bihar ve Patna'da. Sir Horace'ın plantasyonlardan birinde hissesi vardı. Çok gururluydu; bunun sömürge ticaretinin geleceği olduğunu düşünüyordu. Tarlada çalışan işçileriyle el sıkışmamı istedi. Bir gün onların amiri olabileceğimi söyledi. Bu şey her şeyi değiştirdi, dedi. Bu ticaret açığını düzeltti.

"Gördüklerimi asla unutacağımı sanmıyorum. Dirseklerini köprüye dayadı ve iç çekti. "Sıra sıra çiçekler. Koca bir okyanus. O kadar parlak kırmızılar ki tarlalar yanlışı görünüyor, sanki toprağın kendisi kanıyor. Hepsi kırsalda yetiştiriliyor. Sonra paketlenip Kalküta'ya taşınıyor ve burada doğrudan buraya getiren özel tüccarlara teslim ediliyor. Buradaki en popüler iki afyon markasının adı Patna ve Malwa. İkisi de Hindistan'ın iki bölgesi. Benim evimden doğruca seninkine, Birdie. Komik değil mi?" Ramy yan gözle ona baktı. 'İngilizler senin ülkeneye uyuşturucu pompalamak için benim ülkemi narko-militer bir devlete dönüştürüyorlar. Bu imparatorluk bizi böyle birbirine bağlıyor.

Robin o zaman zihninde büyük bir örümcek ağı gördü. Hindistan'dan İngiltere'ye pamuk, Hindistan'dan Çin'e afyon, Çin'de gümüşün çaya ve porselene dönüşmesi ve her şeyin İngiltere'ye geri akması. Kulağa çok soyut geliyordu - sadece kullanım, değişim ve değer kategorileri - ta ki öyle olmayana kadar; içinde yaşadığınız ağı ve yaşam tarzınızın gerektirdiği sömürüleri fark edene kadar, her şeyin üzerinde sömürgeci emeğin ve sömürgeci acının hayaletini görene kadar.

"Bu hasta," diye fısıldadı. 'Hasta, çok hasta ...'

'Ama bu sadece ticaret,' dedi Ramy. 'Herkes yararlanır; herkes kâr eder, tek bir ülke daha fazla kâr etse bile. Sürekli kazanç - mantık bu, değil mi? Öyleyse neden ayrılmaya çalışalım ki? Mesele şu ki Birdie, sanırım neden görmediğini anlıyorum. Neredeyse hiç kimse anlamıyor.

Serbest ticaret. İngilizlerin argümanı hep buydu: serbest ticaret, serbest rekabet, herkes için eşit bir oyun alanı. Ancak hiçbir zaman bu şekilde sonuçlanmadı, değil mi? 'Serbest ticaret' gerçekte İngiliz emperyal egemenliği anlamına geliyordu, çünkü deniz erişimini güvence altına almak için muazzam bir deniz gücü birikimine dayanan bir ticaretin nesi serbestti? Sadece ticaret şirketleri savaş yürütebilir, vergi toplayabilir, sivil ve cezai adaleti yönetebilirken?

Griffin kızmakta haklıydı, diye düşündü Robin, ama bu konuda bir şey yapabileceğini düşünmekle hata ediyordu. Bu ticaret ağları taşla kazınmıştı. Hiçbir şey bu anlaşılmayı rotasından çıkaramıyordu; çok fazla özel çıkar vardı, çok fazla para söz konusuydu. İşlerin nereye gittiğini görebiliyorlardı ama bu konuda bir şey yapabilecek güce sahip olan insanlar kâr edecekleri konumlara yerleştirilmişlerdi ve en çok zarar gören insanların hiçbir gücü yoktu.

"Unutmak çok kolaydı," dedi. 'Yani üzerine inşa edildiği kartlar - çünkü Oxford'dayken, kuledeyken, onlar sadece kelimeler, sadece fikirler. Ama dünya düşündüğümde çok daha büyük-'

'Düşündüğümüz kadar büyükmüş,' dedi Ramy. 'Sadece geri kalanının önemli olduğunu unuttuk. Gözümüzün önünde olanı görmeyi reddetmekte çok iyiydik.

"Ama şimdi gördüm," dedi Robin, "ya da en azından biraz daha iyi anladım ve bu beni parçalıyor Ramy, nedenini bile anlamıyorum. Sanki - sanki-'

Sanki ne? Sanki gerçekten korkunç bir şey görmüş gibi mi? Batı Hint Adaları'ndaki köle plantasyonlarını acımasızlıklarının doruğunda görmüş gibi mi, yoksa Hindistan'da tamamen önlenebilir kıtlıkların kurbanı olan açlıktan ölmüş bedenleri ya da Yeni Dünya'nın katledilmiş yerlilerini görmüş gibi mi? Gördüğü tek şey bir afyon mağarasıydı - ama bu, geri kalan korkunç, inkar edilemez şeyler için bir örnek teşkil etmeye yetiyordu.

Köprünün kenarına doğru eğildi ve kenardan aşağı yuvarlanırsa nasıl hissedeceğini merak etti.

"Atlayacak mısın, Birdie? Ramy sordu.

"Sadece hissettirmiyor ... Robin derin bir nefes aldı. "Hayatta olmaya hakkımız varmış gibi hissetmiyorum.

Ramy'nin sesi çok sakindi. "Bunu mu demek istiyorsun?

"Hayır, bilmiyorum, ben sadece ... Robin gözlerini sıkıca kapattı. Düşünceleri karmakarışık; ne demek istediğini nasıl ifade edeceğini bilmiyordu ve tek kavrayabildiği anılar, geçici referanslardı. "*Gulliver'in Seyahatleri'ni* hiç okudun mu? Burada yaşarken sürekli okurdum - o kadar sık okurdum ki neredeyse ezberlemiştim. Gulliver'in kendilerini Houyhnhnms olarak adlandıran atlar tarafından yönetilen ve insanların Yahoo adı verilen vahşi, aptal köleler olduğu bir ülkede bulunduğu bir bölüm var. Yer değiştirirler. Ve Gulliver, Houyhnhnm efendisiyle yaşamaya o kadar alışır, Houyhnhnm üstünlüğüne o kadar ikna olur ki, eve döndüğünde diğer insanlardan dehşete düşer. Onların embesil olduğunu düşünür. Dayanamıyor

onların etrafında olmak. Ve işte bu ... bu ...' Robin köprüünün üzerinde bir ileri bir geri sallanıyordu. Ne kadar zor nefes alırsa alsın, yeterince hava alamıyormuş gibi hissediyordu. "Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

"Biliyorum," dedi Ramy nazikçe. 'Ama bu konuda histriyoniğe girmemizin kimseye bir yararı yok. Bu yüzden aşağı in Birdie ve gidip şu bir bardak suyu içelim.

Ertesi sabah Robin, Bay Baylis'e İmparatorluk Yüksek Komiseri Lin Zexu ile görüşmek üzere şehir merkezindeki hükümet binasına kadar eşlik etti.

Yürürlerken Bay Baylis, 'Bu Lin diğerlerinden daha akıllı,' dedi. 'Neredeyse bozulmaz. Güneydoğuda ona Lin Qingtian diyorlar*' - gökler kadar açık, rüşvetten etkilenmiyor.

Robin hiçbir şey söylemedi. Canton'daki görevinin geri kalanında kendisinden istenen en az şeyi yaparak acı çekmeye karar vermişti ve bu Bay Baylis'in ırkçı söylemlerini kışkırtmayı içermiyordu.

Bay Baylis fark etmemiş gibi görünüyordu. 'Şimdi, tetikte olun. Çinliler şeytani derecede hilekar bir türdür - doğaları gereği ikiyüzlüdürler ve tüm bunlar. Her zaman bir şey söylerken tam tersini kastederler. Dikkat edin de sizi alt etmelerine izin vermeyin.

Robin kısaca, "Gözümü dört açacağım," dedi.

Bay Baylis'in anlattıklarına bakılırsa, Komiser Lin'in bir metre boyunda, ateş saçan gözlere ve hilekâr boynuzlara sahip olduğu düşünülebilir. Şahsen Komiser, orta boylu ve yapılı, yumuşak huylu, nazik yapılı bir adamdı. Alışılmadık derecede parlak ve anlayışlı görünen gözleri dışında kişiliği tamamen sıradan biriydi. Yanında kendi tercümanı vardı; kendisini William Botelho olarak tanıtan ve Robin'i şaşırtan bir şekilde Amerika Birleşik Devletleri'nde İngilizce eğitimi almış olan genç bir Çinli.

"Hoş geldiniz Bay Baylis," dedi Komiser Lin, William hızlıca İngilizceye çevirirken. "Benimle paylaşmak istediğiniz bazı düşünceleriniz olduğunu duydum.

Bay Baylis, 'Bildiğiniz gibi mesele afyon ticareti,' dedi. 'Bay Jardine ve Bay Matheson, temsilcilerinin Kanton'daki sahil boyunca herhangi bir müdahale olmaksızın yasal olarak afyon satabilmelerinin hem sizin hem de bizim halkımızın yararına olacağı görüşündeler. Bu yılın başlarında ticari temsilcilerinin gördüğü misafirperver olmayan muamele için resmi bir özrü takdir edeceklerdir. Ve bu

Birkaç ay önce el konulan yirmi bin sandık afyonun bize iade edilmesi ya da en azından piyasa değerine eşdeğer bir maddi tazminat ödenmesi adil olacaktır.

İlk birkaç dakika boyunca Komiser Lin, Robin Bay Baylis'in talep listesini sıralamaya devam ederken gözlerini kırıştırarak sadece dinledi. Robin, Bay Baylis'in yüksek ve tepeden bakan ses tonunu aktarmamaya, bunun yerine taleplerini olabildiğince düz ve duygusuz bir şekilde iletmeye çalıştı. Yine de kulakları utançtan kızardı; bu bir diyalog değil, aptal bir çocuğa verilebilecek türden bir ders gibiydi.

Bay Baylis, Komiser Lin'in tepkisizliği karşısında şaşırılmış görünmüyordu; sözleri sessizlikle karşılaşınca sözlerine devam etti: 'Bay Jardine ve Matheson, Qing İmparatoru'nun, hükümetinin dışlayıcı ticaret politikalarının Çinlilerin yararına olmadığını anlaması gerektiğini de söylemek isterler. Aslında kendi halkınız, kendi çıkarlarını temsil etmediğine inandıkları ticari engellerinize içerliyor. Yabancılarla serbestçe ilişki kurmayı tercih ediyorlar, çünkü bu onlara da zenginlik arama fırsatı veriyor. Ne de olsa serbest ticaret ulusal refahın sırrıdır - ve inanın bana, halkınızın biraz Adam Smith okumaya ihtiyacı var.

Sonunda Komiser Lin konuştu. "Bunu biliyoruz. William Botelho hızlıca tercüme etti. Hiçbiri dinlediği kişiyle doğrudan konuşmayan dört kişi aracılığıyla aktarılan tuhaf bir konuşmaydı bu. 'Bunlar Bay Jardine ve Matheson'dan gelen pek çok mektuptaki kesin ifadeler, değil mi? Yeni bir şey söylemek için mi geldiniz?

Robin beklentiyle Bay Baylis'e baktı. Bay Baylis kısa bir süre bocaladı. 'Şey - hayır, ama şahsen tekrarlamakta fayda var-'

Komiser Lin ellerini arkasında kavuşturduktan sonra sordu: "Bay Baylis, kendi ülkenizde afyonun son derece katı ve ciddi bir şekilde yasaklandığı doğru değil mi? William'ın tercüme etmesine izin vermek için durakladı.

"Evet," dedi Bay Baylis, "ama mesele ticaret, İngiltere'nin iç kısıtlamaları değil-

'Ve' diye devam etti Komiser Lin, 'kendi sivillerinizin afyon kullanmasına karşı uyguladığınız yaptırım, bunun insanlık için ne kadar zararlı olduğunu çok iyi bildiğinizi kanıtlamıyor mu? Sormak isteriz, Çin hiç topraklarından zararlı bir madde gönderdi mi? Biz size hiç faydalı olan ve ülkenizin büyük talep gösterdiği ürünler dışında bir şey sattık mı? Şimdi afyon ticaretinin aslında bizim için iyi olduğunu mu savunuyorsunuz?

Bay Baylis, 'Tartışma,' diye ısrar etti, 'ekonomi ile ilgili. Bir keresinde bir amiral gemime el koyup afyon aramıştı. Ona Qing İmparatoru'nun koyduğu yasalara uyduğum için hiç afyonum olmadığını açıkladığımda, hayal kırıklığına uğradığını söyledi. Anlayacağınız, toptan satın alıp kendisi dağıtmayı umuyordu. Bu da Çinlilerin bu ticaretten çok kazançlı çıktığını kanıtıyor.

Komiser Lin, "Afyonu kimin içtiği sorusundan hâlâ kaçırıyorsunuz," dedi.

Bay Baylis öfkeli bir iç çekti. "Robin, söyle ona-

Komiser Lin, 'Kraliçeniz Victoria'ya yazdıklarımızı size de tekrarlayacağım,' dedi. 'Göksel imparatorluğumuzla ticaret yapmak isteyenler İmparator'un koyduğu yasalara uymak zorundadır. İmparator'un yürürlüğe koymak üzere olduğu yeni yasaya göre, afyon satmak amacıyla Çin'e afyon getiren yabancıların kafası kesilecek ve gemideki tüm mallara el konulacak.

'Ama bunu yapamazsınız,' diye kabalaştı Bay Baylis. 'Bahsettiğiniz kişiler İngiliz vatandaşları. Bu İngiliz malı.

"Suçlu olmayı seçtiklerinde değil. Burada William Botelho, Komiser Lin'in soğukkanlı küçümsemesini kaşının en ufak kavisine kadar tam bir hassasiyetle yansıttı. Robin etkilenmişti.

"Şimdi buraya bakın," dedi Bay Baylis. 'İngilizler sizin yetki alanınıza girmiyor, Komiser. Gerçek bir yetkiniz yok.

Komiser Lin, 'Çıkarlarınızın her zaman yasalarımızın üzerinde olacağına inandığının farkındayım,' dedi. 'Yine de Çin topraklarında bulunuyoruz. Bu nedenle size ve efendilerinize yasalarımızı uygun gördüğümüz şekilde uygulayacağımızı hatırlatmak isterim.

'O zaman vatandaşlarımızı uygun gördüğümüz şekilde savunmak zorunda kalacağımızı biliyorsunuz.

Robin, Bay Baylis'in bu sözleri yüksek sesle söylemesine o kadar şaşırmişti ki tercüme etmeyi unuttu. Garip bir duraklama oldu. Sonunda William Botelho, Bay Baylis'in söylediklerini Çince olarak Komiser Lin'e mırıldandı.

Komiser Lin hiç etkilenmemişti. "Bu bir tehdit mi, Bay Baylis?

Baylis ağzını açtı, daha iyi düşünmüş gibi göründü ve sonra kapattı. Her ne kadar sinirli olsa da, Çinlileri sözlü olarak azarlamayı sevse de, hükümetinin desteği olmadan bir savaş ilanı yayınlamayacağını fark etmişti.

Dört taraf da birbirlerine sessizce baktı.

Sonra Komiser Lin aniden Robin'e başını salladı. "Asistanınızla özel bir görüşme yapmak istiyorum.

'O mu? Şirkette herhangi bir yetkisi yok,' Robin Bay Baylis'in yerine otomatik olarak çeviri yaptı. "O sadece tercüman.

Komiser Lin, "Sadece sıradan bir sohbet için demek istiyorum," dedi. 'Ben - ama onun benim adıma konuşmasına izin verilmiyor.

'Ona ihtiyacım yok. Aslında birbirimize söylenmesi gereken her şeyi söylediğimizi düşünüyorum,' dedi Komiser Lin. "Sizce de öyle değil mi?

Robin, Bay Baylis'in şaşkınlığının öfkeye dönüşmesini izlemenin basit zevkine izin verdi. Baylis'in kekeleyerek yaptığı protestoları tercüme etmeyi düşündü ama hiçbirinin tutarlı olmadığı anlaşılınca sessizlikte karar kıldı. Sonunda Bay Baylis, daha iyi bir seçeneği olmadığı için, kendisinin odadan çıkarılmasına izin verdi.

Komiser Lin, yorum yapmadan itaat eden William Botelho'ya "Sen de," dedi.

Sonra yalnız kaldılar. Komiser Lin uzun, sessiz bir an boyunca ona baktı. Robin gözlerini kırptırdı, göz temasını sürdüremedi; arandığından emindi ve bu onu hem yetersiz hem de umutsuzca rahatsız hissettirdi.

"İsminiz nedir? Komiser Lin sessizce sordu.

"Robin Swift," dedi Robin, sonra kafası karışmış bir şekilde gözlerini kırptırdı. Çince yapılan bir konuşma için Anglofon isim uyumsuz görünüyordu. Diğer adı, ilk adı, o kadar uzun süredir kullanılmıyordu ki bunu söylemek aklının ucundan bile geçmemişti.

"Yani-" Ama devam edemeyecek kadar utanmıştı.

Komiser Lin'in bakışları meraklı ve hareketsizdi. "Nerelisiniz?

"Burada, aslında," dedi Robin, kolayca cevaplayabileceği bir soru için minnettar. "Gerçi çok küçükken ayrılmıştım. Ve uzun zamandır da geri dönmedim.

"Ne kadar ilginç. Neden gittiniz?"

"Annem koleradan öldü ve Oxford'da bir profesör benim vasım oldu.

'Onların okuluna mensupsunuz o zaman? Çeviri Enstitüsü?'

"Var. İngiltere'ye gitmemin nedeni de bu. Hayatım boyunca çevirmen olmak için çalıştım.

"Çok onurlu bir meslek," dedi Komiser Lin. 'Vatandaşlarımın çoğu barbar dillerini öğrenmeyi küçümsüyor. Ama burada göreve başladığımdan beri epeyce çeviri projesi yaptırdım. Barbarları kontrol etmek için barbarları tanımanız gerekir, öyle değil mi?

Adamda Robin'i açık konuşmaya zorlayan bir şey vardı. "Sizin hakkınızda da aynı tutumu takınıyorlar.

Komiser Lin onu rahatlatmak için güldü. Bu Robin'i cesaretlendirdi. "Size bir şey sorabilir miyim?

"Devam et.

'Neden onlara *yi* diyorsun? Bundan nefret ettiklerini biliyor olmalısınız'.

"Ama tek anlamı "yabancı"," dedi Komiser Lin. 'Bu çağrışımlarda ısrar edenler onlar. Hakareti kendileri için yaratıyorlar.

"O zaman sadece *yáng* demek daha kolay olmaz mıydı?

'Birinin gelip size kendi dilinizdeki kelimelerin ne anlama geldiğini söylemesine izin verir misiniz? Hakaret etmek istediğimizde kullanacağımız kelimeler var. *Gui** daha yaygın olmadığı için kendilerini şanslı hissetmeliler.

Robin kıkırdadı. "Yeterince adil.

"Şimdi bana karşı dürüst olmanızı istiyorum," dedi Komiser Lin. 'Bu konuyu müzakere etmenin bir anlamı var mı? Gururumuzu bir kenara bırakırsak, diz çökersek, bu her şeye aracılık eder mi?

Robin evet demek istedi. Evet, tabii ki müzakere edilecek bir alan var diyebilmeyi isterdi - her ikisi de rasyonel, aydın insanlar tarafından yönetilen uluslar olan Britanya ve Çin, düşmanlıklara başvurmadan kesinlikle bir orta yol bulabilirlerdi. Ama bunun doğru olmadığını biliyordu. Baylis, Jardine ve Matheson'un Çinlilerle uzlaşmaya niyetleri olmadığını biliyordu. Uzlaşma, karşı tarafın eşit ahlaki konumu hak ettiğinin kabul edilmesini gerektiriyordu. Ama İngilizler için Çinlilerin hayvan gibi olduğunu öğrenmişti.

"Hayır," dedi. 'Ne istiyorlarsa onu istiyorlar ve daha azıyla yetinmeyecekler. Size ya da hükümetinize saygı duymuyorlar. Sizler öyle ya da böyle çözülmesi gereken engellersiniz.

'Hayal kırıklığı. Tüm hak ve haysiyet söylemlerine rağmen.

"Sanırım bu ilkeler sadece insan buldukları kişiler için geçerli.

Komiser Lin başını salladı. Bir şeye karar vermiş gibiydi; yüz hatları kararlılıkla belirlenmişti. "O halde boşa konuşmaya gerek yok, değil mi?

Robin ancak Komiser Lin ona arkasını döndüğünde görevden alındığını fark etti.

Ne yapacağını bilemez bir halde, beceriksizce, üstünkörü bir selam verdi ve odadan çıktı. Bay Baylis koridorda bekliyordu ve hoşnutsuz görünüyordu.

"Bir şey var mı?" diye sordu hizmetkârlar onları salondan çıkarırken.

"Hiçbir şey," dedi Robin. Başının hafifçe döndüğünü hissetti. Seyirciler öyle bir bitmişti ki

birdenbire ne yapacağını bilemedi. Çevirinin mekaniğine, Bay Baylis'in kesin anlamlarını kelimesi kelimesine aktarmaya o kadar odaklanmıştı ki, konuşmadaki değişimi kavrayamamıştı. Az önce çok önemli bir şey olduğunu hissetmişti ama ne olduğundan ne de kendisinin bu olaydaki rolünden emin değildi. Müzakereyi kafasında tekrar tekrar gözden geçiriyor, feci bir hata yapıp yapmadığını merak ediyordu. Ama her şey çok medeni olmuştu. Sadece kâğıt üzerinde belirlenmiş pozisyonlarını yinelemişlerdi, değil mi? "Meselenin çözüldüğünü düşünmüş gibi görünüyordu.

Bay Baylis, İngiliz Fabrikası'na döndüklerinde Robin'i lobide yalnız bırakarak hemen üst kattaki ofislerine çıktı. Ne yapacağını bilemiyordu. Bütün öğleden sonra dışarıda tercümanlık yapması gerekiyordu ama Bay Baylis herhangi bir veda talimatı vermeden çekip gitmişti. Birkaç dakika lobide bekledikten sonra, Bay Baylis'in kendisine hâlâ ihtiyaç duyma ihtimaline karşı halka açık bir alanda kalmanın en iyisi olacağını düşünerek oturma odasına doğru ilerledi. Ramy, Letty ve Victoire bir masada oturmuş kâğıt oynuyorlardı.

Robin, Ramy'nin yanındaki boş koltuğa oturdu. "Senin parlatacak gümüşün yok mu?"

"Erken bitti. Ramy ona bir el uzattı. 'Dürüst olmak gerekirse, dili konuşamayınca burası biraz sıkıcı oluyor. İznimiz olduğunda Fa Ti nehri bahçelerini görmek için bir tekne turuna çıkmayı düşünüyoruz. Komiserle toplantı nasıldı?"

"Tuhaf," dedi Robin. "Hiçbir yere varamadık. Yine de benimle çok ilgileniyor gibiydi.

"Çinli bir tercümanın neden düşman için çalıştığını anlayamadığı için mi?"

"Sanırım," dedi Robin. Sanki yaklaşan bir fırtınayı izliyormuş ve gökyüzünün yarılmasını bekliyormuş gibi bir önsezi hissinden kurtulamıyordu. Oturma odasındaki hava fazla neşeli, fazla sakin görünüyordu. 'Hepiniz nasılsınız? Size yapacak daha ilginç bir şey

vereceklerini düşünüyor musunuz?

"Pek olası değil. Victoire esnedi. 'Biz terk edilmiş çocuklarız. Annem ve babam ekonomiyi mahvetmekle o kadar meşguller ki bizimle ilgilenemiyorlar.

"Yüce Tanrım. Letty aniden ayağa kalktı. Gözleri geniş ve dehşet içinde, işaret ettiği pencereye sabitlenmişti. 'Bak - Tanrı aşkına
-'

Karşı kıyıda büyük bir yangın kükrüyordu. Pencereye koştuklarında yangının kontrollü olduğunu gördüler; sadece yükselen alevler ve duman yüzünden felaket gibi görünüyordu. Robin gözlerini kısıtığında alevlerin kaynağında, sığılığa itilmiş derin karınlı kayıklara yüklenmiş bir sandık yığını olduğunu gördü. Birkaç saniye sonra sandıkların içindekilerin kokusunu aldı: İngiliz Fabrikası'nın pencerelerinden kıyı boyunca rüzgârla taşınan hastalıklı, tatlı bir koku.

Afyon. Komiser Lin afyonu yakıyordu.

"Robin. Profesör Lovell hışım ile odaya girdi, hemen ardından Bay Baylis geldi. İkisi de öfkeli görünüyordu; özellikle Profesör Lovell'ın yüzü Robin'in daha önce hiç görmediği bir öfkeyle çarpılmıştı. "Ne yaptın sen?

"Ben - ne? Robin şaşkınlıkla Profesör Lovell'dan pencereye baktı. 'Anlamıyorum-'

"Ne dedin sen? Profesör Lovell Robin'i yakasından tutup sarsarak tekrarladı. "*Ona ne söyledin?*

Profesör Lovell kütüphanedeki o günden beri ona ilk kez elini sürüyordu. Robin, Profesör Lovell'ın şimdi ne yapabileceğini bilmiyordu - gözlerindeki bakış canavarcaydı, tamamen tanınmaz haldeydi. *Lütfen, diye düşündü Robin çılgınca. Lütfen canımı yak, bana vur, çünkü o zaman anlarız. O zaman hiçbir soru kalmayacak.* Ama büyü geldiği gibi hızla geçti. Profesör Lovell kendine gelir gibi gözlerini kırıpıştırarak Robin'i bıraktı. Bir adım geri çekildi ve ceketinin önünün tozunu aldı.

Etraflarında Ramy ve Victoire gergin bir şekilde duruyor, ikisi de aralarına dalecekmiş gibi çömeliyorlardı.

"Affedersiniz, ben sadece-" Profesör Lovell boğazını temizledi. 'Eşyalarınızı alın ve benimle dışarıda buluşun. Hepiniz. *Hellas körfezde bekliyor.*

"Ama bir sonraki durağımız Macau değil mi? Letty sordu. 'Bildirimlerimizde
-'

"Durum değişti," dedi Profesör Lovell sert bir ifadeyle. 'Rezervasyon yaptırarak
İngiltere'ye erken dönüş. Git.'

On Sekizinci Bölüm

Akıllarını başlarına almadan önce daha büyük ölçekte bir güç gösterisine ihtiyaç duymayacaklarını beklemek çok fazla olurdu.

JAMES MATHESON, John Purvis'e mektup

Hellas etkileyici bir aceleyle Pearl Körfezi'nden ayrıldı. Gemiye binişlerinden sonraki on beş dakika içinde halatlar kesilmiş, demirler çekilmiş ve yelkenler açılmıştı. Limandan dışarı fırladılar ve tüm şehri sarmış gibi görünen dumanlar tarafından takip edildiler.

Gemiye binene kadar kendilerine beş yolcunun daha oda ve yemek masraflarından sorumlu olacakları söylenmemiş olan mürettebat kaba ve sinirliydi. *Hellas* bir yolcu gemisi değildi ve kamaraları zaten sıkıştıktı. Ramy ve Robin'e denizcilerle birlikte yatmaları söylendi ama kızlara özel bir kamara tahsis edildi ve bu kamarayı gemideki diğer tek sivil olan Jemima Smythe adında, Amerika'dan anakaraya gizlice girmeye çalışmış ama nehri geçip Kanton'un banliyölerine gitmeye çalışırken yakalanmış bir Hristiyan misyoner olan bir kadınla paylaştılar.

"Bütün bu yaygaranın ne olduğunu biliyor musun? Dağınıklık içinde kambur kambur otururlarken bunu sormaya devam etti. 'Bu bir kaza mıydı, yoksa Çinliler bunu bilerek mi yaptı? Sence şimdi açık bir savaş mı olacak? Bu son soruyu, bilmediklerini söylemelerine rağmen heyecanla aralıklarla tekrarlamaya devam etti. Sonunda konuyu Kanton'da ne yaptıklarına ve İngiliz Fabrikası'ndaki günlerinin nasıl geçtiğine çevirdi. 'O çatı altında epeyce papaz var, değil mi? Pazar ayinlerinizde ne yapıyordunuz? Ramy'ye soran gözlerle baktı. "Pazar ayinlerine gidiyor musun?"

"Elbette. Ramy hiç istifini bozmadı. "Zorlandığım için gidiyorum, mümkün olduğunca Allah'tan özür dilediğim bir yere.

"Şaka yapıyor," dedi Letty, dehşete kapılan Bayan Smythe onu ikna etmeye çalışmadan önce. 'O bir Hristiyan, tabii ki - hepimiz

Oxford'a girişte Otuz Dokuz Madde'yi kabul edin.*

"Sizin adınıza çok sevindim," dedi Bayan Smythe içtenlikle. "Müjdeyi eve de yayacak mısınız?"

Ramy masumca gözlerini kırıştırarak, "Evim Oxford," dedi. *Tanrı yardımcımız olsun, diye* düşündü Robin, kendini *kaybetti*. 'Oxford'un dinsizlerle dolu olduğunu mu söylemek istiyorsun? Aman Tanrım. Kimse onlara söyledi mi?

Sonunda Bayan Smythe onlardan sıkıldı ve dua etmek için güvertenin üstüne çıktı, ya da misyonerler her ne yapıyorsa. Robin, Letty, Ramy ve Victoire masanın etrafında toplanmış, ceza bekleyen yaramaz okul çocukları gibi kıpırdanıyorlardı. Profesör Lovell ortalıkta görünmüyordu; gemiye bindikleri anda kaptanla konuşmaya gitmişti. Yine de kimse onlara neler olduğunu ya da bundan sonra neler olacağını söylememiştir.

"Komiser'e ne söyledin? Victoire sessizce sordu. "Gerçeği," dedi

Robin. "Ona söylediğim tek şey gerçektir."

'Ama mutlaka bir şey onu harekete geçirmiştir-'

Profesör Lovell kapıda belirdi. Sessizliğe gömüldüler.

"Robin," dedi. "Hadi biraz konuşalım."

Dönüp geçide yönelmeden önce Robin'in cevabını beklemedi. Robin isteksizce ayağa kalktı.

Ramy onun koluna dokundu. "İyi misin?"

"Ben iyiyim. Robin kalbinin ne kadar hızlı attığını ya da kanın kulaklarında ne kadar gürültüyle çınladığını anlamamalarını umuyordu. Profesör Lovell'ı takip etmek istemiyordu; saklanıp oyalanmak, kafasını kollarının arasına gömüp dağınıklığın bir köşesinde oturmak istiyordu. Ama bu yüzleşme uzun zamandır bekleniyordu. Tutuklandığı sabah yapılan kırılğan ateşkes asla sürdürülebilir değildi. O ve babası kendilerine çok uzun zamandır yalan söylüyorlardı. Bazı şeyler sonsuza dek gömülü, gizli ve kasıtlı olarak görmezden gelinmiş olarak kalamazdı. Er ya da geç, işler bir sonuca varmak zorundaydı.

"Merak ediyorum. Robin nihayet kamarasına doğru ilerlediğinde Profesör Lovell bir masanın arkasında oturmuş, boş boş bir sözlüğü karıştırıyordu. "Limanda yakılan sandıkların değerini biliyor musunuz?"

Robin içeri girdi ve kapıyı arkasından kapattı. Dizleri titriyordu. Yine on bir yaşında olabilirdi, okumaması gerekirken roman okuduğu için yakalanabilir, yaklaşan darbeden korkabilirdi. Ama o artık bir çocuk değildi. Sesinin titremesini engellemek için elinden geleni yaptı. "Efendim, Komiser'e ne olduğunu bilmiyorum, ama bu-

'İki milyon poundun üzerinde,' dedi Profesör Lovell. 'Bay Baylis'i duydunuz. William Jardine ve James Matheson'ın şu anda çoğundan şahsen sorumlu olduğu iki milyon.

"Kararını vermişti," dedi Robin. 'Daha bizimle görüşmeden kararını vermişti. Söyleyebileceğim hiçbir şey yoktu-'

'İşiniz zor değildi. Harold Baylis'in sözcüsü ol. Çinlilere dostça bir yüz göster. İşleri yumuşat. Buradaki önceliklerin konusunda anlaştığımızı sanıyordum, değil mi? Komiser Lin'e ne söylediniz?'

"Benim ne yaptığımı düşündüğünüzü bilmiyorum," dedi Robin sinirli bir şekilde. "Ama limanda olanlar benim yüzümden olmadı.

"Afyonu yok etmesini mi önerdiniz?" "Elbette hayır.

'Jardine ve Matheson hakkında ona başka bir şey ima ettiniz mi? Belki de Harold'ı herhangi bir şekilde gasp ettiniz mi? Davranışlarınızda uygunsuz bir şey olmadığından emin misiniz?'

"Ben bana söyleneni yaptım," diye ısrar etti Robin. 'Bay Baylis'i sevmiyorum, hayır, ama şirketi nasıl temsil ettiğime gelince-'

Profesör Lovell, "Robin, lütfen bir kez olsun ne demek istediğini açıkça söylemeye çalış," dedi. 'Dürüst ol. Şu anda her ne yapıyorsan, bu utanç verici.

"Ben - tamam o zaman. Robin kollarını kavuşturdu. Özür dileyecek ya da saklayacak hiçbir şeyi yoktu. Ramy ve Victoire güvendeydi; kaybedecek hiçbir şeyi yoktu. Daha fazla eğilmek yok, daha fazla sessizlik yok. "Pekâlâ. Birbirimize karşı dürüst olalım. Jardine & Matheson'ın Canton'da yaptıklarına katılmıyorum. Bu yanlış, beni iğrendiriyor-'

Profesör Lovell başını salladı. 'Tanrı aşkına, bu sadece bir pazar. Çocukça davranma.'

"Burası egemen bir ülkedir.

'Batıl inançlara ve antik çağa saplanmış, hukukun üstünlüğünden yoksun, mümkün olan her konuda Batı'nın umutsuzca gerisinde kalmış bir ulus. Yarı barbar, iflah olmaz derecede geri kalmış aptallardan oluşan bir ulus-'

'Bu bir ulusun *insanları*,' diye tersledi Robin. 'Zehirlediğiniz, hayatlarını mahvettiğiniz insanlar. Ve eğer soru bu projeyi kolaylaştırmaya devam edip etmeyeceğimse, o zaman hayır - Kanton'a bir daha geri dönmeyeceğim, tüccarlar için değil, afyonla uzaktan yakından ilgili hiçbir şey için değil. Babel'de araştırma yapacağım, çeviriler yapacağım ama bunu yapmayacağım. Beni buna zorlayamazsınız.'

Sözlerini bitirdiğinde çok zor nefes alıyordu. Profesör Lovell'ın yüz ifadesi değişmemişti. Uzun bir süre Robin'i izledi, göz kapakları yarı kapalı, parmaklarını bir piyano gibi masasına vuruyordu.

"Beni ne şaşırtıyor biliyor musun?" Sesi iyice yumuşamıştı. 'İnsanın ne kadar nankör olabileceği.

Yine aynı argüman. Robin bir şeylere tekme atabilirdi. Sanki sadakati, istemediği ve almayı seçmediği bir ayrıcalıkla zincirlenmiş gibi, hep bu esaret tartışması. Sırf manastırlarında şampanya içtiği için Oxford'a hayatını mı borçluydu? Bir zamanlar yalanlarına inandığı için Babil'e sadakatini borçlu muydu?

'Bu benim için değildi,' dedi. 'Bunu ben istemedim. Hepsi senin içindi, çünkü Çinli bir öğrenci istiyordun, çünkü akıcı konuşan birini istiyordun-'

Profesör Lovell, "O halde bana kızgınsınız?" diye sordu. 'Sana bir hayat verdiğim için mi? Sana hayal bile edemeyeceğin fırsatlar sunduğum için mi?" Alay etti. "Evet Robin, seni evinden aldım. Sefaletten, hastalıktan ve açlıktan. Ne istiyorsun peki? Bir özür mü?"

Robin'e göre istediği şey Profesör Lovell'ın yaptıklarını kabul etmesiydi. Tüm bu düzenlemenin doğal olmadığını; çocukların üzerinde deney yapılacak, kanları için yargılanacak, Kraliyet ve ülkeye hizmet için anavatanlarından uzaklaştırılacak stoklar olmadığını. Robin'in konuşan bir sözlükten daha fazlası olduğunu ve anavatanının da şişman bir altın kazdan daha fazlası olduğunu. Ama bunların Profesör Lovell'ın asla yapmayacağı kabuller olduğunu biliyordu. Aralarındaki gerçek acı verici olduğu için değil, sakıncalı olduğu için ve Profesör Lovell bu gerçeğin üzerine gitmeyi reddettiği için gömülmüştü.

Babasının gözünde bir insan olmadığı ve asla olamayacağı artık o kadar açıktı ki. Hayır, kişilik Avrupalı erkeğin kan saflığını, onu Profesör Lovell'la eşit kılacak ırksal statüyü gerektiriyordu. Küçük Dick ve Philippa birer bireydi. Robin Swift bir varlıktı ve varlıklar onlara iyi davranıldığı için sonsuza kadar minnettar olmalıydı.

Burada bir çözüm olmayabilirdi. Ama en azından Robin bir konuda gerçeği öğrenmiş olacaktı.

"Annem senin için kimdi?" diye sordu.

Bu, en azından, kısa bir an için de olsa profesörü tedirgin etmiş görünüyordu. "Annenizi tartışmak için burada değiliz.

"Onu sen öldürdün. Ve onu gömme zahmetine bile girmedin.'

'Saçmalama. Onu öldüren Asyatik Kolera'ydı-'

"O ölmeden önce iki hafta Macau'da kalmışsınız. Bayan Piper söyledi. Vebanın yayıldığını biliyordunuz, onu kurtarabilirdiniz.
-'

"Tanrım, Robin, o sadece bir Çinliydi.

'Ama ben sadece bir Çinliyim, Profesör. Aynı zamanda onun oğluyum. Robin ağlamak için şiddetli bir dürtü hissetti. Bunu zorla bastırdı. Acı, babasından hiçbir zaman sempati görmemişti. Ama öfke belki korku uyandırabilirdi. "İçimdeki o parçayı temizlediğini mi sandın?

Kafasında iki gerçeği aynı anda tutmakta çok başarılı olmuştu. Bir İngiliz olduğu ve olmadığı. Profesör Lovell'ın babası olduğu ve olmadığı. Çinlilerin aptal, geri kalmış insanlar olduğunu ve kendisinin de onlardan biri olduğunu. Babil'den nefret ettiğini ve sonsuza dek onun kucağında yaşamak istediğini. Yıllarca bu gerçeklerin bıçak sırtında dans etmiş, bir hayatta kalma aracı, bir başa çıkma yolu olarak orada kalmış, her iki tarafı da tam olarak kabul edememişti çünkü gerçeğin korkusuzca incelenmesi o kadar korkutucuydu ki çelişkiler onu kırmakla tehdit ediyordu.

Ama bu şekilde devam edemezdi. Ruhu sürekli olarak gerçeği silip yeniden silerek bölünmüş bir adam olarak var olamazdı. Zihninin arkasında büyük bir baskı hissetti. İkili olmayı bırakmazsa, kelimenin tam anlamıyla patlayacakmış gibi hissediyordu. Seçmediği sürece.

"İngiltere'de yeterince zaman geçirince senin gibi olacağımı mı sandın?" dedi Robin.

Profesör Lovell başını eğdi. 'Biliyor musunuz, bir zamanlar çocuk sahibi olmanın kendi başına bir tür çeviri olduğunu düşünürdüm. Özellikle de ebeveynler çok farklı soylardan geliyorsa. İnsan sonunda ortaya ne çıkacağını merak ediyor. O konuşurken yüzü çok tuhaf bir değişim geçirdi. Gözleri giderek büyüdü, ta ki korkutucu bir şekilde şişene kadar; küçümseyici alaycılığı daha da belirginleşti ve dudakları dişlerini ortaya çıkaracak şekilde geri çekildi. Bu belki de abartılı bir tiksinti ifadesiydi ama Robin'e daha çok bir nezaket maskesi çıkarılmış gibi göründü. Babasının takındığını gördüğü en çirkin ifadeydi bu. "Seni ağabeyinin hatalarını yapmayacak şekilde yetiştirmeyi umuyordum. Sana daha medeni bir ahlak anlayışı aşılamayı ummuştum. *Quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu,** ve diğerleri. Seni daha yüce bir fıçıya dönüştürebileceğimi umuyordum. Ama tüm eğitiminize rağmen, sizi o temel, orijinal stoktan yükseltmek mümkün değil, değil mi?

Robin hayretle, "Sen bir canavarsın," dedi.

"Bunun için zamanım yok. Profesör Lovell sözlüğü çevirip kapattı. 'Seni Canton'a getirmenin yanlış bir fikir olduğu açık. Bunun sana ne kadar şanslı olduğunu hatırlatacağını ummuştum ama tek yaptığı kafanı karıştırmak oldu.

"Kafam karışık değil-

"Döndüğümüzde Babel'deki konumunuzu yeniden değerlendireceğiz. Profesör Lovell kapıya doğru işaret etti. 'Şimdilik, düşünmek için biraz zaman ayırman gerektiğini düşünüyorum. Hayatının geri kalanını Newgate'te geçirdiğini düşün Robin. Ticaretin kötülüklerine karşı istediğin kadar bağırıp çağırabilirsin, ama bunu bir hapisane hücrelerinde yaparsan. Bunu mu tercih ederdin?'

Robin'in elleri yumruk oldu. "Onun adını söyle.

Profesör Lovell'ın kaşları seğirdi. Tekrar kapıyı işaret etti. "Hepsi bu kadar.

"Adını söyle, seni korkak.

"*Robin*.

Bu bir uyarıydı. Babasının çizgiyi çektiği yer burasıydı. Robin'in şimdiye kadar yaptığı her şey, eğer geri adım atarsa, özür dilerse, otoriteye boyun eğerse ve saf, cahil lüksüne geri dönerse, hâlâ affedilebilirdi.

Ama Robin çok uzun zamandır eğiliyordu. Ve yaldızlı bir kafes bile hâlâ bir kafesti.

Bir adım öne çıktı. "Baba, *onun adını söyle*.

Profesör Lovell sandalyesini geriye itti ve ayağa kalktı.

Öfke kelimesinin kökenleri fiziksel acıyla yakından ilişkilidir. *Öfke* önce Eski İzlandaca *angr'de olduğu* gibi bir 'ızdırıp', sonra da Eski İngilizce *enge'de olduğu gibi* 'acı verici, zalim, dar' bir durumdu; bu da Latince *angor'dan* geliyordu ve 'boğma, ıstırap, sıkıntı' anlamına geliyordu. *Öfke* bir boğaz sıkımaydı. *Öfke* size güç vermezdi. Göğsünüze otururdu; kendinizi kapana kısılmış, boğulmuş, seçeneksiz hissedene kadar kaburgalarınızı sıkardı. *Öfke* önce kaynar, sonra patlardı. *Öfke* daralmaydı ve bunun sonucunda ortaya çıkan *öfke* umutsuz bir nefes alma çabasıydı.

Ve *öfke*, elbette, delilikten geliyordu.*

Daha sonra Robin sık sık Profesör Lovell'ın onun gözlerinde bir şey görüp görmediğini, oğlunun sahip olduğunu bilmediği bir ateş görüp görmediğini ve bunun -dilbilimsel deneyinin kendi iradesini geliştirdiğini şaşkınlıkla fark etmesinin- Robin'i harekete geçirip geçirmediğini merak etti. Yaptığı şeyi nefsi müdafaa olarak haklı çıkarmak için umutsuzca çabalayacaktı ama böyle

Gerekçe, babasını gerçekten soğukkanlılıkla öldürmediğine kendini ikna etmek için zorlukla hatırlayabildiği ayrıntılara, uydurup uydurmadığından emin olmadığı ayrıntılara dayanacaktı.

Kendisine tekrar tekrar kimin önce hareket ettiğini soracak ve bu ona günlerinin geri kalanında işkence edecekti, çünkü gerçekten bilmiyordu.

Bunu biliyordu:

Profesör Lovell aniden ayağa kalktı. Eli cebine gitti. Robin de ya onu taklit ederek ya da kışkırtarak aynısını yaptı. Eveline Brooke'u öldüren çubuğu sakladığı ön cebine uzandı. Çubuğun ne yapabileceğini hayal etmiyordu - bundan emindi. Kibrit çiftini söyledi çünkü bu anı, bu anın muazzamlığını anlatmak için aklına gelen tek kelime onlardı. Profesör Lovell'ın maşasının kaburgalarına defalarca vuruşunu düşündü, o sırada kütüphanenin zemininde kıvrılmış yatıyordu, haykıramayacak kadar şaşkın ve ürkekti. Griffin'i düşündü, zavallı Griffin, olduğundan daha genç yaşta İngiltere'ye götürülmüştü; ana dilini yeterince hatırlamadığı için çiğnenip bir kenara atılmıştı. Afyon inindeki kayıtsız adamları düşündü. Annesini düşündü.

Parmaklığın babasının göğsünü nasıl parçalayacağını düşünmüyordu. Elbette bir parçası biliyor olmalıydı, çünkü kelimeler sadece onları kastettiğinizde parmaklıkları harekete geçiriyordu. Eğer sadece heceleri söylerseniz, hiçbir etkisi olmazdı. Ve zihninde karakteri gördüğünde, parlayan gümüşe kazınmış olukları gördüğünde ve kelimeyi ve çevirisini yüksek sesle söylediğinde, ne yapacağını düşünmüş olmalıydı.

Bào: patlamak, artık zapt edilemeyecek bir şeyle dışarı fırlamak. Ama Profesör Lovell yere düşene kadar, o baş döndürücü Robin ne yaptığını anladığında havayı tuzlu kan kokusu doldurdu.

Dizlerinin üzerine çöktü.

"Efendim? Profesör Lovell

kıpırdamadı.

"Baba?" Profesör Lovell'ın omuzlarını kavradı. Sıcak, ıslak kan parmaklarının üzerinden döküldü. Durmak bilmiyordu; her yerdeydi, o harabe göğüsten fışkıran sonsuz bir pınar gibiydi.

"*Diē*?"

Baba kelimesini ona söyleten şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Belki de bunun Profesör Lovell'ı sersemleteceğini, sadece bu şokun bile onu hayata döndüreceğini, hiç isimlendirmedikleri bir şeyi isimlendirerek babasının ruhunu bedenine geri çekebileceğini düşünmüştü. Ama Profesör Lovell

Gevşedi, gitti ve Robin onu ne kadar sarsarsa sarssın, akan kan durmadı.

"*Diē*," dedi tekrar. Sonra boğazından bir kahkaha kaçtı; histerik, çaresiz, çünkü çok komikti, *babanın* romanizasyonunun İngilizcede ölüm için aynı harfleri içermesi çok uygundu. Ve Profesör Lovell çok açık, tartışmasız bir şekilde ölmüştü. Bundan geri dönüş yoktu. Daha fazla numara yapılamazdı.

Robin?

Biri kapıya vurdu. Robin sersemlemiş bir halde, hiç düşünmeden ayağa kalktı ve kapının kilidini açtı. Ramy, Letty ve Victoire bir sürü sesle yuvarlanarak içeri girdiler - 'Ah, Robin, sen-'; 'Neler oluyor-'; 'Bağrıışmalar duyduk, düşündük-'

Sonra cesedi ve kanı gördüler. Letty boğuk bir çığlık attı. Victoire'ın elleri ağzına gitti. Ramy birkaç kez gözlerini kırıştırdı ve sonra çok yumuşak bir sesle, "Ah," dedi.

Letty belli belirsiz sordu: "O ... mı?"

"Evet," diye fısıldadı Robin.

Kulübede büyük bir sessizlik oldu. Robin'in kulakları çınılıyordu; ellerini başına götürdü, sonra hemen indirdi, çünkü elleri kıpkırmızıydı ve damlıyordu.

"Ne oldu . . . ?" Victoire cesaret etti.

"Tartıştık. Robin kelimeleri güçlkle çıkarabildi. Şimdi nefes almak için mücadele ediyordu. Görüşünün kenarlarında siyah bir baskı vardı. Dizlerinin bağı çözülmüştü ve oturmayı çok istiyordu ama yer yayılan bir kan gölüyle kaplıydı. "Tartıştık ve ...

"Bakma," diye talimat verdi Ramy.

Kimse itaat etmedi. Hepsi oldukları yerde donup kalmış, Ramy yanında diz çöküp iki parmağını boynuna dayarken bakışları Profesör Lovell'ın hareketsiz bedenine kilitlenmişti. Uzun bir an geçti. Ramy nefesinin altında bir dua mırıldandı - '*Inna lillahi ve inna ileyhi Raci'un*' - ve sonra ellerini Profesör Lovell'ın göz kapaklarının üzerinde gezdirerek onları kapatmaya çalıştı.

Yavaşça nefes verdi, ellerini bir an için dizlerine bastırdı ve sonra ayağa kalktı. "Şimdi ne olacak?"

Kitap IV

On Dokuzuncu Bölüm

'Her şeyden önce,' dedim, 'en çok ilgilendiren şeyler hakkında en büyük yalan var, ki bu Uranüs'ün Hesiod'un söylediği şeyi Kronos'a nasıl yaptığını ve Kronos'un da intikamını nasıl aldığını anlatan kişinin hoş bir icadı değildi; ve sonra Kronos'un oğlunun ellerinde yaptıkları ve çektiği acılar var. Bunlar doğru olsa bile, düşüncesiz gençlere bu kadar hafifçe anlatılması gerektiğini sanmıyorum.

PLATO, *Cumhuriyet*, çev. Paul Shorey

Victoire inanılmaz bir soğukkanlılıkla, "Onu kabinde tut," dedi, ama ağzından çıkan kelimeler oldukça çılgıncaydı. "Onu şu çarşafılara sararız ve İngiltere'ye dönene kadar gözlerden uzak tutarız-

Letty, 'Bir cesedi altı hafta boyunca saklayamayız,' diye bağırdı. "Neden?"

"Çürüyecek!"

"Haklısın," dedi Ramy. "Denizciler kötü kokar ama o kadar da kötü kokmazlar. İlk içgüdülerinin cesedi nasıl saklayacaklarını tartışmak olması

Robin'i hayrete düşürmüştü. Az önce babasını öldürmüş olması ya da cinayete hepsini bulaştırmış olması ya da duvarları, yerleri, boynunu ve ellerini kırmızıya boyamış olması gerçeği değiştirmiyordu. Ama sanki bu sadece düzeltilmesi gereken bir meseleymiş gibi konuşuyorlardı - çözülebilecek dikenli bir çeviri,

Eğer doğru cümleyi bulabilirlerse.

"Pekâlâ, bakın - işte yapacağımız şey. Victoire avuçlarını şakaklarına bastırdı ve derin bir nefes aldı. 'Cesetten bir şekilde kurtulacağız. Nasıl yapacağımızı bilmiyorum ama bir yolunu buluruz. Sonra limana yanaştığımızda-' 'Mürettebata onu altı hafta yalnız bırakmalarını nasıl söyleyeceğiz? Letty

Talep edildi.

"Dokuz hafta," dedi Victoire.

"Ne?"

"Bu hızlı makaslardan biri değil," dedi Victoire. "Dokuz hafta sürer.

Letty avuçlarını gözlerine bastırdı. "Tanrı aşkına.

"Bu nasıl?" diye sordu Victoire. 'Onlara bulaşıcı bir hastalığı olduğunu söyleyeceğiz. Ne bileyim, korkunç bir hastalık... Robin, sen onları korkutacak egzotik ve iğrenç bir şey bul. Varoşlarda kaptığı bir şey olduğunu söyle ve hepsi içeri girmeye korksun.

Kısa bir sessizlik oldu. Kabul etmek gerekir ki bu oldukça iyi bir mantıktı; ya da en azından bunun saçmalık olduğu hemen belli olmuyordu.

"İyi. Ramy kanla kaplı olmayan küçük ahşap döşeme tahtaları üzerinde bir ileri bir geri volta atmaya başlamıştı. "Ah, Tanrım - Allah bizi affetsin. Gözlerini ovuşturdu. 'İyi, evet, bu işe yarayabilir. Londra'ya dönene kadar bunu bir sır olarak saklayalım. Sonra ne olacak?

"Sakin ol," dedi Victoire. 'Yolculuk sırasında öldüğünü söyleyeceğiz. Belki de uykusu sırasında. Ama otopsi yapmak için geminin doktorunu çağıramayız, çünkü bulaşma riski çok büyük. Bir tabut isteyeceğiz, içine de bir sürü -ne bileyim, giysilerin içine sarılmış kitaplar- koyacağız ve sonra da onu taşıyıp kurtulacağız.

"Bu delilik," dedi Letty. "Bu kesinlikle delilik. "Daha iyi bir fikrin var mı? Victoire sordu.

Letty bir an sessiz kaldı. Robin onun teslim olmaları için ısrar edeceğinden kesinlikle emindi ama sonra ellerini havaya kaldırdı ve şöyle dedi: "Onu güpegündüz denize atıp kazara boğulduğunu söyleyebiliriz, böylece herkes onun öldüğünü görmüş olur ve biz de şüpheli görünmeyiz.

"Oh, bu şüpheli değil mi?" diye sordu Ramy. 'Bu kanlı cesedi güverteden yukarı sürükleyeceğiz, kendi başına yürüyormuş gibi yapacağız ve sonra herkesin kalbinin olması gereken yerde açılan deliği görebileceği şekilde dalgalara mı atacağız? Masumiyetimizi böyle mi kanıtlayacağız? Biraz *yaratıcılığın olsun* Letty, bu oyunu doğru oynamalıyız-'

Sonunda Robin dilini buldu. "Hayır, hayır, bu delilik, izin veremem - Hepiniz izin veremezsiniz-" Sözcüklere takılıp duruyordu. Derin bir nefes aldı, dilini tuttu. "Bunu ben yaptım. Kaptana söyleyeceğim, teslim olacağım ve hepsi bu kadar.

Ramy alay etti. "Bu söz konusu bile olamaz.

"Aptal olma," dedi Robin. 'Eğer bu işe karışırsan-'

"Ne olursa olsun hepimiz bu işe bulaştık," dedi Victoire. "Hepimiz yabancı bir ülkeden, içinde ölü bir beyaz adamın bulunduğu bir gemiyle dönen yabancılarız. Bu ifade Letty'yi dışlıyordu ama kimse onu düzeltmedi. 'Sizin hapse girdiğiniz ve geri kalanımızın özgürce dolaştığı bir dünya yok. Bunu görüyorsunuz, değil mi? Ya sizi koruruz ya da kendimize lanet ederiz.

"Bu doğru," dedi Ramy kararlılıkla. 'Ve hiçbirimiz senin hapse girmene izin vermeyeceğiz, Birdie. Hepimiz sessizliğimizi koruyacağız, tamam mı?'

Sadece Letty konuşmamıştı. Victoire onu dürttü. "Letty?"

Letty o kadar solgunlaşmıştı ki yerdeki kansız cesede benziyordu. 'Ben ... evet. Pekâlâ.

"Gidebilirsin, Letty," dedi Robin. 'Duymak zorunda değilsin-'

"Hayır, ben burada olmak istiyorum," dedi Letty. 'Bundan sonra ne olacağını bilmek istiyorum. Hepinizin öylece gitmesine izin veremem. Hayır. Gözlerini sıkarak kapadı ve başını salladı, sonra gözlerini yeniden açtı ve sanki yeni karar vermiş gibi yavaşça açıkladı: 'Ben bu işte varım. Sizinle birlikte. Hepinizle.

"Güzel," dedi Ramy hızlıca. Ellerini pantolonuna sildi, sonra volta atmaya devam etti. 'Şimdi, işte düşündüğüm şey. Bu pakette olmamamız gerekiyordu. Aslında ayın dördünde dönmemiz planlanmıştı, hatırladın mı? Kimse o zamandan önce dönmemizi beklemiyor, bu da gemiden indiğimizde kimsenin onu aramayacağı anlamına geliyor.

"Doğru. Victoire başını salladı, sonra da onun düşünce zincirini yakaladı. İkisini izlemek oldukça korkutucuydu. Konuştukça kendilerine güvenleri artıyordu. Sanki bir grup çevirisi üzerinde işbirliği yapıyor, birbirlerinin zekâsından yararlanıyorlardı. 'Yakalanmanın en kolay yolunun birinin cesede bir göz atması olduğu açık. Bu yüzden ilk önceliğimiz, dediğim gibi, mümkün olan en kısa sürede ondan kurtulmak olmalı - dışarıda hava kararır kararmaz. Sonra da yolculuğun geri kalanında herkese onun hasta olduğunu söyleyeceğiz. Hiç kimse yabancı hastalıklardan denizciler kadar korkmaz, öyle değil mi? Onlara bulaşabilecek bir hastalığa yakalandığını ağızımızdan kaçırdığımız anda, haftalarca kimsenin o kapıya yaklaşmayacağını garanti ederim. Bu da demek oluyor ki tek endişemiz onu suya indirmek.

"Bir de bütün bu kanı temizlemek var," dedi Ramy.

Delilik, diye düşündü Robin. Bu delilikti ve neden kimsenin gülmediğini, neden herkesin profesörlerinin cesedini iki kat merdivenden çıkarıp denize atma fikrini ciddi ciddi düşündüğünü anlayamıyordu. Hepsini inanamama noktasını geçmişti. Şokun etkisi geçmiş ve gerçeküstü olan pratik hale gelmişti. Etik terimlerle değil, lojistik terimlerle konuşuyorlardı ve bu Robin'e sanki hiçbir şeyin mantıklı olmadığı ve kendisinden başka kimsenin tek bir sorunu olmadığı baş aşağı bir dünyaya adım atmışlar gibi hissettirdi.

"Robin? Ramy sordu.

Robin gözlerini kırptırdı. Hepsi ona çok endişeli ifadelerle bakıyordu. Bunun kendisine ilk hitap edilişi olmadığını anladı. "Özür dilerim - ne?"

"Ne düşünüyorsun? Victoire nazikçe sordu. "Onu denize atacağız, tamam mı?"

"Ben - şey, sanırım bu işe yarar, ben sadece ... Başını iki yana salladı. Kulaklarında çok yüksek bir çınlama vardı ve bu düşüncelerini toparlamasını zorlaştırıyordu. "Özür dilerim, ben sadece ... hiçbiriniz bana nedenini sormayacak mısınız?"

Etrafta boş bakışlar.

"Sadece - hepiniz bir cinayeti gizlememe yardım etmek için mi kaydoldunuz? Robin tüm ifadelerinin sorulara dönüşmesine engel olamıyordu. O anda tüm dünya büyük, cevaplanamaz bir soru gibi görünüyordu. "Ve sen nasıl ya da neden diye sormayacak mısın?"

Ramy ve Victoire birbirlerine baktılar. Ama ilk cevap veren Letty oldu. "Sanırım hepimiz nedenini anlıyoruz. Kadının boğazı düğümlendi. Letty'nin yüzündeki ifadeyi çözemedi - daha önce onda hiç görmediği bir şeydi bu, acıma ve kararlılığın garip bir karışımıydı. "Ve dürüst olmak gerekirse Robin, bence bu konuda ne kadar az konuşursak o kadar iyi."

Kamarayı temizlemek Robin'in korktuğundan daha hızlı olmuştu. Letty deniz tuttuğu için kustuğunu söyleyerek mürettebattan bir paspas ve kova almış, diğerleri de kanlı suyu emmesi için birkaç parça giysiyle katkıda bulunmuştu.

Bir de imha meselesi vardı. Profesör Lovell'ı bir sandığa tıkmanın, cesedini sorgusuz sualsiz üst güverteye çıkarmak için en iyi şansları olduğuna karar verdiler. Yukarı göç, nefes nefese ve santim santim ilerleyerek oynanan bir oyundu. Victoire birkaç saniyede bir ileri atılıyor, görünürde kimsenin olmadığını emin olmak için kontrol ediyor, sonra da Robin ve Ramy'ye sandığı birkaç basamak daha yukarı çekmeleri için çılgınca işaret ediyordu. Letty üst güvertede nöbet tutuyor, biraz temiz hava almak için gece gezintisi yapıyormuş gibi davranıyordu.

Bir şekilde şüphe çekmeden sandığı parmaklığın kenarına getirdiler.

"Pekâlâ. Robin sandığın kapağını kaydırdı. Aslında sandığın tamamını atmayı düşünmüşlerdi ama Victoire zekice davranarak ahşabın yüzebileceğini söylemişti. Aşağı bakmaya korkuyordu; mümkünse bunu babasının yüzüne bakmadan yapmak istiyordu. 'Çabuk, kimse görmeden-'

"Dayan," dedi Ramy. 'Ağırlığını azaltmalıyız, yoksa sallanıp duracak.

Robin aniden Profesör Lovell'ın cesedinin geminin dümen suyunda yüzdüğünü, denizcilerden ve martılardan oluşan bir kalabalığı kendine çektiğini gördü. Bir mide bulantısı dalgasıyla savaştı. "Neden daha önce söylemedin?

"Biraz panikledim, tamam mı?"

"Ama sen çok sakın
görünüyordun-

"Acil durumlarda iyiyimdir Birdie, ama Tanrı değilim.

Robin gözlerini güvertede gezdirerek çapa görevi görebilecek herhangi bir şey aradı - kürekler, tahta kovalar, yedek kalaslar - lanet olsun, neden bir gemideki her şey yüzmek için tasarlanmıştı?

Sonunda ağırlıklara benzeyen şeylerle düğümlemiş bir ip yığını buldu. Önemli bir şey için gerekli olmaması için dua etti ve onu sandığa doğru sürükledi. İpi Profesör Lovell'ın etrafına bağlamak tam bir kâbustu. Ağır, sertleşen uzuvları kolayca hareket etmiyordu; ceset aslında onlara aktif olarak direniyor gibiydi. İp, korkunç bir şekilde, açıkta kalan ve sivri kaburgalara takılıyordu. Robin'in korkudan terlemiş elleri sürekli kayıyordu; ipi profesörün kollarına ve bacaklarına sıkıca dolayana kadar birkaç acı dolu dakika geçti. Robin hızlıca bir düğüm atıp işi bitirmek istiyordu ama Ramy acele etmemeleri konusunda kararlıydı; ceset suya düşer düşmez iplerin çözülmesini istemiyordu.

"Pekâlâ," diye fısıldadı Ramy sonunda, ipi çekerek. 'Bu işe yaramalı O.'

Her biri cesedin bir ucundan tuttu - Robin omuzlarından, Ramy ayaklarından tutup bagajdan çıkardı. "Bir,"

diye fısıldadı Ramy. "İki . . .

Üçüncü salınımında Profesör Lovell'ın bedenini parmaklıkların üzerine kaldırdılar ve bıraktılar. Sıçrama sesini duyana kadar bir sonsuzluk geçmiş gibiydi.

Ramy küpeştenin üzerine eğilmiş, karanlık dalgaları inceliyordu. "Gitti," dedi sonunda. "Yukarı gelmiyor.

Robin konuşamıyordu. Birkaç adım geriye sendeledi ve güverteye kustu.

Ramy'nin talimatına göre, ranzalarına geri dönecekler ve yolculuğun geri kalanında normal davranacaklardı. Teoride basit. Ama bir cinayet işlemek için en uygun yerlerden biri, yolculuğun ortasında bir gemi olmalıydı. Sokaktaki bir katil en azından silahını bırakıp şehirden kaçabilirdi. Ama onlar

Suç mahallinde iki ay daha mahsur kaldılar; bu iki ay boyunca bir adamın göğsünü patlatıp cesedini okyanusa atmadıkları kurgusunu sürdürmek zorunda kaldılar.

Görünüşlerini korumaya çalıştılar. Güvertede günlük gezintilerini yaptılar, Bayan Smythe'ı ve onun yorucu sorularını ağırladılar ve yemekhanede günde üç kez, iştahlarını açmak için ellerinden geleni yaparak yemeğe çıktılar.

Aşçı, Profesör Lovell'ı neden birkaç gündür görmediğini sorduğunda Ramy, "Kendini iyi hissetmiyor," diye cevap verdi. "Pek aç olmadığını söylüyor - bir tür mide rahatsızlığı - ama daha sonra ona yiyecek bir şeyler getireceğiz.

"Tam olarak sorunun ne olduğunu söyledi mi? Aşçı güler yüzlü ve cana yakın bir adamdı; Robin onun meraklı mı yoksa sadece arkadaşça mı davrandığını anlayamadı.

"Ah, bir sürü küçük semptom var," diye yalan söyledi Ramy. 'Baş ağrısından ve biraz tıkanıklıktan şikayetçi ama çoğunlukla mide bulantısı var. Çok uzun süre ayakta kalırsa başı dönüyor, bu yüzden günlerinin çoğunu yatakta geçiriyor. Oldukça fazla uyuyor. Deniz tutması olabilir, gerçi buraya gelirken herhangi bir sorun yaşamamıştı.

"İlginç. Aşçı bir süre sakalını ovuşturduktan sonra topuklarının üzerinde döndü. "Sen burada bekle.

Karmaşadan hızlı adımlarla çıktı. Şaşkınlıkla kapıya baktılar. Şüphelenmiş miydi? Kaptanı uyarıyor muydu? Hikâyelerini doğrulamak için Profesör Lovell'ın kamarasını mı kontrol ediyordu?

"Peki," diye mırıldandı Ramy, "şimdi kaçıyor muyuz, yoksa ... ?"

"Ve nereye gideceksin? Victoire tısladı. "Okyanusun ortasındayız!"

"Lovell'ın kulübesine kadar ondan önce gidebiliriz, belki-

'Ama orada hiçbir şey yok, yapabileceğimiz hiçbir şey yok-'

"Sus. Letty omzunun üzerinden başını salladı. Aşçı bir elinde küçük kahverengi bir poşet tutarak yemekhaneye geri dönmeye başlamıştı bile.

"Şekerlenmiş zencefil. Robin'e uzattı. "Mide rahatsızlığına iyi gelir. Siz âlimler her zaman kendinizinkini getirmeyi unutursunuz.

"Teşekkür ederim. Kalbi küt küt atan Robin poşeti aldı. Sesini düz tutmak için elinden geleni yaptı. "Eminim çok minnettar olacaktır.

Neyse ki mürettebatın geri kalanı Profesör Lovell'ın nerede olduğunu hiç sorgulamadı. Denizciler, taşımaları için üç kuruş ödedikleri akademisyenlerin günlük işlerinden pek etkilenmiyorlardı; onlar yokmuş gibi davranmaktan çok mutluydular. Bayan Smythe farklı bir hikâyeydi.

Muhtemelen can sıkıntısından olsa gerek, işe yaramak konusunda son derece ısrarcıydı. Profesör Lovell'in ateşi, öksürüğünün sesi, dışkısının rengi ve bileşimi hakkında durmadan sorular sordu. 'Tropikal hastalıklardan payıma düşeni gördüm,' dedi. 'Onda her ne varsa, yerlilerin arasında mutlaka görmüşümdür. Ona bir bakmama izin verin, hemen tedavi ettireceğim.

Bir şekilde onu Profesör Lovell'in hem çok bulaşıcı hem de acı verici derecede utangaç olduğuna ikna ettiler. ('Evli olmayan bir kadınla yalnız kalmayacak,' diye yemin etti Letty ciddiyetle. "Seni içeri alırsak çok kızar.") Yine de Bayan Smythe onun sağlığı için her gün dua etmeleri konusunda ısrar ediyordu ve bu sırada Robin suçluluk duygusundan öğürmemek için kendini zor tutuyordu.

Günler korkunç derecede uzundu. Her saniye korkunç bir olasılığı, *kaçabilecek* miyiz sorusunu içinde barındırırken zaman akıp gidiyordu. Robin sürekli hastaydı. Mide bulantısı deniz tutmasının verdiği huzursuzluktan tamamen farklıydı; midesini kemiren ve boğazını tırmalayan, nefes almasını zorlaştıran zehirli bir ağırlık, kısır bir suçluluk duygusuydu. Rahatlamaya ya da dikkatini dağıtmaya çalışmanın hiçbir faydası olmuyordu; ne zaman ki ayağı kaydı ve gardını kaybetti, işte o zaman hastalığı iki katına çıktı. Sonra kulaklarındaki uğultu gittikçe arttı ve görüşünün kenarlarına sızan siyahlık dünyayı bulanık bir iğne deliğine indirgedi.

Bir insan gibi davranmak muazzam bir odaklanma gerektiriyordu. Bazen yapabildiği en fazla şey sert ve eşit nefes almayı hatırlamaktı. Zihninde bir mantrayı haykırması gerekiyordu - sorun yok, sorun yok, *sen iyisin, bilmiyorlar, senin sadece bir öğrenci olduğunu düşünüyorlar ve onun sadece hasta olduğunu düşünüyorlar* - ama bu mantra bile kontrolden çıkma tehdidi taşıyordu; odağını bir saniyeliğine gevşetirse, gerçeğe dönüşüyordu - *onu öldürdün, göğsünde bir delik açtın ve kanı kitapların her yerinde, ellerinin her yerinde, kaygan, ıslak, sıcak-*

Bilinçaltından korkuyordu; onu başıboş bırakmaktan. Hiçbir şey üzerinde duramıyordu. Aklından geçen her düşünce kaotik bir suçluluk ve dehşet karmaşasına dönüşüyor; her zaman aynı kasvetli nakaratta katılaşıyordu:

*Ben babamı
öldürdüm. Babamı
öldürdüm. Ben babamı
öldürdüm.*

Yakalandıkları takdirde başlarına neler gelebileceğini hayal ederek kendine işkence ediyordu. Sahneleri o kadar canlı yansıtıyordu ki, anı gibi geliyordu - kısa ve lanetleyici duruşma, jüri üyelerinin iğrenmiş bakışları; bileklerindeki kelepçeler ve darağacı olmasa bile Avustralya'daki bir ceza kolonisine uzun, kalabalık, sefil yolculuk.

Aklının almadığı şey, gerçek cinayetin ne kadar kısa bir an olduğuydu - bir anlık dürtüsel nefret, söylenen tek bir cümle, tek bir atıştan fazlası değildi. Konfüçyüs'ün Analektleri *sibùjishé* iddiasında bulunur,* dört atlı bir arabanın bile bir kez söylenen bir sözü yakalayamayacağını, söylenen sözün geri alınamaz olduğunu söyler. Ancak bu, zamanın büyük bir hilesi gibi görünüyordu. Bu kadar küçük bir eylemin böylesine yankı uyandıran sonuçlar doğurması adil görünmüyordu. Yalnızca kendi dünyasını değil, Ramy'nin, Letty'nin ve Victoire'ın dünyasını da altüst eden bir şey en azından dakikalar almalıydı, öyle görünüyordu; tekrar tekrar çaba gösterilmesi gerekiyordu. Elinde kör bir baltayla babasının cesedinin başında durup, kan her ikisinin de yüzüne sıçrayana kadar baltayı kafatasına ve göğsüne defalarca indirseydi, cinayetin gerçekliği daha anlamlı olurdu. Vahşi bir şey, sürekli bir şey, canavarca bir niyetin gerçek bir tezahürü.

Ama bu, olanları hiç de tarif etmiyordu. Bu değildi Kısır. Hiç çaba harcamamıştı. Her şey o kadar hızlı olup bitmişti ki, düşünecek zamanı bile olmamıştı. Harekete geçtiğini hiç hatırlamıyordu. İstediginizi hatırlamıyorsanız bir cinayete niyetlenebilir misiniz?

Ama bu ne tür bir soruydu? Babasının mahvolmuş cesedi tartışılmaz ve geri dönülmez bir şekilde okyanusun dibine batarken, onun ölümünü isteyip istemediğini sorgulamanın ne anlamı vardı ki?

Geceler gündüzlerden çok daha kötüydü. En azından gündüzler açık havanın, dalgalı okyanusun ve püsküren sislerin geçici dikkat dağıtıcılığını sunuyordu. Geceleri, hamağına hapsolmuşken, sadece affetmeyen karanlık vardı. Geceler terden sıırıslıkla çarşaf, üşüme ve titreme demekti ve inlemek ve yüksek sesle çığlık atmak için mahremiyet bile yoktu. Robin dizlerini göğsüne doğru kıvrarak yatıyor, iki eliyle çılgınca nefes alıp verişini bastırıyordu. Uykuya dalmayı başardığında ise rüyaları bölük pörçük ve dehşet verici derecede canlıydı; o son konuşmanın her anını, yıkıcı finale kadar tekrarlıyordu. Ama ayrıntılar sürekli değişiyordu. Profesör Lovell'in söylediği son sözler neydi? Robin'e nasıl bakmıştı? Gerçekten yaklaşmış mıydı? İlk kim hareket etmişti? Nefsi müdafaa mıydı, yoksa önleyici bir saldırı mıydı? Yoksa

Bir fark var mı? Kendi hafızasını mahvetti. Uyanıkken ve uykudayken aynı anı binlerce farklı açıdan inceledi, ta ki artık ne olduğunu gerçekten bilmeyene kadar.

Tüm düşüncelerin durmasını istedi. Yok olmak istiyordu. Geceleri, siyah, sonsuz dalgalar ütopya gibi görünüyordu ve kendini kenardan aşağı atmak, okyanusun onu ve suçluluk duygusunu yok edici derinliklerinde yutmasına izin vermekten başka bir şey istemiyordu. Ama bu sadece diğerlerini mahkûm etmek olurdu. Bir öğrencinin boğulması ve profesörlerinin öldürülmesi nasıl görünürdü? Ne kadar yaratıcı, ne kadar doğru olursa olsun hiçbir mazeret onları bundan kurtaramazdı.

Ama eğer ölüm bir seçenek değilse, belki de ceza hâlâ bir seçenektir. "İtiraf etmeliyim," diye fısıldadı Ramy'ye uykusuz bir gecede. 'Tek yol bu, buna bir son vermeliyiz-'

'Aptal olma,' dedi Ramy.

Çılgınca hamağından dışarı fırladı. 'Ciddiyim, kaptana gidiyorum-'

Ramy ayağa fırladı ve onu koridorda yakaladı. "Birdie, oraya geri dön.

Robin, Ramy'yi merdivenlere doğru itmeye çalıştı. Ramy hemen suratına bir tokat attı. Bir şekilde bu onu sakinleştirdi, sadece şoktan dolayı olsa bile - kör edici beyaz acı zihninden her şeyi sildi, sadece birkaç saniyeliğine, sadece hızla atan kalbini sakinleştirecek kadar uzun bir süre için.

"Artık hepimiz suçluyuz," diye tısladı Ramy. 'O odayı biz temizledik. Cesedi senin için sakladık. *Seni* korumak için. Hepimiz onlarca kez yalan söyledik; bu suçun ortağıyız ve cellada gidersen hepimizi mahkum edersin. Anlıyor musunuz?'

Sakinleşerek başını eğdi ve başıyla onayladı. "Güzel," dedi Ramy. "Şimdi yatağına dön.

Tüm bu grotesk olayın tek iyi yanı Ramy ile sonunda barışmış olmalarıydı. Cinayet eylemi aralarındaki uçurumu kapatmış, Ramy'nin suç ortaklığı ve korkaklık suçlamalarını suya düşürmüştü. Bunun bir kaza olması ya da Robin'in elinden gelse bunu hemen geri alacak olması önemli değildi. Ramy'nin artık ona kızmak için herhangi bir ideolojik gerekçesi yoktu, çünkü aralarında sadece biri bir sömürgeciyi öldürmüştü. Artık ortak komplocuydular ve bu onları hiç olmadıkları kadar yakınlaştırmıştı. Ramy onun itiraflarına tanıklık eden bir teselli edici ve danışman rolünü üstlendi. Robin neden itiraflarını söylemeyi düşündüğünü bilmiyordu.

Düşünceler her şeyi daha iyi hale getirebilirdi, çünkü bunları yüksek sesle söylemek kafasını daha da karıştırmaktan başka bir işe yaramıyordu, ama Ramy'nin en azından onu dinlediği için çaresizce minnettardı.

"Benim kötü olduğumu mu düşünüyorsun?" diye sordu.

"Saçmalama.

"Bunu çok sık söylüyorsun.

'Çok saçmalıyorsun. Ama kötü değilsin.'

"Ama ben bir katilim," dedi, sonra tekrar söyledi, çünkü kelimeler o kadar saçmaydı ki sesli harfleri oluşturma eylemi bile tuhaf hissettiriyordu. "Ben bir can aldım. Tam bir kasıtle, tam bir niyetle - çubuğun ona ne yapacağını biliyordum ve fırlattım ve vücudunu parçalamasını izledim ve pişman olmadan önceki anda, yaptığım şeyden memnun kaldım. Bu bir kaza değildi. Şimdi ne kadar geri almak istesem de fark etmez - onun ölmesini istedim ve onu öldürdüm. Titreyerek nefes aldı. 'Ben - bunu yapmak için ne tür bir insan olmak gerekir? Bir cani. Kara kalpli bir sefil. Bu başka nasıl olabilir Ramy? Arada bir şey yok. Bunun affedilebileceği bir kural yok, değil mi?"

Ramy iç çekti. 'Her kim bir can alırsa, tüm insanlığı öldürmüş gibi olur. Kuran böyle diyor.

"Teşekkürler," diye mırıldandı Robin. "Bu rahatlatıcı.

"Ama Kuran'da Allah'ın sonsuz merhametinden de bahsedilir. Ramy bir an sessiz kaldı. 'Ve bence ... şey, Profesör Lovell çok kötü bir adamdı, değil mi? Kendinizi savunmak için hareket ettiniz, değil mi? Ve sana, kardeşine, annene yaptığı şeyler... belki de ölmeyi hak ediyordu. Belki de önce onu öldürmüş olmanız, başkalarının başına gelebilecek beklenmedik zararları önledi. Ama bu gerçekten sizin vereceğiniz bir karar değil. Bu Tanrı'nın kararı.

"O zaman ben ne yapacağım? Robin sefilce sordu. "Ne mi yapacağım?"

'Yapabileceğin hiçbir şey yok,' dedi Ramy. "O öldü, onu sen öldürdün ve bunu değiştirmek için Tanrı'dan af dilemek dışında yapabileceğin hiçbir şey yok. Parmaklarını dizine vurarak durakladı. "Ama şimdi asıl soru Victoire ve Letty'yi nasıl koruyacağın. Ve senin teslim olman bunu sağlamaz, Birdie. Bir insan olarak değer konusunda kendine işkence etmen de öyle. Lovell öldü ve sen hayattasın. Belki de Tanrı böyle istedi. Seni ancak bu kadar teselli edebilirim.

Dördü sırayla akıllarını kaybediyordu. Bu oyunun dile getirilmeyen bir kuralı vardı: her seferinde birinin bozulmasına izin veriliyordu ama hepsinin değil

Çünkü aklı başında olanların görevi deliyi sakinleştirmektir.

Ramy'nin en sevdiği panikleme yöntemi, tüm endişelerini abartılı, inanılmaz derecede ayrıntılı bir şekilde dile getirmektir. 'Birisini kamerasına gidecek,' diye ilan etti. 'Ona bir soru sormaları gerekecek - anlamsız bir şey, varış tarihi veya geçiş ücreti hakkında bir şey. Ama o orada olmayacak ve bunu bize soracaklar ve sonunda birileri şüphelenecek ve tüm gemiyi arayacaklar ve biz de nereye gittiği hakkında hiçbir fikrimiz yokmuş gibi davranacağız ve bize inanmayacaklar ve sonra kan izlerini bulacaklar. -'

"Lütfen," dedi Victoire. "Lütfen, Tanrı aşkına, dur.

"Sonra bizi Newgate'e gönderecekler," diye devam etti Ramy, destansı bir şiir anlatır gibi görkemli bir tonlamayla, "ve Aziz Sepulchre'nin çanı on iki kez çalacak, dışarıda büyük bir kalabalık toplanacak ve ertesi sabah teker teker asılacağız ...

Ramy'nin durmasını sağlamanın tek yolu, tüm bu iğrenç fanteziyi anlatmayı bitirmesine izin vermektir, o da her seferinde bunu yapıyor, her seferinde daha da gülünç infaz tasvirleri yapıyordu. Aslında bunlar Robin'i biraz rahatlatıyordu - olabilecek en kötü şeyi hayal etmek bir bakıma rahatlatıcıydı, çünkü bilinmeyenin dehşetini ortadan kaldırıyor. Ama bu sadece Victoire'ı kızdırıyordu. Ne zaman bu konuşmalar geçse, uyuyamaz hale geliyordu. Sonra aklını kaçırmaya sırası ona gelirdi ve sabahın dördünde onları dürtükleyerek uyandırır, Letty'yi uyutmadığı için kendini kötü hissettiğini fısıldar, onlar da onunla birlikte güvertinin üstünde oturup şafak sökene kadar kuş sesleri, Beethoven, bölüm dedikoduları gibi akıllarına ne gelirse saçma sapan hikâyeler fısıldarlardı.

Letty'nin kötü büyülerini başa çıkılması en zor olanlarıydı. Aralarında tek başına kalan Letty, Ramy ve Victoire'ın neden Robin'i savunmaya bu kadar hevesle geldiklerini anlamıyordu. Arkadaş oldukları için Robin'i koruduklarını sanıyordu. Anladığı tek neden, Profesör Lovell'in Canton'da Robin'in yakasına yapıştığını görmüş olmasıydı ve tacizci babalar Robin'le ortak özellikleriydi.

Ancak Profesör Lovell'in ölümünü bir buzdağının görünen kısmı değil, münferit bir olay olarak gördüğünden, sürekli olarak durumlarını düzeltmeye çalışıyordu. 'Temize çıkmanın bir yolu olmalı,' deyip duruyordu. 'Profesör Lovell'in Robin'e zarar verdiğini, bunun nefsi müdafaa olduğunu söyleyebilir miyiz? Stres yüzünden aklını kaybettiğini, her şeyi onun başlattığını ve Robin'in sadece kaçmaya çalıştığını mı?

Hepimiz tanıklık ederiz, hepsi doğrudur, onu beraat ettirmek zorunda kalırlar - Robin, ne düşünüyorsun?

"Ama olan bu değildi," dedi Robin. 'Ama olanın bu olduğunu söyleyebilirsiniz-'

"İşe yaramayacak," diye ısrar etti Ramy. 'Bu çok tehlikeli ve dahası, kesinlikle almamız gerekmeyen bir risk.

Ona hayal gördüğünü nasıl söyleyebilirlerdi? İngiliz hukuk sisteminin gerçekten tarafsız olduğunu, adil bir şekilde yargılanacaklarını, Robin, Ramy ve Victoire'a benzeyen insanların beyaz bir Oxford profesörünü öldürüp cesedini denize atabileceklerini, haftalarca bu konuda yalan söyleyip sonra da yara almadan kurtulabileceklerini düşünmenin delilik olduğunu? Tüm bunlara açıkça inanıyor olması, yaşadıkları dünyaların ne kadar farklı olduğunun bir kanıtı mıydı?

Ama ona gerçeği söyleyemedikleri için Letty yılmadı. "Yeni bir fikrim var," diye açıkladı kendini savunma önerisi reddedildikten sonra. "Hepinizin bildiği gibi, babam oldukça önemli bir adam-

'Hayır,' dedi Ramy.

Bitirmeme izin verin. Babam zamanında oldukça nüfuzlu biriydi-' 'Baban emekli bir amiral, emekliye ayrıldı-'

"Ama hâlâ tanıdıkları var," diye ısrar etti Letty. 'Bazı iyilikler isteyebilir-'

"Ne tür bir iyilik?" diye sordu Ramy. "Merhaba, Yargıç Blathers, mesele şu - kızım ve onun kirli yabancı arkadaşları profesörlerini öldürttüler - İmparatorluk için hem mali hem de diplomatik açıdan çok önemli bir adam - bu yüzden mahkemeye çıktıklarında onları suçsuz ilan etmenizi istiyorum-"

"Böyle olmak zorunda değil," diye tersledi Letty. 'Demek istediğim, eğer ona ne olduğunu anlatır ve bunun bir kaza olduğunu açıklarsak-'

"Bir *kaza* mı? Ramy tekrarladı. 'Daha önce de kazaları örtbas ettiniz mi? Zengin beyaz kızlar insanları öldürdüğünde görmezden mi geliyorlar? İşler böyle mi yürüyor, Letty? Ayrıca, amiral ile aranız bozuk değil mi?

Letty'nin burun delikleri alevlendi. "Ben sadece yardım etmeye çalışıyorum.

"Biliyoruz," dedi Robin hızla, gerginliği dağıtmak için çaresizce. 'Ve gerçekten minnettarım. Ama Ramy haklı. Bence en iyisi bu konuyu gizli tutmamız.

Sert bakışlarını duvara diken Letty hiçbir şey söylemedi.

Bir şekilde İngiltere'ye dönmeyi başardılar. Aradan iki ay geçti ve bir sabah uyandıklarında Londra ufukta, tanıdık kasvetli grileriyle örtülüydü.

Yolculuk boyunca Profesör Lovell'ın hastalığını bahane etmek Victoire'ın bile beklediğinden daha kolay olmuştu; görünüşe bakılırsa koca bir gemiyi Oxford'lu bir profesörün oldukça zayıf bir bünyeye sahip olduğuna ikna etmek çok kolaydı. Jemima Smythe, tüm çabalarına rağmen, sonunda onun suskun arkadaşlarından sıkılmıştı ve ayrılıklarını uzatmak için hiçbir çaba göstermedi. Denizciler gemiden indiklerinde neredeyse tek bir veda sözcüğü bile etmemişlerdi. Yol yorgunu dört öğrencinin Legal Rıhtımı'nda ilerleyişine kimse pek aldırış etmedi, hele de boşaltılacak mallar ve tahsil edilecek ödemeler varken.

Letty, rıhtımda yanından geçtikleri kaptana, "Profesörü bir hekime görünmesi için önden gönderdik," dedi. "Sorunsuz bir yolculuk için teşekkür etmek istediğini söyledi.

Kaptan bu sözler karşısında biraz şaşırılmış görünüyordu ama omuz silkip geçiştirdi.

"Sorunsuz bir yolculuk mu? Ramy mırıldandı.

"*Sorunsuz bir yolculuk mu?*" "Söyleyecek başka bir şey bulamadım!

"Sessiz ol ve yürü," diye tısladı Victoire.

Robin, sandıklarını kalaslardan aşağı indirirken yaptıkları her şeyin *Katiller! diye bağırdığından* emindi. Her an, diye düşündü baş dönmesiyle; bir adım daha atarlarsa, işte o zaman olacaktı - şüpheli bir bakış, telaşlı ayak sesleri, "Hey oradaki! Sen, dur! Elbette *Hellas'tan* bu kadar kolay kaçmalarına izin vermeyeceklerdi.

Kıyıda, sadece on iki adım ötede İngiltere vardı, sığınma evi vardı, özgürlük vardı. O kıyıya ulaştıklarında, kalabalığın içinde kaybolduklarında özgür olacaklardı. Ama bu kesinlikle imkânsızdı - onları o kanlı odaya bağlayan bağlar o kadar kolay koparılamazdı. Koparılabilir miydi?

Tahta kaldırım yerini sert bir toprağa bıraktı. Robin omzunun üzerinden baktı. Kimse onları takip etmemişti. Kimse onlara doğru bakmıyordu bile.

Kuzey Londra'ya giden bir omnibüse bindiler ve oradan Hampstead'e giden bir taksiyi selamladılar. Varışta geceyi Profesör Lovell'ın Hampstead'deki evinde geçirecekleri konusunda fazla tartışmadan anlaşmışlardı - Oxford'a giden trenlere yetişmek için çok geç kalmışlardı ve Robin hem Mrs.

Piper hâlâ Jericho'da olacaktı ve evin yedek anahtarı bahçedeki Ming saksısının altında saklıydı. Ertesi sabah Paddington'a giden bir trene binecekler ve planladıkları gibi okula döneceklerdi.

Yolculuk sırasında hepsinin aklından tek bir seçenek geçiyordu: kaçmak, her şeyi bırakıp kıtadan kaçmak; Amerika ya da Avustralya'ya giden bir gemiye binmek ya da koparıldıkları ülkelere geri dönmek.

"Yeni Dünya'ya kaçabiliriz," diye önerdi Ramy. "Kanada'ya gideriz.

'Fransızca bile konuşamıyorsun,' dedi Letty.

"Bu Fransızca, Letty. Ramy gözlerini devirdi. 'Latince'nin en zayıf kızı. Ne kadar zor olabilir ki?"

Victoire, "İş bulmamız gerekecek," diye belirtti. "Artık burslarımız olmayacak; nasıl geçineceğiz?"

Bu iyi bir noktaydı ve bir şekilde gözden kaçırmışlardı. Yıllarca güvenilir bir burs almak onlara sadece birkaç ay yetecek kadar paraları olduğunu unutturmuştu; Oxford dışında, kalacak yerlerinin ve yemeklerinin artık sağlanmadığı bir yerde hiçbir şeyleri olmayacaktı.

"Peki, diğer insanlar nasıl iş buluyor? Ramy sormuştu. "Sanırım bir dükkâna gidip ilana cevap veriyorsunuz?"

Letty, "Çıraklık yapmış olmanız gerekiyor," demişti. "Sanırım bir eğitim dönemi var, gerçi bu da paraya mal oluyor-"

"O zaman bunları kabul edecek bir tüccar nasıl bulunur?"

"Bilmiyorum," demişti Letty hayal kırıklığına uğramış bir halde. "Nasıl bilebilirim ki? Hiçbir fikrim yok.

Hayır, üniversiteden ayrılmaları gibi gerçek bir olasılık asla yoktu. Her şeye rağmen, Oxford'a geri döndükleri takdirde tutuklanma, soruşturulma, hapse atılma ya da asılma gibi çok gerçek risklere rağmen, üniversiteye bağlı olmayan bir hayat düşünemiyorlardı. Çünkü başka hiçbir şeyleri yoktu. Hiçbir becerileri yoktu; el emeği için ne güçleri ne de mizaçları vardı ve iş bulacak bağlantıları da yoktu. En önemlisi, nasıl yaşayacaklarını bilmiyorlardı. Hiçbirinin oda kiralamanın, bir haftalık yiyecek almanın ya da üniversite olmayan bir kasabaya yerleşmenin ne kadara mal olacağı konusunda en ufak bir fikri yoktu. Şimdiye kadar bunların hepsi onlar için halledilmişti. Hampstead'de Bayan Piper, Oxford'da ise izciler ve yatak yapımcıları vardı. Gerçekten de Robin, çamaşırların tam olarak nasıl yıkandığını açıklamakta zorlanırdı.

İşin özüne inildiğinde, kendilerini öğrencilerden başka bir şey olarak düşünemiyorlar, Babil'e ait olmadıkları bir dünya hayal edemiyorlardı. Babil onların bildiği tek şeydi. Babil evleriydi. Ve aptalca olduğunu bilse de Robin, her şeye rağmen, bu bela sona erdiğinde, gerekli tüm düzenlemeler yapıldığında ve her şey halının altına süpürüldüğünde, yine de Saksagan Yolu'ndaki odasına dönebileceği, hafif kuş sesleri ve dar pencereden süzülen ılık güneş ışığıyla uyanabileceği ve günlerini bir kez daha ölü dillerden başka bir şeyle uğraşmadan geçirebileceği bir dünya olduğuna içten içe inanan tek kişinin kendisi olmadığından şüpheleniyordu.

Yirminci Bölüm

Sizin ve Bay Jardine'in bize sağladığınız yardım ve bilgi sayesinde Çin'deki deniz, askeri ve diplomatik işlerimize bu tatmin edici sonuçlara yol açan ayrıntılı talimatları verebildik.

DIŞİŞLERİ BAKANİ PALMERSTON, John Abel Smith'e mektup

Hampstead'de taksiden indiklerinde şiddetli bir yağmur yağıyordu. Profesör Lovell'ın evini her şeyden çok şans eseri bulmuşlardı. Robin rotayı kolayca hatırlayacağını düşünmüştü ama üç yıl uzakta olmak hafızasına tahmin ettiğinden daha fazla zarar vermişti ve bardaktan boşanırcasına yağan yağmur her evin aynı görünmesine neden oluyordu: ıslak, blok gibi, kaygan, damlayan yapraklarla çevrili. Sonunda tuğla ve beyaz sıvalı evi bulduklarında sıırıslıklam olmuş ve titriyorlardı.

"Bekle. Victoire, Ramy tam kapıya yöneldiği sırada onu geri çekti. 'Arkadan dolaşmamız gerekmez mi? Biri bizi görürse diye?

'Bizi görürlerse görürler, Hampstead'de olmak suç değil-' 'Burada yaşamadığınız belliyse suç-'

"Merhaba!

Hepsi birden ürkmüş kedi yavruları gibi başlarını çevirdiler. Sokağın karşısındaki evin eşiğinden bir kadın onlara el salladı. "Merhaba," diye tekrar seslendi. "Profesörü mü arıyorsunuz?

Panik içinde birbirlerine baktılar; bu olay için bir cevap üzerinde konuşmamışlardı. Yokluğu yakında büyük ilgi uyandıracak bir adamla her türlü ilişkiden kaçınmak istemişlerdi. Ama Hampstead'deki varlıklarını başka nasıl haklı çıkarabilirlerdi ki?

"Öyleyiz," dedi Robin hızlıca, sessizlikleri şüphe uyandırmadan önce. 'Biz onun öğrencileriyiz. Yurtdışından yeni döndük - döndüğümüzde onunla burada buluşmamızı söyledi, ancak saat geç oldu ve kapıda kimse yok.

"Muhtemelen üniversitededir. Kadının ifadesi aslında oldukça dostçaydı; sadece bağırdığı için düşmanca görünüyordu.

yağmur. 'Yılın sadece birkaç haftası burada. Orada kal.'

Döndü ve aceleyle evine girdi. Kapı arkasından çarparak kapandı.

"Lanet olsun," diye mırıldandı Ramy. "Ne yapıyorsun?" "Gerçeğe yakın durmanın daha iyi olacağını düşündüm-

'Gerçeğe biraz *fazla* yakın, sence de öyle değil mi? Biri onu sorgularsa ne olur?'

"O zaman ne yapmak istiyorsun, kaçmak mı?

Ama kadın çoktan dışarı fırlamıştı. Dirseğini yağmurdan koruyarak sokağı geçip onlara doğru koştu. Avucunu Robin'e doğru uzattı.

"Buyurun. Parmaklarını açıp bir anahtar gösterdi. 'Bu onun yedeği. O kadar dağınık ki, anahtarını kaybettiğinde yanında bir tane bulundurmamı istediler. Sizi zavallı şeyler.

"Teşekkür ederim," dedi Robin, iyi talihleri karşısında afallamıştı. Sonra aklına bir anı geldi ve çılgınca bir tahminde bulundu. "Siz Bayan Clemens'siniz, değil mi?

Gülümsedi. "Kesinlikle öyleyim!

'Doğru, doğru - anahtarı bulamazsak size sormamızı söyledi. Sadece hangi evde olduğunuzu anlayamadık.

"İyi ki yağmuru izliyordum o zaman. Geniş, dostça bir gülümsemesi vardı; eğer varsa, yüzündeki şüphe kaybolmuştu. "Piyanomu çalarken yüzümü dışarıya dönmeyi severim. Dünya müziğine bilgi verir.

"Doğru," dedi tekrar, bu ifadeyi algılayamayacak kadar rahatlamıştı. "Peki, çok teşekkürler.

'Oh, önemli değil. Bir şeye ihtiyacınız olursa arayın. Önce Robin'e, sonra da Letty'ye başıyla selam verdi - Ramy ya da Victoire'ı görmemiş gibiydi, Robin bunun için onlara minnettar olmalıydı - ve caddenin karşısına doğru ilerledi.

"Nereden bildin? Victoire mırıldandı.

"Bayan Piper onun hakkında yazmış," dedi Robin bagajını ön bahçeye doğru sürüklerken. 'Yeni bir ailenin taşındığını ve karısının yalnız ve eksantrik bir tip olduğunu söyledi. Sanırım profesör buradayken çoğu öğleden sonra çay içmek için buraya geliyor.

Letty, "Tanrı'ya şükür hizmetçine yazıyorsun," dedi.

"Gerçekten," dedi Robin ve kapının kilidini açtı.

Robin Oxford'a gittiğinden beri Hampstead'deki eve dönmemişti ve ev onun yokluğunda büyük ölçüde değişmiş görünüyordu. Hatırladığından çok daha küçüktü ya da belki de sadece boyu uzamıştı. Merdivenler o kadar sonsuz bir spiral değildi ve yüksek tavanlar o kadar ağır bir yalnızlık hissi uyandırmıyordu. İçerisi çok loştu; tüm perdeler çekilmiş, tozdan korunmak için mobilyaların üzerine çarşaf lar örtülmüştü. Bir süre karanlıkta el yordamıyla etrafı araştırdılar - Bayan Piper her zaman lambaları ve mumları yakardı ve Robin'in kibritleri nerede sakladığına dair en ufak bir fikri yoktu. Sonunda Victoire salonda çakmaktaşı ve şamdanlar buldu ve oradan şömineyi yakmayı başardılar.

"Baksana Birdie," dedi Ramy. 'Bütün bu şeyler de ne?

Chinoiserie'yi kastetmişti. Robin etrafına bakındı. Salon boyalı yelpazeler, asılı parşömenler, porselen vazolar, heykeller ve çaydanlıklarla doluydu. İngiliz mobilyalarının üzerine yerleştirilmiş Kanton çayevinin cafcaflı bir yeniden yaratımı gibiydi. Bunlar hep orada mıydı? Robin çocukken bunu nasıl fark etmediğini bilmiyordu. Belki de Kanton'dan yeni geldiği için iki dünya arasındaki ayrımı bu kadar belirgin bulmamıştı; belki de ancak şimdi, en İngiliz üniversitelerine tam anlamıyla daldıktan sonra, yabancı ve egzotik olana dair daha keskin bir his geliştirmişti.

"Sanırım bir koleksiyoncu ydu," dedi Robin. 'Oh, şimdi hatırladım - misafirlerine satın aldıklarını, nereden geldiklerini ve özel tarihlerini anlatmaya bayılırdı. Oldukça gururluydu.

"Ne tuhaf," dedi Ramy. 'Eşyaları ve dili sevmek ama ülkeden nefret etmek.

"Düşündüğün kadar tuhaf değil," dedi Victoire. 'Sonuçta insanlar var, bir de eşyalar var.

Mutfığa yapılan bir keşif gezisinde yiyecek bir şey bulunamadı. Bayan Piper hâlâ Oxford'daki evindeyken erzak stoklamış olamazdı. Robin, Hampstead'deki evde sürekli bir fare sorunu olduğunu, Profesör Lovell kedilerden nefret ettiği ve Bayan Piper da bozulabilecek şeyleri onların insafına bırakmaktan nefret ettiği için bu sorunun asla çözülemediğini hatırladı. Ramy bir kutu çekilmiş kahve ve bir kavanoz tuz bulmuştu ama şeker yoktu. Yine de kahveyi yapıp içtiler. Sadece açlıklarını bastırıyordu ama en azından uyanık kalmalarını sağlıyordu.

Boş kupalarını henüz yıkayıp kurulamışlardı ki - Robin buranın sahibi eve hiç gelmeyecekken neden temizlik yaptıklarını bilmiyordu ama yine de ortalığı dağıtmak yanlış geliyordu - keskin bir ses duydular

kapı çaldı. Hepsi sıçradı. Kapı tokmağı durakladı, sonra tekrar sertçe vurdu, art arda üç kez.

Ramy ayağa fırladı ve ateş demirine uzandı. "Ne yapıyorsun sen? Letty tısladı.

"Peki, geldiklerini varsayarsak-

'Sadece kapıyı açma, burada kimse yokmuş gibi davranacağız-' 'Ama tüm ışıklar açık, seni aptal-'

'O zaman önce pencereden dışarı bak-'

'Hayır, o zaman bizi görürler-'

"Alo?" Kapı tokmağı kapıdan seslendi. "Beni duyabiliyor musunuz?

Rahatlamışlardı. Gelen sadece Bayan Clemens'ti.

"Ben bakarım. Robin ayağa kalktı ve Ramy'ye ters ters baktı. "Kaldır şunu.

Nazik komşuları, bir elinde dayanıksız, etkisiz bir şemsiye, diğerinde üstü kapalı bir sepet taşıyarak kapının eşiğinde sırlıslıkla duruyordu. 'Erzak getirmediğini fark ettim. Gittiğinde kileri hep boş bırakır - fare sorunu.

'I . . . Anlıyorum.' Bayan Clemens çok konuşkandı. Robin onun içeri girmek istemediğini umuyordu.

Adam başka bir şey söylemeyince, sepeti ona doğru uzattı. 'Kızım Fanny'den elimizdekileri bir araya getirmesini istedim. Biraz şarap, bir sert ve bir yumuşak peynir, bu sabahın ekmeği - korkarım kabuklu - ve biraz zeytin ve sardalya var. Taze ekmek istiyorsanız sabah tekrar denemeniz gerekecek ama gelmek isterseniz haber verin, Fanny'ye taze tereyağı getirteyim, neredeyse bitti.

"Teşekkür ederim," dedi Robin, bu cömertlik karşısında oldukça şaşırılmıştı. "Çok nazıksınız.

"Elbette," dedi Bayan Clemens hemen. 'Profesörün ne zaman döneceğini söyleyebilir misiniz? Onunla çitleri hakkında konuşmam gerekiyor.

Robin boşluğa düştü. "Ben ... bilmiyorum.

"Ondan önce geleceğini söylememiş miydin?

Robin ne söyleyeceğinden emin değildi. Ne kadar az sözlü iz bırakırlarsa o kadar iyi olacağını belli belirsiz hissediyordu - Profesör Lovell'ın kendilerinden önce gittiğini kaptana zaten söylemişti ve Babel fakültesine Profesör Lovell'ın hâlâ Hampstead'de olduğunu söylemeyi planlıyorlardı, bu yüzden Bayan Clemens'in tamamen farklı bir açıklama yapması çok tehlikeli olabilirdi. Ama üç tarafı da kim sorgulayacaktı? Polis o kadar ileri gittiyse, dördünün çoktan gözaltına alınmış olması gerekmez miydi?

Letty onu kurtarmaya geldi. "Pazartesi kadar erken olabilir," dedi onu kenara iterek. 'Ama rıhtımda gemisinin gecikebileceğini duyduk - Atlantik üzerindeki kötü hava koşulları, biliyorsun - yani haftalar sürebilir.

"Ne kadar uygunsuz," dedi Bayan Clemens. 'O zaman bu kadar uzun kalacak mısınız?

'Oh, hayır, yarın okula geri dönüyoruz. Gitmeden önce yemek masasına bir not bırakırız.

'Çok ihtiyatlı. Neyse, iyi geceler,' dedi Bayan Clemens neşeyle ve yağmurun içine geri döndü.

Peynir ve zeytinleri saniyeler içinde yuttular. Ekmek sertti ve biraz çiğnenmesi gerekiyordu, bu da onları yavaşlattı ama birkaç dakika içinde o da bitti. Sonra büyük bir özlemle şarap şişesine baktılar, tetikte olmaları gerektiğini bilmekle sarhoş olmak arasında sıkışıp kalmışlardı, ta ki Ramy sorumluluğu alıp şişeyi kilere saklayana kadar.

O sırada saat on bir buçuk olmuştu. Oxford'da hepsi daha saatlerce uyanık kalacak, ödevlerini inceleyecek ya da birbirlerinin odalarında gölüşeceklerdi. Ama hepsi çok yorgundu ve ayrı yatak odalarına gitmekten çok korkuyorlardı, bu yüzden evde bulabildikleri tüm battaniyeleri ve yastıkları aradılar ve oturma odasına yığıldılar.

Nöbet tutmak için her zaman bir kişi uyanık olacak şekilde vardiyalı uyumaya karar verdiler. Hiçbiri polisin kapıları kırıp içeri girebileceğine gerçekten inanmıyordu - ve eğer böyle bir şey olursa yapabilecekleri çok az şey olduğunu boş verin - ama en azından asgari düzeyde ihtiyatlı olmak iyi hissettiriyordu.

Robin önden gitmeye gönüllü oldu. İlk başta hiçbiri kıpırdamadan duramadı, kahve ve gerginlikten hepsi gergindi ama çok geçmeden yorgunluk onları ele geçirdi ve birkaç dakika içinde mırıldanan endişeleri yerini derin, eşit nefes alıp vermeye bıraktı. Letty ve Victoire birlikte kanepeye yığılmışlardı, Victoire'ın başı Letty'nin kolundaydı. Ramy yerde, Robin'in yanında uyuyordu, vücudu koruyucu bir parantez gibi kanepenin etrafında kıvrılmıştı. Onları bir arada görmek Robin'in göğsünün ağrmasına neden oldu.

Ayağa kalkmaya cesaret edemeden önce yarım saat bekledi, göğüslerinin yükselip alçalmasını izledi. Yerinden ayrılmanın güvenli olduğunu düşündü. Eğer bir şey olursa, bunu evin her tarafından duyabilirdi - yağmur artık hafif bir pıtırtya dönüşmüştü ve ev başka türlü ölüm sessizliğine bürünmüştü. Nefesini tutarak sessizce oturma odasından çıktı ve merdivenlerden Profesör Lovell'in ofisine gitti.

Hatırladığı kadar sıkışık ve dağınıktı. Oxford'da Profesör Lovell ofisini belli bir düzen içinde tutuyordu, ama evde eşyalarının yönetilen bir kaos durumuna dönüşmesine izin veriyordu. Gevşek kâğıtlar yere saçılmıştı; kitaplar rafların etrafına yığınlar halinde dizilmişti, bazıları açık duruyordu, bazıları ise sayfaları işaretlemek için içlerine kalem tıktırılmıştı.

Robin odanın içinde Profesör Lovell'ın masasına doğru ilerledi. Daha önce hiç arkasında durmamıştı; sadece karşısına oturmuş, ellerini gergin bir şekilde kucağında kavuşturmuştu. Masa diğer taraftan tanınmaz görünüyordu. Sağ köşede çerçeveli bir tablo dik duruyordu - hayır, tablo değil, bir dagerreyotip. Robin yakından bakmamaya çalıştı ama koyu renk saçlı bir kadınla iki çocuğun dış hatlarına göz ucuyla bakmaktan kendini alamadı. Çerçeveyi aşağı çevirdi.

Masanın üzerindeki gevşek kâğıtları karıştırdı. İlginç bir şey yoktu - Tang hanedanı şiirleri ve kehanet kemiği yazıtları üzerine notlar, her ikisi de Robin'in Profesör Lovell'ın Oxford'da sürdürdüğünü bildiği araştırma projeleriydi. Sağ taraftaki çekmeceyi denedi. Kilitli olmasını bekliyordu ama hiç zorlanmadan açıldı. İçinde deste deste mektuplar vardı. Ne aradığından, hatta ne görmeyi umduğundan emin olamadan onları teker teker çıkardı ve lamba ışığına tuttu.

Sadece adamın bir resmini istedi. Sadece babasının kim olduğunu bilmek istiyordu.

Profesör Lovell'ın yazışmalarının çoğu Babel fakültesi ve çeşitli ticaret şirketlerinin temsilcileriyle - bir kısmı Doğu Hindistan Şirketi'yle, daha fazlası Magniac & Co. temsilcileriyle, ancak aslan payı Jardine & Matheson'daki adamlarındı. Bunlar oldukça ilginçti. Yığının içinde ilerlerken daha hızlı ve daha hızlı okudu, orta paragraflarda gömülü olan kritik ifadeler için açılış cümlelerini gözden geçirdi--

. . . Gützlaß'ın ablukası işe yarayabilir ... sadece on üç savaş gemisi gerekir, ancak sorun zaman ve masraftır ... Basit bir güç gösterisi. Lindsay diplomatik bir geri çekilmeyle onları utandırmak istiyor, ama bu geride kalan tek gümrük ajanlarını da tehlikeye atacaktır... Onları sınıra getirdiğinizde geri adım atacaktırlar... Vapurun ne olduğunu bile bilmeyen denizcilerin yönettiği bir filoyu yok etmek zor olmasa gerek...

Robin yavaşça nefes verdi ve sandalyeye geri oturdu.

İki şey açıktı. Birincisi, bu belgelerin ne olduğu konusunda hiçbir belirsizlik yoktu. Rahip Gützlaff'tan dört ay önce gelen bir mektupta Kanton'un ana rıhtımlarının ayrıntılı bir krokisi yer alıyordu. Diğer tarafta ise Çin donanmasındaki bilinen tüm gemilerin bir listesi vardı. Bunlar İngiltere'nin Çin politikasının varsayımları değildi. Bunlar savaş planlarıydı. Bu mektuplarda Qing hükümetinin kıyı savunmasına ilişkin ayrıntılı bilgiler, donanma istasyonlarını savunan gemilerin sayısı, çevredeki adalardaki kalelerin sayısı ve yerleşimi ve hatta her birinde konuşlandırılan askerlerin kesin sayısı yer alıyordu.

İkinci olarak, Profesör Lovell'ın sesi muhatapları arasında en şahin seslerden biri olarak ortaya çıktı. Başlangıçta Robin, bu savaşın Profesör Lovell'ın fikri olmadığı ve belki de onları durmaya teşvik ettiği gibi aptalca ve temelsiz bir umuda kapılmıştı. Ancak Profesör Lovell, sadece böyle bir savaşın pek çok faydası (o zaman emrinde olacak geniş dil kaynakları da dahil olmak üzere) hakkında değil, aynı zamanda 'cesaret ve disiplinden zerre kadar yoksun bir orduya sahip, durgun ve tembel Çinlilerin' ne kadar kolay yenilebileceği konusunda da oldukça açık sözlüydü. Babası sadece ticari düşmanlıkların ortasında kalmış bir akademisyen değildi. Onların tasarlanmasına yardım etmişti. Profesör Lovell'ın düzgün, küçük eliyle yazılmış ve Lord Palmerston'a hitaben yazılmış gönderilmemiş bir mektupta şöyle yazıyordu:

Çin filosu, topları etkili bir şekilde nişan almak için çok küçük olan modası geçmiş hurdalardan oluşmaktadır. Çinlilerin filomuzla savaşılabilecek tek bir gemisi var, o da Amerikalılardan satın aldıkları Cambridge adlı ticari gemi, ancak onu kullanabilecek denizcileri yok. Ajanlarımızın bildirdiğine göre körfezde boş boş oturuyor. Nemesis ile onu kısa sürede halledeceğiz.

Robin'in kalbi çok hızlı atıyordu. Yapabileceği her şeyi keşfetmek, bu komplonun tüm boyutlarını belirlemek için ani bir dürtüye kapıldığını hissetti. Yığını çılgınca okudu; mektuplar bittiğinde, sol çekmecedен başka bir yazışma yığını çıkardı. Onlarda da aynı şeyler vardı. Savaşın arzu edilirliliği hiçbir zaman söz konusu olmamıştı, sadece zamanlaması ve Parlamento'yu harekete geçmeye ikna etmenin zorluğu söz konusuydu. Ama bu mektuplardan bazıları 1837 yılına kadar uzanıyordu. Jardine, Matheson ve Lovell

Kanton'daki müzakereler iki yıldan daha uzun bir süre önce çatışmalara neden olacaktı?

Ama bu çok açıktı. Biliyorlardı çünkü niyetleri başından beri buydu. Düşmanlık istiyorlardı çünkü gümüş istiyorlardı ve Qing İmparatoru'nun fikrinde mucizevi bir değişiklik olmazsa, bunu elde etmenin tek yolu silahlarını Çin'e çevirmektir. Daha yelken açmadan önce savaşı planlamışlardı. Komiser Lin ile hiçbir zaman iyi niyetle müzakere etmeyi düşünmemişlerdi. Bu görüşmeler sadece düşmanlık için bir bahaneydi. Bu adamlar Parlamento'ya tasarıyı sunmadan önce son bir sefer olarak Profesör Lovell'ın Kanton gezisini finanse etmişlerdi. Bu adamlar kısa, acımasız ve etkili bir savaşı kazanmalarına yardımcı olması için Profesör Lovell'a güveniyorlardı.

Profesör Lovell'ın asla geri dönmeyeceğini öğrendiklerinde ne olacaktı?

"O da ne?"

Robin yukarı baktı. Ramy kapı aralığında durmuş esniyordu. "Sıranın sana gelmesine bir saat kaldı," dedi Robin.

"Uyuyamadım. Zaten bu vardiyalar da saçmalık, bu gece kimse bizim için gelmeyecek. Ramy, Profesör Lovell'ın masasının arkasında Robin'e katıldı. "Etrafı kazıyoruz, değil mi?"

"Bak. Robin harflere dokundu. "Okuyun bunları."

Ramy yığının en üstünden bir mektup aldı, göz gezdirdi ve sonra diğerlerine daha yakından bakmak için Robin'in karşısına oturdu. "Aman Tanrım."

"Bunlar savaş planları," dedi Robin. "Herkes bu işin içinde, Kanton'da tanıştığımız herkes - bak, burada Rahip Morrison ve Gützlaff'ın mektupları var - Qing ordusu hakkında casusluk yapmak için misyoner kimliklerini kullanıyorlar. Hatta Gützlaff muhbirlerle rüşvet vererek Çin birliklerinin konuşlanmasını, hangi nüfuzlu Çinli tüccarların İngilizlere karşı olduğunu ve hatta hangi rehin dükkanlarının baskın yapmak için iyi yerler olduğunu anlatıyormuş."

"Gützlaff mı? Ramy homurdandı. "Gerçekten mi? O Alman'ın içinde böyle bir şey olduğunu bilmiyordum."

"Savaş için kamuoyu desteğini kamçılayan broşürler de var - bakın, burada Matheson Çinlileri "olağanüstü derecede embesillik, açgözlülük, kibir ve inatçılıkla karakterize edilen bir halk" olarak adlandırıyor. Ve burada Goddard adında biri savaş gemilerini konuşlandırmanın "sakin ve mantıklı bir ziyaret" olacağını yazıyor. Hayal edin. Sakin ve mantıklı *bir ziyaret*. Şiddetli bir istilayı tanımlamak için ne güzel bir yol."

"İnanılmaz. Ramy artan bir hızla belgeleri karıştırırken gözleri bir aşağı bir yukarı gezindi. "Bizi en başta neden gönderdiklerini merak ediyor insan.

"Çünkü hâlâ bir bahaneye ihtiyaçları vardı," dedi Robin. Şimdi her şey yerli yerine oturuyordu. Her şey o kadar açık, o kadar gülünç derecede basitti ki, bunu daha önce göremediği için kendini tekmelemek istedi. "Çünkü hâlâ Parlamento'ya götürecekleri ve istediklerini elde etmenin tek yolunun güç kullanmak olduğunu kanıtlayacak bir şeye ihtiyaçları vardı. Baylis'in Lin'le uzlaşmasını değil, onu küçük düşürmesini istiyorlardı. Lin'i önce düşmanlık ilan etmesi için yemlemek istediler.

Ramy homurdandı. 'Sadece Lin'in limandaki tüm afyonu patlatacağını hesaba katmamışlardı.

"Hayır," dedi Robin. 'Ama sanırım yine de istedikleri haklı nedeni elde ediyorlar.

"İşte buradasın," dedi Victoire.

İkisi de irkilerek sıçradı.

"Kapıya kim bakıyor?" diye sordu Robin.

'Sorun olmaz, sabahın üçünde kimse içeri girmez. Letty de kütük gibi yatıyor. Victoire odayı geçti ve mektup yığınınına baktı. "Nedir bunlar?

Ramy ona oturmasını işaret etti. "Göreceksin.

Victoire da Ramy gibi neye baktığını fark edince daha hızlı okumaya başladı. "Oh, Tanrım. Parmaklarını dudaklarına götürdü. "Yani sence - yani onlar hiç-

"Doğru," dedi Robin. 'Hepsi göstermelikti. Aslında barış görüşmeleri yapmamız gerekmiyordu.

Kâğıtları çaresizce salladı. "O zaman bununla ne yapacağız?" "Ne demek istiyorsun? Robin sordu.

Kadın ona şaşkın bir bakış fırlattı. "Bunlar savaş planları. 'Ve biz de öğrenciyiz,' diye cevap verdi.

"Ne yapabiliriz ki? Uzun bir sessizlik oldu.

"Ah, Birdie. Ramy iç çekti. 'Burada ne işimiz var? Neye geri döndüğümüzü sanıyoruz?

Cevap Oxford'du. Oxford, hepsinin üzerinde anlaştığı şeydi, çünkü *Hellas*'ta mahsur kaldıklarında, profesörlerinin cesedi arkalarında okyanusun derinliklerine batarken, normal ve tanıdık olana dönüş vaadi onları sakinleştiren şeydi, ortak bir hayaldi.

Onları delirmekten alıkoyan istikrar. Tüm planları her zaman İngiltere'ye sağ salim vardıklarında sona ermişti. Ama bu konuyu geçiştirmeye devam edemezlerdi, Oxford'a geri dönerlerse her şeyin yoluna gireceğine dair kör ve saçma inancı sürdüremezlerdi.

Geri dönüşü yoktu. Hepsi bunu biliyordu. Artık rol yapmak yoktu, hayal bile edilemeyecek zulüm ve sömürü devam ederken dünyanın sözde güvenli köşesinde saklanmak yoktu. Sadece sömürge imparatorluğunun uçsuz bucaksız, korkutucu ağı ve buna direnmek için adalet talepleri vardı.

"Sonra ne olacak?" diye sordu Robin. "Nereye gideceğiz?" "Şey," dedi Victoire, "Hermes Derneği'ne."

Bunu söylediğinde çok açık görünüyordu. Sadece Hermes bu konuda ne yapacağını bilebilirdi. Robin'in ihanet ettiği ve onları geri almaya bile yanaşmayabilecek olan Hermes Derneği, sömürgecilik sorunuyla uğraştığını iddia eden karşılaştıkları tek kurumdu. İşte bir çıkış yolu, yanlış seçimlerini düzeltmek için nadir ve hak edilmemiş bir ikinci şans - tabii polis onları bulmadan Hermes'i bulabilirlerse.

"Anlaştık o zaman? Victoire ikisinin arasında bir ileri bir geri baktı. 'Oxford, sonra Hermes - ve sonra Hermes'in bizden istediği her şey, evet?'

Ramy kararlı bir şekilde, "Evet," dedi.

"Hayır," dedi Robin. 'Hayır, bu delilik. Teslim olmalıyım, en kısa zamanda polise gitmeliyim-'

Ramy alay etti. 'Bunu defalarca konuştuk. Teslim oluyorsun ve ne oluyor? Jardine ve Matheson'ın bir savaş başlatmaya çalıştıklarını unutacak mısın? Bu artık bizi aşıyor, Birdie. Senden daha büyük. Yükümlülüklerin var.'

"Ama mesele de bu," diye ısrar etti Robin. 'Eğer teslim olursam, bu ikinizin üzerindeki baskıyı kaldırır. Bu afyon savaşını cinayetten ayırır, anlamıyor musunuz? Seni serbest bırakır-'

"Kes şunu," dedi Victoire. "Sana izin vermeyeceğiz."

"Elbette yapmayacağız," dedi Ramy. 'Ayrıca, bu bencillik olur - kolay yolu seçemezsin.'

'Bu nasıl kolay-'

"Doğru olanı yapmak istiyorsun," dedi Ramy, cesaretle. 'Her zaman yaparsın. Ama doğru şeyin şehitlik olduğunu düşünüyorsun. İşlediğin günahlar için yeterince acı çekersen affedileceğini sanıyorsun.'

"Ben-

'Bu yüzden o gece bizim için suçu üstlendin. Ne zaman zor bir şeyle karşılaşsan, onu ortadan kaldırmak istiyorsun ve bunu yapmanın yolunun kendini kırbaçlamak olduğunu düşünüyorsun. Cezalandırma konusunda takıntılısın. Ama bu işler böyle yürümüyor Birdie. Hapse girmen hiçbir şeyi düzeltmez. Darağacında sallanman hiçbir şeyi düzeltmez. Dünya hala bozuk. Savaş hala yaklaşıyor. Bunu telafi etmenin tek yolu savaşı durdurmak, ki bunu yapmak istemiyorsun, çünkü asıl mesele senin korkuyor olman.

Robin bunun son derece adaletsiz olduğunu düşündü. "O gece sadece seni kurtarmaya çalışıyordum.

"Kendini bu işten sıyırmaya çalışıyordun," dedi Ramy, kaba bir şekilde değil. 'Ama fedakârlığın tek yaptığı kendini daha iyi hissetmek. Geri kalanımıza bir faydası yok, yani sonuçta anlamsız bir jest. Şimdi, büyük şehitlik girişimlerini bitirdiysen, sanırım tartışmalıyız ...'

Sözünü yarıda kesti. Victoire ve Ramy onun bakışlarını takip ederek Letty'nin ellerini göğsünde kavuşturmuş halde durduğu kapıya gittiler. Hiçbiri ne kadar zamandır orada olduğunu bilmiyordu. Yanaklarının üstündeki iki renk lekesi dışında yüzü iyice solmuştu.

"Oh," dedi Ramy. 'Uyuduğunu sanıyorduk.

Letty'nin boğazı düğümlendi. Hıçkırıklara boğulacak gibi görünüyordu. "Ne," diye sordu titrek bir fısıltıyla, "Hermes Derneği mi?

"Ama anlamıyorum.

Letty bunu son on dakikadır düzenli aralıklarla tekrarlıyordu. Hermes Topluluğu'nun gerekliliği ve böyle bir örgütün neden gölgeler içinde var olması gerektiğine dair sayısız neden, nasıl açıklanırsa açıklansın, Letty başını sallamaya devam ediyor, gözleri boş ve anlamsız bakıyordu. Öfkeli ya da üzgün görünmüyordu, sanki onu gökyüzünün yeşil olduğuna ikna etmeye çalışıyorlarmış gibi gerçekten şaşkıındı. "Anlamıyorum. Babil'de mutlu değil miydin?

"Mutlu mu?" diye tekrarladı Ramy. "Sanırım kimse sana cildinin ceviz suyuyla yıkanıp yıkanmadığını sormadı.

"Oh, Ramy, gerçekten öyle mi?" Gözleri büyüdü. 'Ama hiç duymadım - ama cildin çok güzel-'

Ramy sözlerine şöyle devam etti: "Ya da belli olmayan nedenlerle bir dükkana girmenize izin verilmediğini söyledi. "Ya da kaldırımında etrafınızda geniş bir çember oluşturdular.

Pireler.'

"Ama bu sadece Oxfordialıların aptal ve taşralı olmaları," dedi Letty, "bu şu anlama gelmiyor-

"Bunu görmediğini biliyorum," dedi Ramy. 'Görmeni de beklemiyorum, hayattaki kaderin bu değil. Ama mesele Babil'de mutlu olup olmadığımız değil. Bu vicdanımızın ne istediğiyle ilgili.

"Ama Babel sana her şeyi verdi. Letty bu noktayı geçememiş görünüyor. 'İstediğin her şeye sahiptin, öyle *ayrıcalıkların vardı ki*-'

"Bize nereden geldiğimizi unutturacak kadar değil.

'Ama burslar - yani, o burslar olmasaydı hepiniz - anlamıyorum-'

"Bunu çok açık bir şekilde ifade ettin," diye tersledi Ramy. 'Sen tam bir küçük prensessin, değil mi? Brighton'da büyük bir malikane, Toulouse'da yazlar, raflarında porselenler ve çay fincanlarında Assam? Nasıl anlayabilirsin ki? Sizin halkınız imparatorluğun meyvelerini topluyor. Bizimkiler değil. O yüzden kapa çeneni Letty ve sana anlatmaya çalıştığımız şeyi dinle. Ülkelerimize yaptıkları doğru değil. Sesi daha da yükseldi, daha da sertleşti. 'Ve Hindistan'da, Çin'de, Haiti'de ve İmparatorluğun ve dünyanın her yerinde aç ve açlıktan ölen insanlar varken, İngilizler şapkalarına ve klavsenlerine gümüş koymayı tercih ettikleri için dillerimi onların yararına kullanmak, onların yönetimini kolaylaştırmak için yasaları ve metinleri tercüme etmek üzere eğitilmem de doğru değil.

Letty bunu Robin'in düşündüğünden daha iyi karşıladı. Bir süre sessizce oturdu, gözlerini kırıştırdı, gözleri kocaman olmuştu. Sonra kaşları çatıldı ve sordu: "Ama... ama sorun eşitsizlikse, o zaman üniversite aracılığıyla gidemez miydin? Her türlü yardım programı, misyoner grupları var. *Hayırseverlik* var, biliyorsunuz, neden sadece sömürge hükümetlerine gidip-'

"Kurumun tüm amacı İmparatorluğu korumak olunca bu biraz zor," dedi Victoire. "Babel kendi yararına olmayan hiçbir şey yapmaz.

'Ama bu doğru değil,' dedi Letty. 'Her zaman hayır işlerine katkıda bulunuyorlar, biliyorum, Profesör Leblanc Londra'nın su tesisatıyla ilgili araştırmalara öncülük ediyordu, böylece kiralık evler bu kadar hastalıklı olmayacaktı ve dünyanın her yerinde insani yardım dernekleri var-''*

"Babel'in köle tüccarlarına çubuk sattığını biliyor muydun? Victoire araya girdi.

Letty ona gözlerini kırptırdı. "Ne?

"*Capitale*," dedi Victoire. 'Latince *capitale*, *caput'tan* türemiş, Eski Fransızca *chatel'e* dönüşmüş ve İngilizcede *chattel'e* dönüşmüştür. Hayvanlar ve mülkler servete dönüşür. Bunu parmaklıkların üzerine yazıyorlar, *sığır* kelimesiyle papatya zinciri yapıyorlar ve sonra köleler kaçamasın diye parmaklıkları demir zincirlere bağlıyorlar. Nasıl olduğunu biliyor musunuz? Bu onları uysal yapıyor. Hayvanlar gibi.'

"Ama bu ... Letty sanki gözündeki bir toz zerresini çıkarmaya çalışıyormuş gibi gözlerini hızla kırptırıyordu. "Ama Victoire aşkım, köle ticareti 1807'de kaldırıldı.*

"Ve sence öylece durdular mı? Victoire yarı kahkaha, yarı hıçkırık gibi bir ses çıkardı. 'Amerika'ya demir çubuk satmadığımızı mı sanıyorsun? İngiliz üreticilerin hâlâ pranga ve demirlerden kâr etmediğini mi sanıyorsunuz? İngiltere'de hala köle tutan ve bunu iyi saklamayı başaran insanlar olduğunu düşünmüyorsunuz, değil mi?

'Ama Babil bilginleri-'

"Bu tam da Babel bilginlerinin yapacağı türden bir şey," dedi Victoire hiddetle. 'Bilmem gerekirdi. Amirimiz de bu tür bir şey üzerinde çalışıyordu. Leblanc'la her görüştüğümde konuyu değiştirip değerli demir parmaklıklarına getirirdi. Özel bir kavrayışa sahip olabileceğimi düşündüğünü söylerdi. Hatta bir keresinde onları takıp takamayacağımı sordu. Zenciler üzerinde işe yaradığından emin olmak istediğini söyledi.

"Neden bana söylemedin?

"Letty, denedim. Victoire'ın sesi kesildi. Gözlerinde öyle büyük bir acı vardı ki. Ve bu Robin'i derinden utandırdı, çünkü arkadaşlıklarının acımasız yapısını ancak şimdi görebiliyordu. Robin her zaman Ramy'ye sahipti. Ama günün sonunda, yollarını ayırdıklarında Victoire'ın elinde sadece, onu her zaman sevdiğini, ona kesinlikle taptığını söyleyen, ama dünyayı zaten nasıl gördüğüyle uyuşmuyorsa söylediği hiçbir şeyi duymayan Letty kalmıştı.

Peki o ve Ramy neredeydi? Uzaklara bakıyor, fark etmiyor, gizlice kızların didişmeyi bırakıp yollarına devam etmelerini umuyorlardı. Ramy ara sıra Letty'ye laf atıyordu ama bunu sadece kendini tatmin etmek için yapıyordu. İkisi de Victoire'ın bunca zamandır ne kadar yalnız hissetmiş olabileceğini düşünmek için hiç duraklamamıştı.

"Umursamadın," diye devam etti Victoire. 'Letty, ev sahibimizin kapalı tuvaleti kullanmama izin vermemesi bile umurunda değil-'

"Ne? Bu çok saçma, fark ederdim-'

"Hayır," dedi Victoire. 'Yapmadın. Asla yapmadın Letty, mesele de bu zaten. Ve şimdi senden nihayet, lütfen, sana söylemeye çalıştığımız şeyi *duymanı* istiyoruz. Lütfen bize inan.

Robin, Letty'nin kırılma noktasına yaklaştığını düşündü. Argümanları tükeniyordu. Köşeye sıkışmış bir köpek gibi görünüyordu. Ama gözleri umutsuzca bir kaçış yolu ararcasına etrafta geziniyordu. Hayallerinden vazgeçmeden önce herhangi bir uyduruk bahane bulacak, herhangi bir karmaşık alternatif mantığı kabul edecekti.

Biliyordu, çünkü kısa bir süre önce o da aynısını yapmıştı.

"Yani bir savaş var," dedi bir süre durakladıktan sonra. 'Bir savaş olacağından kesinlikle eminsin.

Robin iç çekti. "Evet, Letty.

"Ve bu kesinlikle Babel'in işi.

"Mektupları kendiniz okuyabilirsiniz.

"Peki Hermes Derneği bu konuda ne yapacak?

'Bilmiyoruz,' dedi Robin. 'Ama bu konuda bir şeyler yapabilecek tek kişiler onlar. Onlara bu belgeleri getireceğiz, tüm bildiklerimizi anlatacağız-'

"Ama neden?" diye ısrar etti Letty. 'Neden onları dahil edelim? Bunu kendimiz yapmalıyız. Broşürler hazırlamalıyız, Parlamento'ya gitmeliyiz - gizli bir hırsız çetesine başvurmaktan başka binlerce seçeneğimiz var. Bu derece danışıklı dövüş, yolsuzluk - eğer halk bunu bilseydi, eminim ki bunu desteklemezdi. Ama yeraltında faaliyet göstermek, üniversiteden çalmak - bu sadece davanıza zarar verir, değil mi? Neden basitçe halka açılmıyorsunuz?'

Bir an sessiz kaldılar, hepsi de Letty'ye ilk kimin söyleyeceğini merak ediyordu.

Victoire görevi üstlendi. "Merak ediyorum," dedi çok yavaş bir sesle, "Parlamento köleliği nihayet yasaklamadan önce yayınlanan kölelik karşıtı yayınlardan herhangi birini okudunuz mu?

Letty kaşlarını çatı. "Nasıl olduğunu anlamıyorum...

Victoire, "Quakerlar kölelik karşıtı ilk dilekçeyi 1783 yılında Parlamento'ya sundu," dedi. Equiano anılarını 1789'da yayınladı. Kölelik karşıtlarının İngiliz halkına anlattığı sayısız köle hikayesine bunu da ekleyin - bir insana yapılabilecek en acımasız, en korkunç işkencelerin hikayeleri. Çünkü sadece Siyahların özgürlüklerinin ellerinden alınmış olması yeterli değildi. Bunun ne kadar grotesk olduğunu görmeleri gerekiyordu. Ve o zaman bile,

ticareti yasaklamaları onlarca yıl sürdü. Ve bu *kölelik*. Bununla kıyaslandığında, Kanton'da ticaret hakları için yapılacak bir savaş hiçbir şey gibi görünmeyecektir. Romantik değil. Afyon bağımlılığının Çinli aileler üzerindeki etkileri hakkında destanlar yazan romancılar yok. Eğer Parlamento Kanton limanlarını açmaya zorlamak için oy kullanırsa, bu serbest ticaretin olması gerektiği gibi işlediği şekilde görünecektir. Bu yüzden bana İngiliz halkının, eğer bilselerdi, hiçbir şey yapmayacaklarını söylemeyin.

"Ama bu bir savaş," dedi Letty. 'Elbette bu farklı, elbette bu öfke uyandıracak-'

"Anlamadığın şey," dedi Ramy, "senin gibi insanların kahvaltı masalarında çay ve kahve içebilmek için ne kadar çok şeyi mazur görebilecekleri. Umurlarında değil, Letty. Sadece umursamıyorlar.

Letty uzun bir süre sessiz kaldı. Sanki aileden birinin ölüm haberini almış gibi acınası, kederli ve zayıf görünüyordu. Uzun, titrek bir nefes verdi ve gözlerini sırayla her birinin üzerinde gezdirdi. "Bana neden hiç söylemediğinizi anlıyorum.

"Ah, Letty. Victoire tereddüt etti, sonra uzanıp elini Letty'nin omzuna koydu. "Öyle bir şey değildi.

Ama orada durdu. Victoire'ın söyleyecek daha güven verici bir şey bulamadığı açıktı. Söyleyecek başka bir şey yoktu, tabii ki ona güvenmeyecekleri gerçeği dışında. Tüm geçmişlerine, tüm ebedi dostluk beyanlarına rağmen, onun hangi tarafta yer alacağını bilmelerine imkân yoktu.

"Kararımızı verdik," dedi Victoire nazıkçe ama kararlı bir şekilde. 'Oxford'a varır varmaz bunu Hermes'e götüreceğiz. Bizimle gelmek zorunda değilsin - seni bu riski almaya zorlayamayız; zaten çok acı çektiğini biliyoruz. Ama bizimle değilsen, en azından sırlarımızı saklamayı istiyoruz.

"Ne demek istiyorsun? Letty ağladı. 'Tabii ki sizinle. Siz benim arkadaşsınız, sonuna kadar yanınızdayım.

Sonra kollarını Victoire'a doladı ve hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı. Victoire donup kaldı, şaşkın görünüyordu ama bir süre sonra kollarını kaldırdı ve temkinli bir şekilde Letty'ye sarıldı.

"Özür dilerim. Letty hıçkırıklar arasında burnunu çekti. "Özür dilerim, çok özür dilerim. . .'

Ramy ve Robin ne yapacaklarını bilemez bir halde olanları izlediler. Başka biri olsa bu yapmacık, hatta mide bulandırıcı olurdu ama Letty söz konusu olduğunda bunun bir maskaralık olmadığını biliyorlardı. Letty emir üzerine ağlayamazdı; ağlayamazdı

Hatta emir üzerine temel duyguları bile taklit edebiliyordu. Çok katı, çok seffaftı; nasıl hissettiğinden başka bir şekilde davranamayacağını biliyorlardı. Bu yüzden onun bu şekilde yıkıldığını görmek, sonunda hepsinin nasıl hissettiğini anladığını bilmek katartık hissettirdi. Onda hâlâ bir müttefikleri olduğunu görmek rahatlatıcıydı.

Yine de bir şeyler doğru görünmüyordu ve Robin, Victoire ile Ramy'nin yüzlerinden onların da böyle düşündüklerini anlayabiliyordu. Onu rahatsız eden şeyin ne olduğunu anlaması biraz zaman aldı ve anladığında da bu onu şimdi ve sonrasında sürekli rahatsız edecekti; Letty'ye anlattıkları onca şeyden, paylaştıkları onca acıdan sonra teselliye ihtiyacı olanın o olması büyük bir paradoks gibi görünüyordu.

Bölüm Yirmi Bir

*Ey Oxford'un kuleleri! Kubbeler ve kuleler!
Bahçeler ve korular! Varlığınız aklın
ağırbaşlılığını bastırıyor*

WILLIAM WORDSWORTH, 'Oxford, 30 Mayıs 1820'

Ertesi sabah Oxford'a dönüşleri hızla bir hatalar komedisine dönüştü; çok yorgun, aç ya da birbirleriyle iletişim kuramayacak kadar sinirli olmasalardı bu hataların çoğu önlenebilirdi. Cüzdanları azalıyordu, bu yüzden Bayan Clemens'in Paddington İstasyonu'na giden arabasını ödünç almanın akıllıca olup olmadığını tartışarak bir saat geçirdiler, ta ki vazgeçip taksi ücretini ödeyene kadar. Ancak Hampstead'de Pazar sabahları taksi bulmak zordu, bu da Oxford treni hareket ettikten on dakika sonrasına kadar istasyona ulaşamadıkları anlamına geliyordu. Bir sonraki tren tamamen doluydu ve ondan sonraki tren de raylarda dolaşan bir inek yüzünden gecikti; bu da Oxford'a ancak gece yarısından sonra varabilecekleri anlamına geliyordu.

Bütün bir gün boşa gitti.

Londra'da saatlerce vakit geçirdiler, şüphe çekmemek için kahvehaneden kahvehaneye göç ettiler, masalarını korumak için aldıkları saçma sapan miktarlardaki kahve ve şekerlemeler yüzünden giderek daha gergin ve paranoyak hale geldiler. Arada sırada içlerinden biri Profesör Lovell'dan ya da Hermes'ten bahsediyor, ancak diğerleri tarafından şiddetle susturuluyordu; kimin dinliyor olabileceğini bilmiyorlardı ve tüm Londra düşmanca kulak misafiri olanlarla doluymuş gibi hissediyordu. Susturulmak kötü hissettiriyordu, ama kimsenin daha hafif bir konuşma yapacak yüreği yoktu ve bu yüzden kalabalık geç trene bavullarını sürüklediklerinde hiçbiri birbiriyle konuşmuyordu.

Yolculuğu küskün bir sessizlik içinde geçirdiler. Oxford İstasyonu'ndan on dakika uzaklaşmışlardı ki Letty aniden doğrulup nefes nefese kalmaya başladı.

"Aman Tanrım," diye fısıldadı. "Oh Tanrım, oh Tanrım, oh Tanrım-
Bakışları üzerine çekiyordu. Letty rahatlamak istercesine Ramy'nin omzunu tuttu ama Ramy sabırsızlanarak kolunu Letty'nin elinden çekti. "Letty, *kapa çenesini*.

Bu acımasızcaydı ama Robin anlayışla karşıladı. Letty onu da yıpratıyordu; günün çoğunu histeri krizleri içinde geçirmişti ve Robin bundan bıkmıştı. Hepsinin sinirleri bozulmuştu, diye düşündü sinirle, Letty de diğerleri gibi çenesini tutmalı ve kendini toparlamalıydı.

Hayretler içinde kalan Letty sustu.

Sonunda tren gıcırdayarak Oxford İstasyonu'na girdi. Esneyerek ve titreyerek, bavullarını engebeli kaldırım taşlarının üzerinden geçirip yirmi dakika boyunca üniversiteye doğru yürüdüler - kızlar taksi çağırmak için önce kapıcı kulübesine geleceklerdi, karar vermişlerdi; kuzeye doğru o kadar yolu tek başlarına yürümek için hava çok karanlıktı. Sonunda Üniversite Koleji'nin sade taş yüzü karanlıktan ortaya çıktı ve Robin her şeye rağmen hâlâ evi gibi hissettiği bu büyülü ve lekeli yeri görünce keskin bir nostalji acısı hissetti.

"Hey oradaki! Önünde bir fener sallayan baş kapıcı Billings'ti. Onlara yukarıdan aşağıya baktı ve tanıyınca yüzlerinde geniş bir gülümseme belirdi. "Sonunda Doğu'dan döndünüz, öyle mi?

Robin lamba ışığının altında nasıl göründüklerini merak etti - paniklemiş, yırtık pırtık ve dünkü giysiler içinde ter içinde. Yorgunlukları her hallerinden belli olmalıydı, çünkü Billings'in yüz ifadesi acıma ifadesine dönüşmüştü. "Ah, zavallılar. Döndü ve onları takip etmeleri için el salladı. "Benimle gelin.

On beş dakika sonra salondaki masanın etrafına oturmuşlar, Billings mutfakta telaşla uğraşırken koyu siyah çay fincanlarını yudumluyorlardı. Onu yollarından alıkoymak istemediklerini söylemişlerdi ama o onlara güzel bir kızartma pişirmekte ısrar etmişti. Kısa süre sonra elinde cızırdayan yumurta, sosis, patates ve kızarmış ekmek tabaklarıyla çıkageldi.

"Ve moralinizi yükseltecek bir şey. Billings önlerine dört kupa koydu. 'Sadece biraz konyak ve su. Yurtdışından dönen ilk Babbler'lar siz değilsiniz. Bu her zaman işe yarar.

Yemek kokusu onlara aç olduklarını hatırlattı. Kurtlar gibi yemeğin üzerine üşüştiler, Billings eğlenerek onları izlerken çılgınca bir sessizlik içinde çiğniyorlardı.

'Ee,' dedi, 'bana bu heyecan verici yolculuğu anlatır mısın? Kanton ve Mauritius, değil mi? Sana komik bir şeyler yedirdiler mi? Yerel törenleri gördünüz mü?

Ne diyeceklerini bilemez bir halde birbirlerine baktılar. Letty ağlamaya başladı. "Ah, hadi ama. Billings konyak bardağını ona doğru yaklaştırdı. 'Bu o kadar da kötü olamaz.'

Letty başını salladı. Dudağını ısırды ama bir sızlanma sesi patladı. Bu sadece bir burun çekme değil, fırtınalı, tüm vücudu saran bir ağlamaydı. Ellerini yüzüne kapatıp hıçkıra hıçkıra ağladı, omuzları titriyor, parmaklarının arasından tutarsız kelimeler sızıyordu.

"Evini özliyordu," dedi Victoire güçlkle. "O, ah, oldukça evini özliyordu.

Billings uzanıp Letty'nin omzunu sıvazladı. 'Her şey yolunda çocuğum. Evine döndün, güvendesin.

Şoförü uyandırmak için dışarı çıktı. On dakika sonra bir taksi salona yanaştı ve kızlar lojmanlarına doğru yola çıktılar. Robin ve Ramy bavullarını Magpie Lane'e kadar sürüklediler ve iyi geceler dilediler. Robin, Ramy kapıdan çıkıp odasına girdiğinde kısa süreli bir endişe hissetti - yolculuktaki tüm o geceler boyunca Ramy'nin arkadaşlığına alışmıştı ve haftalardır ilk kez tek başına kalmaktan, karanlığı yumuşatacak başka bir sesin olmamasından korkuyordu.

Ama kendi kapısını arkasından kapattığında, her şeyin ne kadar normal hissettirdiğine şaşırdı. Masası, yatağı ve kitap rafları aynen bıraktığı gibiydi. Onun yokluğunda hiçbir şey değişmemişti. Profesör Chakravarti için üzerinde çalıştığı *Shanghaijing* çevirisi hâlâ masasının üzerinde duruyordu ve bir cümlemin ortasında yarım kalmıştı. Gözcü yakın zamanda gelmiş olmalıydı, çünkü görünürde tek bir toz zerresi bile yoktu. Pütürlü yatağına oturup eski kitapların ve küfün tanıdık, rahatlatıcı kokusunu içine çekerken, Robin sadece arkasına yaslanıp gözlerini kaparsa sabah kalkıp hiçbir şey olmamış gibi derse gidebileceğini hissetti.

Uyandığında Ramy'nin tepesinde belirlediğini gördü. "Yüce Tanrım. Sert nefes alarak doğruldu. "Yapma bunu.

"Kapını kilitlemeye başlamalısın. Ramy ona bir fincan uzattı. 'Şimdi biz - bilirsin işte. Çay?'

"Teşekkürler. Fincanı iki eline aldı ve yudumladı. En sevdikleri Assam karışımıydı, koyu, baş döndürücü ve güçlüydü. Orada, pencereden süzülen güneş ışığı ve kuş cıvıltıları arasında keyifli bir an geçirdiler.

Canton'da yaşanan her şey, soğuk ve kıvrımlı hafıza içine işlemeyen önce korkunç bir rüya gibi görünüyordu. İç çekti. "Neler oluyor?"

"Kızlar geldi," dedi Ramy. "Kalkma zamanı."

"Burada mı?"

Oturma odamda. Gel hadi.'

Robin yüzünü yıkadı ve giyindi. Koridorun karşısında, Victoire ve Letty Ramy'nin kanepesine tünemiş otururken, Ramy çay, bir çuval çörek ve küçük bir tencere kaymak dağıttı. "Kimsenin salona gitmek istemediğini varsayıyorum, o yüzden kahvaltı bu kadar."

Victoire şaşırılmış bir ifadeyle, "Bunlar çok güzel," dedi. "Nerede-

"Vaults, açılmadan hemen önce. Her zaman dünyanın çöreklerini çok daha ucuza satarlar. Ramy'nin bıçağı yoktu, bu yüzden çöreğini doğrudan kremaya sürttü. "Güzel, değil mi?"

Robin kızların karşısına oturdu. "Siz ikiniz nasıl uyudunuz?"

"İyi sayılır," dedi Letty. "Geri dönmek tuhaf bir duygu."

"Çok rahat," diye katıldı Victoire. "Sanki dünyanın artık farklı olması gerekiyormuş gibi geliyor ama öyle değil."

Robin de böyle hissediyordu. Rahatına geri dönmek, Ramy'nin kanepesinde oturmak ve en sevdikleri kafeden aldıkları çöreklerle en sevdikleri çayı içmek yanlış geliyordu. İçinde bulundukları durum, risklerle orantılı değildi. Riskler, daha ziyade, dünyanın yanmasını gerektiriyor gibiydi.

"Dinleyin. Ramy, Robin'in yanına oturdu. 'Öylece bekleyemeyiz. Geçen her saniye hapiste olmadığımız bir saniye ve bu yüzden onları kullanmalıyız. Hermes'i bulmalıyız. Birdie, Griffin'le nasıl bağlantı kuruyorsun?'"

'Yapamam,' dedi Robin. 'Griffin bu konuda çok kararlıydı. Beni nasıl bulacağını biliyordu ama benim ona ulaşmamın hiçbir yolu yoktu. İşler hep böyle yürürdü.'

"Anthony de aynıydı," dedi Victoire. 'Yine de - bize birkaç bırakma noktası gösterdi, onun için bir şeyler bıraktığımız yerler. Diyelim ki gidip oraya mesaj bıraktık-'

"Peki onları ne sıklıkla kontrol ediyor? Letty sordu. "Bir şey beklemiyorsa bile kontrol eder mi?"

"Bilmiyorum," dedi Victoire hayal kırıklığıyla. "Ama tek seçeneğimiz bu."

"Bizi arayacaklarını düşünüyorum," dedi Robin. 'Yakalandığımız o gece olanlardan sonra - yani, çok fazla yarım kalmış iş var ve şimdi hepimiz geri döndük, sanırım iletişim halinde olmak isteyeceklerdir.'

Yüz ifadelerinden bunun büyük bir güvence olmadığını anlayabiliyordu. Hermes titizdi, ne yapacağı belli olmazdı. Hermes bir saat içinde kapıyı çalabilir ya da altı ay boyunca sessiz kalabilirlerdi.

"Ne kadar zamanımız var ki? Ramy bir süre durakladıktan sonra sordu. "Yani, sevgili Richard'ın geri gelmeyeceğini anlamaları ne kadar sürer?"

Hiçbiri kesin olarak bilemezdi. Dönemin başlamasına daha bir hafta vardı ve bu noktada Profesör Lovell'in ders vermek için dönmemiş olması çok şüpheli olurdu. Ama diyelim ki diğer profesörler onların daha erken dönmesini bekliyorlardı?

"Peki, onunla düzenli olarak kim görüşüyor?" diye sordu Letty. 'Elbette fakülteye bir tür hikaye anlatmamız gerekecek-'

"Bir de Bayan Piper var," dedi Robin. 'Jericho'daki hizmetçisi - nerede olduğunu merak ediyordur, onu da aramalıyım.

"Aklıma bir fikir geldi," dedi Victoire. 'Ofisine gidip yazışmalarına bakabiliriz, bakmamız gereken randevular var mı diye - hatta bize biraz zaman kazandıracaksa bazı cevaplar bile uydurabiliriz.

"Açık olmak gerekirse," dedi Letty, "cinayetini örtbas ettiğimiz adamın ofisine girip kimsenin bizi yakalamamasını umarak eşyalarını karıştırmamız gerektiğini mi düşünüyorsun?"

Victoire, "Bunu yapmanın tam zamanı," diye belirtti. "Kimse bunu yaptığımızı bilmiyorken.

"Zaten bilmediklerini nereden biliyorsun? Letty'nin sesinin tonu yükseldi. 'Kuleye adımızı attığımız anda zincire vurulmayacağımızı nereden biliyorsun?"

"Yüce Tanrım," diye mırıldandı Robin. Birdenbire bu konuşmayı yapıyor olmaları, hatta Oxford'da bulunmaları bile saçma gelmeye başladı. "Neden geri döndük?"

"Kalküta'ya gitmeliyiz," dedi Ramy aniden. 'Haydi, Liverpool'a kaçalım, oradan bir bilet ayarlayabiliriz-'

Letty'nin burnu kııştı. "Neden Kalküta?"

'Orası güvenli, bizi koruyabilecek ailem var, tavan arasında yer var-'

"Hayatımın geri kalanını ailenin tavan arasında saklanarak geçirmeyeceğim!" "Bu sadece *geçici olur-*

"Herkes sakın olsun. Victoire nadiren sesini yükseltirdi, bu da onları bir anda susturdu. "Bu bir ödev gibi, anlıyor musunuz? Sadece bir plana ihtiyacımız var. Tek yapmamız gereken bunu parçalara ayırıp bitirmek,

ve iyi olacağız.' İki parmağını kaldırdı. 'Şimdi, yapmamız gereken iki şey var gibi görünüyor. Birinci görev: Hermes Topluluğu ile temasa geçmek. İkinci görev: Mümkün olduğunca çok bilgi toplamak ki Hermes'e ulaştığımızda onlar da bir şeyler yapabilsinler.

"Üçüncü görevi unuttun," dedi Letty. "Sakın yakalanma. "Bunu söylemeye gerek yok.

"Ne kadar açıktayız?" diye sordu Ramy. 'Yani, düşünecek olursan, burada gemide olduğumuzdan bile daha güvendeyiz. Cesetler konuşamaz ve o da hiçbir yerde yıkanmayacak. Bana öyle geliyor ki hepimiz sessiz kalırsak sorun olmaz, değil mi?

"Ama sorular sormaya başlayacaklar," dedi Letty. 'Yani, belli ki bir noktada birileri Profesör Lovell'ın mektuplara cevap vermediğini fark edecek.

"Biz de onlara aynı şeyi söyleyip duruyoruz," dedi Victoire. 'Evine kapandı, ağır hasta, bu yüzden mektuplara cevap vermiyor ya da ziyaretçi kabul etmiyor ve bize onsuz dönmemizi söyledi. Bütün hikaye bu. Basit tutun, detayları süslemeyin. Hepimiz aynı hikayeyi anlatırsak, kimse şüphelenmez. Ve eğer gergin görünüyorsak, bunun nedeni sevgili profesörümüz için endişelenmemizdir. Evet?'

Kimse ona meydan okumadı. Hepsi onun her sözüne kilitlenmişti. Dünya kontrolden çıkmayı bırakmıştı; önemli olan tek şey Victoire'ın bundan sonra ne söyleyeceğiydi.

Şöyle devam etti. "Bence etrafta ne kadar çok oturursak - yani ne kadar temkinli davranırsak - o kadar şüpheli görünürüz. Saklanamayız ve gözlerden uzak kalamayız. Bizler Babel öğrencileriyiz. Meşgulüz. Bize verilen ödevler yüzünden aklımızı yitiren dördüncü sınıflarız. Kızgın değilmişiz gibi davranmak zorunda değiliz, çünkü buradaki öğrenciler her zaman kızgındır, ama doğru nedenlerle kızgınmışız gibi davranmalıyız.

Her nasılsa, bu tamamen mantıklı geldi.

Victoire Robin'i işaret etti. 'Sen hizmetçiyi hallet, sonra da gidip Profesör Lovell'ın yazışmalarını getir. Ramy ve ben Anthony'nin bırakma noktalarına gideceğiz ve bırakabildiğimiz kadar şifreli mesaj bırakacağız. Letty, sen günlük rutin işlerine devam et ve her şeyin yolunda olduğu izlenimini ver. İnsanlar sana Canton'u sorarsa, profesörün hastalığı hakkındaki hikayeyi yaymaya başla. Bu gece hepimiz burada buluşacağız ve Tanrı'dan bir aksilik çıkmamasını dileyeceğiz. Derin bir nefes aldı ve etrafına bakındı,

Kendini ikna etmeye çalışır gibi başını salladı. 'Bunu atlatacağız, tamam mı? Sadece aklımızı kaybetmemeliyiz.

Ama Robin bunun kaçınılmaz bir sonuç olduğunu düşündü.

Saksağan Yolu'ndan teker teker dağıldılar. Robin, Bayan Piper'ın Jericho'daki evinde olmayacağını, posta kutusuna bir mesaj bırakarak kurtulabileceğini ummuştu ama daha kapıyı çalmamıştı ki Bayan Piper geniş bir gülümsemeyle kapıyı açtı. "Robin, canım!

Ona sıkıca sarıldı. Sıcak ekmek kokuyordu. Robin'in sinüsleri sızladı, gözyaşları tehdit ediyordu. Ayrıldı ve burnunu ovuşturarak bunu hapşırık olarak geçiştirmeye çalıştı.

"Zayıf görünüyorsun. Onun yanaklarını okşadı. 'Kanton'da seni beslemediler mi?

Yoksa Çin yemeği zevkini mi kaybettin?'

"Kanton iyiydi," dedi zayıf bir sesle. "Yiyeceğin kıt olduğu yolculuklar.

"Yazıklar olsun onlara. Siz daha çocuksunuz. Geri adım attı ve etrafına bakındı. "Profesör de döndü mü?

"Aslında bir süre daha dönmeyecek. Robin'in sesi titriyordu. Boğazını temizledi ve tekrar denedi. Bayan Piper'a daha önce hiç yalan söylememişti ve bu ona beklediğinden çok daha kötü gelmişti. "O - şey, dönüş yolculuğunda kötü bir şekilde hastalandı.

"Vay canına, gerçekten mi?

"Oxford'a geri dönecek kadar iyi hissetmiyordu ve ayrıca hastalığı bulaştırmaktan da endişe ediyordu, bu yüzden şimdilik Hampstead'de karantinaya alındı.

"Tek başına mı? Bayan Piper telaşlanmış görünüyordu. 'O aptal, yazmalıydı. Bu gece gitmeliyim, Tanrı biliyor ya adam kendine çay bile yapamıyor-'

"Lütfen yapma," diye geveledi Robin. 'Yani, onda olan şey çok bulaşıcı. Öksürdüğünde ya da konuştuğunda parçacıklar halinde havaya yayılıyor. Gemide onunla aynı kamarada bile kalamazdık. Mümkün olduğunca az insanla görüşmeye çalışıyor. Ama onunla ilgileniliyor. Ona bakması için bir doktor getirdik-'

Hangisi? Smith mi? Hastings mi?'

Çocukken gribe yakalandığında kendisini tedavi etmeye gelen doktorun adını hatırlamaya çalıştı. "Erm - Hastings?

"Güzel," dedi Bayan Piper. 'Smith'in her zaman bir şarlatan olduğunu düşünmüşümdür. Birkaç yıl önce korkunç bir ateşim vardı ve bana basit bir histeri teşhisi koymuştu. Histeri! Et suyunu bile tutamıyordum ve o her şeyi uydurduğumu düşünüyordu.

Robin sakinleştirici bir nefes aldı. "Eminim Dr. Hastings ona iyi bakacaktır.

"Elbette, hafta sonuna kadar sultana çöreklerini istemek için buraya dönmüş olacak. Bayan Piper genişçe gülümsedi. Sahte olduğu belliydi; gözlerine tam olarak ulaşmıyordu ama onu neşelendirmeye kararlı görünüyordu. "En azından sana göz kulak olabilirim. Sana öğle yemeği hazırlayayım mı?

"Oh, hayır," dedi çabucak. 'Kalamam, gidip diğer profesörlere söylemem gerek. Henüz bilmiyorlar, görüyorsunuz.

"Çaya bile kalmayacak mısın?

İstiyordu. Onun masasına oturmayı, başıboş hikâyelerini dinlemeyi ve kısa bir an için de olsa çocukluğunun sıcak rahatlığını ve güvenliğini hissetmeyi çok istiyordu. Ama bir fincan Darjeeling'i doldurmak, demlemek ve yudumlamak için geçecek süreyi bırakın, beş dakika bile dayanamayacağını biliyordu. Eğer kalırsa, o eve adımını atarsa, tamamen yıkılacaktı.

"Robin? Bayan Piper endişeyle onun yüzünü inceledi. "Canım, çok üzgün görünüyorsun.

'Sadece-' Gözyaşları gözlerini bulanıklaştırdı; onları tutamadı. Sesi çatallaştı. "Sadece çok korkuyorum.

"Ah, canım. Kollarını ona doladı. Robin de ona sarıldı, bastırılmış hıçkırıklarla omuzları titriyordu. İlk kez onu bir daha asla göremeyebileceğini fark etmişti - gerçekten de Profesör Lovell'ın öldüğünü öğrendiğinde ona ne olabileceğini bir an bile düşünmemişti.

"Bayan Piper, merak ediyordum da ... Kendini toparladı ve bir adım geri çekildi. Suçluluk duygusuyla kendini perişan hissetti. "Siz . .. aileniz falan mı var? Gidecek başka bir yer?

Kafası karışmış görünüyordu. "Nasıl yani?

"Eğer Profesör Lovell başaramazsa," dedi. 'Sadece merak ediyorum - çünkü eğer başaramazsa, o zaman elinizde-'

"Ah. Sevgili oğlum. Gözleri akmaya başladı. 'Benim için endişelenme. Edinburgh'da bir yeğenim ve erkek kardeşim var - orada sevgi kaybolmaz, ama kapıyı çalarsam beni yanlarına almak zorunda kalırlar. Ama iş o noktaya gelmeyecek. Richard daha önce de yabancı hastalıklardan nasibini aldı. Senin için buraya dönecek.

aylık akşam yemeklerini hemen hazırlayacak ve o geldiğinde ikinize de bütün bir kızarmış kaz ısmarlayacağım. Onun omuzlarını sıktı. 'Sen sadece derslerine odaklan, olur mu? İyi çalış ve gerisi için endişelenme.

Onu bir daha asla göremeyecekti. İşler nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, en azından bu kesin görünüyordu. Robin gözlerini onun nazik gülümsemesine dikmiş, bu anı ezberlemeye çalışıyordu. "Elimden geleni yapacağım, Bayan Piper. Hoşça kalın.

Kuleye girecek cesareti toplamadan önce sokakta bir süre kendini toparlamak zorunda kaldı.

Fakülte ofisleri yedinci kattaydı. Robin koridorun boş olduğundan emin olana kadar merdiven boşluğunda bekledi ve Profesör Lovell'in anahtarını kilide soktu. Ofisteki yazışmalar Hampstead'de bulduklarının hemen hemen aynısıydı: Jardine, Matheson, Gützlaff ve diğerlerine yaklaşan işgal için savaş planlarıyla ilgili mektuplar. Bazılarını karıştırıp bir yığın haline getirdi ve ceketinin içine tıktırdı. Hermes'in bunlarla ne yapabileceği hakkında en ufak bir fikri yoktu ama bir kanıtın hiç olmamasından daha iyi olduğunu düşündü.

Tam kapıyı arkasından kilitlemişti ki Profesör Playfair'in odasından gelen sesleri duydu. İlk ses bir kadına aitti, talepkâr ve yüksek sesle. 'Arka arkaya üç ödemeyi kaçırdı ve aylardır onunla iletişim kuramıyorum-'

"Richard çok meşgul bir adam," dedi Profesör Playfair. 'Ve hala yıllık dördüncü yıl gezisi için yurtdışında, eminim size söylemiştir-'

"Yapmadı," dedi kadın. 'Biliyorsun böyle konularda çok kötüdür, nereye gittiğini asla bilemeyiz. Yazmıyor, telgraf bile çekmiyor, çocuklar için hiçbir şey göndermiyor. Biliyorsun, bir babaları olduğunu unutmaya başladılar.

Kalbi küt küt atan Robin, koridorun köşesine doğru sürünerek ilerledi. Merdivenler sadece birkaç metre arkasındaydı. Kapı açılırsa, kimse onu görmeden altıncı kata kaçabilirdi.

"Bu çok zor olmalı," dedi Profesör Playfair beceriksizce. 'Gerçi bunun Richard'la sık sık konuştuğumuz bir konu olmadığını söylemeliyim. Bu konuyu doğrudan onunla konuşsanız daha iyi olur-'

"Ne zaman dönmesi bekleniyor?"

"Gelecek hafta. Gerçi Kanton'da bazı sorunlar olduğunu duydum, bu yüzden birkaç gün erken de olabilir. Ama gerçekten bilmiyorum Bayan Lovell - bir şey duyduğumuzda haber göndereceğim, ama şimdilik biz de sizin kadar az şey biliyoruz.

Kapı açıldı. Robin kaçmak için gerildi ama hastalıklı merakı onu olduğu yerde tuttu. Köşeden dışarı baktı. Görmek, kesin olarak bilmek istiyordu.

Uzun boylu, zayıf, kırılmış saçları olan bir kadın koridora adım attı. Yanında iki küçük çocuk vardı. Büyük olan kız on yaşlarında görünüyordu ve belli ki ağlıyordu ama hıçkırıklarını bir yumruğuyla gizlerken diğer yumruğuyla annesinin elini sıkıyordu. Küçük çocuk, bir oğlan, çok daha küçüktü - belki de sadece beş ya da altı yaşındaydı. Bayan Lovell Profesör Playfair'le vedalaşırken o da koridora doğru sendeleyerek çıktı.

Robin'in nefesi boğazında düğümlendi. Kendini koridora doğru daha da eğilmiş buldu, başka tarafa bakamıyordu. Çocuk kendisine, Griffin'e o kadar benziyordu ki. Gözleri aynı açık kahverengiydi, saçları da benzer şekilde koyu renkti ama ikisininkinden de daha kıvrıktı.

Çocuk onun gözleriyle karşılaştı. Sonra Robin'i dehşete düşüren bir şekilde ağzını açtı ve yüksek, net bir sesle, "Baba," dedi.

Robin döndü ve kaçtı.

"O da neydi? Bayan Lovell'ın sesi merdivenlere doğru taşındı. "Dick, ne dedin sen?"

Profesör Lovell'ın oğlu cevap olarak bir şeyler geveledi ama Robin duyamayacak kadar hızlı bir şekilde merdivenlerden aşağı uçuyordu.

"Lanet olsun," dedi Ramy. 'Profesör Lovell'ın bir ailesi olduğunu bile bilmiyordum.

"Sana Yorkshire'da bir mülkü olduğunu söylemişim!

"Bunu uydurduğunu sanıyordum," dedi Ramy. 'Onu bir kez bile tatile çıkarken görmedim. O bir aile babası değil. Gebe kalacak kadar uzun süre evde nasıl kalabildi?"

"Mesele şu ki, onlar var ve endişeliler," dedi Robin. 'Görünüşe göre malikanesine yapılan ödemeleri kaçırıyormuş. Ve şimdi Playfair bir şeylerin ters gittiğini biliyor.

"Ya parayı biz ödersek?" diye sordu Victoire. 'El yazısını taklit edip parayı kendimiz gönderdik yani. Bir ay boyunca bir evi geçindirmek için ne kadar gerekir?"

"Eğer sadece üçü varsa? Letty bir an düşündü. "Sadece 10 pound kadar.

Victoire bembeyaz kesildi. Ramy içini çekti ve şakaklarını ovuşturdu. Robin kendine bir bardak konyak doldurmak için uzandı.

O geceki ruh hali kesinlikle asık suratlıydı. Robin'in Profesör Lovell'in ofisinde bulduğu bir yığın mektup dışında gün boyunca hiçbir şey elde edememişti. Hermes Derneği sessiz kalmıştı. Robin'in penceresi boştu. Victoire ve Ramy, Anthony'nin eski bırakma noktalarının her birine gitmişlerdi - Christ Church katedralinin arkasındaki gevşek bir tuğla, Botanik Bahçesi'ndeki gizli bir bank, Cherwell kıyısındaki devrilmiş ve nadiren kullanılan bir punt - ama hiçbirini yakın zamanda ziyaret edildiğine dair bir işaret göstermiyordu. Hatta bir saat boyunca Twisted Root'un önünde ileri geri yürümüşler, Griffin'in onları gizlenirken fark edebileceğini ummuşlar ama sadece müşterilerin bakışlarını üzerlerine çekmeyi başarmışlardı.

En azından feci bir şey olmamıştı - ne bir arıza, ne de Oxford polisiyle uğursuz bir karşılaşma. Letty öğle yemeği sırasında Buttery'de yine nefes nefese kalmaya başlamıştı ya da Robin öyle duymuştu, ama Victoire onun sırtına bir tokat atmış ve sadece üzüm yemiş gibi yapmıştı. (Letty, diye düşündü Robin kaba bir şekilde, kadınların sinirli, bezelye beyinli histerikler olmadığı yönündeki genel feminist görüşe hiç yardımcı olmuyordu).

Belki de şimdilik güvendeydiler. Yine de kendilerini kolay hedef gibi hissetmekten kendilerini alamıyorlardı. Zamanları tükeniyordu; çok fazla insan şüphelenmeye başlamıştı ve şansları sonsuza kadar devam etmeyecekti. Ama başka nereye gidebilirlerdi ki? Kaçarlarsa, Hermes Topluluğu'nun onları bulmasının hiçbir yolu yoktu. Mecburiyetten kapana kısılmışlardı.

"Oh, kahretsin," dedi Ramy. Çantalarından çıkardığı yığınla yazışmayı gözden geçiriyor, anlamsız broşürleri önemli olanlardan ayırıyordu. "Unutmuşum.

"Ne?" diye sordu Letty.

"Fakülte partisi. Ramy krem rengi kalın bir davetiye kartını onlara doğru salladı. "Lanet olası fakülte partisi, bu Cuma günü.

"Tabii ki gitmiyoruz," dedi Robin.

"Gitmemezlik edemeyiz," dedi Ramy. "Bu fakülte partisi.

Her yıl Hilary'nin başlamasından hemen önce Kraliyet Çeviri Enstitüsü, Üniversite Koleji arazisinde öğretim üyeleri, öğrenciler ve mezun bursiyerler için bir bahçe partisi düzenliyordu. Şimdiye kadar üç kez gitmişlerdi. Bunlar uzun, dikkat çekici olmayan etkinliklerdi; tüm Oxford etkinliklerinde olduğu gibi, yemekler zar zor idare ederdi ve konuşmalar uzundu. Robin'in anlayamadığı şey Ramy'nin bunu neden bu kadar büyüttüğüydü.

"Ne olmuş yani?" diye sordu Victoire.

'Yani herkes gidiyor,' dedi Ramy. 'Bu zorunlu. Artık herkes döndüğümüzü biliyor - bu sabah Rad Cam'in önünde Profesör Craft'la karşılaştık ve bir sürü insan Letty'yi Buttery'de gördü. Görünüşümüzü korumak zorundayız.

Robin, Babel öğretim üyelerinin eşliğinde ordövr yemekten daha korkunç bir şey hayal edemiyordu.

"Delirdin mi sen? Victoire sordu. "Bu şeylerin sonu yok; asla başaramayacağız.

'Bu sadece bir parti,' dedi Ramy.

Üç yemek mi? Şarap? *Konuşmalar*? Letty zaten kendini zor toparlıyor ve siz onu Craft ve Playfair'in yanına yerleştirip üç saat boyunca Kanton'da ne kadar güzel vakit geçirdiğini anlatmasını mı bekliyorsunuz?

Letty zayıf bir sesle, "İyi olacağım," dedi ve kimseyi ikna edemedi. 'Eğer orada olmazsak sorular sormaya başlarlar-'

"Letty süslemenin her yerine kustuğunda da soru sormayacaklar mı?

"Gıda zehirlenmesi geçiriyormuş gibi davranabilir," dedi Ramy. 'Sabahtan beri hastaymış gibi davranabiliriz, bu da neden solgun ve nemli olduğunu ve Buttery'de neden kriz geçirdiğini açıklar. Ama bunun dördümüzün de gelmemesinden daha şüpheli olduğunu iddia edebilir misiniz?

Robin karşı bir argümanı olduğunu umarak Victoire'a baktı. Ama o da aynı şeyi bekleyerek ona bakıyordu.

"Parti zaman kazandırır," dedi Ramy kararlı bir şekilde. 'Eğer tam bir deli gibi görünmemeyi başarabilirsek, kendimize bir gün kazandırırız. Ya da iki. İşte bu kadar. Daha fazla zaman. Önemli olan tek faktör bu.

Cuma günü mevsim normallerinin dışında sıcak bir gün oldu. Tipik bir Ocak sabahı soğuğuyla başlamıştı ama öğleden sonra güneş bulutların arasından sıyrılmış ve tüm gücüyle parlamaya başlamıştı. Hepsi giyinirken soğuğu gözlerinde fazla büyütmüşlerdi ama avluya çıktıklarında yün atletlerini kolayca çıkaramadılar, bu da terlemekten başka çareleri olmadığı anlamına geliyordu.

O yılki bahçe partisi Babel'in o güne kadar düzenlediği en abartılı partiydi. Rus Arşidükü Alexander'ın bir önceki Mayıs ayında üniversiteye yaptığı ziyaretten sonra fakülte para içinde yüzüyordu; resepsiyonda spontane tercümanlarının zekâsı ve becerisinden çok etkilenen Arşidük, Babel'e isteğe bağlı olarak kullanılmak üzere bin pound hediye etmişti.

finansman. Profesörler bu fonu düşüncesizce de olsa cömertçe kullanmışlardı. Dörtgenin ortasında bir yaylı çalgılar dörtlüsü hararetle çalıyor, ancak gürültü konuşmayı imkânsız hale getirdiği için herkes onlardan uzaklaşıyordu. Londra Hayvanat Bahçesi'nden ithal edildiği söylenen yarım düzine tavus kuşu yeşil alanda dolaşarak parlak renklerde giyinmiş herkesi taciz ediyordu. Üç uzun, çadırlı yiyecek ve içecek masası yeşil alanın ortasını kaplıyordu. Sunulan yiyecekler arasında parmak sandviçler, küçük turtalar, acayip çikolata çeşitleri ve yedi farklı dondurma çeşidi vardı.

Babil akademisyenleri ellerinde hızla ısınan şarap kadehleriyle etrafta dolanıyor, ılık ve önemsiz sohbetler yapıyorlardı. Oxford'daki tüm fakülteler gibi, Çeviri Enstitüsü de iç çekişmelerle, finansman ve atamalar konusundaki kıskançlıklarla doluydu; her bölgesel uzmanın kendi dilinin diğerlerinden daha zengin, daha şiirsel, daha edebi ve gümüş işlemeciliği için daha verimli olduğunu düşünmesi bu sorunu daha da kötüleştiriyordu. Babel'in departman önyargıları kafa karıştırıcı olduğu kadar keyfiydi de. Romantikler edebi prestijin çoğuna **sahipti*** **ancak** Arapça ve Çince çoğunlukla ne kadar yabancı ve farklı oldukları için çok değerliyken, Galce ve Galce gibi eve daha yakın diller neredeyse hiç saygı görmüyordu. Bu durum küçük konuşmaları çok tehlikeli hale getiriyordu; bir kişi araştırması hakkında ya çok fazla ya da çok az heves gösterirse gücenmek çok kolaydı. Tüm bunların ortasında Kolej'in Hocası Muhterem Doktor Frederick Charles Plumptre dolaşıyordu ve bir noktada her birinin onun elini sıkması, isimlerinin ne olduğu hakkında en ufak bir fikri olmadığı apaçık ortadayken kendilerini hatırladığına inanıyormuş gibi yapması ve gitmelerine izin vermeden önce nereli oldukları ve ne okudukları hakkında acı verici derecede sıradan bir sohbe katlanmaları gerektiği anlaşılmıştı.

Tüm bunlar üç dayanılmaz saat boyunca sürdü, çünkü ziyafet bitmeden kimse ayrılamazdı. Oturma planları yapılmıştı; yoklukları fark edilecekti. Güneş batana kadar, tüm kadehler kaldırılana kadar ve orada bulunan tüm akademisyenler bir ömür boyu sosyalleşmenin tadını çıkarıyormuş gibi yapmaktan bıkana kadar kalmak zorundaydılar.

Bu bir felaket, diye düşündü Robin etrafına bakarak. Ortaya çıkmasalar daha iyi olurdu. Hiçbirinin akli başında değildi. Mezunlardan birinin Victoire'ın varlığını fark edene kadar ona üç kez soru sormasını izledi. Letty köşede durmuş, alnından aşağı ter damlarken bardak bardak soğuk su içiyordu.

En iyi durumda olan Ramy'ydi, birinci sınıflardan oluşan bir grup ona yolculuğu hakkında sorular soruyordu ama Robin onun yanından geçerken Ramy'nin öyle ani ve histerik bir kahkaha patlattığını duydu ki neredeyse korkudan irkilerek geri çekilecekti.

Robin kalabalık çimenliğe bakarken başının döndüğünü hissetti. Bunun delilik olduğunu düşündü, burada fakültenin arasında elinde şarap kadehiyle durması ve onlardan birini öldürdüğü gerçeğini gizlemesi tam bir delilikti. Açık büfe masalarına doğru yürüdü ve sırf bir şeyler yapmak için küçük bir tabağı ordövrlerle doldurdu ama hızla bozulan tartlardan herhangi birini ağzına götürme düşüncesi mide bulandırıcıydı.

"İyi hissediyor musun?"

Sıçradı ve döndü. Profesör De Vreese ve Playfair'di. Hapishane gardiyanları gibi iki yanında durmuşlardı. Robin gözlerini hızla kırıpıştırarak yüz hatlarını tarafsız bir gülümsemeye benzer bir şekle sokmaya çalıştı. "Profesörler. Beyefendiler.

"Çok terliyorsun. Profesör Playfair onun yüzünü inceledi, endişeli görünüyordu. 'Ve gözlerinin altında kocaman gölgeler var Swift. Uyuyor muydun?"

"Zaman gecikmesi," diye ağzından kaçırdı Robin. 'Dönüş yolculuğunda uyku programımızı gerektiği gibi ayarlayamadık. Ayrıca erken okuma yüzünden çok yorulduk.

Profesör Playfair şaşkınlıkla başını salladı. "Ah, pekala. Ne derler bilirsiniz. *Student from studere*, yani "özenli, adanmış uygulama". Eğer çekiçe sürekli vurulan bir çivi gibi hissetmiyorsanız, yanlış yapıyorsunuz demektir.

"Gerçekten de öyle," dedi Robin. Stratejisinin, ilgilerini kaybedip uzaklaşmalarına neden olacak kadar sıkıcı görünmek olduğuna karar vermişti.

"Yolculuğunuz iyi geçti mi?" diye sordu Profesör De Vreese.

"Bu-" Robin boğazını temizledi. "Pazarlık ettiğimizden daha fazlası olduğunu düşünüyoruz. Hepimiz geri döndüğümüz için çok mutluyuz.

'Bilmez miyim. Bu denizaşırı işler çok yorucu olabiliyor. Profesör Playfair başıyla Robin'in elindeki tabağı işaret etti. 'Ah, görüyorum ki icatlarınızı bulmuşsunuz. Hadi, bir ısırık al.

Robin, kendini baskı altında hissederek bir tart ısırıldı.

"Güzel, değil mi? Profesör Playfair çiğnerken onu izledi. 'Evet, gümüşle güçlendirilmiş. Roma'da tatildayken bulduğum hayali küçük bir kibrit çifti. *Pomodoro* bir domates için oldukça hayali bir tanım.

kelimenin tam anlamıyla "altın elma" anlamına gelir. Şimdi buna bir de Fransızcadaki "*pomme d'amour*"u ekleyin ve İngilizcede olmayan bir zenginlik elde edin...'

Robin minnettar görünmeye çalışarak çiğnedi. Tek fark edebildiği ne kadar yapışkan olduğuydu; ağzında patlayan tuzlu suların ona kan ve cesetleri düşündürmesiydi.

Profesör De Vreese, "Sizde *pretoogjes* var," diye gözlemledi. "Pardon?"

"*Pretoogjes*. Profesör De Vreese yüzünü işaret etti. 'Eğlenceli gözler. Hollandaca bir kelime. Parıldayan gözler, kayan gözler. Biz bunu yaramazlık yapan çocukları tanımlamak için kullanırız.

Robin'in buna karşılık ne söylemesi gerektiği konusunda en ufak bir fikri yoktu. "Ne kadar ilginç.

Profesör De Vreese sanki Robin hiç konuşmamış gibi, "Sanırım şimdi gidip Usta'ya merhaba diyeceğim," dedi. 'Tekrar hoş geldin Swift. Partinin tadını çıkar.

"Evet. Profesör Playfair Robin'e bir bardak bordo şarap uzattı. "Profesör Lovell'in Londra'dan ne zaman döneceği hakkında bir fikriniz var mı?"

"Bilmiyorum. Robin bir yudum aldı ve cevap vermeden önce kendini toparlamak için elinden geleni yaptı. "Muhtemelen Canton'da kaptığı bir hastalık yüzünden saklandığını duymuşsunuzdur. Yanından ayrıldığımızda durumu kötüydü, dönüp dönemeyeceğinden bile emin değilim.

"İlginç," dedi Profesör Playfair. "Hiçbirinize bulaşmamış olması büyük şans.

"Kendini iyi hissetmemeye başladığında önlem aldık. Karantina, yüz bezleri, bunların hepsi - bilirsiniz işte.

"Şimdi gelin, Bay Swift. Profesör Playfair'in sesi sertleşti. 'Hasta olmadığını biliyorum. Siz döndüğünüzden beri Londra'ya üç ulak gönderdim ve hepsi de Hampstead'deki evin şu anda boş olduğunu bildirdi.

"Gerçekten mi? Robin'in kulakları uğuldamaya başladı. Şimdi ne yapması gerekiyordu? Yalanı sürdürmeye çalışmanın bir anlamı var mıydı? Öylece bırakıp kaçmalı mıydı? "Ne kadar tuhaf, neden böyle bir şey yaptığını bilmiyorum.

Profesör Playfair bir adım daha yaklaştı ve başını komplocu bir tavırla Robin'in kulağına doğru eğdi. "Biliyorsun," diye fısıldadı, "Hermes'teki dostlarımız onun nerede olduğunu öğrenmeyi çok istiyorlar.

Robin neredeyse şarabını tükürüyordu. Boğazındaki şarabı ortalığı dağıtmadan önce yakaladı ama sonra yanlış kanaldan yuttu. Profesör

Adam boğulurken ve nefesi kesilirken Playfair sakince durdu ve bu sırada hem tabağını hem de bardağını döktü.

"İyi misin Swift?

Robin'in gözleri yaşardı. "Ne yaptın-

"Hermes'le birlikteyim," diye mırıldandı Profesör Playfair, gözlerini yaylı çalgılar dörtlüsüne dikerek. "Her ne saklıyorsanız, bana söylemekte sakınca görmüyorsunuz.

Robin'in buna ne anlam vereceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Kesinlikle bir rahatlama hissetmiyordu. *Kimseye güvenme* - Griffin bu dersi iliklerine kadar işlemişti. Profesör Playfair kolayca yalan söylüyor olabilirdi - ve eğer amacı Robin'i bildiği her şeyi anlatmaya ikna etmekse, bu da en basit numara olurdu. Ya da Profesör Playfair bekledikleri müttefik, kurtarıcı olabilirdi. Bir hayal kırıklığı acısı hissetti. Keşke Griffin ona daha fazlasını anlatsaydı, keşke Griffin onu karanlıkta, diğerlerinden kopuk ve tamamen çaresiz bırakmaktan bu kadar mutlu olmasaydı.

Elinde işe yarar hiçbir bilgi yoktu, sadece bir şeylerin fena halde ters gittiğine dair bir içgüdü vardı. "Tanrı'ya şükür," dedi Profesör Playfair'in gizli mırıltısını yansıtarak. "Yani Griffin'in Canton komplosunu biliyorsun?

"Elbette," dedi Profesör Playfair, biraz fazla hevesle. "İşe yaradı mı?

Robin durakladı. Bundan sonraki kısmı çok dikkatli oynaması gerekiyordu.

Profesör Playfair'i merakta bırakacak ama tam olarak saldırmaya hazır olmayacak kadar ipucu vermemeliydi. Ve zamana ihtiyacı vardı - en azından bir araya gelmek için yeterli zamana

ve kaç.

Profesör Playfair kolunu Robin'in omuzlarına dolayarak onu kendine çekti. "Neden sen ve ben gidip biraz sohbet etmiyoruz?

"Burada değil. Robin gözlerini avluda gezdirdi. Letty ve Victoire omuzlarının üzerinden ona bakıyorlardı. Gözlerini kırıştırdı, dikkatle ön çıkışa baktı, sonra tekrar onlara döndü. "Fakültenin önünde olmaz, kimin dinlediğini asla bilemezsin.

"Elbette," dedi Profesör Playfair.

"Tüneller," dedi Robin, Profesör Playfair o anda partiden ayrılmasını önermeden önce. "Griffin ve diğerleriyle bu gece yarısı Taylorian tünellerinde buluşacağım, neden gelmiyorsun? Bende var. Bekledikleri tüm o belgeler bende.

İşe yaradı. Profesör Playfair Robin'in omuzlarını bıraktı ve uzaklaştı.

"Pekâlâ. Gözleri neşeyle parlıyordu; sahnedeki bir kötü adam gibi ellerini birbirine sürtmekten bir adım uzakta görünüyordu. "İyi iş, Swift.

Robin başını salladı ve Profesör Playfair yeşil alanın karşısındaki Profesör Chakravarti ile sohbet etmeye geçene kadar suratını asmamayı zar zor başardı.

Sonra koşmamak için kendini zor tuttu. Peder Doktor Plumptre ile konuşmaya dalmış olan Ramy'yi bulmak için avluyu taradı. Robin ona çılgınca göz kırptı. Ramy hemen şarap kadehini kendi önüne döktü, dehşet içinde yüksek sesle bağırdı, özür diledi ve bahçeden Robin'e doğru koşmaya başladı.

Robin ona, 'Playfair biliyor,' dedi.

"Ne? Ramy etrafına bakındı. 'Emin misin-'

"Gitmemiz gerek. Robin Victoire ve Letty'nin çoktan ön kapıya doğru ilerlediklerini görünce rahatladı. Robin de onları takip etmek istedi ama aralarında çok fazla fakülte vardı; Ramy'yle birlikte arka kapıdan, mutfakların oradan çıkmaları gerekiyordu. "Haydi.

"Nasıl-

"Sonra görüşürüz. Robin bahçeden çıkmadan hemen önce omzunun üzerinden şöyle bir baktı. Midesi bulandı - Playfair, Profesör De Vreese' e bir şeyler söylüyordu, başları birbirine yakın eğilmişti. De Vreese başını kaldırdı ve doğrudan Robin'in gözlerinin içine baktı. Robin başka tarafa baktı. "Sadece - hadi ama.

Victoire ve Letty dışarı adım atar atmaz onlara doğru koştular.

"Ne oldu? Letty nefes aldı. "Neden-"

"Burada olmaz," dedi Robin. "Yürü.

Kybald Sokağı'nda hızlı adımlarla ilerledikten sonra sağa, Saksığan Yolu'na döndüler.

"Playfair peşimizde," dedi Robin. "İşimiz bitti.

"Nereden biliyorsun? Letty sordu. "Ne dedi? Ona söyledin mi?" "Tabii ki hayır," dedi Robin. "Ama Hermes'le birlikteymiş gibi davrandı, Bana her şeyi itiraf ettirmeye çalıştı-'

'Öyle olmadığını nereden biliyorsun?

"Çünkü yalan söyledim," dedi Robin. 'Ve o da buna kandı. Hermes'in ne yaptığı hakkında en ufak bir fikri bile yok, bilgi almak için balık avlıyordu.

"O zaman ne yapıyoruz? Victoire aniden sordu. "Yüce Tanrım, *nereye gidiyoruz?*

Robin amaçsızca yürüdüklerini fark etti. Şimdi High Street'e doğru gidiyorlardı ama orada ne yapacaklardı? Profesör Playfair polis çağırırsa saniyeler içinde fark edilirdi. Yapamazlardı.

4 numaraya geri dönerlerse tuzağa düşeceklerdi. Ama üzerlerinde para yoktu ve başka bir yere gitmek için yol parası ödeyecek imkânları da yoktu.

"İşte buradasın.

Hepsi korkuyla geriye doğru kaçıştı.

Anthony Ribben ana yola çıktı ve onlara baktı, ördek yavruları gibi tek parmağıyla onları saydı. 'Hepiniz burada mısınız? Mükemmel. Benimle gelin.

Yirmi İkinci Bölüm

Bu grup, arkamızdaki görünmez derinliklerde kaybolmuş olmasına rağmen dikkat çekicidir.

VICTOR HUGO, *Sefiller*, çev. Frederic Charles Lascelles Wraxall

Şokları kısa sürdü. Anthony koşturaya başladı ve onlar da sorgusuz sualsiz peşinden gittiler. Ama Saksagan Yolu'nu ikiye katlayarak Merton Sokağı'na kadar geri dönmek yerine, oradan Christ Church çayırına doğru kaçabilecekleri yerde, onları Kybald'a, koleje doğru geri götürdü.

"Ne yapıyorsun? Ramy nefes nefese kaldı. "Orası herkesin olduğu yer-" "Acele et," diye tısladı Anthony.

İtaat ettiler. Birinin onlara ne yapmaları gerektiğini söylemesi harikaydı. Anthony onları mutfağın arkasındaki kapılardan geçirdi, Eski Kütüphane'yi geçip doğruca salona götürdü. Duvarın diğer tarafında, bahçe partisi hâlâ tüm gücüyle devam ediyordu; taşın içinden yaylı çalgıların ve seslerin sesini duyabiliyorlardı.

"Buraya. Anthony onları kiliseye soktu.

İçeri daldılar ve ağır ahşap kapıları arkalarından kapattılar. Ayın saatleri dışında şapel tuhaf bir his uyandırıyor: doğaüstü bir sessizlik. İçerideki hava bastırıcı bir şekilde durgundu. Nefes nefese kalmaları dışında içerideki tek hareket pencerelerden süzülen ışık prizmalarında uçuşan toz zerrecikleriydi.

Anthony, Sir William Jones'un anıt frizinin önünde durdu. "Nesin sen-" diye başladı Letty.

"Sus. Anthony, *"Hindu ve Muhammed Kanunlarının bir özetini oluşturdu"* yazan epigrama doğru uzandı. Sırayla harflere dokundu, harfler itildiğinde hafifçe taşın içine doğru batıyordu. *G, O, R . . .*

Ramy kıs kıs güldü. Anthony, William Jones'un yaşamı ve başarıları hakkında abartılı bir kutlama yazısı olan, frizin üzerindeki çok daha uzun Latince yazıttaki son bir harfe dokundu. *B.*

*Gorasahib.**

Bir kazıma sesi duyuldu, ardından soğuk hava püskürdü. Friz duvardan birkaç santim dışarı fırladı. Anthony parmaklarını alt kenardaki çatlağa soktu ve paneli yukarı doğru kaydırarak duvarda zifiri karanlık bir delik açtı. "İçeri gir.

Teker teker birbirlerinin içeri girmesine yardım ettiler. Tünelin dışarıdan görüldüğünden çok daha geniş olduğu ortaya çıktı. Kuyu daha geniş bir koridora boşalmadan önce sadece birkaç saniye elleri ve dizleri üzerinde sürünmeleri gerekmişti. Robin ayağa kalktığında nemli toprağın başının üstünü sıyırdığını hissedebiliyordu, gerçi Ramy başı tavana çarptığında haykırdı.

"Sus," diye homurdandı Anthony kapıyı arkalarından çekerken. "Duvarlar ince.

Friz bir gümbürtüyle yerine kaydı. Geçitteki ışık kayboldu. El yordamıyla ilerlediler, birbirlerine çarparak tökezledikçe küfrediyorlardı.

"Ah, özür dilerim. Anthony bir kibrit çaktı ve avucunda bir alev oluştu. Şimdi birkaç metre içeride, sıkışık kuyunun dışarıya doğru genişleyerek bir koridor gibi bir şeye dönüştüğünü görebiliyorlardı. "İşte gidiyoruz. Devam edin, önümüzde uzun bir yol var.

"Nerede-" diye başladı Letty, ama Anthony başını salladı, parmağını dudaklarına götürdü ve duvarları işaret etti.

Onlar yürüdükçe tünel daha da genişledi. Univ şapeline giden kol görünüşe göre yeni bir eklemeydi, çünkü yürüdükleri geçit şimdi çok daha büyük ve eski görünüyordu. Kurumuş çamur yerini tuğla duvarlara bırakmıştı ve Robin birkaç kavşakta üst köşelere yapıştırılmış aplikler gördü. Karanlık klostrofobik hissettirmeliydi ama aslında rahatlatıcı hissettiriyordu. Toprağın karnında yutulduklarında, dönüş yolculuklarından beri ilk kez gerçekten gözlerden saklandıklarında, hepsi sonunda nefes alabildiklerini fark ettiler.

Birkaç dakika süren sessizliğin ardından Ramy, "Ne zamandır orada?" diye sordu.

"Aslında sadece birkaç on yıl," dedi Anthony. 'Tüneller uzun zamandır burada - Hermes projesi değil, biz sadece onlardan faydalandık - ama bu giriş yolu yeni. Leydi Jones frizi çok uzun yıllar önce yaptırdı ama biz inşaat çalışmaları bitmeden hemen içeri girdik. Merak etmeyin, başka kimse bilmiyor. Herkes iyi mi?'

'Biz iyiyiz,' dedi Robin. 'Ama Anthony, yapman gereken bir şey var.'

"Sanırım bana anlatmanız gereken çok şey var," dedi Anthony. 'Neden Profesör Lovell'a ne yaptığınızla başlamayalım mı? O öldü mü? Fakülte öyle düşünüyor.'

"Robin onu öldürdü," dedi Ramy neşeyle.

Anthony omzunun üzerinden Robin'e bakmak için döndü. "Oh, gerçekten mi?"

"Bir kazaydı," diye ısrar etti Robin. 'Tartışıyorduk ve o - bilmiyorum, ben aniden Yani, bu kibrit çiftini kullandım, ama her şey bitene kadar bunu yaptığımı bilmiyordum-'

'Asıl önemli olan Çin'deki savaş,' dedi Victoire. 'Seni bulmaya, sana anlatmaya çalışıyorduk. Bir istila planlıyorlar-'

"Biliyoruz," dedi
Anthony. "Biliyor
musunuz?" diye sordu
Robin.

'Griffin bir süredir bundan korkuyordu. Jardine ve Matheson'a göz kulak oluyor, Fabrikalardaki gelişmeleri takip ediyorduk. Gerçi daha önce hiç bu kadar kötü olmamıştı. Şimdiye kadar sadece gürültü vardı. Ama sence gerçekten savaşa girecekler mi?'

"Kâğıtlarım var-" Robin sanki hâlâ ceketinin içinde duruyorlarmış gibi elini göğüs cebine götürdü ve sonra küfretti. "Kahretsin, hepsi odamda-

"Ne diyorlar?"

'Mektuplar, Lovell ile Jardine ve Matheson arasındaki yazışmalar - ve Palmerston ve Gützlauff, hepsi - ah, ama onları Magpie Lane'de bıraktım-'

"Ne *diyorlar*?"

"Bunlar savaş planları," dedi Robin telaşla. 'Aylar, yıllar süren planlar bunlar-'

"Bunlar doğrudan gizli anlaşmanın kanıtı mı? Anthony bastırdı.

'Evet, müzakerelerin hiçbir zaman iyi niyetle yapılmadığını, son turun sadece bir bahane olduğunu belirtiyorlar-'

"Güzel," dedi Anthony. 'Bu çok iyi. Bununla çalışabiliriz. Onları alması için birini göndeririz. Griffin'in eski odasındasınız, değil mi? Yedi numarada?'

"Ben - evet.

"Çok iyi. Bunu halledeceğim. Bu arada hepinize sakın olmanızı öneririm. Durakladı, arkasını döndü ve onlara sıcak bir gülümseme verdi. Sonra

Anthony'nin yüzünü yumuşak mum ışığında görmek Robin'in rahatlayarak ağlamak istemesine neden oldu. "Artık emin ellerdesin. Oldukça korkunç olduğunu kabul ediyorum ama bu tünelde hiçbir şeyi çözemeyiz. Çok iyi iş çıkardın ve oldukça korktuğunu tahmin ediyorum ama artık rahatlayabilirsin. Yetişkinler burada.

Yeraltı geçidinin oldukça uzun olduğu ortaya çıktı. Robin ne kadar yürüdüklerini unutmuştu; neredeyse bir mil olmalıydı. Ağın ne kadar geniş olduğunu merak ediyordu - ara sıra tünelde bir yarıktan ya da duvara gömülü bir kapıdan geçiyorlardı, bu da üniversite boyunca daha fazla gizli giriş olduğunu gösteriyordu, ama Anthony yorum yapmadan onları yönlendirdi. Robin bunların Hermes'in birçok sırrı arasında olduğunu varsaydı.

Sonunda geçit tekrar daraldı ve sadece tek sıra halinde yürüyebilecekleri bir alan kaldı. Anthony önden gitti, mumu bir işaret feneri gibi başının üzerinde tutuyordu. Letty hemen arkasından onu takip etti.

"Neden sen?" diye sordu sessizce. Robin ihtiyatlı davranmak isteyip istemediğini anlayamadı ama tünel o kadar dardı ki sesi hattın arkasına kadar taşındı.

"Ne demek istiyorsun?" diye mırıldandı Anthony.

"Babel'i çok sevmiştin," dedi Letty. 'Hatırlıyorum, bize oryantasyon turu yaptırmıştın. Oraya bayılmıştın, onlar da sana bayılmıştı.

"Bu doğru," dedi Anthony. 'Babel bana hiç kimsenin davranmadığı kadar iyi davrandı.

"O zaman neden-

"O bunun kişisel mutlulukla ilgili olduğunu düşünüyor," diye araya girdi Ramy. 'Ama Letty, sana söyledik, kişisel olarak ne kadar mutlu olduğumuz önemli değil, mesele daha geniş çaplı adaletsizlik-'

"Demek istediğim bu değildi Ramy, ben sadece-

"Açıklamaya çalışayım," dedi Anthony nazikçe. 'Kolonilerde köleliğin kaldırılmasının arifesinde, efendim toparlanıp Amerika'ya dönmeye karar verdi. Gördüğünüz gibi orada özgür olmayacaktım. Beni evinde tutabilir ve benim diyebilirdi. Bu adam kendini kölelik karşıtı olarak tanımlıyordu. Yıllarca genel ticareti kınamıştı; sadece ilişkimizin özel olduğunu düşünüyor gibiydi. Ancak açıkça desteklediği teklifler yasalaştığında, beni kaybetme fedakarlığına gerçekten katlanamayacağına karar verdi. Ben de kaçtım ve Oxford'a sığındım. Üniversite beni kabul etti ve yasal olarak özgür bir adam ilan edilene kadar beni sakladı.

Köleliğin kaldırılması da onların pek umurunda değildi, ama Babel'deki profesörler benim değerimi biliyorlardı. Ve eğer Amerika'ya geri gönderilsem beni Harvard ya da Princeton'a kaptıracaklarını biliyorlardı.

Robin karanlıkta Letty'nin yüzünü göremiyordu ama nefes alış verişinin giderek kesildiğini duyabiliyordu. Yine ağlamak üzere olup olmadığını merak etti.

"Nazik efendiler yoktur, Letty," diye devam etti Anthony. 'Ne kadar hoşgörölü, ne kadar nazik, eğitimine ne kadar yatırım yapmış olurlarsa olsunlar fark etmez. Efendiler eninde sonunda efendidir.

Letty fısıldayarak, 'Ama Babil hakkında böyle bir şeye gerçekten inanmıyorsun,' dedi. "Öyle mi? Aynı şey değil - sizi *köleleştirmiyorlardı* - yani, Tanrım, bir kardeşliğiniz vardı-'

"Equiano'nun efendisi ona kölelikten azat edildiğinde ne demiş biliyor musun? Anthony hafifçe sordu. "Ona kısa bir süre içinde kendi kölelerinin olacağını söylemiş.

Sonunda tünel, tahta bir tahtayla kaplı bir dizi basamakla sona erdi, güneş

ışığı çitaların arasından içeri akıyordu. Anthony kulaklarını çitalara dayadı, bir an bekledi, sonra tahtanın kilidini açtı ve itti. "Yukarı gel.

Güneşli bir avluda, yarı yarıya büyümüş bir çalılık yığınının ardına gizlenmiş tek katlı eski bir tuğla binaya bakıyorlardı. Şehir merkezinden fazla uzaklaşmış olamazlardı -en fazla iki mil uzaktaydılar- ama Robin bu binayı daha önce hiç görmemişti. Kapıları paslanmış gibi görünüyordu ve duvarları neredeyse sarmaşıklar tarafından yutulmuştu, sanki birisi ve yıllar önce burayı terk etti.

"Eski Kütüphane'ye hoş geldiniz. Anthony tünelden çıkmalarına yardım etti. "Durham Koleji burayı on dördüncü yüzyılda eski kitaplar için bir taşma odası olarak inşa etti, daha sonra şehir merkezine daha yakın yeni bir kütüphane inşa etmek için fon sağladıklarında burayı unuttular.

"Sadece Eski Kütüphane mi?" diye sordu Victoire. "Başka isim yok mu?

'Kullandığımız bir isim yok. Bir isim onun önemini gösterir ve biz onun fark edilmemesini ve unutulmasını istiyoruz - kayıtlarda gördüğünüzde göz gezdireceğiniz, başka bir şeyle kolayca karıştırılabilecek bir şey. Anthony avucunu paslı kapıya dayadı, nefesinin altında bir şeyler mırıldandı ve sonra itti. Kapı gıcırdayarak açıldı. "İçeri gelin.

Babil gibi Eski Kütüphane'nin içi de dışından görüldüğünden çok daha büyüktü. Dışarıdan bakıldığında en fazla tek bir konferans salonunu barındırabilecekmiş gibi görünüyordu. İç kısmı ise, bir binanın zemini olabilirdi.

Radcliffe Kütüphanesi'nin zeminindeydi. Ahşap kitap rafları merkezden yayılıyordu ve sihirli ve çelişkili bir şekilde dairesel görünen duvarlarda daha fazlası sıralanmıştı. Tüm raflar titizlikle etiketlenmişti ve sınıflandırma sistemini listeleyen uzun, sararmış bir parşömen karşı duvarda asılıydı. Ön tarafa yakın bir yerde yeni gelen kitapların bulunduğu bir raf vardı ve Robin burada son birkaç yıldır Griffin için gizlice aldığı kitaplardan birkaçını tanıyordu. Hepsinin Babel seri numaraları kazınmıştı.

"Onların kategorizasyon sistemini sevmiyoruz," diye açıkladı Anthony. 'Sadece Roma karakterlerinde mantıklı, ama her dil o kadar kolay Romalılaştırılmıyor, değil mi? Kapının yanındaki paspası işaret etti. "Ayakkabılarınızı silin, raflar arasında çamur izi bırakmak istemeyiz. Paltolarınız için de şurada bir stand var.

Paslanmış demir bir çaydanlık anlaşılmaz bir şekilde portmantonun en üst basamağında asılı duruyordu. Robin merakla ona doğru uzandı ama Anthony sertçe, "Bırak onu," dedi.

"Pardon, bu ne için?"

"Çay değil, belli ki. Anthony su ısıtıcısını onlara doğru çevirdi ve alt kısmında tanıdık bir gümüş parıltısı olduğunu gördü. "Bu bir güvenlik sistemi. Tanımadığımız biri kütüphaneye yaklaştığında düdük çalıyor.

"Hangi kibrit çiftiyle?"

"Bilmek istemez miydin? Anthony göz kırptı. 'Güvenliği Babel'in yaptığı gibi yapıyoruz. Herkes kendi tuzağını tasarlıyor ve diğerlerine nasıl yapıldığını söylemiyoruz. Kurduğumuz en iyi şey cazibe - sesin binadan dışarı çıkmasını engelliyor, bu da yoldan geçen hiç kimsenin konuşmalarımıza kulak misafiri olamayacağı anlamına geliyor.

'Ama burası devasa bir yer,' dedi Ramy. 'Yani, görünmez değilsiniz - nasıl oluyor da gizli kalabiliyorsunuz?"

"Dünyadaki en eski numara. Göz önünde saklanıyoruz. Anthony onları kütüphanenin içine doğru götürdü. "Durham on altıncı yüzyılın ortalarında yok olduğunda ve Trinity mülkünü devraldığında, tapu devrinde ek kütüphaneyi göz ardı ettiler. Katalogda o kütüphanede listelenen tek şey, onlarca yıldır kimsenin kullanmadığı ve Bodleian'da daha erişilebilir kopyaları olan materyallerdi. Yani şimdi bürokrasinin sınırında yaşıyoruz - önünden geçen herkes buranın bir depo kütüphanesi olduğunu biliyor, ancak herkes buranın başka, daha fakir bir üniversiteye ait olduğunu varsayıyor. Bu kolejlerin hepsi çok zengin, görüyorsunuz. Bu da sahip olduklarının izini kaybetmelerine neden oluyor.

"Ah, lisans öğrencilerini bulmuştunuz!

Rafların içinden figürler çıktı. Robin hepsini tanıdı - hepsi kulenin etrafında gizlenirken gördüğü eski öğrenciler ya da şimdiki mezunlardı. Bunun bir sürpriz olmaması gerektiğini düşündü. Vimal Srinivasan, Cathy O'Neill ve onlara yaklaşırken küçük bir el sallayan Ilse Dejima vardı.

"Kötü bir hafta geçirdiğini duydum. Şu anda kulede olduğundan çok daha arkadaş canlısıydı. 'Chez Hermes'e hoş geldiniz. Akşam yemeği için tam zamanında geldiniz.

"Sizden bu kadar çok olduğunu fark etmemiştim," dedi Ramy. 'Burada başka kim sahte ölüm numarası yaptı?

Anthony kıkırdadı. 'Oxford'da ikamet eden tek hayalet benim. Yurtdışında birkaç tane daha var - Vaibhav ve Frédérique, onları duymuş olabilirsiniz - Bombay'dan dönen bir gemide boğulma numarası yaptılar ve o zamandan beri Hindistan'dan faaliyet gösteriyorlar. Lisette evlenmek için memleketine gideceğini açıkladı ve Babel'deki tüm öğretim üyeleri hikâyesini takip edemeyecek kadar hayal kırıklığına uğradı. Belli ki Vimal, Cathy ve Ilse hâlâ Babel'de. Kaynakları hortumlamak onlar için daha kolay.'

"O zaman neden gittin?" diye sordu Robin.

'Birin tam zamanlı olarak Eski Kütüphane'de olması gerekiyor. Her halükarda, kampüs hayatından sıkılmışım, bu yüzden Barbados'ta ölü numarası yaptım, bir sonraki paketle eve dönüş bileti aldım ve fark edilmeden Oxford'a geri döndüm. Anthony Robin'e göz kırptı. 'O gün kitapçada beni yakaladığınızı sanmışım. Bir hafta boyunca Eski Kütüphane'den ayrılmaya cesaret edemedim. Haydi, sana gerisini göstereyim.

Rafların arkasındaki çalışma alanlarında yapılan hızlı bir tur, Anthony'nin gururla tanıttığı bir dizi devam eden projeyi ortaya çıkardı. Bunlar arasında bölgesel diller arasında sözlüklerin derlenmesi ('Her şeyin önce İngilizce'den geçmesi gerektiğini varsayarak çok şey kaybediyoruz'), İngilizce olmayan gümüş eşleştirme çiftleri ('Aynı prensip - Babel, tüm çubukları İngilizler tarafından kullanılmak üzere olduğu için İngilizce'ye çevrilmeyen eşleştirme çiftlerini finanse etmeyecektir. Ama bu tek renkle resim yapmak ya da piyanoda tek nota çalmak gibi bir şey.") ve dini metinlerin ve edebi klasiklerin mevcut İngilizce çevirilerinin eleştirileri ("Genel olarak edebiyat hakkındaki görüşlerimi biliyorsunuz, ama Vimal'i meşgul edecek bir şeyler olmalı."). Hermes Derneği, Griffin'in Robin'i inandırdığı gibi sadece Robin Hood'ların yuvası değildi; aynı zamanda bir

Kendi başına bir araştırma merkezi olsa da, projeleri yetersiz ve çalıntı kaynaklarla gizlice yapılmak zorundaydı.*

"Bütün bunlarla ne yapacaksın?" diye sordu Victoire. "Yapamazsın kesinlikle yayınlayın."

"Birkaç başka çeviri merkezinde ortaklarımız var," dedi Vimal. Bazen onlara inceleme için iş gönderiyoruz.

"Başka çeviri merkezleri de var mı?" diye sordu Robin.

'Elbette,' dedi Anthony. 'Babil'in dilbilim ve filolojide ön plana çıkması ancak son zamanlarda oldu. On sekizinci yüzyılın çoğunda gösteriyi yönetenler Fransızlardı ve sonra Alman Romantikleri bir süreliğine altın çağlarını yaşadılar. Şimdiki fark, bizim ayıracak gümüşümüz var, onların yok.*

'Yine de kararsız müttefikler,' dedi Vimal. 'Onlar da İngilizlerden nefret ettikleri ölçüde yardımcı oluyorlar, ama küresel kurtuluşa yönelik gerçek bir taahhütleri yok. Gerçekten de tüm bu araştırmalar gelecek üzerine kumar oynamaktan ibaret. Henüz iyi bir şekilde kullanamıyoruz. Erişimimiz ya da kaynaklarımız yok. Dolayısıyla yapabileceğimiz tek şey bilgiyi üretmek, yazıya dökmek ve bir gün tüm bunları doğru ve fedakarca kullanabilecek bir devletin var olmasını ummak.

Kütüphanenin diğer ucunda, arka duvar birkaç havan topu patlamasının sonuçlarını andırıyordu; ortası kömürleşmiş ve çatlamıştı. Altta, aynı derecede kömürleşmiş iki masa yan yana duruyordu, her ikisi de kararmış, pörsümüş bacaklarına rağmen bir şekilde dik duruyordu.

"Doğru," dedi Anthony. 'Yani burası bizim gümüş işçiliği ve mühimmat atölyemiz.

"Bu zaman içinde mi oldu, yoksa bir anda mı? Victoire sertçe sordu.

"Bu tamamen Griffin'in hatası," dedi Vimal. 'Barutun bir açık hava aktivitesi olduğunu düşünmüyor gibi görünüyor.

Arka duvarın sağlam kalan kısmı, yoğun, küçük el yazılarıyla kaplı notlara iplerle tutturulmuş farklı renklerde iğnelerle süslenmiş devasa bir dünya haritasıyla kaplıydı. Robin merakla yaklaştı.

"Bu bir grup projesi. Cathy haritanın önünde ona katıldı. "Yurtdışından döndüğümüzde haritaya ufak ufak eklemeler yapacağız.

"Bu iğnelerin hepsi dilleri mi temsil ediyor?

'Öyle olduğunu düşünüyoruz. Dünya genelinde hala konuşulan dillerin sayısını ve nerelerde yok olmakta olduklarını takip etmeye çalışıyoruz. Ve biliyorsunuz ki ölmekte olan çok sayıda dil var. Kristof Kolomb'un Yeni Dünya'ya ayak bastığı gün büyük bir yok oluş olayı başladı. İspanyolca,

Portekizce, Fransızca, İngilizce - bölgesel dilleri ve lehçeleri guguk kuşu gibi kenara itiyorlar. Bence bir gün dünyanın büyük bir kısmının sadece İngilizce konuşması hiç de akıl almaz bir şey değil. İçini çekti ve haritaya baktı. 'Ben bir nesil geç doğdum. Çok uzun zaman önce Galce ile büyümüş olabilirim.

"Ama bu gümüş işlemeciliğini yok eder," dedi Robin. 'Öyle değil mi? Dilsel manzarayı çökertirdi. Çevrilecek hiçbir şey kalmazdı. Bozulacak hiçbir farklılık olmaz.

"Ama sömürgeciliğin en büyük çelişkisi de bu. Cathy bunu basit bir gerçekmiş gibi söyledi. "En çok değer verdiği şeyi yok etmek için inşa edilmiştir.

"Hadi, siz ikiniz. Anthony onları yemek odasına dönüştürülmüş küçük bir okuma odasına açılan bir kapıya doğru yönlendirdi. "Hadi yiyelim.

Akşam yemeğindeki ikramlar küreseldi - bir sebze körisi, bir tabak haşlanmış patates, Robin'in bir zamanlar Kanton'da yediği bir türe şaşırtıcı derecede benzeyen kızarmış bir balık yemeği ve diğer her şeyle iyi uyum sağlayan yassı, çiğnenebilir bir ekmek. Sekiz kişi, sade ahşap panellerle uyumsuz görünen çok ince süslemeli bir masanın etrafına oturdu. Hepsini için yeterli sandalye yoktu, bu yüzden Anthony ve Ilse kütüphanenin etrafından banklar ve oturma tabureleri getirmişlerdi. Sofra takımlarının hiçbirini birbirleriyle uyumlu değildi, gümüş takımlar da. Köşedeki şöminenin alevleri neşeyi yayıyor, odayı dengesiz bir şekilde ısıtıyor, böylece Robin'in sol tarafından ter damlarken sağ tarafı üşüyordu. Tüm manzara tam anlamıyla meslektaşlar arasındaydı.

"Sadece siz mi varsınız? Robin sordu. "Ne demek istiyorsun?" diye sordu Vimal.

"Şey, sen ... Robin masanın etrafını işaret etti. "Hepiniz çok gençsiniz.

"Mutlaka," dedi Anthony. "Bu tehlikeli bir iş. 'Ama yok mu - bilmiyorum-'

'Gerçek yetişkinler mi? Takviye mi?' Anthony başıyla onayladı. 'Bazıları, evet. Dünyanın dört bir yanına dağılmış durumdalar. Hepsinin kim olduğunu bilmiyorum - hiçbirimiz hepsinin kim olduğunu tam olarak bilmiyoruz ve bu kasıtlı. Muhtemelen Babil'de hala bilmediğim Hermes ortakları bile var, ama her kimlerse, umarım biraz daha çaba göstermeye başlarlar.

"Bu ve yıpranma bir sorun," dedi Ilse. "Burma'yı ele alalım. "Burma'da ne oldu?" diye sordu Robin.

Anthony sıkıca 'Sterling Jones oldu,' dedi ama ayrıntı vermedi.

Bu hassas bir konu gibi görünüyordu. Bir an için herkes yemeğine baktı.

Robin Oxford'daki ilk gecesinde tanıştığı iki hırsızlı düşündü, genç kadın ve sarı saçlı adam, ikisini de bir daha görmemişti. Sormaya cesaret edemedi. Cevabı biliyordu: Yıpranma.

"Ama bir şeyi nasıl başaracaksınız?" diye sordu Ramy. 'Yani müttefiklerinizin kim olduğunu bile bilmiyorsanız?

"Oxford bürokrasisinden pek de farklı değil," dedi Anthony. 'Üniversite, kolejler ve fakülteler kimin neyden sorumlu olduğu konusunda asla anlaşıyor gibi görünüyorlar, ama işleri hallediyorlar, değil mi?

Cathy masanın ortasına ağır bir tencere koyarak, "*Langue de bœuf sauce Madère*," diye duyurdu. "Madeira soslu dana dili.

Vimal onlara, 'Cathy dil servisi yapmayı çok seviyor,' diye bilgi verdi. "Bunun komik olduğunu düşünüyor.

"Bir diller sözlüğü oluşturuyor," dedi Anthony. 'Haşlanmış dil, salamura dil, kurutulmuş dil, tütsülenmiş-'

"Sus. Cathy aralarındaki bankın üzerine kayd. "Dil benim en sevdiğim kesimdir.

"En ucuz kesim bu," dedi Ilse.

'İğrenç,' dedi Anthony.

Cathy ona bir patates fırlattı. "Bunları doldur o zaman.

"Ah, *pommes de terre à l'anglaise*. Anthony çatalıyla bir patates mızrakladı. 'Fransızlar haşlanmış patatese neden à l'anglaise diyorlar biliyor musun? Çünkü haşlamanın sıkıcı olduğunu düşünüyorlar Cathy, tıpkı bütün İngiliz yemeklerinin ölümcül derecede sıkıcı olması gibi-'

"O zaman onları yeme Anthony.

"Kızartın," diye ısrar etti Anthony. 'Tereyağıyla kızartın ya da peynirle pişirin - sadece bu kadar *İngiliz olmayın*.

Robin onları izlerken burnunun dibinde keskin bir karıncalanma hissetti. Tıpkı anma balosunun yapıldığı gece, peri ışıklarının altında masaların üzerinde dans ederken hissettiği gibi hissetti. Ne kadar büyüdü, diye düşündü; Babil'in vaat ettiği her şeyin bir damıtımı olan böyle bir yerin var olması ne kadar imkânsızdı. Hayatı boyunca böyle bir yer aradığını ve yine de ona ihanet ettiğini hissetti.

Dehşet içinde ağlamaya başladı.

"Oh, işte, işte. Cathy onun omzunu sıvazladı. 'Güvendesin Robin. Arkadaşlarınla birlikte.

"Özür dilerim," dedi sefilce.

"Sorun değil. Cathy ona ne için özür dilediğini sormadı. "Artık buradasın. Önemli olan da bu.

Kapıda ani ve şiddetli üç tokat sesi duyuldu. Robin irkilerek çatalını yere bıraktı ama mezunlardan hiçbiri telaşlanmış görünmüyordu.

"Bu Griffin olacak," dedi Anthony neşeyle. 'Şifreleri her değiştirdiğimizde unutuyor, onun yerine ritim tutuyor.

Cathy sinirlenerek, "Akşam yemeği için çok geç geldi," dedi. "O zaman ona bir tabak hazırla.

"Lütfen.

"Lütfen, Cathy. Anthony ayağa kalktı. "Geri kalanınız Okuma Odası'na.

Diğerleriyle birlikte yemek odasından çıkarken Robin'in kalbi küt küt atıyordu. Birden kendini çok gergin hissetti. Kardeşini görmek istemiyordu. Son konuşmalarından bu yana dünya tersine dönmüştü ve Griffin'in bu konuda söyleyeceklerinden çok korkuyordu.

Griffin zayıf, bitkin ve her zamanki gibi seyahat yorgunu bir halde kapıdan içeri girdi. Robin, yırtık pırtık siyah paltosunu silkelerken kardeşini dikkatle inceledi. Robin ne yaptığını bildiğine göre artık tamamen yabancı biri gibi görünüyordu. Yüz hatlarının her biri yeni bir hikâye anlatıyordu; o zayıf, becerikli eller; o keskin, keskin gözler - bunlar bir katilin özellikleri miydi? Göğsünü parçalayacağını bile bile Evie Brooke'a gümüş bir çubuk fırlattığında ne hissetmişti? Evie öldüğünde, şimdi Robin'i gördüğünde güldüğü gibi gülmüş müydü?

"Merhaba kardeşim. Griffin kurt gülümsemesiyle gülümsedi ve Robin'in elini sıkmak için uzandı. "Sevgili babamı öldürdüğünü duydum.

Robin bunun bir *kaza olduğunu* söylemek istedi ama kelimeler boğazında düğümlendi. Daha önce hiç doğru çıkmamışlardı; şimdi de onları söylemeye cesaret edemiyordu.

"Aferin," dedi Griffin. "Bunu yapabileceğini hiç düşünmemiştim.

Robin yanıt vermedi. Nefes almakta zorlanıyordu. Griffin'in suratına yumruk atmak için garip bir istek duydu.

Griffin kayıtsız bir ifadeyle Okuma Odası'nı işaret etti. "Çalışmaya başlayalım mı?

'Bizim gördüğümüz kadarıyla görev, Parlamentoyu ve İngiliz halkını, İngiltere'yi Çin'e karşı savaşa sokmanın kendi çıkarlarına aykırı olacağına ikna etmektir.

dedi Anthony.

'Afyon yakma felaketi her şeyi doruğa çıkardı,' dedi Griffin. 'Komiser Lin, İngiliz ticaretini Kanton'dan tamamen yasaklayan bir bildiri yayınladı. Bu arada Jardine & Matheson, bu düşmanlıkları savaş gerekçesi olarak kabul etti. İngiltere'nin onurunu korumak için şimdi harekete geçmesi gerektiğini ya da Doğu'da sonsuza dek aşağılanmayla karşı karşıya kalacağını söylüyorlar. Bazı milliyetçilerin tüylerini diken diken etmek için güzel bir yol. Lordlar Kamarası geçen hafta askeri bir seferi tartışmaya başladı.

Ancak henüz bir oylama yapılmamıştı. Parlamentodaki lordlar hala tereddütlüydü ve ülkenin kaynaklarını böylesine uzak ve eşi benzeri görülmemiş bir çabaya harcama konusunda kararsızdılar. Ancak eldeki konu gümüştü. Çin'i yenmek Britanya İmparatorluğu'na dünyanın en büyük gümüş rezervine erişim sağlayacaktı; savaş gemilerinin daha hızlı yol almasını, silahlarının daha uzağa ve daha isabetli ateş etmesini sağlayacak gümüşe. Parlamento savaşı seçerse, sömürgeleştirilmiş dünyanın geleceği hayal bile edilemezdi. Çin'in zenginlikleriyle dolup taşan Britanya, Afrika, Asya ve Güney Amerika'ya yönelik şimdiye kadar hayal olarak kalmış her türlü gündemi hayata geçirebilirdi.

Griffin, 'Ama şu anda bu komplolar hakkında hiçbir şey yapamayız,' dedi. 'Ve küresel bir devrim ölçeğinde düşünemeyiz, çünkü bu imkansız. Elimizde yeterli sayı yok. Şu anda odaklanmamız gereken şey, başka bir şeye yönelmeden önce, Kanton'un işgalini durdurmak. Eğer İngiltere kazanırsa -ki kesinlikle kazanacak, buna şüphe yok- öngörülebilir bir gelecek için neredeyse sonsuz miktarda gümüş elde edecek. Kazanamazsa, gümüş arzı kurur ve imparatorluk kapasitesi önemli ölçüde daralır. Hepsi bu kadar. Geri kalan her şey önemsizdir.

Üzerinde çeşitli lordların isimlerinin farklı sütunlarda sıralandığı kara tahtaya vurdu. 'Avam Kamarası henüz oylama yapmadı. Bu hala açık bir tartışma. Sir James Graham, Viscount Mahon ve William Gladstone'un başını çektiği güçlü bir savaş karşıtı grup var. Gladstone bizim tarafımızda yer almak için çok iyi bir adam - afyondan herkesten çok nefret ediyor; sanırım afyon bağımlısı bir kız kardeşi var.

Cathy, 'Ama işin içinde iç politika da var,' diye açıkladı. 'Melbourne bakanlığı içeride siyasi bir krizle karşı karşıya. Whig'ler bir güven oylamasından kıl payı kurtuldular, şimdi Muhafazakârlar ve Radikaller arasında imkansız bir ipte yürüyorlar, Meksika, Arjantin ve Arabistan'da dış ticarete zayıf oldukları gerçeğiyle daha da kötüleşiyorlar-'

"Özür dilerim," dedi Ramy. "Ne, şimdi mi?"

Cathy sabırsızca elini salladı. 'Sonuç olarak, Radikaller ve onların kuzeydeki seçmenleri sağlıklı bir denizaşırı ticarete ihtiyaç duyuyor ve Whigler de Muhafazakârları dengelemek için desteklerini korumak zorunda. Afyon Krizi ile ilgili bir güç gösterisi tam da bunu yapmanın yoludur. Yine de her iki durumda da sıkı bir oylama olacak.

Anthony kurula başıyla onay verdi. 'O halde şimdi görevimiz, savaş önerisinin reddedilmesini sağlayacak kadar oy toplamak.

"Açık olmak gerekirse," dedi Ramy yavaşça, "şu anki planınız *Lobiciler mi?*"

'Kesinlikle,' dedi Anthony. 'Onları savaşın seçmenlerinin çıkarlarına aykırı olduğuna ikna etmemiz gerekecek. Şimdi, bu zor bir argüman, çünkü farklı sınıfları farklı şekilde etkiliyor. Açıkçası, tüm gümüşün Çin'den çekilmesi zaten parası olan herkes için büyük bir nimet olacaktır. Ancak gümüş kullanımının artmasının emekçilerin başına gelebilecek en kötü şey olduğuna inanan mevcut bir hareket de var. Gümüşle güçlendirilmiş bir dokuma tezgahı bir düzine dokumacıyı işsiz bırakır; bu yüzden sürekli grev yapıyorlar. Bu, bir Radikal'in hayır oyu vermesi için yeterli bir argüman.

"Yani sadece Lordlar Kamarasını mı hedefliyorsunuz?" diye sordu Robin. "Halkın genelini değil mi?"

"Güzel soru," dedi Anthony. 'Karar mercileri lordlar, evet, ama basından ve kamuoyundan gelen belli bir miktar baskı hala kararsız olanları etkileyebilir. İşin püf noktası, ortalama bir Londralı'yı, daha önce hiç duymadıkları bir savaş için nasıl heyecanlandıracağımızdır.

Letty, "Onların insani doğasına ve ezilenlere duydukları sempatiye hitap edin," dedi.

"Ha," dedi Ramy. "Ha, ha, ha.

Letty, 'Bana öyle geliyor ki, tüm bu saldırganlık tamamen önleyici,' diye ısrar etti. 'Yani, davanızı halka anlatmayı denemediniz bile. İyi davranarak meramınızı daha iyi anlatabileceğinizi hiç düşündünüz mü?

* Griffin, "*Nice* kelimesi Latince'de 'aptal' anlamına gelmektedir" dedi. "Biz iyi olmak istemiyoruz.

Anthony araya girerek, 'Ama Çin hakkındaki kamuoyu değişken,' dedi. 'Londralıların çoğu afyon ticaretine karşı çıkıyor ve gazetelerde Komiser Lin'e sempatiyle bakan pek çok haber var. Bu ülkede ahlakçılar ve dindar muhafazakârlarla oldukça ileri gidebilirsiniz. Bu yüzden

Asıl soru, Parlamento üzerinde baskı oluşturmak için onları bu konuda yeterince rahatsız etmenin nasıl sağlanacağıdır. Popüler olmayan savaşlar daha azı için yapılmıştır.

Griffin, "Kamuoyunun tepkisini çekmek açısından bir fikrimiz vardı," dedi. 'Kibrit çifti *polemiği* ve Yunanca *polemikós* kökü, tabii ki şu anlama geliyor-'

"Savaş," dedi

Ramy. "Doğru.

"Yani bir fikir savaşınız var. Ramy kaşlarını çatı. "Kibrit çifti ne yapar?

"Bu üzerinde çalıştığımız bir konu; hala üzerinde uğraşıyoruz. Eğer bu anlamsal çarpıklığı doğru ortamla birleştirebilirsek bir yerlere varabiliriz. Ama asıl mesele şu ki, daha fazla insan nereden geldiğimizi anlayana kadar hiçbir şey başaramayız. İngilizlerin çoğu ortada bir savaş olduğunu bile anlamıyor. Onlar için bu savaş hayali bir şey - sadece kendilerine fayda sağlayabilecek, bakmak ya da endişelenmek zorunda olmadıkları bir şey. İşin içindeki zalimliği ya da bunun mümkün kılacağı sürekli şiddeti bilmiyorlar. Afyonun insanlara ne yaptığını bilmiyorlar.

"Bu tartışmayla bir yere varamazsın," dedi Robin.

"Neden?

'Çünkü umurlarında değil,' dedi Robin. 'Hayal bile edemeyecekleri yabancı bir ülkede yaşanan bir savaş bu. Umursamaları için çok uzak.

"Bundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?" diye sordu Cathy.

"Çünkü yapmadım," dedi Robin. 'Bana defalarca ne kadar kötü şeyler olduğu söylenmesine rağmen yapmadım. Tüm bu soyutlamaların gerçek olduğunu anlamam için bizzat şahit olmam gerekti. Ve o zaman bile, gözümü kaçırmak için elimden geleni yaptım. Görmek istemediğiniz bir şeyi kabul etmek zordur.

Kısa bir sessizlik oldu.

"Peki o zaman," dedi Anthony zoraki bir neşeyle, "ikna etmek için yaratıcı olmamız gerekecek, değil mi?

İşte gecenin amacı buydu: tarihin motorlarını farklı bir raya oturtmak. İşler görüldüğü kadar çaresiz değildi. Hermes Cemiyeti'nin, çoğu çeşitli rüşvet ve şantaj yöntemlerini, bir tanesi de Glasgow'daki bir tersanenin yok edilmesini içeren çok sayıda planı vardı.

Griffin, 'Savaş oylaması Parlamento'nun savaşın kolayca kazanılacağına olan inancına dayanıyor,' diye açıkladı. 'Ve teknik olarak evet, gemilerimiz Kanton'un donanmasını sudan çıkarabilir. Ama çalışmak için gümüşe ihtiyaçları var. Birkaç ay önce, Thomas Peacock-'

"Oh," Ramy yüzünü buruşturdu. "O.*

Gerçekten de öyle. Buhar teknolojisinin kuduz bir meraklısıdır ve gemi yapımcısı Laird's'e altı demir buharlı gemi siparişi verdi. William Laird and Son, yani Glasgow'da yerleşikler. Bu gemiler Asya sularının şimdiye kadar gördüğü her şeyden daha korkutucu. Congreve roketleri var ve sığ su çekimleri ve buhar güçleri onları Çin filosundaki her şeyden daha hareketli kılıyor. Parlamento evet oyu verirse, en azından bir tanesi doğruca Kanton'a gidecek.

Robin, "Sanırım Glasgow'a gidiyorsunuz," dedi.

"Yarın sabah ilk iş," dedi Griffin. 'Trenle on saat sürecek. Ama oraya vardığımda Parlamento'nun gün içinde haber alacağını umuyorum.

Glasgow'da tam olarak ne yapacağı konusunda ayrıntılı bilgi vermedi, ancak Robin kardeşinin bütün bir tersaneyi yerle bir edebileceğinden şüphe duymuyordu.

"Bu kulağa çok daha etkili geliyor," dedi Ramy mutlulukla. 'Neden tüm çabalarımızı sabotaj için harcamıyoruz?'

'Çünkü biz akademisyeniz, asker değil,' dedi Anthony. 'Tersane bir şey, ama tüm İngiliz Donanması'nı karşımıza almayacağız. Elimizden geldiğince nüfuzumuzu kullanmalıyız. Şiddet tiyatrosunu Griffin'e bırakın -'

Griffin sinirlendi. 'Bunlar sadece *tiyatro değil*-'

Anthony, 'Şiddet dolu şamatalar,' diye düzeltti ama Griffin buna da sinirlendi. 'Ve Londra'daki oylamayı nasıl etkileyeceğimize odaklanalım.

Böylece kara tahtaya geri döndüler. Dünyanın kaderi için yapılan bir savaş bir gecede kazanılamazdı - bunu teorik olarak hepsi biliyordu - ama durup uyumaya da bir türlü cesaret edemiyorlardı. Her geçen saat yeni fikirler ve taktikler getirse de, saatler gece yarısını çoktan geçtiği için düşünceleri tutarlılığını yitirmeye başlamıştı. Lord Palmerston'ı kılık değiştirerek baştan çıkarmaları için Letty ve Cathy'yi göndererek onu bir fuhuş skandalının içine çektiklerini varsayalım. İngiliz halkını Çin diye bir ülkenin aslında var olmadığına ve Marco Polo'nun özenle hazırladığı bir aldatmaca olduğuna ikna ettiklerini varsayalım. Bir noktada, Griffin Kraliçe Victoria'yı bahçelerde kaçırma planını en ince ayrıntısına kadar anlatırken çaresiz kahkahalara boğuldular

Çinli bir yeraltı suç şebekesi kisvesi altında Buckingham Sarayı'nı basar ve onu Trafalgar Meydanı'nda rehin alır.

Onları üzücü ve imkânsız bir görevdi, evet, ama Robin aynı zamanda bu işten heyecan verici bir zevk de alıyordu. Bu yaratıcı problem çözme, önemli bir görevi, büyük bir şans ve muhtemelen ilahi bir müdahaleyle birleştiğinde onları zafere taşıyabilecek bir düzine küçük göreve bölme - tüm bunlar ona sabahın dördünde kütüphanede çetrefilli bir çeviri üzerinde çalışmanın nasıl bir his olduğunu hatırlattı, inanılmaz derecede yorgun oldukları için histerik bir şekilde gülüyorlardı ama bir şekilde enerjiyle gümbürdüyorlardı çünkü karalanmış notlar ve çılgın beyin fırtınası karmaşasından kaçınılmaz olarak bir çözüm ortaya çıktığında büyük bir heyecan duyuyorlardı.

İmparatorluğa meydan okumanın eğlenceli olduğu ortaya çıktı.

Nedense sürekli *polemik* çiftine geri dönüyorlardı, belki de gerçekten bir fikir savaşı, Britanya'nın ruhu için bir savaş veriyorlarmış gibi görüldüğü için. Letty, söylemsel metaforların sıklıkla savaş imgeleri etrafında döndüğünü gözlemledi. "Bir düşünün," dedi. 'Onların duruşu savunulamaz. Zayıf noktalarına saldırmalıyız. Binalarını yerle bir etmeliyiz.

"Bunu Fransızca'da da yaparız," dedi Victoire. "*Cheval de bataille*."

"Savaş atı," dedi Letty gülümseyerek.

"Peki o zaman," dedi Griffin, "madem askeri çözümlerden bahsediyoruz, ben yine de İlahi Öfke Operasyonu'nu yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

"İlahi Öfke Operasyonu nedir?" diye sordu Ramy.

'Boş ver,' dedi Anthony. "Bu aptalca bir isim ve daha aptalca bir fikir."

"Tanrı bunu gördüğünde, onlara izin vermedi, ama onları

Körlük ve konuşma karmaşası, ve onları gördüğünüz gibi yapın,' dedi Griffin görkemli bir şekilde. 'Bak, bu iyi bir fikir. Eğer kuleyi ortadan kaldırabilirsek-'*

"Neyle, Griffin? Anthony kızgın bir şekilde sordu. "Hangi orduyla?"

'Bir orduya ihtiyacımız yok,' dedi Griffin. 'Onlar alim, asker değil. Oraya bir silah götürürsün, etrafta sallarsın ve biraz bağırırsın ve tüm kuleyi rehin almış olursun. Sonra da tüm ülkeyi rehin almış olursunuz. Babil en önemli nokta, Anthony; İmparatorluğun tüm gücünün kaynağı. Tek yapmamız gereken onu ele geçirmek.

Robin telaşla ona baktı. Çince'de *huōyàowèi** ifadesi gerçek anlamda 'barut tadı' ; mecazi anlamda ise 'kavgacılık' anlamına geliyordu,

savaşçılık'. Kardeşi barut kokuyordu. Şiddet kokuyordu. "Bekle," dedi Letty. "Kuleye saldırmak mı istiyorsun?"

'Kuleyi *işgal etmek* istiyorum. O kadar da zor olmaz. Griffin omuz silkti. 'Ve bu sorunlarımıza daha doğrudan bir çözüm, değil mi? Bu arkadaşları ikna etmeye çalışıyorum ama bunu başaramayacak kadar korkuyorlar.

"Bunu başarmak için neye ihtiyacın var? Victoire sordu.

"İşte bu doğru soru. Griffin gülümsedi. 'İp, iki silah, belki o bile değil - en azından birkaç bıçak-'

"Silahlar mı? Letty tekrarladı. "*Bıçaklar mı?*

"Onlar sadece gözdağı vermek için hayatım, aslında kimseye zarar vermeyiz.

Letty sersemledi. "*Gerçekten-*

"Merak etme. Cathy Griffin'e ters ters baktı. "Bu konudaki düşüncelerimizi açıkça belirttik.

"Ama ne olacağını bir düşünün," diye ısrar etti Griffin. 'Büyülü gümüş olmadan bu ülke ne yapar? Bunu sürdürecek insanlar olmadan? Buhar gücü, gitti. Sürekli lambalar gider. Bina takviyeleri, gitti. Yollar bozulur, arabalar arızalanır - Oxford'u unutun, tüm İngiltere aylar içinde dağılır. Dizlerinin üzerine çökeceklerdi. Felç olurlar.'

'Ve düzinelerce masum insan ölecek,' dedi Anthony. 'Buna izin vermeyeceğiz.

"Peki. Griffin arkasına yaslandı ve kollarını kavuşturdu. 'İstediğin gibi olsun. Hadi lobici olalım.

Sabahın üçünde toplantıya son verdiler. Anthony onlara kütüphanenin arkasında yıkanabilecekleri bir lavaboyu gösterdi - 'Küvet yok, üzgünüm, bu yüzden koltuk altlarınızı ayakta sabunlamanız gerekecek -' ve sonra bir dolaptan bir yığın yorgan ve yastık çıkardı.

"Sadece üç karyolamız var," dedi özür dileyerek. 'Hepimiz geceyi burada geçirmiyoruz. Bayanlar, neden Ilse'yi Okuma Odası'na kadar takip etmiyorsunuz - ve baylar, rafların arasında kendi başınıza yatabilirsiniz. Biraz mahremiyet yaratır.

Robin o sırada o kadar bitkin düşmüştü ki, raflar arasındaki parke boşluğu kulağa harika geliyordu. Sanki Oxford'a geldiklerinden beri uzun bir gün boyunca uyanık kalmış, bir ömre yetecek kadar şey yaşamış gibi hissediyordu. Anthony'den bir yorgan aldı ve yatak odasına doğru ilerledi.

ama Griffin o daha yerleşmeden yanında belirdi. "Bir dakikan var mı?"

"Uyumayacak mısın? Robin sordu. Griffin tamamen giyinmiş, siyah paltosunun düğmelerini iliklemişti.

"Hayır, erkenden yola çıkıyorum," dedi Griffin. 'Glasgow'a direkt hat yok - Londra'ya gideceğim, sonra da sabah ilk trene bineceğim. Benimle avluya gel.

"Neden?"

Griffin belindeki silahı okşadı. "Sana bunu nasıl ateşleyeceğini göstereceğim.

Robin yorganı göğsüne daha sıkı bastırdı. "Kesinlikle olmaz.

"O zaman beni bir silahı ateşlerken izleyeceksin," dedi Griffin. 'Sanırım konuşmak için çok geç kaldık, değil mi?

Robin içini çekti, yorganı yere bıraktı ve Griffin'i kapıdan dışarı kadar takip etti. Avlu dolunayın altında çok aydınlıktı. Griffin burayı sık sık atış talimi yapmak için kullanıyor olmalıydı, çünkü Robin avlunun karşısındaki ağaçların kurşun delikleriyle dolu olduğunu görebiliyordu.

"Birinin duymasından korkmuyor musun?"

Griffin, 'Bütün bu alan cazibe tarafından korunuyor,' dedi. 'Çok akıllıca bir iş. Burada olduğumuzu zaten bilmeyen hiç kimse pek bir şey göremez ya da duyamaz. Silahlar hakkında bir şey biliyor musun?'

"Azıcık bile değil.

"Öğrenmek için hiçbir zaman geç değildir. Griffin silahı Robin'in ellerine verdi. Gümüş çubuklar gibi, görüldüğünden daha ağırdı ve dokunulduğunda çok soğuktu. Ahşap kabzanın kıvrımında, eline kolayca oturduğunda tartışılmaz bir zarafet vardı. Yine de Robin onu tutarken bir tiksinti dalgası hissetti. Sanki metal onu ısırmağa çalışıyormuş gibi kötü hissetti. Onu yere fırlatmayı çok istiyordu ama kazara patlatmaktan korkuyordu.

"Bu bir biber kutusu tabancası," dedi Griffin. 'Siviller arasında çok popüler. Bir kapak kilidi mekanizması kullanır, yani ıslakken ateş edebilir - namluya bakma, seni aptal, asla doğrudan namluya bakma. Nişan almayı dene.

"Ne anlamı var anlamıyorum," dedi Robin. 'Bunu asla ateşlemeyeceğim.

"Onu kovacak olmanız önemli değil. Önemli olan birilerinin bunu yapacağını düşünmesi. Görüyorsunuz, oradaki meslektaşlarım hala insanların iyiliğine olan inanılmaz inançlarını koruyorlar. Griffin silahın horozunu kaldırdı ve

Bahçenin karşısındaki huş ağacına. 'Ama ben şüpheciyim. Sömürgesizleştirmenin şiddetli bir süreç olması gerektiğini düşünüyorum.

Tetiği çekti. Patlama çok gürültülüydü. Robin geri sıçradı ama Griffin etkilenmemişti. "Bu çift hareketli değil," dedi namluları ayarlarken. "Her atıştan sonra horozu kaldırman gerekiyor.

Nişancılığı oldukça iyiydi. Robin gözlerini kısıtı ve huş ağacının ortasında daha önce olmayan bir çentik gördü.

'Bakın, bir silah her şeyi değiştirir. Bu sadece darbeye ilgili değil, neye işaret ettiğiyle de ilgili. Griffin parmaklarını namlunun üzerinde gezdirdi, sonra dönerek silahı Robin'e doğrulttu.

Robin geri sıçradı. 'Tanrım-'

'Korkutucu, değil mi? Düşünsene, bu neden bir bıçaktan daha korkutucu? Griffin kolunu hareket ettirmedi. 'Seni öldürmek istediğimi söylüyor ve tek yapmam gereken bu tetiği çekmek. Uzaktan, çaba harcamadan öldürebilirim. Bir silah cinayetin tüm zahmetini ortadan kaldırır ve onu zarifleştirir. Kararlılık ve eylem arasındaki mesafeyi daraltır, anlıyor musun?

"Hiç birine ateş ettin mi? Robin sordu. "Tabii ki.

"Onlara vurdun mu?

Griffin soruya cevap vermedi. 'Nerede olduğumu anlamalısın. Dışarıda her şey kütüphaneler ve münazara salonları değil, kardeşim. Savaş alanında her şey farklı görünür.

"Babil bir savaş alanı mı? Robin sordu. "Evie Brooke bir düşman savaşçısı mıydı?

Griffin silahını indirdi. "Yani takıldığımız şey bu mu?"

"Masum bir kızı öldürdün.

Masum mu? Babamız sana böyle mi söyledi? Evie'yi soğukkanlılıkla öldürdüğümü mü?"

"O çubuğu görmüştüm," dedi Robin. "Cebimde, Griffin.

"Evie masum bir seyirci değildi," diye alay etti Griffin. 'Aylardır onu aramıza katmaya çalışıyorduk. Bu çok zordu, çünkü Sterling Jones'la çok yakınlardı, ama ikisinden birinin vicdanı varsa, bu o olmalıydı. Ya da biz öyle düşündük. Twisted Root'ta aylarca onunla konuştum, ta ki bir gece hazır olduğuna karar verene kadar. Ama her şey bir tuzaktı - başından beri polis memurları ve profesörlerle konuşuyordu ve onlar da beni suçüstü yakalamak için bir plan yapmışlardı.

"Gördüğünüz gibi harika bir aktördü. Size öyle bir bakardı ki, gözlerini kocaman açar, sanki tüm sempatisini size vermiş gibi başını sallardı. Tabii ki bunun bir performans olduğunu bilmiyordum. Bir müttefik edindiğimi düşünmüştüm - bana yaklaşıyor gibi görüldüğünde çok heyecanlanmışım - ve Burma'da kaybettiğimiz herkesle birlikte kendimi çok yalnız hissediyordum. Ve Evie bu konuda çok zekiydi. Tüm bu soruları sordu, senden çok daha fazlasını sordu - sadece bilmek istiyormuş gibi yaptı çünkü davaya katılmak için çok heyecanlıydı, çünkü yardım edebileceği tüm yolları öğrenmek istiyordu.

"O zaman nasıl öğrendin?"

'O kadar da zeki değildi. Eğer daha zeki olsaydı, güvende olana kadar gizlendiği yerden çıkmazdı.

"Ama sana söyledi. Robin'in midesi bulandı. "Kına yakmak istedi.

"Bana gülümsedi," dedi Griffin. 'Siren çaldığında bana sırtıttı ve her şeyin bittiğini söyledi. Ben de onu öldürdüm. Bunu yapmak istememiştim. Bana inanmayacaksınız ama gerçek bu. Onu korkutmak istemiştim. Ama kızgındım ve korkmuştum. Evie de acımasızdı. Eğer ona fırsat verseydim, hala önce bana zarar verebileceğini düşünüyorum.

"Buna gerçekten inanıyor musun? Robin fısıldadı. "Yoksa geceleri uyuyabilmek için uydurduğun bir yalan mı?"

"Ben gayet iyi uyuyorum. Griffin alay etti. 'Ama yalanlara ihtiyacın var, değil mi? Dur tahmin edeyim - kendine bunun bir kaza olduğunu mu söylüyorsun? İsteyerek yapmadığını mı?"

"Ben yapmadım," diye ısrar etti Robin. 'Bir anda *oldu* - ve bilerek olmadı, asla istemedim-'

"Yapma," dedi Griffin. 'Saklanma, rol yapma - bu çok korkakça. Nasıl hissettiğini söyle. İyi hissettirdi, kabul et. Saf güç çok iyi hissettirdi-'

'Elimde olsa hepsini geri alırdım,' diye ısrar etti Robin. Bunun nedenini bilmiyordu.

Griffin'in ona inanması çok önemliydi ama bu tutması gereken son çizgi, kimliği hakkında koruması gereken son gerçek gibi görünüyordu. Aksi takdirde kendini tanıyamazdı. 'Keşke yaşasaydı-'

"Bunu kastetmiyorsun. Başına geleni hak etti."

"Ölmeyi hak etmedi.

'Babamız,' dedi Griffin yüksek sesle, 'beyaz ve İngiliz olmayan herkesin insandan daha az olduğunu düşünen zalim, bencil bir adamdı. Babamız annemin hayatını mahvetti ve sizinkinin de yok olmasına izin verdi. Babamız anavatanımıza karşı yürütülen savaşın baş mühendislerinden biridir. Eğer Kanton'dan canlı dönseydi, Parlamento şu anda tartışıyor olmazdı. Onlar da

oy verdiniz bile. Bize günler, belki de haftalar kazandırdın. Katilsen ne olmuş kardeşim? Profesör olmadan dünya daha iyi. Vicdanının ağırlığı altında büzülmeyi bırak ve lanet olası krediyi al. Silahı çevirdi ve önce Robin'e kabzasını uzattı. "Al şunu.

"Hayır dedim.

"Hâlâ anlamıyorsun. Griffin sabırsızlıkla Robin'in parmaklarını tuttu ve kulpun etrafından dolanmaya zorladı. 'Artık fikirler aleminden çıktık kardeşim. Savaştaayız.

"Ama bu bir savaşsa, sen kaybettin demektir. Robin hâlâ silahı almayı reddediyordu. 'Savaş alanında kazanmanızın imkânı yok. Rütbeleriniz ne kadar, birkaç düzine mi? En fazla mı? Ve tüm İngiliz Ordusu'nu mu karşınıza alacaksınız?

"Ama işte burada yanılıyorsunuz," dedi Griffin. 'Şiddetle ilgili mesele şu ki, İmparatorluğun kaybedecek bizden çok daha fazla şeyi var. Şiddet çıkarım ekonomisini bozar. Bir tedarik hattında tahribat yaratırsanız, Atlantik boyunca fiyatlarda bir düşüş olur. Tüm ticaret sistemleri yüksek gerilimli ve şoklara karşı savunmasızdır çünkü bunu böyle yapmışlardır, çünkü kapitalizmin açgözlü açgözlülüğü cezalandırıcıdır. Köle isyanları bu yüzden başarılı oluyor. Kendi emek kaynaklarına ateş edemezler - bu kendi altın kazlarını öldürmek gibi bir şey olur.

'Ama eğer sistem bu kadar kırılırsa, neden sömürge durumunu bu kadar kolay kabulleniyoruz? Neden bunun kaçınılmaz olduğunu düşünüyoruz? Neden Cuma Adamı hiç kendine bir tüfek almıyor ya da gece vakti Robinson Crusoe'nun boynunu kesmiyor? Sorun şu ki, hep kaybetmiş gibi yaşıyoruz. Hepimiz *sizin* gibi yaşıyoruz. Onların silahlarını, gümüş işçiliğini ve gemilerini görüyoruz ve bizim için her şeyin çoktan bittiğini düşünüyoruz. Oyun alanının aslında ne kadar eşit olabileceğini düşünmek için durmuyoruz. Ve silahı alırsak her şeyin nasıl görüneceğini hiç düşünmüyoruz. Griffin bir kez daha silahı Robin'e uzattı. "Dikkatli ol, önü ağırdır.

Bu sefer Robin kabul etti. Deneyssel olarak ağaçlara doğrulttu. Namlu gerçekten de aşağı doğru eğildi; namluyu düz tutmak için elini bileğine doğru eğdi.

Griffin 'Şiddet onlara ne kadar vazgeçmeye hazır olduğumuzu gösteriyor' dedi. 'Şiddet anladıkları tek dil, çünkü onların çıkarma sistemi doğası gereği şiddet içeriyor. Şiddet sistemi şok eder. Ve sistem bu şoktan kurtulamaz. Gerçekten neler yapabileceğiniz hakkında hiçbir fikriniz yok.

Tetiği çekmediğiniz sürece dünyanın nasıl değişebileceğini hayal edemezsiniz. Griffin ortadaki huş ağacını işaret etti. "Tetiği çek, evlat.

Robin itaat etti. Patlama sesi kulaklarını yardı; neredeyse silahı düşürecekdi. Doğru nişan almadığından emindi. Geri tepmenin gücüne hazırlıklı değildi ve kolu bileğinden omzuna kadar titredi. Huş ağacına dokunulmamıştı. Kurşun anlamsızca karanlığa doğru uçup gitmişti.

Ama Griffin'in haklı olduğunu kabul etmek zorundaydı - o anın telaşı, ellerinin içindeki güç patlaması, sadece parmağının bir hareketiyle tetikleyebileceği katıksız güç - iyi hissettiriyordu.

Yirmi Üçüncü Bölüm

Ah şu beyazların sadece kendileri için hissedebilen küçük kalpleri var.

MARY PRINCE, *Mary Prince'in Tarihi*

Robin, Griffin Glasgow'a gittikten sonra bir türlü uyuyamadı. Karanlıkta oturmuş, sinirsel bir enerjiyle dolup taşıyordu. Nefes nefese bir baş dönmesi hissediyordu, atlamadan hemen önce dik bir uçuşuma bakıyormuş gibi bir his. Görünüşe göre tüm dünya dehşet verici bir değişimin eşiğindeydi ve hepsi kırılma noktasına doğru savrulurken o sadece etrafındakilere tutunabiliyordu.

Bir saat sonra Eski Kütüphane hareketlenmeye başladı. Saat tam yediyi vururken, bir kuş sesi senfonisi yığınların arasında yankılandı. Ses dışarıdan gelemeyecek kadar yüksekti; daha ziyade, sanki bütün bir kuş sürüsü görünmez bir şekilde kitapların arasına tünemiş gibiydi.

"O da ne? Ramy gözlerini ovuşturarak sordu. "Arka taraftaki dolapta bir hayvanat bahçeniz mi var?"

"Buradan geliyor. Anthony onlara kenarları oyma ötücü kuşlarla süslü ahşap bir dede saati gösterdi. "İsveçli ortaklarımızdan birinden bir hediye. *Gökatta'yı* "şafakta yükselmek" olarak tercüme etti, ancak İsveççe'de *gökatta'nın* kuşların ötüşünü dinlemek için erken kalkmak gibi özel bir anlamı var. İçinde bir müzik kutusu mekanizması var, ama gümüş gerçekten gerçek kuş seslerini taklit ediyor. Çok hoş, değil mi?"

"Biraz daha sessiz olabilirdi," dedi Ramy.

'Ah, bizimki bir prototip. Artık eskimeye başladı. Bunları artık Londra'daki butiklerde bulabiliyorsunuz. Çok popülerler, zenginler bunlara bayılıyor.

Teker teker sırayla lavaboda soğuk suyla yıkandılar. Daha sonra Okuma Odası'nda dünkü notların etrafında kümelenen kızlara katılarak çalışmalarına devam ettiler.

Letty de sanki gözünü kırpmamış gibi görünüyordu. Gözlerinin altında büyük koyu gölgeler vardı ve kollarını perişan bir şekilde kendine doğru sarmıştı.

esnerken göğsünde.

"Sen iyi misin? Robin sordu.

"Sanki rüya görüyormuşum gibi geliyor. Odada gözlerini kırıştırdı, bakışları odaklanmamıştı. "Her şey baş aşağı. Her şey ters.

Yeterince adil, diye düşündü Robin. Letty her şeye rağmen oldukça iyi dayanıyordu. Bundan sonra söylemek istediklerini kibarca nasıl ifade edeceğini bilemediği için dolaylı yoldan, "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Ne hakkında Robin?" diye sordu kızgınlıkla. "Örtbas ettiğimiz cinayet mi, Britanya İmparatorluğu'nun çöküşü mü, yoksa artık hayatımızın geri kalanında kaçak olduğumuz gerçeği mi?

"Hepsi, sanırım.

"Adalet çok yorucu. Şakaklarını ovuşturdu. "Ben de öyle düşünüyorum.

Cathy dumanı tüten bir demlik siyah çay getirdi, minnettarlıkla fincanlarını uzattılar. Vimal banyodan mutfığa doğru esneye esneye yürüdü. Birkaç dakika sonra kızartmanın harika kokusu Okuma Odası'ndan içeri sızdı. "Masala yumurtası," diye anons etti, domatesli bir karmaşa içinde çırpılmış yumurtaları tabaklarına yığarken. "Tost geliyor.

"Vimal," diye inledi Cathy. "Seninle evlenebilirim.

Hızlı, mekanik bir sessizlik içinde yemeklerini mideye indirdiler. Dakikalar sonra masa toplandı, kirli tabaklar mutfığa geri götürüldü. Ön kapı gıcırtyla açıldı. Gelen, o sabahki gazetelerle şehir merkezinden dönen Ilse'ydi.

"Tartışmalardan haber var mı? Anthony sordu.

'Hâlâ anlaşmazlık içindeler,' dedi. 'Yani daha biraz zamanımız var. Whig'ler sayıları konusunda kararsızlar ve kendilerine güvenene kadar oylama yapmayacaklar. Ama yine de o broşürlerin bugün ya da yarın Londra'da olmasını istiyoruz. Öğlen trenine birilerini bindirin, sonra da Fleet Street'te bastırın.

"Fleet Street'te hâlâ tanıdığımız biri var mı? Vimal sordu.

"Evet, Theresa hâlâ *Standard*'da. Cuma günleri baskıya gidiyorlar. Bu akşama kadar benim için bir şey hazırlarsanız içeri girip makineleri kullanabilirim, eminim. Çantasından buruşuk bir gazete çıkardı ve masaya doğru uzattı. 'Bu arada Londra'dan son haberler burada. Görmek istersiniz diye düşündüm.

Robin ters çevrilmiş yazıyı okumak için boynunu bükte. **OKSFORD PROFESÖRÜ CANTON'DA ÖLDÜRÜLDÜ, yazıyordu. FAİLLER ÇİNLİ LOBİCİLERLE KOMPLO İÇİNDE.**

"Şey. Gözlerini kırptırdı. "Sanırım detayların çoğu doğru.

Ramy gazeteyi çevirip açtı. "Oh, bak. Yüzlerimizin çizimleri var. "Bu sana hiç benzemiyor," dedi Victoire.

"Hayır, burnumu tam olarak yakalayamadılar," diye kabul etti Ramy. "Ve Robin'in gözlerini çok küçük yapmışlar.

"Bunu Oxford'da da basmışlar mı? Anthony Ilse'ye sordu.

"Şaşırtıcı bir şekilde, hayır. Her şeyi gizli tuttular.

"İlginç. Londra sizin için hâlâ iptal edilmiş durumda," dedi Anthony. Hepsi birden itiraz etmeye başladı ama o elini kaldırdı. 'Çıldırmanın. Bu çok tehlikeli, riske atamayız. Bu iş bitene kadar Eski Kütüphane'de saklanacaksınız. Tanınamazsınız.'

"Sen de yapamazsın," diye karşılık verdi Ramy.

"Öldüğümü düşünüyorlar. Senin bir katil olduğunu düşünüyorlar. Bunlar çok farklı şeyler. Kimse yüzümü gazetelere basmıyor.

"Ama ben orada olmak istiyorum," dedi Ramy mutsuz bir şekilde. 'Bir şeyler yapmak istiyorum, yardım etmek istiyorum-'

'Kendini hapse attırmayarak yardımcı olabilirsin. Sevgili Griffin her ne kadar öyleymiş gibi davranmak istese de bu açık bir savaş değil. Bu konular incelik gerektirir. Anthony tahtayı işaret etti. 'Gündeme odaklanın. Kaldığımız yerden devam edelim. Sanırım dün gece Lord Arsenault konusunu masaya yatırmıştık. Letty?'

Letty çayından uzun bir yudum aldı, gözlerini kapadı, sonra kendini toplar gibi oldu. 'Evet. Sanırım Lord Arsenault ile babamın arası oldukça iyi. Ona yazabilirim, bir buluşma ayarlamaya çalışabilirim-'

Robin, "Babanın senin bir katil olduğun haberiyle dikkatinin dağılacağını düşünmüyorsun değil mi?" diye sordu.

"Fail olarak Letty'nin adı geçmiyor. Victoire sütunu taradı. "Sadece üçümüz varız. Burada ondan hiç bahsedilmiyor.

Kısa ve garip bir sessizlik oldu.

"Hayır, bu bizim için çok iyi," dedi Anthony yumuşak bir sesle. 'Bize biraz hareket özgürlüğü veriyor. Şimdi sen babana yazmaya başla Letty, geri kalanınız da ödevlerinizi yapın.

Belirlenen görevlerini yerine getirmek üzere teker teker Okuma Odası'ndan çıktılar. Ilse Londra'daki gelişmelerle ilgili yeni haberler almak üzere Babel'e doğru yola çıktı. Cathy ve Vimal *polemikoları* kullanarak eşleştirmeler yapmak üzere atölyeye gittiler. Ramy ve Victoire, beyaz kılığına girerek önde gelen Radikal liderlere mektup yazmakla görevlendirildi,

orta yaşlı Radikal destekçileri. Robin, Anthony ile birlikte Okuma Odası'nda oturmuş, Profesör Lovell'in mektuplarından, kısa ve kışkırtıcı broşürler için alıntılar yaparak, danişıklı dövüşün en can yakıcı kanıtlarını çıkarıyordu. Umutları, bu tür kanıtların Londra gazetelerinde yer alacak kadar skandal yaratmasıydı.

Anthony ona 'kullandığın dile dikkat et' dedi. 'Sömürgecilik karşıtlığı ve ulusal egemenliğe saygı gibi söylemlerden kaçınmak isteyeceksiniz. *Skandal, gizli anlaşma, yolsuzluk, şeffaflık eksikliği* gibi terimler kullan. Olayları ortalama bir Londralının öfkeleneyeceği terimlerle anlatın ve bunu bir ırk meselesi haline getirmeyin.

"Benden beyazlar için çeviri yapmamı istiyorsunuz," dedi

Robin. "Kesinlikle.

Robin'in eli devam edemeyecek kadar ağrıyana kadar yaklaşık bir saat boyunca rahat bir sessizlik içinde çalıştılar. Anthony bir paragrafın sonuna gelmiş gibi görünene kadar arkasına yaslandı, sessizce bir fincan çayı kucakladı. "Anthony, sana bir şey sorabilir miyim?

Anthony kalemini bıraktı. "Aklında ne var?

"Gerçekten bunun işe yarayacağını düşünüyor musun? Robin başıyla taslak broşür yığınını işaret etti. "Kamuoyu önünde kazanmayı kastediyorum.

Anthony arkasına yaslandı ve parmaklarını büktü. "Görüyorum ki kardeşin seni etkilemiş.

"Griffin dün geceyi bana silah kullanmayı öğreterek geçirdi," dedi Robin. 'Şiddet içeren bir ayaklanma olmadan devrimin imkânsız olduğunu düşünüyor. Ve oldukça ikna edici.

Anthony bir süre düşündü, başını salladı ve kalemini mürekkep hokkasına vurdu. "Kardeşin bana saf demeyi seviyor.

"Ben öyle yap-

"Biliyorum, biliyorum. Sadece Griffin'in düşündüğü kadar yumuşak olmadığımı söylemek istiyorum. Bu ülkeye, artık yasal olarak köle olarak adlandırılmayacağıma karar verilmeden önce geldiğimi hatırlatmama izin verin. Hayatımın büyük bir bölümünü, tam olarak insan sayılıp sayılmayacağım konusunda derin bir kafa karışıklığı yaşayan bir ülkede geçirdim. İnanın bana, beyaz Britanya'nın etik kaygıları konusunda hiç de iyimser değilim.

Robin, "Ama sanırım köleliğin kaldırılması konusunda ikna oldular," dedi. "Eninde sonunda.

Anthony hafifçe güldü. 'Köleliğin kaldırılmasının etik bir mesele olduğunu mu düşünüyorsunuz? Hayır, köleliğin kaldırılması popülerlik kazandı çünkü İngilizler Amerika'yı kaybettikten sonra Hindistan'ın yeni

altın yumurtlayan tavukları olacağına karar verdiler. Ama pamuk,

Hindistan'dan gelen indigo ve şeker, Fransa saf dışı bırakılmadığı sürece pazara hakim olamayacaktı ve İngiliz köle ticareti Batı Hint Adaları'nı onlar için çok karlı hale getirdiği sürece Fransa saf dışı bırakılamayacaktı.

"Ama-

'Ama hiçbir şey. Bildiğiniz kölelik karşıtı hareket bir sürü şatafattan ibaret. Sadece retorik. Pitt önergeyi ilk olarak Fransa'ya yapılan köle ticaretinin kesilmesi gerektiğini gördüğü için gündeme getirdi. Parlamento da kölelik karşıtlarının yanında yer aldı çünkü Batı Hint Adaları'nda Siyahların ayaklanmasından çok korkuyorlardı.

"Yani bunun tamamen risk ve ekonomi olduğunu düşünüyorsunuz.

"Pek öyle sayılmaz. Kardeşiniz, Jamaika'daki köle isyanının, her ne kadar başarısız olsa da, İngilizleri köleliğin kaldırılmasını yasalaştırmaya iten şey olduğunu iddia etmeyi seviyor. Haklı ama sadece yarısı doğru. İsyen İngilizlerin sempatisini kazandı çünkü liderleri Baptist kilisesinin bir parçasıydı ve başarısız olunca Jamaika'daki kölelik yanlısı beyazlar kiliseleri yıkmaya ve misyonerleri tehdit etmeye başladı. Bu Baptistler İngiltere'ye geri döndüler ve doğal haklar değil, din temelinde destek topladılar. Demek istediğim, köleliğin kaldırılması gerçekleşti çünkü beyazlar bunu önemsemek için nedenler buldular - ister ekonomik ister dini olsun. Sadece bu fikri kendilerinin bulduğunu düşünmelerini sağlamalısınız. Onların içlerindeki iyiliğe hitap edemezsiniz. Sempati duyduğu için doğru şeyi yapacağına inandığım bir İngilizle hiç karşılaşmadım.

"Evet," dedi Robin, "işte Letty.

Anthony bir süre durakladıktan sonra, "Evet," dedi. 'Sanırım Letty var. Ama o nadir bir vaka, değil mi?

"O zaman önümüzde nasıl bir yol var?" diye sordu Robin. "O zaman tüm bunların ne anlamı var?

Anthony, "Önemli olan bir koalisyon oluşturmak," dedi. 'Ve bu koalisyonun beklenmedik sempatizanları da içermesi gerekiyor. Babil'den istediğimiz kadar kaynak çekebiliriz ama yine de Jardine ve Matheson gibi sağlam bir şekilde yerleşmiş iktidar kollarını yerinden oynatmaya yetmeyecektir. Tarihin akışını değiştirmek istiyorsak, bu adamlardan bazılarının - beni ve benim gibileri haraç mezat satmakta hiçbir sakınca görmeyen aynı adamların - müttefikimiz olmasına ihtiyacımız var. Onları, gümüş piramitleri üzerine kurulu küresel bir İngiliz yayılmasının kendi çıkarlarına olmadığına ikna etmeliyiz. Çünkü dinleyecekleri tek mantık kendi çıkarlarıdır. Ne adalet, ne insan onuru, ne de değer verdiklerini iddia ettikleri liberal özgürlükler. Kâr.'

"Onları sokaklarda çıplak dolaşmaya da ikna edebilirsiniz.

'Ha. Hayır, koalisyon için tohumlar orada. İngiltere'de bir devrim için zaman olgunlaştı, biliyorsunuz. Tüm Avrupa on yıllardır reform için yanıp tutuşuyor; bunu Fransızlardan öğrendiler. Bunu ırk yerine bir sınıf savaşı haline getirmeliyiz. Ve bu gerçekten de bir sınıf meselesi. Afyon ve Çin üzerine bir tartışma gibi görünüyor ama kaybedecek olanlar sadece Çinliler değil, değil mi? Hepsi birbiriyle bağlantılı. Gümüş sanayi devrimi bu ülkedeki eşitsizliğin, kirliliğin ve işsizliğin en büyük nedenlerinden biridir. Kanton'daki yoksul bir ailenin kaderi aslında Yorkshire'daki işsiz bir dokumacının kaderiyle iç içe geçmiş durumda. İkisi de imparatorluğun genişlemesinden fayda sağlamıyor. Şirketler zenginleştikçe her ikisi de daha da fakirleşiyor. Eğer bir ittifak kurabilirlerse ...' Anthony parmaklarını birbirine geçirdi. "Ama sorun da bu zaten. Kimse hepimizin nasıl birbirine bağlı olduğuna odaklanmıyor. Sadece bireysel olarak nasıl acı çektiğimizi düşünüyoruz. Bu ülkenin yoksulları ve orta sınıfları bizimle Westminster ile olduğundan daha fazla ortak noktaları olduğunun farkında değiller.

"İşin özünü anlatan Çince bir deyim var," dedi Robin. '*Tùsīhúbēi*.* Tavşan ölür ve tilki yas tutar, çünkü onlar aynı türden hayvanlardır.

'Kesinlikle,' dedi Anthony. 'Sadece onları av olmadığımıza ikna etmeliyiz. Ormanda bir avcı var ve hepimiz tehlikedeyiz.

Robin broşürlere baktı. O anda çok yetersiz görünüyorlardı; sadece kelimeler, çürük beyaz kâğıt üzerine mürekkeple karalamalar. "Ve sen gerçekten onları ikna edebileceğini mi düşünüyorsun?

"Yapmak zorundayız. Anthony parmaklarını bir kez daha büktü, sonra kalemini aldı ve Profesör Lovell'ın mektuplarını karıştırmaya devam etti. "Başka bir çıkış yolu göremiyorum.

Robin o zaman Anthony'nin hayatının ne kadarının kendisini beyaz insanlara dikkatlice tercüme etmekle geçtiğini, güler yüzlü, nazik cılasının ne kadarının beyaz İngiltere'deki belirli bir Siyah adam fikrine uymak ve Babel gibi bir kurumda kendisine maksimum erişim sağlamak için ustaca bir yapı olduğunu merak etti. Ve tüm bunlara gerek kalmayacağı, beyazların ona ve Anthony'ye bakıp sadece dinleyeceği, sözlerinin söylendiği için bir değeri olacağı, kim olduklarını saklamak zorunda kalmayacakları, anlaşılacak için sonsuz çarpıtmalardan geçmek zorunda kalmayacakları bir günün gelip gelmeyeceğini merak ediyordu.

Öğleyin öğle yemeği için Okuma Odası'nda yeniden toplandılar. Cathy ve Vimal, Griffin'in tahminlerine sadık kalarak broşürlerin uçuşmasına ve havaya atıldığında izleyenlerin etrafında uçuşmaya devam etmesine neden olan *polemik* çiftiyle yaptıkları şeyden dolayı oldukça heyecanlıydılar. Vimal bunu *tartışmak* kelimesinin Latince kökeniyle desteklemişti: *discutere* 'saçmak' ya da 'dağıtmak' anlamına gelebilirdi.

'Her iki çubuğu da bir yığın basılı broşüre uyguladığımızı varsayalım,' dedi. 'Rüzgar olsun ya da olmasın Londra'nın her yerine uçarlardı. İnsanların dikkatini çekmek için bu nasıl?

Yavaş yavaş, dün gece çok saçma görünen fikirler, uykusuz zihinlerin o karmakarışık karalamaları, oldukça etkileyici bir eylem planına dönüştü. Anthony sayısız çabalarını kara tahtada özetledi. Önümüzdeki birkaç gün, gerekirse haftalar boyunca Hermes Derneği tartışmaları ellerinden geldiğince etkilemeye çalışacaktı. Ilse'nin Fleet Street'teki bağlantısı yakında, bütün bu karmaşayı en başta başlatan William Jardine'in Cheltenham'daki bir kaplıca kasabasında günlerini nasıl geçirdiğine dair çarpıcı bir yazı yayınlayacaktı. Vimal ve Cathy, daha saygın beyaz araçlar vasıtasıyla, Çin'le iyi ilişkilerin yeniden kurulmasının en azından çay ve ravent gibi yasal malların ticaretinin önünü açık tutacağı konusunda bocalayan Whig'leri ikna etmeye çalışacaklardı. Bir de Griffin'in Glasgow'daki çabaları ve Londra'nın dört bir yanında uçuşmak üzere olan broşürler vardı. Anthony, şantaj, lobi faaliyetleri ve kamuoyu baskısı sayesinde savaş önergesini yenilgiye uğratabilecek kadar oy toplayabilecekleri sonucuna vardı.

"Bu işe yarayabilir," dedi Ilse, şaşırmış gibi tahtaya gözlerini kırıştırarak. "İşe yarayabilir," diye onayladı Vimal. "Lanet olsun.

"Seninle gelemeyeceğimize emin misin? Ramy sordu.

Anthony omzuna sempatik bir şaplak attı. 'Siz üzerinize düşeni yaptınız. Hepiniz çok cesur davrandınız. Ama artık işleri profesyonellere bırakmanın zamanı geldi.

Robin, "Aramızda ancak beş yıl var," dedi. 'Bu sizi nasıl profesyonel yapıyor?

"Bilmiyorum," dedi Anthony. "Öyle işte.

'Ve hiçbir şey bilmeden öylece beklememiz mi gerekiyor? Letty sordu. "Evrakları bile buradan alamıyoruz.

"Oylamadan sonra hepimiz geri döneceğiz," dedi Anthony. 'Ve seni kontrol etmek için ara sıra geri geleceğiz - eğer o kadar gerginsen her gün.

"Ama ya bir şey olursa? Letty ısrar etti. 'Ya yardımımıza ihtiyacınız olursa? Ya bizim *sizin* yardımınıza ihtiyacımız olursa?"

Mezun arkadaşlar birbirleriyle bakıştılar. Sessiz bir konuşma yapıyorlarmış gibi görünüyordu - Robin'in tahminine göre daha önce birçok kez yaptıkları bir konuşmanın tekrarı, çünkü herkesin pozisyonunun ne olduğu açıktı. Anthony kaşlarını kaldırdı. Cathy ve Vimal başlarıyla onayladılar. Ilse dudaklarını büzmüş, isteksiz görünüyordu ama sonunda içini çekip omuz silkti.

"Devam et," dedi.

"Griffin hayır derdi," dedi Anthony.

"Peki," dedi Cathy, "Griffin burada değil.

Anthony ayağa kalktı, bir an için yığınların arasında kayboldu ve elinde mühürlü bir zarfla geri döndü. "Bu," dedi zarfı masanın üzerine koyarak, "dünyanın dört bir yanındaki bir düzine Hermes ortağının iletişim bilgilerini içeriyor.

Robin şaşırmıştı. "Bunu bize göstermen gerektiğine emin misin?"

"Hayır," dedi Anthony. "Gerçekten göstermemeliyiz. Görüyorum ki Griffin'in paranoyası

ve bu kötü bir şey değil. Ama bir tek sizin kaldığınızı varsayalım. Burada isim ya da adres yok - sadece bırakma noktaları ve iletişim talimatları var. Eğer kendi başınıza kalırsanız, en azından Hermes'i hayatta tutmak için bazı araçlara sahip olacaksınız.

"Geri dönmeyebilirmişsiniz gibi konuşuyorsunuz," dedi

Victoire. "Dönmeme ihtimalimiz sıfır değil, değil mi?"

Kütüphane sessizdi.

Robin birden kendini çok genç, çok çocuksu hissetti. Hermes Cemiyeti'yle derin saatlere kadar plan yapmak, ağabeyinin silahıyla oynamak çok eğlenceli bir oyun gibi görünmüştü. İçinde bulundukları durum o kadar tuhaf ve zaferin koşulları o kadar hayal edilemezdi ki, gerçek hayattan çok bir alıştırma gibi gelmişti. Şimdi, oynadıkları güçlerin aslında oldukça ürkütücü olduğunu, manipüle etmeye çalıştıkları ticaret şirketlerinin ve siyasi lobilerin gülünç öcüler değil, sömürge ticaretinde derin ve yerleşik çıkarları olan, korumak için cinayet işleyebilecekleri inanılmaz güçlü organizasyonlar olduğunu anlıyordu.

'Ama iyi olacaksınız,' dedi Ramy. "Değil mi? Babel seni daha önce hiç yakalamadı-'

"Bizi birçok kez yakaladılar," dedi Anthony nazikçe. "Bu yüzden paranoya.

Vimal bir tabancayı kemerine yerleştirirken, "Bu yüzden yıpranıyoruz," dedi. "Risklerin farkındayız.

Cathy onlara, 'Ama açığa ıksak bile burada güvende olacaksınız,' diye güvence verdi. "Sizi ele vermeyeceğiz.

Ilse başıyla onayladı. "nce dilimizi ısırıp boğulacağız.

"zr dilerim. Letty aniden ayağa kalktı. Çok solgun görünüyordu; kusacakmış gibi parmaklarını ağzına götürdü. "Sadece - sadece biraz hava almaya ihtiyaım var.

"Biraz su ister misin? Victoire endişeyle sordu.

"Hayır, ben iyiyim. Letty telaşla kalabalık sandalyelerin yanından geçerek kapıya yöneldi. "Sadece biraz nefes almam gerekiyor, eğer sorun olmazsa.

Anthony işaret etti. "Avlu şu tarafta.

"Sanırım n tarafta bir tur atacağım," dedi Letty. 'Avlu biraz ... biraz içine kapanmış gibi'.

Anthony, "Bloktan ayrılma o zaman," dedi. "Grnmeyin.

"Evet - evet, elbette. Letty oldukça sıkıntılı görünüyordu; nefesi o kadar hızlı, sığ patlamalar halinde geliyordu ki Robin bayılabileceğinden endişelendi. Ramy sandalyesini geriye iterek Letty'ye kurtulması için yer açtı. Letty kapının önünde durup omzunun üzerinden baktı - gözleri Robin'e takılmıştı ve bir şey söyleyecek gibiydi - ama sonra dudaklarını bzd ve aceleyle kapıdan ıktı.

Mezunlar ayrılmadan önceki son dakikalarda Anthony, Robin, Ramy ve Victoire ile ev işlerini gözden geçirdi. Mini mutfakta bir hafta yetecek kadar erzak vardı, eğer yulaf ezmesi ve tuzda pişirilmış balıkla idare ederlerse daha da uzun süre yetebilirdi. Taze içme suyu bulmak daha zordu - Eski Kütüphane'nin su kaynağı şehir pompalarından sağlanıyordu ama muslukları gece çok geç saatlerde ya da herhangi bir zamanda çok uzun süre alıştıramazlardı, çünkü başka bir yerdeki drenaj dikkat çekebilirdi. Bunun dışında, kütüphanede onları meşgul etmeye yetecek kadar kitap vardı, ancak atölyede devam eden projelerle uğraşmamaları konusunda kesin emir almışlardı.

Anthony çantasını toplamayı bitirirken, "Ve mümkün olduğunca içeride kalmaya çalışın," dedi. 'İsterseniz sırayla bahçeye çıkabilirsiniz, ama sesinizi alçaltın - cazibe arada bir harekete geçiyor. Eğer biraz temiz hava almanız gerekiyorsa, bunu gün batımından sonra yapın. Eğer korkarsanız, şu süpürge dolabında bir tüfek var - umarım bunu yapmak zorunda kalmazsınız, ama eğer yaparsanız, herhangi biriniz-'

"İdare edebilirim," dedi Robin. 'Sanırım. Tabancayla aynı prensip, değil mi?

"Yeterince yakın. Anthony botlarını bağladı. 'Boş zamanlarında biraz kurcala; ağırlığı biraz farklı. Konfora gelince, banyo dolabında sabun ve benzeri şeyler bulacaksın. Her sabah şöminenin küllerini temizlediğinden emin ol, yoksa havasız kalırsın. Eskiden bir çamaşır küvetimiz vardı ama Griffin boru bombalarıyla uğraşırken onu yok etti. Birkaç gün üstünü değiştirmeden durabilirsin, değil mi?"

Ramy homurdandı. "Bu Letty için bir soru.

Bir duraklama oldu. Sonra Anthony sordu, "Letty nerede?

Robin saate baktı. Zamanın akıp gittiğini fark etmemişti; Letty evden çıkalı neredeyse yarım saat olmuştu.

Victoire ayağa kalktı. "Belki de-

Ön kapının yanında bir şey feryat etti. Ses o kadar keskin ve çığdı ki, bir insan çığlığına benziyordu, Robin'in bunun çaydanlık olduğunu anlaması bir anını aldı.

"Lanet olsun. Anthony tüfeği indirdi. 'Avluya, çabuk, hepiniz-'

Ama artık çok geçti. Çığlık sesleri gittikçe yükseldi, ta ki kütüphanenin duvarları titreşene kadar. Saniyeler sonra ön kapı içeri doğru kırıldı ve Oxford polisleri içeri doluştu.

"Eller yukarı!" diye bağırdı biri.

Yüksek lisans öğrencileri bunun için talim yapmış gibiydiler. Cathy ve Vimal ellerinde gümüş çubuklarla atölyeden içeri koştular. Ilse ağırlığını yüksek bir rafa verdi; raf öne doğru devrildi ve zincirleme bir reaksiyon başlatarak polisin önündeki yolu çökertti. Ramy yardım etmek için ileri atıldı ama Anthony, "Hayır, saklanın - Okuma Odası-" diye bağırdı.

Tökezleyerek geri döndüler. Anthony kapıyı arkalarından tekmeleyerek kapattı. Dışarıda güm bür tüler ve çarpışmalar duydular -Anthony 'İşaret' gibi bir şey bağırdı, Cathy de yanıt olarak bir çığlık attı- yüksek lisans öğrencileri onları savunmak için savaşıyorlardı.

Ama ne anlamı vardı ki? Okuma Odası çıkmaz sokaktı. Başka kapı ya da pencere yoktu. Dışarıdan gelen silah sesleriyle irkilerek sadece masanın arkasında toplanabiliyorlardı. Ramy kapıya barikat kurmakla ilgili bir ses çıkardı ama sandalyeleri ileri itmek için hareket ettikleri anda kapı açıldı.

Letty çerçevenin içinde duruyordu. Elinde bir tabanca vardı.

"Letty mi? Victoire inanamayarak sordu. "Letty, ne yapıyorsun?"

Robin, Letty'nin onları kurtarmak için burada olmadığını anlamadan önce çok kısa süreli, naif bir rahatlama hissetti. Tabancayı kaldırdı ve sırayla her birine nişan aldı. Silahı kullanmakta oldukça tecrübeli görünüyordu. Kolu silahın ağırlığı altında titremiyordu. Ve bu manzara o kadar saçmaydı ki - Letty'leri, o ilkel İngiliz gülü, silahını öyle sakın ve ölümcül bir hassasiyetle kullanıyordu ki - bir an için halüsinasyon görüp görmediğini merak etti.

Ama sonra hatırladı: Letty bir amiralin kızıydı. Elbette nasıl ateş edileceğini biliyordu.

"Ellerinizi başınızın üzerine koyun," dedi. Sesi cilalı kristal gibi yüksek ve berraktı. Sesi tamamen bir yabancıya benziyordu. 'Sessizce geldiğiniz sürece kimseye zarar vermezler. Eğer direnmezseniz. Diğerlerini öldürdüler ama seni canlı götürecekler. Zarar görmeden.'

Victoire önce masanın üzerindeki zarfa, sonra da çıtırdayan şömineye baktı. Letty de onun bakışlarını takip etti. "Ben olsam bunu yapmazdım.

Victoire ve Letty bir an için nefes nefese birbirlerine bakakaldılar.

Aynı anda birkaç şey oldu. Victoire zarfa doğru hamle yaptı. Letty silahını savurdu. Robin içgüdüsel olarak ona doğru koştu - ne yapmaya çalıştığını bilmiyordu, sadece Letty'nin Victoire'a zarar vereceğinden emindi - ama tam ona yaklaşıırken Ramy onu yana itti. Öne doğru düştü, ayağı bir masaya takıldı-

Ve sonra Letty dünyayı kırdı. Bir klik; bir patlama.

Ramy yere yığıldı. Victoire çığlık attı.

'Hayır-' Robin dizlerinin üzerine çöktü. Ramy gevşekti, kıpırdamıyordu; onu sırt üstü çevirmek için çabaladı. 'Hayır, Ramy, lütfen-' Bir an için Ramy'nin numara yaptığını düşündü, çünkü bu nasıl mümkün olabilirdi? Sadece bir saniye önce ayaktaydı, hareket ediyordu ve canlıydı. Dünya bu kadar aniden sona eremezdi; ölüm bu kadar hızlı olamazdı. Robin Ramy'nin yanağını, boynunu okşadı, bir tepki uyandırmak için elinden gelen her şeyi yaptı ama faydası yoktu, gözleri açılmıyordu - *neden açılmıyordu?* Kesinlikle bu bir şakaydı; hiç kan göremiyordu - ama sonra onu fark etti, Ramy'nin kalbinin üzerinde küçük kırmızı bir nokta vardı ve gömleğini, ceketini, her şeyi ıslatana kadar hızla dışarı doğru çiçek açtı.

Victoire şömineden bir adım geri çekildi. Kâğıtlar alevlerin içinde çatırdayarak karardı ve kül oldu. Letty onları almak için hiçbir hareket yapmadı. Öylece durdu.

sersemlemiş, gözleri fal taşı gibi açılmış, tabancası yanında sallanıyordu.

Kimse kımıldamadı. Hepsi Ramy'ye bakıyordu; inkar edilemez, geri döndürülemez bir şekilde hareketsizdi.

"Ben yapmadım... Letty parmaklarını ağzına götürdü. Soğukkanlılığını kaybetmişti. Şimdi sesi küçük bir kızinki gibi tiz ve yüksek çıkıyordu. "Aman Tanrım...

"Ah, Letty. Victoire usulca inledi. "Ne *yaptın* sen? Robin Ramy'yi yere indirdi ve ayağa kalktı.

Bir gün Robin şaşkınlığının nasıl bu kadar kolay öfkeye dönüştüğünü, neden ilk tepkisinin bu ihanet karşısında inançsızlık değil de kapkara, tüketen bir nefret olduğunu soracaktı kendine. Ve cevap onu hem şaşırtacak hem de rahatsız edecekti; çünkü bu cevap, hepsini tuzağa düşüren, adını koyamadıkları ya da açıklayamadıkları karmaşık bir aşk ve kıskançlık yumağının etrafında dolanıyordu; yeni yeni uyanmaya başladıkları ve bu olaydan sonra asla kabul edemeyecekleri bir gerçektir bu.

Ama tam o anda tek bildiği, görüşünün kenarlarını bulanıklaştıran ve Letty dışındaki her şeyi dışarıda bırakan kırmızıydı. Bir insanın ölmesini gerçekten istemenin, onu lime lime etmek, çığlıklarını duymak, canını yakmak istemenin nasıl bir his olduğunu şimdi biliyordu. Şimdi cinayetin nasıl bir his olduğunu, öfkenin nasıl bir his olduğunu anlıyordu, çünkü bu, babasını öldürdüğünde hissetmesi gereken öldürme niyetiydi.

Ona saldırdı.

"Yapma," diye bağırdı Victoire. "O-

Letty döndü ve kaçtı. Letty bir grup polisin arkasına çekilirken Robin onun peşinden koştu. Onları itti; tehlike, coplar ve silahlar umurunda değildi; sadece ona ulaşmak istiyordu, onun boynundaki hayatı koparmak, beyaz kaltağı parçalara ayırmak istiyordu.

Güçlü kollar onu geri çekti. Sırtının alt kısmında sert bir kuvvet hissetti. Tökezledi. Victoire'ın çığlıklarını duydu ama polislerin arasından onu göremedi. Biri kafasına bez bir torba geçirdi. Şiddetle çırpındı; kolu sert bir şeye çarptı ve sırtındaki baskı hafifçe azaldı, ama sonra sert bir şey elmacık kemiğine çarptı ve acı patlaması o kadar kör ediciydi ki, topallamasına neden oldu. Biri ellerini arkadan kelepçeledi. İki çift el kollarını kavradı, onu kaldırdı ve Okuma Odası'nın dışına sürükledi.

Mücadele sona ermişti. Eski Kütüphane sessizdi. Başını çılgınca sallayarak çantayı çıkarmaya çalıştı ama biri çantayı çekmeden önce tek gördüğü devrilmiş raflar ve kararmış halıydı

başının üzerinde daha sıkı. Vimal, Anthony, Ilse ya da Cathy'den hiçbir şey göremiyordu. Victoire'ın çığlıklarını artık duyamıyordu.

"Victoire?" diye nefes nefese kaldı,
dehşete kapılmıştı. "Victoire?" "Sessiz
ol," dedi derin bir ses.

"Victoire!" diye bağırdı. "Nerede-

"*Sessiz ol*. Birisi kapüşonu ağzına bir bez tıkacak kadar çekip çıkardı. Sonra tekrar karanlığa gömüldü. Hiçbir şey görmedi, hiçbir şey duymadı; onu Eski Kütüphane'nin yıkıntılarından çıkarıp bekleyen bir taksiye bindirdiklerinde sadece kasvetli, korkunç bir sessizlik vardı.

Yirmi Dördüncü Bölüm

*Sen ölüm için doğmadın, ölümsüz Kuş! Aç
nesiller seni çiğneyemez.*

JOHN KEATS, 'Bülbüle Övgü'

Engabeli kaldırım taşları, acı veren itiş kakışlar. *İn, yürü.* Hiç düşünmeden itaat etti. Onu arabadan çıkardılar, bir hücreye attılar ve düşünceleriyle baş başa bıraktılar.

Saatler ya da günler geçmiş olabilirdi. Söyleyemezdi - zaman algısı yoktu. Kendi bedeninde değildi, bu hücrede de değildi; taş karoların üzerinde sefilce kıvrıldı ve çürük ve ağırlı şimdiki zamanı geride bıraktı. Eski Kütüphane'deydi, çaresizdi, Ramy'nin sanki biri kürek kemikleri arasına tekme atmış gibi sarsılıp öne doğru savruluşunu, Ramy'nin kollarında gevşekçe yatışını, Ramy'nin tüm çabalarına rağmen bir daha kıpırdamayışını tekrar tekrar izliyordu.

Ramy ölmüştü.

Letty onlara ihanet etmiş, Hermes düşmüş ve Ramy ölmüştü.

Ramy ölmüştü.

Keder boğdu. Keder felç etti. Keder, göğsüne nefes alamayacağı kadar sert bastıran acımasız, ağır bir çizme gibiydi. Keder onu bedeninden çıkardı, yaralarını teorik hale getirdi. Kanaması vardı ama nereden olduğunu bilmiyordu. Bileklerine saplanan kelepçelerden, kol ve bacaklarına değen sert taş zeminden, polisin tüm kemiklerini kırmaya çalışırcasına onu yere fırlatmasından dolayı her yeri ağrıyordu. Bu acıları gerçek olarak kaydediyordu ama onları gerçekten hissedemiyordu; Ramy'nin kaybının tekil, kör edici acısından başka bir şey hissedemiyordu. Ve başka bir şey hissetmek istemiyordu, bedenine gömülmek ve acılarını kaydetmek istemiyordu, çünkü bu fiziksel acı hayatta olduğu anlamına gelirdi ve çünkü hayatta olmak ilerlemesi gerektiği anlamına geliyordu. Ama devam edemezdi. Bundan sonra değil.

Geçmişte sıkışıp kalmıştı. Bu anıyı binlerce kez tekrarladı, tıpkı babasının ölümünü tekrarladığı gibi. Ancak bu sefer kendini öldürmeye niyetli olmadığına ikna etmek yerine, Ramy'nin hayatta olma ihtimaline inandırmaya çalıştı. Ramy'nin ölümünü gerçekten izlemiş miydi? Yoksa sadece silah sesini duymuş, kan patlamasını ve düşüşünü mü görmüştü? Ramy'nin ciğerlerinde nefes, gözlerinde hayat kalmış mıydı? Çok adaletsiz görünüyordu. Hayır, Ramy'nin bu dünyayı aniden terk edebilmesi, bir an bu kadar canlı, bir an bu kadar hareketsiz olabilmesi imkânsız görünüyordu. Ramiz Rafi Mirza'nın bir kurşun kadar küçük bir şey tarafından susturulabilmesi fizik kurallarına meydan okuyor gibiydi.

Ve Letty kesinlikle onun kalbini hedef almış olamazdı. Bu da imkânsızdı. Onu seviyordu, neredeyse Robin'in onu sevdiği gibi seviyordu - ona böyle söylediğini hatırlıyordu ve eğer bu doğruysa, o zaman Ramy'nin gözlerine bakıp nasıl öldürmek için ateş edebilirdi?

Bu da Ramy'nin hâlâ hayatta olabileceği, her şeye rağmen hayatta kalabileceği, Eski Kütüphane'nin katliamından sıyrılıp saklanacak bir yer bulabileceği, biri onu zamanında bulup yarasını zamanında iyileştirirse iyileşebileceği anlamına geliyordu. Pek olası değil, ama belki, belki, belki ...

Belki de Robin buradan kaçtığında, yeniden bir araya geldiklerinde, tüm bu olanlara öyle bir güleceklerdi ki kaburgaları ağrıyacaktı.

Umut etti. Umut kendi başına bir işkenceye dönüşene kadar umut etti. *Umudun* asıl anlamı 'arzulamak'tı ve Robin varlığının her zerresiyle artık olmayan bir dünya istiyordu. Delirdiğini düşünene kadar, düşüncelerinin parçalarını sanki onun dışında konuşuluyormuş gibi duymaya başlayana kadar, taşın etrafında yankılanan alçak, hırçın kelimeler duyana kadar umut etti.

Keşke-

Pişmanım-

Ve sonra ona ait olmayan itiraflar telaşı.

Keşke onu daha çok sevseydim.

Keşke o bıçağa hiç dokunmasaydım.

Bu onun hayal gücü değildi. Zonklayan başını kaldırdı, yanağı kan ve gözyaşlarıyla yapış yapış olmuştu. Şaşkınlıkla etrafına baktı. Taşlar konuşuyor, binlerce farklı tanıklık fısıldıyordu, her biri bir diğeri tarafından boğulduğu için geçici ifadeler dışında bir şey anlayamadı.

Keşke, dediler.

Bunun adil olmadığını söylediler.

Bunu hak ettiğimi söylediler.

Ve yine de, tüm bu umutsuzluğun ortasında:

Umarım

-

Umarım

-

Umuduma karşı umuyorum-

İrkilerek ayağa kalktı, yüzünü taşa bastırdı ve gümüşün belirgin parıltısını bulana kadar duvardan aşağıya doğru ilerledi. Çubuğun üzerinde Yunancadan Latinceye, İngilizceden papatya zincirine uzanan klasik bir yazı vardı. Yunanca *epitaphion* 'cenaze konuşması' anlamına geliyordu - konuşulan, duyulması gereken bir şey; Latince *epitaphium* da benzer şekilde bir methiyeyi ifade ediyordu. Yazılı ve sessiz bir şeye atıfta bulunan yalnızca modern İngiliz mezar kitabesiydi. Çarpıtılmış çeviri yazılı olana ses veriyordu. Etrafı ölümlerin itiraflarıyla çevriliydi.

Yere çöktü ve başını ellerinin arasına aldı.

Ne kadar korkunç bir işkence. Bunu hangi dahi düşünmüştü? Amaç, kesinlikle, onu buraya hapsedilmiş diğer tüm zavallı ruhların umutsuzluğuna boğmak, onu öyle akıl almaz bir üzüntüyle doldurmaktı ki, sorgulandığında, bunu durdurmak için herkesten ve her şeyden vazgeçebilirdi.

Ama bu fısıltılar gereksizdi. Düşüncelerini karartmadılar; sadece yankıladılar. Ramy ölmüştü; Hermes kaybolmuştu. Dünya devam edemezdi. Gelecek sadece uçsuz bucaksız bir siyahlıktı ve ona bir parça umut veren tek şey, bir gün tüm bunların sona ereceği vaadiydi.

Kapı açıldı. Robin menteşelerin gıcırtısıyla irkilerek uyandı. Sarı saçları ensesinin hemen üzerinde bir düğüm halinde toplanmış, zarif, genç bir adam içeri girdi.

"Merhaba Robin Swift," dedi. Sesi yumuşak ve müzikaldi. "Beni hatırlıyor musun?"

Elbette hayır, diyecekti Robin, ama adam yaklaşıncı kelimeler dilinin ucunda kayboldu. Üniversite Koleji şapelindeki frizde yer alan benzeriyle aynı yüz hatlarına sahipti: aynı düz, aristokrat burun ve zeki, derin bakışlı gözler. Robin bu yüzü sadece bir kez, üç yıl önce Profesör Lovell'ın yemek odasında görmüştü. Bunu asla unutamayacaktı.

"Sen Sterling'sin. Zeki, ünlü Sterling Jones, çağın en büyük çevirmeni Sir William Jones'un yeğeni. Burada görünmesi

O kadar beklenmedikti ki Robin bir an için ona sadece göz kırpabildi.

"Neden-" "Neden buradayım? Sterling güldü. Kahkahası bile zarifti. 'I kaçıramazdım. Griffin Lovell'ın küçük kardeşini yakaladıklarını söyledikten sonra olmaz.

Sterling odaya iki sandalye çekti ve bacak bacak üstüne atarak Robin'in karşısına oturdu. Ceketini düzeltmek için aşağı çekti, sonra başını Robin'e doğru eğdi. "Vay canına. Gerçekten de birbirinize benzemişsiniz. Gerçi sen göze biraz daha hoş görünüyorsun. Griffin alaycı ve huysuzdu. Islak bir köpek gibi. Ellerini dizlerinin üzerine koydu ve öne doğru eğildi. 'Yani babanı sen öldürdün, öyle mi? Bir katile benzemiyorsun.

Robin, 'Ve sen de bir ilçe polisine benzemiyorsun,' dedi.

Ama bunu söylerken bile kafasında kurduğu son yanlış ikili -bilginler ve imparatorluğun bıçakları arasındaki- yıkıldı. Griffin'in sözlerini hatırladı. Babasının mektuplarını hatırladı. Köle tüccarları ve askerler. Hepsi de hazır katillerdi.

"Kardeşine çok benziyorsun. Sterling başını salladı. 'Çince deyim neydi? Aynı höyüğün porsukları mı, yoksa aynı kabilenin çakalları mı? Arsız, küstah ve dayanılmaz derecede kendini beğenmiş. Kollarını göğsünün üzerinde kavuşturdu ve arkasına yaslanarak onu değerlendirdi. "Anlamama yardım et. Griffin'le bunu asla çözemedim. Basitçe - neden? İsteyebileceğin her şeye sahipsin. Hayatında bir gün bile çalışmak zorunda kalmayacaksın - gerçek iş değil, her neyse; burs olduğu zaman sayılmaz. Zenginlik içinde yüzüyorsun.'

'Benim vatandaşlarım değil,' dedi Robin.

"Ama siz vatandaşınız değilsiniz ki!" diye haykırdı Sterling. 'Siz istisnasınız. Şanslı olan, üstün olan sizsiniz. Yoksa gerçekten de Kanton'daki o zavallı aptallarla Oxfordialı dostlarınızdan daha mı çok ortak noktanız var?

"Biliyorum," dedi Robin. 'Ülkeniz bana her gün bunu hatırlatıyor.

'Sorun bu mu yani? Bazı beyaz İngilizler size pek iyi davranmadı mı?

Robin daha fazla tartışmanın bir anlamı olmadığını gördü. Bu oyunu oynamak bile aptallıktı. Sterling Jones da tıpkı Letty gibiydi, ama sözde dostluğun verdiği sığ sempati yoktu. İkisi de bunun sistematik bir baskıdan ziyade bireysel bir servet meselesi olduğunu düşünüyordu ve ikisi de tıpkı kendileri gibi görünen ve konuşan insanların bakış açısının dışını göremiyordu.

"Ah, sakın söyleme. Sterling içini çekti. "İmparatorluğun bir şekilde kötü bir şey olduğu gibi yarım yamalak bir fikre kapıldın, değil mi?

Robin yorgun bir sesle, "Yaptıklarının yanlış olduğunu biliyorsun," dedi. Bu kadar örtmece yeterdi; Sterling Jones, Profesör Lovell ve Bay Baylis gibi zeki adamların, uyduruk bahanelerinin gerçekten de bundan başka bir şey olduğuna inandıklarına inanamazdı, inanmayacaktı. Sadece onlar gibi adamlar başka halkların ve ülkelerin sömürülmesini zekice retoriklerle, laf kalabalığıyla ve dolambaçlı felsefi akıl yürütmelerle haklı çıkarabilirdi. Sadece onlar gibi adamlar bunun hala bir tartışma konusu olduğunu düşünüyordu. "Biliyorsun.

"Diyelim ki istediğin oldu," dedi Sterling, hiçbir şey kabul etmeden. 'Diyelim ki savaşa girmedik ve Kanton bütün gümüşlerini elinde tutuyor. Sence bununla ne yapıyorlar?

"Belki de," dedi Robin, "harcayacaklardır.

Sterling alay etti. 'Bu dünya kavrayanlara aittir. İkimiz de bunu biliyoruz, Babil'e böyle geldik. Bu arada anavatanınız, demiryolundan söz edildiğinde bile dehşete kapılan tembel aristokratlar tarafından yönetiliyor.

"Ortak bir noktamız var.

"Çok komik, Robin Swift. Sizce İngiltere, Tanrı tarafından bize verilen doğal yetenekleri kullanmaya cesaret ettiği için cezalandırılmalı mı? Doğu'yu, zenginliklerini ipekliler ve cariyelerle çarçur edecek ahlaksızların eline mi bırakalım? Sterling öne doğru eğildi. Mavi gözleri parlıyordu. 'Yoksa biz mi *önderlik edeceğiz*? Britanya uçsuz bucaksız, ışıltılı bir geleceğe doğru ilerliyor. Siz de bu geleceğin bir parçası olabilirsiniz. Neden her şeyi bir kenara atasınız ki?

Robin hiçbir şey söylemedi. Bunun bir anlamı yoktu; bu iyi niyetli bir diyalog değildi. Sterling dönüşümden başka bir şey istemiyordu.

Sterling ellerini havaya kaldırdı. 'Bunun nesini anlamak bu kadar zor Swift? Neden akıntıyla savaşıyorsun? Seni besleyen eli ısırarak için bu saçma dürtü neden?

"Üniversite bana sahip değil.

"Bah. Üniversite sana her şeyi verdi.'

Robin, 'Üniversite bizi evlerimizden kopardı ve geleceğimizin sadece Kraliyet'e hizmet etmekten ibaret olduğuna inandırdı,' dedi. 'Üniversite bize özel olduğumuzu, seçildiğimizi, seçildiğimizi söylüyor, oysa gerçekte anavatanlarımızdan koparıldık ve asla gerçekten bir parçası olamayacağımız bir sınıfın tükürme mesafesinde yetiştirildik. Üniversite bizi kendimize düşman etti ve tek seçeneğimizin suç ortaklığı ya da sokaklar olduğuna inandırdı. Bu iyilik değildi, Sterling. Zulümdü. Benden efendimi sevmemi isteme.'

Sterling ona ters ters baktı. Çok sert nefes alıyordu. Robin, kendini bu kadar zorlamasının çok tuhaf olduğunu düşündü. Yanakları kızarmış, alnı terden parlamaya başlamıştı. Neden, diye merak etti, beyaz insanlar kendileriyle aynı fikirde olmayan biri olduğunda bu kadar sinirleniyorlardı?

"Arkadaşınız Bayan Price beni biraz fanatik olacağınız konusunda uyardı. Bu oldukça açık bir yemdi. Robin dilini tuttu.

"Devam et," diye alay etti Sterling. 'Onun hakkında soru sormak istemiyor musun? Nedenini öğrenmek istemiyor musun?

"Nedenini biliyorum. Senin türün tahmin edilebilir'.

Sterling'in yüzünü öfke kapladı. Ayağa kalktı ve sandalyesini dizleri neredeyse birbirine değecek kadar yaklaştırdı.

'Gerçeği ortaya çıkarmak için yöntemlerimiz var. *Yatıştırma* kelimesi "gerçek" anlamına gelen Proto-Germenik bir kökten türemiştir. Onu İsveç *kumuyla* papatya falı gibi bağlarız. Sizi sakinleştirir, gardınızı düşürmenizi sağlar, şarkı söyleyene kadar sizi rahatlatır. Sterling öne doğru eğildi. 'Ama ben bunu hep çok sıkıcı bulmuşumdur.

"*Acı* kelimesinin nereden geldiğini biliyor musun?" Ceketinin cebini karıştırdı, sonra bir çift gümüş kelepçe çıkardı ve dizlerinin üzerine koydu. 'Yunanca, Latince ve daha sonra Eski Fransızca yoluyla. Yunanca *agōnia* bir yarışma anlamına gelir - başlangıçta sporcular arasında bir spor toplantısı. Acı çekme çağrışımını çok daha sonra kazanmıştır. Ama ben İngilizce'den Yunanca'ya geri çeviriyorum, böylece bar acı çektirmeyi biliyor, ortadan kaldırmayı değil. Zekice, değil mi?"

Kelepçelere memnun bir gülümseme verdi. Bu gülümsemede kötü niyet yoktu - sadece eski dillerin parçalara ayrılabilceği ve amaçlanan amaç için yeniden işlenebileceğine dair neşeli bir zafer vardı. 'Doğru yapabilmemiz için biraz deneme yapmamız gerekti ama şimdi etkiyi mükemmelleştirdik. Canın yanacak Robin Swift. Hem de çok acıtacak. Daha önce denemiştin, sırf meraktan. Bu yüzeysel bir acı değil, görüyorsun; bir bıçakla bıçaklanmak gibi değil, hatta alevler tarafından yakılmak gibi bile değil. İçinizde. Sanki bilekleriniz tekrar tekrar kırılıyormuş gibi, sadece acının üst sınırı yok, çünkü fiziksel olarak iyisiniz - hepsi kafanızın içinde. Oldukça korkunç. Elbette buna karşı koyacaksınız. Vücut böyle bir acıya karşı koyamaz. Ama her çırpınışınızda acı ikiye katlanacak ve tekrar ikiye katlanacak. Kendiniz görmek ister misiniz?"

Yorgunum, diye düşündü Robin; çok yorgunum; beni kafamdan vurmanızı tercih ederim.

"İşte, izin ver. Sterling ayağa kalktı, sonra onun arkasında diz çöktü.

"Bunu dene.

Kelepçeleri kapattı. Robin çığlık attı. Elinde değildi. Sessiz kalmak, Sterling'e bu zevki tattırmamak istemişti ama acı o kadar baskındı ki, kontrol edemiyordu, Sterling'in tarif ettiğinden çok daha kötü olan acı dışında vücudunu hiç hissetmiyordu. Bilekleri kırılıyormuş gibi hissetmiyordu. Sanki biri kemiklerine, iliklerine kalın demir çiviler çakıyormuş gibi hissediyordu ve kurtulmak için her çırpınışında acı daha da artıyordu.

Kontrol, dedi kafasının içinden bir ses, Griffin'e benzeyen bir ses.

Kendini kontrol et, dur, daha az acıtacak-

Ama acı daha da arttı. Sterling yalan söylememişti; bunun bir sınırı yoktu. Ne zaman bunun son olduğunu, bir an daha acı çekerse öleceğini düşünse, acı bir şekilde artıyordu. İnsan bedeninin böyle bir acı hissedebileceğini bilmiyordu.

Kontrol, dedi Griffin yine.

Sonra başka bir ses, korkunç derecede tanıdık: *Bu seninle ilgili iyi bir şey.*

Dayak yediğinde ağlamazsın.

Kısıtlama. Baskı. Tüm hayatı boyunca bunu uygulamamış mıydı? *Acının üzerinizden yağmur damlaları gibi kaymasına izin verin, kabul etmeden, tepki vermeden, çünkü bu olmuyormuş gibi davranmak hayatta kalmanın tek yoludur.*

Alnından aşağı ter damlıyordu. Kör edici acıyı bastırmak, kollarına hâkim olmak ve onları sabit tutmak için mücadele etti. Bu şimdiye kadar yaptığı en zor şeydi; sanki kendi bileklerini bir çekicin altında zorluyormuş gibi hissediyordu.

Ama acı azaldı. Robin öne doğru yığıldı, nefesi kesildi.

"Etkileyici," dedi Sterling. "Bakalım bunu ne kadar sürdürebileceksin. Bu arada sana göstereceğim başka bir şey var. Cebinden başka bir çubuk çıkardı ve Robin'in yüzüne doğru tuttu. Sol tarafında φρήν yazıyordu. 'Sanırım Eski Yunanca öğrenmediniz? Griffin'inki çok zayıftı, ama bana senin daha iyi bir öğrenci olduğun söylendi. O zaman *phren'in* ne anlama geldiğini biliyorsundur - akıl ve duygu merkezi. Sadece Yunanlılar bunun zihinde olduğunu düşünmüyorlardı. Örneğin Homeros, *phren'in* göğüste olduğunu söyler. Çubuğu Robin'in ön cebine yerleştirdi. "O zaman bunun ne işe yaradığını hayal edin.

Yumruğunu geri çekti ve Robin'in göğüs kafesine indirdi.

Fiziksel işkence o kadar da kötü değildi - şiddetli bir acıdan ziyade sert bir baskı. Ama Sterling'in parmak eklemleri göğsüne dokunduğu anda Robin'in zihni patladı: duyguları ve anıları, sakladığı her şey, korktuğu ve dehşete düştüğü her şey, kabul etmeye cesaret edemediği tüm gerçekler ön plana çıktı. Gevezelik eden bir aptaldı, ne söylediği hakkında hiçbir fikri yoktu; Çince ve İngilizce kelimelerin her ikisi de sebepsiz ve düzensiz bir şekilde ağzından dökülüyordu. *Ramy*, dedi ya da düşündü, bilmiyordu; *Ramy, Ramy, benim hatam, babam, babam - babam, annem, ölümüne tanık olduğum üç insan ve bir kez bile yardım etmek için parmağımı kıpırdatmadım-*

Belli belirsiz, Sterling'in onu teşvik ettiğinin, gevezelik kaynağına yol göstermeye çalıştığının farkındaydı. "Hermes," diyordu Sterling. "Bana Hermes'i anlat.

"Öldür beni," diye haykırdı. Ciddiydi; dünyada hiçbir şeyi bu kadar çok istememişti. Bir zihin bu kadarını hissetmek için yaratılmamıştı. Sadece ölüm bu koroyu susturabilirdi. "Kutsal Tanrım, *öldür beni-*

"Hayır, Robin Swift. Bu kadar kolay kurtulamazsın. Senin ölmeni istemiyoruz; bunun anlamı yok. Sterling cebinden bir saat çıkardı, inceledi ve sonra bir şey dinliyormuş gibi kulağını kapıya doğru eğdi. Saniyeler sonra Robin Victoire'in çılgınlığını duydu. "Onun için aynı şeyi söyleyemem.

Robin bacaklarını altında topladı ve kendini Sterling'in beline doğru fırlattı. Sterling yana doğru adım attı. Robin yere çakıldı, yanağı acı içinde taşa çarptı. Bilekleri kelepçelere doğru çekildi ve kolları bir kez daha acı içinde patladı, kendi üzerine kıvrılana, nefes nefese kalana ve tüm dikkatini hareketsiz kalmaya verene kadar dinmedi.

"İşte böyle çalışıyor. Sterling saatin zincirini Robin'in gözlerinin üzerinde salladı. "Bana Hermes Cemiyeti hakkında bildiğin her şeyi anlatırsan bütün bunlar sona erer. Kelepçeleri çıkaracağım ve arkadaşını serbest bırakacağım. Her şey yoluna girecek.

Robin nefes nefese ona baktı.

Sterling bir kez daha, "Söyle bana, bu iş bitsin," dedi.

Eski Kütüphane gitmişti. Ramy ölmüştü. Anthony, Cathy, Vimal ve Ilse - hepsi muhtemelen ölmüştü. Letty, *geri kalanları öldürdüklerini söylemişti*. Vazgeçecek başka ne vardı?

İşte Griffin, bir ses konuştu. *Zarfin içinde olanlar var, bilmediğiniz sayısız başkaları da var*. Ve mesele de buydu - hala dışarıda kimin olduğunu ya da ne yaptıklarını bilmiyordu ve

Onları tehlikeye atacak herhangi bir şeyi açığa çıkarma riskini göze alamazdı. Bu hatayı daha önce bir kez yapmıştı; Hermes'i tekrar hayal kırıklığına uğratamazdı.

"Söyle yoksa kızı vururuz. Sterling cep saatini Robin'in yüzüne doğru salladı. 'Bir dakika içinde, saat tam buçukta, kafatasına bir kurşun sıkacaklar. Onlara durmalarını söylemezsem.

"Yalan söylüyorsun," diye
nefes nefese kaldı Robin.

"Söylemiyorum. Elli saniye.'

"Yapamazsın.

"Sadece birinizin hayatta kalmasına ihtiyacımız var ve onunla çalışmak daha inatçı. Sterling saati tekrar salladı. "Kırk saniye.

Bu bir blöftü. Blöf olmalıydı; zamanlamayı bu kadar hassas ayarlamış olamazlardı. Ve ikisini de canlı istemeleri gerekirdi - iki bilgi kaynağı bir taneden daha iyiydi, değil mi?

"Yirmi saniye.

Geçerli bir yalan bulmak için çılgınca düşündü, zamanı durduracak herhangi bir şey. "Başka okullar da var," diye nefes aldı, "başka okullarda bağlantılar var, dur-

"Ah. Sterling cep saatini kaldırdı. "Zaman doldu.

Koridorun sonunda Victoire çığlık attı. Robin bir silah sesi duydu. Çığlık kesildi.

"Tanrıya şükür," dedi Sterling. "Ne çığlık ama.

Robin kendini Sterling'in bacaklarına doğru attı. Bu kez işe yaramıştı; Sterling'i gafıl avlamıştı. Yere düştüler, Robin Sterling'in üzerinde, kelepçeli elleri başının üzerindeydi. Yumruklarını Sterling'in alnına, omuzlarına, ulaşabildiği her yere indirdi.

"Acı," diye soludu Sterling. "*Agōnia*.

Robin'in bileklerindeki acı ikiye katlandı. Göremiyordu. Nefes alamıyordu. Sterling altından çıkmaya çalıştı. Yana doğru devrildi, boğuluyordu. Gözyaşları yanaklarından aşağı akıyordu. Sterling bir an onun üzerinde durdu, zor nefes alıyordu. Sonra botunu geri çekti ve Robin'in göğüs kafesine şiddetli bir tekme indirdi.

Acı; bembeyaz, kör edici bir acı. Robin başka hiçbir şey algılayamıyordu. Çığlık atacak nefesi yoktu. Hiçbir bedensel kontrolü yoktu, hiçbir haysiyeti yoktu; gözleri boştu, ağzı gevşekti ve yere salya akıtiyordu.

"Yüce Tanrım. Sterling doğrulurken kravatını düzeltti. "Richard haklıydı. Hayvanlar, hepiniz.

Sonra Robin yine yalnız kaldı. Sterling ne zaman döneceğini ya da Robin'e bundan sonra ne olacağını söylemedi. Sadece zamanın uçsuz bucaksız genişliği ve onu saran kara keder vardı. İçi boşalana kadar ağladı. Nefes almak acı verene kadar çığlık attı.

Bazen acı dalgaları hafifçe azalıyor ve düşüncelerini düzenleyebileceğini, durumunu değerlendirebileceğini, bir sonraki hamlesini düşünebileceğini düşünüyordu. Sırada ne vardı? Artık masada zafer mi vardı, yoksa sadece hayatta kalmak mı? Ama Ramy ve Victoire her şeye nüfuz etmişti. Ne zaman geleceğe dair en ufak bir belirti görse, onların bu gelecekte yer almayacağını hatırlıyor, sonra gözyaşları yeniden akıyor ve kederin boğucu çizmesi yeniden göğsüne iniyordu.

Ölmeyi düşündü. O kadar da zor olmayacaktı; tek yapması gereken kafasını taşa vurmak ya da kelepçeleriyle kendini boğmanın bir yolunu bulmaktı. Bunun acısı onu korkutmuyordu. Tüm vücudu uyuşmuş gibiydi; bir daha boğulma hissi dışında bir şey hissetmesi imkânsız görünüyordu - ve belki de, diye düşündü, ölüm su yüzeyine çıkmanın tek yoluydu.

Kendisi yapmak zorunda kalmayabilirdi. Aklından çıkarabilecekleri her şeyi çıkardıklarında, onu mahkemede yargılayıp asmazlar mıydı? Gençliğinde bir keresinde Newcastle'da bir idamı görmüştü; şehirde yaptığı gezintilerden birinde darağacının etrafında toplanan kalabalığı görmüş ve ne gördüğünü bilmeden kalabalığa doğru yaklaşmıştı. Platformda sıra halinde duran üç adam vardı. Panelin yerinden çıkarken çıkardığı sesi, boyunlarının aniden kırılışını hatırladı. Birinin, kurbanların tekme atmamış olmasından duyduğu hayal kırıklığını mırıldandığını hatırlıyordu.

Asılarak öldürülmek hızlı, hatta belki de kolay ve acısız olabilirdi. Bunu düşündüğü için bile kendini suçlu hissetti - *bu bencillik*, demişti Ramy, *kolay yolu seçemezsin*.

Ama Tanrı aşkına neden hâlâ hayattaydı? Robin şu andan itibaren yaptığı hiçbir şeyin önemli olduğunu düşünmüyordu. Umutsuzluğu tamdı. Kaybetmişlerdi, öylesine ezici bir bütünlükle kaybetmişlerdi ki geriye hiçbir şey kalmamıştı. Kalan günleri ya da haftaları için hayata tutunmaya çalıştıysa, bu sadece Ramy'nin iyiliği içindi, çünkü o kolay olanı hak etmiyordu.

Zaman ilerliyordu. Robin uyku ile uyanıklık arasında gidip geliyordu. Acı ve keder gerçekten dinlenmesini imkânsız kılıyordu. Ama yorgundu, çok yorgundu ve düşünceleri

sarmal, canlı, kabus gibi anılara dönüştü. Yine *Hellas*'taydı, tüm bunları harekete geçiren sözleri söylüyordu; babasına bakıyor, o harabe göğsünün üzerindeki kan kabarcıklarını izliyordu. Ve bu mükemmel bir trajediydi, değil mi? Asırlık bir hikâye, cinayet. Bay Chester, Yunanlıların adam öldürmeyi sevdiğini söylerdi; sonsuz anlatı potansiyeli, miras, gurur, onur ve egemenlik çağrışımları nedeniyle severlerdi. İnsan varoluşunun en temel ilkesini sinsice tersine çevirdiği için olası her duyguyu etkilemesini seviyorlardı. Bir varlık diğerini yaratır, onu kendi suretinde şekillendirir ve etkiler. Oğul babaya dönüşür, sonra onun yerini alır; Kronos Ouranos'u yok eder, Zeus Kronos'u yok eder ve sonunda ona dönüşür. Ama Robin babasını hiçbir zaman kıskanmamış, onun tanınması dışında hiçbir şeyini istememişti ve kendisini o soğuk, ölü yüzünde yansıttığını görmekten nefret ediyordu. Hayır, ölü değil - yeniden canlanmış, musallat olmuş; Profesör Lovell ona bakıyordu ve arkasında, Kanton kıyılarında afyon yanıyordu, sıcak, gürültülü ve tatlı.

Profesör Lovell, "Ayağa kalk," dedi. *"Ayağa kalk."*

Robin sarsılarak uyandı. Babasının yüzü kardeşinin yüzüne dönüştü. Griffin isle kaplanmış bir halde tepesinde belirdi. Arkasında, hücre kapısı parçalara ayrılmıştı.

Robin bakakaldı. "Nasıl-

Griffin gümüş bir çubuk salladı. 'Aynı eski numara.

Wúxíng.' "Senin için işe yaramayacağını düşünmüştüm.

'En komik şey, değil mi? Otur bakalım. Griffin onun arkasında diz çöktü ve Robin'in kelepçeleriyle uğraşmaya başladı. 'İlk kez söylediğinde, sonunda anladım. Sanki hayatım boyunca birinin bu sözleri söylemesini beklemişim gibi. Tanrım, evlat, bunu sana kim yaptı?'

Sterling Jones.

"Elbette. Piç kurusu. Kilitte bir an oynadı. Metal Robin'in bileklerine battı. Robin kıpırdamamak için kendini zor tutarak irkildi.

"Ah, lanet olsun. Griffin çantasını karıştırdı ve büyük bir makas çıkardı. "Kesiyorum, kıpırdamadan dur. Robin acı verici, yoğun bir baskı hissetti - ve sonra hiçbir şey. Elleri serbest kaldı - hâlâ kelepçeliydi ama artık birbirine bağlı değildi.

Acı yok oldu. Bu ertelemekten dolayı sarktı. "Glasgow'da olduğunu sanıyordum.

"Haberini aldığım anda 50 mil uzaktaydım. Sonra dışarı atladım, bekledim ve geri dönebilen ilk trene atladım.

"Haber var mı?"

"Bizim de kendi yöntemlerimiz var. Robin o anda Griffin'in sağ elinin alacalı, soluk, kırmızı ve kızgın bir şekilde parladığını fark etti. Yanık izi gibi görünüyordu. "Anthony ayrıntı vermedi, sadece acil durum sinyali gönderdi ama ben kötü olduğunu tahmin ettim. Sonra kuledaki tüm söylentiler sizi buraya getirdiklerini söylüyordu, ben de Eski Kütüphane'yi atlayıp -ne olursa olsun tehlikeli olurdu- buraya geldim. İyi bahis. Anthony nerede?"

'O öldü,' dedi Robin.

"Anlıyorum. Griffin'in yüzünde bir şey dalgalandı ama gözlerini kırptırdı ve yüz hatları sakinleşti. "Peki ya geri kalan-?"

"Sanırım hepsi öldü. Robin kendini perişan hissetti; Griffin'in gözlerine bakamıyordu. "Cathy, Vimal, Ilse -evdeki herkes- düştüklerini görmedim, ama silah seslerini duydum ve sonra onları bir daha görmedim.

"Başka kurtulan yok mu?"

Victoire orada. Victoire'ı getirdiklerini biliyorum ama-

'Nerede o?"

"Bilmiyorum," dedi Robin sefilce. Hücresinde ölü yatıyor olabilirdi. Cesedini çoktan dışarı sürüklemiş, sığ bir mezara atmış olabilirlerdi. Açıklayacak kelimeleri söyleyemiyordu; bu onu paramparça ederdi.

"O zaman bakalım. Griffin onun omuzlarını tuttu ve sertçe salladı. 'Bacakların iyi, değil mi? Gel, ayağa kalk.

Koridor mucizevi bir şekilde boştu. Robin şaşkınlıkla bir sağa bir sola baktı. "Bütün muhafızlar nerede?"

"Onlardan kurtuldum. Griffin kemerindeki bir çubuğa daha vurdu. 'Patlamak kelimesinin papatya zinciri gibi bir riff'i. Latince *explōdere* bir tiyatro terimidir - bir oyuncuyu el çırparak sahneden uzaklaştırmak anlamına gelir. Oradan da Eski İngilizcede "yüksek sesle reddetmek veya uzaklaştırmak" anlamına gelir. Modern İngilizcede ise patlama anlamına geliyor. Kendinden çok memnun görünüyordu. "Latincem Çincemden daha iyi.

"Yani bu kapıyı yok etmedi mi?"

'Hayır, sadece o kadar korkunç bir ses çıkarıyor ki tüm dinleyicileri uzaklaştırıyor. Hepsini ikinci kata koşturdum, sonra da sürünerek buraya çıktım ve kapıları arkamdan kilitledim.

"O zaman o deliği ne açtı?"

"Sadece kara barut. Griffin Robin'i yanına çekti. 'Her şey için gümüşe bel bağlayamazsın. Siz bilginler bunu her zaman unutursunuz.

Koridordaki her hücrede Victoire'ı aradılar. Çoğu boştu ve kapılardan aşağı indikçe Robin giderek artan bir korku hissetti. Bakmak istemiyordu; kanla kaplı zemini ya da daha kötüsü, bıraktıkları yerde yatan, kafasında bir kurşun yarası olan cansız bedenini görmek istemiyordu.

Griffin koridorun sonundan, "Buradayım," diye seslendi. Kapıya vurdu. "Uyan, canım.

Robin, Victoire'ın boğuk yanıtını duyunca neredeyse rahatlayarak yere yığılacaktı. "Kim o?

"Yürüyebilir misin? Griffin sordu.

Bu kez Victoire'ın sesi daha netti; kapıya yaklaşmış olmalıydı. "Evet.

"Yaralandın mı?

"Hayır, ben iyiyim. Victoire'ın kafası karışmış gibiydi. "Robin, bu-?

Ben Griffin. Robin de burada. Endişelenme, seni oradan çıkaracağız. Griffin elini cebine attı ve doğaçlama bir el bombasına benzeyen bir şey çıkardı - kriket topunun dörtte biri büyüklüğünde, bir ucunda fünne olan seramik bir küre.

Robin'e oldukça küçük göründü. "Bu demiri delip geçebilir mi?

"Gerek yok. Kapı tahtadan yapılmış. Griffin sesini yükseltti. "Victoire, uzak köşeye yaslan ve başını kollarınla dizlerinin arasına al. Hazır mısın?

Victoire bağırarak onayladı. Griffin el bombasını kapının köşesine yerleştirdi, bir kibritle yaktı ve Robin'i aceleyle koridorda birkaç adım sürükledi. Patlama saniyeler sonra geldi.

Robin öksürerek dumanı yüzünden uzaklaştırdı. Kapı patlayıp parçalanmamıştı - o kadar büyük bir patlama Victoire'ı kesinlikle öldürürdü. Ama altta bir çocuğun sürünerek geçebileceği büyüklükte bir delik açılmıştı. Griffin birkaç büyük parça düşene kadar kömürleşmiş tahtaya tekme attı. "Victoire, yapabilir misin-

Öksürerek sürünerek dışarı çıktı. Griffin ve Robin onu kollarından tutup yolun geri kalanına doğru çektiler. Sonunda serbest kaldığında dizlerinin üzerine çöktü ve kollarını Robin'e doladı. "Düşündüm ki-

"Ben de," diye mırıldanarak ona sıkıca sarıldı. Tanrı'ya şükür, büyük ölçüde zarar görmemişti. Bilekleri biraz sıyrılmıştı ama kelepçesizdi ve üzerinde ne kan ne de açık kurşun yarası vardı. Sterling blöf yapıyordu.

"Seni vurduklarını söylediler. Göğsüne bastırdı, titriyordu. "Oh, Robin, bir silah sesi duydum-

"Sen-?" Sorusunu bitiremedi. Sorduğuna hemen pişman oldu; bilmek istemiyordu.

"Hayır," diye fısıldadı. "Özür dilerim, düşündüm ki - nasıl olsa bizi yakalamışlardı, düşündüm ki ... Sesi kesildi; gözlerini kaçırdı.

Onun ne demek istediğini biliyordu. Onun ölmesine izin vermeyi seçmişti. Bu, olması gerektiği kadar acı vermedi. Aksine, bazı şeyleri açıklığa kavuşturdu; önlerindeki riskleri, seçtikleri dava karşısında hayatlarının önemsizliğini. Onun özür dilemeye başladığını gördü ve sonra kendini tuttu - iyi, diye düşündü; üzülecek bir şeyi yoktu, çünkü aralarında sadece biri kırılmayı reddetmişti.

"Kapı ne tarafta? Victoire sordu.

"Dört kat aşağıda," dedi Griffin. 'Muhafızların hepsi merdiven boşluğunda sıkışmış durumda, ama yakında kırıp geçecekler.

Robin koridorun sonundaki pencereden dışarı baktı. Oldukça yukarıda olduklarını fark etti. Gloucester Green'deki şehir hapisanesinde olduklarını sanıyordu ama o bina sadece iki kat yüksekliğindeydi. Yer, durdukları yerden çok uzakta görünüyordu. "Neredeyiz biz?

"Oxford Kalesi," dedi Griffin, çantasından bir ip çıkararak. "Kuzey kulesi.

"Başka merdiven yok mu?

"Yok. Griffin başıyla pencereyi işaret etti. 'Dirseğinle camı kır. Tırmanıyoruz.

Önce Griffin indi, sonra Victoire, sonra da Robin. Aşağı inmek Griffin'in gösterdiğinden çok daha zordu; Robin son on metrede çok hızlı bir şekilde kayarak kollarını bıraktı ve ip avuçlarında yakıcı yanıklar bıraktı. Dışarıda, Griffin'in basit bir dikkat dağıtmadan çok daha fazlasına neden olduğu açıktı. Oxford Kalesi'nin tüm kuzey cephesi alevler içindeydi ve alevler ve duman hızla binaya yayılıyordu.

Griffin bütün bunları kendi başına mı yapmıştı? Robin kardeşine yan gözle baktı ve bu bir yabancıyı görmek gibiydi. Griffin onunla her karşılaştığında hayalinde yeni bir karaktere bürünüyordu ve bu versiyonu çok ürkütücüydü, bu sert, keskin kenarlı adam gözünü kırpmadan ateş ediyor, öldürüyor ve yakıyordu. Kardeşinin şiddete olan soyut bağlılığını ilk kez maddi etkileriyle ilişkilendirmişti. Ve bunlar müthişti. Robin ondan korkuyor muydu yoksa yeteneklerine mi hayranlık duyuyordu, bilmiyordu.

Griffin çantasından çıkardığı iki düz siyah pelerini onlara fırlattı - uzaktan bakıldığında polislerin pelerinlerine benziyorlardı - sonra

Onları kalenin yanından ana caddeye doğru götürdü. 'Hızlı hareket edin ve arkanıza bakmayın,' diye mırıldandı. 'Hepsinin dikkati dağılmış durumda - sakın olun, hızlı olun, buradan iyi bir şekilde çıkacağız.'

Ve bir an için kaçış gerçekten de bu kadar kolay olabilirmiş gibi göründü. Kale meydanının tamamı terk edilmiş görünüyordu; tüm nöbetçiler alevlerle meşguldü ve yüksek taş duvarlar saklanmak için bolca gölge oluşturunuyordu.

Kapı ile aralarında sadece bir kişi duruyordu.

"*Explōdere*. Sterling Jones onlara doğru hamle yaptı. Saçları yanmış, prens yüzü çizik içinde ve kanlıydı. "Zekice. Bunu başaracak Latinceye sahip olduğunu düşünmemiştim.

Griffin, Robin ve Victoire'in önünde, sanki onları saldıran bir canavardan korur gibi elini uzattı. "Merhaba Sterling.

"Görüyorum ki yıkımın yeni zirvelerine ulaşmışsınız. Sterling belli belirsiz kaleyi işaret etti. Loş lamba ışığında, solgun saçlarını kaplayan kan ve paltosunun üzerindeki beyaz-gri tozla oldukça dengesiz görünüyordu. "Evie'yi öldürmek için yeterli değil miydi?

"Evie kaderini kendi seçti," diye hırladı

Griffin. "Bir katilden cesur sözler.

"Katil *ben miyim?* Burma'dan

sonra mı?' 'Silahsızdı-'

'O ne yaptığını biliyordu. Sen de biliyorsun.'

Robin burada bir geçmiş olduğunu gördü. Aynı gruba ait olmanın ötesinde bir şey. Griffin ve Sterling, kendisinin bilmediği, uzun yıllar boyunca mayalanmış karmaşık bir sevgi ve nefret karmaşasına yakalanmış eski dostların samimiyetiyle konuşuyorlardı. Hikâyelerini bilmiyordu ama Griffin ve Sterling'in bu yüzleşmeyi uzun zamandır bekledikleri belliydi.

Sterling silahını kaldırdı. "Ben olsam ellerini kaldırırdım.

'Üç hedef,' dedi Griffin. 'Bir silah. Kime nişan alıyorsun Sterling?'

Sterling sayıca az olduğunun farkına varmalıydı. Umurunda değil gibiydi. "Sanırım biliyorsun.

Her şey o kadar çabuk olup bitmişti ki Robin ne olduğunu anlayamamıştı bile. Griffin tabancasını çıkardı. Sterling silahını Griffin'in göğsüne doğrulttu. Tetiklerini aynı anda çekmiş olmalıydılar, çünkü geceyi bölen ses tek bir atışa benziyordu. İkisi de aynı anda yere yığıldı.

Victoire ıgık attı. Robin dizlerinin üzerine oktı, Griffin'in paltosunu çekiştirdi, sol omzundaki ıslak, giderek büyüyen kan lekesini bulana kadar çılgınca ggsn okşadı. Omuz yaraları ölümcül değildi, değil mi? Robin macera hikyelerinden öğrendiği kadarını hatırlamaya çalıştı: Biri kan kaybından ölebilirdi ama zamanında yardım alırsa, biri yarayı bağlayacak ya da dikecek kadar kanamayı durdurursa ya da doktorlar omuzdan giren bir kurşunu onarmak için ne yapıyorlarsa onu yaparlarsa lmezlerdi.

"Cep," diye nefes nefese kaldı Griffin. "n cep-

Robin n cebini karıştırdı ve ince gümüş bir çubuk çıkardı. 'Bunu dene - ben yazdım, işe yarar mı bilmiyorum-'

Robin ubuğu okudu, sonra da kardeşinin omzuna bastırdı. "Xi," diye fısıldadı. "İyileştir.

修 . Düzeltmek. Sadece iyileştirmek değil, onarmak, hasarın üzerine yama yapmak; yarayı kaba, mekanik bir onarımla gidermek. Bozulma Zekice ama oradaydı, işe yarayabilirdi. Ve bir şeyler oluyordu - elinin altında hissetti, kırılan etin bir araya gelişini, yeniden büyüyen kemiğin çatırdama sesini. Ama kan durmuyordu; ellerinin üzerinden akıyor, çubuğu kaplıyor, gümüşü kaplıyordu. Bir şeyler ters gidiyordu - et hareket ediyordu ama bir araya gelmiyordu; kurşun yolunun üzerindeydi ve çıkaramayacağı kadar derindeydi. "Hayır," diye yalvardı Robin. 'Hayır, lütfen-' Bir daha olmaz; üç kez olmaz; daha kaç kez ölmekte olan bir bedenın üzerine eğilmeye, bir hayatın kayıp gidişini izlemeye, onu geri almak için çaresiz kalmaya mahkm olacaktı?

Griffin onun altında kıvrandı, yüzü acıyla buruştu. "Dur," diye yalvardı. 'Dur, sadece bırak-'

"Biri geliyor," dedi Victoire.

Robin felç olmuş gibi hissetti.

"Griffin-

"Git. Griffin'in yüzü kğıt gibi beyazlaşmış, neredeyse yeşile dönmüştü. χλωρός, diye düşündü Robin aptalca; zihninin işleyebildiği tek şey buydu, renklerin çevirisi üzerine yapılan anlamsız bir tartışmanın anısıydı bu. Profesör Craft'ın, Homeros bu kelimeyi taze dallara, bala, korkudan solgunlaşmış yüzlere de kullanmışken, neden χλωρός'u 'yeşil' olarak çevirmeye devam ettiklerini sorguladığını ayrıntılarıyla hatırlarken buldu kendini. O zaman ozan sadece kr myd? Hayır. Belki de Profesör Craft'ın önerdiği gibi, bu sadece taze doğanın, yemyeşil yaşamın rengiydi - ama bu doğru olamazdı, çünkü Griffin'in vücudunun hastalıklı yeşili ölümün başlangıcından başka bir şey değildi.

"Deniyorum-

"Hayır, Robin, dinle. Griffin acı içinde kasıldı; Robin onu sıkıca tuttu, daha fazla bir şey yapamadı. 'Düşündüğünden daha fazlası var. Hermes - güvenli oda, Victoire yerini biliyor, ne yapacağını biliyor - ve çantamda, *wúxíng*, var-'

"Geliyorlar," diye ısrar etti Victoire. 'Robin, polisler, bizi görecekler. -'

Griffin onu itti. 'Git, koş-'

"Hayır. Robin kollarını Griffin'in gövdesinin altına kaydırdı. Ama Griffin o kadar ağırdu ve kendi kolları çok zayıftı. Ellerine kan sıçramıştı. Kokusu tuzluydu; görüşü bulanıklaştı. Kardeşini dik tutmaya çalıştı. Yana doğru savruldular.

Griffin inledi. "Dur..."

"Robin. Victoire onun kolunu kavradı. "Lütfen, saklanmalıyız-

Robin çantaya uzandı, gümüşün soğuk yanığını hissedene kadar etrafı kazdı. "*Wúxíng*," diye fısıldadı. "*Görünmez*."

Robin ve Victoire titreyerek gözden kayboldular, tam o sırada üç polis memuru koşarak meydana geldi.

"Tanrım," dedi biri. "Bu Sterling Jones.

"Ölmüş mü?

"Hareket etmiyor.

"Bu hâlâ yaşıyor. Birisi Griffin'in cesedinin üzerine eğildi. Bir kumaş hışırtısı - çekilmiş bir silah. Keskin, şaşkın bir kahkaha; yarım ağızla, 'Yapma - o-'

Bir tetiğin tıklaması.

Robin neredeyse, "Hayır," diye bağırıacaktı ama Victoire eliyle onun ağzını kapattı.

Atış bir top gibi gürledi. Griffin sarsıldı ve hareketsiz kaldı. Robin iki büklüm olmuş, çığlık atıyordu ama ıstırabının sesi, acısının şekli yoktu; cisimsizdi, sesi çıkmıyordu ve çığlık atmayı, dövünmeyi, dünyayı -dünyayı değilse bile kendini- parçalamayı gerektiren türden bir keder yaşamasına rağmen kıpırdıyamıyordu; meydan temizlenene kadar yapabileceği tek şey beklemek ve izlemektir.

Sonunda muhafızlar gittiğinde Griffin'in vücudu korkunç bir beyaza dönüşmüştü. Gözleri açıktı, cam gibiydi. Robin parmaklarını boynuna bastırdı, nabız aradı ve bulamayacağını biliyordu; patlama o kadar doğrudan, o kadar kısa mesafeden gelmişti ki.

Victoire onun başında durdu. "O-

"Evet.

"O zaman gitmeliyiz," dedi, parmakları bileğine dolanırken. "Robin, ne zaman döneceklerini bilmiyoruz.

Ayağa kalktı. Ne korkunç bir tablo, diye düşündü. Griffin ve Sterling'in cesetleri yerde yan yana yatıyor, her birinin altında kan birikiyor, yağmurun altında birlikte koşuyorlardı. Bir tür aşk hikâyesi bu meydanda sona ermişti - arzu, kızgınlık, kıskançlık ve nefretten oluşan kısır bir üçgen Evie'nin ölümüyle açılmış ve Griffin'inkiyle kapanmıştı. Ayrıntıları karanlıktı, Robin tarafından asla tam olarak bilinemeyecekti;* kesin olarak bildiği tek şey, Griffin ve Sterling'in birbirlerini ilk kez öldürmeye çalışmadıkları, sadece birinin ilk kez başarılı olduğuydu. Ama tüm ana karakterler artık ölmüştü ve çember kapanmıştı.

"Gidelim," diye tekrar ısrar etti Victoire. "Robin, fazla zamanımız yok.

Onları bu şekilde bırakmak çok yanlış geliyordu. Robin en azından kardeşinin cesedini alıp götürmek, sessiz ve özel bir yere yatırmak, gözlerini kapatıp ellerini göğsünün üzerine koymak istiyordu. Ama artık kaçmak, katliam sahnesini geride bırakmak için sadece zaman vardı.

Yirmi Beşinci Bölüm

*Ve tüm o yaşayanlardan geriye bir tek ben kaldım,
Bu dar, korkunç mahkumiyette Pent.*

THOMAS LOVELL BEDDOES, *Ölümün Jest Kitabı*

Robin, Oxford Kalesi'nden fark edilmeden nasıl kaçtıklarını hatırlamıyordu. Griffin'in ölümüyle birlikte aklı da uçup gitmişti; karar veremiyor, nerede olduğunu bile fark edemiyordu. Yapabildiği en fazla şey bir ayağını diğerinin önüne atmak, Victoire onları nereye götürürse körü körüne onu takip etmektir: ormanlara, çalılardan ve dikenlerin arasına, köpekler havlayarak yanlarından geçerken çamurun içinde birbirlerine sokularak bekledikleri bir nehir kıyısına; sonra da şehrin merkezine giden dolambaçlı bir arka yola. Ancak tanıdık bir çevreye, neredeyse Babil'in ve Radcliffe Kütüphanesi'nin gölgesine geri döndüklerinde, nereye gittiklerini değerlendirecek kadar kendine hakim olabildi.

"Burası biraz yakın değil mi?" diye sordu. 'Kanalı denememiz gerekmez mi? '

"Kanal olmaz," diye fısıldadı Victoire. "Bizi doğruca karakola götürür.

"Ama neden Cotswolds'a gitmiyoruz?" Aklına neden Oxford'un kuzeybatısında yer alan, inişli çıkışlı boş düzlükler ve ormanlarla dolu Cotswold Tepeleri'nin geldiğini bilmiyordu. Kaçmak için doğal bir yer gibi görünüyorlardı. Belki de bir zamanlar bir Penny Dreadful'da okumuş ve o zamandan beri Cotswolds'un kaçaklar için bir yer olduğunu varsaymıştı. Kesinlikle Oxford'un kalbinden daha iyi görünüyorlardı.

"Cotswolds'da bizi arıyor olacaklar," dedi Victoire. 'Kaçmamızı bekleyecekler, ormanı köpeklerle tarayacaklar. Ama şehir merkezine yakın bir güvenli ev var-'

'Hayır, yapamayız - ondan vazgeçtim; Lovell biliyordu ve bu yüzden Playfair de bilmeli-'

Bir tane daha var. Anthony bana gösterdi - Radcliffe Kütüphanesi'nin hemen yanında, Vaults'un arkasında bir tünel girişı var. Beni takip edin.'

Radcliffe avlusuna yaklaşırlarken Robin uzaktan köpek havlamalarını duyabiliyordu. Polis şehir çapında bir insan avı başlatmış olmalıydı; kesinlikle her sokakta onları arayan adamlar ve köpekler vardı. Yine de aniden, saçma bir şekilde, kaçmak için hiçbir aciliyet hissetmedi. Elllerinde Griffin'in *wúxíng* çubuğu vardı; her an ortadan kaybolabilirlerdi.

Ve Oxford geceleri hâlâ çok sakindi, hâlâ güvende oldukları, tutuklanmanın imkânsız olduğu bir yer gibi görünüyordu. Hâlâ geçmişten oyulmuş bir şehir gibi görünüyordu; eski kuleler, zirveler ve kuleler; eski taşlar ve yıpranmış, Arnavut kaldırımli yollar üzerinde yumuşak ay ışığı. Binaları hâlâ güven verici bir şekilde ağır, sağlam, eski ve ebediydi. Kemerli pencerelerden süzülen ışıklar hâlâ içeride sıcaklık, eski kitaplar ve sıcak çay vaat ediyordu; hâlâ fikirlerin sonuçsuzca ortaya atılabilecek soyut eğlenceler olduğu pastoral bir akademisyen hayatını çağırıştırıyordu.

Ama rüya paramparça olmuştu. Bu rüya her zaman bir yalan üzerine kurulmuştu. Hiçbirinin buraya gerçekten ait olma şansı yoktu, çünkü Oxford sadece bir tür akademisyen istiyordu, kendisi için yarattığı iktidar mevkilerinde dolaşmak için doğan ve yetiştirilen türden. Diğer herkesi çiğneyip atıyordu. Bu yüksek binalar kölelerin satışından elde edilen paralarla inşa edilmişti ve onları ayakta tutan gümüş Potosí madenlerinden kanla lekelenmiş olarak geliyordu. Yerli işçilere çok az bir ücret ödenen boğucu demir ocaklarında eritildikten sonra Atlantik'i aşan gemilerle ülkelerinden koparılıp bu uzak diyara kaçırılan ve evlerine dönmelerine asla izin verilmeyen çevirmenler tarafından şekillendirildi.

Burada bir hayat kurabileceğini düşünmekle çok aptallık etmişti. Çizgiyi aşmak diye bir şey yoktu; bunu artık biliyordu. İki dünya arasında gidip gelmek yoktu, görüp görmemek yoktu, oyun oynayan bir çocuk gibi elini bir gözünün üzerinde tutmak yoktu. Ya bu kurumun bir parçasıydınız, onu ayakta tutan tuğlalardan biriydiniz ya da değildiniz.

Victoire'ın parmakları onunkilere dolandı.

"Bunun telafisi yok, değil mi?" diye sordu.

Victoire onun elini sıktı. "Hayır.

Hataları çok açıktı. Oxford'un kendilerine ihanet etmeyeceğini varsaymışlardı. Babel'e olan bağımlılıkları kökleşmiş, bilinçsizceydi. Bir düzeyde, hala üniversitenin ve onun akademisyenleri olarak statülerinin onları koruyabileceğine inanıyorlardı. Her şeye rağmen

Aksi yöndeki tüm belirtilere rağmen, İmparatorluğun genişlemeye devam etmesinden en çok çıkarı olanların doğru şeyi yapma cesaretini kendilerinde bulabileceklerini düşünüyoruz.

Broşürler. Bunu broşürlerle kazanabileceklerini düşünmüşlerdi.

Bu saçmalığa neredeyse gülecekti. Güç bir kalemin ucunda yatmıyordu. Güç kendi çıkarlarına karşı çalışmazdı. Güç ancak görmezden gelemeyeceği meydan okuma eylemleriyle dize getirilebilirdi. Kaba, gözü kara bir güçle. Şiddetle.

"Sanırım Griffin haklıydı," diye mırıldandı Robin. 'Başından beri kule olmalıydı. Kuleyi ele geçirmeliyiz.

"Hm. Victoire'ın dudağı yukarı kıvrıldı; parmakları Victoire'ın parmaklarının etrafında sıkıştı. "Bunu nasıl yapmak istiyorsun?

"Kolay olacağını söyledi. Onların asker değil, alim olduklarını söyledi. Tek ihtiyacın olanın bir silah olduğunu söyledi. Belki de bir bıçak.'

Acı acı güldü. "Buna inanıyorum.

Bu sadece bir fikirdi, her şeyden çok bir dilekti, ama bir başlangıçtı. Ve içlerinde kök salıp büyüdü, gülünç bir fantezi olmaktan çıkıp bir lojistik, nasıl ve ne zaman sorusu haline gelene kadar açıldı.

Şehrin diğer ucunda öğrenciler derin uykundaydı. Onların yanı başında Platon, Locke ve Montesquieu'nun kitapları okunmayı, tartışılmayı, üzerinde konuşulmayı bekliyordu; özgürlük ve hürriyet gibi teorik haklar, bu haklara zaten sahip olanlar arasında tartışılacak, okuyucularının mezuniyet törenlerinde hemen unutulacak bayat kavramlar tartışılacaktı. Bu hayat ve onun tüm meşguliyetleri şimdi ona delice geliyordu; Randall'dan hangi renk kravat sipariş edeceğinin ya da kürek antrenmanı sırasında nehri işgal eden yüzen evlere hangi hakaretleri yağdıracağını en büyük kaygıları olduğu bir zaman olduğuna inanamıyordu. Tüm bunlar, süregelen, akıl almaz bir zulmün temeli üzerine inşa edilmiş süslü püslü, önemsiz dikkat dağıtıcı şeylerdi.

Robin ay ışığında Babil'in kıvrımlarına, birçok takviyenin yaydığı soluk gümüş ışıltıya baktı. Kulenin harabeye döndüğünü aniden, çok net bir şekilde gördü. Parçalanmasını istiyordu. Bir kez olsun, nadir varlığını mümkün kılan acıyı hissetmesini istiyordu. "Parçalanmasını istiyorum.

Victoire'ın boğazı düğümlendi ve onun Anthony'yi, silah seslerini, Eski Kütüphane'nin enkazını düşündüğünü anladı. "Yanmasını istiyorum.

Kitap V

Interlude

Letty

Letitia Price kötü biri değildi.

Sert, belki. Soğuk, künt, sert: dünyadan bir erkeğin talep ettiği şeyleri talep eden bir kızı tanımlamak için kullanılabilecek tüm kelimeler. Ama bunun tek nedeni insanların onu ciddiye almasını sağlamanın tek yolunun sertlik olmasıydı; çünkü tatlı, güzel, aptal bir evcil hayvan olarak görülmektense korkulmak ve sevilmemek daha iyiydi; ve çünkü akademi çeliğe saygı duyardı, zalimliğe tahammül edebilirdi ama zayıflığı asla kabul edemezdi.

Letty sahip olduğu her şey için savaşmış ve mücadele etmişti. Bu güzel İngiliz gülü, Brighton'daki bir malikânede büyümüş, yarım düzine hizmetçisi olan ve kendisiyle evlenen kişiye yılda iki yüz pound veren bu amiral kızı, ona bakınca hiç de öyle görünmüyordu. Londra balolarındaki çirkin kıskanç kızlar, *Letitia Price'ın her şeye sahip olduğunu söylüyorlardı*. Ama Letty, babasının gözbebeği Lincoln'den sonra ikinci çocuk olarak doğmuştu. Bu arada amiral olan babası ona bakmaya bile zor dayanıyordu, çünkü baktığında gördüğü tek şey, okyanus gibi kokan kanla nemlenmiş bir odada doğum yaparken ölen çelimsiz ve merhum Bayan Amelia Price'ın gölgesiydi.

"Seni kesinlikle suçlamıyorum," dedi ona, bir gece geç saatte, çok fazla şarap içtikten sonra. "Ama anlayacağın gibi, Letitia, benim yanımda ortalıkta görünmemeni tercih ederim.

Lincoln Oxford için, Letty ise erken bir evlilik içindi. Lincoln, Oxford'dan yeni mezun olmuş ve başka bir yere yerleşememiş öğretmenlerin rotasyonuna; süslü kalemlere, krem rengi kırtasiye malzemelerine ve doğum günlerinde ve Noel'lerde kalın, parlak kitaplara sahipti. Letty'ye gelince, babasının kadınların okuryazarlığı konusundaki görüşü, sadece evlilik cüzdanının imzalayabilmeleri gerektiği yönündeydi.

Ama diller konusunda yetenekli olan, Yunanca ve Latinceyi İngilizce kadar kolay özümseyen Letty'ydi. Kendi kendine okuyarak ve Lincoln'ün özel ders seansları sırasında kulağını kapıya dayayıp oturarak öğrenmişti. Müthiş zihni bilgiyi çelik bir tuzak gibi tutuyordu. Dilbilgisi kurallarını diğer kadınların kin tuttuğu gibi tutuyordu. Dile kararlı ve matematiksel bir titizlikle yaklaşır, en zor Latince yapıları bile iradesinin gücüyle çözerdi. Kardeşi kelime listelerini hatırlayamadığında gece geç saatlere kadar onu çalıştıran, sıkılıp ata binmeye, avlanmaya ya da erkeklerin dışarıda yaptığı her neyse ona gittiğinde çevirilerini bitiren ve kompozisyonlarını düzelter Letty'ydi.

Eğer rolleri değişmiş olsaydı, o bir dahi olarak selamlanırdı. Bir sonraki Sir William Jones olabilirdi.

Ama bu onun yıldızlarında yoktu. Lincoln için mutlu olmaya, o dönemdeki pek çok kadının yaptığı gibi umutlarını ve hayallerini kardeşine yansıtmaya çalıştı. Eğer Lincoln bir Oxford don'u olursa, belki o zaman onun sekreteri olabilirdi. Ama onun aklı sadece bir tuğla duvardı. Derslerinden nefret ediyor, hocalarını küçümsüyordu. Okuduklarının sıkıcı olduğunu düşünüyordu. Tek istediği dışarıda olmaktı; kıpırdanmaya başlamadan önce bir kitabın önünde bir dakikadan fazla oturamazdı. Ve onu anlayamıyordu, böyle fırsatlara sahip birinin bunları *kullanma* şansını neden reddettiğini.

"Oxford'da olsaydım gözlerim kanayana kadar okurdum," dedi ona.

"Eğer Oxford'da olsaydın," dedi Lincoln, "dünya titremesi gerektiğini bilirdi.

Kardeşini seviyordu, gerçekten. Ama onun nankörlüğüne, dünya tarafından kendisine verilen tüm hediyeleri küçümsemesine katlanamıyordu. Ve Oxford'un Lincoln'e çok kötü uyduğu ortaya çıktığında neredeyse adalet gibi hissetti. Balliol'daki hocaları Amiral Price'a içki, kumar, sokağa çıkma yasağını aşma şikayetleriyle mektup yazdılar. Lincoln eve mektup yazıp para istedi. Letty'ye yazdığı mektuplar kısa, kışkırtıcı, açıkça takdir etmediği bir dünyaya bakışlar sunuyordu - *dersler bir uyuklama, gitmeye zahmet etme - kürek sezonu boyunca değil, her neyse, gelecek baharda gelip bizi Bumps'ta görmelisin*. Başlangıçta Amiral Price bunu doğal, büyüme sancıları olarak değerlendirdi. İlk kez evlerinden uzakta yaşayan genç adamların alışması her zaman biraz zaman alırdı - ve neden yabancı yulaflarını ekmesinlerdi ki? Lincoln zamanla kitaplarını toparlayacaktı.

Ama işler daha da kötüye gitti. Lincoln'un notları hiç yükselmedi. Öğretmenlerinden gelen mektuplar artık daha az sabırlı, daha tehditkârdı. Lincoln üçüncü yılında tatil için eve geldiğinde bir şeyler değişmişti. Letty, bir çürümenin başladığını gördü. Kalıcı, karanlık bir şey. Ağabeyinin yüzü şişmiş, konuşması yavaş, ısırgan ve acıydı. Bütün tatil boyunca ikisiyle de neredeyse tek kelime konuşmamıştı. Öğleden sonralarını odasında tek başına, bir şişe viskiyle durmadan çalışarak geçiriyordu. Akşamları ya dışarı çıkıyor ve sabahın erken saatlerine kadar geri dönmüyordu ya da babasıyla tartışıyordu ve ikisi de çalışma odasının kapısını kilitlemiş olsalar da öfkeli sesleri evin her odasını delip geçiyordu. *Sen bir utanç kaynağısın*, dedi Amiral Price. *Oradan nefret ediyorum*, dedi Lincoln. *Ben mutlu değilim. Ve bu senin hayalin, benim değil.*

Sonunda Letty onunla yüzleşmeye karar verdi. Lincoln o gece çalışma odasından çıktığında, Letty koridorda bekliyordu.

"Neye bakıyorsun?" diye ters ters baktı. "Kına yakmaya mı geldin?" "Onun kalbini kırıyorsun," dedi kadın.

'Onun kalbi umurunda değil. Kıskanıyorsun.'

'Tabii ki kıskanıyorum. Senin her şeyin var. *Her şeye*, Lincoln. Ve seni bunları çarçur etmeye iten şeyin ne olduğunu anlamıyorum. Eğer arkadaşların sana ayak bağı oluyorsa, onlarla ilişkini kes. Eğer dersler zor geliyorsa, sana yardım edeceğim - seninle geleceğim, yazdığın her ödevi gözden geçireceğim-'

Ama sallanıyordu, gözleri odaklanmamıştı, onu zar zor dinliyordu. "Git ve bana bir konyak getir.

"Lincoln, *neyin var senin?*

"Oh, beni yargılama. Dudakları kıvrıldı. 'Dürüst Letty, parlak Letty, bacaklarının arasındaki boşluk dışında Oxford'da olmalıydı-'

"Beni iğrendiriyorsun.

Lincoln sadece güldü ve arkasını döndü.

'Eve gelme,' d i y e bağırdı arkasından. 'Gitsen daha iyi olur.

Ölsen daha iyi.'

Ertesi sabah bir polis memuru kapılarını çaldı ve buranın Amiral Price'ın evi olup olmadığını ve bir cesedi teşhis etmek için kendileriyle gelip gelemeyeceğini sordu. Şoförün onu hiç görmediğini söylediler. Bu sabah atlar ürkeneye kadar arabanın altında olduğunu bile bilmiyorlarmış. Karanlıktı, yağmur yağıyordu ve Lincoln sarhoştı, yolun karşısına geçiyordu - amiral dava açabilirdi, hakkı olduğu gibi, ama mahkemenin onun tarafında olacağından şüpheliydiler. Bu bir kazaydı.

Bundan sonra Letty tek bir kelimenin gücünden her zaman korkacak ve hayret edecekti. Bir şeyi söylemenin onu nasıl doğru yapabileceğini kanıtlamak için gümüş çubuklara ihtiyacı yoktu.

Babası cenaze töreni için hazırlanırken, Letty Lincoln'ün öğretmenlerine mektup yazdı. Kendi bestelerini de eklemişti.

Kabul edildikten sonra da Oxford'da bin bir türlü aşağılanmaya maruz kaldı. Profesörler onunla sanki aptalmış gibi konuşuyordu. Memurlar sürekli gömleğinin içinden bakmaya çalışıyordu. Fakülte, kadınları yaklaşık iki mil kuzeyde, ev sahibesinin kiracılarını hizmetçilerle karıştırdığı ve süpürme işini yapmayı reddettiklerinde bağırdığı bir binada yaşamaya zorladığı için her derse sinir bozucu derecede uzun bir yürüyüşle gidiyordu. Akademisyenler fakülte partilerinde Robin'in ya da Ramy'nin elini sıkamak için onun yanından geçiyorlardı; eğer o konuşursa, o yokmuş gibi davranıyorlardı. Ramy bir profesörü düzelttiğinde cesur ve zeki, Letty aynı şeyi yaptığında ise sinir bozucu oluyordu. Bodleian'dan bir kitap almak istediğinde izin vermek için Ramy ya da Robin'in yanında olması gerekiyordu. Karanlıkta tek başına ve korkusuzca dolaşmak istiyorsa, bir erkek gibi giyinmeli ve yürümeliydi.

Bunların hiçbirisi sürpriz değildi. Ne de olsa o, delilik kelimesinin rahim kelimesinden türediği bir ülkede yaşayan bir kadın akademisyendi. Bu durum sinir bozucuydu. Arkadaşları her zaman yabancılar olarak karşılaştıkları ayrımcılıktan bahsediyordu, ama neden kimse Oxford'un kadınlara karşı eşit derecede acımasız olduğunu umursamıyordu?

Ama tüm bunlara rağmen, onlara bakın - buradaydılar, gelişıyorlardı, olasılıklara meydan okuyorlardı. Kaleye girmişlerdi. Burada doğumlarını aşabilecekleri bir yerleri vardı. Eğer bunu yakalarlarsa, övülen istisnalardan biri olma fırsatına sahiptiler. Ve neden sonsuz, umutsuzca minnettar olmasınlar ki?

Ama Kanton'dan sonra birdenbire hepsi onun anlayamadığı bir dilde konuşmaya başladı. Letty aniden dışarıda kalmıştı ve buna dayanamıyordu. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın şifreyi çözemiyordu, çünkü ne zaman sorsa aldığı yanıt hep "*Belli değil mi Letty?*" oluyordu. *Görmüyor musun?* Hayır, görmüyordu. Onların ilkelerini saçma, aptallığın zirvesi olarak görüyordu. İmparatorluğun kaçınılmaz olduğunu düşünüyordu. Geleceğin değişmez olduğunu. Ve direniş anlamsızdı.

İnançları onu şaşırtıyordu - neden, diye merak ediyordu, kendinizi bir tuğla duvara çarparsınız?

Yine de onlara yardım etmiş, onları korumuş ve sırlarını saklamıştı. Onları sevmişti. Onlar için ölebilirdi. Ve onlar hakkındaki en kötü şeylere, yetiştirilme tarzının ona düşündürdüğü şeylere inanmamaya çalıştı. Onlar vahşi değildi. Aşağılık değillerdi, yumuşak başlı nankörler de değillerdi. Onlar sadece - ne yazık ki, korkunç bir şekilde - yanlış yönlendirilmişlerdi.

Ama Lincoln'un yaptığı hataları onların da yaptığını görmekten ne kadar nefret ediyordu.

Ne kadar şanslı olduklarını neden göremiyorlardı? Bu kutsal salonlara girmelerine izin verildiği için, sefil yetiştirilme tarzlarından Kraliyet Çeviri Enstitüsü'nün göz kamaştırıcı yüksekliklerine çıkarıldıkları için! Hepsi de Oxford'da bir sınıfa girebilmek için canla başla mücadele etmişti. Bodleian'da oturup Çevirmen Ayrıcalıkları olmadan raflardan isteyemeyeceği kitapları karıştırdığı her gün şansı gözlerini kamaştırıyordu. Letty buraya gelmek için kadere meydan okumuştı; hepsi öyle yapmıştı.

Peki bu neden yeterli değildi? Sistemi yenmişlerdi. Tanrı aşkına, neden onu da kırmayı bu kadar çok istiyorlardı? Neden seni besleyen eli ısıyorsun? Neden her şeyi bir kenara atıyorsun?

Ama söz konusu olan daha büyük şeyler var, dediler ona (küçümseyerek, tepeden bakarak; sanki o bir çocukmuş gibi, sanki hiçbir şey bilmiyormuş gibi). Bu küresel bir adaletsizlik meselesi, Letty. Dünyanın geri kalanının yağmalanması.

Önyargılarını bir kenara bırakmayı, açık fikirli olmayı, onları bu kadar rahatsız eden şeyin ne olduğunu öğrenmeyi tekrar denerdi. Zaman zaman etik değerlerinin sorgulandığını gördü ve kötü bir insan olmadığını kanıtlamak istercesine görüşlerini tekrarladı. Elbette bu savaşı desteklemiyordu. Elbette her türlü önyargıya ve sömürüye karşıydı. Elbette kölelik karşıtlarının yanındaydı.

Elbette barışçıl, saygın ve medeni olduğu sürece değişim için lobi faaliyetlerini destekleyebilirdi.

Ama sonra şantajdan bahsettiler. Adam kaçırmaktan, isyan çıkarmaktan, bir tersaneyi havaya uçurmaktan. Bu kinci, vahşi ve korkunç bir şeydi. Ve buna dayanamıyordu - o korkunç Griffin Lovell'in konuşmasını, gözlerindeki zevk dolu parıltıyı ve Ramy'nin, onun Ramy'sinin başıyla onaylamasını izliyordu. Onun ne hale geldiğine inanamıyordu. Hepsinin dönüştüğü şeye.

Bir cinayeti örtbas etmeleri yeterince korkunç değil miydi? Birkaç cinayete daha mı suç ortağı olması gerekiyordu?

Uyanmak gibiydi, soğuk suyla ıslatılmak gibiydi. Burada ne işi vardı? Neyi eğlendiriyordu? Bu asil bir dövüş değildi, sadece

ortak bir yanılısama.

Bu yolda bir gelecek yoktu. Bunu şimdi anlıyordu. Kandırılmıştı, bu mide bulandırıcı maskaralığın içine çekilmişti ama bunun sadece iki yolu vardı: hapisane ya da cellat. Orada bunu göremeyecek kadar deli olmayan tek kişi oydu. Ve bu onu öldürse de, kararlılıkla hareket etmek zorundaydı - çünkü arkadaşlarını kurtaramıyorsa, en azından kendini kurtarmalıydı.

Yirmi Altıncı Bölüm

Sömürgecilik düşünebilen bir makine, akılla donatılmış bir beden değildir. Çıplak bir şiddettir ve ancak daha büyük bir şiddetle karşılaştığında teslim olur.

FRANTZ FANON, *Yeryüzünün Lanetlileri*, çev. Richard Philcox

Vaults & Garden erzak mahzeninin yanındaki gizli **bir** kapı, elleri ve dizleri üzerinde kıvrılarak geçebilecekleri kadar geniş, sıkışık bir toprak tüneli ortaya çıkardı. Sonsuz gibiydi. Körlemesine el yordamıyla ilerlediler. Robin bir ışık diledi ama ne mumları ne çıraları ne de çakmak taşları vardı; sadece Anthony'nin sözüne güvenebilir ve sürünebilirlerdi, sık nefesleri etraflarında yankılanıyordu. Sonunda tünelin tavanı yukarı doğru eğimlendi ve serin bir hava akımı nemli tenlerini yıkadı. Bir kapı ve ardından bir kol bulana kadar toprak duvarı eşelediler; bunu iterek açtıklarında, yukarıdaki küçük bir ızgaradan sızan ay ışığının aydınlattığı küçük, alçak tavanlı bir oda buldular.

İçeri girdiler ve etraflarına göz kırptılar.

Yakın zamanda buraya biri gelmişti. Masanın üzerinde, dokunulduğunda yumuşacık olacak kadar taze bir somun ekmek ve yanında yarı erimiş bir mum duruyordu. Victoire bir kutu kibrit bulana kadar çekmeceleri karıştırdı ve sonra yanan mumu odaya doğru tuttu. "Demek Griffin'in saklandığı yer burası.

Güvenli oda Robin'e esrarengiz bir şekilde tanıdık gelmişti ama nedenini anlaması biraz zaman aldı. Odanın düzeni - ızgaralı pencerenin altındaki masa, köşeye düzgünce sıkıştırılmış karyola, karşı duvardaki çift kitaplık - Magpie Lane'deki yatakhanelerin tam bir eşiydi. Griffin burada, Oxford'un altında -bilinçli ya da değil- üniversite günlerini yeniden yaratmaya çalışmıştı.

"Sence bu gece burada güvende miyiz? Robin sordu. "Yani - sence-

"Rahatsız görünmüyor. Victoire yavaşça karyolanın kenarına oturdu.

"Bence bilselerdi burayı darmadağın ederlerdi.

"Sanırım haklısın. Onun yanına oturdu. Bacaklarından göğsüne doğru sızan yorgunluğu ancak şimdi hissediyordu. Kaçışlarının tüm adrenalini azalmıştı, şimdi güvendeydiler, toprağın karnında saklanmışlardı. Yere yığılmak ve bir daha uyanmamak istiyordu.

Victoire karyolanın yan tarafına doğru eğildi, orada tatlı suya benzeyen bir fiçı duruyordu. Kıvrılmış bir gömleğin üzerine biraz döktü, sonra da Robin'e uzattı. "Sil.

"Ne?

"Kan var," dedi usulca. "Her yerinde kan var.

Kafasını kaldırdı ve kaçışlarından bu yana ilk kez ona doğru dürüst baktı. "Her *yerinde* kan var.

Yan yana oturdular ve sessizce kendilerini temizlediler. Şaşırtıcı miktarda kirle kaplanmışlardı; önce birer gömlek, sonra bir gömlek daha eskitmişlerdi. Her nasılsa Griffin'in kanı sadece Robin'in ellerine ve kollarına değil, yanaklarına, kulaklarının arkasına ve boynunun kulaklarıyla birleştiği çukurlara da bulaşmış, toz ve kir tabakalarının altında kalmıştı.

Sırayla birbirlerinin yüzlerini sildiler. Bu basit, dokunsal eylem iyi hissettirdi; onlara odaklanacakları bir şey verdi, ağır ve söylenmemiş tüm kelimelerden uzaklaşmalarını sağladı. Onlara ses vermeye çalışmamak iyi hissettiriyordu. Zaten onları ifade edemezlerdi; onlar ayrı ayrı düşünceler değil, kara, boğucu bulutlardı. İkisi de Ramy'yi, Griffin'i, Anthony'yi ve bu dünyadan aniden, vahşice koparılan diğer herkesi düşünüyordu. Ama o keder uçurumuna dokunamıyorlardı. Ona bir isim vermek, onu kelimelerle şekillendirmek ve evcilleştirmek için henüz çok erkendi ve herhangi bir girişim onları ezerdi. Sadece derilerindeki kanı silebilir ve nefes almaya devam etmeye çalışabilirlerdi.

Sonunda kirli paçavraları yere bıraktılar ve duvara, birbirlerine yaslandılar. Nemli hava soğuktu ve şömine de yoktu. Birbirlerine yakın oturdular, çürük battaniyeyi omuzlarına sımsıkı çektiler. İkisinin de konuşması için uzun bir süre geçmesi gerekti.

"Sence şimdi ne yapacağız?" diye sordu Victoire.

Bu kadar ağır bir soru, bu kadar küçük bir sesle dile getirilmişti. Şimdi ne yapabilirlerdi? Babil'i yakmaktan söz etmişlerdi, ama Tanrı aşkına buna nasıl güçleri yetebilirdi? Eski Kütüphane yok edilmişti. Arkadaşları ölmüştü. Onlardan daha cesur ve daha iyi olan herkes ölmüştü. Ama ikisi

hâlâ buradaydı ve arkadaşlarının boş yere ölmediğinden emin olmak onların göreviydi.

"Griffin senin ne yapacağını bildiğini söyledi," dedi Robin. "Ne demek istedi?"

"Sadece müttefikler bulacağımızı," diye fısıldadı Victoire. "Güvenli odaya ulaşabilirsek, bildiğimizden çok daha fazla dostumuz olduğunu."

"Buradayız. Robin anlamsızca etrafı işaret etti. "Burası boş."

Victoire ayağa kalktı. "Oh, böyle yapma."

İpucu bulmak için odayı aramaya başladılar. Victoire dolabı, Robin masayı aldı. Masanın çekmecelerinde yığın yığın Griffin'in notları ve mektupları vardı. Bunları gözlerini kısarak titreyen muma tuttu. Griffin'in İngilizce el yazısını okumak Robin'in göğsünü ağrıtıyordu - Robin'inkine ve babalarınıninkine çok benzeyen sıkışık, örümcekli bir stil. Bu harfler, tüm bu dar, kalın ve kalabalık satırlar, çılgın ama titiz bir yazardan bahsediyordu, Robin'in hiç bilmediği bir Griffin versiyonuna bir bakıştı.

Griffin'in ağı tahmin ettiğinden çok daha genişti. Boston'daki, New York'taki, Kahire'deki, Singapur'daki alıcılara gönderilen yazışmaları gördü. Ama isimler her zaman şifreliydi, her zaman 'Bay Pickwick' ve 'Kral Ahab' gibi bariz edebi göndermeler ya da 'Bay Brown' ve 'Bay Pink' gibi gerçek olamayacak kadar genel İngiliz isimleri.

"Hm. Victoire kaşlarını çatarak küçük bir kâğıt parçasını gözlerine doğru kaldırdı. "Nedir o?"

"Bu bir mektup. Size gönderilmiş."

"Görebilir miyim?"

Zarfı uzatmadan önce bir an tereddüt etti. Zarf ince ve mühürlüydü. Arkasında adı yazılıydı: *Robin Swift*, Griffin'in kuvvetli karalamalarıyla karalanmış. Ama bunu yazacak zamanı ne zaman bulmuştu? Anthony onları Hermes'e getirdikten sonra olamazdı; Griffin o sırada nerede olduklarını bilmiyordu. Ancak Robin Hermes'le bağlarını kopardıktan sonra, Robin onunla hiçbir şey yapmak istemediğini açıkladıktan sonra yazılmış olabilirdi.

"Okuyacak mısın? Victoire sordu."

"Yapabileceğimi sanmıyorum. Mektubu ona geri uzattı. İçindekilerden dehşete düştüğünü hissetti; elinde tutmak bile nefesini hızlandırdı. Kardeşinin yargılamasıyla yüzleşemezdi. Şimdi değil. "Bunu benim için saklar mısın?"

"Ya yardımcı olabilecek bir şeyse?

"Öyle olduğunu sanmıyorum," dedi Robin. 'Bence ... başka bir şey olmalı. Lütfen Victoire - istersen daha sonra okuyabilirsin, ama şu anda bakamam.

Tereddüt etti, sonra katlayıp iç cebine koydu. "Tabii ki.

Griffin'in eşyalarını karıştırmaya devam ettiler. Griffin mektupların yanı sıra etkileyici bir dizi silah da saklamıştı: bıçaklar, garrotlar, birkaç gümüş çubuk ve en az üç tabanca. Robin onlara dokunmayı reddetti; Victoire koleksiyonu inceledi, parmaklarıyla namluları gözden geçirdi, sonra birini seçip kemerine soktu.

"Bunu nasıl kullanacağını biliyor musun?" diye sordu. "Evet," dedi, "Anthony öğretti.

'Harika bir kızsın sen. Sürprizlerle dolu.'

Kadın homurdandı. "Oh, sadece dikkatini vermiyordun.

Ama bağlantıların listesi, diğer güvenli evlere ya da olası müttefiklere dair hiçbir ipucu yoktu. Griffin her şeyi şifrelemiş, o kadar görünmez bir ağ yaratmıştı ki, öldüğünde asla yeniden oluşturulamayacaktı.

"O da ne? Victoire işaret etti.

Kitaplığın tepesinde, neredeyse gizlenecek kadar geriye itilmiş bir lamba vardı.

Robin çılgınca bir umutla ona uzandı - evet, işte oradaydı, dibine gömülü tanıdık gümüş parıltısı. *İşaret, diye* bağırmıştı Anthony. Griffin'in elindeki yanığı, Griffin'in kilometrelerce ötede bile korkunç bir şey olduğunu nasıl bildiğini düşündü.

Gözlerini kısarak çevirdi. 燎. *Liáo*.

Bunu Griffin yapmıştı. *Liáo*, Mandarin dilinde 'yakmak' ya da 'yakmak' anlamına gelebilir.

aydınlatmak'. Bir sinyal lambasına da işaret ediyor olabilir. İlkinin üzerinde ikinci, daha küçük bir gümüş çubuk vardı. *Bēacen*, yazıyordu. Latince gibi görünüyordu ama hafızasını yoklayan Robin tam anlamını ya da kökenini bulamadı. Cermen kökenli olabilir miydi?*

Yine de lambanın işlevini belli belirsiz tahmin edebiliyordu. Hermes bu şekilde iletişim kuruyordu. Ateş aracılığıyla sinyal gönderiyorlardı.

"Sence nasıl çalışıyor?" diye sordu Victoire.

"Belki de hepsi bir şekilde bağlantılıdır. Ona uzattı. "Griffin başımızın belada olduğunu bu şekilde anladı - üzerinde bir tane taşıyor olmalıydı.

"Ama bunlardan başka kimde var?" Elinde çevirdi, parmaklarını buruşmuş fitilin üzerinde gezdirdi. "Sence diğer tarafta kim var?"

"Umarım arkadaşlardır. Sence onlara ne söylemeliyiz?" Bir an için düşündü. "Silahlanma çağrısı.

Ona şöyle bir baktı. "Bunu gerçekten yapıyor muyuz?" "Başka bir seçeneğimiz olduğunu sanmıyorum.

"Bilirsiniz, *sǐ zhū bú pà kāi shuǐ tàng* diye giden bir Çin deyimini vardır.* Ölü domuzlar kaynar sudan korkmaz.'

Ona zayıf bir gülümseme verdi. "Bir peni için, bir pound için.

"Biz yürüyen ölüleriz.

"Ama bizi korkutucu kılan da bu. Lambayı aralarına koydu. "Kaybedecek hiçbir şeyimiz kalmadı.

Kalem ve kâğıt bulmak için masayı karıştırdılar, sonra da mesajlarını yazmaya koyuldular. Lambada kalan yağ tehlikeli bir şekilde azalmış görünüyordu; fitil yanarak bir izmarit haline gelmişti. Mesajlarının mümkün olduğunca kısa ve net olması gerekiyordu. Ne demek istedikleri sorgulanamazdı. Ne söyleyecekleri konusunda anlaştıklarında Victoire mumu lambaya tuttu. Belli belirsiz bir titreme oldu, sonra ani bir vınlama, bir ayak boyunu aşan alevler gözlerinin önünde sıçrayıp dans edene kadar.

İşaretin mekaniğinden emin değillerdi. Robin Mandarin eşleşme çiftini yüksek sesle söylemişti ama sadece ikinci gizemli eşleşme çiftinin yürürlükte kalacak şekilde tasarlanmış olmasını umabilirlerdi. Akıllarına gelen her yöntemi denemek için kapsamlı bir liste hazırlamışlardı. Alevin içine mesajı okudular. Mors alfabesiyle alkışladılar. Kodu tekrarladılar, bu kez alevin içine metal bir çubuk sokarak her nokta ve çizgide titremesini sağladılar. Sonunda, yağ püskürmeye başladığında, kağıdı lambaya yerleştirdiler.

Etkisi hemen görüldü. Ateşin boyutu üç katına çıktı; uzun diller, sanki şeytani bir yaratık sözcükleri yiyip bitiriyormuş gibi kağıdın etrafından dışarıya doğru uzandı ve sonra tekrar içeri girdi. Kağıt yanmadı ya da buruşmadı; sadece yok oldu. Bir an sonra yağ bitti, alevler söndü ve oda karardı.

"Sence bu mu yaptı? Victoire sordu.

"Bilmiyorum. Kimse dinliyor mu onu bile bilmiyorum. Robin lambayı yere bıraktı. Kendini dayanılmaz derecede yorgun hissediyordu, kolları bacakları kurşun gibiydi. Az önce neyi harekete geçirdiklerini bilmiyordu. Bir yanı asla öğrenmek istemiyordu, bu serin, karanlık alanda kıvrılıp kaybolmak istiyordu. Bir görevi vardı.

biliyordu, işi bitirmek için ve yarın geldiğinde, onunla yüzleşmek için kalan gücünü toplayacaktı. Ama şimdilik ölümler gibi uyumak istiyordu. "Sanırım göreceğiz.

Gün ağarırken şehrin öbür ucundaki Eski Kütüphane'ye gizlice gittiler. Binanın etrafında düzinelerce polis duruyordu - belki de geri dönecek kadar aptal biri olup olmadığını görmek için pusuya yatmışlardı. Robin ve Victoire avlunun arkasındaki ormandan dikkatle ilerlediler. Bu aptalcaydı, evet, ama hasarı sayma dürtüsüne karşı koyamadılar. İçeri sızıp biraz erzak alabileceklerini ummuşlardı ama polisin varlığı bunu başaramayacakları kadar yoğundu.

Bunun yerine tanıklık etmeye geldiler, çünkü risklere rağmen birilerinin ihanetin görüntüsünü hatırlaması gerekiyordu. Birinin kaybı kaydetmesi gerekiyordu.

Eski Kütüphane tamamen yok olmuştu. Tüm arka kısım havaya uçmuş, açık bir yara kütüphanenin çıplak iç kısmını acımasız ve aşağılayıcı bir şekilde ortaya çıkarmıştı. Raflar yarı çıplaktı. Patlamalarda yanmamış olan kitaplar, Robin'in tahminine göre, Babel'in kendi akademisyenleri tarafından incelenmek üzere taşınmak üzere el arabalarıyla binanın dört bir yanına yığılmıştı. Bu çalışmaların çoğunun gün ışığına çıkacağından şüpheliydi.

Tüm o harika, orijinal araştırmalar, ilham verebileceklerinden korkulduğu için imparatorluk arşivlerinde saklandı.

Ancak yaklaştığında molozların arasında hâlâ cesetlerin yattığını gördü. Düşen tuğlaların altında yarı gömülü soluk bir kol gördü. Kömürleşmiş bir kaval kemiğine takılı bir ayakkabı tokası gördü. Eski Kütüphane'nin yan tarafında siyah, toza bulanmış bir saç yığının gördü. Altındaki yüzü göremeden arkasını döndü.

"Cesetleri temizlememişler. Başının döndüğünü hissetti.

Victoire elini ağzına götürdü. "Aman Tanrım."

"Cesetleri temizlememişler-

Ayağa kalktı. Ne yapacağını bilmiyordu - onları teker teker ormana mı çekecekti? Mezarlarını kütüphanenin hemen yanına mı kazacaktı? En azından açık, bakan gözlerinin üzerine bir bez mi örtecekti? Bilmiyordu ama onları orada, açıkta ve savunmasız bırakmak çok yanlış geliyordu.

Ama Victoire onu ağaçların arkasına çekmeye başlamıştı bile. "Yapamayız, yapamayacağımızı biliyorsun-

"Orada öylece yatıyorlar - Anthony, Vimal, *Ramy*-

Onları morga götürmemişlerdi. Üstlerini bile örtmemişlerdi. Ölülerini düştükleri yerde, tuğlaların ve sayfaların üzerinde kanlar içinde bırakmışlar, kütüphaneyi kazmaya giderken etraflarından dolaşmışlardı. Bu onların küçük intikamları mıydı, bir ömür boyu verdikleri rahatsızlığın cezası mı? Yoksa umurlarında değil miydi?

Dünya yıkılmalı, diye düşündü. Biri bunun hesabını vermeli. Birinin kanı akmalı. Ama Victoire onu geldikleri yöne doğru çekti ve Victoire'ın kurbanı benzer tutuşu onu çatışmaya girmekten alıkoyan tek şey oldu.

'Burada bizim için hiçbir şey yok,' diye fısıldadı. 'Vakit geldi Robin. Gitmemiz gerek.'

Devrim için iyi bir gün seçmişlerdi.

Dönemin ilk günüydü ve Oxford'da havanın aldatıcı bir şekilde muhteşem olduğu nadir günlerden biriydi; sıcaklığı, Hilary'nin kaçınılmaz olarak getirdiği amansız yağmur ve karla karışık yağmurdan daha fazla güneş ışığı ve neşe vaat ediyordu. Her şey masmavi gökyüzü ve bahar rüzgârlarının coşkulu ipuçlarından ibaretti. Bugün herkes içeride olacaktı - öğretim üyeleri, mezun bursiyerler ve öğrenciler - ve kule lobisi müşterilerden boş olacaktı, çünkü bu yıl Babel dönemin ilk haftasında yeniden raflara yerleştirme ve tadilat nedeniyle kapalıydı. Hiçbir sivil çapraz ateş altında kalmayacaktı.

O halde soru, kuleye nasıl girileceğiydi.

Öylece ön kapıya kadar yürüyüp içeri giremezlerdi. Yüzleri Londra'nın dört bir yanındaki gazetelerde yer alıyordu; Oxford'da her şey örtbas edilmiş olsa bile, akademisyenlerden bazıları kesinlikle biliyordu. Ön kapıda hâlâ yarım düzine polis vardı. Ve şimdiye kadar Profesör Playfair onlara ait olduğunu gösteren kan şişelerini yok etmişti.

Yine de ellerinde üç avantaj vardı: Griffin'in dikkat dağıtıcı *patlaması*, görünmezlik çubuğu ve kapının etrafındaki korumaların malzemeleri dışarıda değil içeride tutmak için tasarlanmış olması. Bu sonuncu gerçek sadece bir teoriydi ama güçlü bir teoriydi. Bildikleri kadarıyla korumalar girişte değil, sadece çıkışta devreye giriyordu. Biri kapıyı açık tuttuğu sürece hırsızlar her zaman içeri rahatça girebilmişti; sorun olan çıkmaktı.*

Ve eğer bugün burada yapmak istediklerini yapsalardı, kuleden çok uzun bir süre ayrılamazlardı.

Victoire derin bir nefes aldı. "Hazır mısınız?"

Başka bir yol yoktu. Bütün gece kafa patlatmışlar ve bir sonuç alamamışlardı. Artık harekete geçmekten başka yapacak bir şey yoktu.

Robin başını salladı.

"*Explōdere*," diye fısıldadı ve Griffin'in çubuğunu yeşilin üzerine fırlattı.

Hava paramparça oldu. Bar zararsızdı, Robin teoride bunu biliyordu ama yine de çıkardığı ses korkunçtu, şehirlerin yıkılma, piramitlerin çökme sesiydi. Kaçmak, güvenli bir yer bulmak için bir içgüdü hissetti ve bunun sadece zihninde beliren gümüş olduğunu bilmesine rağmen, diğer yöne doğru koşmamak için her dürtünün üstesinden gelmek zorunda kaldı.

"Gidelim," diye ısrar etti Victoire, onun kolunu çekiştirerek.

Beklendiği gibi, polisler yeşil alanın karşısına geçmişti; kapı bir avuç akademisyenin arkasında sallanarak kapanıyordu. Robin ve Victoire hızla kaldırıma çıktılar, mührün etrafından dolandılar ve arkalarından içeri girdiler. Robin eşikten adımlarını atarken nefesini tuttu ama sirenler çalmadı, tuzaklar kurulmadı. İçerideydiler; güvendeydiler.

Lobi her zamankinden daha kalabalıktı. O zaman mesajları görülmüş müydü? Bu insanlardan bazıları çağrılarına cevap vermek için mi gelmişti? Kimin Hermes'in yanında olup olmadığını bilmesine imkân yoktu; bakışlarıyla karşılaşan herkes işlerine devam etmeden önce ona aynı ilgisiz, kibar baş hareketini yaptı. Her şey çok saçma bir şekilde normal geliyordu. Burada kimse dünyanın yıkıldığını bilmiyor muydu?

Rotunda'nın karşısında Profesör Playfair ikinci kat balkonuna yaslanmış, Profesör Chakravarti ile sohbet ediyordu. Profesör Chakravarti bir şaka yapmış olmalıydı, çünkü Profesör Playfair güldü, başını salladı ve lobiye baktı. Robin'in bakışlarıyla karşılaştı. Gözleri irileşmişti.

Profesör Playfair merdivenlere doğru koşarken Robin lobinin ortasındaki bir masanın üzerine atladı.

"Beni dinleyin!" diye bağırdı.

Kalabalık kule ona aldırış etmedi. Victoire yanına tırmandı, elinde Profesör Playfair'in sınav sonuçlarını duyurmak için kullandığı tören çanı vardı. Çanı başının üzerine kaldırdı ve üç kez öfkeyle salladı. Kule sessizliğe gömüldü.

"Teşekkür ederim," dedi Robin. "Ah. Eee. Bir şey söylemem gerekiyor. Kendisine bakan bu kadar çok yüzü görünce zihni bir anda karardı. Birkaç saniye boyunca sadece gözlerini kırıştırdı, dilsiz ve şaşkındı, ta ki sonunda kelimeler diline geri gelene kadar. Derin bir nefes aldı. "Kuleyi kapatıyoruz.

Profesör Craft lobinin önüne doğru ilerledi. "Bay Swift, Tanrı aşkına ne yapıyorsunuz?"

"Bekleyin," dedi Profesör Harding. 'Burada olmamanız gerekiyordu, Jerome dedi ki-'

"Bir savaş var," diye ağzından kaçırdı Robin. Kelimeler ağzından çıkarken yüzünü buruşturdu; çok beceriksizce ve ikna edici değildi. Bir konuşma hazırlamıştı ama birdenbire sadece önemli noktaları hatırlayabildi ve bunlar da yüksek sesle söylerken bile saçma geliyordu. Lobide ve yukarıdaki katların balkonlarında, birbirini izleyen kuşku, eğlence ve kızgınlık ifadeleri gördü. Merdivenlerin dibinde nefes nefese kalmış olan Profesör Playfair bile tedirgin olmaktan çok şaşkın görünüyordu. Robin başının döndüğünü hissetti. Kusmak istiyordu.

Griffin onları nasıl zorlayacağını bilirdi. Griffin bir hikâye anlatıcısıydı, gerçek bir devrimciydi; emperyal yayılmanın, suç ortaklığının, suçluluğun ve sorumluluğun gerekli resmini bir avuç yürek parçalayıcı cümleyle çizebilirdi. Ama Griffin burada değildi ve Robin'in yapabileceği en iyi şey ölü kardeşinin ruhunu yönlendirmektir.

"Parlamento Kanton'a askeri harekatı tartışıyor. Sesini yükseltmeye, odada her zamankinden daha fazla yer kaplamaya zorladı. 'Ticaret şirketlerinin açgözlülüğünden başka haklı bir gerekçe yok. Çinlilere silah zoruyla afyon satmayı planlıyorlar ve kohortumun yolculuğu sırasında diplomatik bir fiyaskoya neden olmak da bunun için bir bahane.

İşte, mantıklı bir şey söylemişti. Kulenin etrafında sabırsızlık yerini meraka ve şaşkınlığa bıraktı.

"Parlamentonun bizimle ne ilgisi var?" diye sordu Hukuk bölümündeki arkadaşlardan biri - Coalbrook ya da Conway ya da onun gibi bir şey.

'Britanya İmparatorluğu bizim yardımımız olmadan hiçbir şey yapamaz,' dedi Robin. 'Silahlarına, gemilerine güç veren çubukları biz yazıyoruz. Tahakküm bıçaklarını biz parlatıyoruz. Anlaşmalarını biz hazırlıyoruz. Eğer yardımımızı çekersek, Parlamento Çin'e karşı harekete geçemez-'

Coalbrook ya da Conway, 'Bunun nasıl bizim sorunumuz olduğunu hala anlamıyorum' dedi.

"Bu bizim sorunumuz çünkü bu işin arkasında profesörlerimiz var," diye araya girdi Victoire. Sesi titrekti ama yine de Robin'inkinden daha yüksek, daha emindi. 'Gümüşleri tükeniyor, tüm ülke bütçe açığı veriyor ve bazı öğretim üyelerimiz bunu düzeltmenin yolunun yabancı bir pazara afyon enjekte etmek olduğunu düşünüyor. Bunu kabul ettirmek için her şeyi yapacaklar; bunu sızdırmaya çalışan insanları öldürüyorlar. Anthony Ribben'i öldürdüler-'

Profesör Craft, 'Anthony Ribben denizde öldü,' dedi.

"Hayır, yapmadı," dedi Victoire. 'Saklanıyordu, İmparatorluk'un tam da bunu yapmasını engellemek için çalışıyordu. Onu geçen hafta vurdular. Ve Vimal Srinivasan, Ilse Dejima ve Cathy O'Neill - Jericho'ya gidin, köprüyü geçtikten sonra ormanın arkasındaki eski binaya gidin ve enkazı, cesetleri göreceksiniz ...'

Bu mırıldanmalara yol açtı. Vimal, Ilse ve Cathy fakültede çok sevilen kişilerdi. Fısıltılar arttı; artık orada olmadıkları belliydi ve kimse nerede olduklarını açıklayamıyordu.

Profesör Playfair, "Bunlar çıldırmış," diye tersledi. Repliklerini hatırlayan bir aktör gibi soğukkanlılığını yeniden kazanmıştı. Dramatik ve suçlayıcı bir parmakla ikisini işaret etti. 'Delirmişler, bir grup isyancı hırsızla birlikte çalışıyorlar, hapiste olmaları gerekir-'

Ancak bu, salon için Robin'in hikâyesinden daha da zor bir durum gibi görünüyordu. Profesör Playfair'in genellikle çok ilgi çekici olan gür sesi, bunun tam tersi bir etki yaratarak bunun sadece bir tiyatro oyunu gibi görünmesine neden oldu. Üçünün ne hakkında konuştuğuna dair başka kimsenin en ufak bir fikri yoktu; dışarıdan bakıldığında sanki hepsi bir gösteri yapıyor gibiydi.

"Richard Lovell'a ne olduğunu bize neden anlatmıyorsunuz? Profesör Playfair talep etti. "Nerede o? Ona ne yaptınız?"

'Richard Lovell bu savaşın mimarlarından biri,' diye bağırdı Robin. 'İngiliz casuslarından askeri istihbarat almak için Kanton'a gitti, Palmerston ile doğrudan temas halinde-'

"Ama bu çok saçma," dedi Profesör Craft. 'Bu doğru olamaz, bu -'

"Belgelerimiz var," dedi Robin. O zaman aklından şu geçti Kağıtlar artık kesinlikle yok edilmiş ya da el konulmuştu ama yine de bir retorik olarak işe yarıyordu. 'Alıntılarımız, kanıtlarımız var - hepsi orada. Bunu yıllardır planlıyordu. Playfair de işin içinde, ona sorun-'

"Yalan söylüyor," dedi Profesör Playfair. 'Saçmalıyor Margaret, çocuk çıldırmış-'

"Ama delilik tutarsızdır. Profesör Craft kaşlarını çatarak ikisi arasında bir ileri bir geri baktı. "Yalanlar da kendine hizmet eder. Bu hikâyenin kimseye, özellikle de bu ikisine bir faydası yok," dedi Robin ve Victoire'ı göstererek, 've tutarlı.

"Seni temin ederim, Margaret-

"Profesör. Robin doğrudan Profesör Craft'a seslendi. 'Profesör, lütfen - savaş istiyor, bunu yıllardır planlıyor. Gidip ofisine bakın. Profesör Lovell'ın ofisine. Kağıtlarını karıştırın. Hepsi orada.

"Hayır," diye mırıldandı Profesör Craft. Kaşları çatıldı. Gözleri Robin ve Victoire'ın üzerinde gezindi ve bir şey fark eder gibi oldu - içi boş yorgunlukları, belki de omuzlarının sarkması ya da kemiklerinden sızan keder. "Hayır, sana inanıyorum. . . ' Döndü. "Jerome? Biliyor muydun?

Profesör Playfair bir an durakladı, sanki rol yapmaya devam etmeye değil değmeyeceğini düşünüyordu. Sonra ofladı pufladı. 'Bu kadar şaşırılmış gibi davranmayın. Bu kuleyi neyin yönettiğini biliyorsun. Güç dengesinin değişmesi gerektiğini biliyordun, bütçe açığı konusunda bir şeyler yapmamız gerektiğini biliyordun-'

'Ama masum insanlara savaş ilan etmek-'

'Çizgiyi çekeceğiniz yer burasıymış gibi davranmayın,' dedi. 'Diğer her şeyde iyiydin - Çin'in tüketicileri dışında dünyaya sunabileceği pek bir şey yok gibi. Neden biz-' Durdu. Hatasını fark etmiş gibiydi, az önce onların hikayesini doğrulamıştı.

Artık çok geçti. Kuledeki atmosfer değişti. Şüphencilik buharlaştı. Kızgınlık, bunun bir maskaralık, bir histeri nöbeti değil, gerçek bir şey olduğunun farkına varılmasına dönüştü.

Gerçek dünya kuleye çok nadiren müdahale ediyordu. Onunla ne yapacaklarını bilmiyorlardı.

"Bu dili zenginleştirmek için diğer ülkelerin dillerini kullanıyoruz. Robin konuşurken kulenin etrafına baktı. Kendi kendine, Profesör Playfair'i ikna etmeye çalışmadığını, odadakilere hitap etmesi gerektiğini hatırlattı. 'Bize ait olmayan o kadar çok bilgiyi alıyoruz ki. En azından bunun olmasını engelleyebiliriz. Etik olan tek şey bu.

"O halde ne planlıyorsunuz?" diye sordu Matthew Houndslow. Sesi düşmanca değildi; sadece kararsız ve şaşkındı. 'Dediğiniz gibi artık Parlamento'nun elinde, peki nasıl-'

"Greve gidiyoruz.

Evet, şimdi ayakları yere sağlam basıyordu; işte cevabını bildiği bir soru. Çenesini kaldırdı, sesine Griffin ve Anthony'nin tüm otoritesini katmaya çalıştı. "Kuleyi kapattık. Bugünden itibaren lobiye hiçbir müşteri girmeyecek. Kimse gümüş külçe üretmeyecek, satmayacak ya da bakımını yapmayacak. Teslim olana kadar İngiltere'nin tüm çeviri hizmetlerini reddediyoruz - ve teslim olacaklar, çünkü bize *ihtiyaçları var*. Bize her şeyden daha çok ihtiyaçları var. Bu da

nasıl kazanacağımızı.' Durakladı. Oda sessizdi. Onları ikna edip edemediğini, yüzlerindeki isteksiz ifadeyi mi yoksa inanmazlığı mı anlayamadığını söyleyemedi. "Bakın, eğer hepimiz-

"Ama kulenin güvenliğini sağlamanız gerekir. Profesör Playfair kısa ve acımasız bir kahkaha attı. "Yani, hepimizi zapt etmeniz gerekir.

"Sanırım öyle," dedi Victoire. "Sanırım şu anda bunu yapıyoruz. Ardından çok komik bir duraklama geldi, çünkü bir bina yavaş yavaş Oxford bilginleri, bundan sonra olacakların bir güç meselesi olduğunu düşünüyorlardı.

"Sen. Profesör Playfair kapıya en yakın öğrenciyi işaret etti. 'Git ve polisleri çağır, içeri al-'

Öğrenci yerinden kıpırdamadı. İkinci sınıf öğrencisiydi - İbrahim, diye hatırladı Robin, Mısır'dan gelen bir Arap akademisyen. İnanılmaz derecede genç görünüyordu, bebek yüzlü bir çocuktı; ikinci sınıflar her zaman bu kadar genç miydi? İbrahim önce Robin ve Victoire'a, sonra da kaşlarını çatarak Profesör Playfair'e baktı. "Ama efendim. . .'

"Yapma," dedi Profesör Craft ona, tam o sırada bir çift üçüncü sınıf öğrencisi aniden çıkışa yöneldi. Biri İbrahim'i bir rafa doğru itti. Robin kapıya gümüş bir çubuk fırlattı. "Patla, patla. Büyük, korkunç bir gürültü lobiyi doldurdu; bu kez çığlık çığlığa bir uluma. Üçüncü sınıflar korkmuş tavşanlar gibi kapıdan kaçıştılar.

Robin ön cebinden bir gümüş çubuk daha çıkardı ve başının üzerinde salladı.

"Richard Lovell'ı bununla öldürdüm. Bu sözlerin ağzından çıktığına inanamıyordu. Bu konuşan kendisi değildi; bu konuşan Griffin'in hayaletiydi, daha cesur, daha çılgın olan kardeş, iplerini çekmek için yeraltı dünyasına uzanıyordu. "Eğer biri bana doğru bir adım atarsa ve yardım çağırmaya kalkarsa, onu yok ederim.

Hepsi çok korkmuş görünüyordu. Ona inandılar.

Bu onu endişelendiriyordu. Her şey çok kolay olmuştu. Daha fazla direnişle karşılaşacağından emindi ama oda tamamen sakin görünüyordu. Profesörler bile kıpırdamıyordu; gerçekten de Profesör Leblanc ve De Vreese bir masanın altında top ateşine hazırlanır gibi birbirlerine sokulmuşlardı. Onlara jig dansı yapmalarını, kitaplarının sayfalarını tek tek yırtmalarını söyleyebilirdi ve onlar da itaat ederlerdi.

Şiddetle tehdit ettiği için itaat edeceklerdi.

Rol yapma düşüncesinin onu daha önce neden bu kadar korkuttuğunu hatırlayamıyordu. Griffin haklıydı - engel mücadele etmek değil, bunun mümkün olduğunu hayal edememek, güvenli olana sarılma dürtüsü ve

hayatta kalınabilir statüko. Ama artık tüm dünya menteşelerinden kurtulmuştu. Her kapı ardına kadar açıldı. Artık fikirler dünyasını aşmış, eylem dünyasına geçmişlerdi ve bu Oxford öğrencilerinin tamamen hazırlıksız olduğu bir şeydi.

"Tanrı aşkına," diye tersledi Profesör Playfair. "Biri onları yakalasın.

Bir avuç yüksek lisans öğrencisi öne çıktı, kararsız görünüyorlardı. Hepsi Avrupalıydı, hepsi beyazdı. Robin başını eğdi. "Hadi bakalım.

Bundan sonra olanlar onurlu değildi, asla büyük kahramanlık ve cesaret destanlarının yanında rafa kaldırılmayacaktı. Çünkü Oxford'un akademisyenleri korunaklı ve şımartılmış, kanla lekelenmiş savaş alanlarını pürüzsüz ve narin ellerle yazan koltuk teorisyenleriydi. Babil'in ele geçirilmesi, soyut olanla somut olanın beceriksizce ve aptalca çarpışmasıydı. Adamlar masaya yaklaştı, tereddütlü kollarla uzandılar. Robin onları tekmeleyerek uzaklaştırdı. Çocuklara tekme atıyormuş gibi hissetti, çünkü saldırgan olamayacak kadar korkuyorlardı ve onu gerçekten incitecek kadar çaresiz ya da öfkeli değillerdi. Ne yapmak istediklerinden bile emin değil gibiydiler - onu aşağı çekmek, bacaklarını tutmak ya da sadece ayak bileklerini sıyırmak - ve bu yüzden misilleme darbeleri de benzer şekilde göstermelikti. Hepsi bir kavgayı oynuyorlardı, amatör oyunculara bir sahne yönü verilmişti: *mücadele*.

"Victoire!" diye bağırdı.

Akademisyenlerden biri arkasındaki masaya tırmanmıştı. Etrafında döndü. Bilgin bir an duraksadı, ona yukarıdan aşağıya baktı ve sonra bir yumruk attı. Ama sanki eylemi sadece teorik olarak biliyormuş gibi, sadece bileşenlerini biliyormuş gibi vurdu - *ayaklarını dik, kolunu geri çek, yumruğunu uzat*. Mesafesini yanlış hesaplamıştı - etkisi Victoire'ın omzuna hafif bir vuruştan başka bir şey olmadı. Victoire sol ayağıyla vurdu. Adam iki büklüm oldu ve sızlanmaya başladı.

"Dur!

Arbede sona erdi. Profesör Playfair bir şekilde bir silah edinmişti.

"Kesin şu saçmalığı. Silahı Robin'e doğrulttu. "Kesin şunu hemen.

"Devam et," diye nefes aldı Robin. Bu saçma cesaret kaynağının nereden geldiği hakkında hiçbir fikri yoktu ama en ufak bir korku hissetmiyordu. Silah, her nasılsa, gerçek olmaktan çok soyut görünüyordu, mermi ona dokunmaktan tamamen acizdi. "Devam et, sana meydan okuyorum.

Profesör Playfair'in korkaklığı üzerine, silah kullanabileceği ama tetiği çekmeyeceği gerçeği üzerine kumar oynuyordu. Profesör Playfair, tıpkı

diğer tüm Babil bilginleri gibi ellerini kirletmekten nefret ederdi. Ölümcül tuzaklar tasarladı - kılıçları asla kendisi kullanmadı. Ve bir adamı gerçekten öldürmek için ne kadar irade ya da panik gerektiğini bilmiyordu.

Robin arkasına dönmedi, Victoire'ın ne yaptığını görmek için bakmadı. O biliyordu. Kollarını iki yana açarak gözlerini Profesör Playfair'inkilere kilitledi. "Ne olacak?

Profesör Playfair'in yüzü gerildi. Parmakları hareket etti ve Robin gerildi, tam o sırada bir el silah sesi duyuldu.

Profesör Playfair geriye doğru savruldu, ortası kıpkırmızı kesildi. Çılgınlık kulenin etrafında patladı. Robin omzunun üzerinden geriye baktı. Victoire, Griffin'in tabancalarından birini indirdi, duman dalları yüzünün etrafında kıvrılıyordu, gözleri kocaman olmuştu.

"İşte," diye nefes aldı, göğsü kabarmıştı. "Şimdi hepimiz nasıl bir his olduğunu biliyoruz. Profesör De Vreese aniden koridorun karşısına fırladı. Birdenbire koridora fırladı.

Profesör Playfair'in silahı. Robin masadan aşağı atladı ama çok uzaktaydı - ama sonra Profesör Chakravarti kendini Profesör De Vreese'in yanına attı. Bir *hışım*la yere düştüler ve güreşmeye başladılar - sakar, beceriksiz bir görüntü, iki göbekli, orta yaşlı profesör yerde yuvarlanıyor, cüppeleri bellerinin üzerinde sallanıyordu. Robin, Profesör Chakravarti'nin Profesör De Vreese'in elindeki silahı çekip almasını ve onu dağınık bir şekilde tutmasını hayretle izledi.

"Efendim?

Profesör Chakravarti nefes nefese, "Mesajınızı aldım," dedi. "Çok iyi iş çıkardınız.

Profesör De Vreese dirseğini Profesör Chakravarti'nin burnuna dayadı. Profesör Chakravarti geri sıçradı. Profesör De Vreese tuttuğu yerden kurtuldu ve güreş yeniden başladı.

Robin silahı yerden aldı ve Profesör De Vreese'e doğrulttu.

"Ayağa kalk," diye emretti. 'Ellerini başının üzerine koy.

"Onu nasıl kullanacağını bilmiyorsun," diye alay etti Profesör De Vreese.

Robin silahı avizeye doğrulttu ve tetiği çekti. Avize patladı; cam parçaları lobiye saçıldı. Sanki kalabalığın içine ateş etmiş gibiydi; herkes çılgılık attı ve irkildi. Profesör De Vreese döndü ve koşmaya başladı ama bileği masanın ayağına takıldı ve geriye, poposunun üzerine devrildi. Robin, tıpkı Griffin'in ona gösterdiği gibi mermi yatağını sıfırladı ve silahı bir kez daha Profesör De Vreese'e doğrulttu.

'Bu bir tartışma değil,' diye açıkladı. Tüm vücudu titredi, ateş etmeyi ilk öğrendiğinde hissettiği aynı vahşi enerjiyle kızardı. 'Bu bir ele geçirme. Başka denemek isteyen var mı?

Kimse hareket etmedi. Kimse konuşmadı. Hepsi dehşet içinde geri çekildi. Bazıları ağlıyordu; bazıları ellerini ağızlarına kapatmıştı, sanki çığlıklarını bastırmanın tek yolu buymuş gibi. Ve hepsi onu izliyor, bundan sonra ne olacağını dikte etmesini bekliyordu.

Bir an için kuledeki tek ses Profesör Playfair'in iniltisiydi.

Omzunun üzerinden Victoire'a baktı. O da en az kendisi kadar şaşkın görünüyordu; silahı yanında gevşekçe duruyordu. Aslında ikisi de buraya kadar gelmeyi beklemiyordu. Bugünle ilgili hayalleri kaos içeriyordu: şiddetli ve yıkıcı bir son direniş; büyük olasılıkla ölümle sonuçlanacak bir çatışma. Fedakârlığa hazırdılar; kazanmaya hazır değillerdi.

Ama kule Griffin'in her zaman tahmin ettiği gibi çok kolay bir şekilde ele geçirilmişti. Ve şimdi galipler gibi davranmaları gerekiyordu.

Robin, 'Babil'den hiçbir şey çıkamaz,' dedi. 'Gümüş işleme aletlerine kilit koyuyoruz. Şehirdeki rutin bakımı durduruyoruz. Makinenin durmasını bekleyeceğiz ve bizden önce teslim olmalarını umacağız. Bu sözlerin nereden geldiğini bilmiyordu ama kulağa hoş geliyordu. 'Bu ülke biz olmadan bir ay bile dayanamaz. Onlar boyun eğene kadar saldıracağız.

Profesör Craft, 'Askerleri üzerinize salacaklar,' dedi.

"Ama yapamazlar," dedi Victoire. 'Bize dokunamazlar. Kimse bize dokunamaz. Bize çok ihtiyaçları var.

Ve bu, Griffin'in şiddet teorisinin anahtarı, neden kazanabilecekleriydi. Sonunda bunu çözmüşlerdi. Griffin ve Anthony'nin mücadelelerinde kendilerine bu kadar güvenmelerinin, kolonilerin İmparatorluğu yenebileceklerine ikna olmalarının nedeni buydu. İmparatorluğun çıkarılmaya ihtiyacı vardı. Şiddet sistemi şok etti, çünkü sistem kendini yamyamlaştırıp hayatta kalamazdı. İmparatorluğun eli kolu bağlıydı, çünkü kâr elde ettiği şeyleri yerle bir edemezdi. Ve o şeker tarlaları gibi, o pazarlar gibi, o isteksiz emek bedenleri gibi, Babil de bir varlıktı. Britanya'nın Çinceye, Arapçaya, Sanskritçeye ve sömürgeleştirdiği topraklardaki tüm dillere ihtiyacı vardı. Britanya kendisine zarar vermeden Babil'e zarar veremezdi. Ve böylece Babil tek başına, inkar edilen bir varlık olarak, İmparatorluğu durma noktasına getirebilirdi.

"O zaman ne yapacaksınız?" diye sordu Profesör De Vreese. "Bizi sürekli rehin mi tutacaksınız?"

"Umarım bize katılırsın," dedi Robin. 'Ama katılmazsanız, kuleyi terk edebilirsiniz. Önce polisi uzaklaştırın, sonra teker teker çıkabilirsiniz. Kimse kuleden bir şey almayacak - üzerinizde ne varsa onunla çıkacaksınız.* Durakladı. "Ve eğer giderseniz kan şişelerinizi yok etmek zorunda kalacağımızı anladığınızdan eminim.

Sözlerini bitirir bitirmez bir sürü insan kapıya doğru hareket etti. Sayıları sayarken Robin'in kalbi sıkıştı. Düzinelerce kişi gidiyordu - tüm Klasikçiler, tüm Avrupacılar ve neredeyse tüm öğretim üyeleri. Profesör Playfair, Profesör De Vreese ve Profesör Harding'in arasına rezil bir şekilde asılmış, hâlâ inleyerek dışarı taşınıyordu.

Geriye sadece altı akademisyen kalmıştı: Profesör Chakravarti, Profesör Craft, iki lisans öğrencisi - İbrahim ve Juliana adında küçük bir kız - ve sırasıyla Hukuk ve Edebiyat alanlarında çalışan Yusuf ve Meghana adında iki yüksek lisans öğrencisi. Renkli yüzler, kolonilerden gelen yüzler, Profesör Craft hariç.

Ama bu işe yarayabilir. Kulenin kontrolünü ellerinde tutarlarsa yetenek üzerindeki hakimiyetlerini feda edebilirlerdi. Babil, ülkedeki gümüş işleme kaynaklarının en yoğun olduğu yerdi: Grammatikalar, gravür kalemleri, kibrit çifti defterleri ve referans malzemeleri. Dahası, *gümüş*. Profesör Playfair ve diğerleri başka bir yerde ikincil bir çeviri merkezi kurabilirlerdi, ancak ülkenin gümüş işçiliğini sürdürmek için ihtiyaç duydukları her şeyi hafızadan yeniden oluşturabilseler bile, kulenin işlevlerini kopyalamak için gerekli ölçekte malzeme edinmeleri haftalar, belki de aylar alırdı. O zamana kadar oylama çoktan gerçekleşmiş olurdu. O zamana kadar, eğer her şey planlandığı gibi giderse, ülke çoktan dize getirilmiş olacaktı.

"Şimdi ne olacak?" diye mırıldandı Victoire.

Masadan kalkarken Robin'in kafasına kan hücum etti. "Şimdi dünyaya neler olacağını anlatacağız.

Öğle vakti Robin ve Victoire sekizinci kattaki kuzey balkonuna tırmandılar. Balkon büyük ölçüde dekoratifti, temiz havaya ihtiyaç duyma kavramını asla içselleştirememiş bilginler için tasarlanmıştı. Kimse oraya adım atmıyordu ve kapı neredeyse paslanmıştı. Robin itti, çerçeveye sertçe yaslandı. Kapı aniden açıldığında dışarı fırladı ve

Dengesini yeniden sağlamadan önce kısa, dehşet verici bir an boyunca çöküntüye doğru eğildi.

Oxford onun altında çok küçük görünüyordu. Bir oyuncak bebek evi, gerçek dünyayla hiçbir zaman gerçekten ilişki kurmak zorunda kalmayacak çocuklar için gerçek dünyanın küçük bir taklidi. Jardine ve Matheson gibi adamların dünyayı böyle mi gördüklerini merak etti - küçücük, manipüle edilebilir. İnsanlar ve yerler onların çizdiği çizgilerin etrafında mı hareket ediyordu? Onlar tepindiğinde şehirler paramparça oluyor muydu?

Aşağıda, kulenin önündeki taş basamaklar alev alev yanıyordu. Kulede kalan sekiz bilgin hariç hepsinin kan şişeleri tuğlalara vurulmuş, kullanılmayan lambalardan dökülen yağla ıslatılmış ve ateşe verilmişti. Bu kesinlikle gerekli değildi; önemli olan tek şey şişelerin kuleden çıkarılmasıydı - ama Robin ve Victoire tören konusunda ısrar etmişlerdi. Profesör Playfair'den performansın önemini öğrenmişlerdi ve bu ürkütücü gösteri bir açıklama, bir uyardı. Şato basılmış, büyücü dışarı atılmıştı.

"Hazır mısın? Victoire bir yığın kâğıdı çöküntünün üzerine koydu. Babel'in kendi matbaası yoktu, bu yüzden sabahı o yüz broşürün her birini zahmetle kopyalayarak geçirmişlerdi. Bildiri hem Anthony'nin koalisyon kurma söyleminden hem de Griffin'in şiddet felsefesinden ödünç alınmıştı. Robin ve Victoire seslerini birleştirmişlerdi - biri adalet için mücadelede kolları birleştirmek için anlamlı bir çağrı, diğeri onlara karşı çıkanlara tavizsiz bir tehdit - niyetlerinin açık ve özlü bir duyurusu haline getirdiler.

Bizler, Kraliyet Çeviri Enstitüsü öğrencileri olarak, İngiltere'nin Çin'e karşı hukuksuz bir savaş düşüncesini durdurmasını talep ediyoruz. Bu hükümetin düşmanlık başlatma kararlılığı ve bu kararlılığın nedenlerini açığa çıkarmaya çalışanlara yönelik acımasız baskısı göz önüne alındığında, sesimizi duyurmak için taleplerimiz karşılanana kadar Enstitü'nün tüm çeviri ve gümüş işleme hizmetlerini durdurmaktan başka seçeneğimiz kalmamıştır. Bundan böyle grevimizi ilan ediyoruz.

Ne kadar ilginç bir kelime, diye düşündü Robin, *vurmak*.* Aklına çekiçlerin sivri uçlara çarpmasını, bedenlerin kendilerini hareketsiz bir güce karşı fırlatmasını getiriyordu. Kendi içinde kavramın paradoksunu barındırıyordu; eylemsizlik ve şiddetsizlik yoluyla, kişinin güvendiği kişilere uyum sağlamayı reddetmenin yıkıcı sonuçlarını kanıtlayabilirdi.

Altlarında Oxforlular neşeli bir şekilde yollarına devam ediyorlardı. Kimse başını kaldırıp bakmadı; kimse şehrin en yüksek noktasına yaslanmış iki öğrenciyi görmedi. Sürgündeki çevirmenler görünürde yoktu; Playfair polisi aradıysa bile, henüz harekete geçmeyi seçmemişlerdi. Şehir sakinliğini koruyor, yaklaşmakta olan şeyden habersizdi.

Oxford, sizden bizimle birlikte olmanızı istiyoruz. Grev önümüzdeki günlerde şehir için büyük zorluklara neden olacaktır. Öfkenizi, böyle bir grevi tek çaremiz haline getiren hükümete yöneltmenizi istiyoruz. Sizden adalet ve hakkaniyetin yanında durmanızı istiyoruz.

Broşürlerde, İngiliz ekonomisine gümüş akışının sadece Çin ve sömürgeler için değil, İngiltere işçi sınıfı için de açık tehlikeleri dile getiriliyordu. Robin kimsenin bu kadarını okumasını beklemiyordu. Şehrin grevlerini desteklemesini beklemiyordu; tam tersine, gümüş işi bozulmaya başladığında, onlardan nefret edeceklerini umuyordu.

Ama kule aşılmazdı ve nefretlerinin bir önemi yoktu. Önemli olan tek şey, yaşadıkları rahatsızlığın nedenini anlamış olmalarıydı.

"Londra'ya varmaları ne kadar sürer sence?" diye sordu Victoire.

"Saatler," dedi Robin. "Sanırım buradan kalkan ilk trene ulaşırlar.

Paddington'a."

Bir devrim için en beklenmedik yeri seçmişlerdi. Oxford faaliyetlerin merkezi değil, akademik alan hariç her alanda İngiltere'nin geri kalanından onlarca yıl geride kalmış bir sığınaktı. Üniversite, akademisyenlerin kendilerini geçmiş beş yüzyıldan herhangi birinde hayal edebilecekleri, skandalların ve kargaşanın o kadar az olduğu bir antik çağ kalesi olarak tasarlanmıştı ki, Christ Church'te yorucu derecede uzun bir vaazın sonuna doğru bir kızıl göğüs şarkı söylemeye başladığında Üniversite Koleji bültenine dönüşüyordu.

Ancak Oxford iktidarın merkezi olmasa da, iktidarın sahiplerini yetiştirmiştir. İmparatorluğu onun mezunları yönetiyordu. Belki de şu anda birileri işgal haberiyle Oxford İstasyonu'na koşuyordu. Birileri bunun öneminin farkına varacak, bunun önemsiz bir öğrenci oyunu değil, ulusal öneme sahip bir kriz olduğunu görecekti. Birileri bunu Bakanlar Kurulu ve Lordlar Kamarası'nın önüne getirecekti. Bundan sonra ne olacağına Parlamento karar verecekti.

"Devam et. Robin Victoire'a başıyla işaret etti. Onun klasik telaffuzu kendisinininkinden daha iyiydi. "Uçuşlarını görelim.

"*Polemikós*," diye mırıldandı, yığının üzerinde bir çubuk tutarak.
'Polemik.

Discutere. Tartışın.'

Yığını çıkıntıdan aşağı itti. Broşürler uçuşmaya başladı. Rüzgâr onları şehrin üzerinde uçurdu; kulelerin ve kulelerin üzerinden sokaklara, avlulara ve bahçelere indirdi; bacalardan aşağı uçtular, ızgaralardan geçtiler, açık pencerelerden içeri süzıldüler. Paltolara yapışarak, yüzlerde çırpınarak, çantalara ve evrak çantalarına ısrarla yapışarak karşılaştıkları herkese saldırıyorlardı. Çoğu sinirlenerek onları bir kenara iterdi. Ancak birkaçı onları alır, grevcilerin manifestosunu okur, bunun Oxford, Londra ve İmparatorluk için ne anlama geldiğini yavaş yavaş fark ederdi. Ve sonra kimse onları görmezden gelemeyecekti. O zaman tüm dünya bakmak zorunda kalacaktı.

"Sen iyi misin? Robin sordu.

Victoire bir heykel gibi kıpırdamadan durmuş, gözlerini broşürlere dikmiş, sanki kendini bir kuşa dönüştürüp onların arasında uçmaya ikna edebilecekmış gibi bakıyordu. "Neden olmayayım ki?

"Ben - bilirsin.

"Çok komik. Onunla göz göze gelmek için dönmedi. 'Vurmasını bekliyorum, ama basitçe - asla vurmuyor. Seninle olduğu gibi değil.

"Aynı şey değildi. Onu rahatlatacak, olduğundan başka bir şeymiş gibi gösterecek kelimeler bulmaya çalıştı. "Nefsi müdafaaydı. Hâlâ hayatta olabilir, belki de - yani, öyle olmayacak-'

"Anthony içindi," dedi çok sert bir sesle. "Ve bu konu hakkında son kez konuşmak istiyorum.

Yirmi Yedinci Bölüm

*Senin ektiğin tohumu, başkası biçer;
Bulduğun serveti başkası saklar;
Dokuduğun elbiseleri, bir başkası
giyer; Dövdüğün silahları, bir başkası
taşır.*

PERCY BYSSHE SHELLEY, 'İngiltere'nin Erkeklerine Şarkı'

O öğleden sonraki ruh hali gergin bir endişeydi. Bir karınca yuvasını tekmeleyen çocuklar gibi, şimdi sonuçlarının ne kadar korkunç olacağını görmek için korkuyla izliyorlardı. Saatler geçmişti. Kaçan profesörler şimdiye kadar şehrin politika yapıcılarıyla irtibat kurmuş olmalıydılar. Londra o broşürleri çoktan okumuştı. Tepkiler nasıl bir şekil alacaktı? Hepsi yıllarını kulenin nüfuz edilemezliğine güvenerek geçirmişti; kulenin koşulları şimdiye kadar onları her şeyden korumuştı. Yine de, sanki acımasız bir misilleme için dakikaları geri sayıyorlarmış gibi hissediyorlardı.

"Polis memurlarını göndermek zorundalar," dedi Profesör Craft. 'İçeri giremeseler bile. Mutlaka bir tutuklama girişimi olacaktır. Grev için değilse bile, o zaman-' Victoire'a baktı, gözlerini kırıştırdı ve devam etti.

Kısa bir sessizlik oldu.

Profesör Chakravarti, 'Grev de yasadışıdır' dedi. '1825 tarihli İşçilerin Birleşmesi Yasası, sendikaların ve loncaların grev yapma hakkını bastırmaktadır.

Robin, "Biz bir lonca değiliz," dedi.

Hukuk bölümünde çalışan Yusuf, "Aslında öyleyiz," dedi. 'Bu kuruluş belgelerinde var. Babel mezunları ve öğrencileri kurumsal bağlılıkları nedeniyle Çevirmenler Birliği'ni oluşturuyor, bu nedenle teknik bir konuya girmek isterseniz, grev yaparak yasayı ihlal etmiş oluyoruz.

Birbirlerine baktılar ve sonra hepsi birden kahkahalarla gülmeye başladılar.

Ancak iyi niyetleri çabuk kayboldu. Grevleri ile sendikalar arasındaki ilişki hepsinin ağzında kötü bir tat bıraktı, çünkü 1830'ların işçi ajitasyonları - doğrudan sendikaların bir sonucu olarak

gümüş sanayi devrimi - büyük bir başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Ludditler ya ölmüş ya da Avustralya'ya sürgün edilmişti. Lancashire iplikçileri bir yıl içinde açlıktan ölmek için tekrar çalışmak zorunda kaldılar. Swing İsyancıları, harman makinelerini parçalayarak ve ahırları ateşe vererek ücretlerde ve çalışma koşullarında geçici bir iyileşme sağlamışlardı, ancak bunlar derhal geri alındı; bir düzineden fazla isyancı asıldı ve yüzlercesi Avustralya'daki ceza kolonilerine gönderildi.

Bu ülkedeki grevciler hiçbir zaman geniş bir halk desteği kazanamadılar, çünkü halk sadece modern yaşamın tüm kolaylıklarını, bu kolaylıkların nasıl elde edildiğini bilmenin suçluluğu olmadan istiyordu. Ve diğer grevcilerin - hem de beyaz grevcilerin - başarısız olduğu yerde çevirmenler neden başarılı olsunlardı ki?

Umut etmek için en azından bir neden vardı. Hızla ilerliyorlardı. Luddite'leri makineleri parçalamaya iten toplumsal güçler ortadan kalkmamıştı. Sadece daha da kötüleşmişlerdi. Gümüşle çalışan dokuma ve iplik makineleri giderek ucuzluyor ve yaygınlaşıyor, fabrika sahipleri ve finansörler dışında kimseyi zenginleştirmiyordu. Her yıl daha fazla insanı işsiz bırakıyor, daha fazla aileyi yoksul bırakıyor ve insan gözünün takip edebileceğinden daha hızlı çalışan makinelerde daha fazla çocuğu sakat bırakıyor ve öldürüyorlardı. Gümüş kullanımı eşitsizlik yaratıyordu ve her ikisi de son on yılda İngiltere'de katlanarak artmıştı. Ülke dikiş yerlerinden ayrılıyordu. Bu sonsuza kadar devam edemezdi.

Ve Robin onların saldırısının farklı olduğuna ikna olmuştu. Etkileri daha büyüktü, üstünü örtmek daha zordu. Babel'in alternatifi yoktu, grev kırıncı yoktu. Onların yaptığını başka kimse yapamazdı. Britanya onlar olmadan işleyemezdi. Parlamento buna inanmadıysa, yakında öğreneceklerdi.

Akşama kadar hâlâ hiçbir polis ortaya çıkmamıştı. Bu cevapsızlık onları şaşırtmıştı. Ancak çok geçmeden lojistik sorunlar - yani erzak ve kalacak yer - eldeki daha acil meseleler haline geldi. Artık kulede uzunca bir süre kalacakları ve grevlerinin net bir bitiş tarihi olmadığı açıktı. Bir noktada yiyecekleri tükenecekti.

Bodrum katında, Enstitü temizlik personelini ücretsiz olarak barındırmayı bırakmadan önce bir zamanlar hizmetlilerin yaşadığı, nadiren kullanılan küçük bir mutfak vardı. Geç saatlere kadar çalışan akademisyenler ara sıra bir şeyler atıştırmak için alt kata inerlerdi. Dolaplara bir göz atınca, fındık, konserve, yok edilemez çay bisküvileri ve yulaf lapası için kuru yulaf gibi bozulmayan malzemelerin yeterli miktarda olduğu görüldü. Bu

fazla değildi ama bir gecede açlıktan ölmezlerdi. Ve yıllarca süren fakülte etkinliklerinden ve bahçe partilerinden arta kalan çok sayıda şarap şişesi buldular.

Juliana ve Meghana şişeleri üst kata çıkarmayı önerdiğinde Profesör Craft, "Kesinlikle olmaz," dedi. 'Onları geri koyun. Aklımızı başımızda tutmamız gerekiyor.

"Zaman geçirmek için bir şeye ihtiyacımız var," dedi Meghana. 'Ve eğer açlıktan öleceksek, sarhoş da olabiliriz.

'Bizi açlıktan öldürmeyecekler,' dedi Robin. 'Ölmemize izin veremezler. Bize zarar veremezler. Mesele de bu zaten.

'Öyle bile olsa,' dedi Yusuf. 'Şehri ele geçirme niyetimizi daha yeni ilan ettik. Sıcak bir kahvaltı için öylece dolaşabileceğimizi sanmıyorum, değil mi?

Kafalarını dışarı çıkarıp bakkala sipariş de veremiyorlardı. Kasabada hiç arkadaşları yoktu, dış dünyayla bağlantılarını sağlayacak kimse de yoktu. Profesör Craft'ın Reading'de bir erkek kardeşi vardı ama ona mektup ulaştırmanın bir yolu o l m a d ı ğ ı g i b i , kuleye gıda maddesi götürmesinin de güvenli bir yolu yoktu. Ve Profesör Chakravarti'nin Hermes'le çok sınırlı bir ilişkisi olduğu ortaya çıktı - üst fakülte ile olan bağları onu daha derin bir ilişki için çok riskli hale getirdikten sonra, ancak genç fakülteye terfi ettikten sonra iş e a l ı n m ı ş t ı - ve Hermes'i sadece isimsiz mektuplar ve bırakma noktaları aracılığıyla tanıyordu. İşaretlerine başka kimse yanıt vermemişti. Bildikleri kadarıyla geriye bir tek onlar kalmıştı. 'Siz ikiniz kuleye girmeden önce bunu düşünmediniz ve Profesör Chakravarti, "Etrafta silah mı sallıyorsunuz?" diye sordu.

Robin utanarak, "Biraz dikkatimiz dağılmıştı," dedi.

Victoire, "Biz - gerçekten, ilerledikçe uyduruyorduk," dedi. "Ve fazla zamanımız da yoktu.

"Devrim planlamak senin güçlü yanlarından biri değil. Profesör Craft burnunu çekti. "Yulafla ne yapabileceğime bakacağım.

Çok geçmeden bir dizi başka sorun ortaya çıktı. Babil'de akan su ve kapalı tuvaletler vardı ama duş alacak yer yoktu. Kimsenin fazladan giysisi yoktu ve elbette çamaşır yıkama olanakları da yoktu - hepsinin çamaşırları görünmez izciler tarafından yıkanılıyordu. Sekizinci katta bulunan ve yüksek lisans öğrencileri tarafından gayri resmi bir uyku alanı olarak kullanılan tek bir karyola dışında, kendi paltoları dışında yatak, yastık, çarşaf ya da geceleri rahat bir yatak olabilecek herhangi bir şey yoktu.

Profesör Chakravarti, morallerini düzeltmek için cesur bir girişimde bulunarak, "Şöyle düşünün," dedi. 'Kim bir kütüphanede yaşamayı hayal etmez ki? İçinde bulunduğumuz durumun belli bir romantizmi yok mu? Aramızda kim tamamen engelsiz bir zihin yaşamından çekinir ki?

Görünüşe göre kimse bu fanteziyi paylaşmıyordu.

"Akşamları sıvışamaz mıyız?" diye sordu Juliana. 'Gece yarısından sonra gizlice çıkıp sabaha dönebiliriz, kimse fark etmez-'

"Bu çok saçma," dedi Robin. 'Bu bir tür -isteğe bağlı gündüz aktivitesi değil-'

'Kokacağız,' dedi Yusuf. "İğrenç olacak. 'Yine de sürekli girip çıkamayız-'

"Sadece bir kez o zaman," dedi İbrahim. 'Sadece erzak için-'

"Kesin şunu," diye tersledi Victoire. 'Kesin şunu, hepiniz, olur mu? Hepimiz Kraliyet'e karşı ihaneti seçtik. Bir süre daha rahatsız olacağız.

Saat on buçukta Meghana lobiden koşarak çıktı ve nefes nefese Londra'nın bir telgraf gönderdiğini duyurdu. Makinenin etrafına doluştular ve Profesör Chakravarti'nin mesajı alıp yazıya dökmesini endişeyle izlediler. Bir an için gözlerini kırıştırdı ve sonra, "Bize aşağı yukarı "defolun gidin" dediler," dedi.

"Ne? Robin telgrafa uzandı. "Başka bir şey yok mu?

'LÜTFEN KULEYİ NORMAL İŞ DURAĞINA TEKRAR AÇIN'

Profesör Chakravarti'yi okuyun. "Hepsi bu kadar. "İmzalı bile değil mi?

Profesör Chakravarti, "Bunun doğrudan Dışişleri Bakanlığı'ndan geldiğini varsayabilirim," dedi. 'Bu saatte özel mesaj almazlar.

"Playfair'den hiç haber yok mu? Victoire sordu.

"Sadece bir satır," dedi Profesör Chakravarti. "Hepsi bu kadar.

Dolayısıyla Parlamento taleplerini karşılamayı ya da ciddiye almayı reddetmişti. Belki de grevin bu kadar kısa sürede, gümüş eksikliği etkisini göstermeden bir yanıt vereceğini ummak aptalcaydı ama en azından Parlamento'nun tehdidi kabul edeceğini ummuşlardı. Milletvekilleri tüm bunların kendiliğinden geçeceğini mi düşünüyorlardı? Genel bir paniği önlemeye mi çalışıyorlardı? Bu yüzden mi tek bir polis bile kapıyı çalmamıştı, bu yüzden mi dışarıdaki yeşil alan hiç olmadığı kadar sakin ve boştu?

"Şimdi ne olacak? Juliana sordu.

Kimsenin bir cevabı yoktu. Kendilerini, öfke nöbeti geçiren ama çabalarının karşılığını alamayan küçük çocuklar gibi huysuz hissetmekten alamıyorlardı. Bu kadar zahmete karşılık bu kadar kısa bir cevap - hepsi çok acınası görünüyordu.

Telgraf makinesinin etrafında birkaç dakika daha oyalandılar, daha iyi haberlerle canlanmasını umuyorlardı - Parlamento'nun büyük endişe duyduğunu, gece yarısı bir tartışma çağrısı yaptıklarını, protestocu kalabalıkların savaşın iptal edilmesini talep etmek için Trafalgar Meydanı'na akın ettiğini. Ama iğne hareketsiz kaldı. Teker teker aç ve moralsiz bir şekilde üst kata çıktılar.

Gecenin geri kalanında Robin ara sıra çatıya çıkıp şehre bakıyor, herhangi bir değişiklik ya da huzursuzluk belirtisi olup olmadığını kontrol ediyordu. Ama Oxford sakin ve rahatsız edilmemişti. Broşürleri sokakta ezilmiş, ızgaralara sıkışmış, hafif gece esintisinde anlamsızca çırpınıyordu. Kimse onları temizleme zahmetine bile girmemişti.

O gece, paltoların ve yedek önlüklerin altında büzüşerek yığınların arasında yataklarını hazırlarken birbirlerine söyleyecek çok az şeyleri vardı. O öğleden sonranın neşeli atmosferi kaybolmuştu. Hepsi aynı dile getirilmeyen, özel korkuyu, bu grevin kendilerini lanetlemekten başka bir işe yaramayacağına ve çığlıklarının affetmeyen karanlıkta duyulmayacağına dair ürpertici bir dehşeti yaşıyordu.

Magdalen Kulesi ertesi sabah düştü.

Hiçbiri bunu tahmin etmemişti. Ne olduğunu ancak daha sonra, iş emri defterlerini kontrol ettikten ve bunu önlemek için ne yapabileceklerini fark ettikten sonra anladılar. Oxford'un en yüksek ikinci binası olan Magdalen Kulesi, on sekizinci yüzyıldan beri, yüzyıllar süren toprak erozyonu temellerini yedikten sonra ağırlığını desteklemek için gümüşle kolaylaştırılmış mühendislik hilelerine güveniyordu. Babel akademisyenleri her altı ayda bir, bir kez Ocak ayında ve bir kez de Haziran ayında kulenin desteklerine rutin bakım yapıyorlardı.

Felaketi takip eden saatlerde, son on beş yıldır iki yılda bir yapılan bu takviyeleri denetleyenin Profesör Playfair olduğunu ve bu prosedürlerle ilgili notlarının, Magdalen Tower'ın yaklaşan randevusunu bile hatırlamayan sürgündeki Babel fakültesinin erişemeyeceği şekilde ofisinde kilitli olduğunu öğreneceklerdi. Posta kutularında, şehrin paniğe kapılmış üyelerinden gelen bir mesaj telaşı bulacaklardı

Profesör Playfair'i önceki akşam bekleyen ve ancak ertesi gün hastanede yattığını, afyonla dolu olduğunu ve bilincinin yerinde olmadığını öğrenen konsey. Konsey üyelerinden birinin sabahın erken saatlerini Babel'in kapısını çılgınca çalarak geçirdiğini öğreneceklerdi; ancak hiçbirini onu ne duymuş ne de görmüştü, çünkü koğuşlar içerideki akademisyenleri rahatsız edebilecek tüm ayak takımını dışarıda tutuyordu.

Bu arada Magdalen Kulesi'nin saati de dolmuştu. Saat tam dokuzda kulenin dibinde bir gümbürtü başladı ve tüm şehre yayıldı. Babel'de kahvaltı sırasında çay fincanları takırdamaya başladı. Pencerelelere koşup uzaktaki tek bir bina dışında hiçbir şeyin belirgin bir şekilde sallanmadığını görene kadar bir deprem yaşadıklarını düşündüler.

Sonra çatıya koşular ve teleskoptan gördüklerini anlatan Profesör Craft'ın etrafında toplandılar. "Bu - bu parçalanıyor.

Artık değişiklikler çıplak gözle görülebilecek kadar büyüktü. Kiremitler çatıdan yağmur damlaları gibi damlıyordu. Kulelerin büyük parçaları sıyrıldı ve yere düştü.

Victoire kimsenin cesaret edemediği bir şey sordu. "Sence içeride biri var mıdır?

Eğer öyleyse, en azından dışarı çıkmak için yeterli zamanları vardı. Bina on beş dakikadır sallanıyordu. Bu onların etik savunmasıydı; alternatifleri düşünmelerine izin vermediler.

Saat dokuzu yirmi geçe kulenin on çanı da aynı anda, ritimsiz ve ahenksiz bir şekilde çalmaya başladı. Sesleri gittikçe yükseliyor, korkunç bir seviyeye ulaşıyor gibiydi; Robin'in çığlık atma isteği uyandıran bir aciliyetle kreşendoya ulaştılar.

Ardından kule, temeline tekme atılmış bir kumdan kale gibi basit ve temiz bir şekilde çöktü. Binanın yıkılması on saniyeden az sürdü, ancak gümbürtünün dinmesi neredeyse bir dakika sürdü. Magdalen Kulesi'nin bir zamanlar durduğu yerde büyük bir tuğla, toz ve taş yığını vardı. Ve bu bir şekilde hoştu, sinir bozucu derecede hoştu çünkü çok korkunçtu, çünkü her şeyin nasıl hareket etmesi gerektiğine dair kuralları ihlal ediyordu. Şehrin ufkunun bir anda bu kadar dramatik bir şekilde değişebilmesi hem nefes kesici hem de dehşet vericiydi.

Robin ve Victoire ellerini birbirine kenetleyerek izlediler. "Bunu biz yaptık," diye mırıldandı Robin.

"En kötüsü bu bile değil," dedi Victoire ve onun sevindiğini mi yoksa korktuğunu mu anlayamadı. "Bu sadece başlangıç.

Yani Griffin haklıydı. Yapılması gereken buydu: bir güç gösterisi. Eğer insanlar sözlerle kazanılamazsa, yıkımla ikna edilebilirlerdi.

Onlara göre Parlamento'nun teslim olmasına artık sadece saatler kalmıştı. Çünkü bu grevin tahammül edilemez olduğunun kanıtı değil miydi? Şehrin, kulenin hizmet vermeyi reddetmesine dayanamayacağını?

Profesörler o kadar iyimser değildi.

Profesör Chakravarti 'Bu işleri hızlandırmayacak' dedi. 'Olsa olsa yıkımı yavaşlatır - artık tetikte olmaları gerektiğini biliyorlar' dedi.

'Ama bu gelecek şeylerin habercisi,' dedi İbrahim. 'Değil mi? Sırada ne var? Radcliffe Kütüphanesi mi? Sheldonian mı?'

Profesör Craft, 'Magdalen Kulesi bir kazaydı,' dedi. 'Ama Profesör Chakravarti haklı. Bu, geri kalanları tetikte tutacak ve bizim durdurduğumuz etkileri örtbas edecek. Artık zamana karşı bir yarış var - kesinlikle başka bir yerde yeniden toplanmış olacaklar ve biz konuşurken yeni bir çeviri merkezi inşa etmeye çalışıyor olacaklar-'

"Bunu yapabilirler mi?" diye sordu Victoire. 'Kuleyi ele geçirdik. Tüm bakım kayıtları, aletler elimizde-'

"Ve gümüşler," dedi Robin. 'Bütün gümüşler bizde.

Profesör Craft, 'Bu zamanla canımızı yakacak ama kısa vadede en kötü açıkları kapatmayı başaracaklar,' dedi. 'Bizi bekleyecekler - en fazla bir hafta lapa yiyeceğiz Swift, sonra ne olacak? Açlıktan ölecek miyiz?

'O zaman işleri hızlandıralım,' dedi Robin.

"Bunu nasıl yapmayı öneriyorsun?" diye sordu Victoire.

"Rezonans.

Profesör Chakravarti ve Profesör Craft bakiştılar. "Bunu nereden biliyor?" diye sordu Profesör Craft.

Profesör Chakravarti suçlu bir omuz silkme hareketi yaptı. "Ona göstermiş olabilirim. "Anand!

"Oh, ne zararı vardı? 'Şey,

bu, açıkça-'

"Rezonans nedir? Victoire sordu.

"Sekizinci katta," dedi Robin. 'Gidelim, sana göstereyim. Uzak barlar böyle korunur, dayanıklılık için yapılmamış olanlar. Merkezden çevreye. Eğer merkezi kaldırırsak, o zaman kesinlikle bozulmaya başlarlar, değil mi?

"Ahlaki bir çizgi var," dedi Profesör Craft. 'Hizmetlerin, kaynakların engellenmesi - bu bir şeydir. Ama kasıtlı sabotaj-'

Robin alay etti. 'Bunun için etik saçları mı ayırıyoruz? *Bu mu?*'

Profesör Chakravarti, 'Şehir çalışmayı durduracak,' dedi. 'Ülke. Kıyamet kopar.'

"Ama bizim *istediğimiz* de bu-

Profesör Chakravarti, "Tehdidi inandırıcı kılacak kadar hasar istiyorsunuz," dedi. "Ve daha fazlasını değil.

"O zaman birkaçını birden çıkaralım. Robin ayağa kalktı. Kararını vermişti. Bu konuyu daha fazla tartışmak istemiyordu ve hiçbirinin de istemediğini görebiliyordu; çok endişeliydiler ve çok korkuyorlardı. Sadece birinin onlara ne yapmaları gerektiğini söylemesini istiyorlardı. 'Teker teker, genel fikri anlayana kadar. Hangilerini seçmek istersiniz?

Profesörler reddetti. Robin rezonans çubuklarını kendi başlarına sökmenin onlar için çok zor olduğundan şüpheleniyordu, çünkü yaptıklarının sonuçlarını çok iyi biliyorlardı. Masumiyet ya da en azından cehalet yanılmasını korumaları gerekiyordu. Ama başka bir itirazda bulunmadılar ve böylece o akşam Robin ve Victoire birlikte sekizinci kata çıktılar.

"Bir düzine kadar, ne dersin? Victoire önerdi. "Her gün bir düzine, bakalım büyütmemiz gerekecek mi?

"Başlangıç için belki iki düzine," dedi Robin. Odada yüzlerce çubuk olmalıydı. İçinden hepsini tekmelemek, bir tanesini alıp diğerlerini devirmek için kullanmak geldi. "Dramatik olmak istemiyor muyuz?

Victoire ona alaycı bir bakış fırlattı. "Dramatik olmak var, bir de pervasız olmak var.

"Tüm bu çaba pervasızca.

'Ama *birinin* ne yapacağını bile bilmiyoruz-'

"Sadece dikkatlerini çekmemiz gerektiğini söylüyorum. Robin avucunun içine bir yumruk bastırdı. "Bir gösteri istiyorum. Armageddon *istiyorum*. Bizi dinleyene kadar her gün bir düzine Magdalen Kulesi'nin yıkılacağını düşünmelerini istiyorum.

Victoire kollarını kavuşturdu. Robin onun gözlerinin kendisini arama şeklinden hoşlanmamıştı, sanki yüksek sesle itiraf etmek istemediği bir gerçeği yakalamış gibiydi.

"Burada yaptığımız şey intikam değil. Kaşlarını kaldırdı. "Açık olalım diye söylüyorum.

O zaman Profesör Playfair'den bahsetmemeyi tercih etti. "Bunu biliyorum Victoire. "İyi o zaman. Başıyla onayladı. "İki düzine.

"*Başlangıç* için iki düzine. Robin uzandı ve en yakındaki rezonans çubuğunu sabitlendiği yerden çekti. Şaşırtıcı bir kolaylıkla dışarı kaydı. Biraz direnç, kırılmayı simgeleyen bir ses ya da dönüşüm beklemişti. "Bu kadar basit mi?

Bir imparatorluğun temelleri ne kadar ince, ne kadar kırılgan. Merkezi alırsanız geriye ne kalır? Soluk soluğa bir çevre, temelsiz, güçsüz, köklerinden kesilmiş.

Victoire elini rastgele uzatıp ikinci bir çubuk, sonra da üçüncü bir çubuk çıkardı. "Sanırım göreceğiz.

Ve sonra, iskambil kağıtlarından bir ev gibi, Oxford çökmeye başladı.

Bozulmanın hızı şaşırtıcıydı. Ertesi gün tüm çan kulesi saatleri durdu, hepsi sabah tam 6.37'de dondu. O gün öğleden sonra şehrin üzerine büyük bir koku yayıldı. Meğer lağım sularının akışını kolaylaştırmak için gümüş kullanılmış ve bu gümüşler şimdi kıpırdamayan bir çamur kütlesi halinde olduğu yerde kalmış. O akşam Oxford karanlığa gömüldü. Önce bir lamba direği yanıp sönmeye başladı, sonra bir diğeri, sonra bir diğeri, ta ki High Street'teki tüm ışıklar sönene kadar. Sokaklarına gaz lambalarının yerleştirilmesinden bu yana geçen yirmi yıl içinde ilk kez Oxford geceyi siyah bir örtüyle geçirdi.

"Siz ikiniz orada ne *yaptınız*?" diye hayret etti İbrahim.

"Sadece iki düzine çıkardık," dedi Victoire. 'Sadece iki düzine, peki nasıl -'

Profesör Chakravarti, "Babil bu şekilde çalışmak üzere tasarlandı" dedi. 'Şehri mümkün olduğunca Enstitü'ye bağımlı hale getirdik. Barları aylar yerine sadece birkaç hafta dayanacak şekilde tasarladık, çünkü bakım randevuları para getiriyor. Bu, fiyatları şişirmenin ve yapay olarak talep yaratmanın bedeli. Her şey çok güzel işliyor, ta ki işlemeyene kadar.

Üçüncü günün sabahında ulaşım aksamaya başladı. İngiltere'deki arabaların çoğu hız kavramıyla oynayan çeşitli kibrit çiftleri kullanıyordu. Modern İngilizcede *hız* kelimesi, sürat duygusuna özgüdür, ancak bir dizi yaygın ifadenin - *Tanrı yardımcınız olsun*, iyi yolculuklar - kanıtladığı gibi, Latince *spēs'ten* türeyen ve 'umut etmek' anlamına gelen kök anlamı, iyi talih ve başarı ile, daha geniş anlamda bir kişinin hedefini aramakla, büyük mesafeleri aşmakla ilişkilendirilmiştir.

hedefe ulaşmak. Latince ya da nadiren Eski Slavca kullanılan hıza dayalı eşleştirme çiftleri, arabaların kaza riski olmadan daha hızlı seyahat etmesini sağlıyordu.

Ancak sürücüler çubuklara çok alışmışlardı ve bu nedenle başarısız olduklarında düzeltme yapmadılar. Kazalar çoğaldı. Oxford'un yolları devrilen vagonlar ve virajları çok dar alan taksilerle tıkanı. Cotswolds'da sekiz kişilik küçük bir aile doğrudan bir vadiye yuvarlandı çünkü sürücü arkasına yaslanmaya ve zorlu dönüşlerde kontrolü atlara bırakmaya alışmıştı.

Posta sistemi de durma noktasına geldi. Yıllardır, özellikle ağır yükleri olan Royal Mail kuryeleri, üzerinde Fransızca-İngilizce *parcelle-parcel* eşleştirmesi bulunan çubuklar kullanıyordu. Hem Fransızca hem de İngilizce'de bir zamanlar *parcel*, *bir mülkü* oluşturan toprak parçalarını ifade etmek için kullanılıyordu, ancak her ikisinde de bir iş kalemini ima edecek şekilde evrim geçirdiğinde, Fransızca'da küçük parçalılık çağrışımını korurken, İngilizce'de sadece bir paket anlamına geliyordu. Bu çubuğun posta arabasına sabitlenmesi, kolilerin gerçek ağırlıklarının çok altında görünmesine neden oluyordu. Ama şimdi bu arabalar, alışkın olduklarının üç katı yük altında zorlanan atlarla, yolun ortasında çöküyordu.

"Sence bunun bir sorun olduğunu henüz fark etmediler mi? Robin dördüncü gün talep etti. 'Yani, insanların bunun kendiliğinden ortadan kalkmayacağını anlamaları ne kadar sürecek?

Ama kulenin içinden bunu söylemek imkansızdı. Ne Oxford ne de Londra'daki kamuoyunu, komik bir şekilde hâlâ her sabah kapıya teslim edilen gazeteler dışında ölçmenin hiçbir yolu yoktu. Cotswold ailesinin trajedisini, trafik kazalarını ve ülke çapındaki kurye yavaşlamasını bu şekilde öğrenmişlerdi. Ancak Londra gazeteleri, 'prestijli Kraliyet Çeviri Enstitüsü'ndeki bazı 'iç karışıklıklar' hakkındaki kısa bir duyuru dışında, Çin'e karşı savaştan ya da grevden neredeyse hiç bahsetmiyordu.

"Susturuluyoruz," dedi Victoire acımasızca. "Bunu bilerek yapıyorlar.

Ama Parlamento olayları daha ne kadar sessiz tutabileceğini düşünüyordu? Beşinci sabah, korkunç derecede uyumsuz bir sesle uyandılar. Neler olup bittiğini anlamak için defterleri biraz karıştırmak gerekti. Oxford'un en gürültülü çanı olan Christ Church'ün Büyük Tom'u her zaman biraz kusurlu bir Si bemol notası çalmıştı. Ancak sesini düzenleyen gümüş işçiliği artık çalışmıyordu ve Büyük Tom artık yıkıcı, ürkütücü bir inilti çıkarıyordu. Tarafından

O öğleden sonra St Martin's, St Mary's ve Osney Abbey'deki çan sesleri de bu koroya katıldı.

Babel'in koğuşları sesi biraz engellese de, o akşam hepsi duvarlardan sızan sürekli, korkunç bir mırıltıyla yaşamayı öğrenmişti. Uyumak için kulaklarına pamuk takıyorlardı.

Çanlar bir yanılsamanın cenaze ağıtıydı. Rüya gibi kuleleri olan şehir artık yoktu. Oxford'un çöküşü gözle görülebiliyordu - çürüyen zencefilli bir ev gibi her geçen saat çöktüğü görülebiliyordu. Oxford'un gümüşe ne kadar derinden bel bağladığı, çeviri ekibinin sürekli emeği ve yurtdışından çektiği yetenekler olmadan nasıl hemen dağıldığı ortaya çıktı. Bu, çevirinin gücünden daha fazlasını ortaya çıkardı. Şaşırtıcı bir şekilde, başka ülkelerden çalınan kelimeler olmadan ekmek pişirmek ya da bir yerden başka bir yere güvenli bir şekilde gitmek gibi temel şeyleri yapmayı başaramayan İngilizlerin katıksız bağımlılığını ortaya çıkardı.

Ve yine de bu sadece başlangıçtı. Bakım defterlerinin sonu gelmiyordu ve henüz sökülmeyi bekleyen yüzlerce rezonans çubuğu vardı.

"Bu işin nereye kadar gitmesine izin verecekler?" sorusunu kulenin içinde sorup duruyorlardı. Çünkü hepsi, şehrin bu grevin ardındaki gerçek nedeni hala kabul etmemiş olmasına, Parlamento'nun hala harekete geçmemiş olmasına hayret ediyor ve biraz da dehşete düşüyordu.

Özel olarak, Robin bu işin bitmesini istemiyordu. Bunu diğerlerine asla itiraf etmeyecekti ama derinlerde, Griffin ve Ramy'nin hayaletlerinin yaşadığı yerde, hızlı bir çözüm, sadece onlarca yıllık sömürünün üstünü örten göstermelik bir anlaşma istemiyordu.

Bunu ne kadar ileri götürebileceğini görmek istiyordu. Oxford'un temellerine kadar yıkıldığını görmek istiyordu; o yağlı, altın rengi zenginliğinin dökülmesini; soluk, zarif tuğlalarının parçalara ayrılmasını; kulelerinin kaldırım taşlarına çarpmasını; kitap raflarının domino taşları gibi yıkılmasını istiyordu. Her yerin öyle bir sökülmesini istiyordu ki, sanki hiç inşa edilmemiş gibi olacaktı. Köleler tarafından inşa edilen, parası köleler tarafından ödenen ve fethedilen topraklardan çalınan eserlerle doldurulan tüm o binalar, var olmaya hakkı olmayan, var olmaya devam etmeleri için sürekli çıkarma ve şiddet gerektiren o binalar - yıkılsın, geri alınsın.

Altıncı gün sonunda şehrin dikkatini çekmeyi başardılar. Kuşluk vakti kulenin dibinde toplanan kalabalık, âlimlerin dışarı çıkması için bağırıyordu.

Victoire alaycı bir tavırla, "Bakın," dedi. "Bu bir milis birliği.

Dördüncü kattaki bir pencerenin etrafında toplandılar ve aşağıya baktılar. Kalabalığın çoğu Oxford öğrencisiydi - şehirlerini savunmak için yürüyen siyah cüppeli genç adamlar; kaşlarını çatmış, göğüslerini kabartmışlardı. Robin, Vincy Woolcombe'u kızıl saçlarından tanıdı, sonra da Elton Pendennis'i. Elindeki meşaleyi başının üzerinde sallayarak, sanki bir savaş alanına asker götürüyormuş gibi arkasındaki adamlara bağıırıyordu. Ama kadınlar, çocuklar, barmenler, dükkân sahipleri ve çiftçiler de vardı: şehirli ve köylülerin nadir görülen bir ittifakı.

"Muhtemelen gidip onlarla konuşmalıyız," dedi Robin. 'Yoksa bütün gün dışarıda olacaklar.

"Korkmuyor musun?" diye sordu

Meghana. Robin alay etti. "Sen korkuyor musun?

'Onlardan çok var. Ne yapacaklarını bilemezsiniz.

'Onlar öğrenci,' dedi Robin. "Ne yapmak istediklerini bilmiyorlar.

Gerçekten de kışkırtıcılar kuleye nasıl saldıracaklarını düşünmemiş gibi görünüyorlardı. Hep bir ağızdan bağırııyorlardı bile. Çoğu yeşil alanın etrafında şaşkın bir şekilde dolanıyor, sanki başka birinin emir vermesini bekliyormuş gibi etraflarına bakıyorlardı. Bu, geçen yıl Babil'in bilginlerini tehdit eden işsiz işçilerden oluşan öfkeli bir kalabalık değildi; bunlar, istediklerini elde etmek için şiddetin tamamen yabancı bir araç olduğu okul çocukları ve kasaba halkıydı.

"Öylece yürüyüp gidecek misin?" diye sordu

İbrahim. "Neden olmasın? Robin sordu. "Bağırarak karşılık verebilirim.

"Yüce Tanrım," dedi Profesör Chakravarti aniden, sesi gerginleşmişti. 'Burayı ateşe vermeye çalışıyorlar.

Pencereye geri döndüler. Robin artık kalabalığın yaklaştığını görebiliyordu, yanlarında çıralarla dolu arabalar getirmişlerdi. Meşaleleri vardı. Yağları vardı.

Onları diri diri yakacaklar mıydı? Aptalca, bu çok aptalca olurdu - elbette tüm meselenin Babil'in kaybedilemeyeceği olduğunu anlamışlardı, çünkü Babil ve içindeki bilgi tam olarak yeniden elde etmek için savaştıkları şeydi. Ama belki de rasyonalite kaçmıştı. Belki de sadece, kendilerine ait olduğunu düşündükleri bir şeyin ellerinden alınmasına duydukları büyük öfkenin körüklediği kalabalık vardı.

Bazı öğrenciler kulenin dibine çıra yığmaya başladı. Robin ilk kez endişelendiğini hissetti. Bu boş bir tehdit değildi; burayı gerçekten ateşe vermek istiyorlardı.

Pencereyi iterek açtı ve kafasını dışarı uzattı. "Ne yapıyorsunuz?" diye bağırdı. 'Bizi yakarsanız, şehrinizi asla işler hale getiremezsiniz.

Birisi yüzüne doğru cam bir şişe fırlattı. Çok yüksekteydi ve şişe yaklaşmadan spiral çizerek aşağıya düştü ama Profesör Chakravarti yine de Robin'i geriye doğru çekip pencereyi kapattı.

"Pekala," dedi. 'Sanırım delilerle mantık yürütmenin bir anlamı yok.

"O zaman ne yapacağız?" diye sordu İbrahim. 'Bizi canlı canlı yakacaklar!

"Kule taştan yapılmış," dedi Yusuf küçümseyerek. "Bize bir şey olmaz. "Ama *duman*-

Profesör Chakravarti sanki yeni hatırlamış gibi aniden, "Bir şey bulduk," dedi. 'Üst katta, Burma dosyalarının altında-'

"Anand! Profesör Craft haykırdı. "Onlar sivil.

Profesör Chakravarti, 'Bu nefsi müdafaa,' dedi. 'Haklı, sanırım.

Profesör Craft kalabalığa tekrar baktı. Ağzı ince bir çizgi halinde sıkılmıştı. "Oh, çok iyi.

Daha fazla açıklama yapmadan ikisi merdivenlere yöneldi. Geri kalanlar ne yapacaklarını şaşırılmış bir halde bir süre birbirlerine baktılar.

Robin bir eliyle pencereyi açmak için uzanırken, diğer eliyle iç ön cebini karıştırıyordu. Victoire onun bileğini kavradı. "Ne yapıyorsun?

"Griffin'in barı," diye mırıldandı. "Hani şu-"

"Delirdin mi sen?

'Bizi canlı canlı yakmaya çalışıyorlar, ahlaki değerleri tartışmayalım-'

"Bu bütün yağı yakabilir. Tutuşu o kadar sıkılaştı ki canı acıdı. 'Bu yarım düzine insanı öldürür. Sakin olur musun?'

Robin çubuğu cebine geri koydu, derin bir nefes aldı ve damarlarındaki çekiç seslerini merak etti. Bir kavga istiyordu. Oraya atlamak ve yumruklarıyla yüzlerini kanatmak istiyordu. Kendisinin tam olarak ne olduğunu bilmelerini istiyordu, ki bu onların en kötü kabusuydu - medeniyetsiz, acımasız, vahşi.

Ama başlamadan bitmişti. Profesör Playfair gibi, Pendennis ve onun gibiler de asker değildi. Tehdit etmeyi ve palavra atmayı severlerdi. Seviyorlardı

Dünya onların her isteğine itaat ediyormuş gibi davrandı. Ama günün sonunda, maddi mücadele için yaratılmamışlardı. Bir kuleyi yıkmamanın ne kadar çaba gerektireceği hakkında en ufak bir fikirleri yoktu ve Babil dünyadaki en müstahkem kuleydi.

Pendennis meşalesini indirdi ve ırayı yaktı. Alevler duvarları yalayıp geçerken kalabalık alkışladı. Ama ateş tutuşmadı. Alevler açlıkla sızdı, bir dayanak arar gibi turuncu dallarla uzandı, ama anlamsızca tekrar geri çekildi. Birkaç öğrenci kötü düşünölmüş bir girişimle kule duvarlarına tırmanmak için koştu, ancak görünmeyen bir güç onları yeşile doğru geri fırlatmadan önce tuğlalara dokunmakta zorlandılar.

Profesör Chakravarti, üzerinde "U" yazan gümüş bir çubukla merdivenlerden nefes nefese indi.* 'Sanskritçe,' diye açıkladı. "Bu onları böler.

Pencereden dışarı eğildi, bir an için arbedeyi izledi ve sonra çubuğu kalabalığın ortasına fırlattı. Saniyeler içinde kalabalık dağılmaya başladı. Robin ne olup bittiğini tam olarak anlayamıyordu ama yerde bir tartışma varmış gibi görünüyordu ve kışkırtıcılar gölette birbirinin etrafında dönen ördekler gibi dönüp dururken yüzlerinde kızgınlık ve şaşkınlık ifadeleri vardı. Sonra teker teker kuleden uzaklaştılar; evlerine, akşam yemeklerine, kendilerini bekleyen karılarına, kocalarına ve çocuklarına doğru.

Az sayıda öğrenci bir süre daha oyalandı. Elton Pendennis hâlâ yeşil alanda ahkâm kesiyor, elindeki meşaleyi başının üzerinde sallıyor ve koğuşlardan duyamayacakları küfürler savuruyordu. Ama belli ki kule asla alev almayacaktı. Çıra taşa çarparak anlamsızca yandı ve sonra da söndü. Protestocuların sesleri bağırmaktan boğuklaştı; çığlıkları kesildi ve sonunda tamamen söndü. Gün batımına doğru ayaktakımının sonuncusu da evlerine dağılmıştı.

Çevirmenler neredeyse gece yarısına kadar akşam yemeği yemedi; mevsimsiz yulaf ezmesi, şeftali reçeli ve ikişer çay bisküvisi. Çok yalvardıktan sonra Profesör Craft yumuşadı ve mahzenden birkaç şişe kırmızı şarap getirmelerine izin verdi. "Pekâlâ," dedi, titrek bir elle cömert kadehleri doldururken. "O kadar da heyecan verici değildi.

Ertesi sabah, çevirmenler Babil'in tahkimatına başladılar.

Bir gün önce gerçek bir tehlikeyle karşı karşıya kalmamışlardı; sessizce ağlayarak uyuyan Juliana bile şimdi bu anıya gülüyordu. Ama bu

doğum öncesi isyan sadece bir başlangıçtı. Oxford parçalanmaya devam edecek ve şehir onlardan daha fazla nefret edecekti. Bir dahaki sefere hazırlanmaları gerekiyordu.

Kendilerini işe verdiler. Birdenbire kule tıpkı sınav sezonunda olduğu gibi hissettirdi. Sekizinci katta sıralar halinde oturuyorlardı, başlarını metinlerinin üzerine eğmişlerdi ve odadaki tek ses sayfaların çevrilmesi ve birinin umut verici bir etimoloji külçesine rastladığında ara sıra çıkan ünlemlerdi. Bu iyi hissettiriyordu. Nihayet yapacak bir şey vardı, dışarıdan gelecek haberleri beklerken gergin bir şekilde oyalanmalarını önleyecek bir şey.

Robin, Profesör Lovell'ın ofisinde bulduğu ve Çin kampanyası için hazırlanmış birçok potansiyel eşleşme çiftini içeren not yığınlarını karıştırdı. Bir tanesi onu çok heyecanlandırmıştı: Çince 利 (lì) karakteri Birinin silahını keskinleştirmek anlamına gelir, ancak aynı zamanda kar çağrışımları da taşır ve avantaj sağlıyordu ve logogramı bir bıçakla kesilen tahılı temsil ediyordu. 利/-keskin kibrit çifti ile bilenmiş bıçakların korkunç derecede ince ağızları vardı ve hedeflerini hatasız buluyorlardı.

"Bunun ne faydası var?" diye sordu Victoire ona gösterdiğinde. "Dövüşte işe yarıyor," dedi Robin. "Amaç da bu değil mi zaten?"

"Biriyle bıçaklı kavgaya gireceğini mi düşünüyorsun?"

Omuz silkti, sinirlenmişti ve şimdi biraz da utanmıştı. "İş oraya kadar varabilir.

Gözlerini kısmıştı. "Bunu istiyorsun, değil mi?"

'Tabii ki hayır, ben bile - tabii ki hayır. Ama eğer içeri girerlerse, bu kesinlikle gerekli hale gelirse-'

'Kuleyi savunmaya çalışıyoruz,' dedi ona nazikçe. 'Sadece kendimizi güvende tutmaya çalışıyoruz. Arkamızda bir kan tarlası bırakmaya değil.

Kuşatma altındaki savunmacılar gibi yaşamaya başladılar. Kulenin nasıl yönetileceğine dair fikir edinmek için klasik metinlere -askeri tarihlere, saha el kitaplarına, stratejik incelemelere- başvurdular. Sıkı yemek saatleri ve tayınlar belirlediler; İbrahim ve Juliana'nın yaptığı gibi gece yarısı bisküvi kemirmek yoktu. Eski astronomi teleskoplarının geri kalanını çatıya taşıdılar, böylece kötüleşen şehri izleyebileceklerdi. Yedinci ve sekizinci kat pencerelerinden iki saatlik dönüşümlü gözetleme vardiyaları düzenlediler, böylece bir sonraki ayaklanmalar başladığında çok uzaklardan geldiklerini görebileceklerdi.

Bir gün böyle geçti, sonra bir gün daha. Sonunda geri dönüşü olmayan noktayı geçtiklerini, bunun geçici bir ayrışma olmadığını anladılar; orada

normal hayata geri dönüş olmayacaktı. Buradan galip olarak, tanınmaz bir Britanya'nın habercisi olarak çıktılar ya da bu kuleyi ölü olarak terk ettiler.

"Londra'da grev yapıyorlar. Victoire onun omuzlarını sarstı. "Robin, uyan.

Hızla ayağa fırladı. Saat gece yarısını on geçeyi gösteriyordu; az önce uykuya dalmış, mezarlık nöbetine hazırlanıyordu. "Ne? Kim?"

"Herkes. Victoire'ın sesi şaşkındı, sanki kendisi de inanamıyordu. 'Anthony'nin broşürleri işe yaramış olmalı - yani Radikallere hitap edenler, işçilerle ilgili olanlar, çünkü bakın-' Ona bir telgraf salladı. "Telgraf ofisi bile. Bütün gün Parlamento'nun etrafında savaş teklifini geri çekmelerini talep eden kalabalıklar olduğunu söylüyorlar-'

"Herkes kim?

"Birkaç yıl önceki tüm grevciler - terziler, ayakkabıcılar, dokumacılar. Hepsi yeniden grevde. Dahası da var - liman işçileri, fabrika çalışanları, gaz ocağı ateşçileri - yani, gerçekten, *herkes*. Bakın. Telgrafı salladı. "Bak. Yarın bütün gazetelerde olacak.

Robin loş ı ışıkta gözlerini kısarak mektuba baktı ve bunun ne anlama geldiğini anlamaya çalıştı.

Yüzlerce mil ötede, beyaz İngiliz fabrika işçileri hiç adım atmadıkları bir ülkedeki savaşı protesto etmek için Westminster Hall'u dolduruyordu.

Anthony haklı mıydı? En beklenmedik ittifakı mı kurmuşlardı? Onları o on yıldaki gümüş karıştı isyanların ilki değil, sadece en dramatik olanıydı. Galler'deki Rebecca Ayaklanmaları, Birmingham'daki Bull Ring Ayaklanmaları ve o yılın hemen başlarında Sheffield ve Bradford'daki Çartist ayaklanmaların hepsi gümüş sanayi devrimini durdurmaya çalışmış ve başarısız olmuştu. Gazeteler bunları münferit hoşnutsuzluk patlamaları olarak göstermişti. Ama artık hepsinin birbiriyle bağlantılı olduğu, hepsinin aynı baskı ve sömürü ağına takıldığı açıktı. Lancashire iplikçilerinin başına gelenler önce Hintli dokumacıların başına gelmişti. Gümüş yaldızlı İngiliz fabrikalarında terleyen, bitkin tekstil işçileri Amerika'da köleler tarafından toplanan pamuğu eğiriyordu. Gümüş sanayi devrimi her yerde yoksulluğa, eşitsizliğe ve acıya yol açarken, bundan yararlananlar yalnızca İmparatorluğun kalbindeki iktidar sahipleri oldu. Ve emperyal projenin büyük başarısı, pek çok yerden sadece biraz almaktı; acıyı parçalara ayırmak ve dağıtmak, böylece hiçbir noktada tüm toplumun katlanamayacağı kadar fazla hale gelmemesini sağlamaktı. Ta ki olana kadar.

Ve eğer ezilenler bir araya gelirlerse, ortak bir amaç etrafında toplanırlarsa - işte şimdi, Griffin'in sık sık bahsettiği o imkânsız dönüm noktalarından biriydi. İşte tarihi akışından saptırmak için bir şansları vardı.

İlk ateşkes teklifi bir saat sonra Londra'dan geldi: **BABEL SERVİSLERİNE DEVAM EDİN. SWIFT VE DESGRAVES İÇİN BİLE TAM AF DURDURULDU. AKSI TAKDİRDE HAPISHANE DURUR.**

'Bunlar çok kötü şartlar,' dedi Yusuf.

Profesör Chakravarti, 'Bunlar saçma terimler,' dedi. 'Nasıl yanıt vermeliyiz?

"Bence yapmıyoruz," dedi Victoire. "Bence terlemelerine izin veriyoruz, onları sürekli sınıra doğru itiyoruz.

'Ama bu tehlikeli,' dedi Profesör Craft. 'Diyalog için bir alan açtılar, değil mi? Ne kadar süre açık kalacağını bilemeyiz. Ya onları görmezden gelirsek ve kapanırsa-'

"Başka bir şey daha var," dedi Robin sertçe.

Victoire telgraf makinesini indirirken korku ve sessizlik içinde telgraf makinesinin çalışmasını izlediler. "**ORDU YOLUNDA, DUR,**" diye okudu. "**DURUN, DURUN.**

'Yüce İsa,' dedi Juliana.

"Ama bunun onlara ne faydası var? Robin sordu. 'Koğuşlardan geçemezler-'

Profesör Chakravarti acımasızca, 'Yapabileceklerini varsaymak zorundayız,' dedi. 'En azından yapacaklarını. Jerome'un onlara yardım ettiğini varsaymak zorundayız.

Bu, bir dizi korkulu gevezeliğe yol açtı.

'Onlarla konuşmalıyız,' dedi Profesör Craft. 'Müzakere fırsatını kaybedeceğiz-'

İbrahim, "Ya hepimizi hapse atarlarsa?" diye sordu.

Juliana, "Teslim olursak olmaz," diye söze başladı.

Ve Victoire, kararlı ve sert: "Teslim olamayız. Hiçbir şey kazanamayız-'

"Bekle. Robin sesini gürültünün üzerine yükseltti. 'Hayır - bu tehdit, Ordu - hepsi işe yaradığı anlamına geliyor, görmüyor musun? Korktukları anlamına geliyor. İlk gün hâlâ bize emir verebileceklerini düşünüyorlardı. Ama şimdi sonuçlarını hissediyorlar. *Dehşete* düştüler. Bu da demek oluyor ki, eğer biraz daha dayanabilirsek, eğer bunu sürdürebilsek, kazanacağız.

Yirmi Sekizinci Bölüm

*Ne diyorsun o zaman?
Şehrin yarısının tek bir tutkuyla, intikamla,
öfkeyle ya da korkuyla patlak vereceği
zamanlara mı?*

WILLIAM WORDSWORTH, *Prelüd*

Ertesi sabah uyandıklarında kulenin etrafında geceden beri gizemli bir şekilde bir dizi barikatın yükseldiğini gördüler. Büyük, sallanan engeller Babil'e giden her ana caddeyi kapatmıştı - High Street, Broad Street, Cornmarket. Bu ordunun işi miydi? Merak ettiler. Ama her şey bir ordu operasyonu olamayacak kadar baştan savma, gelişigüzel görünüyordu. Barikatlar gündelik malzemelerden yapılmıştı - devrilmiş arabalar, kum dolu variller, devrilmiş sokak lambaları, Oxford'un parklarını çevreleyen çitlerden sökülmüş demir ızgaralar ve şehrin yavaş yavaş bozulduğunun kanıtı olarak her sokak köşesinde biriken taş molozları. Peki Ordu kendi sokaklarını çitle çevirerek ne gibi bir fayda sağlamıştı?

Nöbetçi olan İbrahim'e ne gördüğünü sordular. Ama İbrahim uyuyakalmıştı. "Şafaktan biraz önce uyandım," dedi savunmacı bir tavırla. "O zamana kadar çoktan yerlerini almışlardı.

Profesör Chakravarti lobiden aceleyle çıktı. "Dışarıda sizinle konuşmak isteyen bir adam var. Robin ve Victoire'a başıyla işaret etti.

"Hangi adam?" diye sordu Victoire. "Neden biz?

Profesör Chakravarti 'Belli değil' dedi. 'Ama yetkili her kimse onunla konuşmakta oldukça kararlıydı. Ve tüm bu olanlar sizin sirkiniz, değil mi?

Birlikte lobiye indiler. Pencereden uzun boylu, geniş omuzlu, sakallı bir adamın merdivenlerde beklediğini gördüler. Görünüşe göre Silahlı ya da özellikle düşmanca değildi ama yine de varlığı şaşırtıcıydı.

Robin bu adamı daha önce de gördüğünü fark etti. Elinde pankartı yoktu ama değirmen işçilerinin protestolarında her zaman olduğu gibi duruyordu:

Yumrukları sıkılı, çenesi yukarıda, kararlı bir şekilde kuleye bakıyor, sanki onu zihniyle devirebilecekmiş gibi.

"Tanrı aşkına. Profesör Craft pencereden dışarı baktı. 'Bu o delilerden biri. Oraya gitmeyin, size saldırır.

Ama Robin çoktan ceketini giymeye başlamıştı. "Hayır, yapmayacak. Neler olduğuna dair bir şüphesi vardı ve henüz umut etmekten korksa da kalbi heyecanla çarpıyordu. "Sanırım yardım etmek için burada.

Kapıyı [açtıklarında*](#) adam kibarca geri çekildi ve silahı olmadığını göstermek için ellerini havaya kaldırdı.

"Adın ne?" diye sordu Robin. "Seni daha önce burada görmüştüm.

"Abel. Adamın sesi çok derindi; taş gibi sağlamdı. "Abel.

Goodfellow.'

"Bana yumurta attın," diye suçladı Victoire. "O sendin, geçen Şubat ayında-

"Evet, ama sadece bir yumurtaydı," dedi Abel. "Kişisel bir şey değil.

Robin barikatları işaret etti. En yakındaki barikat High Street'in neredeyse tüm genişliğini kapatıyor, kulenin ana girişini kesiyordu. "İşiniz bu mu?

Abel gülümsedi. Sakalının arasından tuhaf bir görüntüydü; onu bir an için neşeli küçük bir çocuk gibi gösteriyordu. "Onları beğendin mi?

"Amacın ne olduğundan emin değilim," dedi

Victoire. "Ordu yola çıktı, duymadın mı?

"Ve bunun onları nasıl durdurduğunu anlamıyorum," dedi Victoire.

"Tabii eğer bana o duvarları korumak için bir ordu getirdiğinizi söylemiyorsanız.

'Askerleri savuşturmak için düşündüğünden daha iyi bir iş çıkaracak,' dedi Abel. 'Mesele sadece duvarlar değil - gerçi dayanacaklar, göreceksin. Bu psikolojik bir şey. Barikatlar gerçek bir direnişin sürdüğü izlenimini yaratırken, Ordu şu anda kuleye karşı konulmadan yürüyeceklerini düşünüyor. Ve protestocularımızı cesaretlendiriyor - güvenli bir sığınak, geri çekilecekleri bir yer yaratıyor.

"Peki sen burada neyi protesto ediyorsun? Victoire ihtiyatla sordu.

"Gümüş sanayi devrimi tabii ki. Abel buruşuk, su dolu bir broşürü havaya kaldırdı. Onlarınkilerden biri. "Görünüşe göre aynı taraftayız.

Victoire başını eğdi. "Öyle mi?

'Kesinlikle endüstri söz konusu olduğunda. Biz de sizi aynı konuda ikna etmeye çalışıyorduk.

Robin ve Victoire bakiştılar. İkiſi de geçen yıl grevcileri küçümsedikleri için şimdi utanç duyuyorlardı. Profesör Lovell'ın grevcilerin basitçe tembel, zavallı ve temel ekonomik onurları hak etmeyen insanlar olduğu yönündeki iddialarına inanmışlardı. Ama gerçekte nedenleri ne kadar farklıydı?

'Mesele asla gümüş değildi,' dedi Abel. 'Bunu şimdi anlıyorsun, değil mi? Mesele cret kesintisiydi. Kalitesiz iş. Bütün gün sıcak havasız odalarda tutulan kadınlar ve çocuklar, gözün takip edemediği test edilmemiş makinelerin tehlikesi. Acı ekiyorduk. Ve biz sadece bunu görmenizi istedik.'

"Biliyorum," dedi Robin. "Bunu artık biliyoruz.

'Ve hibirinize zarar vermek için orada değildik. Ciddi anlamda değil. Victoire tereddüt etti, sonra başını salladı.

"Buna inanmaya çalışabilirim.

"Her neyse. Abel arkasındaki barikatları işaret etti. Bu hareket, gllerini sergileyen bir talip gibi son derece garipti. "Neyin peşinde olduğunuzu öğrendik ve gelip yardım edebileğimizi düşündük. En azından o soytarıların kuleyi yakmasını engelleyebiliriz.

"Peki, teşekkür ederim. Robin buna ne anlam vereceğinden emin değildi; bunun olduğuna hl inanamıyordu. "İçeri gelmek ister misin? Konuşmak ister misin?

"Evet," dedi Abel. 'Ben de bu yüzden buradayım.

Kapıdan geri adım attılar ve onu içeri davet ettiler.

Ve böylece savaş hatları çizilmiş oldu. O ğleden sonra Robin'in o güne kadar tanık olduğu en tuhaf işbirliği başladı. Haftalar nce Babel ğrencilerine küfürlere yağdıran adamlar şimdi lobide onların arasında oturmuş, sokak savaşı taktikleri ve bariyerlerin btnliğ üzerine konuşuyorlardı. Profesör Craft ve Maurice Long adında bir forvet, başlarını Oxford haritasına eğmiş, ordunun giriş noktalarını engellemek için daha fazla bariyer için ideal yerleri tartışıyorlardı. Maurice, "Barikatlar Fransızlardan ithal ettiğimiz tek iyi şey," diyordu.* 'Geniş yolların üzerinde, düşük seviyeli engeller istiyoruz - kaldırım taşları, devrilmiş ağaçlar, bu tür şeyler. Bunları temizlemek zaman alır ve atları ya da ağır topları getirmelerini engeller. Ve burada, dörtgenin etrafındaki daha dar giriş noktalarını kesersek, onları High Street'le sınırlı tutabiliriz ...'*

Victoire ve İbrahim diğer birkaç grevciyle birlikte bir masaya oturdular. ne tür gümüş çubukların savunmalarına en iyi şekilde yardımcı olabileceğine dair notlar alıyorlardı.

Fıçı kelimesi çok sık geçiyordu; kulak misafiri olan Robin, yapısal takviyeler için bazı şarap mahzenlerini yağmalamayı planladıklarını anladı.*

"Burada kaç gece kalacaksınız? Abel etrafı işaret etti Lobide.

"Ne kadar sürerse," dedi Robin. 'Anahtar bu; ellerindeki her şeyi deneyebilirler ama kule bizde olduğu sürece elleri kolları bağlı.

"Burada yatak var mı?

"Pek sayılmaz. Sırayla kullandığımız bir karyola var ama çoğunlukla yığınların arasına kıvrılıyoruz.

"Rahat olamam.

"Hiç de değil. Robin ona alaycı bir gülümseme verdi. "Biri tuvalete gittiğinde sürekli üzerine basılıyor.

Abel mırıldandı. Gözleri geniş lobide, cilalı maun raflarda ve bozulmamış mermer döşemede gezindi. "Oldukça büyük bir fedakârlık.

İngiliz Ordusu o akşam Oxford'a yürüdü.

Akademisyenler çatıdan, kırmızı kaplamalı birliklerin High Street boyunca tek sıra halinde ilerleyişini izlediler. Silahlı bir müfrezenin gelişi büyük bir olay olmalıydı ama gerçek bir korku hissetmek zordu. Birlikler şehir merkezindeki evlerin ve dükkânların arasında oldukça yersiz görünüyordu ve gelişlerini alkışlamak için toplanan kasaba halkı onları cezalandırıcı bir askeri güçten çok bir geçit törenine benzetiyordu. Yavaş yavaş yürüyorlar, caddeden geçen sivillere yol veriyorlardı. Her şey oldukça tuhaf ve kibardı.

Barikatlara ulaştıklarında durdular. Madalyalarla süslü, bıyıklı bir adam olan komutan atından indi ve devrilmiş ilk vagona doğru yürüdü. Bu durum karşısında kafası iyice karışmış gibiydi. Sanki bir açıklama bekliyormuş gibi etrafta onu izleyen kasaba halkına baktı.

"Sence bu Lord Hill mi? Juliana merak etti.

'O Başkomutan,' dedi Profesör Chakravarti. 'Bizimle ilgilenmesi için Başkomutan'ı göndermeyecekler.

"Öyle olmalı," dedi Robin. 'Ulusal güvenlik için bir tehdidiz. "Bu kadar dramatik olma. Victoire onları susturdu. "Bakın, konuşuyorlar. Abel Goodfellow barikatın arkasından tek başına dışarı çıktı.

Komutan Habil'le caddenin ortasında karşılaştı. Karşılıklı konuştular. Robin ne konuştuklarını duyamıyordu ama konuşma hararetli görünüyordu. Medeni bir şekilde başlamıştı ama sonra iki adam da çılgınca el kol hareketleri yapmaya başladı; birkaç noktada komutanın Habil'e kelepçe takacağından korktu. Sonunda bir anlaşmaya vardılar. Abel barikatın arkasına çekildi, sanki kimsenin onu sırtından vurmadığından emin olmak istercesine geri geri yürüyordu. Bıyıklı komutan taburuna döndü. Sonra, Robin'i hayrete düşüren bir şekilde, ordu geri çekilmeye başladı.

Abel kule lobisine döndüğünde, 'Bize burayı boşaltmamız için kırk sekiz saat verdi,' diye bildirdi. "Ondan sonra barikatları zorla kaldıracaklarını söylüyor.

"Yani sadece iki günümüz var," dedi Robin. "Bu yeterli bir süre değil.

'Bundan daha fazlası,' dedi Abel. 'Her şey bir anda olup bitecek. Bir uyarı daha yapacaklar. Sonra bir tane daha. Sonra bir üçüncüsü, bu sefer daha sert bir dille. Ayak sürüyebildikleri kadar süründürecekler. Eğer bize saldırmayı planlıyor olsalardı, bunu hemen o anda yaparlardı.

Victoire, "Swing Rioters'a ateş etmekten gayet memnundular," dedi. "Ve Blanketeers.

Abel, "Bunlar toprak yüzünden çıkan ayaklanmalar değildi. 'Bunlar politikalar yüzünden çıkan isyanlardı. İsyancıların yerlerini korumalarına gerek yoktu; üzerlerine ateş açıldığında dağıldılar. Ama biz bir şehrin kalbine yerleşmiş durumdayız. Kule üzerinde ve Oxford'un kendisi üzerinde hak iddia ettik. Eğer o askerlerden biri kazara bir seyirciyi vurursa, bu onların kontrolünden çıkar. Şehri yıkmadan barikatları yıkamazlar. Ve bence Parlamento bunu göze alamaz. Ayrılmak için ayağa kalktı. 'Biz onları dışarıda tutacağız. Siz broşürlerinizi yazmaya devam edin.

Böylece High Street'teki barikatlarda grevciler ve Ordu arasındaki bu çıkmaz, yeni statükoları haline geldi.

İş başa düştüğünde, kulenin kendisi Abel Goodfellow'un karmakarışık engellerinden çok daha iyi bir koruma sağlayabilirdi. Ancak barikatların sembolik bir değerden daha fazlası vardı. Önemli ikmal hatlarının kuleye girip çıkmasına izin verecek kadar geniş bir alanı kaplıyorlardı. Bu, bilginlerin artık taze yiyecek ve taze suya sahip oldukları anlamına geliyordu (o gece akşam yemeği kabarık beyaz ekmekler ve kızarmış tavuktan oluşuyordu) ve kule duvarlarının ötesinde neler olup bittiğine dair güvenilir bir bilgi kaynağına sahip oldukları anlamına geliyordu.

Tüm beklentilere rağmen, Abel'in destekçilerinin sayısı ilerleyen günlerde arttı. Grevci işçiler mesajı iletmekte daha iyiydiler.

Robin'in broşürlerinden çok daha fazla. Ne de olsa aynı dili konuşuyorlardı. İngilizler, yabancı doğumlu çevirmenlerle yapamayacakları bir şekilde Abel ile özdeşleşebilirlerdi. İngiltere'nin dört bir yanından grevci işçiler davalarına katılmak için geldiler. Evde tıklıp kalmaktan sıkılan ve yapacak bir şeyler arayan genç Oxfordlu delikanlılar, sırf heyecan verici görüldüğü için barikatlara katıldılar. Kadınlar da saflara katıldı, işsiz terziler ve fabrika kızları.

Kuleye gelen bu savunmacı akını ne güzel bir manzaraydı. Barikatların tuhaf bir topluluk oluşturma etkisi vardı. Kökenleri ne olursa olsun, bu duvarların ardında hepsi silah arkadaşıydı ve kuleye düzenli olarak gönderilen gıda maddeleri, el yazısıyla yazılmış cesaretlendirme mesajlarıyla birlikte geliyordu. Robin dayanışma değil, sadece şiddet bekliyordu ve bu destek gösterisiyle ne yapacağından emin değildi. Bu, dünyadan beklediği şeylere meydan okuyordu. Bunun onu umutlandırmasına izin vermekten korkuyordu.

Bir sabah Abel'in onlara bir hediye bıraktığını fark etti - kulenin kapısının önüne bırakılmış bir araba, şilteler, yastıklar ve ev yapımı battaniyelerle doluydu. Üstüne karalanmış bir not iliştirilmişti. *Ödünç verildiği yazıyordu. İşiniz bittiğinde bunları geri isteyeceğiz.*

Bu arada, kulenin içinde, kendilerini Londra'yı uzun süreli grevin maliyetinden korkutmaya adanmışlar.

Gümüş Londra'ya tüm modern kolaylıkları sağladı. Gümüş, Londra'nın zenginlerinin mutfaklarındaki buz yapma makinelerine güç veriyordu. Gümüş, Londra'nın barlarını besleyen bira fabrikalarının ve Londra'nın ununu üreten değirmenlerin motorlarına güç veriyordu. Gümüş olmadan lokomotiflerin çalışması dururdu. Yeni demiryolları inşa edilemezdi. Sular kirli akacak; hava kirle kalınlaşacaktı. İplik eğirme, dokuma, taraklama ve fitil çekme işlemlerini makineleştiren tüm makineler durduğunda, Britanya'nın tekstil endüstrisi tamamen çökecekti. Tüm ülke açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı, çünkü Britanya'nın kırsal kesimindeki saban çerçevelerinde, tohum ekme makinelerinde, harman makinelerinde ve drenaj borularında gümüş vardı.*

Bu etkiler aylarca tam olarak hissedilmeyecekti. Londra, Liverpool, Edinburgh ve Birmingham'da, lisans yıllarında burs kazanacak kadar göz kamaştırmamış Babel akademisyenlerinin, daha yetenekli akranları tarafından icat edilen çubuklarla uğraşarak sıradan bir yaşam sürdüğü bölgesel gümüş işleme merkezleri hala vardı. Bu merkezler arada geçici bir çözüm olarak işlev görecekti. Ancak, bu merkezler

açığı - özellikle de aynı bakım defterlerine erişimleri olmadığı için.

"Hatırlayacaklarını düşünmüyor musun?" diye sordu Robin. "En azından Profesör Playfair ile birlikte yürüyen akademisyenler?"

'Onlar akademisyen,' dedi Profesör Craft. 'Tek bildiğimiz zihnin yaşamı. Günlüklerimize yazılmadıkça ve birkaç kez üzerinden geçilmedikçe hiçbir şey hatırlamayız. Jerome elinden gelenin en iyisini yapacaktır, ameliyattan dolayı hala uyuşturulmadığını varsayarsak, ancak çok fazla şey çatlaklardan kayacaktır. Bu ülke aylar içinde paramparça olacak.

Aralarında tek başına piyasalar ve bankacılık hakkında bir şeyler bilen Yusuf, "Ve ekonomi bundan daha da çabuk çökecek," dedi. 'Bütün mesele spekülasyon, görüyorsunuz - insanlar son on yılda demiryolları ve diğer gümüşle çalışan endüstrilerden hisse almak için çıldırıyor çünkü hepsi zengin olmanın eşiğinde olduklarını düşünüyor. Tüm bu hisselerin boşa gideceğini anladıklarında ne olacak? Demiryolu endüstrisinin çöküşü aylar sürebilir. Piyasalar ise haftalar içinde çökecek.

Piyasa başarısızlığı. Bu düşünce saçma ama bir o kadar da kışkırtıcıydı. Borsa çöküşü ve kaçınılmaz banka batışı tehdidiyle bunu kazanabilirler miydi?

Çünkü anahtar buydu, değil mi? Bunun işe yaraması için zenginleri ve güçlüleri korkutmaları gerekiyordu. Grevin çalışan yoksullar üzerinde orantısız bir etkisi olacağını biliyorlardı; Londra'nın en kirli, en kalabalık bölgelerinde yaşayanlar, havaları karardığında ve suları kirlendiğinde kolayca toplanıp taşraya kaçamayanlar. Ancak bir başka önemli anlamda, gümüş kıtlığı en çok, onun gelişiminden en çok kazanç sağlayacak olanları vuracaktı. En yeni binalar -özel kulüpler, dans salonları, yeni yenilenmiş tiyatrolar- önce çökecekti. Londra'nın eski püskü apartmanları, doğal malzemelerin taşıyabileceğinden çok daha ağır yükleri taşıyacak şekilde gümüşle güçlendirilmiş temellerden değil, sıradan keresteden inşa edilmişti. Mimar Augustus Pugin, Babel'in fakültesinde sık sık birlikte çalıştığı biriydi ve son projelerinde - Lancashire'daki Scarisbrick Hall, Alton Towers yenilemesi ve en önemlisi 1834 yangınından sonra Westminster Sarayı'nın yeniden inşası - gümüş çubuklardan büyük ölçüde yararlanmıştı. İş emri defterlerine göre, tüm bu binalar yıl sonuna kadar başarısız olacaktı. Doğru çubuklar çekilirse daha da erken.

Londra'nın zenginleri ayaklarının altındaki zemin çöktüğünde nasıl tepki verecekti?

Grevciler adil bir uyarıda bulundular. Bu bilgiyi yüksek sesle duyurdular. Abel'in Londra'daki ortaklarına iletteği sayısız broşür yazdılar. *Yollarınız bozulacak, diye yazdılar. Suyunuz kuruyacak. Işıklarınız kararacak, yiyecekleriniz çürüyecek ve gemileriniz batacak. Eğer barışı seçmezseniz, tüm bunlar gerçekleşecek.*

"On Bela gibi," diye gözlemledi Victoire.

Robin yıllardır İncil'in kapağını açmamıştı. "On Bela mı?

"Musa Firavun'dan halkının gitmesine izin vermesini istedi," dedi Victoire. Ama Firavun'un yüreği boyun eğmedi ve reddetti. Bunun üzerine Rab Firavun'un ülkesine on bela gönderdi. Nil nehrini kana çevirdi. Çekirgeler, kurbağalar ve salgın hastalıklar gönderdi. Bütün Mısır'ı karanlığa gömdü ve bu felaketlerle Firavun'un kendi gücünü tanımasını sağladı.

"Peki Firavun gitmelerine izin verdi mi?" diye sordu Robin.

"Öyle," dedi Victoire. 'Ama ancak onuncu vebadan sonra. İlk oğlunun ölümünden sonra.

Zaman zaman grevin etkileri tersine dönüyordu. Bazen ışıklar bir geceliğine yanıp sönüyor ya da yollar düzeliyor veya Londra'nın bazı mahallelerinde temiz su gümüşünün artık mevcut olduğu ve fahiş fiyatlara satıldığı haberleri yayılıyordu. Bazen defterlerin öngördüğü felaket gerçekleşmezdi.

Bu bir sürpriz değildi. Sürgündeki akademisyenler - Profesör De Vreese, Profesör Harding ve kulede kalmayan tüm öğretim üyeleri ve bursiyerler - Londra'da yeniden toplanmış ve grevcilere karşı koymak için bir savunma derneği kurmuşlardı. Ülke şimdi görünmez bir kelime ve anlam savaşının sancıları içindeydi; kaderi üniversite merkezi ile çaresiz, çabalayan çevre arasında sallanıyordu.

Grevciler endişeli değildi. Sürgünler kazanamazdı; sadece kulenin kaynaklarından yoksundular. Parmaklarını çamura sokabilirlerdi. Ne nehrin akmasını ne de barajın patlamasını durdurabilirlerdi.

Victoire bir öğleden sonra çay içerken, "Her şeyin Oxford'a bu kadar bağlı olması çok utanç verici," diye gözlemledi. Bütün yumurtaları tek bir sepete koymamaları gerektiğini bilmeleri gerekirdi.

Profesör Chakravarti, 'Bu çok komik,' dedi. 'Teknik olarak, bu ek istasyonlar tam da böyle bir krizi hafifletmek için var.

bağımlılık. Örneğin Cambridge yıllardır rakip bir program oluşturmaya çalışıyor. Ancak Oxford hiçbir kaynağı paylaşmıyor.

"Kıtlık yüzünden mi? Robin sordu.

"Kıskançlık ve açgözlülük yüzünden," dedi Profesör Craft. 'Kıtlık hiçbir zaman bir sorun olmadı.* Biz sadece Cambridge akademisyenlerini sevmiyoruz. Kendi başlarının çaresine bakabileceklerini sanan küçük sonradan görmeler.

Profesör Chakravarti, 'Burada iş bulamayan hiç kimse Cambridge'e gitmiyor,' dedi. "Üzücü.

Robin onlara hayret dolu bir bakış attı. "Bana bu ülkenin akademik bölgecilik yüzünden çökeceğini mi söylüyorsunuz?

"Şey, evet. Profesör Craft çay fincanını dudaklarına götürdü. "Burası Oxford, ne bekliyordunuz ki?

Parlamento yine de işbirliği yapmayı reddetti. Dışişleri Bakanlığı her gece onlara aynı telgrafi gönderiyor, sanki bir mesajı tekrar tekrar haykırmak itaate teşvik edebilirmiş gibi, her zaman aynı şekilde ifade ediliyordu: GREVI DURDURUN, ŞİMDİ DURUN. Bir hafta içinde bu teklifler af teklifini de içerecek şekilde sona erdi. Bundan kısa bir süre sonra, oldukça gereksiz bir tehditle birlikte geldiler: GREVI DURDURUN YOKSA ORDU KULEYİ GERİ ALACAK.

Çok geçmeden grevlerinin etkileri ölümcül bir hal aldı.* En önemli kırılma noktalarından birinin yollar olduğu ortaya çıktı. Oxford'da, ama daha da çok Londra'da, şehir yetkililerinin karşı karşıya kaldığı en önemli sorun trafikti - at arabalarının, atların, yayaların, posta arabalarının, hackney arabalarının ve vagonların akışının tıkanma ya da kaza olmadan nasıl yönetileceği. Gümüş işçiliği ahşap yolları güçlendirerek, turnikeleri düzenleyerek, gişeleri ve köprüleri güçlendirerek, arabaların düzgün dönüşlerini sağlayarak, tozu bastırmak için su pompalarını yenileyerek ve atları uysal tutarak yığılmaları uzak tutmuştu. Babel'in bakımı olmadan, tüm bu küçük ayarlamalar birer birer bozulmaya başladı ve sonuç olarak düzinelerce insan öldü.

Ulaşım, domino taşını devirerek bir dizi başka sefalet yol açtı. Bakkallar raflarını dolduramadı. Fırıncılar un temin edemedi. Doktorlar hastalarını göremedi. Avukatlar mahkemeye gidemedi. Londra'nın zengin mahallelerindeki bir düzine at arabası

Profesör Lovell'ın "yardım etmek" veya "yardımcı olmak" anlamına gelen Çince 輔 (fǔ) karakteri üzerinde oynadığı kibrit çifti. Bu karakter başlangıçta

bir arabanın koruyucu kenar çubukları. Profesör Lovell'ın Ocak ayı ortalarında Londra'ya gelip bunları elden geçirmesi gerekiyordu. Parmaklıklar bozuldu. Arabalar artık sürmek için çok tehlikeliydi.*

Londra'da gerçekleşeceğini bildikleri her şey Oxford'da gerçekleşiyordu, çünkü Oxford, Babil'e yakınlığıyla dünyanın gümüşe en çok güvenen şehriydi. Ve Oxford çürüyordu. Halkı iflas ediyordu, açılar, ticaretleri sekteye uğramıştı, nehirleri tıkanmıştı, pazarları kapanmıştı. Yiyecek ve erzak için Londra'ya gönderildiler ama yollar tehlikeli hale gelmişti ve Oxford-Paddington hattı artık çalışmıyordu.

Kuleye yönelik saldırılar iki katına çıktı. Kasaba halkı ve askerler birlikte sokakları doldurdu, pencerelere küfürler yağdırdı, barikatlardaki adamlarla çatıştı. Ama hiçbir şey fark etmedi. Acılarına son verebilecek tek kişi olan çevirmenlere zarar veremediler. Kulenin korumalarını geçemediler, onu yakamadılar ya da tabanına patlayıcı yerleştiremediler. Sadece akademisyenlere durmaları için yalvarabilirlerdi.

Sadece iki talebimiz var, diye yazdı Robin bir dizi broşürde ve bu broşürler kasabanın feryatlarına cevap verme biçimi haline geldi. *Parlamento bunu biliyor. Savaşa gitmeyi reddetmek ve af. Kaderiniz onların ellerinde.*

Tüm bunlar gerçekleşmeden önce Londra'nın teslim olmasını istedi. Bunu yapmayacaklarını umuyor ve biliyordu. Artık Griffin'in şiddet teorisini tamamen benimsemişti; zalimler kaybedecek bir şeyleri olmadığını düşündüklerinde asla müzakere masasına oturmazlardı. Hayır; işler kana bulanmak zorundaydı. Şimdiye kadar tüm tehditler varsayımsaldı. Londra öğrenmek için acı çekmeliydi.

Victoire bundan hoşlanmamıştı. Sekizinci kata her çıkışlarında, hangi rezonans çubuklarını ve kaç tanesini çıkaracakları konusunda tartışıyorlardı. Victoire iki düzine çubuğu devre dışı bırakmak istiyordu; Victoire ise sadece iki tane. Genellikle beş ya da altıda karar kılardılar.

'İşleri çok hızlı ilerletiyorsun,' dedi. 'Onlara cevap vermeleri için bir şans bile vermediniz.

'İstedikleri zaman yanıt verebilirler,' dedi Robin. 'Onları durduran ne? Bu arada, Ordu zaten burada-'

"Ordu burada çünkü siz onları buna zorladınız.

Sabırsız bir ses çıkardı. "Üzgünüm, gıcık olmayacağım-

"*Titiz* davranmıyorum; ihtiyatlı davranıyorum. Victoire kollarını kavuşturdu. 'Bu çok hızlı, Robin. Bir anda çok fazla şey oldu. Tartışmalara izin vermelisin

Anlaştık. Kamuoyunun savaşa karşı dönmesine izin vermelisiniz-'

'Bu yeterli değil,' diye ısrar etti. 'Daha önce hiç yapmadıkları gibi şimdi de adaleti sağlamak için kendilerini ikna edemeyecekler. İşe yarayan tek şey korku. Bu sadece *taktik*-'

"Bu taktiklerden kaynaklanmıyor. Sesi keskinleşti. "Bu kederden geliyor.

Arkasını dönemedi. Onun yüz ifadesini görmesini istemiyordu. "Buranın yanmasını istediğini kendin söyledin.

"Ama daha da fazlası," dedi Victoire, elini onun omzuna koyarak, "hayatta kalmamızı istiyorum.

Sonunda, yıkım hızlarının gerçekten ne kadar fark yarattığını söylemek imkansızdı. Seçim Parlamento'da kaldı. Tartışmalar Londra'da devam etti.

Lordlar Kamarası'nda neler olup bittiğini kimse bilmiyordu, sadece ne Whigler ne de Radikaller sayıları konusunda henüz bir oylama yapacak kadar kendilerini iyi hissetmiyorlardı. Gazeteler halkın duyguları hakkında daha fazla bilgi veriyordu. Ana akım gazeteler Robin'in beklediği görüşü dile getiriyordu: Çin'e karşı savaşın ulusal gururu savunmakla ilgili olduğu, işgalin Çinlilerin İngiliz bayrağına yaptığı hakaretlerin adil bir şekilde cezalandırılmasından başka bir şey olmadığı, Babil'in yabancı uyruklu öğrenciler tarafından işgalinin bir ihanet eylemi olduğu, Oxford'daki barikatların ve Londra'daki grevlerin acımasız hoşnutsuzların işi olduğu ve hükümetin onların taleplerine karşı sağlam durması gerektiği. Savaş yanlısı başyazılar Çin'in kolaylıkla yenileceğini vurguluyordu. Bu sadece küçük bir savaş olacaktı, hatta doğru dürüst bir savaş bile olmayacaktı; tek gereken birkaç topun ateşlenmesiydi ve Çinliler bir gün içinde yenilgiyi kabul edeceklerdi.

Gazeteler çevirmenler konusunda bir türlü karar veremiyordu. Savaş yanlısı yayınlar bir düzine teori ortaya attı. Yozlaşmış Çin hükümetiyle işbirliği içindeydiler. Hindistan'daki isyancıların işbirlikçileriydiler. İngiltere'ye zarar vermek, kendilerini besleyen eli ısırarak dışında hiçbir amaçları olmayan kötü niyetli nankörlerdi - ve bu, İngiliz halkının inanmaya çok hazır olduğu bir gerekçe olduğu için daha fazla açıklamaya gerek yoktu. Her iki tarafın Parlamento üyeleri de *Babil ile müzakere etmeyeceğiz, diye söz verdi. Britanya yabancılara boyun eğmez.**

Yine de tüm gazeteler Babil'e karşı ya da savaştan yana değildi. Gerçekten de, Kanton'da hızlı hareket edilmesini isteyen her manşete karşılık, bir başka

Savaşı ahlaki ve dini bir rezalet olarak nitelendiren (daha küçük, daha niş, daha radikal olsa da) yayın. *The Spectator* savaş yanlılarını açgözlülük ve vurgunculukla suçlarken, *Examiner* savaşı suç ve savunulamaz olarak nitelendirdi. *Champion*'ın manşetlerinden birinde **JARDINE'İN OPYUM SAVAŞI BİR REZALET yazıyordu**. Diğerleri o kadar nazik değildi: **Druggy MCDRUGGY ÇİN'DEKİ PARMAKLARINI İSTİYOR**, *Political Register*.

İngiltere'deki her sosyal grubun bir fikri vardı. Kölelik karşıtları grevcilere destek bildirileri yayınladılar. Çok yüksek sesle olmasa da kadın hakları savunucuları da öyle. Hristiyan örgütler yasadışı bir ahlaksızlığın masum bir halka yayılmasını eleştiren broşürler yayınladılar, ancak savaş yanlısı Evangelistler, Çin halkını serbest ticarete maruz bırakmanın aslında Tanrı'nın işi olacağı şeklindeki sözde Hristiyan argümanı ile karşılık verdiler.

Bu arada, Radikal yayınlar Çin'in dışı açılmasının kuzey İngiltere'deki işçilerin çıkarlarına ters düştüğü savını ortaya attılar. Hayal kırıklığına uğramış sanayi ve zanaat işçilerinin oluşturduğu bir hareket olan Çartistler, grevcilere en güçlü desteği verdiler; hatta Çartistlerin yayın organı *The Red Republican*, çevirmenleri işçi sınıfının kahramanları olarak niteleyen bir manşet attı.

Bu Robin'e umut verdi. Ne de olsa Radikaller, Whig'lerin yatıştırması gereken partiydi ve bu tür manşetler Radikalleri savaşın uzun vadeli çıkarlarına uygun olmadığına ikna edebilirse, belki de tüm bunlar çözülebilirdi.

Ve gerçekten de, gümüş işçiliğinin tehlikeleri hakkındaki konuşma, kamuoyu mahkemesinde Çin hakkındaki konuşmadan daha iyi sonuç vermişti. Burada eve yakın, ortalama bir Britanyalıyı anlayabileceği şekilde etkileyen bir mesele vardı. Gümüş sanayi devrimi hem tekstil hem de tarım endüstrilerini yok etmişti. Gazeteler, gümüşle çalışan fabrikalardaki korkunç çalışma koşullarını ifşa eden yazı üstüne yazı yayınlıyordu (her ne kadar bu yazıların, fabrika işçilerinin daha az cin ve tütün tüketmeleri halinde kendilerini çok daha iyi hissedeceklerini savunan Andrew Ure tarafından yapılan bir yalanlama da dahil olmak üzere, çürütücü yanları olsa da). 1833 yılında cerrah Peter Gaskell, *The Manufacturing Population of England (İngiltere'nin İmalatçı Nüfusu)* başlıklı, esas olarak gümüş işleme makinelerinin İngiliz işçiler üzerindeki ahlaki, sosyal ve fiziksel etkilerine odaklanan, kapsamlı bir araştırma yayınlamıştı. O dönemde, her şeyi abarttıkları bilinen Radikaller dışında, bu yazı pek dikkate alınmamıştı. Şimdi, savaş karşıtı gazeteler her gün bu kitaptan alıntılar yayınlıyordu.

yetişkinlerin giremediği tünellere girmeye zorlanan küçük çocukların soluduğu kömür tozunu, insanlık dışı hızlarda çalışan gümüşle çalışan makinelerin kaybettiği el ve ayak parmaklarını, dönen iğlere ve dokuma tezgâhlarına takılan kendi saçları tarafından boğulan kız çocuklarını tüyler ürpertici ayrıntılarla haber yapıyordu.

Spectator gazetesi, bir deri bir kemik kalmış çocukların ne idüğü belirsiz bir aletin tekerlekleri altında ezilerek öldüğünü gösteren bir karikatür yayınladı ve altına **GÜMÜŞ DEVRİMİNİN BEYAZ KÖLELERİ** başlığını attı. İçinde

Kule, bu karşılaştırmaya gülüp geçtiler ama halk gerçekten dehşete düşmüş görünüyordu. Birisi Lordlar Kamarasının bir üyesine çocukların fabrikalarda sömürülmesini neden desteklediğini sordu; o da oldukça kayıtsız bir şekilde dokuz yaşın altındaki çocukların çalıştırılmasının 1833'te yasaklandığını söyledi ve bu da ülkedeki on ve on bir yaşındaki çocukların çektiği acılar konusunda daha genel bir tepkiye yol açtı.

"Gerçekten o kadar kötü mü? Robin Abel'a sordu. "Fabrikaları kastediyorum.

"Daha da kötüsü," dedi Abel. "Bunlar sadece haberini yaptıkları korkunç kazalar. Ama o daracık katlarda her gün çalışmanın nasıl bir şey olduğunu anlatmıyorlar. Şafaktan önce kalkıp dokuza kadar çalışmak ve arada birkaç mola vermek. Ve bunlar bizim *imrendiğimiz* koşullar. Geri almak istediğimiz işler. Sanırım sizi üniversitede bunun yarısı kadar bile çalıştırmıyorlar, değil mi?

"Hayır," dedi Robin, utanmış hissederek. "Öyle değil.

Spectator'daki haber özellikle Profesör Craft'ı çok etkilemiş görünüyordu. Robin, diğerleri kahvaltılarını bitirdikten çok sonra onu çay masasında, gözleri kıpkırmızı olmuş bir halde otururken buldu. Onun yaklaştığını görünce aceleyle mendiliyle gözlerini sildi.

Onun yanına oturdu. "İyi misiniz, Profesör?

"Ah, evet. Boğazını temizledi, durakladı, sonra gazeteyi dürtükledi. 'Bu sadece... hikayenin pek düşünmediğimiz bir tarafı, değil mi?

"Sanırım hepimiz bazı şeyleri düşünmemeyi seçme konusunda iyiyiz.

Onu duymuyor gibiydi. Pencereden dışarı, grevcilerin protesto alanlarının askeri kampa benzeyen bir yere dönüştürüldüğü aşağıdaki yeşile baktı. "Patentini aldığım ilk kibrit çifti Tyneshire'daki bir madende ekipmanların verimliliğini artırdı," dedi. Kömür yüklü arabaları raylarında sıkıca tuttu. Maden sahipleri o kadar etkilendiler ki beni ziyarete davet ettiler ve tabii ki gittim; ülkeye bir katkıda bulunacağım için çok heyecanlıydım. Bütün o küçük çocukları görünce şok olduğumu hatırlıyorum.

ocaklarda. Sorduğumda madenciler tamamen güvende olduklarını ve aileleri işteyken madene yardım etmenin onları beladan uzak tuttuğunu söylediler.

Titrek bir nefes aldı. "Daha sonra bana gümüş işçiliğinin, yolda insanlar olsa bile tramvayların raylardan çıkmasını imkansız hale getirdiğini söylediler. Bir kaza oldu. Küçük bir çocuk iki bacağını da kaybetti. Geçici bir çözüm bulamayınca kibrit çifti kullanmayı bıraktılar ama ben bunu ikinci kez düşünmedim. O zamana kadar bursumu almıştım. Görünürde bir profesörlüğüm vardı ve başka, daha büyük projelere geçtim. Bunu hiç düşünmedim. Yıllar, yıllar ve yıllar boyunca hiç düşünmedim.

Ona doğru geri döndü. Gözleri ıslaktı. 'Sadece birikiyor, değil mi? Öylece yok olmuyor. Ve bir gün bastıracağınız şeyi kurcalamaya başlarsınız. Ve bu kara bir çürük yığındır, sonsuzdur, dehşet vericidir ve kafanı çeviremezsin.

'Yüce İsa,' dedi Robin.

Victoire başını kaldırıp baktı. "Ne oldu?"

Altıncı kattaki bir ofise kapanmışlar, gelecekteki felaketlerin alametlerini bulmak için defterleri inceliyorlardı. Oxford'un bir sonraki yıla kadar olan randevularını çoktan gözden geçirmişlerdi. Londra'nın bakım programlarını bulmak daha zordu - Babel'in muhasebesi şaşırtıcı derecede kötüydü ve memurları tarafından kullanılan kategorizasyon sistemi, mantıklı olabilecek tarihe göre veya daha az ama en azından biraz mantıklı olabilecek dile göre değil, söz konusu Londra mahallesinin posta koduna göre düzenlenmiş gibi görünüyordu.

Robin defterine dokundu. "Sanırım bir kırılma noktasına yaklaşmış olabiliriz. "Neden?"

"Bir hafta içinde Westminster Köprüsü'nde bakıma girecekler. Yeni Londra Köprüsü 1825'te inşa edildiğinde gümüş işçiliği için sözleşme yapmışlardı ve çubukların on beş yıl sonra sona ermesi gerekiyordu. Şimdi bu süre doldu.

"Peki ne olacak?" diye sordu Victoire. "Turnikeler kilitleniyor mu?"

"Sanmıyorum, oldukça büyük bir olaydı. . . *F, temelin* kodu, değil mi? Robin sustu, sonra sessizliğe gömüldü. Gözleri defterde bir aşağı bir yukarı gidip geliyor, önündekini doğrulamaya çalışıyordu. Oldukça büyük bir kayıttı, gümüş çubukların ve kibrit çiftlerinin çeşitli dillerde yazılmış bir listesi idi.

neredeyse yarım sayfa. Birçoğunun bir sonraki sütunda karşılık gelen numaraları vardı - bu da rezonans bağlantıları kullandıklarının bir göstergesiydi. Sayfayı çevirdi, sonra gözlerini kırıştırdı. Sütun sonraki iki sayfa boyunca devam etti. "Sanırım doğrudan nehre düşüyor.

Victoire arkasına yaslandı ve çok yavaş bir şekilde nefes verdi.

Etkileri çok büyük oldu. Westminster Köprüsü Thames nehrini geçen tek köprü değildi ama en yoğun trafiğe sahne olan köprüydü. Ve eğer Westminster Köprüsü nehre düşerse, hiçbir vapur, hiçbir yüzen ev, hiçbir kürek ya da kano enkazın etrafından dolaşamazdı. Westminster Köprüsü yıkılırsa, tüm şehir dururdu.

Ve önümüzdeki haftalarda, Thames nehrini lağım sularından ve gaz fabrikaları ile kimya tesislerinden gelen kirlilikten temizleyen bariyerlerin süresi dolduğunda, sular hastalıklı ve kokuşmuş bir fermantasyon durumuna geri dönecekti. Balıklar ölü ve pis kokulu bir şekilde yüzeye çıkacaktı. Kanalizasyon giderlerinde zaten ağır aksak ilerleyen idrar ve dışkı katılaşacaktı.

Mısır on belaya maruz kalacaktı.

Ama Robin bunu açıklarken Victoire'ın yüzünde onun neşesinden eser yoktu. Aksine, kaşları çatılmış, dudakları büzülmüş, çok tuhaf bir ifadeyle ona bakıyordu ve bu durum Robin'in içini rahatsız etti.

Ellerini havaya kaldırarak, "Bu Mahşer," diye ısrar etti. Onun görmesini nasıl sağlayabilirdi? "Olabilecek en kötü şey bu.

"Biliyorum," dedi. 'Ama bir kez çaldıktan sonra elimizde hiçbir şey kalmıyor.

'Başka bir şeye ihtiyacımız olmayacak,' dedi. 'Vidaları sadece bir kez çevirmemiz gerekiyor, onları sınırlarına kadar zorlamak için-'

'Görmezden geleceklerini bildiğin bir limit mi? Lütfen, Robin-' 'O zaman alternatif ne? Kendimizi değiştirmek mi?'

'Onlara *zaman* tanıyor, sonuçlarını görmelerini sağlıyor-'

"Görülecek daha ne var? Bağırarak istememişti. Derin bir nefes aldı. "Victoire, lütfen, bence olayı tırmandırmalıyız, yoksa-

'Bence düşmesini istiyorsun,' diye suçladı. 'Bence bu senin için sadece bir intikam, çünkü düştüğünü görmek istiyorsun.

"Ve neden *olmasın*?

Bu tartışmayı daha önce de yapmışlardı. Anthony ve Griffin'in hayaletleri aralarında belirmişti: Biri, düşmanın özgecilik olmasa bile en azından rasyonel bir kişisel çıkarla hareket edeceği inancıyla hareket ediyordu, diğeri ise inançtan çok, telos tarafından ve daha çok saf, dizginlenmemiş öfke tarafından yönlendiriliyordu.

"Acıttığını biliyorum. Victoire'ın boğazı düğümlendi. "Biliyorum - hayatına devam etmenin imkânsız olduğunu biliyorum. Ama seni motive eden hedef Ramy'ye katılmak olamaz.

Bir sessizlik. Robin bunu inkâr etmeyi düşündü. Ama ne Victoire'a ne de kendine yalan söylemenin bir anlamı vardı.

"Bu seni öldürmüyor mu?" Sesi kırıldı. 'Ne yaptıklarını bilmek? Yüzlerini görmek? Onlarla bir arada yaşadığımız bir dünya hayal edemiyorum. Bu sizi ayırmıyor mu?

'Tabii ki öyle,' diye bağırdı. "Ama bu yaşamaya devam etmemek için bir bahane değil. "Ölmeye çalışmıyorum.

'Bu köprüyü yıkmakla ne yapacaklarını sanıyorsun o zaman? Sence bize ne yapacaklar?'

"Ne yapardınız?" diye sordu. 'Bu grevi bitirmek mi? Kuleyi açmak mı?' "Eğer deneseydim," dedi, "beni durdurabilir miydin?

İkisi de deftere baktı. İkisi de çok uzun bir süre konuşmadı. Bu konuşmanın nereye varabileceğini takip etmek istemediler. İkisi de daha fazla kalp kırıklığına dayanamazdı.

"Oylama yapalım," diye önerdi Robin sonunda, daha fazla dayanamamıştı. 'Yapamayız - grevi bu şekilde kıramayız. Bu bize bağlı değil. Karar vermeyelim Victoire.

Victoire'ın omuzları çöktü. Adam onun yüzünde büyük bir keder gördü. Çenesini kaldırdı ve bir an için daha fazla tartışabileceğini düşündü ama sonra tek yaptığı başını sallamak oldu.

Oylama çok az farkla Robin'in lehine sonuçlandı. Victoire ve profesörler karşı çıkarken, tüm öğrenciler destekledi. Öğrenciler Parlamento'yu kırılma noktasına kadar zorlamaları gerektiği konusunda Robin'le hemfikirdi ama bu konuda pek de heyecanlı değillerdi. İbrahim ve Juliana oy verirken sanki bu fikirden ürkmüş gibi kollarını göğüslerine bastırdılar. Robin'in Londra'ya tehdit broşürleri hazırlamasına yardım etmekten büyük zevk alan Yusuf bile gözlerini ayaklarına dikmişti.

"İşte bu kadar," dedi Robin. Kazanmıştı ama bu bir zafer gibi hissettirmiyordu. Victoire'la göz göze gelemiyordu.

"Bu ne zaman olur? Profesör Chakravarti sordu. "Bu Cumartesi," dedi Robin. "Zamanlama harika. "Ama Parlamento Cumartesi gününe kadar teslim olmayacak.

'O zaman sanırım köprü yıkıldığında haberimiz olacak.

"Ve siz bu konuda rahat mısınız? Profesör Chakravarti sanki odanın ahlaki sıcaklığını ölçmeye çalışıyormuş gibi etrafına bakındı. 'Düzinelerce insan ölecek. Orada günün her saatinde teknelere binmeye çalışan kalabalıklar var; o zaman ne olacak-'

'Bu bizim seçimimiz değil,' dedi Robin. Bu onların seçimi. Bu eylemsizlik. Ölmesine izin vererek öldürmektir. Rezonans çubuklarına dokunmuyoruz bile, kendi kendine düşecek-'

Profesör Chakravarti, 'Bunun önemli olmadığını çok iyi biliyorsunuz,' dedi. 'Etiği küçümsemeyin. Westminster Köprüsü'nün yıkılması sizin seçiminiz. Ama masum insanlar Parlamento'nun kaprislerini belirleyemez.

'Ama onlara sahip çıkmak hükümetlerinin görevi,' dedi Robin. 'Parlamentonun bütün amacı bu, değil mi? Bu arada, nezaket seçeneğimiz yok. Ya da zarafet. Bu gelişigüzel bir meşale, bunu kabul ediyorum, ama riskler bunu gerektiriyor. "Ahlaki suçu bana yükleyemezsiniz. Yutkundu. "Yapamazsın.

Profesör Chakravarti ısrarla, 'Yakın neden sizsiniz,' dedi. "Bunu durdurabilirsiniz.

'Ama bu tam da şeytanın hilesi,' diye ısrar etti Robin. 'Sömürgecilik böyle işler. Bizi direnişin sonuçlarının tamamen bizim suçumuz olduğuna, ahlaksız seçimin direnişi gerektiren koşullardan ziyade direnişin kendisi olduğuna ikna eder.

"Öyle olsa bile, geçemeyeceğiniz çizgiler vardır.

"Çizgiler mi? Eğer kurallara göre oynarsak, onlar zaten kazanmış olur-'

'Şehri cezalandırarak kazanmaya çalışıyorsunuz,' dedi Profesör Chakravarti. 'Bu tüm şehir demek, içindeki herkes - erkekler, kadınlar, çocuklar. İlaçlarını alamayan hasta çocuklar var. Hiçbir geliri ve yiyecek kaynağı olmayan aileler var. Bu onlar için bir rahatsızlıktan öte, bir ölüm tehdidi.

"Biliyorum," dedi Robin, hayal kırıklığına uğramış bir halde. "Mesele de bu zaten.

Birbirlerine ters ters baktılar ve Robin, Griffin'in bir zamanlar kendisine nasıl baktığını şimdi anladığını düşündü. Bu bir cesaret eksikliğiydi. Sınırları zorlamayı reddetmekti. Sömürgeciyi masaya getiren tek şey şiddetti; şiddet tek seçenektir. Silah orada, masanın üzerinde durmuş, ellerine almalarını bekliyordu. Neden ona bakmaktan bile bu kadar korkuyorlardı?

Profesör Chakravarti ayağa kalktı. "Sizi bu yolda takip edemem.

"O zaman kuleden ayrılmalısın," dedi Robin hemen. "Vicdanını rahatlatmana yardımcı olur.

"Bay Swift, lütfen, mantığınızı dinleyin-

"Ceplerinizi açın. Robin sesini yükselterek kulaklarındaki çınlamayı bastırmaya çalıştı. "Yanınıza hiçbir şey almayın - ne gümüş, ne defterler, ne de kendi kendinize yazdığınız notlar. Birinin sözünü kesmesini, Victoire'ın araya girip ona yanlış yaptığını söylemesini bekledi ama kimse konuşmadı. Bu sessizliği zımni bir onay olarak algıladı. "Ve eğer gidersen, eminim biliyorsundur, geri dönemezsin.

Profesör Chakravarti, 'Burada zafere giden bir yol yok,' diye uyardı. 'Bu sadece sizden nefret etmelerine neden olur.

Robin alay etti. "Bizden daha fazla nefret edemezler.

Ama hayır, bu doğru değildi; ikisi de bunu biliyordu. İngilizler onlardan nefret etmiyordu, çünkü nefret korku ve kızgınlığa bağlıydı ve her ikisi de rakibinizi saygı ve rekabete layık, ahlaki açıdan özerk bir varlık olarak görmeyi gerektiriyordu. İngilizlerin Çinlilere karşı takındığı tavır tepeden bakan, küçümseyen bir tavidir; ama nefret değildi. Henüz değildi.

Köprü yıkıldıktan sonra bu durum değişebilir.

Ama sonra, diye düşündü Robin, nefreti çağırmak iyi olabilirdi. Nefret saygıyı zorlayabilirdi. Nefret, İngilizleri gözlerinin içine bakmaya ve bir nesne değil, bir insan görmeye zorlayabilirdi. Griffin ona *şiddetin sistemi şok ettiğini* söylemişti. *Ve sistem bu şoktan kurtulamaz.*

'*Oderint dum metuant*,' dedi.* "Bu bizim zafere giden yolumuz.

'Bu Caligula,' dedi Profesör Chakravarti. 'Caligula'yı *Caligula?*'

"Caligula istediğini aldı.

"Caligula suikaste uğradı.

Robin omuz silkti, hiçbir şey umurunda değildi.

"Biliyorsunuz," dedi Profesör Chakravarti, "en yaygın olarak yanlış anlaşılan Sanskritçe kavramlardan biri *ahimsa'dır*. Şiddetsizlik.

"Derse ihtiyacım yok efendim," dedi Robin ama Profesör Chakravarti onun yerine konuştu.

"Pek çok kişi *ahimsa'nın* mutlak pasifizm anlamına geldiğini ve bu nedenle Hint halkının her şeye boyun eğen, itaatkâr bir halk olduğunu düşünür. Ancak *Bhagavad Gita'da dharma yuddha* için istisnalar yapılmıştır. Doğru bir savaş. Şiddetin son çare olarak uygulandığı bir savaş, bencil kazançlar ya da kişisel güdüler için değil de

daha büyük bir amaca bağlılık.' Başını iki yana salladı. 'Bu grevi bu şekilde gerekçelendirdim, Bay Swift. Ama burada yaptığınız şey nefsi müdafaa değil; kötü niyete giriyor. Şiddetiniz kişisel, kinci ve ben bunu destekleyemem.

Robin'in boğazı düğümlendi. "O zaman gitmeden önce kan şişenizi alın, efendim.

Profesör Chakravarti onu bir süre inceledi, başını salladı ve sonra ceplerindekileri orta masanın üzerine çıkarmaya başladı. Bir kalem. Bir defter. İki boş gümüş çubuk.

Herkes sessiz bir şekilde izledi.

Robin bir an sinirlendiğini hissetti. "Şikâyetini dile getirmek isteyen başka biri var mı?" diye tersledi.

Başka kimse tek kelime etmedi. Profesör Craft ayağa kalktı ve merdivenlerden yukarı doğru yürüdü. Bir süre sonra İbrahim de ona katıldı, sonra Juliana; sonra da sadece Robin ve Victoire lobide durup Profesör Chakravarti'nin ön basamaklardan barikatlara doğru ilerleyişini izleyene kadar diğerleri.

Bölüm Yirmi Dokuz

*Baca temizleyicileri nasıl da
ağlıyor Her kararan Kilise dehşete
düşürüyor, Ve bahtsız Askerler iç
çekiyor
Saray duvarlarından aşağı kan akıyor*

WILLIAM BLAKE, 'Londra'

Profesör Chakravarti ayrıldıktan sonra kuledeki hava kasvetli bir hal aldı.

Grevin ilk günlerinde, içinde bulundukları durumun zorunluluklarıyla - broşür yazmakla, defterleri araştırmakla ve barikatları güçlendirmekle - o kadar meşguldüler ki, içinde bulundukları büyük tehlikeye dikkat edememişlerdi. Her şey çok anıtsal, çok birleştirici olmuştu. Birbirlerinin arkadaşlığından keyif almışlardı. Geceler boyunca konuşmuşlar, birbirleri hakkında bilgi edinmişler, geçmişlerinin ne kadar şaşırtıcı derecede benzer olduğuna hayret etmişlerdi. Çok küçük yaşta anavatanlarından koparılmış, İngiltere'ye atılmış ve gelişmeleri ya da sınır dışı edilmeleri emredilmişti. Birçoğu yetimdi, dil dışında ülkeleriyle tüm bağları kopmuştu.*

Ama o ilk günlerdeki çılgınca hazırlıklar artık yerini kasvetli, boğucu saatlere bırakmıştı. Tüm taşlar tahtaya dizilmişti; tüm eller gösterilmişti. Zaten çatılardan haykırdıklarından başka yapacak tehditleri kalmamıştı. Artık önlerinde uzanan sadece zamandı, kaçınılmaz çöküşe doğru ilerleyen bir saat.

Ültimatolarını yayınladılar, broşürlerini gönderdiler. Westminster Köprüsü yedi gün içinde düşecekti. Düşmezse.

Bu karar ağızlarında kötü bir tat bırakmıştı. Söylenmesi gereken her şeyi söylemişlerdi ve kimse bunun sonuçlarını irdelemek istemiyordu. İç gözlem tehlikeliydi; tek istedikleri günü atlatmaktı. Artık çoğu zaman kulenin ayrı köşelerine çekiliyor, okuyor, araştırıyor ya da zaman geçirmek için ne yapıyorlarsa onu yapıyorlardı. İbrahim ve Juliana uyanık oldukları tüm saatleri birlikte geçiriyorlardı. Bazen diğerleri bu ikilinin birbirlerine aşık olup olmadıklarını düşünüyordu ama onlar

Bu konuşmayı asla sürdüremeyeceklerini anladılar; geleceği, tüm bunların nasıl sonuçlanabileceğini düşünmelerine neden oluyordu ve bu onları çok üzüyordu. Yusuf kendi içine kapandı. Meghana ara sıra Robin ve Victoire'la çay içiyor ve birbirleriyle kesişen tanıdıkları hakkında hikâyeler anlatıyorlardı - Meghana yakın zamanda mezun olmuştu ve hem Vimal hem de Anthony ile yakındı - ama günler geçtikçe o da içine kapanmaya başlamıştı. Robin bazen Yusuf'la birlikte kalma kararlarından pişmanlık duyup duymadıklarını merak ediyordu.

Kuledeki yaşam, grevdeki yaşam - ilk başta çok yeni ve garip bir şekilde heyecan vericiydi - rutin, monoton bir havaya büründü. İlk başlarda işler zordu. Yaşam alanlarını nasıl düzenli tutacakları konusunda bu kadar az şey öğrenmiş olmaları hem komik hem de utanç vericiydi. Kimse süpürgelerin nerede tutulduğunu bilmiyordu, bu yüzden yerler tozlu ve kırıntılarla doluydu. Kimse çamaşır yıkamayı bilmiyordu - çamaşır *suyu kelimesini* ve Proto-Hint-Avrupa kökü *bhel*'den ('beyaz parlamak, parlamak, yanmak') türetilen kelimeleri kullanarak bir kibrit çifti üretmeyi denediler, ancak bunun tek yaptığı, kıyafetlerini geçici olarak beyaz ve dokunulduğunda kavurucu sıcaklığa dönüştürmek oldu.

Hâlâ günde üç öğün, saat başı yemek için toplanıyorlardı; bunun tek nedeni karne dağıtımının daha kolay olmasıydı. Lüks tüketim maddeleri hızla yok olmuştu. İlk haftadan sonra kahve kalmamıştı; ikinci haftada çayları da tükenmek üzereydi. Bunun için buldukları çözüm, hafif renksiz sudan biraz daha fazlasını içene kadar çayı gittikçe daha fazla sulandırmaktı. Ortada ne süt ne de şeker vardı. Meghana son birkaç çay kaşığının tadını düzgün, tam demlenmiş bir fincanda çıkarmaları gerektiğini savundu, ancak Profesör Craft buna şiddetle karşı çıktı.

"Sütü bırakabilirim," dedi. "Ama çaydan vazgeçemem."

Victoire o hafta boyunca Robin'in dayanağıydı.

Ona çok kızgındı, biliyordu. İlk iki günü isteksiz bir sessizlik içinde birlikte geçirdiler - ama yine de birlikteydiler, çünkü teselli için birbirlerine ihtiyaçları vardı. Altıncı kattaki pencerenin önünde, yerde omuz omuza oturarak saatler geçirdiler. Adam ısrar etmedi. Kadın da suçlama yapmadı. Söylenecek başka bir şey yoktu. Rota belirlenmişti.

Üçüncü gün sessizlik dayanılmaz bir hal alınca konuşmaya başladılar; önce ufak tefek şeyler, sonra da akıllarına gelen her şeyi. Bazen Babil'i, her şey alt üst olmadan önceki altın yılları anımsadılar. Bazen gerçekliği askıya aldılar, unutmayı başardılar

Olan biten her şey ve sanki en önemli mesele Colin Thornhill ile Sharp ikizlerinin Bill Jameson'ın ziyarete gelen güzel kız kardeşi yüzünden yumruk yumruğa kavga edip etmeyecekleri imiş gibi üniversite günleri hakkında dedikodu yapıyorlardı.

Letty konusunu açmaya cesaret edebilmeleri için dört gün geçmesi gerekti.

Önce Robin yaptı. Letty, dokunmaya cesaret edemedikleri iltihaplı bir yara gibi ikisinin de hafızasının gerisinde kalmıştı ve artık onun etrafında dönüp duramazdı. Eline yakıcı bir bıçak alıp çürümüşlüğü deşmek istiyordu.

"Sence her zaman bize sırtını dönecek miydi?" diye sordu. "Sence yaptığı şey onun için zor muydu?"

Victoire'ın kimi kastettiğini sormasına gerek yoktu. Bir süre durakladıktan sonra, "Bu bir umut egzersizi gibiydi," dedi. "Yani onu sevmek. Bazen yola geleceğini düşünürdüm. Bazen gözlerinin içine bakar ve gerçek bir dostu baktığımı düşünürdüm. Sonra o bir şey söyler, hazırlıksız bir yorum yapar ve tüm döngü yeniden başlardı. Bir eleğin içine kum dökmek gibiydi. Hiçbir şey yapışmıyordu.

"Fikrini değiştirebilecek herhangi bir şey söyleyebileceğinizi düşünüyor musunuz?"

"Bilmiyorum," dedi Victoire. "Sen biliyor musun?"

Zihni her zaman yaptığı şeyi yaptı; korktuğu düşüncenin yerine Çince bir karakter çağırdı. "Letty'yi düşündüğümde aklıma *xì* karakteri geliyor.

Onun için havada çizdi: 隙. "Bu en çok

genellikle "çatlak veya yarık" anlamında kullanılır. Ancak Klasik Çince'de metinlerde "kin veya kan davası" anlamına da gelmektedir. Söylentilere göre, Qing İmparatoru, imparatorluk soyunun taştan bir duvar resminin altına yerleştirilmiş *xì-feud kibrit* çifti ile oyulmuş bir çubuk kullanır. Ve çatlaklar ortaya çıktığında, bu birilerinin ona karşı komplo kurduğunu gösterir. Yutkundu. "Bence o çatlaklar hep oradaydı. Onlar hakkında yapabileceğimiz bir şey olduğunu sanmıyorum. Ve her şeyin çökmesi için tek gereken baskı oldu.

"Sence bize o kadar içerlemiş midir?"

Sözlerinin ağırlığını ve etkisini düşünerek durakladı. "Bence onu bilerek öldürdü.

Victoire uzun bir süre onu izledikten sonra basitçe "Neden?" diye sordu.

"Bence onun ölmesini istedi," diye devam etti kısık sesle. "Bunu yüzünden anlayabilirdiniz - korkmuyordu, ne yaptığını biliyordu, onu öldürebilirdi.

herhangi birimizi hedef almıştı ve istediği kişinin Ramy olduğunu biliyordu. "Robin ...

'Onu seviyordu, biliyorsun,' dedi. Sözcükler şimdi içinden bir sel gibi akıyordu; taşkın kapakları kırılmıştı ve sular durdurulamazdı. Ne kadar yıkıcı, ne kadar trajik olursa olsun, bunu yüksek sesle söylemek zorundaydı, bu korkunç, korkunç şüpheyi başka birine yüklemek zorundaydı. "Anma balosunun olduğu gece bana anlattı - neredeyse bir saat boyunca omzumda ağlamış çünkü onunla dans etmek istiyormuş ama o yüzüne bile bakmamış. Ona hiç bakmamış, hiç ...' Durmak zorunda kaldı; gözyaşları onu boğmakla tehdit ediyordu.

Victoire onun bileğini kavradı. "Ah, Robin.

"Bunu hayal edin," dedi. 'Kahverengi bir adam bir İngiliz gülünü reddediyor. Letty buna dayanamazdı. Aşağılanmaya. Kolunu gözlerine sildi. "Bu yüzden onu öldürdü.

Victoire uzun bir süre hiçbir şey söylemedi. Yıkık dökük şehre bakıp düşünüyordu. Sonunda cebinden buruşuk bir kâğıt parçası çıkardı ve adamın eline tutuşturdu. "Bunu almalısın.

Robin onu açtı. Dördünün dagerreyotip portresiydi, o kadar çok katlanmış ve yeniden katlanmıştı ki ince beyaz çizgiler görüntüyü çaprazlama kesiyordu. Ama yüzleri çok net bir şekilde basılmıştı. Letty gururla bakıyordu, uzun zaman sonra yüzü biraz gerilmişti. Ramy'nin elleri hem onun hem de Victoire'ın omuzlarında şefkatle. Victoire'ın yarı gülümsemesi; çenesi aşağı eğik, gözleri yukarı kalkık ve ıslık ıslık. Kendi garip utangaçlığı. Ramy'nin sırtışı.

Keskin bir nefes aldı. Göğsü sıkıştı, sanki kaburgaları daralıyor, kalbini bir mengene gibi sıkıştırıyordu. Hâlâ bu kadar acı çekebileceğini fark etmemişti.

Onu parçalara ayırmak istedi. Ama Ramy'den geriye kalan tek benzerlik buydu.

"Onu sakladığını fark etmemiştim.

"Letty saklamış," dedi Victoire. "Çerçeveletip odamızda saklıyordu. Bahçe partisinden önceki gece onu çıkardım. Fark ettiğini sanmıyorum.

"Çok genç görünüyoruz. Onların yüz ifadelerine hayret etti. O dagerreyotip için poz verdiklerinden bu yana sanki bir ömür geçmiş gibiydi. "Çocuk gibi görünüyoruz.

"O zamanlar mutluyduk. Victoire aşağı baktı, parmakları solgun yüzlerinde geziniyordu. "Onu yakmayı düşündüm, biliyorsun. Tatmin olmak istedim. Oxford Kalesi'nde onu çıkarıp durdum, yüzünü inceledim.

Bize bunu yapan kişiyi görmek için. Ama ne kadar çok bakarsam, o kadar çok ... Onun için üzüldüğüm. Çarpık bir durum ama onun bakış açısına göre, her şeyi kaybedenin kendisi olduğunu düşünüyor olmalı. O kadar yalnızdı ki. Tek istediği bir grup arkadaşı, yaşadıklarını anlayabilecek insanlar. Ve sonunda bunu bizde bulduğunu düşündü. Titrek bir nefes aldı. "Ve sanırım, her şey dağıldığında - sanırım o da bizim gibi ihanete uğramış hissetti.

İbrahim'in deri ciltli bir deftere yazarak çok zaman geçirdiğini fark ettiler.

Sorulduğunda onlara 'Bu bir tarih' dedi. "Kulenin içinde olanların. Söylenen her şeyin. Alınan tüm kararların. Savunduğumuz her şey. Katkıda bulunmak ister misiniz?

"Ortak yazar olarak mı?" diye sordu Robin.

"Bir röportaj konusu olarak. Bana düşüncelerini söyle. Onları yazacağım.'

"Belki yarın. Robin kendini çok yorgun hissediyordu ve nedense o sayfalarca karalamayı görmek için korkuyla dolduruyordu.

"Sadece eksiksiz olmak istiyorum," dedi İbrahim. 'Profesör Craft'ın ve mezun arkadaşların ifadeleri zaten elimde. Sadece düşündüm ki - eğer her şey tersine dönerse ...'

"Kaybedeceğimizi düşünüyorsun," dedi Victoire.

'Bence kimse bu işin nasıl biteceğini bilmiyor,' dedi İbrahim. 'Ama kötü biterse hakkımızda ne diyeceklerini biliyorum. Paris'teki öğrenciler barikatlarda öldüğünde herkes onlara kahraman dedi. Ama burada ölürsek kimse bizim şehit olduğumuzu düşünmeyecek. Ve ben sadece bizi kötü adam olarak göstermeyecek bir kaydın var olduğundan emin olmak istiyorum. İbrahim Robin'e baktı. "Ama bu projeyi sevmiyorsun, değil mi?

Ters ters bakıyor muydu? Robin aceleyle yüzünü düzeltti. "Ben öyle bir şey demedim.

"İtilmiş görünüyorsun.

"Hayır, özür dilerim, ben sadece ... Robin kelimeleri bir araya getirmekte neden bu kadar zorlandığını bilmiyordu. "Sanırım henüz şimdiki zamana bir iz bile bırakmamışken bizi tarih olarak düşünmek hoşuma gitmiyor.

'Biz izimizi bıraktık,' dedi İbrahim. 'İyi ya da kötü, çoktan tarih kitaplarına girdik. İşte arşivlere müdahale etmek için bir şans, değil mi?

"İçinde ne tür şeyler var? Victoire sordu. 'Sadece genel hatlar mı? Yoksa kişisel gözlemler mi?

"Ne istersen," dedi İbrahim. 'İstersen kahvaltıda ne yedin. Saatlerinizi nasıl geçirdiğinizi. Ama ben en çok buraya nasıl geldiğimizi merak ediyorum tabii ki.

"Sanırım Hermes hakkında bilgi edinmek istiyorsun," dedi Robin. "Bana anlatmak istediğin her şeyi bilmek istiyorum.

Robin o anda göğsünde çok ağır bir yük hissetti. Konuşmaya başlamak, bildiği her şeyi dökmek ve bunların mürekkeple korunmasını sağlamak istiyordu ama kelimeler dilinde can çekişiyordu. Sorunun kaydın varlığı değil, yeterli olmaması, arşivlere karşı anlamsız hissettirecek kadar yetersiz bir müdahale olması olduğunu nasıl ifade edeceğini bilmiyordu.

Söylenecek çok şey vardı. Nereden başlayacağını bilmiyordu. İçinde bulundukları yazılı tarih boşluğunu ve mücadele ettikleri aşağılayıcı anlatının baskıcı alanını daha önce hiç düşünmemişti ama şimdi düşününce, aşılabilir görünüyordu. Kayıtlar o kadar boştu ki. Hermes Cemiyeti'ne dair bunun dışında hiçbir kayıt yoktu. Hermes en iyi gizli cemiyetler gibi çalışmış, Britanya'nın tarihini değiştirirken bile kendi tarihini silmişti. Kimse onların başarılarını kutlamayacaktı. Kimse ne olduklarını bile bilmiyordu.

Eski Kütüphane'yi düşündü, yıkılmış ve sökülmüştü, tüm o araştırma dağları kilitlenmiş ve sonsuza dek gözlerden saklanmıştı. Küllere karışan o zarfı düşündü; kendileriyle hiçbir zaman temasa geçilmemiş olan ve ne olduğunu asla bilemeyecek olan düzinelerce Hermes ortağını. Griffin'in yurtdışında geçirdiği onca yılı düşündü - savaşıarak, mücadele ederek, kendisinden sonsuz derecede daha güçlü bir sisteme karşı çıkarak. Robin kardeşinin neler yaptığını, neler çektiğini asla tam olarak bilemeyecekti. Çok fazla tarih silinmişti.

"Bu beni korkutuyor," dedi. "Hep böyle olmamızı istemiyorum. İbrahim başıyla not defterini işaret etti. "Bir kısmını not almaya değer o zaman.

"Bu iyi bir fikir. Victoire oturdu. "Ben oynayacağım. Bana her şeyi sorabilirsin. Haydi.

bakalım gelecekteki bir tarihçinin fikrini değiştirebilecek miyiz?"

"Belki Oxford Şehitleri gibi hatırlanırız," dedi İbrahim. "Belki bir anıtımız olur.

Robin, 'Oxford Şehitleri sapkınlıktan yargılandı ve kazığa bağlanıp yakıldı,' dedi.

"Ah," dedi İbrahim, gözleri parlayarak. "Ama Oxford artık bir Anglikan üniversitesi, değil mi?"

Robin sonraki günlerde, o gece hissettiklerinin, savaşta siperlerde oturan askerlerin hissettiklerine benzer ortak bir ölümlülük duygusu olup olmadığını merak etti. Çünkü o sokaklarda patlak veren şey savaştı. Westminster Köprüsü henüz yıkılmamıştı ama kazalar devam ediyor ve kıtlık giderek artıyordu. Londra'nın sabrı zorlanmıştı. Halk intikam istiyordu, şu ya da bu şekilde harekete geçilmesini talep ediyordu. Parlamento Çin işgaline hayır oyu vermeyeceği için de ordu üzerindeki baskılarını arttırdılar.

Görünüşe göre muhafızlara kulenin kendisini rahat bırakmaları emredilmişti ama fırsat bulduklarında tek tek akademisyenlere nişan almalarına izin verilmişti. Robin, Abel Goodfellow'la randevusu tüfek ateşiyle kesilince dışarı çıkmayı bırakmıştı. Bir keresinde, bir kitabı ararken Victoire'ın başının yanında bir pencere kırılmıştı. Hepsi yere düşüp elleri ve dizleri üzerinde sürünerek bodruma inmişler ve orada her taraftan duvarlarla korunmuşlar. Daha sonra Victoire'ın durduğu yerin hemen arkasındaki rafa saplanmış bir kurşun buldular.

"Bu nasıl mümkün olabilir?" diye sordu Profesör Craft. "Bu pencerelerden hiçbir şey giremez. Bu duvarlardan hiçbir şey geçemez.

Robin merakla mermiyi inceledi: kalın, eğri büğrü ve dokunulduğunda doğal olmayan bir şekilde soğuktu. Mermiyi ışığa tuttu ve kovanın tabanını kaplayan ince bir gümüş şerit gördü. "Sanırım Profesör Playfair bir şeyler düşünmüş.

Bu da riskleri artırdı. Babil aşılmaz değildi. Bu artık bir saldırı değil, bir kuşatmaydı. Eğer askerler barikatları aşarsa, Profesör Playfair'in icatlarını kullanan askerler ön kapıya ulaşırsa, saldırı fiilen sona erecekti. Profesör Craft ve Profesör Chakravarti kuledeki ilk gecelerinde Profesör Playfair'in koğuşlarını değiştirmişlerdi ama onlar bile bu konuda Profesör Playfair kadar iyi olmadıklarını kabul ediyorlardı; kendi savunmalarının ne kadar iyi dayanacağından emin değillerdi.

Victoire, "Bundan sonra pencerelerden uzak duralım," diye önerdi.

Şimdilik barikatlar dayanıyordu, ancak dışarıda çatışmalar şiddetlenmişti. Başlangıçta Abel Goodfellow'un grevcileri barikatların arkasından tamamen savunma amaçlı bir savaş yürütmüşlerdi. Yapılarını güçlendirdiler, ikmal hatlarını işlettirler ama muhafızları kışkırtmadılar. Şimdi sokaklar kana bulanmıştı. Askerler artık barikatçılara düzenli olarak ateş ediyordu ve

Barikatçılar da karşılık verdi. Kumaş, yağ ve şişelerden yangın çıkarıcı aletler yaptılar ve bunları ordu kamplarına fırlattılar. Radcliffe Kütüphanesi ve Bodleian'ın çatılarına tırmanarak kaldırım taşları fırlattılar ve aşağıdaki birliklerin üzerine kaynar su döktüler.

Bu kadar eşit olmamalıydı, siviller muhafızlara karşı. Teorik olarak, bir hafta bile dayanmamaları gerekirdi. Ama Abel'in adamlarının çoğu eski askerlerdi, Napolyon'un yenilgisinden sonra güçten düşen ordudan terhis edilmişlerdi. Ateşli silahları nerede bulacaklarını biliyorlardı. Onlarla ne yapacaklarını biliyorlardı.

Çevirmenler yardımcı oldu. Fransız muhalif edebiyatını hararetle okuyan Victoire, *élan-energy* eşleşmesini oluşturdu; bu eşleşme Fransız devrimci coşkusunu çağırıyordu ve Latince *lancea*, yani 'mızrak' kelimesine kadar uzanıyordu. Barikatçıların mermilerinin daha uzağa uçmasına, daha doğru vurmasına ve tuğla ve kaldırım taşlarının yapabileceğinden daha fazla etki yaratmasına yardımcı olan şey, İngiliz *enerjisindeki* bu gizli çarpıtmaydı.

Meyve vermeyen birkaç çılgın fikir ortaya atmışlardı. *Baştan çıkarma* kelimesi Latince *seducere*'den geliyordu, yani 'yoldan çıkarmak' anlamına geliyordu ve on beşinci yüzyılın sonlarında 'birini bağlılığından vazgeçmeye ikna etmek' olarak tanımlanmıştı. Bu umut verici görünüyordu, ancak kızları ön saflara göndermeden bunu göstermenin bir yolunu bulamadılar, ki kimse bunu önermek istemiyordu ya da Abel'in erkeklerine kadın kıyafetleri giydirdiler, ki bunun işe yaraması pek olası görünmüyordu. Bir de Almanca'da artık nadiren kullanılan ve 'kabus' anlamına gelen *Nachtmahr* kelimesi vardı ki bu da uyuyan kişinin göğsüne oturan kötü niyetli bir varlığa işaret ediyordu. Bazı deneyler, bu kibrit çiftinin kötü rüyaları daha da kötüleştirdiğini kanıtladı, ancak ilk etapta onları tetikleyemediği görülüyordu.

Bir sabah Abel elinde birkaç uzun, ince bezle sarılmış paketle lobiye geldi. "Aranızda ateş edebilen var mı?" diye sordu.

Robin o tüfeklerden birini canlı bir bedene doğrultup tetiği çektiğini hayal etti. Bunu yapabileceğinden emin değildi. "İyi değil.

"Bunlarla olmaz," dedi Victoire.

'O zaman adamlarımdan birkaçını içeri al,' dedi Abel. 'Şehirdeki en iyi görüş noktasına sahipsin. Kullanmazsan yazık olur.

Günler geçtikçe barikatlar dayanıyordu. Robin, neredeyse hiç durmayan top ateşinin ağırlığı altında parçalanmamalarını şaşırtıcı buluyordu ama Abel

Hasarlı bölümleri desteklemek için yeni malzemeler bulmaya devam ettikleri sürece sonsuza kadar dayanabileceklerinden emindi.

"Çünkü onları V şeklinde inşa ettik," diye açıkladı. 'Gülleler çıkıntıya çarpıyor, bu da malzemeleri daha sıkı bir şekilde paketliyor.

Robin şüpheciydi. "Yine de sonsuza kadar dayanamazlar. "Hayır, belki de değil.

"Peki akın akın geldiklerinde ne olacak? Robin sordu. 'Kaçacak mısınız? Yoksa kalıp savaşıacak mısınız?

Abel bir an sessiz kaldı. Sonra, 'Fransız barikatlarında devrimciler gömlekleri açık askerlere doğru yürür ve cesaretleri varsa ateş etmeleri için onlara bağırdıkları,' dedi.

"Öyle mi?

"Bazen. Bazen onları gördükleri yerde vurup öldürüyorlar. Ama diğer zamanlarda - bir düşünün. Birinin gözlerinin içine bakıyorsunuz. Senin yaşlarında ya da daha genç. Aynı şehirden. Muhtemelen aynı mahalleden. Muhtemelen onları tanıyorsunuz ya da yüzlerinde tanıyabileceğiniz birini görüyorsunuz. Tetiği çeker miydiniz?"

"Sanırım hayır," diye itiraf etti Robin, ama zihnindeki küçük bir ses *Letty'nin öyle olduğunu* fısıldıyordu.

'Her askerin vicdanının bir sınırı vardır,' dedi Abel. 'Sanırım bizi tutuklamaya çalışacaklar. Ama kasaba halkına ateş etmek? Bir katliam yapmak? O kadar emin değilim. Ama bu ayrımı zorlayacağız. Neler olacağını göreceğiz.

Her şey yakında sona erecek. Geceleri şehre baktıklarında, meşalelerin ve top ateşinin parladığını gördüklerinde kendilerini rahatlatmaya çalıştılar. Sadece Cumartesi gününe kadar dayanmaları gerekiyordu. Parlamento bunu onlardan daha fazla sürdüremezdi. Westminster Köprüsü'nün düşmesine izin veremezlerdi.

Sonra, her zaman, bir ateşkesin neye benzeyebileceğine dair garip, geçici hayaller. Af şartlarını içeren bir sözleşme yazmalılar mıydı? Yusuf bunun sorumluluğunu üstlendi ve onları darağacından kurtaran bir anlaşma taslağı hazırladı. Kule normal işleyişine devam ettiğinde, onlar da bunun bir parçası olacaklar mıydı? İmparatorluktan sonraki çağda, Britanya'nın gümüş stoklarının sıfıra ineceğini bildiklerinde burs nasıl bir şeydi? Bu soruları daha önce hiç düşünmemişlerdi ama şimdi, bu grevin sonucu

Bir jiletin kenarında dururken, tek tesellileri geleceği mümkün görünecek kadar ayrıntılı bir şekilde tahmin etmektir.

Ama Robin bunu denemeye cesaret edemiyordu. Bu konuşmalara katlanamıyordu; ne zaman gerçekleşse kendini dışarı atıyordu.

Ramy'siz, Griffin'siz, Anthony'siz, Cathy'siz, Ilse'siz ve Vimal'siz bir gelecek yoktu. Ona kalırsa, Letty'nin kurşunu hazneden çıktığında zaman durmuştu. Artık sadece serpinti vardı. Sonrasında olanlarla başkaları mücadele edecekti. Robin sadece her şeyin bitmesini istiyordu.

Victoire onu çatıda dizlerini göğsüne çekmiş, silah sesleri arasında ileri geri sallanırken buldu. Onun yanına oturdu. "Hukuk terminolojisinden sıkıldın mı?

"Bu bir oyun gibi geliyor," dedi. 'Gölünç geliyor - ve bunun, tüm bunların, başlangıçta gülünç olduğunu biliyorum, ama bu - sonrası hakkında konuşmak - sadece bir fantezi egzersizi gibi geliyor.

'Bir sonrası olduğuna inanmak zorundasın,' diye mırıldandı.

"Onlar yaptı. "Bizden daha iyiydiler.

"Öyleydiler. Onun koluna sarıldı. "Ama yine de her şey bizim elimize kaldı, değil mi?

Otuzuncu Bölüm

Westminster Köprüsü düştü.*

Bölüm Otuz Bir

Westminster Köprüsü düştü ve Oxford'da açık savaş başladı.

Telgraf makinesinin etrafında toplanmış, endişeyle yeni bir haber bekliyorlardı ki, silahlı adamlardan biri üst kattan hızla içeri girdi ve nefesini tutarak, "Bir kızı öldürdüler," diye anons etti.

Onu çatıya kadar takip ettiler. Robin çıplak gözle kuzeyde, Eriha'da bir kargaşa olduğunu, kalabalığın çılgınca hareket ettiğini görebiliyordu ama silahlı adamların neyi işaret ettiğini anlaması için teleskopla bir süre uğraşması gerekti.

Silahlı adam onlara Eriha barikatındaki askerler ve işçilerin az önce karşılıklı ateş ettiklerini söyledi. Bu genellikle hiçbir şeyle sonuçlanmazdı - uyarı atışları her zaman şehrin her yerinde yankılanır ve taraflar genellikle barikatların arkasına çekilmeden önce sırayla ateş ederlerdi. Sembolikti; her şeyin sembolik olması gerekiyordu. Ama bu sefer bir ceset devrilmişti.

Teleskop merceği şaşırtıcı miktarda ayrıntılı ortaya çıkardı. Kurban gençti, beyazdı, sarı saçlı ve güzeldi ve karnından fışkıran kan zemini canlı, belirgin bir kırmızıya boyamıştı. Arduvaz grisi kaldırım taşlarına karşı bir bayrak gibi görünüyordu.

Pantolon giymiyordu. Barikatlara katılan kadınlar genellikle pantolon giyerdi. Üzerinde bir şal ve dökümlü bir etek vardı ve sol kolunda hâlâ ters çevrilmiş bir sepet asılıydı. Yiyecek almaya gidiyor olabilirdi. Evine, kocasına, anne babasına, çocuklarına gidiyor olabilirdi.

Robin doğruldu. "O muydu-

'Biz değildik,' dedi diğer silahlı adam. 'Açıya bak. Barikatlara doğru dönmüş. Bizimkilerden biri değildi, sana söylüyorum.

Aşağıdan bağırışlar. Silah sesleri başlarının üzerinde ıslık çaldı. İrkilerek merdivenlerden aşağıya, kulenin güvenliğine doğru koştular.

Bodrum katında toplanmışlar, gergin bir şekilde bir araya gelmişler, gözleri az önce çok yaramaz bir şey yapmış korkmuş çocuklar gibi etrafta geziniyordu.

Bu, barikatlardaki ilk sivil kayıptı ve çok önemliydi. Hat aşılmıştı.

'Bitti,' dedi Profesör Craft. 'Bu İngiliz topraklarında açık bir savaş. Tüm bunların sona ermesi gerekiyor.'

Bunun zerine bir tartışma başladı.

'Ama bu bizim hatamız değildi,' dedi İbrahim.

'Bizim hatamız olup olmadığı umurlarında değil,' dedi Yusuf. 'Biz başlattık-'

"O zaman teslim mi olacağız?" diye sordu Meghana. 'Bütün bunlardan sonra? ylece duracak mıyız?

"Durmayacağız," dedi Robin. Sesinin gücü onu hayrete düşürmüştü. Ses onun ötesinde bir yerden geliyordu. Sesi daha eskiydi; Griffin'in sesine benziyordu. Yankılanmış olmalıydı ki sesler kesildi ve tüm yüzler ona doğru döndü, korkmuş, beklenti içinde, umutlu. "Gelgitler işte o zaman değişir. Bu yapabilecekleri en aptalca şeydi. Kulaklarında kan çınlıyordu. 'Daha önce tüm şehir bize karşıydı, görmüyor musun? Ama şimdi ordu her şeyi berbat etti. Kasaba halkından birini vurdular. Bunun geri dönüşü yok. Oxford'un şimdi orduyu destekleyeceğini mi sanıyorsun?

"Eğer haklıysanız," dedi Profesör Craft yavaşça, "o zaman işler çok daha kötüye gitmek üzere.

"Güzel," dedi Robin. 'Barikatlar dayanabildiği sürece.

Victoire onu kısıık gözlerle izliyordu ve Victoire onun neyden şüphelendiğini biliyordu - bu durum Victoire'ın vicdanını hiç rahatsız etmiyordu, diğerleri kadar zgn değildi.

Peki, neden itiraf etmedi? Utanmıyordu. Haklıydı. Bu kız, her kimse, bir sembold; imparatorluğın hiçbir sınırı olmadığını, imparatorluğın kendini korumak için her şeyi yapabileceğini kanıtlıyordu. *Devam et, diye düşündü; tekrar yap; daha fazlasını öldür; sokakları kendi kanınla kırmızıya evir. Onlara kim olduğunuzu gösterin. Beyazlıklarının onları kurtarmayacağını gösterin.* İşte, sonunda, faili belli olan affedilmez bir suç işlenmişti. Ordu bu kızı öldürmüştü. Ve Oxford intikam almak istiyorsa, bunun tek bir yolu vardı.

O gece Oxford sokakları tam anlamıyla bir şiddet patlamasına sahne oldu. Çatışmalar şehrin en ucunda, ilk kanın döküldüğü Jericho'da başladı ve giderek daha fazla çatışma noktası geliştikçe yayıldı. Top ateşi sürekli devam ediyordu. Tüm şehir bağırışlar ve

ayaklandı ve Robin o sokaklarda Oxford'da yaşadığını hayal bile edemeyeceği kadar çok insan gördü.

Akademisyenler pencerelerin yanında kümelenmiş, keskin nişancı ateşi arasında dışarı bakıyorlardı.

"Bu çılgınlık," diye fısıldıyordu Profesör Craft. "Kesinlikle delilik.

Robin, *delilik* bunu anlatmak için yeterli değil, diye düşündü. İngilizce tüm bunları anlatmak için yetersizdi. Akıllı eski Çince metinlere, hanedan çöküşü ve değişimi hakkında kullanılan deyimlere gitti. 天翻地覆; *tiānfāndìfù*. Gökler düştü ve yeryüzü kendi üzerine çöktü. Dünya alt üst oldu. İngiltere kendi kanını döküyordu, İngiltere kendi etini oyuyordu ve bundan sonra hiçbir şey eskisi gibi olamazdı.

Gece yarısı Abel Robin'i lobiye çağırdı.

'Her şey bitti,' dedi. "Yolun sonuna yaklaşıyoruz.

"Ne demek istiyorsun? Robin sordu. 'Bu bizim için iyi oldu - tüm şehri kışkırttılar, değil mi?

'Bu uzun sürmeyecek,' dedi Abel. 'Şimdi kızgınlar ama asker değiller. Dayanma güçleri yok. Bunu daha önce de gördüm. Gecenin erken saatlerinde evlerine dağılmaya başlayacaklar. Ordudan aldığım habere göre şafak vakti hâlâ dışarıda olanlara ateş açmaya başlayacaklar.

"Peki ya barikatlar? Robin çaresizce sordu. "Onlar hâlâ yukarıda-

"Bariyerlerin son halkasına kadar geldik. Elimizdeki tek şey High Street. Artık kibarlık diye bir şey kalmadı. Gececekler; mesele geçip geçmeyecekleri değil, ne zaman geçecekleri. Gerçek şu ki, biz sivil bir ayaklanmayız, onlar ise eğitimli, silahlı ve takviye kuvvetleri olan bir tabur. Tarihe bakacak olursak, eğer bu gerçekten bir savaşa dönüşürse, o zaman ezileceğiz. Peterloo'nun tekrarlanmasını istemeyiz.* Abel iç çekti. 'Kısıtlama yanılması ancak bu kadar sürebilir. Umarım size zaman kazandırmıştır.

Robin, "Sanırım sana ateş etmekten mutlu oldular," dedi.

Abel ona alaycı bir bakış attı. "Sanırım haklı olmak iyi hissettirmiyor.

"Peki o zaman. Robin bir hayal kırıklığı hissetti ama onu bastırdı; bu Bu gelişmelerden dolayı Habil'i suçlamak adil olmadığı gibi, ondan kalmasını istemek de adil değildi.

Neredeyse kesin ölüm ya da tutuklanmayla karşı karşıya kalacağı bir zamanda. "Teşekkür ederim, sanırım. Her şey için teşekkür ederim.

"Dur bakalım," dedi Abel. "Seni terk ettiğimizi duyurmak için gelmedim.

Robin omuz silkti. Kızgın görünmemeye çalıştı. "O barikatlar olmadan her şey çok çabuk bitecek.

'Size söylüyorum, bu dışarı çıkmanız için bir şans. Çatışmalar iyice şiddetlenmeden önce insanları uzaklaştırmaya başlayacağız. Birkaçımız barikatları korumak için kalacak ve bu da en azından geri kalanları Cotswolds'a götürecek kadar dikkatlerini dağıtacak.

"Hayır," dedi Robin. "Hayır, teşekkür ederim ama yapamayız. Kulede kalıyoruz.

Abel bir kaşını kaldırdı. "Hepiniz mi?

Ne demek istedi? *Bu kararı verebilir misin? Bana oradaki herkesin ölmek istediğini söyleyebilir misin?* Sormakta haklıydı, çünkü hayır, Robin kalan yedi bilgin adına konuşamazdı; aslında, bundan sonra ne yapmayı seçecekleri konusunda hiçbir fikri olmadığını fark etti.

"Soracağım," dedi, sakinleşerek. "Ne kadar süre-

"Bir saat içinde," dedi Abel. "Mümkünse daha erken. Oyalanmak istemem.'

Robin yukarı çıkmadan önce bir an kendini toparladı. Onlara bunun bir son olduğunu nasıl söyleyeceğini bilmiyordu. Yüzü buruşmakla, ağabeyinin hayaletinin ardına saklanan korkmuş çocuğu ortaya çıkarmakla tehdit ediyordu. Tüm bu insanları bu son direnişin içine çekmişti; onlara her şeyin bittiğini söylediğinde yüzlerini görmeye dayanamazdı.

Herkes dördüncü katta, doğu penceresinin önünde toplanmıştı. O da onlara katıldı. Dışarıda, askerler çimenlerin üzerinde tuhaf bir şekilde tereddütlü bir hızla ilerliyordu.

"Ne yapıyorlar?" diye merak etti Profesör Craft. "Bu bir suçlama mı? Victoire, "Daha fazlasını suçlayacaklarını sanırsın," dedi.

Haklıydı. Bir düzineden fazla asker High Street'te durmuştu ama sadece beş asker kuleye doğru yolun geri kalanında ilerleyebilmişti. Onlar izlerken, askerler ayrıldı ve yalnız bir figür onların arasından son kalan barikata doğru adım attı.

Victoire keskin bir nefes aldı.

Letty'ydi. Beyaz bir bayrak salladı.

Otuz İkinci Bölüm

*Akşam yıldızını izlemek
için Dobie'sinin Üzerine
oturdu,
Ve geçerken bütün Punkahlar,
"Aman!" diye bağırdılar. Ne kadar
adilsin!"*

EDWARD LEAR, 'The Cumberbund'

Kapıyı açmadan önce herkesi üst kata gönderdiler. Letty kalabalıkla pazarlık yapmak için burada değildi; bunu yapması için bir Üniversite öğrencisini göndermezlerdi. Bu kişisel bir meseleydi; Letty hesaplaşmak için buradaydı.

Robin, Abel'a 'Bırakın geçsin,' dedi. "Pardon?"

'Konuşmak için burada. Geçmesine izin vermelerini söyle.'

Abel adamına bir şeyler söyledi, o da yeşil alanda koşarak barikatçılara haber verdi. İki adam barikatın tepesine tırmandı ve eğildi. Bir an sonra Letty barikatın tepesine çıkarıldı, sonra da fazla nazik olmayan bir şekilde diğer tarafa indirildi.

Omuzları kamburlaşmış, bayrağı kaldırımda arkasında iz bırakarak yeşil alanda ilerledi. Eşikte onlarla karşılaşana kadar gözlerini kaldırmadı.

"Merhaba Letty," dedi Victoire.

"Merhaba," diye mırıldandı Letty. "Beni kabul ettiğiniz için teşekkür ederim."

Perişan görünüyordu. Uyumadığı belliydi; giysileri kirli ve buruşuk, yanakları çukur, gözleri ağlamaktan kızarmış ve şişmişti. Sanki bir darbeden ürküyormuş gibi omuzlarını kamburlaştırması onu çok küçük gösteriyordu. Ve kendisine rağmen, her şeye rağmen, Robin'in o anda tek istediği ona sarılmaktı.

Bu içgüdü onu ürkütmüştü. Kız kuleye yaklaşırken kısa bir süre için onu öldürmeyi düşünmüştü - keşke onun ölümü hepsinin sonunu getirmeseydi, keşke kendi hayatını da bu pazarlığa dahil edebilseydi. Ama şimdi ona bakıp da bir dost görmemek çok zordu. Nasıl sevebilirsin

seni çok kötü incitmiş birine? Yakından, gözlerinin içine bakarak, bu Letty'nin, onların Letty'sinin, yaptığı şeyleri yaptığına inanmakta güçlük çekiyordu. Kederli, savunmasız, korkunç bir peri masalının zavallı kahramanı gibi görünüyordu.

Ama kendi kendine, Letty'nin işgal ettiği imajın avantajının bu olduğunu hatırlattı. Bu ülkede sempati uyandıran bir yüzü ve rengi vardı. Onların arasında, ne olursa olsun, sadece Letty buradan masum bir şekilde çıkabilirdi.

Bayrağa başıyla işaret etti. "Teslim olmaya mı geldin?" "Müzakere etmeye geldim," dedi. "Hepsi bu kadar. "O zaman içeri gel," dedi Victoire.

Davet edilen Letty kapıdan içeri adım attı. Kapı arkasından çarparak kapandı.

Bir an için üçü sadece birbirlerine baktılar. Lobinin ortasında dengesiz bir üçgen gibi belirsiz bir şekilde durdular. Bu temelde yanlış bir şeymiş gibi geliyordu. Her zaman dört kişiydiler; her zaman çiftler halinde, eşit bir şekilde gelmişlerdi ve Robin'in düşünebildiği tek şey Ramy'nin aralarındaki keskin yokluğuydu. Onsuz kendileri değillerdi; onun kahkahaları, kıvrak, kolay zekâsı, kendilerini tabak çeviriyormuş gibi hissettiren ani sohbet dönüşleri olmadan. Artık bir kohort değillerdi. Artık sadece bir uyanış grubuydular.

Victoire düz ve tonsuz bir sesle, "Neden?" diye sordu.

Letty irkildi ama çok az irkildi. "Yapmak zorundaydım," dedi, çenesi yukarıda, tereddütsüz. "Yapabileceğim tek şeyin bu olduğunu biliyorsun.

"Hayır," dedi Victoire.

"İstemiyorum. "Ülkeme ihanet edemezdin. "Bize ihanet etmek zorunda değildin.

"Şiddet yanlısı bir suç örgütünün esareti altındaydın," dedi Letty. Sözler o kadar düzgün çıkmıştı ki Robin sadece prova edilmiş olduklarını varsayabilirdi. "Ve seninle aynı fikirdeymişim gibi davranmazsam, sana ayak uydurmazsam, oradan nasıl canlı çıkacağımı bilmiyordum.

Buna gerçekten inanıyor muydu? Robin merak etti. Onları hep böyle mi görüyordu? Bu sözlerin onun ağzından çıktığına, bir zamanlar onlarla birlikte geç saatlere kadar oturup kaburgaları ağrıyacak kadar çok gülen kızın bu olduğuna inanamıyordu. Sadece Çince'de bir karakter vardı

Basit kelimeler ne kadar acı verebilir: 刺, cì, dikenlerin, bıçakların, eleştirilerin karakteri. Ne kadar esnek bir karakter. Bir cümlede, 刺言, 刺語, o

'dikenli, acı sözler' anlamına geliyordu. 刺 'kışkırtmak' anlamına gelebilir. 刺 ayrıca 'öldürmek' anlamına gelir.

"Peki bu ne o zaman? Robin sordu. "Parlamento yetti mi?"

"Ah, Robin. Letty ona ağlamaklı bir bakış attı. "Teslim olmalısın.

"Korkarım müzakereler bu şekilde yürümüyor, Letty.

Ciddiyim. Seni uyarmaya çalışıyorum. Burada olmamı bile istemiyorlar ama onlara yalvardım, babama yazdım, elimden gelen her şeyi yaptım.

"Bizi ne hakkında uyarcaksın? Victoire sordu.

"Şafak vakti kuleye saldıracaklar. Ve direnişinizi silahlarla yok edecekler. Artık beklemek yok. Her şey bitti.'

Robin kollarını kavuşturdu. 'Şehirlerini geri alma konusunda iyi şanslar o zaman. 'Ama mesele de bu,' dedi Letty. 'Geri çekildiler çünkü düşündüler ki

seni açlıktan öldürebilirler. Ölmenizi istemiyorlar. İster inanın ister inanmayın, akademisyenlere ateş etmeyi sevmiyorlar. Hepiniz çok faydalısınız, bu konuda haklısınız. Ama ülke artık buna dayanamıyor. Onları uçurumun kenarına ittiniz.'

"O zaman mantıklı olan taleplerimizi kabul etmek gibi görünüyor," dedi Victoire.

"Bunu yapamayacaklarını biliyorsun.

"Kendi şehirlerini mi yok edecekler?"

"Parlamentonun neyi yok ettiğinizi umursadığını mı sanıyorsunuz? Letty sabırsızlıkla sordu. 'O adamlar senin Oxford'a ya da Londra'ya ne yaptığından rahatsız değiller. Işıklar karardığında güldüler ve köprü yıkıldığında da güldüler. Bu adamlar şehrin yok edilmesini *istiyor*. Zaten çok büyük ve hantal olduğunu, karanlık, bakımsız gecekondu mahallelerinin tüm medeni bölgelerine baskın geldiğini düşünüyorlar. Ve biliyorsunuz ki bundan en çok zarar görecekteler yoksullar. Zenginler kırlara gidebilir ve bahara kadar temiz hava ve temiz suya sahip olacakları yazlık malikanelerinde kalabilirler. Fakirler sürüler halinde ölecek. Dinleyin, siz ikiniz. Bu ülkeyi yöneten insanlar Britanya İmparatorluğu'nun gururunu hafif rahatsızlıklardan daha çok önemsiyorlar ve bir avuç gevezenin taleplerine boyun eğmeden önce şehrin çökmesine izin verecekler.

"Ne demek istediğini söyle," dedi

Victoire. "Yabancılardan.

"Bu büyük bir gurur duygusu," dedi Robin.

"Biliyorum," dedi Letty. 'Ben bununla büyüdüm. Ne kadar derine işlediğini biliyorum. Bu konuda bana inanın. Bu uğurda ne kadar kan

dökmeye hazır olduklarını bilemezsin.

gururları uğruna. Bu adamlar Westminster Köprüsü'nün düşmesine izin verdi. Onları başka neyle tehdit edebilirsiniz?

Sessizlik o zaman. Westminster Köprüsü kozumuzdu. Nasıl bir çürütme sunabilirlerdi ki?

Victoire sonunda, "Yani bizi ölüme ikna etmeye çalışıyorsun," dedi. "Hayır," dedi Letty. "Sizi kurtarmak istiyorum."

Gözlerini kırptırdı ve aniden gözyaşları yüzünden aşağıya doğru iki ince, net çizgi çizdi. Bu bir rol değildi; Letty'nin rol yapamayacağını biliyorlardı. Kalbi kırılmıştı, gerçekten kalbi kırılmıştı. Onları seviyordu; Robin bundan şüphe etmiyordu; en azından onları sevdiğine gerçekten inanıyordu. Onları sağ salim istiyordu, ama onun başarılı çözüm anlayışı onları parmaklıklar ardına koymaktı.

'Bunların hiçbirini istemedim,' dedi. 'Sadece her şeyin eski haline dönmesini istiyorum. Birlikte bir geleceğimiz vardı, hepimizin.'

Robin gülmemek için kendini zor tuttu. "Ne hayal ettin?" diye sordu sessizce. "Bu ülke anavatanlarımıza savaş ilan ederken birlikte limonlu bisküvi yemeye devam edeceğimizi mi?"

"Onlar senin anavatanların değil," dedi Letty. "Olmaları da gerekmiyor. Olmak zorundalar," dedi Victoire. 'Çünkü biz asla İngiliz olamayacağız.'

Hala nasıl anlamazsınız? Bu kimlik bize yasaklandı. Yabancıyız çünkü bu ulus bizi öyle işaretledi ve anavatanlarımızla olan bağlarımız nedeniyle her gün cezalandırıldığımız sürece, onları savunabiliriz de. Hayır, Letty, bu fanteziyi sürdüremeyiz. Bunu yapabilecek tek kişi sensin.

Letty'nin yüzü gerildi.

Ateşkes sona ermişti; duvarlar yükselmişti; duvarlar ona onları neden terk ettiğini, yani hiçbir zaman gerçekten, tam anlamıyla onlardan biri olamayacağını hatırlatmıştı. Ve Letty, eğer bir yere ait olamıyorsa, her şeyi yıkmayı tercih ederdi.

"Buradan hayır cevabıyla çıkarsam, hepinizi öldürmeye hazır bir şekilde geleceklerini biliyorsunuz."

"Ama bunu yapamazlar. Victoire onay almak istercesine Robin'e baktı. "Bu grevin bütün amacı bize ihtiyaçları olmasıydı; bizi riske atamazlar."

"Lütfen anlayın. Letty'nin sesi sertleşti. 'Onların başını ağrıttın. Aferin sana. Ama sonuçta harcanabilir durumdasınız. Hepiniz. Sizi kaybetmek küçük bir aksilik olur ama imparatorluk projesi birkaç akademisyenden daha fazlasını içeriyor. Ve birkaç on yıldan daha uzun sürecek. Bu

Ulus, tarih boyunca başka hiçbir uygarlığın yapamadığını başarmaya çalışıyor ve eğer sizi biçmek geçici bir gecikme anlamına geliyorsa, bunu yapacaklar. Yeni çevirmenler yetiştirecekler.'

"Çalışmayacaklar," dedi Robin. 'Bundan sonra kimse onlar için çalışmayacak.

Letty alay etti. 'Tabii ki yapacaklar. Neyin peşinde olduklarını çok iyi biliyorduk, değil mi? Bize daha ilk günden söylediler. Ve biz yine de burayı sevdik. *Her zaman* yeni çevirmenler bulabilecekler. Kaybettiklerini yeniden öğrenecekler. Ve devam edecekler, çünkü onları durduracak başka kimse olmayacak. Robin'in elini tuttu. Bu hareket o kadar ani, o kadar şok ediciydi ki Robin'in elini çekecek vakti olmadı. Teni buz gibi soğuktu, eli o kadar güçlüydü ki parmaklarını koparacağından korktu. "Ölürsen hiçbir şeyi değiştiremezsin, Birdie.

Onu şiddetle silkeledi. "Bana Birdie deme.

Bunu duymamış gibi davrandı. 'Nihai hedefinizi gözden kaçırmayın. Eğer İmparatorluğu düzeltmek istiyorsanız, en iyi yol onun içinde çalışmaktır.

"Senin yaptığın gibi mi?" diye sordu Robin. "Sterling Jones'un yaptığı gibi mi?

'En azından polis tarafından aranmıyoruz. En azından hareket etme özgürlüğümüz var.

'Devletin değişeceğini düşünüyor musun, Letty? Yani, kazanırsan ne olacağını hiç düşündün mü?

Omuz silkti. 'Hızlı, bedensiz bir savaş kazanacağız. Ondan sonra da dünyadaki tüm gümüşler bizim olacak.

Peki ya sonra? Makineleriniz hızlanır. Ücretler düşer. Eşitsizlik artar. Yoksulluk artar. Anthony'nin öngördüğü her şey gerçekleşecek. Eğlence sürdürülemez olacak. Sonra ne olacak?

"Sanırım o köprüye geldiğimizde geçeceğiz. Letty'nin dudağı kıvrıldı. "Olduğu gibi.

'Yapamayacaksın,' dedi Robin. 'Bunun bir çözümü yok. Atlayamayacağın bir trenin içindesin, anlamıyor musun? Bunun sonu hiç kimse için iyi olmayacak. Bizim için kurtuluş, sizin için de kurtuluş demek.

"Ya da," dedi Letty, "daha hızlı ve daha hızlı gitmeye devam edecek ve biz de buna izin vereceğiz, çünkü tren herkesin yanından hızla geçiyorsa, biz de ona biniyor olabiliriz.

Bu konuda tartışacak bir şey yoktu. Ama kendilerine karşı dürüst olurlarsa, Letty ile hiçbir zaman tartışmamışlardı.

'Buna değmez,' diye devam etti Letty. 'Sokaklardaki onca ceset - ve ne için? *Bir noktaya değinmek* için mi? İdeolojik doğruluk iyi ve güzel,

Ama Tanrı aşkına Robin, başarısız olacağını bildiğin bir dava uğruna insanların ölmesine izin veriyorsun. Ve başarısız *olacaksın*,' diye devam etti acımasızca. 'Yeterli sayınız yok. Halk desteğine sahip değilsin, oylara sahip değilsin ve ivmeye sahip değilsin. İmparatorluğun gümüşünü geri almak için ne kadar kararlı olduğunu anlamıyorsunuz. Fedakarlık yapmaya hazır olduğunuzu mu sanıyorsunuz? Sizi saf dışı bırakmak için ne gerekiyorsa yapacaklar. Hepinizi kaybetmeyi planladıklarını bilmelisiniz. Sadece bazılarınızı öldürmeleri gerekiyor. Geri kalanları esir alacaklar, sonra da grevinizi kıracaklar.

'Söyleyin bana - arkadaşlarınızın öldüğünü görseydiniz, kafanıza bir silah doğrultulmuş olsaydı, işinize geri dönmez miydiniz? Chakravarti'yi çoktan tutukladılar, biliyorsun. İşbirliği yapana kadar ona işkence edecekler. Hadi söyleyin bana - iş başa düştüğünde bu kulede kaç kişi prensiplerine sadık kalacak?

"Hepimiz senin kadar omurgasız değiliz," dedi Victoire. 'Buradalar, değil mi? Bizimle birlikteler.

Tekrar soruyorum. Bunun ne kadar süreceğini düşünüyorsun? Henüz içlerinden birini kaybetmediler. Devriminizin ilk cesedi yere düştüğünde nasıl hissedeceklerini düşünüyorsunuz? Şakaklarına bir silah dayandığında?"

Victoire kapıyı işaret etti. "Çık dışarı.

"Seni kurtarmaya çalışıyorum," diye ısrar etti Letty. 'Ben senin kurtuluş için son şansınım. Şimdi teslim ol, barışçıl bir şekilde dışarı çık ve restorasyonla işbirliği yap. Hapishanede uzun süre kalmayacaksın. Sana ihtiyaçları var, bunu kendin söyledin - kısa sürede Babil'e geri dönecek, her zaman hayalini kurduğun işi yapacaksın. Alabileceğin en iyi teklif bu. Buraya bunu söylemeye geldim. Kabul et, yoksa ölürsün.'

O zaman ölürüz, dedi Robin neredeyse ama kendini durdurdu. Üst kattaki herkesi ölüme mahkûm edemezdi. O da bunu biliyordu.

Onları yenmişti. Bundan kurtulmanın bir yolu yoktu. Onları tamamen köşeye sıkıştırmıştı; öngöremediği hiçbir şey yoktu, kollarından çekip çıkaracakları başka bir numara yoktu.

Westminster Köprüsü düşmüştü. Daha ne tehdit edebilirlerdi ki?

Daha sonra dudaklarından dökülenlerden nefret etti. Teslim olmuş, boyun eğmiş gibi hissetti. "Hepsi için karar veremeyiz.

"O zaman bir toplantı düzenleyin. Letty'nin dudağı kıvrıldı. "Odayı yoklayın, burada işlettiğiniz küçük demokrasi biçimiyle bir fikir birliği sağlayın. Beyaz bayrağı masanın üzerine koydu. "Ama şafağa kadar bize bir cevap verin.

Gitmek için döndü.

Robin ileri atıldı. "Letty, bekle. Bir eli kapıda, durakladı. "Neden Ramy?" diye sordu.

Dondu kaldı. Bir heykele benziyordu; ay ışığının altında yanakları soluk, mermer beyazı gibi parlıyordu. Onu her zaman böyle görmesi gerektiğini düşündü. Soğuk. Kansız. Onu yaşayan, nefes alan, seven, acı çeken bir insan yapan her şeyden yoksun.

"Nişan aldın," dedi. "Tetiği çektin. Ve sen çok iyi bir nişancısın, Letty. Neden o? Ramy sana ne yaptı ki?"

Ne olduğunu biliyordu. İkisi de biliyordu; hiç şüphe yoktu. Ama Robin buna bir isim vermek istiyordu, Letty'nin bildiklerini bildiğinden emin olmak istiyordu, Letty'nin gözlerine getirdiği acıyı görebildiği ve bunu hak ettiği için anıyı aralarında taze, keskin ve acımasız bir şekilde çekmek istiyordu.

Letty uzun bir süre ona baktı. Göğsünün hızla inip kalkması dışında hareket etmedi. Konuştuğunda sesi yüksek ve soğuktu.

"Ben yapmadım," dedi ve Robin gözlerini kısışından ve kelimelerini hançer gibi noktalararak söyleyişinden bir sonraki adımın ne olacağını anlayabiliyordu. Kendi sözleri yüzüne geri fırlatılmıştı. "Hiç düşünmedim. Panikledim. Sonra da onu öldürdüm.

'Cinayet o kadar basit değil,' dedi.

"Görünüşe göre öyle, Birdie. Ona küçümseyen bir bakış fırlattı. "Buraya böyle gelmedik mi?"

"Seni seviyorduk," diye fısıldadı Victoire. "Letty, senin için ölebilirdik.

Letty cevap vermedi. Topuklarının üzerinde döndü, kapıyı fırlatıp açtı ve gecenin içine doğru kaçtı.

Kapı çarparak kapandı ve ardından sessizlik oldu. Haberleri üst kata taşımaya hazır değillerdi. Ne söyleyebileceklerini bilmiyorlardı.

"Sence ciddi mi? Robin sonunda sordu.

"Kesinlikle öyle," dedi Victoire. "Letty hiç ürkmüyor. "O zaman kazanmasına izin mi vereceğiz?"

"Nasıl," diye sordu Victoire yavaşça, "sence onu kaybettirebilir miyiz?"

Aralarında korkunç bir ağırlık vardı. Robin cevabını biliyordu ama nasıl söyleyeceğini bilmiyordu. Victoire onun kalbindeki her şeyi biliyordu, bunun dışında. Ondan gizlediği tek şey buydu - kısmen de istemediği için.

Bu yükü paylaşmasını sağlamak için ve kısmen de onun nasıl tepki vereceğinden korktuğu için.

Gözleri kısıldı. "Robin.

'Kuleyi yok ediyoruz,' dedi. "Ve kendimizi yok ederiz.

İrkilmedi; sadece sanki onay bekliyormuş gibi sönükleşti. Düşündüğü kadar iyi rol yapmamıştı; kadın ondan bunu bekliyordu. "Yapamazsın.

"Bir yolu var. Robin onun sözlerini bilerek yanlış yorumladı, daha ziyade itirazının lojistikle ilgili olduğunu umuyordu. "Olduğunu biliyorsun. Bize en başında gösterdiler.

Victoire o anda kıpırdamadan durdu. Robin onun ne hayal ettiğini biliyordu. Profesör Playfair'in elindeki tiz, titreşimli çubuk, sanki acı çekiyormuş gibi çığlık atıyor, binlerce keskin, parlak parçaya ayrılıyordu. Bunu tekrar tekrar çarpın. Bir çubuk yerine, bir kule hayal edin. Bir ülke hayal edin.

'Bu zincirleme bir reaksiyon,' diye fısıldadı. 'İşi kendi kendine bitirecek. Hatırladınız mı? Playfair bize nasıl yapıldığını göstermişti. Eğer başka bir çubuğa dokunursa, etkisi metal boyunca yayılır. Durmaz, tüm gümüşü kullanılamaz hale getirene kadar devam eder.

Babil'in duvarları ne kadar gümüşle kaplıydı? Bu iş bittiğinde, tüm o külçeler değersiz olacaktı. O zaman çevirmenlerin işbirliğinin bir önemi kalmayacaktı. Tesisleri gitmiş olacaktı. Kütüphaneleri, gitmiş olacaktı. Grammatikalar, gitmiş olacaktı. Rezonans çubukları, gümüşleri, işe yaramaz, gitmiş olacaktı.

"Bunu ne zamandır planlıyordun? Victoire sordu. "En başından beri," dedi.

"Senden nefret ediyorum.

"Kazanmak için elimizde kalan tek yol bu.

"Bu senin intihar planın," dedi öfkeyle. "Ve bana bunun başka bir şey olduğunu söyleme. Bunu istiyorsun; bunu hep istedin.

Ama sadece bu kadar, diye düşündü Robin. Göğsünü ezen ağırlığı, sürekli nefes alamamasını nasıl açıklayacaktı? "Sanırım - Ramy ve Griffin'den beri - hayır, Canton'dan beri, ben ... Yutkundum. "Buna hakkım olmadığını hissettim.

"Öyle söyleme.

"Bu doğru. Onlar daha iyi adamlardı ve öldüler-'

'Robin, işler böyle yürümüyor-'

Peki ben ne yaptım? Sahip olmamam gereken bir hayat yaşadım, milyonlarca insanın sahip olmadığı şeylere sahip oldum - tüm o acılar, Victoire, ve tüm bu zaman boyunca

şampanya içmek-'

"Sakın buna cüret etme. Ona tokat atacakmış gibi elini kaldırdı. 'Sakın bana dünyayı gördükten sonra onun ağırlığını kaldıramayan kırılgan bir akademisyen olduğunu söyleme - bu tamamen *saçmalık*, Robin. Sen acıdan ilk bahsedildiğinde bayılan bir züppe değilsin. O adamların ne olduğunu biliyor musun? Onlar korkaklar, romantikler, çok üzücü buldukları dünyayı değiştirmek için hiçbir şey yapmayan, kendilerini çok suçlu hissettikleri için saklanan aptallar-'

"Suçlu," diye tekrarladı. 'Suçlu, ben tam olarak buyum. Ramy bir keresinde bana doğru olanı yapmayı umursamadığımı, sadece kolay yolu seçmek istediğimi söylemişti.

"O haklıydı," dedi kız şiddetle. "Bu korkakların yolu, biliyorsun-"

"Hayır, dinle. Adam kadının ellerini kavradı. Elleri titriyordu. Ellerini tutmaya çalıştı.

Ama parmaklarını kendi parmaklarının arasına sıkıştırdı. Ona yanında ihtiyacı vardı. Onu karanlığa terk ettiği için kendisinden sonsuza dek nefret etmeden önce anlamasını sağlamalıydı. "O haklı. Sen de haklısın. Biliyorum, söylemeye çalışıyorum - o haklıydı. Çok üzgünüm. Ama nasıl devam edeceğimi bilmiyorum.

"Gün be gün, Birdie. Gözleri yaşlarla doldu. 'Her gün devam ediyorsun. Tıpkı bizim yaptığımız gibi. Zor değil.'

"Hayır, - Victoire, yapamam. Ağlamak istemiyordu; ağlamaya başlarsa bütün kelimeleri kaybolacak ve söylemek istediklerini asla söyleyemeyecekti. Gözyaşları yetişmeden sözlerine devam etti. "Uğruna savaştığımız geleceğe inanmak istiyorum ama orada değil, sadece *orada değil* ve yarını düşünmek beni dehşete düşürürken her şeyi günü gününe ele alamıyorum. Suyun altındayım. Çok uzun zamandır suyun altındayım ve bir çıkış yolu aradım ama kendimi sorumluluktan kaçırıyordum gibi hissettirmeyecek bir yol bulamadım. Ama bu - bu benim çıkış yolum.'

Başını iki yana salladı. Şimdi özgürce ağlıyordu; ikisi de ağlıyordu. "Bunu bana söyleme.

'Birinin kelimeleri söylemesi lazım. Birinin kalması gerek. "O zaman benden seninle kalmamı istemeyecek misin?

"Oh, Victoire.

Söyleyecek başka ne vardı ki? Bunu ona soramazdı ve buna asla cesaret edemeyeceğini biliyordu. Yine de soru aralarında cevapsız bir şekilde asılı duruyordu.

Victoire'ın bakışları pencereye, dışarıdaki siyah çimenliğe, meşalelerle aydınlatılmış barikatlara sabitlenmişti. Sürekli ve sessizce ağlıyordu;

gözyaşları

yanaklarından süzölüp duruyordu ve o da anlamsızca onları silip duruyordu. Onun ne düşündüğünü anlayamıyordu. Tüm bunlar başladığından beri ilk kez onun kalbini okuyamıyordu.

Sonunda derin bir nefes aldı ve başını kaldırdı. Arkasını dönmeden sordu: 'Kölelik karşıtlarının sevdiği o şiiri hiç okudun mu? Bicknell ve Day'in yazdığı. Adı *Ölmekte Olan Zenci*.

Aslında Robin bunu Londra'da eline geçirdiği kölelik karşıtı bir broşürde okumuştı. Çarpıcı bulmuştu; hala ayrıntılarıyla hatırlıyordu. Broşürde, yakalanma ve köleliğe geri dönme ihtimaliyle yüzleşmek yerine kendini öldüren Afrikalı bir adamın hikâyesi anlatılıyordu .^{*} Robin o zamanlar bunu romantik ve dokunaklı bulmuştu ama şimdi Victoire'ın yüz ifadesini görünce hiç de öyle olmadığını anladı.

"Yaptım," dedi. "Trajikti.

"Onların merhametini kazanmak için ölmeliyiz," dedi Victoire. 'Bizi asil bulmaları için ölmek zorundayız. Ölümlerimiz bu yüzden büyük bir isyan eylemi, insanlık dışılıklarını vurgulayan sefil bir ağıt. Ölümlerimiz onların savaş çılgılığı haline geliyor. Ama ben ölmek istemiyorum Robin. Boğazı düğümlendi. "Ölmek istemiyorum. Onların Imoinda'sı, Oroonoko'su olmak istemiyorum.^{*} Onların trajik, sevimli cila figürü olmak istemiyorum. Yaşamak istiyorum.

Kız onun omzuna yaslandı. Adam kollarını ona doladı ve ileri geri sallanarak sıkıca sarıldı.

'Yaşamak istiyorum,' diye tekrarladı, 'yaşamak, gelişmek ve hayatta kalmak istiyorum. Bir gelecek istiyorum. Ölümün bir erteleme olduğunu düşünmüyorum. Bence bu sadece bir son. Her şeyi, mutlu ve özgür olabileceğim bir geleceği elimden alıyor. Ve bu cesur olmakla ilgili değil. Bu başka bir şans istemekle ilgili. Tek yaptığım kaçmak olsa bile, yaşadığım sürece kimseye yardım etmek için parmağımı bile kıpırdatmasam bile - en azından mutlu olabilirim. En azından dünya sadece bir günlüğüne, sadece benim için güzel olabilir. Bu bencillik mi?'

Omuzları çöktü. Robin ona sıkıca sarıldı. Onun nasıl bir dayanak olduğunu düşündü, hak etmediği bir dayanak. O onun kayasıydı, ışığıydı, onu ayakta tutan tek varlıktı. Ve diledi, diledi, bu onun tutunması için yeterliydi.

"Bencil ol," diye fısıldadı. "Cesur ol.

Bölüm Otuz Üç

Ayrılma saati geldi ve yollarımıza gidiyoruz - ben ölmek için, sen yaşamak için. Hangisinin daha iyi olduğunu sadece Tanrı bilir.

PLATON, *Özür*, çev. Benjamin Jowett

"Bütün kule mi?" diye sordu Profesör Craft.

İlk konuşan o oldu. Geri kalanlar Robin ve Victoire'a farklı inançsızlık halleriyle bakarken, Profesör Craft bile bu fikrin sonuçlarını yüksek sesle dile getirirken hâlâ kafasını toparlamaya çalışıyor gibiydi. "Bu onlarca yıllık - *yüzyıllık* - bir araştırma, her şey gömülü - kayıp - ah, ama kim bilir kaç tane ... Sözünü yarıda kesti.

'İngiltere için sonuçları çok daha kötü olacak,' dedi Robin. 'Bu ülke gümüşle çalışıyor. Gümüş kanını pompalıyor; İngiltere onsuz yaşayamaz.

'Hepsini geri inşa edeceklerdi-'

"Eninde sonunda, evet," dedi Robin. 'Ama dünyanın geri kalanı savunmasını toparlayacak zamanı bulmadan olmaz.

"Ya Çin?

'Savaşa gitmeyecekler. Bunu yapamazlar. Gümüş, savaş gemilerine güç veriyor. Gümüş donanmayı besliyor. Bundan aylar sonra, belki de yıllar sonra, artık dünyanın en güçlü ulusu olmayacaklar. Ve bundan sonra ne olacağını kimse tahmin edemez.

Gelecek değişken olacaktı. Tıpkı Griffin'in tahmin ettiği gibiydi. Doğru zamanda yapılan bireysel bir seçim. Momentuma bu şekilde meydan okudular. Tarihin akışını bu şekilde değiştirdiler.

Ve sonunda cevap çok açıktı - katılmayı reddetmek. Emeklerini - ve emeklerinin meyvelerini - sunudan kalıcı olarak çıkarmak.

"Bu olamaz," dedi Juliana. Sesi sonda kesildi; bu bir bildiri değil, bir soruydu. 'Olmalı - başka bir şey olmalı

yol-'

'Şafakta bize saldıracaklar,' dedi Robin. 'İbret olsun diye birkaçımızı vuracaklar, sonra da biz hasarı onarmaya başlayana kadar geri kalanımızı silah zoruyla tutacaklar. Bizi zincire vuracaklar ve çalıştıracaklar.

'Ama barikatlar-'

"Barikatlar yıkılacak," diye fısıldadı Victoire. 'Onlar sadece duvar, Juliana. Duvarlar yıkılabilir.

Önce sessizlik; sonra boyun eğme, sonra da kabullenme. Zaten imkânsızın içinde yaşıyorlardı; bildikleri en ebedi şeyin düşüşü daha ne olabilirdi ki?

"O zaman sanırım hızlıca çıkmamız gerekecek," dedi İbrahim. "Zincirleme reaksiyon başladıktan hemen sonra.

Ama hızlı çıkamazsın, dedi Robin neredeyse kendini durdurmadan önce. Cevap çok açıktı. Hızlı çıkamazlardı, çünkü hiç çıkamazlardı. Tek bir büyük işe yaramazdı. Titiz davranmazlarsa kule kısmen çökebilirdi ama kalıntıları kurtarılabilir, kolayca yeniden kullanılabilirdi. Yapacakları tek şey masraf ve hayal kırıklığı olacaktı. Bir hiç uğruna acı çekmiş olurlardı.

Hayır; bu planın işlemesi için - imparatorluğa bir daha toparlanamayacağı bir darbe vurmak için - kalmaları, kelimeleri tekrar tekrar söylemeleri ve yapabildikleri kadar çok yıkım düğümünü harekete geçirmeleri gerekiyordu.

Ama bir oda dolusu insana ölmeleri gerektiğini nasıl söyleyecekti? "Ben ..." diye başladı ama kelimeler boğazında düğümlendi.

Açıklamasına gerek yoktu. Hepsi anlamıştı; hepsi birbiri ardına aynı sonuca varıyordu ve gözlerindeki değişim yürek parçalayıcıydı.

'Bunu yapacağım,' dedi. 'Hepinizin benimle gelmesini istemiyorum - eğer istemiyorsanız Abel sizi dışarı çıkarabilir - ama demek istediğim Bunu tek başıma yapamam.

Victoire kollarını kavuşturarak başka tarafa baktı.

"Herkes ihtiyacımız olmayacak," diye devam etti, sessizliği kelimelerle doldurmak için çaresizce, çünkü belki de ne kadar çok konuşursa o kadar az korkunç geliyordu. "Sanırım etkiyi arttırmak için çeşitli diller iyi olur - ve tabii ki kulenin her köşesinde duran insanlar isteyeceğiz, çünkü ... Boğazı düğümlendi. "Ama herkese ihtiyacımız yok.

"Ben kalacağım," dedi

Profesör Craft. "Teşekkür ederim, Profesör.

Ona titrek bir gülümseme verdi. "Sanırım bu işin diğer tarafında nasıl olsa kadro alamayacaktım.

O zaman hepsinin aynı hesabı yaptığını gördü: dışarıda karşılaşacakları zulüm, hapis ve olası idama karşı ölümün kesinliği. Babil'de hayatta kalmak, mutlaka hayatta kalmak anlamına gelmiyordu. Ve şimdi kendi ölümleriyle uzlaşıp uzlaşamayacaklarını, bunun sonunda daha kolay olup olmayacağını kendilerine sorduklarını görebiliyordu.

Meghana ona 'Korkmuyorsun,' dedi ve sordu.

"Hayır," dedi Robin. Ama söyleyebildiği tek şey buydu. Kalbini kendisi de anlamıyordu. Kendini kararlı hissediyordu ama belki de bu sadece adrenalindi; belki de korkusu ve tereddütü sadece geçici olarak, yakından incelendiğinde paramparça olacak çürük bir duvarın arkasına itilmişti. 'Hayır, değilim, sadece - ben hazırım. Ama herkese ihtiyacımız olmayacak.

"Muhtemelen daha genç öğrenciler ... Profesör Craft boğazını temizledi. "Gümüş işlemeyi bilmeyenleri kastediyorum. Bunun için bir sebep yok. -'

"Kalmak istiyorum. İbrahim Juliana'ya endişeli bir bakış attı. 'Ben Kaçmak istemiyorum.

Kağıt gibi solgun Juliana hiçbir şey söylemedi.

"Bir çıkış yolu var mı?" diye sordu Yusuf Robin'e.

"Var. Abel'in adamları seni şehirden çıkarabilir, söz verdiler; bizi bekliyorlar. Ama mümkün olduğunca çabuk gitmeniz gerekecek. Ve sonra kaçmak zorunda kalacaksın. Koşmayı bırakabileceğini hiç sanmıyorum.'

"Af koşulları yok mu? Meghana sordu.

"Eğer onlar için çalışırsan var," dedi Robin. 'Her şeyi eski haline getirmelerine yardım edersen. Letty bu teklifi yaptı, bilmeni istedi. Ama her zaman onların kontrolü altında olacaksın. Gitmene asla izin vermeyecekler. O kadarını ima etti - sana sahip olacaklar ve bunun için sana minnettar hissettirecekler.

Bunun üzerine Juliana uzandı ve İbrahim'in elini tuttu. İbrahim onun parmaklarını sıktı. İkisinin de parmak eklemleri bembeyaz oldu ve bu o kadar samimi bir görüntüydü ki Robin gözlerini kırıştıırıp başka tarafa baktı.

'Ama yine de koşabiliriz,' dedi Yusuf.

"Hâlâ kaçabilirsin," dedi Robin. 'Bu ülkenin hiçbir yerinde güvende olmazsın-'

"Ama eve gidebiliriz.

Victoire'ın sesi o kadar yumuşaktı ki onu zar zor duyabildiler. "Eve gidebiliriz.

Yusuf başını salladı, bir süre bunu düşündü ve sonra onun yanında durmak için hareket etti.

Kimin kaçıp kimin öleceğinin belirlenmesi bu kadar basitti. Robin, Profesör Craft, Meghana, İbrahim ve Juliana bir tarafta. Diğer tarafta Yusuf ve Victoire. Kimse yalvarıp yakarmadı ve kimse fikrini değiştirmede.

"Yani. İbrahim çok küçük görünüyordu. "Ne zaman-" "Şafakta," dedi Robin. "Şafakta geliyorlar.

"O zaman parmaklıkları dizsek iyi olur," dedi Profesör Craft. 'Ve eğer sadece tek bir şansımız varsa, onları düzgün bir şekilde yerleştirek iyi olur.

"Ne diyorsunuz? Abel Goodfellow sordu. "Bize doğru yaklaşıyorlar.

Robin, 'Adamlarını eve gönder,' dedi. "Ne?

"Olabildiğince çabuk. Barikatlardan çıkın ve kaçmaya başlayın. Fazla zamanımız yok. Muhafızlar - artık kayıpları umursamıyorlar.

Abel bunu fark etti, sonra başını salladı. "Bizimle kim geliyor?

Sadece iki kişi. Yusuf. Victoire. Vedalaşıyorlar, birazdan hazır olurlar. Robin ceketinin içinden sarılı bir paket çıkardı. "Bir de bu var.

Abel onun yüzünden bir şeyler okumuş, sesinden bir şeyler duymuş olmalıydı, çünkü gözleri kısılmıştı. "Peki geri kalanınız orada ne yapıyor?

"Sana söylememeliydim.

Abel paketi kaldırdı. "Bu bir intihar notu mu?

"Bu yazılı bir kayıt," dedi Robin. 'Bu kulede olan her şeyin. Neyi savunduğumuzun. İkinci bir kopyası daha var ama kaybolma ihtimaline karşı - bunu yaymanın bir yolunu bulacağınızı biliyorum. İngiltere'nin her yerinde bas. Onlara ne yaptığımızı anlat. Bizi hatırlasınlar.' Abel tartışmak ister gibi görünüyordu ama Robin başını salladı. 'Lütfen, kararımı verdim ve fazla zamanım yok. Bunu açıklayamam ve bence en iyisi sormaman.

Abel bir an onu izledi, sonra ne söyleyeceğini daha iyi düşünmüş gibiydi. "Bunu bitirecek misin?"

"Deneyeceğiz. Robin'in göğsü çok daralmıştı. Çok yorgundu; yere kıvrılıp uyumak istiyordu. Bunun bitmesini istiyordu. 'Ama bu gece sana daha fazlasını anlatamam. Sadece gitmene ihtiyacım var.

Abel kolunu uzattı. "O zaman bu, sanırım, vedalaşma.

"Güle güle. Robin onun avucunu kavradı ve sıktı. "Oh - ve battaniyeler, unutmuşum-

"Hiçbir şey düşünme. Abel diğer elini Robin'in elinin üzerine sardı. Kavrayışı çok sıcak ve sağlamdı. Robin boğazının düğümlendiğini hissetti; Abel bunu kolaylaştırdığı, onu kendini haklı çıkarmaya zorlamadığı için minnettardı. Sonuna kadar kararlı bir şekilde hızlıca gitmeliydi.

"İyi şanslar, Robin Swift. Abel onun elini sıktı. "Tanrı seninle olsun.

Şafaktan önceki saatlerini kulenin etrafındaki hassas noktalara piramitler halinde yüzlerce gümüş çubuk dizerek geçirdiler - temel desteklerin etrafına, pencerelerin altına, duvarlar ve kitap rafları boyunca ve Grammaticas'ın etrafında gerçek piramitler halinde. Yıkımın kapsamını, ölçeğini tahmin edemiyorlardı ama buna ellerinden geldiğince iyi hazırlanacaklar, kalıntılardan herhangi bir malzeme kurtarmayı neredeyse imkânsız hale getireceklerdi.

Victoire ve Yusuf gece yarısından bir saat sonra ayrıldılar. Vedalaşmaları kısa ve kısıtlıydı. İmkânsız bir ayrılıktı; söylenecek çok şey vardı ama hiçbir şey yoktu ve herkesin, sel kapılarını açma korkusuyla kendini tuttuğu hissi vardı. Eğer çok az şey söylerlerse, sonsuza dek pişman olacaklardı. Çok fazla şey söylerlerse, ayrılmaya asla cesaret edemeyeceklerdi.

Robin Victoire'ı kucaklayarak, "İyi yolculuklar," diye fısıldadı. Victoire boğuk bir kahkaha attı.

"Evet. Teşekkür ederim.

Uzun bir süre birbirlerine sarıldılar, Öyle ki sonunda herkes onları yalnız bırakmak için ayrıldıktan sonra lobide sadece ikisi kalmıştı. Sonunda kadın geri çekildi, etrafına bakındı, gözleri sanki konuşup konuşmamakta kararsızmış gibi bir ileri bir geri gidip geliyordu.

"Bunun işe yaramayacağını düşünüyorsun,"

dedi Robin. "Ben öyle bir şey demedim.

"Düşünüyorsun.

"Bu büyük açıklamayı yapacağımız için çok korkuyorum. Ellerini kaldırdı, bıraktı. "Ve onlar bunu sadece geçici bir aksilik, atlatılması gereken bir şey olarak görecekler. Ne demek istediğimizi asla

anlayamayacaklar.

"Ne olursa olsun, beni dinleyeceklerini hiç sanmıyorum.

"Hayır, öyle olduklarını sanmıyorum. Yine ağlamaya başlamıştı. "Oh, Robin, ne yapacağımı bilmiyorum-

"Sadece git," dedi. 'Ve Ramy'nin ailesine yaz, olur mu? Sadece - bilmeleri gerekiyor.

Victoire başını salladı, onu son bir kez daha sıktı ve sonra Yusuf'la Abel'in adamlarının beklediği yeşil alana doğru kapıdan dışarı fırladı. Son bir el sallayış - Victoire'ın ay ışığı altındaki kederli ifadesi - ve sonra gittiler.

O zaman sonu beklemekten başka yapacak bir şey yoktu.

İnsan kendi ölümüyle nasıl barışır? *Krito*, *Phaedo* ve *Apoloji'de* anlatılanlara göre, Sokrates ölüme sıkıntısız ve doğaüstü bir sükûnetle gitmiştir, öyle ki kaçması için yapılan birçok yalvarmayı reddetmiştir. Aslında o kadar neşeli ve soğukkanlıydı ki, ölmenin yapılacak en doğru şey olduğuna o kadar inanmıştı ki, arkadaşları gözyaşlarına boğulurken bile, o dayanılmaz haklılıktaki mantığıyla onların kafalarına vurmuştu. Robin, Yunanca metinlere ilk girişinde, Sokrates'in kendi sonuyla ilgili mutlak kayıtsızlığından çok etkilenmişti.

Ve elbette böyle neşeyle ölmek daha iyi, daha kolaydı; şüphe yok, korku yok, insanın kalbi rahat. Teorik olarak buna inanabilirdi. Sık sık ölümü bir erteleme olarak düşünmüştü. Letty'nin Ramy'yi vurduğu günden beri bunun hayalini kurmaktan vazgeçmemişti. Cennetin cennet olduğu, Ramy'yle oturup konuşabilecekleri ve sonsuz bir gün batımını izleyebilecekleri yeşil tepeler ve parlak gökyüzü fikirleriyle kendini eğlendirmişti. Ama bu tür fanteziler onu ölümün hiçlik anlamına geldiği, her şeyin duracağı fikri kadar rahatlatmıyordu: acı, ıstırap, korkunç, boğucu keder. Başka hiçbir şey olmasa bile, ölüm kesinlikle huzur demekti.

Yine de o anla yüzleştğinde dehşete kapılmıştı.

Sonunda lobide yere oturdular, grubun sessizliğinde rahatladılar ve birbirlerinin nefes alışlarını dinlediler. Profesör Craft, bu en insani ikilemle ilgili eski sözleri hafızasında araştırarak onları rahatlatmaya çalıştı. Onlara Seneca'nın *Troades'inden*, Lucan'ın Vulteius'undan, Cato ve Sokrates'in şehit edilmesinden bahsetti. Onlara Cicero, Horace ve Yaşlı Pliny'den alıntılar yaptı. *Ölüm doğanın en büyük iyiliğidir. Ölüm daha iyi bir durumdur. Ölüm ölümsüz ruhu özgürleştirir. Ölüm aşkınlıktır. Ölüm bir cesaret eylemidir, görkemli bir meydan okuma eylemidir.*

Genç Seneca, Cato'yu tanımlarken: *una manu latam libertati viam faciet*

*

Virgil, Dido'yu anlatırken: *Sic, sic iuvat ire sub umbras* . *

Hiçbiri gerçekten içlerine sinmedi; hiçbir onları etkilemedi, çünkü ölüm hakkında teori üretmek hiçbir zaman mümkün olmadı. Kelimeler ve düşünceler her zaman yakın, kalıcı sonun taşınmaz sınırına çarpıyordu. Yine de onun kararlı ve sarsılmaz sesi onları rahatlatıyordu; bu son saatlerde kulaklarında yankılanmasına izin verdiler.

Juliana pencereden dışarı baktı. "Yeşil alanda ilerliyorlar. "Daha şafak sökmedi," dedi Robin.

'Hareket ediyorlar,' dedi basitçe.

"Peki o zaman," dedi Profesör Craft, "İşe koyulsak iyi olur.

Ayağa kalktılar.

Sonlarına birlikte bakmayacaklardı. Her erkek ve kadın kendi görev yerlerine - binanın farklı katlarına ve farklı kanatlarına dağıtılmış gümüş piramitlere, böylece kulenin herhangi bir bölümünün sağlam kalma şansını azaltmak için konumlandırılmışlardı. Duvarlar üzerlerine yıkıldığında yalnız kalacaklardı ve o an yaklaştıkça ayrılmanın bu kadar imkânsız gelmesinin nedeni de buydu.

İbrahim'in yüzünden yaşlar süzüldü.

"Ölmek istemiyorum," diye fısıldadı. "Başka bir şey olmalı - ölmek istemiyorum.

Hepsi aynı şeyi hissediyordu, bir kaçış şansı için umutsuz bir umut. Bu son anlarda, saniyeler yeterli değildi. Teoride verdikleri bu karar güzel bir şeydi. Teoride onlar şehitler, kahramanlar, tarihi yolundan saptıranlar olacaklardı. Ama bunların hiçbirisi rahatlatıcı değildi. Şu anda önemli olan tek şey ölümün acı verici, korkutucu ve kalıcı olduğuydu ve hiçbirisi ölmek istemiyordu.

Ama titrerken bile bir tanesi bile kırılmadı. Ne de olsa bu sadece bir dilekti. Ve ordu yola çıkmıştı.

"Oyalanmayalım," dedi Profesör Craft ve merdivenlerden kendi katlarına çıktılar.

Robin lobinin ortasında, kırık avizenin altında, boyu kadar sekiz piramit gümüş çubukla çevrili bir şekilde duruyordu. Derin bir nefes aldı ve kapının üzerindeki saatin saniye ibresinin ilerleyişini izledi.

Oxford'un çan kuleleri çoktan sessizliğe gömülmüştü. Dakikalar yaklaştıkça, zamanın tek göstergesi, her katta aynı yere yerleştirilmiş olan dede saatlerinin senkronize tik taklarıydı. Tam saat altıyı seçmişlerdi; keyfi bir saatti ama son bir ana, iradelerini sabitleyecekleri değişmez bir gerçeğe ihtiyaçları vardı.

Altıya bir dakika.

Titrek bir nefes aldı. Düşünceleri uçtu, umutsuzca bunun dışında düşünecek bir şey aradı. Tutarlı anılara değil, aşırı belirgin ayrıntılara - denizdeki havanın tuzlu ağırlığı, Victoire'ın kirpiklerinin uzunluğu, Ramy'nin göbekli bir kahkaha atmadan hemen önceki sesindeki aksaklık- takıldı. Onlara sarıldı, orada olabildiğince uzun süre kaldı, zihninin başka bir yere gitmesine izin vermeyi reddetti.

Yirmi saniye.

Vaults'ta çöreğin ılıkılığı. Bayan Piper'ın tatlı, unlu kucaklamaları. Dilinde eriyip nektara dönüşen tereyağlı limonlu bisküviler.

On.

Biranın acı tadı ve Griffin'in kahkahasının ısırıcı acısı. Afyonun ekşi kokusu. Eski Kütüphane'de akşam yemeği; kokulu köri ve aşırı tuzlanmış patateslerin yanmış dipleri. Kahkahalar, yüksek sesle, umutsuzca ve histerik.

Beş.

Ramy, gülümsüyor. Ramy, uzanıyor.

Robin elini en yakındaki piramidin üzerine koydu, gözlerini kapadı ve nefes aldı, 'Fānyì. Çevir.

Keskin çınlama odada yankılandı, bir siren çığlığı, kemiklerinde yankılandı. Bir ölüm çingırağı, kulenin tepesinde ve aşağısında yankılanıyordu, çünkü herkes görevini yerine getirmişti; kimse tereddüt etmemişti.

Robin titreyerek nefesini verdi. Tereddüt için yer yoktu. Korku için zaman yoktu. Elini bir sonraki yığındaki parmaklıklara götürdü ve tekrar fısıldadı. 'Fānyì. Çevir.' Tekrar. 'Fānyì. Çevir.' Ve tekrar. 'Fānyì. Çevir.'

Ayaklarının altında bir kayma hissetti. Duvarların titrediğini gördü. Kitaplar raflardan yuvarlandı. Üstünde bir şey inliyordu.

Korkacağını düşündü.

Acıya; sekiz bin ton moloz bir anda üzerine çöktüğünde nasıl hissedebileceğine; ölümün anında mı yoksa elleri ve uzuvları ezildiğinde, ciğerleri giderek daha dar bir alanda genişlemek için mücadele ettiğinde korkunç derecede küçük artışlarla mı gelebileceğine odaklanacağını düşündü.

Ama o anda onu en çok etkileyen şey güzellikti. Parmaklıklar şarkı söylüyor, titriyordu; kendileriyle ilgili unutulmaz bir gerçeği ifade etmeye çalışıyorlardı, diye düşündü, bu da çevirinin imkânsız olduğu, yakaladıkları ve ortaya koydukları saf anlam âleminin asla bilinmeyeceği ve bilinemeyeceği, bu kulenin girişiminin başından beri imkânsız olduğuydu.

Çünkü nasıl bir Adem dili olabilirdi ki? Bu düşünce şimdi onu güldürüyordu. Doğuştan gelen, mükemmel bir şekilde anlaşılabilir bir dil yoktu; ne İngilizce, ne Fransızca, bir dil olmaya yetecek kadar zorlayabilecek ve özümseyebilecek bir aday yoktu. Dil sadece farklılıktı. Binlerce farklı görme biçimi, dünyada hareket etme biçimi. Hayır; bir dünya içinde bin dünya. Ve çeviri - her ne kadar nâfile olsa da, bunlar arasında hareket etmek için gerekli bir çaba.

Oxford'daki ilk sabahına geri döndü: Ramy ile güneşli bir tepeye tırmanıyordu, elinde piknik sepeti vardı. Mürver çiçeği likörü. Sıcak börek, keskin peynir, tatlı olarak çikolatalı tart. O gün hava bir vaat gibi kokuyordu, tüm Oxford bir aydınlanma gibi parlıyordu ve o aşık oluyordu.

"Bu çok tuhaf," dedi Robin. O zamanlar dürüstlük noktasını çoktan geçmişlerdi; birbirleriyle filtresiz, sonuçlarından korkmadan konuşuyorlardı. "Sanki seni ezelden beri tanıyor gibiyim.

"Ben de," dedi Ramy.

"Ve bu hiç mantıklı değil," dedi Robin, içkide alkol olmamasına rağmen çoktan sarhoş olmuştu. 'Çünkü seni bir günden daha az bir süredir tanıyorum ve yine de ...'

"Sanırım," dedi Ramy, "çünkü ben konuştuğumda sen dinliyorsun. 'Çünkü sen büyüleyicisin.

"Çünkü sen iyi bir çevirmensin. Ramy dirseklerinin üzerinde geriye yaslandı. 'Bence çevirmenlik böyle bir şey. Konuşmak da böyle bir şey. Karşındakini dinlemek ve ne söylemeye çalıştığını anlamak için kendi önyargılarının ötesini görmeye çalışmak. Kendini dünyaya göstermek ve bir başkasının anlamasını ummak.

Tavan parçalanmaya başlamıştı; önce çakıl taşları, sonra bütün mermer parçaları, kalaslar açığa çıkıyor, kirişler kırılıyordu. Raflar çöktü. Daha önce penceresi olmayan odaya güneş ışığı vuruyordu. Robin

Yukarı baktı ve Babil'i gördü, içine ve üzerine düşüyordu ve onun ötesinde, şafaktan önceki gökyüzünü.

Gözlerini kapattı.

Ama daha önce de ölümün gelmesini beklemişti. Bunu şimdi hatırlıyordu - ölümü biliyordu. Bu kadar aniden değil, hayır, bu kadar şiddetli değil. Ama solmayı beklemenin anısı hâlâ kemiklerinde kilitliydi; bayat, sıcak bir odanın, felcin, sonun hayalini kurmanın anıları. Durgunluğu hatırlıyordu. Huzuru. Camlar kırılırken Robin gözlerini kapadı ve annesinin yüzünü hayal etti.

Gülümsüyor. Onun adını söylüyor.

Sonsöz

Victoire

Victoire Desgraves hayatta kalma konusunda her zaman iyi olmuştur.

Öğrendiğine göre işin sırrı, geriye bakmayı reddetmektir. Cotswolds'da at sırtında kuzeye doğru koşarken bile, kırbaçlanan dallara karşı başı eğik, bir parçası kulede, arkadaşlarıyla birlikte olmak, duvarların etraflarında yıkıldığını hissetmek istiyor. Eğer ölmeleri gerekiyorsa, birlikte gömülmelerini istiyor.

Ama hayatta kalmak için kordonun kesilmesi gerekiyor. Hayatta kalmak sadece geleceğe bakmasını gerektiriyor. Şimdi ne olacağını kim bilebilir? Bugün Oxford'da olanlar düşünülemez, sonuçları hayal bile edilemez. Bunun tarihsel bir örneği yok. Kavşak vuruldu. Tarih, bir kez olsun, akışkan.

Ama Victoire düşünülemez olana aşinadır. Anavatanının kurtuluşu gerçekleştiğinde bile düşünülemezdi, çünkü Fransa'da ya da İngiltere'de hiç kimse, evrensel özgürlüğün en radikal savunucuları bile, kölelerin - kendi rasyonel, hak sahibi, aydınlanmış insan kategorilerine girdiğini asla düşünmedikleri yaratıkların - kendi özgürlüklerini talep edeceklerine inanmıyordu. Ağustos 1791'deki ayaklanma haberinden iki ay sonra, kendisi de Amis des Noirs'in kurucu üyelerinden biri olan Jean Pierre Brissot, Fransız Meclisi'ne bu haberin yanlış olması gerektiğini, çünkü herkesin bildiği gibi kölelerin böylesine hızlı, koordineli ve meydan okuyan bir eylemde bulunamayacaklarını açıkladı. Devrimin üzerinden bir yıl geçmesine rağmen, pek çok kişi hala huzursuzluğun kısa sürede bastırılacağına, işlerin normale döneceğine inanıyordu, çünkü *normal olan* beyazların siyahlar üzerindeki hakimiyeti demektir.

Elbette yanlışlardı.

Ama yaşayan tarihte kim kendi rolünü anlayabilir ki? Victoire hayatının büyük bir bölümünde dünyanın ilk Siyah cumhuriyetinden geldiğinin farkında bile değildi.

Hermes'ten önce bildiği tek şey buydu:

1820'de Haiti, Ayiti'de doğdu, aynı yıl Kral Henry Christophe bir darbeden korkarak kendi canına kıydı. Karısı ve kızları Suffolk'taki bir İngiliz hayırseverin evine kaçtı. Sürgündeki kraliçenin hizmetçisi olan Victoire'ın annesi de onlarla birlikte gitti. Victoire bunu her zaman büyük kaçış olarak nitelendirmiş ve Paris'e ayak bastıktan sonra bir daha Haiti'yi evi olarak görmeyi reddetmiştir.

Victoire'ın Haiti tarihinden anladığı, geceleri edilen lanetler; Yeni Dünya'daki ilk Siyah krala ev sahipliği yapan Sans Souci adlı görkemli bir saray; silahlı adamlar; bir şekilde hayatını kökünden değiştiren ve onu Atlantik'in ötesine gönderen anlamadığı belirsiz siyasi anlaşmazlıklardır. Çocukken anavatanını şiddet ve barbarca güç mücadelelerinin olduğu bir yer olarak biliyordu, çünkü Fransa'da böyle konuşuyorlardı ve sürgündeki annesi de buna inanmayı seçmişti.

"Şanslıyız," diye fısıldadı annesi, "hayatta kaldığımız için.

Ama annesi Fransa'da hayatta kalamadı. Victoire, özgür doğmuş bir kadın olan annesinin, Parisli emekli bir akademisyen olan Profesör Emile Desjardins'in evinde çalışmak üzere Suffolk'tan nasıl gönderildiğini asla öğrenemedi. Annesinin arkadaşlarının ona ne gibi sözler verdiğini, paranın el değiştirip değiştirmediğini bilmiyor. Tek bildiği, Paris'te, Desjardins malikanesinde, ayrılmalarına izin verilmediğidir - çünkü burada, dünyanın her yerinde olduğu gibi kölelik biçimleri hala vardır; bir alacakaranlık durumu, yazılı olmayan ama ima edilen kurallar. Annesi hastalandığında Desjardins'ler doktor çağırmadılar. Sadece hasta odasının kapısını kapattılar ve bir hizmetçi içeri girip nefesini ve nabzını kontrol edip öldüğünü bildirene kadar dışarıda beklediler.

Sonra Victoire'ı bir dolaba kilitlediler ve hastalığın bulaşmasından korktukları için dışarı çıkmasına izin vermediler. Ama hastalık her şeye rağmen ev halkının geri kalanına da bulaştı ve doktorlar bir kez daha hastalığın seyrini izlemekten başka bir şey yapamadılar.

Victoire hayatta kaldı. Profesör Desjardins'in karısı hayatta kaldı. Kızları hayatta kaldı. Profesörün kendisi öldü ve onunla birlikte Victoire'ın, annesini sevdiğini iddia eden ama bir şekilde onu satan insanlarla olan tek bağlantısı da öldü.

Ev bakıma muhtaç hale geldi. Sıkı suratlı sarışın bir kadın olan Madam Desjardins kötü hesaplar tutuyor ve aşırı harcama yapıyordu. Para sıkıştı. Hizmetçiyi kovdular - Victoire varken neden bir hizmetçi tutsunlar ki? Victoire bir gecede düzinelerce işten sorumlu oldu: ateşi tutmak, gümüşleri parlatmak, odaların tozunu almak, çay servisi yapmak. Ama bunlar

yerine getirmek için eğitilmişti. Bir evi yönetmek için değil, okumak, beste yapmak ve yorumlamak için yetiştirilmişti ve bu yüzden onu azarladılar ve dövdüler.

Madam Desjardins'in iki küçük kızı Victoire'ın Afrika'dan kurtardıkları bir yetim olduğunu misafirlerine duyurmaktan büyük zevk alıyordu. "Zanzibar'dan," diye hep bir ağızdan şarkı söylerlerdi. "Zanzibar'dan!"

Ama o kadar da kötü değildi.

Ona, suçun kol gezdiği, beceriksiz ve gayrimeşru bir rejim tarafından yoksulluğa ve anarşiye sürüklenen memleketi Haiti'yle kıyaslandığında o kadar da kötü olmadığını söylediler. Burada bizimle birlikte olduğun, her şeyin güvenli ve medeni olduğu için şanslısın, dediler.

Buna inanıyordu. Başka bir şey bilmesine imkân yoktu.

Kaçabilirdi ama Profesör ve Madam Desjardins onu öylesine korumuş, dış dünyadan öylesine soyutlamışlardı ki, özgür olmaya yasal olarak hakkı olduğunu bilmiyordu. Victoire, 1789'da insan hakları beyannamesi yayınlayan ama köleliği kaldırmayan ve menkuller de dahil olmak üzere mülkiyet hakkını koruyan Fransa'nın büyük çelişkisi içinde büyümüştü.

Kurtuluş bir dizi tesadüf, ustalık, beceriklilik ve şanstı. Victoire, Profesör Desjardins'in mektuplarını karıştırarak bir senet, onun ve annesinin sahibi olduğuna dair bir kanıt aradı. Asla bulamadı. Ama Kraliyet Çeviri Enstitüsü adında bir yer olduğunu öğrendi, gençliğinde eğitim aldığı bir yerdi, aslında kendisi hakkında yazdığı bir yerdi. Onlara evindeki zeki küçük kızıdan, onun müthiş hafızasından ve Yunanca ve Latince yeteneğinden bahsetmişti. Onu Avrupa'da gezdirmeyi planlıyordu. Belki bir röportajla ilgilenirlerdi?

Ve böylece kendi özgürlüğünün koşullarını yarattı. Profesör Desjardins'in Oxford'daki arkadaşları nihayet cevap yazıp yetenekli Bayan Desgraves'in Enstitü'de olmasından çok mutlu olacaklarını ve masrafları karşılayacaklarını belirttiklerinde, bu bir kaçış gibi geldi.

Ancak Victoire Desgraves'in gerçek anlamda özgürleşmesi Anthony Ribben ile tanışana kadar gerçekleşmedi. Hermes Cemiyeti'ne katılana kadar kendisine Haitili demeyi öğrenememişti. Fransızcasından zorlukla ayırt edilebilen, yarım yamalak hatırladığı Kreyòl diliyle gurur duymayı öğrendi. (Madam Desjardins ne zaman Kreyòl dilinde konuşsa onu tokatlardı. 'Kapa çeneni

'Sana söyledim, Fransızca konuşmalısın, Fransız Fransızcası' derdi.") Ayrıca dünyanın geri kalanı için Haiti Devrimi'nin başarısız bir deney değil, bir umut ışığı olduğunu da öğrendi.

Devrimin aslında her zaman hayal edilemez olduğunu öğrendi. Bildiğiniz dünyayı paramparça eder. Gelecek yazılmamıştır, potansiyel ile dolup taşar. Sömürgecilerin neyin gelmekte olduğu hakkında hiçbir fikri yoktur ve bu onları panikletir. Bu onları korkutur.

Güzel. Öyle olmalı.

Şu anda nereye gittiğinden emin değil. Ceketinin cebinde bazı zarflar var: Anthony'den ayrılık tavsiyeleri ve birkaç bağlantının kod adları. Mauritius'taki, Seyşeller'deki ve Paris'teki arkadaşları. Belki bir gün Fransa'ya geri dönecek ama henüz tam olarak hazır değil. İrlanda'da bir üs olduğunu biliyor ama şu anda kıtadan uzakta olmayı tercih ediyor. Belki bir gün evine dönecek ve özgür Haiti'nin tarihsel imkânsızlığını kendi gözleriyle görecek. Şu anda, kendisi gibi insanların hala özgür olmadığı Amerika'ya giden bir gemiye biniyor, çünkü rezervasyon yaptırabileceği ilk gemi buydu ve İngiltere'den olabildiğince çabuk çıkması gerekiyordu.

Griffin'den gelen ve Robin'in hiç açmadığı mektup onda. Bu arada mektubu o kadar çok okumuş ki ezberlemiş. Üç isim biliyor: Martlet, Oriel ve Rook. İmzalardan önce sonradan düşünülmüş gibi karalanmış son cümleyi zihninin gözünde görebiliyor: *Sadece biz değiliz.*

Bu üçünün kim olduğunu bilmiyor. Bu cümlenin ne anlama geldiğini bilmiyor. Bir gün öğrenecek ve gerçek onu hem şaşırtacak hem de dehşete düşürecek. Ama şimdilik bunlar sadece her türlü olasılığı ifade eden güzel heceler ve olasılıklar - *umut* - şu anda tutunabileceği tek şey.

Cepleri gümüşle kaplı, elbisesinin iç kısımlarında gümüş var, üzerinde o kadar çok gümüş var ki hareket ettiğinde kendini kaskatı ve ağır hissediyor. Gözleri yaştan şişmiş, boğazı bastırılmış hıçkırıklarla ağrıyor. Ölen arkadaşlarının yüzleri hafızasına kazınmıştır. Onların son anlarını hayal edip duruyor: dehşetlerini, duvarlar etraflarında yıkılırken çektikleri acıyı.

Arkadaşlarını oldukları gibi, canlı ve mutlu olarak düşünmesine izin vermiyor, *vermeyecek*. *En güzel çağında yıkılan* Ramy'yi değil; devam etmenin bir yolunu bulamadığı için bir kuleyi kendi üzerine yıkan Robin'i değil

Yaşıyor. Hayatta kalan ve Victoire'ın da yaşadığını öğrenirse onu dünyanın öbür ucuna kadar avlayacak olan Letty bile.

Letty, onun özgürce dolaşmasına izin vermeyeceğini biliyor. Victoire fikri bile bir tehdittir. Varlığının özünü tehdit ediyor. Bu onun her zaman hatalı olduğunun kanıtıdır.

Her ne kadar gerçek, korkunç ve kötü niyetli olsa da bu arkadaşlığın yasını tutmasına izin vermeyecektir. Kederlenme zamanı gelecektir. Yolculukta üzüntünün onu parçalamakla tehdit edecek kadar büyük olduğu birçok gece gelecek; yaşama kararından pişmanlık duyduğunda; Robin'e bu yükü ona yüklediği için lanet okuduğunda, çünkü o haklıydı: cesur davranmıyordu, fedakârlığı seçmiyordu. Ölüm baştan çıkarıcıdır. Victoire direnir.

Şimdi ağlayamaz. Hareket etmeye devam etmeli. Diğer tarafta ne olduğunu bilmeden koşabildiği kadar hızlı koşmalı.

Karşılaşacağı şey hakkında hiçbir hayali yok. Ölçüsüz bir zalimlikle karşılaşacağını biliyor. En büyük engelinin, bazılarını ayrıcalıklı kılan ve diğerlerini ezen bir ekonomik sisteme yapılan derin bir yatırımdan doğan soğuk kayıtsızlık olacağını biliyor.

Ama müttefikler bulabilir. İlerlemenin bir yolunu bulabilir.

Anthony zaferi kaçınılmaz olarak nitelendiriyordu. Anthony, İngiltere'nin maddi çelişkilerinin onu parçalayacağına, hareketlerinin başarılı olacağına çünkü İmparatorluğun eğlencelerinin sürdürülemez olduğuna inanıyordu. Ona göre bu yüzden bir şansları vardı.

Victoire daha iyi bilir.

Zafer kesin değildir. Zafer alametlerde olabilir, ama oraya şiddetle, acıyla, şehitlerle, kanla götürülmelidir. Zafer ustalık, sebat ve fedakârlıkla kazanılır. Zafer bir inç oyunudur, her şeyin doğru gittiği tarihsel olasılıkların oyunudur çünkü onlar doğru gitmesini sağlamışlardır.

Bu mücadelenin nasıl bir şekil alacağını bilemez. Hindistan'da, Çin'de, Amerika'da, beyaz ve İngiliz olmayan her şeyi sömürmeye yönelik aynı dürtüyle birbirine bağlanmış pek çok cephede verilecek pek çok savaş var. Tek bildiği, öngörülemeyen her dönemde bu savaşın içinde olacağı ve son nefesine kadar mücadele edeceğidir.

'Mande mwen yon ti kou ankò ma di ou,' demişti Anthony'ye bir keresinde, Hermes hakkında ne düşündüğünü, başarılı olabileceklerini düşünüp düşünmediğini ilk sorduğunda.

Fransızca bildiği kadarıyla Kreyòl dilini çözmek için elinden geleni yapmış, sonra d a vazgeçmişti. "Bu ne anlama geliyor?"

"Bilmiyorum," dedi Victoire. "En azından cevabı bilmediğimizde ya da paylaşmak istemediğimizde söyleriz."

"Peki bu tam olarak ne anlama geliyor?"

Ona göz kırptı. "Bana biraz sonra sor, sana söyleyeyim."

Teşekkür

Babil, birçoğunu bilmediğim sonsuz diller, kültürler ve tarihler dünyası hakkında ve bilgilerini benimle paylaşan dostlarım olmasaydı yazılması mümkün olmazdı. Çok ama çok teşekkür ederim:

Öncelikle Peng Shepherd, Ehigbor Shultz, Farah Naz Rishi, Sarah Mughal ve Nathalie Gedeon'a Robin, Ramy ve Victoire'ın ayrıntılı ve şefkatle yazılmasını sağlamama yardımcı oldukları için teşekkür ederim. Klasikler konusundaki uzmanlıkları için Caroline Mann ve Allison Resnick'e; çevirilerdeki yardımları için Sarah Forssman, Saoudia Ganiou ve De'Andre Ferreira'ya; sömürgecilik, post-kolonyalite ve dilin iktidar üzerindeki etkisi hakkındaki düşüncelerimi şekillendirdikleri için Yale'deki sevgili hocalarıma -özellikle Jing Tsu, Lisa Lowe ve Denise Ho'ya- teşekkür ederim.

Harper Voyager'ın her iki tarafındaki en harika ekipler tarafından destekleniyorum. Editörlerim David Pomerico ve Natasha Bardon'un yanı sıra Fleur Clarke, Susanna Peden, Robyn Watts, Vicky Leech, Jack Renninson, Mireya Chiriboga, Holly Rice-Baturin ve DJ DeSmyter'a teşekkür ederim.

Babel'in bu hale gelmesini sağlayan sanatçılara teşekkür ederiz: Nico Delort, Kimberly Jade McDonald ve Holly Macdonald.

Kendisi olmadan bunların hiçbirinin mümkün olamayacağı Hannah Bowman'a ve başta Havis Dawson, Joanne Fallert, Lauren Banka ve Liza Dawson olmak üzere tüm Liza Dawson Associates ekibine de teşekkür ederiz.

Julius Bright-Ross, Taylor Vandick, Katie O'Neill ve Oxford'daki o garip, hüznü ayları katlanılabilir kılan Vaults & Garden kafeye teşekkür ederim. Ve New Haven'daki dostlarımıza - Tochi Onyebuchi, Akanksha Shah ve James Jensen - pizzalar ve kahkahalar için teşekkür ederiz. Büyük Yumurta'ya selam olsun.

Tiff ve Chris'e, bu yazının büyük bir kısmının yazıldığı, boyutlar arası, büyölü bir köpeğe ait harika bir kafe olan Coco's Cocoa'nın işletilmesine yardımcı oldukları için teşekkür ederim.

Babil'in bir araya geldiği o uzun, yalnız, korkunç yıl boyunca isteyebileceğim en iyi arkadaş olan ve bu hikayenin pek çok detayını şekillendiren danışmanlığı için Bennett'e teşekkür ederim. Kitaba ve Hermes Topluluğu'na adını verdiğini herkesin bilmesini isterdi, çünkü ben edebi olana karşı bir his beslerken, o müthiş olana karşı bir his besliyor.

Son olarak, her şeyimi borçlu olduğum annem ve babama teşekkür ederim.

Yazar Hakkında

REBECCA F. KUANG, Marshall bursiyeri, çevirmen ve Hugo, Nebula, Locus ve Dünya Fantezi Ödülleri'ne aday gösterilen *Poppy War* üçlemesinin ve *Babel* romanının yazarıdır. Cambridge'den Çin Çalışmaları alanında yüksek lisans ve Oxford'dan Çağdaş Çin Çalışmaları alanında yüksek lisans derecelerine sahiptir; şu anda Yale'de Doğu Asya Dilleri ve Edebiyatları alanında doktora yapmaktadır.

Harika yazarları, Özel teklifleri ve daha fazlasını hc.com'da keşfedin.

Ayrıca R. F. Kuang tarafından

Haşhaş Savaşı
Ejderha Cumhuriyeti
Yanan Tanrı

Bookperk

[Kitap için kaydolunerk ve](#) doğrudan
gelen kutunuza gönderilen e-kitap
pazarlıkları, ön gösterimler, özel teklifler
ve daha fazlasını alın.

ŞİMDİ KAYDOLUN

Telif Hakkı

Bu bir kurgu eseridir. İsimler, karakterler, yerler ve olaylar yazarın hayal gücünün ürünüdür veya hayali olarak kullanılmıştır ve gerçek olarak yorumlanmamalıdır. Yaşayan veya ölmüş gerçek olaylar, yerler, kuruluşlar veya kişilerle olan benzerlikler tamamen tesadüfidir.

BABEL. Telif Hakkı © 2022 R. F. Kuang tarafından. Uluslararası ve Pan-Amerikan Telif Hakkı Sözleşmeleri uyarınca tüm hakları saklıdır. Gerekli ücretlerin ödenmesiyle, size bu e-kitabın metnine ekrandan erişme ve okuma için münhasır olmayan, devredilemez bir hak verilmiştir. Bu metnin hiçbir bölümü HarperCollins e-kitap'ın açık yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz, aktarılamaz, indirilemez, kaynak koda dönüştürülemez, tersine mühendislik uygulanamaz ya da elektronik veya mekanik, şu anda bilinen veya bundan sonra icat edilecek herhangi bir biçimde veya herhangi bir yolla herhangi bir bilgi depolama ve geri alma sisteminde saklanamaz veya bu sisteme sokulamaz.

Harper Voyager ve tasarım HarperCollins Publishers LLC'nin ticari markalarıdır.

Kapak tasarımı: Richard L. Aquan

Kapak illüstrasyonu: Nicolas Delort

Arma illüstrasyonu telif hakkı © 2022 HarperCollinsPublishers

Harita ve kule illüstrasyonu telif hakkı © 2022 Nicolette Caven

BİRİNCİ BASKI

Dijital Baskı AĞUSTOS 2022 ISBN: 978-0-06-302144-0

Sürüm 06062022

Baskı ISBN: 978-0-06-302142-6

Yayıncı Hakkında

Avustralya

HarperCollins Publishers Australia Pty. Ltd.

Level 13, 201 Elizabeth Street
Sydney, NSW 2000, Avustralya

www.harpercollins.com.au

Kanada

HarperCollins Publishers Ltd
Bay Adelaide Centre, East Tower
22 Adelaide Street West, 41. Kat
Toronto, Ontario, M5H 4E3

www.harpercollins.ca

Hindistan

HarperCollins India
A 75, Sektör 57
Noida

Uttar Pradesh 201 301

www.harpercollins.co.in

Yeni Zelanda

HarperCollins Publishers New Zealand

Unit D1, 63 Apollo Drive

Rosedale 0632

Auckland, Yeni Zelanda

www.harpercollins.co.nz

Birleşik Krallık

HarperCollins Publishers Ltd.

1 London Bridge Street
Londra SE1 9GF,
Birleşik Krallık
www.harpercollins.co.uk

Birleşik Devletler
HarperCollins Publishers Inc.
195 Broadway
New York, NY 10007
www.harpercollins.com

* Örneğin, Oxford'dayken hiç kimsenin High Street'ten 'The High' diye bahsettiğini duymamıştım.
G.V. Cox bize aksini söylüyor.

* *Ulusların Zenginliği'nin* IV. Kitap, VII. Bölümünde Adam Smith, sömürgelerin savunulmasının kaynakların tüketilmesine neden olduğu ve tekelci sömürge ticaretinin ekonomik kazançlarının bir yanılsama olduğu gerekçesiyle sömürgeciliğe karşı çıkmaktadır. Şöyle yazar: 'Büyük Britanya sömürgeleri üzerinde kurduğu hakimiyetten zarardan başka bir şey elde etmez'. Bu görüş o dönemde yaygın olarak paylaşılmıyordu.

* *Cock Robin'i*
öldürdüm.
Öldüğünü kim
gördü?

* William Blake, 'Jerusalem', 1804.

* Robin'in ailesi kısa bir süre önce güneye g   ettiği için hem Mandarin hem de Kantonca konuşarak b y m  t . Ancak Profesör Lovell ona Kantonca'nın artık unutulabilece ini söylemişti. Mandarin, Pekin'deki Qing imparatorluk sarayının diliydi, memurların ve akademisyenlerin diliydi ve bu nedenle önemli olan tek leh eydi.

Bu görüş, İngiliz Akademisi'nin daha önceki yetersiz Batılı araştırmalara olan yol ba ımlılı ının bir yan etkisidir. Matteo Ricci'nin Portekizce-Çince s zl  u Ming sarayında   rendi i Mandarin lehçesine aitti; Francisco Varo, Joseph Pr mare ve Robert Morrison'ın Çince sözlükleri de Mandarin lehçesine aitti. O dönemin Britanya Sinologları diğer lehçelerden çok Mandarin lehçesine odaklanmışlardı. Ve böylece Robin'den tercih ettiği anadilini unutması istendi.

* "Soygun, kasaplık ve hırsızlık - bunlara imparatorluk diyorlar ve bir çöl yarattıkları yerde buna barış diyorlar.

* *Hampstead Heath* dîşlerle kafiyeli. Örnek: "Hâlâ bebek Hampstead'ları var.

* Akşam yemeği, günahkar.

* Makul bir hata. Papa *tecavüz* derken, Latince *rapere kelimesinden* türetilen daha eski bir anlam olan 'kapmak, zorla almak' demek istemiştir.

* Çünkü köleleri vardı.

* Bu, Robin'in okuduğu son Marryat kitabı olacaktı. İyi de oldu. Frederick Marryat'nın romanları, genç İngiliz erkek çocuklarına kendilerini sevdiren açık deniz maceraları ve cesaretle dolu olsa da, aynı zamanda Siyahları mutlu, memnun köleler ve Amerikan Kızılderililerini ya asil vahşiler ya da ahlaksız sarhoşlar olarak tasvir ediyordu. Çinlileri ve Kızılderilileri ise 'aşağı boylu ve efemine kişilikli ırklar' olarak tanımlamıştır.

* Haftalık gazeteler artan ölüm sayılarını kaydederken, Robin Bayan Piper'a doktorların neden Profesör Lovell'ın kendisine yaptığı gibi hastaları gümüşle iyileştiremediklerini sordu. Bayan Piper, "Gümüş pahalıdır," diye cevap verdi ve bu konu hakkında son konuşmaları oldu.

* Burada Bay Hallows, kölelere kişi olarak değil de mülk olarak muamele edilmesini öngören menkul köleliğinin tamamen Avrupalıların icadı olduğunu unutmaktadır.

* Gerçekten de, Haiti'nin kurtuluşunun ardından İngilizler, Afrikalı köle emeğine olası bir alternatif olarak Çinliler ('ağırbaşlı, sabırlı, çalışkan bir halk') gibi diğer ırklardan işçi ithal etme fikriyle oynamaya başladı. 1806'daki *Fortitude* deneyi, Trinidad'da iki yüz Çinli işçiden oluşmuş bir koloni kurarak 'zencilerle aramızda bir bariyer' oluşturmayı amaçlıyordu. Koloni başarısız oldu ve işçilerin çoğu kısa süre sonra anavatanları Çin'e geri döndü. Yine de Afrikalı işgücünü Çinli işgücüyle değiştirme fikri İngiliz girişimciler için cazip olmaya devam etti ve on dokuzuncu yüzyıl boyunca sürekli olarak yeniden canlandırılacaktı.

* Eskiden Gropecunt Lane olarak bilinen Magpie Lane, adından da anlaşılacağı üzere aslında bir genelevler sokağıydı. Robin'in rehber kitabında bundan bahsedilmemektedir.

* Bir zamanlar Henry Little adında bir çocuk, Profesör Lovell'ın Royal Asiatic Society'deki meslektaşlarından biri olan babasıyla birlikte Hampstead'i ziyaret etmişti. Robin onunla çörekler hakkında konuşmaya çalışmış, bunun iyi bir başlangıç olacağını düşünmüştü ama Henry Little uzanıp Robin'in göz kapaklarını öyle bir germiştir ki, Robin irkilerek onun kaval kemiğine bir tekme atmıştır. Robin odasına, Henry Little da bahçeye sürüldü; Profesör Lovell o zamandan beri meslektaşlarını çocuklarını getirmeleri için davet etmemiştir.

* Bu doğruydu. Üniversite Koleji, diğerlerinin yanı sıra bir Bengal Başyargıcı (Sir Robert Chambers), bir Bombay Başyargıcı (Sir Edward West) ve bir Kalküta Başyargıcı (Sir William Jones) yetiştirmişti. Hepsi de beyaz adamlardı.

* 無 (*wú*) 'olumsuz, değil, olmadan' anlamına gelir; 形 (*xíng*) 'görünüm, biçim, şekil' anlamına gelir. 五行 **S**a de ce görünmez değil, aynı zamanda elle tutulamaz anlamına da gelir. Örnek vermek gerekirse: Kuzey Song hanedanından şair Zhang Shunmin bir keresinde '詩是無形的畫, 畫是有形詩'; şiirlerin cisimsiz (*wúxíng*) resimler olduğunu ve resimlerin de cismani şiirler olduğunu yazmıştır.

* 幫忙 (*bāngmáng*), 'yardım etmek, el uzatmak'.

* Tanınmış bir yazar olan Sarah Stickney Ellis, kadınların ev içi edep ve erdemli davranışlar yoluyla toplumu iyileştirmek için ahlaki bir zorunluluğu olduğunu savunan birkaç kitap (*İngiltere'nin Eşleri*, *İngiltere'nin Anneleri* ve *İngiltere'nin Kızları* dahil) yayınladı. Robin'in bu konuda güçlü bir fikri yoktu; çalışmalarını tesadüfen bulmuştu.

* Açıkçası bu, Hukuk Departmanı için oldukça cömert bir tanımlama. Hukuk Departmanındaki çevirmenlerin işinin, Avrupalı taraflar için elverişli koşullar yaratmak üzere dili manipüle etmek olduğu da iddia edilebilir. Buna bir örnek, Avrupa krallığı ya da mülk olarak toprak kavramlarını Algonquin dillerine tam olarak tercüme etmenin bariz zorluğuna rağmen, Kral Paspehay'in Virginia'da İngilizlere 'bakır karşılığında' toprak sattığı iddiasıdır. Bu sorunlara getirilen yasal çözüm, Algonquinlerin bu kavramları geliştiremeyecek kadar vahşi olduklarını ve İngilizlerin onlara öğretmek için orada bulunmalarının iyi bir şey olduğunu ilan e t m e k t i .

* O d e ğ i l d i . Enstitü'nün sekizinci katı, binanın ilk inşasından b u yana yedi kez yeniden inşa edilmişti.

* Batı'da Sanskritçe üzerine yapılan temel çalışmaların önemli bir kısmı Herder, Schlegel ve Bopp gibi Alman Romantikleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Bunların monografilerinin hepsi İngilizceye çevrilmemişti - en azından iyi çevrilmemişti - ve bu yüzden Babel'de Sanskritçe okuyan çoğu öğrencinin Almanca da öğrenmesi gerekiyordu.

* Cf. ilgili Almanca *unheimlich*.

* Bu doğru. Matematik kültürden bağımsız değildir. Sayma sistemlerini ele alalım - tüm diller on tabanını kullanmaz. Ya da geometri - Öklid geometrisi herkes tarafından paylaşılmayan bir uzay anlayışını varsayar. Tarihteki en büyük entelektüel değişimlerden biri, Roma rakamlarından daha zarif Arap rakamlarına geçiştir; bu rakamların yer değeri gösterimi ve hiçbir şey ifade etmeyen sıfır kavramı, yeni zihinsel aritmetik biçimlerini mümkün kılmıştır. Eski alışkanlıklar zor öldü; 1299'da Floransa'daki tüccarların hem sıfır hem de Arap rakamlarını kullanmaları Florentine Arte del Cambio tarafından yasaklandı: "Açıkça ve tamamen harfle yazacak.

* Robin gibi, Ilse de İngilizler tarafından doğduğu i s i m l e değil, evlat edinilmiş bir isimle tanınıyordu; seçilmiş bir İngiliz ismi (Ilse) ve geldiği adanın (Dejima) birleşiminden o l u ş u y o r d u .

* Çocuklar bu işe karışmadılar. Özel olarak Ramy, Letty'nin bir kadın olarak Price'ın mirasından hiçbir şey almaya hakkı olmadığı konusunda haklı olduğunu düşünüyordu. Robin, hepsi de canları istediğinde dışarıda yemek yiyebilecekleri kadar büyük maaşlar alırken, Letty'nin kendisini 'yoksul' olarak adlandırmasının biraz fazla olduğunu düşündü.

* Robin, Victoire ve Ramy, konserve bifteğin mısırla değil, bifteği pişirmek için kullanılan kaya tuzu kristallerinin boyutuyla ilgili olduğunu öğrenince hayal kırıklığına uğradılar.

* Bir dolandırıcı, bir üçkağıtçı.

* Hırsız argosunda gardiyan ('kapı' anlamına gelen *jigger* ve 'daha yakın' anlamına gelen *dubber*).

* 坦途.

* 'Tarım Üzerine'.

* Bu resepsiyonlar başlangıçta eğlenceliydi, ancak Babil akademisyenlerinin orada seçkin konuklar olarak değil, zengin bağışçılar için dans etmeleri ve gösteri yapmaları beklenen sergilenen hayvanat bahçesi hayvanları olarak bulundukları anlaşıldığında hızla yorucu hale geldi. Robin, Victoire ve Ramy'ye her zaman geldikleri ülkelerin ulusal temsilcileri gibi davranılıyordu. Robin, Çin botanik bahçeleri ve lake eşyalar hakkında dayanılmaz küçük konuşmalara katlanmak zorundaydı; Ramy'den 'Hindu ırkının' iç işleyişi hakkında ayrıntılı bilgi vermesi bekleniyordu, bu her ne anlama geliyorsa; ve Victoire'dan, tuhaf bir şekilde, her zaman Cape'te spekülasyon tavsiyesi isteniyordu.

* Colin Thornhill ve Sharp kardeşler sayesinde Robin, 'hızlı adamlar', 'yavaş adamlar', 'okuyan adamlar', 'beyefendiler', 'ahmaklar', 'günahkârlar', 'gülümseyenler' ve 'azizler' dahil olmak üzere birlikte koşabileceği çeşitli insan 'gruplarının' farkına vardı. Belki de 'okuyan adam' olarak nitelendirilebileceğini düşündü. Kendisinin bir 'züppe' olmadığını umuyordu.

* Birçok romantik Univ öğrencisi kendilerini, derslere nadiren katılan, 'Ateizmin Gerekliliği' başlıklı bir broşürün yazarlığını kabul etmeyi reddettiği için okuldan atılan, Mary adında hoş bir kızla evlenen ve daha sonra Larici Körfezi açıklarında şiddetli bir fırtınada boğulan Percy Bysshe Shelley'nin halefi olarak görüyordu.

* Robin, Shelley'den genel olarak hoşlanmamasına rağmen, onun eviri hakkındaki dűřüncelerini okumuş ve isteksizce saygı duymuştu: 'çevirinin kibri buradan gelir; bir menekşeyi potaya atıp renginin ve kokusunun biçimsel ilkesini keşfetmek, bir şairin yarattıklarını bir dilden diğerine aktarmaya çalışmak kadar akıllıcadır. Bitki kendi tohumundan yeniden yeşermelidir, yoksa iek açmaz - ve bu Babil'in lanetinin yüküdür.

* Örneğin: 'Fransızların talihsiz bir durumdan nasıl bahsettiğini biliyor musunuz? *Triste comme un repas sans fromage*. Peynirsiz bir yemek kadar üzücü. Gerçekten de tüm İngiliz peynirlerinin durumu budur.

* Karl Wilhelm von Humboldt belki de en çok 1836'da yazdığı 'İnsan Dillerinin Yapısal Farklılığı ve İnsan Irkının Entelektüel Gelişimi Üzerindeki Etkisi Üzerine' adlı eseriyle ünlüdür. Bu eserde, diğer şeylerin yanı sıra, bir kültürün dilinin o dili konuşanların zihinsel kapasiteleri ve özellikleriyle derinden bağlantılı olduğunu ve bunun da Latince ve Yunanca'nın sofistike entelektüel akıl yürütme için neden örneğin Arapça'dan daha uygun olduğunu açıkladığını savunur.

* Bu kibrit çiftinin askeri uygulamaları gerçekten de Profesör Playfair'in söylediği kadar yararlı değildi. Kişinin *hangi* bilgi parçalarını ortadan kaldırmak istediğini belirlemek imkansızdı ve kibrit çifti çoğu zaman düşman askerlerinin botlarını nasıl bağlayacaklarını ya da bildikleri bölük pörçük İngilizceyi nasıl konuşacaklarını unutmalarına neden oluyordu. Wellington Dükü etkilenmemişti.

* On sekizinci yüzyılın sonlarında, Bingen'li başrahibe Hildegard'ın binden fazla kelimedenden oluşan bir sözlüğe sahip mistik *Lingua Ignota*'sı; John Wilkins'in evrendeki bilinen her şey için ayrıntılı bir sınıflandırma şeması içeren hakikat dili ve Sir Thomas Urquhart of Cromarty'nin dünyayı aritmetiğin mükemmel rasyonel bir ifadesine indirgemeye çalışan 'Evrensel Dil'i gibi yaratılmış dillerin gümüş işleme potansiyeline dair kısa süreli bir çılgınlık yaşanmıştı. Tüm bunlar, daha sonra Babil'de temel gerçek olarak kabul edilen ortak bir engel karşısında bocaladı: diller sadece şifrelerden daha fazlasıdır ve kişinin kendisini başkalarına ifade etmek için kullanılması gerekir.

* 風暴.

* 颱風.

* Victoire, Robin'i göstererek, "*Tuhaf*," derdi, "Eski İskandinav dillerinden *aufgr*'dan geliyor, yani "ters dönmüş, sırt üstü yatmış bir kaplumbağa gibi" anlamına geliyor.
"O zaman *Victoire*, *Victoria*'dan değil, *ahlaksızlıktan* türemiş olmalı, çünkü sen a h l a k s ı z l ı k t a n başka bir şey değilsin," diye karşılık verirdi Robin.

* 尼.

*涅槃.

* Hafif bir ifade. Potosi'nin 1545'teki 'keşfinden' birkaç on yıl sonra, gümüş şehir köleleştirilmiş Afrikalılar ve cıva buharı, pis su ve zehirli atıkların ortasında çalışan yerli işçiler için bir ölüm tuzağına dönüşmüştü. İspanya'nın 'Dağların Kralı ve Kralların Kışkandığı', hastalık, zorunlu yürüyüşler, yetersiz beslenme, aşırı çalışma ve zehirli bir çevre nedeniyle kaybedilen bedenler üzerine inşa edilmiş bir piramitti.

* Michaelmas'a iki hafta kala Balliol'daki birkaç birinci sınıf öğrencisi birkaç tekne kiralamış ve sarhoşken yaptıkları eğlenceler sırasında Cherwell'in ortasında üç mavnalı ve bir yüzen ev teknesini yığan ve hesaplanamaz poundluk zarara neden olan bir trafik sıkışıklığı yaratmışlardı. Üniversite ceza olarak gelecek yıla kadar tüm yarışları askıya almıştı .

* Grammatica'ya herhangi bir katkıda bulunmak için büyük bir titizlik ve inceleme gerekiyordu. Oxford, Formozalı olduğunu iddia eden ve Formozalıların yeraltında yaşadığını söyleyerek solgun tenini gizleyen George Psalmanazar adlı eski bir misafir öğretim görevlisinin yarattığı utancın yaralarını hâlâ saramamıştı. Tam bir sahtekâr olduğu ortaya çıkmadan önce onlarca yıl Formosa dilleri üzerine dersler vermiş ve yayınlar yapmıştı.

* Ömer ibn Said, 1807 yılında köleleştirilen Batı Afrikalı bir İslam alimiydi. Otobiyografik makalesini 1831 yılında kaleme aldığında, Kuzey Carolina'da Amerikalı politikacı James Owen tarafından köleleştirilmişti. Hayatının geri kalanında da köle olarak kalacaktı.

* Bu, Schlegel'in çalışmalarındaki birçok kusurun sadece başlangıcıydı. İşlam'ı 'ölü boş bir Teizm' olarak görüyordu. Ayrıca Mısırlıların Hintlilerin soyundan geldiğini varsaymış ve Çince ve İbranice'nin Almanca ve Sanskritçe'den daha aşağı olduğunu savunmuştur.

* Babel'in müşterilerinin çoğu gümüş işlerinde yabancı dillerin kullanıldığına inanmaya hazırды ama bakımlarının yabancı doğumlu akademisyenleri içerdiğine inanmaya hazır değildi ve Profesör Chakravarti birden fazla kez, sırf onları kapıdan içeri sokabilmek için kendisine ve Robin'e gezilerde eşlik etmesi için beyaz dördüncü sınıflardan birini tutmak zorunda kalmıştı.

* Söz konusu elyazması - Baresch Kodeksi adını onu kamuoyunun dikkatine sunan simyacidan almıştır - büyü, bilim veya botanik gibi görünen parşömen ciltli bir kodekstir. Bazı Latin sembolleri ile tamamen yabancı sembolleri birleştiren bir alfabeye yazılmıştır; bu alfabede büyük harf ve noktalama işareti kullanılmamıştır. Yazı Latinceye yakın görünmektedir ve gerçekten de Latince kısaltmalar kullanılmaktadır, ancak el yazmasının amacı ve anlamı keşfedildiğinden beri bir gizem olarak kalmıştır. El yazması on sekizinci yüzyılın ortalarında Babel tarafından satın alındı ve o zamandan beri birçok Babel akademisyeni onu tercüme etmeyi başaramadı; rezonans bağlantıları için kullanılan alfabe el yazmasının sembollerinden ilham alıyor ancak orijinali deşifre etmede hiçbir ilerleme göstermiyor.

* Ve bu sınav ritüeli bile on sekizinci yüzyılın sonlarında yapılanlara kıyasla oldukça uysaldı. O zamanlar dördüncü sınıflar "kapı testi" denilen bir sınava tabi tutulurdu; sınava yeni girenler not verme işlemi bittikten sonraki sabah girişten geçmek için sıraya girerlerdi. Sınavı geçenler hiçbir sorunla karşılaşmadan kapıdan geçerken, geçemeyenler kule tarafından izinsiz giren kişiler olarak muamele görür ve mevcut koşulların vermek üzere tasarlandığı şiddetli cezalara çarptırılırdı. Bu uygulama sonunda, sakat bırakmanın akademik düşük performans için orantılı bir ceza olmadığı gerekçesiyle kaldırıldı, ancak Profesör Playfair hala her yıl geri getirilmesi için lobi yapıyor.

* Pek çok Babel mezunu Edebiyat ya da Hukuk bölümlerinde çalışmaktan memnun olsa da, gümüş işçiliği sınavı yabancı kökenli akademisyenler için daha yüksek riskler taşıyordu ve bu akademisyenler, Avrupa dilleri dışındaki dillerdeki akıcılıklarının en değerli olduğu sekizinci kat dışındaki bölümlerde prestijli görevler bulmakta zorlanıyordu. Griffin, gümüş işçiliği sınavında başarısız olunca, Hukuk bölümüne devam etmesi teklif edilmişti. Ancak Profesör Lovell her zaman gümüş işlemeciliği dışında hiçbir şeyin önemli olmadığına ve diğer tüm bölümlerin hayal gücü olmayan, yeteneksiz aptallar için olduğuna inandığını ifade etmişti. Onun küçümseyici ve titiz çatısı altında yetişmiş olan zavallı Griffin de aynı fikirdeydi.

* Örneğin İngilizce *night* ve İspanyolca *noche* kelimelerinin her ikisi de Latince *nox* kelimesinden türetilmiştir.

* Sahte arkadaşlar kadar aldatıcı bir tuzak da halk etimolojileridir: aslında farklı kökenleri olan kelimelere popüler inanış tarafından atanan yanlış etimolojiler. Örneğin *el demiri* kelimesi, şöminedeki kütükleri desteklemek için kullanılan metal bir alet anlamına gelir. İnsan bu kelimenin etimolojisinde *el* ve *demir* kelimelerinin ayrı ayrı yer aldığını düşünebilir. Ancak *handiron* gerçekten de Fransızca *andier*'den türemiş ve İngilizce'de *andire*'ye dönüşmüştür.

* *Jīxīn*: 雞心; *jìxìng*: 記性.

* Makul bir hata. *Yànshǐ*'deki karakterler 艷史'dir. 史, *shǐ*, 'tarih' anlamına gelir. 艷, *yàn*, hem 'renkli' hem de 'cinsel, romantik' anlamına gelebilir.

* 鮮.

* Londra merkezli bir baskı satıcısı ve ateşli bir ırkçı olan Gabriel Shire Tregear, 1830'larda 'Tregear'ın Siyah Şakaları' olarak bilinen ve Tregear'ın ait olmadıklarını düşündüğü sosyal ortamlarda Siyahların varlığını alaya almayı amaçlayan bir dizi karikatür baskı yayınladı.

* On sekizinci yüzyılın ortalarında, Babil alimleri kısa bir süreliğine astroloji modasına kapıldılar ve burçların isimlerinden faydalı eşleşmeler elde edebileceklerini düşünen alimler adına çatı için birkaç son teknoloji teleskop sipariş edildi. Astroloji sahte olduğu için bu çabalar hiçbir zaman ilginç bir sonuç vermedi, ancak yıldızları izlemek keyifliydi.

* Milton, 1645:
"Gel ve giderken tökezle,
Hafif fantastik ayak
parmağında.

* O dönemde, Londra'daki yetkililer gibi Oxford'daki yetkililer de yoksulları yetişkin, zeki yetişkinlerden ziyade küçük çocuklara ya da hayvanlara benzetiyorlardı.

* Tüm değerli ve pahalı Őeylerde olduğu gibi, sahte ve amatör gümüş külçeler için de büyük bir yeraltı piyasası vardı. New Cut'ta kemirgenleri kovmak, yaygın hastalıkları iyileştirmek ve varlıklı geç beyefendileri cezbetmek için tılsımlar satın alınabiliyordu. Bunların çoğu gümüş işleme prensipleri hakkında temel bir anlayışa sahip olmadan hazırlanıyor ve genellikle Doğu dillerini taklit eden uydurma dillerde ayrıntılı büyüler içeriyordu. Yine de bazıları, zaman zaman, halk etimolojisinin oldukça keskin uygulamalarıydı. Bu nedenle, Profesör Playfair her yıl kaçak gümüş kibrit çifti araştırması yapıyordu, ancak bu araŐtırmanın kullanımı son derece gizli bir konuydu.

* Babel ve Morse bunu yaparken, sadece iki yıl önce Great Western Railway'e kendi telgraf makinelerini yerleştirmiş olan mucitler William Cooke ve Charles Wheatstone'u büyük ölçüde üzdüler. Ancak Cooke ve Wheatstone'un telgrafı, önceden ayarlanmış bir sembol panosunu işaret etmek için hareketli iğneler kullanıyordu ve bu da Morse'un daha basit, tıklama tabanlı telgrafının sağladığı iletişim aralığına neredeyse hiç sahip değildi.

* İnanılmaz bir akademik cömertlik göstererek, bu geliştirilmiş sistemin Mors Kodu olarak da anılmasına izin verdiler.

* Babel öğrencilerinin geçmişte paçayı sıyırdıkları suçların bir listesi, alenen sarhoş olma, kavga etme, horoz dövüştürme ve salonda akşam yemeğinden önce okunan Latince duaya kasıtlı olarak kaba sözler eklemeyi içeriyordu.

* 爆 karakteri iki radikalden oluşur:火 ve 暴.

* Ramy, farkında olmasa da, o sıralarda Hintli öğrencilere Sanskritçe ve Arapça öğretilmesini savunan Sir Horace Wilson'ın da aralarında bulunduğu Oryantalistler ile Hintli öğrencilere İngilizce öğretilmesi gerektiğine inanan Bay Trevelyan'ın da aralarında bulunduğu Anglikistler arasındaki tartışmanın merkezinde yer alıyordu.

Bu tartışma, en iyi şekilde Lord Thomas Macaulay'ın Şubat 1835'teki meşhur 'Eğitim Dakikası'nda temsil edilen Anglikistlerin tarafında yer alacaktı: 'Şu anda, yönettiğimiz milyonlarla aramızda tercüman olabilecek bir sınıf oluşturmak için elimizden geleni yapmalıyız - kan ve renk bakımından Hintli, ama zevk, fikir, ahlak ve zeka bakımından İngiliz olan bir sınıf'.

* Wilson'ın bu göreve seçilmesi bir tartışma yaratmıştı. Seçim için Rahip W.H. Mill ile hararetli bir rekabet içindeydi ve Rahip Mill'in destekçileri Wilson'ın sekiz gayrimeşru çocuğu olduğu için bu iş için yeterli karaktere sahip olmadığı söylentisini yaydılar. Wilson'ın destekçileri ise aslında sadece iki çocuğu olduğu gerekçesiyle onu savundu.

* "Hoşça kalın; Tanrı sizi korusun.

* İngiltere'de demiryollarının yaygınlaşması, gümüşle çalışan buharlı makinelerin icadından sonra çok hızlı bir şekilde gerçekleşmişti. 1830'da inşa edilen otuz beş millik Liverpool-Manchester hattı, genel kullanım için inşa edilen ilk demiryoluydu ve o tarihten bu yana İngiltere'de yaklaşık yedi bin millik hat döşenmişti. Oxford'dan Londra'ya giden hat çok daha önce inşa edilecekti, ancak Oxford'un profesörleri, başkentin cazibesine bu kadar kolay erişimin, bakımlarına bırakılan genç, saf beyefendiler üzerinde ahlaki tahribata yol açacağı gerekçesiyle bunu yaklaşık dört yıl erteledi. Ve gürültü yüzünden.

* Baynes sonunda Çinlilerin karısını ele geçirmesini engellemek için İngiliz Fabrikasının önüne bir top yerleştirdi ve kadın sonunda barışçıl bir şekilde ayrılmaya ikna edilene kadar iki hafta boyunca her şey çok heyecanlıydı.

* Kasım 1834'te kurulan bu cemiyet, 'entelektüel topar' kullanarak Qing İmparatorluğu'nu Batılı tüccarlara ve misyonerlere daha açık hale getirmek amacıyla kurulmuştur. Yoksulları cömertçe yükselten ve eğitim armağanıyla siyasi radikalizmi caydıran Londra Cemiyeti'nden esinlenmiştir.

* Rahip Gützlaŧf gerçekten de sık sık 'Çinlileri seven kişi' anlamına gelen Ai Han Zhe adını kullanıyordu. Bu lakap ironik değildi; Gützlaŧf gerçekten de kendisini, yazışmalarında ne yazık ki 'Şeytan'ın esareti' altında olan nazik, dost canlısı, açık ve entelektüel açıdan meraklı insanlar olarak bahsettiği Çin halkının şampiyonu olarak görüyordu. Bu tutumunu afyon ticaretine verdiği destekle bağdaştırabilmesi ilginç bir elişi olmaya devam etmektedir.

* 洋貨.

* 晴天, *qīngtiān*; *qīng* 'açık', *tiān* 'gökler veya cennetler' anlamına gelir.

* *Gui* (鬼) 'hayalet' veya 'şeytan' anlamına gelebilir; bu bağlamda en yaygın olarak 'yabancı şeytan' olarak çevrilir.

* Bu doğruydu, ancak Ramy'nin bunu yapmasının tek nedeni başka türlü okula girmesine izin verilmeyecek olmasıydı.

Din her zaman dördü arasında bir anlaşmazlık konusu olmuştu. Kolej tarafından Pazar ayinlerine katılmaları zorunlu kılınmasına rağmen, sadece Letty ve Victoire bunu isteyerek yapıyordu; Ramy elbette her dakikasına içerliyordu ve Robin, Profesör Lovell tarafından dindar bir ateist olarak yetiştirilmişti. Profesör Lovell, "Hristiyanlık barbarlıktır," diyordu. 'Kendi kendini kırbaçlama, baskı altında tutma ve insanın canı ne isterse onu yapmasını sağlayan kanlı, batıl ritüellerden ibaret. Sizi zorlarlarsa kiliseye gidin, ama bunu nefesinizin altında ezberlerinizi uygulamak için bir fırsat olarak değerlendirin.

* Horace, yozlaşmayı önlemek için gençlerin eğitimi üzerine. "Bir fıç1, ilk doldurulduğu şeyin tadını uzun süre muhafaza eder.

* Latince *rabere*'den: 'çıldırmaq, delirmek'.

* 駟不及舌.

* Letty burada, İngiliz varlığının 'uygarlaşmamış uluslar için pek çok felaketin kaynağı' o l d u ğ u n u kabul etmekle birlikte, kutsal bir 'uygarlaştırma misyonu' adına Avustralya ve Yeni Zelanda'da beyaz yerleşiminin devam etmesini ve İngiliz misyonerlerin yayılmasını tavsiye eden 1837 tarihli 'Aborjin Kabileleri Parlamento Seçim Komitesi Raporu'nun Evanjelik yazarları gibi, İngiliz topraklarındaki Yerli halkların korunması için insani yardım cemiyetlerinin kurulmasına atıfta bulunuyordu. Onlara göre Aborjinler, düzgün Hristiyanlar gibi giyinmeyi, konuşmayı ve davranmayı öğrendikleri takdirde bu kadar büyük acılar çekmeyeceklerdi. **B u r a d a k i** büyük çelişki elbette insancıl sömürgeleştirme diye bir şeyin olmamasıdır. Bu arada Babel'in böyle bir misyona katkısı, misyoner okullarına İngilizce öğretim materyalleri sağlamak ve sömürge yerleşimi nedeniyle yerlerinden edilen halklara İngiliz mülkiyet yasalarını tercüme etmek oldu.

* Bu büyük bir yalandır ve beyaz Britanyalıların inanmaktan mutlu oldukları bir yalandır. Victoire'ın aşağıdaki argümanına rağmen, kölelik Hindistan'da Doğu Hindistan Şirketi altında uzun bir süre daha devam etmiştir. Gerçekten de Hindistan'daki kölelik, 1833 tarihli Köle Azat Etme Yasası'ndan özellikle muaf tutulmuştur. İlk kölelik karşıtlarının EIC yönetimindeki Hindistan'ın bir özgür emek ülkesi olduğuna dair inançlarına rağmen, EIC zorla plantasyon işçiliği, ev işçiliği ve sözleşmeli kölelik de dahil olmak üzere bir dizi kölelik türünün suç ortağı olmuş, bunlardan doğrudan kâr elde etmiş ve çoğu durumda bunları teşvik etmiştir. Transatlantik plantasyon kölelik modeline tam olarak uymadığı için bu tür uygulamaları kölelik olarak adlandırmayı reddetmek, derin bir anlamsal körlük eylemiydi.

Ama ne de olsa İngilizler çelişkileri içlerinde tutma konusunda şaşırtıcı derecede iyidiler. Şiddetli bir kölelik karşıtı olan Sir William Jones, aynı zamanda kendi ev halkı için, 'Ölümden ve sefaletten kurtardığım kölelerim var ama onları hizmetçi olarak görüyorum' itirafında bulundu.

* Zavallı Almancılar bu sözlü atışmalarda her zaman Roman dilbilimcilere yenildiler, çünkü kendi Prusya Kralları Frederick II'nin sözlerinin kendilerine geri atıldığını duymakla uğraşmak zorunda kaldılar. Frederick, Fransızcanın edebi hakimiyetinden o kadar korkmuştu ki, 1780'de F r a n s ı z c a bir makale yazarak anadili Almancayı yarı barbar, kaba ve kulağa hoş gelmediği için eleştirdi. Daha sonra, kulağa daha İtalyanca gelmeleri için çok sayıda fiile son hece olarak *-a* ekleyerek Almancanın sesini iyileştirmeyi önerdi.

* *Gora* - 'beyaz, soluk', ten rengine atıfta bulunur. *Sahib* - bir saygı selamı. Doğru alaycılık ve sertlik tonuyla b i r araya getirildiğinde ise bambaşka bir anlama gelir. Unutulmamalıdır ki, Jones kariyeri boyunca Hint dillerine karşı büyük bir sevgi ve hayranlık beslemiş olsa da, yerli çevirmenlerin dürüst ve güvenilir olmadığından şüphelendiği için başlangıçta bilimsel ilgisini Sanskritçeye yöneltmiştir.

* Diğer projeler arasında şunlar yer almaktadır:

1. Avrupalı metinlerin çevirilerine eklenen dipnotların miktarı ile Avrupalı olmayan metinlerin karşılaştırmalı bir analizi. Griffin, Avrupalı olmayan metinlerin, metnin asla kendi başına bir eser olarak değil, her zaman (beyaz, Avrupalı) çevirmenin rehberliğinde okunması sonucunu doğuracak şekilde, şaşırtıcı miktarda açıklayıcı bağlamla yüklü olma eğiliminde olduğunu tespit etmiştir.
2. Kantlarda ve kriptoleklerde geçen kelimelerin gümüş işleme potansiyeli üzerine bir araştırma.
3. Rosetta Taşı'nın çalınması ve ardından Mısır'a iade edilmesine ilişkin planlar.

* Hermes Society'nin Amerika'daki üniversitelerde bulunan çeviri merkezleriyle de bağlantıları vardı, ancak bunlar Oxford'dan daha baskıcı ve tehlikeliydi. Birincisi, köle sahipleri tarafından kurulmuş, köle emeği ile inşa edilmiş ve sürdürülmüş ve başlıkları köle ticareti ile sağlanmıştı. Bir diğeri, bu Amerikan üniversiteleri kuruluşlarından itibaren Yerlileri evangelize etme, yok etme ve silme projesiyle meşguldü. 1655'te Harvard Üniversitesi'n de kurulan Kızılderili Koleji, Yerli öğrencilere ücretsiz eğitim ve barınma vaat ediyordu; bu öğrencilerden sırayla sadece Latince ve Yunanca konuşmaları, Hristiyanlığa geçmeleri ve ya beyaz topluma asimile olmaları ya da İngiliz kültürü ve dinini evangelize etmek için köylerine dönmeleri isteniyordu. College of William and Mary'deki benzer bir program, başkanları Lyon G. Tyler tarafından Yerli çocukların 'diğerlerinin iyi davranışları için çok sayıda rehine olarak hizmet ettiği' bir hapishane olarak tanımlanmıştır.

* Bu doğru. *Nice* kelimesi bize Eski Fransızca *nice* ('zayıf, beceriksiz, aptal') kelimesinin Latince *nescius* ('cahil, bilmeyen').

* Deneme yazarı, şair ve Percy Bysshe Shelley'nin arkadaşı olan Thomas Love Peacock, Doğu Hindistan Şirketi'nin bir memuru olarak Hindistan'da uzun bir kariyer yapmıştı. O yıl Hindistan Yazışmaları Baş Müfettişi olmuştu.

* Birinin en sevdiği kinaye veya en sevdiği argüman dizisi anlamına gelir.

* Bu, Babil'de dillerin dağılmasını çok daha yumuşak terimlerle anlatan Yaratılış Kitabı'ndan bir alıntı değildir. Daha ziyade, yanlışlıkla Baruch ben Neriah adlı yazara atfedilen Baruch'un Üçüncü Apokalips'inden bir alıntıdır. Griffin, hayal kırıklığına uğradığı bir dönemde, kısa bir süre için Babil'in düşüşünün çeşitli versiyonlarını anlatan bir proje yürütmüştür.

* EVET.

* 兔死狐悲.

* Örneğin, Griffin, Sterling, Anthony ve Evie'nin kendilerini Robin'inki gibi sonsuza dek bağlı bir grup olarak gördükleri bir zaman olduğunu; ya da Griffin ve Sterling'in bir keresinde Evie, parlak, canlı, parlak ve güzel Evie yüzünden kavga ettiklerini veya Griffin'in onu öldürdüğünde gerçekten bunu kastetmediğini asla bilemeyecekti. O geceyi anlatırken Griffin kendini sakın ve kasıtlı bir katil gibi gösteriyordu. Ama gerçek şuydu ki, Robin gibi o da düşünmeden, öfkeyle, korkuyla hareket etmişti ama kötü niyetle değil; hatta işe yarayacağına bile inanmamıştı, çünkü Silver onun emirlerine sadece ara sıra tepki veriyordu ve Evie yerde kanlar içinde yatana kadar ne yaptığını bilmiyordu. Griffin'in, Robin'in aksine, eyleminden sonra sırtını yaslayabileceği bir dayanağı, bu şiddetin şokunu atlatmasına yardım edecek kimsesi olmadığını da asla bilemeyecekti. Ve böylece o n u yutmuş, etrafında kıvrılmış, kendisinin bir parçası haline getirmişti - ve başkaları için bu deliliğe giden yolda ilk adım olabilirken, Griffin Lovell bunun yerine bu öldürme kapasitesini keskin ve gerekli bir silaha dönüştürmüştü.

* Bu tamamlayıcı gümüş çubuk, 1780'lerde akademisyenlerin kendilerini bir kaleye kilitleyip üç ay boyunca birbirleriyle sadece Eski İngilizce konuştukları bir projeye katılan Hermes akademisyeni John Fugues tarafından yaratılan nadir Eski İngilizceden İngilizceye eşleşen çiftlerden biridir. (Bu tür deneyler o zamandan beri tekrarlanmadı, ancak finansman eksikliği nedeniyle değil; Babel sadece kendini başkalarına düzgün bir şekilde ifade edememe ile birleşen aynı aşırı izolasyona girmeye istekli gönüllüler bulamadı). Eski İngilizce *bēacen*, sadece büyük bir ateş işaretine atıfta bulunan oldukça düz İngilizce anlamı yerine, sesli sinyallere, alamelere ve işaretlere atıfta bulunur.

* 死豬不怕開水燙.

* Bu boşluk aslında kasıtlıydı. İlk günlerinde kule hem girenlere hem de kaçanlara acımasızca saldırıyordu, ancak koşullar kesin değildi ve şehir yönetimi bir tür yasal süreç olması gerektiğinde ısrar edene kadar haksız sakatlanmaların sayısı arttı. Profesör Playfair'in yanıtı, hırsızları ancak kaçarken, suçlayıcı kanıtlar ceplerindeyken ya da etraflarındaki kaldırım taşlarına saçılmışken yakalamak oldu.

* Bu karar Robin ve Victoire arasında şiddetli bir tartışma konusu olmuştu. Robin tüm akademisyenleri rehin almak istemişti; Victoire ise bunun yerine, birkaç düzine akademisyenin silah zoruyla bir binadan çıkarılmaya razı olma ihtimalinin, yıkanacak, çamaşırlarını yıkayacak ya da sıçacak bir yerleri olmadan haftalarca bir bodrum katında mahsur kalmaktan çok daha yüksek olduğunu savundu.

* *Grev* kelimesi, emekle ilgili olarak, başlangıçta boyun eğme çağrışımına sahipti. Gemiler düşman kuvvetlerine teslim olurken ya da üstlerini selamlarken yelkenlerini indirir ya da vururlardı. Ancak 1768'de denizciler daha iyi ücret talep etmek için protesto amacıyla yelkenlerini fora ettiklerinde, *grevi bir boyun eğme eyleminden* stratejik bir şiddet eylemine dönüştürdüler; emeklerini esirgeyerek aslında vazgeçilmez olduklarını kanıtladılar.

* भि ँ (*bhintte*) fiili, 'kırmak, delmek, vurmak veya yok etmek' anlamına gelen Sanskritçe भिद् (*bhid*) kökünü kullanır. भि ँ 'kırmak, dağıtmak, ~~delmek~~ ve parçalamak' gibi çeşitli anlamlara sahiptir.

* Profesör Craft, Robin ve Victoire'ın kanlarını çekmiş ve şişelerini duvara yerleştirmişti; artık kuleye girip çıkmakta eskisi kadar özgürdüler.

* İsyen taktikleri hızla yayıldı. İngiliz tekstil işçileri bu barikat tekniklerini Lyon'daki ipek işçilerinin 1831 ve 1834 Canut isyanlarından aldılar. Bu isyanlar acımasızca bastırılmıştı - ama en önemlisi, tüm ulusun belkemiğini rehin almamışlardı.

* Bu örgütsel yetkinlik şaşırtıcı geliyorsa, hem Babel'in hem de İngiliz hükümetinin yüzyıldaki tüm gümüş karşıtı hareketlerin eğitimsiz, hoşnutsuz serseriler tarafından gerçekleştirilen spontane isyanlar olduğunu varsayarak büyük bir hata yaptıklarını hatırlayın. Örneğin, teknolojiden korkan makine kırıcılar olarak kötülen Ludditler, kılık değiştiren ve parola kullanan, para ve silah toplayan, muhaliflerini terörize eden ve iyi planlanmış, hedefli saldırılar gerçekleştiren küçük, iyi disiplinli gruplardan oluşan son derece sofistike bir ayaklanma hareketiydi. (Luddite hareketinin nihayetinde başarısızlığa uğradığı doğru olsa da, bu ancak Parlamento'nun hareketi bastırmak için on iki bin askeri seferber etmesinden sonra gerçekleşmişti - Yarımada Savaşı'nda savaşan askerlerden daha fazla asker). Abel'in adamlarının Babil grevine getirdiği de bu eğitim ve profesyonellik düzeyiydi.

* *Barikat*, ilk barikatların temel yapı taşı olan 'varil' anlamına gelen İspanyolca *barrica* kelimesinden gelmektedir. Fıçılar, tarihsel önemlerinin yanı sıra birkaç nedenden ötürü iyi bir barikat malzemesiydi: taşınmaları kolaydı, kum veya kayalarla doldurulmaları kolaydı ve arkalarına yerleştirilen keskin nişancılar için mazgal delikleri bırakacak şekilde istiflenmeleri kolaydı.

* Daha da önemlisi, buhar gücüyle çalışan her şeyin başı dertteydi. Profesör Lovell'ın servetinin büyük bir kısmını, buhar gücünü telaşlı ve karmaşık bir teknolojiden İngiliz filosunun neredeyse tamamına güç sağlayan güvenilir bir enerji kaynağına dönüştürerek kazandığı ortaya çıktı. Onun büyük yeniliği aslında oldukça basitti: Çince'de *buhar* için kullanılan karakter, aynı zamanda ruh ve enerji çağrışımları da yapan (*qi*) idi. Richard Trevithick tarafından tasarlanan motorlara monte edildiğinde On yıllar önce, kömür maliyetinin çok altında şok edici miktarda enerji ürettiyordu. (1830'larda araştırmacılar bu kibrit çiftinin hava taşımacılığındaki uygulamalarını araştırmışlardı, ancak balonlar ya patlamaya ya da stratosfere fırlamaya devam ettiği için çok fazla ilerleyememişlerdi). Bazılarına göre bu tek buluş, İngiltere'nin Trafalgar'daki zaferini açıklıyordu. Artık tüm İngiltere buharla çalışıyordu. Buharlı lokomotifler birçok atlı aracın yerini almıştı; buhar motorlu gemiler çoğunlukla yelkenlerin yerini almıştı. Ancak İngiltere'nin gerçekten de çok az sayıda Çince çevirmeni vardı ve Robin ile Profesör Chakravarti hariç, diğer tüm çevirmenler ne yazık ki ölmüş ya da yurt dışındaydı. Planlı bakım yapılmazsa, buhar gücü tamamen çalışmaz hale gelmezdi ama eşsiz gücünü kaybederdi; İngiliz gemilerini Amerikan ya da İspanyol filolarının başarabileceğinin ötesinde bir lige sokan inanılmaz verimlilik.

* Örneğin rezonans çubuklarında kullanılan Baresch alfabesi, işlevleri için kesinlikle gerekli değildir; Babel akademisyenleri tarafından yalnızca tescilli rezonans teknolojisinin yabancılar için anlaşılmaz kalması için yaratılmıştır. Doğrusu, akademinin kaynak kıtlığı algısının ne kadarının yapay olarak inşa edildiği hayret vericidir.

* Abel onlara dehşet verici gelişmelerden oluşan bir akış getirdi. Cherwell'de bir yüzen ev teknesi, her ikisinin de navigasyon sistemleri arızalanınca bir nakliye mavnasıyla çarpışmış ve nehrin ortasında buharlı bir yığılmaya neden olmuştu. Su altında kalan kamaralarda sıkışan üç kişi hayatını kaybetti. Jericho'da dört yaşında bir çocuk, kontrolden çıkan bir arabanın tekerlekleri altında ezildi. Kensington'da on yedi yaşında bir kız ve sevgilisi gece yarısı buluşmaları sırasında bir kilise kulesinin yıkıntıları üzerlerine çöktüğünde canlı canlı gömüldüler.

* Bir arşamba günü, biri kaliteli konyak fıçılılarıyla yüklü iki araba çarpıştı. Tatlı dumanlar sokağı sızdığında, küçük bir seyirci kalabalığı konyağı elleriyle toplamak için koştu ve elinde yanan bir pipo olan bir adam kavgaya girip sokağı insanlar, atlar ve patlayan varillerden oluşan bir yangına dönüştürene kadar her şey çok eğlenceliydi.

* Gazeteler grevcilerden hep yabancı olarak bahsettiler; Çinli, Hintli, Arap ve Afrikalı olarak. (Profesör Craft'ı boş verin.) Onlar asla Oxfordlu değillerdi, asla İngiliz değillerdi, onlar Oxford'un iyi niyetinden yararlanan ve şimdi ulusu rehin tutan yurtdışından gelen gezginlerdi. *Babil yabancı* ile eş anlamlı hale gelmişti ve bu çok garipti, çünkü bundan önce Kraliyet Çeviri Enstitüsü her zaman ulusal bir hazine, özünde bir İngiliz kurumu olarak görülmüştü.

Ancak İngiltere ve İngiliz dili her zaman yoksullara, alçakgönüllülere ve yabancılara kabul etmek istediğinden daha fazla borçlu olmuştur. Yerel dil kelimesi Latince *verna*'dan geliyordu ve 'ev kölesi' anlamına geliyordu; bu da yerel dilin yerliliğini, evcimenliğini vurguluyordu. Ancak *verna* kökü aynı zamanda güçlüler tarafından konuşulan dilin aşağılık kökenlerine de işaret ediyordu; köleler, işçiler, dilenciler ve suçlular tarafından icat edilen terimler ve deyimler - deyim yerindeyse kaba kantlar - uygun hale gelene kadar İngilizceye sızmıştı. İngiliz yerel dili de tam olarak yerli olarak adlandırılmazdı, çünkü İngiliz etimolojisinin kökleri dünyanın her yerindeydi. *Almanak* ve *cebiri* Arapçadan, *pijama* Sanskritçeden, *ketçap* Çince'den, *tarla* ise Malaycadan geliyordu. Gerçek İngilizler, her kim olurlarsa olsunlar, ancak seçkin İngiltere'nin yaşam tarzı tehdit altına girdiğinde kendilerini var eden her şeyi ortadan kaldırmaya çalıştılar.

* "Korktukları sürece nefret etsinler.

* Ama Babil'in dehasının bir parçası da buydu. Onları izole ederek, derslerle dikkatlerini dağıtarak kendi gruplarının dışında bağlar kurma şansını asla bulamamalarını sağlayarak, anlamlı bir dayanışmaya giden tüm yolları kesmiş, uzun süre boyunca kendi ağılarına sadece kendilerinin takıldığına inanmalarını sağlamıştı.

L Köprü yıkıldığında Ondon uyuyordu. Londra hareketsiz ve habersizdi; Wordsworth'un yazdığı gibi, 'dumansız havada ısıt ısıt ve pırıl pırıldı'; 'sabahın güzelliğini' bir giysi gibi üzerinde taşıyordu; sessizdi, çıplak'.

Daha sonra Oxford sakinleri de Westminster Köprüsü'nün yıkıldığı anı bildiklerini iddia edeceklerdi – Hem de iki şehir arasında yüz milden fazla mesafe olmasına ve Londra'yı o mesafeden görebilecek kadar yüksek bir bina olmamasına rağmen. Ne olursa olsun, düzinelerce tanık - belki grup halüsinasyonu, belki de rezonans çubuklarının görünmez bir etkisi nedeniyle – yıkılmadan önce kırıldığını duymuşlar.

Merton College'dan Profesör Harrison Lewis, "İçinizi kemiren korkunç bir duyguydu" dedi,

Doğa Felsefesi. 'En yoğun korku. Bir şeylerin olacağını biliyordunuz ve ne olduğunu ancak sonradan öğreniyordunuz.

Lon- don'dan gelen görgü tanığı ifadeleri bunu büyük bir gümbürtü olarak tanımladı.

"Sanki taşlar çılgık atıyordu," dedi çamaşırcı kadın Bayan Sarah Harris. "Anahtarlar sana uzaklaşmanı söylüyor gibiydi ve Tanrı biliyor ya ben dinledim.

Burası köprülerin bakımsız kalmasına alışık bir şehirdi. Londra Köprüsü tarihinde en az üç kez kullanılamaz hale gelmişti - bir kez buzdan, birçok kez de yangından. Ancak Londra Köprüsü, şarkılara rağmen, sadece kısmen çökmüştü. Hiçbir zaman tam olarak suya düşmemişti.

Westminster Köprüsü yaptı.

'Çok temizdi,' dedi Mr. Monks Creedy, baca temizleyicisi. Bir

havada olduğu an. Ve sonra değildi.'

Uyarı yapılmadan düşmedi. Görgü tanıkları taşların yirmi dakika önce homurdandığını ve bunun çoğu yayaya her iki uca kaçmak için zaman verdiğini bildirdi. Patlama başladığında iki buharlı gemi köprüünün altından geçiyordu ve her ikisi de köprüyü geçmeye çalıştı - biri geri geri giderek, diğeri ise hızlanarak. Sonuç olarak her iki gemiyi ve diğeri birçok tekneyi köprüünün hemen altında sıkıştıran bir trafik yığılması oldu.

Avukat Bay Martin Green Esq. 'Duvarlar yıkıldığında Eriha gibiydi,' dedi. 'Her şey çok düzenliydi. Sanki her şey görünmez bir borazanın sesiyle yıkılmış gibiydi.

insan kaybı olup olmadığı tartışmalıdır, çünkü belirsiz bir durum vardır

Çökme anında köprüde bulunan yaya sayısı (aslında savaşa karşı olan bir milletvekili de dahil olmak üzere en az altmış üç kişi), aşağıdaki gemilerde bulunan kurbanlar ve bunu takip eden nehir kazalarında ölenler.

Hizmetçi Bayan Sue Sweet, "Kıyıda bağırarak bir kadın gördüm," dedi. "Ev teknesinin gelip onu alması için bağırıyordu. Ancak tekne çok uzaktaydı ve kaçmayı düşündüğü anda taşlar üzerine gelmişti.

Westminster Köprüsü'nün yıkılmasının çevirmenlerin davasını ilerleteceğini düşünüp düşünmediği sorulduğunda Bayan Sweet, 'Hayır, bunu onların yaptığını sanmıyorum. Bunu hiçbir insan yapamaz. Böyle bir şey ancak Tanrı'nın bir eylemi olabilir.

* 1819'daki Peterloo Katliamı'nın en büyük etkisi, hükümetin radikal örgütlenmeye yönelik baskılarını kışkırtması oldu. Süvariler parlamentoda temsil edilmek için ajitasyon yapan kalabalığa saldırarak erkek, kadın ve çocukları toynaklarının altında ezdi. On bir kişi öldü.

* "Senin hüzünlü son armağanınla silahlandım - ölme gücü! / Şaftlarına, sert talihine, şimdi meydan okuyabilirim. (Thomas Day ve John Bicknell, 1775)

* (Beyaz İngiliz kadın) Aphra Behn'in 1688 tarihli romantik romanı *Oroonoko'da* Afrikalı prens Oroonoko, sevgilisi Imoinda'yı isyan ettikleri İngiliz askeri güçlerinin tecavüzünden kurtarmak için öldürür. Oroonoko daha sonra yakalanır, bir direğe bağlanır, dörde bölünür ve parçalara ayrılır. *Oroonoko* ve Thomas Southerne tarafından tiyatroya uyarlanması o dönemde büyük bir romantizm olarak karşılanmıştır.

* "Bir eliyle özgürlük için açık bir yol açacak.

* "Böylece, gölgelerin altına girmek yardımcı olur.

Daha Fazla Çeviri Kitap İçin
Bizi Telegramda Takip Edin.

TİK TİK

